

Avrupa'da Okulda

Girişimcilik Eğitimi

Eurydice Raporu

Avrupa'da Okulda Girişimcilik Eğitimi

Eurydice Raporu

Eğitim ve
Oğretim

Bu kitap Eğitim, İşitsel-Görsel ve Kültür Yürütme Ajansı (EACEA, Eğitim ve Gençlik Politikası Analizi) tarafından yayınlanmıştır

Bu yayına lütfen şu şekilde atıf yapınız:

Avrupa Komisyonu/EACEA/Eurydice, 2016. *Avrupa'da Okulda Girişimcilik Eğitimi*. Eurydice Raporu. Lüksemburg: Avrupa Birliği Yayın Ofisi.

Baskı	ISBN 978-92-9492-093-5	doi:10.2797/875134	EC-02-16-104-EN-C
PDF	ISBN 978-92-9492-092-8	doi:10.2797/301610	EC-02-16-104-EN-N
EPUB	ISBN 978-92-9492-095-9	doi:10.2797/731298	EC-02-16-104-EN-E

Bu belgeye İnternet üzerinden de erişilebilir.

(<http://ec.europa.eu/eurydice>). Şubat 2016'da tamamlanmıştır.

© Eğitim, İşitsel-Görsel ve Kültür Yürütme Ajansı, 2016.

Belge, kaynak gösterilmesi şartıyla çoğaltılabilir.

Eğitim, İşitsel-Görsel ve Kültür Yürütme Ajansı

Eğitim ve Gençlik Politikası Analizi

Avenue du Bourget 1 (BOU2 – Unit A7)

B-1049 Brüksel

Tel. +32 2 299 50 58

Fax +32 2 292 19 71

E-posta: eacea-eurydice@ec.europa.eu

İnternet sitesi: <http://ec.europa.eu/eurydice>

İÇİNDEKİLER

Şekiller Tablosu	5
Kodlar ve Kısaltmalar	7
Temel Bulgular	9
Giriş	17
Bölüm 1 1: Girişimcilik Eğitimi Tanımları ve İçeriği	21
1.1. Girişimcilik eğitimi tanımları	21
1.2. Girişimcilik eğitiminin içeriği	23
Bölüm 2: Stratejiler ve Fonlama Şekilleri	35
2.1. Avrupa’da girişimcilik eğitimiyle ilgili stratejiler	35
2.2. Fonlama şekilleri	55
Bölüm 3: Okul Müfredatı	65
3.1. Müfredatta girişimcilik eğitimi yaklaşımları	65
3.2. Uygulamalı girişimcilik deneyimleri	74
3.3. Girişimcilik eğitimiyle ilgili öğrenme kazanımları	80
Bölüm 4: Öğretmen Eğitimi ve Destek	93
4.1. Öğretmen yetiştirme eğitimi	93
4.2. Öğretmenler için sürekli mesleki gelişim	97
4.3. Öğretmenler için destek	99
Bölüm 5: Dört Temel Alanda Girişimcilik Eğitiminin Durumu	105
5.1. Strateji	107
5.2. Fonlama	108
5.3. Müfredat	108
5.4. Öğretmenler	110
5.5. Sonuçlar	110
Ekler: Öğretmen Destek Bağlantıları	111
Kaynakça 115	
Terimler Sözlüğü	119
I. Sınıflandırma	119
II. Tanımlar	121
Ulusal Bilgi Belgeleri	127
Teşekkür Sayfası	231

ŞEKİLLER TABLOSU

Bölüm 1: Girişimcilik Eğitimi Tanımları ve İçeriği	21
Şekil 1.1: Merkezi düzeyde çoğu paydaş tarafından kullanılan, paylaşılan ve kabul edilen girişimcilik eğitimi tanımları, 2014/15	22
Şekil 1.2: Okulda girişimcilikle ilgili herhangi bir ders veya aktivitede yer alan katılımcıların yüzdesi, 2012	25
Şekil 1.3: Küçük orta ölçekli işletmeleri kurma veya yönetme eğitiminin ilköğretim ve ortaokul düzeyinde eğitim ve öğretim sistemine ne derece dahil edildiği ile ilgili uzman görüşleri, 2014	27
Şekil 1.4: Anketten 12 ay öncesine kadar mesleki gelişim aktivitelerinin 'çapraz müfredat becerilerinin öğretimi' konusunu kapsadığını bildiren ortaokul (ISCED 2) öğretmenlerinin oranı ve aynı alanda mesleki gelişim konusunda yüksek ve orta derecede ihtiyaç duyduğunu belirten öğretmenlerin oranı, 2013	28
Şekil 1.5: Kendi işini kurmak isteyen genç nüfus (15-29 yaş arası), AB-28 ortalaması, 2014	29
Şekil 1.6: İstenilen bir kariyer seçimi olarak girişimcilik ve girişimcilik tasarımları (18-64 yaş arası nüfus yüzdesi), 2014	30
Şekil 1.7: Bireylerin yetenek ve fırsat algıları ve ilk aşama girişimcilik aktivitelerinin toplamı (TEA) (18-64 yaş arası nüfus yüzdesi), 2014	31
Şekil 1.8: Çalışan tüm genç nüfusun yüzdesine oranla kendi işinde çalışan genç nüfus, yaşa göre 2014	32
Bölüm 2: Stratejiler ve Fonlama Şekilleri	35
Şekil 2.1: Girişimcilik eğitimi ile bağlantılı strateji gelişimini etkileyen temel Avrupa politika belgeleri	36
Şekil 2.2: Merkezi düzey özel girişimcilik eğitimi stratejilerinin uygulanması, 2000-2015	38
Şekil 2.3: Girişimcilik eğitimiyle en ilgili merkezi düzey stratejiler, 2014/15	39
Şekil 2.4: Girişimcilik eğitimi ile ilgili merkezi düzey strateji türleri, 2014/15	42
Şekil 2.5: Girişimcilik eğitimi ile bağlantılı strateji konuları ve ilgili eylemler, 2014/15	46
Şekil 2.6: Girişimcilik eğitimi ile bağlantılı daha kapsamlı strateji hedeflerine genel bakış, 2014/15	49
Şekil 2.7: Girişimcilik eğitimi ile bağlantılı ortaklıklar için strateji desteği, 2014/15	51
Şekil 2.8: Girişimcilik eğitimi ile ilgili strateji eylemleri için planlanan izleme yaklaşımları, 2014/15	53
Şekil 2.9: Girişimcilik eğitimi için fonlama kaynakları (ulusal ve AB) ve yürürlükteki strateji türü, 2014/15	56
Şekil 2.10: 2014'teki girişimcilik eğitimi için ulusal fonlama	58
Şekil 2.11: 2007-2013 ve 2014-2020 sürecinde girişimcilik eğitimi teşvik için AB fonu kullanımı	61

Bölüm 3: Okul Müfredatı	65
Şekil 3.1: Girişimcilik eğitimine olan program yaklaşımları, 2014/15, ilkokul ve ortaokul	67
Şekil 3.2: Girişimcilik eğitimini içeren dersler (ISCED 1 ve 2), 2014/15	68
Şekil 3.3: Girişimcilik eğitimine olan program yaklaşımları, 2014/15 genel lise eğitimi ve okula dayalı mesleki eğitim	69
Şekil 3.4: Girişimcilik eğitimini kapsayan dersler (ISCED 3 ve okula dayalı mesleki eğitim), 2014/15	71
Şekil 3.5: Girişimcilik eğitiminde öğretme ve öğrenme yöntemleri hakkında merkezi yönergeler, 2014/15	73
Şekil 3.6: Müfredatta uygulamalı girişimcilik deneyimleri, 2014/15, ilkokul ve ortaokul; genel lise eğitimi ve okula dayalı mesleki eğitim	76
Şekil 3.7: İlkokul ve ortaokul eğitiminde girişimcilik eğitimi için öğrenme kazanımları, 2014/15	77
Şekil 3.8: Genel lise eğitimi ve okula dayalı mesleki eğitimde girişimcilik eğitimi için öğrenme kazanımları, 2014/15	87
Şekil 3.9: Girişimcilik eğitimi ile ilgili öğrenme kazanımlarının değerlendirilmesi, 2014/15	90
Bölüm 4: Öğretmen Eğitimi ve Destek	93
Şekil 4.1: Merkezi düzey düzenlemelere/yönergelere göre, öğretmenlik lisans eğitiminde ilkokul, ortaokul ve lise öğretmenleri için zorunlu ders olarak girişimcilik eğitimi, 2014/15	94
Şekil 4.2: Merkezi düzey düzenlemelere/yönergelere göre, ilkokul, ortaokul ve lise öğretmenlerinin lisans eğitiminde girişimciliği öğretme yaklaşımı için temel beceriler, 2014/15	95
Şekil 4.3: Merkezi düzey düzenlemelere/yönergelere göre ilkokul, ortaokul ve lise öğretmenlerinin mesleki eğitiminde harici paydaşların yer alması, 2014/15	96
Şekil 4.4: İlkokul, ortaokul ve lise öğretmenleri için özellikle girişimcilik eğitimi ile ilgili SMG kurslarının durumu, 2014/15	98
Şekil 4.5: İlkokul, ortaokul ve lise öğretmenleri için merkezi düzey yetkililer tarafından verilen (veya sağlanan) destek, 2014/15	99
Bölüm 5: Dört Temel Alanda Girişimcilik Eğitiminin Durumu	105
Şekil 5.1: Girişimcilik eğitiminin gelişme basamaklarını analiz için ilerleme modeli (2010)	105
Şekil 5.2: Dört temel alanda girişimcilik eğitiminin durum özeti, 2014/15	106

KODLAR VE KISALTMALAR

Ülke kodları

AB/AB-28	Avrupa Birliği	NL	Hollanda
		AT	Avusturya
BE	Belçika	PL	Polonya
BE fr	Belçika – Fransız Topluluğu	PT	Portekiz
BE de	Belçika – Almanca konuşan Topluluk	RO	Romanya
BE nl	Belçika – Flaman Topluluğu	SI	Slovenya
BG	Bulgaristan	SK	Slovakya
CZ	Çek Cumhuriyeti	FI	Finlandiya
DK	Danimarka	SE	İsveç
DE	Almanya	UK	Birleşik Krallık
EE	Estonya	UK-ENG	İngiltere
IE	İrlanda	UK-WLS	Galler
EL	Yunanistan	UK-NIR	Kuzey İrlanda
ES	İspanya	UK-SCT	İskoçya
FR	Fransa	EFTA/EEA ve aday ülkeler	
HR	Hırvatistan	BA	Bosna-Hersek
IT	İtalya	IS	İzlanda
CY	Kıbrıs	LI	Lihtenştayn
LV	Letonya	ME	Karadağ
LT	Litvanya	MK*	Makedonya Cumhuriyeti
LU	Lüksemburg	NO	Norveç
HU	Macaristan	RS	Sırbistan
MT	Malta	TR	Türkiye

MK*: ISO code 3166. http://www.iso.org/iso/country_codes/iso_3166_code_lists.htm

İstatistiki kodlar

: Veri yoktur

(–) Uygulanabilir
değildir

Kısaltmalar

SMG Sürekli Mesleki Gelişim

GE Girişimcilik Eğitimi

ÖE Öğretmenlik Eğitimi

TMEÖ Temel Mesleki Eğitim ve Öğretim

EGM Evrensel Girişimcilik Monitörü

PISA Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı

TALIS Öğretme ve Öğrenme Uluslararası Anketi

TEMEL BULGULAR

AB ve Üye Milletler için girişimcilik eğitimini geliştirmek ve teşvik etmek uzun yıllardır temel politika hedeflerinden biri olmuştur. Kendi işlerini kuran veya sosyal girişimlerde bulunan ve dolayısıyla da yaşadıkları ve çalıştıkları alanlarda yenilikçi olan gençlerin potansiyeli hakkında artan bir farkındalık vardır. Girişimcilik eğitimi yalnızca gençlerin zihinlerini şekillendirmek için değil bir girişimcilik kültürü geliştirmek için gereken beceri, bilgi ve tutumları onlara kazandırmak için de gereklidir.

Bu rapor, bu bağlamda, önceki Eurydice raporlarıyla da uyumlu bir şekilde (2006, 2012) Avrupa ülkelerindeki tüm güncel gelişmeleri ele alır. Almanya, İrlanda ve Lihtenştayn dışındaki tüm Eurydice ağ ülkelerindeki/bölgelerindeki okul eğitimini (ilkokul, genel ortaokul ve lise ve okula dayalı mesleki eğitim) kapsar. Aşağıdaki bölümler girişimcilik eğitimini destekleyen stratejik eylemler ve fonlama mekanizmalarının (bkz. Bölüm 2) yanı sıra ulusal tanımlar ve bağlamsal göstergelere (bkz. Bölüm 1) odaklanarak raporun temel bulgularını özetler. Rapor ayrıca hizmet öncesi öğretmenlik eğitimi ve sürekli mesleki gelişim müfredatını (bkz. Bölüm 4) ve girişimcilik eğitiminin ulusal okul müfredatına ve öğrenme kazanımlarına dahil edilmesini ele alır. Son olarak, Bölüm 5'te Avrupa ülkelerinin girişimcilik eğitimi konusunda yaptığı işlere ve bu alanda ilerleme göstermek için daha fazla geliştirilmesi gereken noktalara yer verilmiştir.

Birçok ulusal tanım Avrupa Temel Yeterlik tanımı olarak girişimcilik eğitimini aynı kapsamlı anlamıyla ele alır

Ülkelerin yaklaşık yarısı girişimcilik eğitiminin Avrupa Temel Yeterlik tanımını kullanır ve ülkelerin üçte biri kendi ulusal tanımını kullanır (bkz. Bölüm 1.1). Çoğu tanımda (Avrupa ve ulusal), girişimcilik eğitiminin rolü ve amacı yalnızca iş bağlamını değil bireylerin yaşamlarının daha genel bir bağlamını da yansıtır. Neredeyse 10 ülkede ulusal bağlamda kabul edilen bir girişimcilik eğitimi tanımı yoktur.

Araştırmalar genel olarak okulda uygulamalı girişimcilik eğitimlerine düşük oranda katılım olduğunu ve gençlerin girişimcilik becerilerini daha fazla geliştirmeye ihtiyaç olduğunu göstermektedir

Yapılan özel Eurobarometer anketi, 2012'de yayınlanan *AB ve ötesinde Girişimcilik anketine* göre, AB katılımcılarının yalnızca dörtte birinden azının (%23) fikirleri eyleme dönüştürme ve kendi projeni geliştirme olarak tanımlanan (bkz. Bölüm 1.2.1) girişimcilikle ilgili okulda bir kurs veya aktiviteye katıldığını söylemiştir. Genç katılımcıların bir girişimcilik kursuna katılma durumu diğerlerine göre iki kat daha fazladır.

2012 PISA anketi sonuçları 15 yaşındaki gençlerin büyük bir oranının temel problem çözme becerilerine sahip olmadığını göstermektedir (bakınız Bölüm 1.2.2). Ancak, bu değerlendirmenin sonuçlarından biri de okul müfredatı ve öğretmenlerin problem çözme becerileri kazandırmada etkili olduğudur.

Evrensel Girişimcilik Monitörü (EGM) tarafından yürütülen bir analiz, eğitimin girişimcilik yeterliklerini geliştirmede ne kadar önemli olduğunu vurgulayarak (bakınız Bölüm 1.2.5) algılanan girişimcilik yeterlikleri (becerileri) ve yürütülen toplam ilk aşama girişimcilik aktivitesi arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Özel girişimcilik eğitimi stratejileri genel olarak daha çeşitli aktivitelere sahiptir ve daha kapsamlıdır

Tüm analiz alanlarından gelen bulgularla desteklenerek (bkz. Bölüm 2.1) çalışmalar, özellikle girişimcilik eğitime odaklanan özel bir stratejinin geliştirilmesinin girişimcilik eğitimi desteklemek için daha ilgili ve kapsamlı bir yaklaşım sunduğunu göstermektedir. Özel stratejiler daha kapsamlı stratejilere göre daha çok çeşitte öncelik konusu belirler ve daha sık olarak bakanlıklar arası yaklaşım, ortaklık ve paydaş iletişimi ve güçlü izleme süreçleri gibi uygulamayı desteklemek için gereken temel şartları kapsar. Farklı türlerdeki daha geniş stratejilerden yenilikçi stratejiler de diğer strateji türleriyle karşılaştırıldığında girişimcilik eğitimi açısından daha kapsamlıdır. Bazı daha kapsamlı stratejiler girişimcilik eğitimi ile ilgili çok az veya bazı durumlarda yalnızca bir tane eyleme sahiptir.

Daha kapsamlı yenilik stratejilerine doğru yönelen bir akımın belirtileri vardır

Daha önceden özel bir stratejiye sahip olan ülkelerde, yenilikle bağlantılı daha geniş stratejilerde girişimcilik eğitimi hedeflerini kapsamaya yönelik bir akımın göstergeleri vardır (bkz. Bölüm 2.1). OECD, artan yeniliklerde eğitim sektörünün aktif bir ortak olmasını sağlayarak⁽¹⁾ eğitim ve yenilik politikası koordinasyonunu daha iyi ele alan daha kapsamlı yenilikçi stratejilere doğru bir yönelme olduğunu belirtmiştir. Ülkeler/bölgeler var olan stratejilerini kullanım süresinin sonuna geldikleri için, ülkelerin bu politika ve uygulama alanında gelişme göstermesi için kendilerine uyacak en iyi strateji olarak neyi bulacaklarını gözlemlemek ilginç olacaktır.

Özel girişimcilik eğitimi stratejileri Kuzey Avrupa ve batı Balkan bölgesinde yoğunlaşmaktadır

İskandinav ülkelerindeki özel girişimcilik eğitimi stratejilerinin önemi, bu ülkelerin düzenli uluslararası yüksek yenilik sıralamaları kanıt gösterilerek (bkz. Bölüm 2.1) yeniliklere olan istekleriyle bağlantılı olabilir. İsveç, Finlandiya ve Danimarka Avrupa Yenilik Sayımı 2015'te ⁽²⁾ en üst sıralarda yer alırlar, Evrensel Yenilik İndeksinde ⁽³⁾ en iyi 10 ülke arasındadırlar ve ayrıca Norveç de en iyi 20 ülke arasında yer alır.

Batı Balkan bölgesindeki gelişmeler Küçük İşletme Açma değerlendirme süreci ⁽⁴⁾ ve Riga Sonuçlarının mesleki eğitimle ilgili çıktıları ⁽⁵⁾ aracılığıyla girişimcilik eğitime odaklanarak desteklenir. Bu araçlar katılım öncesi tüm ülkelerde ulusal politika gereksinimleridir ve katılım öncesi sürecin dahili bir parçası olarak ülke ve AB düzeyinde izlenir.

Tüm strateji türleri arasında işverilebilirlik ortak hedeftir

Daha geniş stratejilerle karşılaştırıldığında özel girişimcilik eğitimi stratejileri genel olarak aktif vatandaşlığı, sosyal girişimciliği, girişim yapmayı ve işverilebilirliği kapsayan tüm hedefleri ele alır (bkz. Bölüm 2.1). Öte yandan, Avrupa'daki ülkelerin yaşadığı ekonomik krizle bağlantılı olabilecek, tüm strateji türlerinde işverilebilirliğe güçlü bir vurgu yapılmaktadır.

(1) OECD Yenilik Stratejisi 2010.

(2) http://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/facts-figures/scoreboards/index_en.htm

(3) <https://www.globalinnovationindex.org/content/page/data-analysis/>

(4) http://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/small-business-act/index_en.htm

(5) http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/doc/2015-riga-conclusions_en.pdf

Stratejiler arasında bir öncelik eylemi olarak öğrenme kazanımlarını hedefleme nadiren görülmektedir

Öğrenme kazanımları oluşturmak, bu eylemi stratejik bir eylem olarak gören yalnızca sekiz ülke/bölge dışında (Danimarka, Estonya, Avusturya, Polonya, Birleşik Krallık (Galler), Bosna-Hersek, Karadağ ve Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti), girişimcilik eğitimi ile bağlantılı stratejiler arasında öncelikli bir eylem olarak görülmemektedir (bkz. Bölüm 2.1.4). Girişimcilik eğitimi ile ilgili kapsamlı öğrenme kazanımlarının bu eksikliği etkili ve yüksek kalitede bir girişimcilik eğitiminin gelişimi için temel engellerden biri olarak tanımlanabilir. Girişimcilik eğitimi kalitesinin temel özelliklerinden biri olan ve yalnızca iki ülke (Danimarka ve Estonya) tarafından strateji planı olarak vurgulanan girişimcilik eğitimi kazanımlarının değerlendirme sürecine dahil edilmesi konusunda daha fazla vurgu yapılmalıdır.

Gelişme ve etkiyi izlemek için çok az strateji detaylı yaklaşımlara sahiptir

Çoğu stratejide bakanlıklar arası iyi işbirliği ve ortaklıkları gösteren kanıtlar yer almaktadır (bkz. Bölüm 2.1.5). Ancak, daha güçlü izleme çerçeveleri geliştirmek ve uygulamak üzere ülkeleri desteklemek için daha fazla çalışma gerekmektedir. Çok az ülke stratejideki izleme yaklaşımı hakkında detaylı bilgi verir, bazı daha kapsamlı stratejiler girişimcilik eğitimi ile ilgili kazanımlar veya etkilerle özellikle bağlantılı değildir ve genellikle girişimcilik eğitimi politika gelişim döngüsü için tanımlanmış bir bağlantı yoktur. Devlet fonlaması ve diğer fonlamalar yalnızca Avrupa geneline sıkıştığı için, strateji ve eylemlerinin gelişimi ve etkisi hakkında güçlü bir inceleme yapmak önemlidir.

Avrupa ülkelerinin yarısından fazlası girişimcilik eğitime hem ulusal hem de AB fonunu ayırmaktadır ancak düzenli ve kapsamlı fonlama kanalları geliştirmeye hala ihtiyaç vardır

Avrupa genelinde, girişimcilik eğitiminin gelişimi ve uygulanması ulusal ve/veya Avrupa kaynakları aracılığıyla fonlanır (bkz. Bölüm 2.2). Ulusal fonlama diğer yetkili bakanlıklarla birlikte genellikle eğitimden sorumlu bakanlık tarafından sağlanır. Avrupa ülkelerinin/bölgelerinin yirmi yedisi, çoğunluğu girişimcilik eğitimi ile ilgili özel veya daha kapsamlı stratejilerin uygulanması için olmak üzere, ulusal fonu girişimcilik eğitimine ayırmaktadır.

Fonlar girişimcilik eğitimi için özel bir bütçe olarak veya daha sıklıkla genel ulusal bütçenin bir parçası olarak ayrılır. Özel bir girişimcilik eğitimi stratejisine sahip ülkeler arasında, yalnızca İsveç bu konuda özel olarak ayrılmış bir bütçeye sahiptir; diğerleri kendi genel ulusal bütçeleri aracılığıyla özel stratejilerine fon sağlarlar. Öte yandan, Lüksemburg, Malta ve Hollanda girişimcilik eğitimi (ile ilgili) stratejisine sahip değildir; ancak, daha genel olarak girişimcilik eğitiminin gelişimi ve uygulanması için ulusal düzeyde özel bir bütçe sağlarlar.

Ulusal fonlamaya ek olarak, 24 Avrupa ülkesi/bölgesi girişimcilik eğitimi için AB fonu almaktadır (bkz. Bölüm 2.2.3). Bazı ülkeler – Hırvatistan, Macaristan, Bosna Hersek ve Türkiye – girişimcilik eğitimi ile ilgili özel veya kapsamlı stratejilerinin uygulanması için veya genel olarak girişimcilik eğitimi için yalnızca AB fonundan faydalanırlar.

Bu yüzden, her iki türde de AB fonlaması, doğrudan ve dolaylı ⁽⁶⁾, girişimcilik eğitiminin gelişimi ve uygulanması için önemli araçlardır. Ancak, AB doğrudan fonlamasının genellikle (kısa dönem) projeye dayalı yaklaşımı ile karşılaştırıldığında, AB dolaylı fonlaması daha uzun bir zaman diliminde ulusal yatırım önceliklerine, belirli hedeflere ve somut eylemlere sahip işlevsel programları desteklediği için bu fonun daha sürdürülebilir sonuçları olabilir. Girişimcilik eğitimi ile ilgili özel veya kapsamlı bir stratejinin uygulanması için AB fonu kullanan ülkelerin çoğunluğu dolaylı fonlarla desteklenir.

Avrupa ülkelerinin yarısından fazlası girişimcilik eğitiminin gelişimi ve uygulanması için hem ulusal fon hem de AB fonu kullanır. Ancak, strateji uygulamayı, müfredatı, öğretmen eğitimi ve desteği, paydaşlarla ortaklık kurmayı vb. kapsayan girişimcilik eğitimi fonlaması için kapsamlı bir yaklaşımı garanti eden devamlı ve uzun süreli fonlama kaynaklarının Avrupa genelinde geliştirilmesi gerekmektedir.

Girişimcilik eğitimi ilkokulda çapraz müfredat dersi olarak giderek daha fazla tanınmaktadır ancak çeşitli yaklaşımlar kullanılarak daha yaygın olarak lisede verilmektedir

Ülkelerin girişimcilik eğitimi müfredatlarına dâhil etme şekillerine göre çeşitli akımlar tanımlanabilir (bkz. Bölüm 3.1). Diğer tüm eğitim seviyelerinde olduğu gibi bu eğitim ilköğretimde çoğunlukla çapraz müfredat hedefi olarak yer alır.

Girişimcilik eğitimi en yaygın olarak lise eğitiminde verilir ve daha çeşitli yaklaşımlar bulunmaktadır. Genellikle hem ayrı bir ders olarak hem de sosyal bilgiler, ekonomi ve işletme gibi derslerin içine dâhil edilmiş bir şekilde müfredatta yer alır. Bu eğitim seviyesinde ayrıca seçmeli derslerin içinde de girişimcilik eğitime yer verilir. Bu durum da lise eğitimindeki öğrencilerin daha alt eğitim seviyelerindeki öğrencilere göre bu dersi daha fazla alma şansı olduğunu ortaya koyar. Fakat, girişimcilik eğitiminin zorunlu bir ders yerine seçmeli olduğu ve çapraz müfredat konusu olmadığı ülkelerde öğrencilerin bu eğitime ulaşma ihtimalleri düşmektedir.

Ülkelerin yarısından fazlası öğretim yöntemleri için çok az yönergeye sahiptir veya hiç yönergeye sahip değildir

Girişimcilik eğitimi için öğretim ilkeleri daha alt düzeyde eğitim seviyelerine göre genel lise eğitimi ve okula dayalı mesleki eğitimde daha yaygın olarak yer almaktadır (bkz. Bölüm 3.1.3). Öğretim ilkelerinde önerilen aktivite türleri konusunda ülkeler arası çok fazla farklılık yoktur. Deneyimsel öğrenme en az yaygın olanken, sınıf dışı aktif öğrenmeler ve aktiviteler en yaygın olanlardır.

Araştırmalar, öğrencilerin sınıf dışı deneyimledikleri ve gerçek hayatla bağlantı kurdukları yöntemlerin girişimcilik eğitiminde önemli olduğunu göstermektedir. Öğretmenlerin hangi yöntemlerin girişimcilik eğitimi için daha uygun olduğu ve başarılı bir eğitim verebilmeleri için hangi yöntemlerin katkı sağlayacağıyla ilgili ortak bir anlayışa sahip olmaları açısından net yönergelerin olması önemlidir. Bu rapor, ülkelerin çoğunluğunun müfredata girişimcilik eğitimi dâhil ettiklerini bildirdiklerini fakat genellikle herhangi özel bir öğretim/öğrenim yöntemi önermediklerini ve dolayısıyla bu alanda öğretmenleri kendi özerkliklerine bıraktıklarını belirtmektedir.

(6) AB fonlaması yararlanıcılara doğrudan Avrupa kurumları aracılığıyla verilen doğrudan finansal destek veya (örneğin, Erasmus+) Yapısal Fonlar (ve girişimcilik eğitimi için özellikle Avrupa Sosyal Fonu) gibi dolaylı fonlardan oluşur.

Çok az ülke uygulamalı girişimcilik deneyimlerine müfredatın düzenli ve zorunlu bir parçası olarak yer verir

Uygulamalı girişimcilik deneyimlerinin en yaygın örnekleri küçük ölçekli şirketlerin oluşturulması ve açık bir fikir oluşturma sürecine ve somut bir nihai çıktıya sahip olan projeye dayalı çalışmalardır (bkz. Bölüm 3.2).

Birçok uygulamalı girişimsel deneyim Genç Başarı gibi harici ortakların temel faktör olduğu girişimlerle yürütülür. Çoğu ülkede bu durum müfredat dışı koşullarla sınırlı olsa da diğerlerinde (Belçika Flaman Topluluğu, Bulgaristan, Estonya, Yunanistan ve Letonya) bu programlar normal müfredatın bir parçası olarak verilir.

Girişimcilik eğitimi ile ilgili öğrenme kazanımları çoğu Avrupa ülkesinde dağınıktır; kapsamlı değildir ve eğitim seviyelerine göre ilerleme göstermezler

Girişimcilik eğitimi ile ilgili farklı türlerde öğrenme kazanımlarının müfredattaki kapsamı Avrupa genelinde farklılık göstermektedir (bkz. Bölüm 3.3). Kendine güven, planlama ve takım çalışması gibi bazıları girişimcilik eğitime özgü olmayıp ve oldukça yaygın olan eğitimle ilgili daha geniş hedeflerdir. Yaratıcılık bazı durumlarda genel amaç olarak belirtilmektedir ancak girişimcilik eğitimi ile ilgili açık bir şekilde ifade edilen öğrenme kazanımı oldukça nadir olarak görülmektedir. 'Kaynak yönetimi', 'belirsizlik/risk yönetimi', 'toplumdaki girişimcilerin rolü' ve 'girişimsel kariyer seçenekleri' girişimcilik ile ilgili kazanımlardır ve bu yüzden Avrupa müfredatında net olarak belirlenmiş öğrenme kazanımları olarak daha az yaygın bir şekilde yer alırlar. Finansal okuryazarlık özellikle daha kolay tanımlanabilir ve ölçülebilir olduğu için girişimcilik eğitimi ile bağlantılı bir öğrenme kazanımıdır. Bu rapor, tüm eğitim seviyeleri arasında bu kazanımın en yaygın girişimcilik eğitimi öğrenme kazanımı olduğunu gösterir.

Genel olarak, yalnızca yaklaşık 15 ülke/bölge en azından bir eğitim seviyesi için zorunlu derslere ve/veya çapraz müfredat alanı olarak girişimcilikle ilgili çok çeşitli öğrenme kazanımlarına (en az altı kategori olarak tanımlanan) sahiptir. Daha üst öğretim seviyelerindeki müfredatlar alt seviyedekilere göre bariz olarak daha fazla öğrenme kazanımı içermez. Fakat, tanımlanan özel kazanımların gerçekleşmesi ile ilgili farklılıklar vardır. İlkokul ve ortaokulda, bu kazanımlar çoğunlukla girişimcilik davranış kategorileri ve yaratıcılık, planlama, finansal okuryazarlık ve takım çalışması becerileri ile ilgilidir. Genel lise eğitimi ve okula dayalı mesleki eğitimde ise, girişimcilik davranışları ve takım çalışması becerileri ile ilgili daha az öğrenme kazanımı yer alırken 'kaynak yönetimi', 'belirsizlik/risk yönetimi' ve bilgi kategorisinde 'fırsatları değerlendirme' ile ilgili daha fazla kazanım yer almaktadır.

Girişimcilik eğitiminin sınırlı bir şekilde müfredata dâhil edilmesi de kanıt gösterilerek bu eğitim ile ilgili öğrenme kazanımlarına özel bir değerlendirme genellikle yapılmamaktadır

Yalnızca birkaç ülke/bölge girişimcilik öğrenme kazanımları ile ilgili ilerleme ve kapsamlılık adına daha yapısal bir yaklaşıma sahiptir (Estonya, İspanya, Birleşik Krallık (İskoçya) ve Norveç) (bkz. Bölüm 3.3.3). Ayrıca bazı ülkeler özellikle bir yeterlik referans çerçevesi aracılığıyla daha kapsamlı ve stratejik bir yaklaşım geliştirmektedir. Belçika Flaman Topluluğu, Danimarka, Avusturya ve Birleşik Krallık (Galler) bu duruma örnek verilebilir.

Öte yandan, girişimcilik eğitimi ile ilgili öğrenme kazanımlarına özgü bir değerlendirme yöntemi yoktur (bkz. Bölüm 3.3.4). Çoğunlukla, bazı öğrenme kazanımları girişimciliği kapsayan belirli derslerle bağlantılı olarak değerlendirilir. Öğretmenler ve öğrenciler müfredatın ölçmeye tabi boyutlarına daha fazla odaklanma eğiliminde oldukları için bu durum girişimcilik eğitim ve öğretimini etkili bir şekilde yapmanın önünde oldukça büyük bir engeldir.

Avrupa ülkelerinin neredeyse yarısı girişimcilik eğitiminin verilmesi konusunda öğretmen yetiştiren kurumlara özerklik vermektedir

Avrupa ülkelerinin/bölgelerinin dörtte üçünden fazlası müfredatla ilgili konularda öğretmen yetiştiren kurumlara özerklik tanıdığı ve öğretmenlik eğitimi ilgili girişimcilik eğitimi hakkında bir düzenlemeye/öneriye sahip olmadığı için, öğretmenlik eğitimindeki girişimcilik eğitimini incelemek karmaşık bir iştir (bkz. Bölüm 4.1). Bireysel programların incelenmesi veya öğretmen yetiştiren kurumlarda aslında ne olduğunu gösteren bir anket bu durumu açık bir hale getirebilir.

Yalnızca iki merkezi yetkili, en azından ilkokul, genel ortaokul ve lisede tüm öğretmen adaylarının öğretmenlik eğitimleri boyunca girişimcilik eğitimi almalarını önerir. Estonya ve Letonya’da durum bu şekildedir. Danimarka’da, bu tavsiye yalnızca ilkokul, genel ortaokul ve lise öğretmen adaylarını kapsar. Yalnızca bazı öğretmenler için alana ve eğitim seviyesine (Avusturya, Slovakya ve Karadağ) veya aldıkları öğretmenlik eğitiminin türüne bağlı olarak (Türkiye) dört ülkede daha merkezi yetkililerin bu konuda tavsiyeleri vardır.

On üç ülke/bölge, açık bir şekilde girişimcilik eğitimi bağlamında olsun veya olmasın, merkezi önerilerinde girişimcilik eğitimi için anahtar sayılan bazı becerilerin öğretmen adayları tarafından edinilmesi ihtiyacından bahseder. Raporda yer alan beş beceriden en azından dördü Danimarka, Estonya, İspanya, Letonya, Malta, Polonya ve Norveç’teki tüm öğretmen adaylarına öğretilmelidir.

Sürekli mesleki gelişim dâhilinde girişimcilik eğitimi derslerinin verilmesi hizmet öncesi öğretmenlik eğitimine göre daha fazla yaygındır

Sürekli mesleki gelişim 28 ülkede/bölgede bazı eğitim seviyelerindeki branş öğretmenleri için yapılmaktadır (bkz. Bölüm 4.2). 17 ülkede/bölgede, bu durum tüm ilkokul, ortaokul ve genel lise öğretmenleri için geçerlidir. Bu eğitimler genellikle mesleki gelişimden sorumlu kurumlar tarafından organize edilebilir veya girişimcilik eğitimi ile uğraşan kurumlara bu sorumluluk devredilebilir.

Öğretmenlik eğitiminde neler yapıldığının net bilgisine sahip olmak çok zor olsa da, öğrencilerin girişimcilik becerilerini ve tutumlarını geliştirmek için gerekli öğretim yaklaşımları ve bu konuyla ilgili bilgi sahibi olmaları için öğretmenlere yardım etmek adına sürekli mesleki gelişimin sağlanması ve öğretmenlerin hizmet-öncesi eğitimlerini geliştirmek için çalışmaların yapılması gerektiği açıkça görülmektedir.

Merkezi yetkililer tarafından verilen en yaygın destek türü öğretim materyalidir

Merkezi yetkililer tarafından öğretmenler için sağlanan temel destek türü fonlama veya öğretim materyallerinin geliştirilmesi aracılığıyla olur (17 ülke/bölge; bkz. Bölüm 4.3). 12 ülkede/bölgede merkezi yetkililer bazen diğer paydaşlarla da birlikte girişimcilik eğitimi için ilkeler geliştirmiştir. 11 ülkede/bölgede merkezi yetkililer tarafından sağlanan uzmanlık merkezleri bulunmaktadır (Belçika'nın üç Topluluğunda, Danimarka, İspanya, Fransa, Hırvatistan, Avusturya, Romanya, Finlandiya ve Karadağ).

Öğretmenler arası iletişim de ortak bir anlayış geliştirmek ve en iyi uygulamaları paylaşmak için faydalı bir tekniktir. Girişimcilik eğitimi hakkında öğretmen iletişim bağlantıları yalnızca Danimarka, Estonya, İspanya ve Fransa'da olduğu için bu durum daha sonra ayrıntılı olarak araştırılabilir.

Bazı ülkelerde/bölgelerde, özel ve kar amacı gütmeyen sektörler öğretmenler için öğretim materyalleri ve çevrimiçi kaynak merkezleri geliştirmekle uğraşmaktadır. Ancak, merkezi yetkililerin daha büyük çabalarıyla bu durum geliştirilebilir.

Şu an için bu raporda yer alan ülkelerden hiçbiri okullarında girişimcilik eğitimini tam olarak uygulamamaktadır

Girişimcilik eğitiminin tam olarak yaygınlaştırılması demek, birkaç yıldır kullanılan bir stratejinin olması, sistematik olarak izleniyor olması, güçlü fonlama mekanizmalarının yer alması, öğrenme kazanımlarının değerlendirilmesi ve tüm öğretmenler için öğretmenlik eğitime ve sürekli mesleki gelişime tam olarak dâhil edilmesi anlamına gelir (bkz. Bölüm 5). Özellikle iki alanda gelişmeye ihtiyaç duyulmaktadır – öğrenme kazanımları ve öğretmen eğitimi. Birkaç eğitim düzeyinde uygulanabilen kapsamlı ve tutarlı öğrenme kazanımlarının geliştirilmesi gereklidir. Ayrıca, öğrenciler için yüksek kalitede eğitim imkanı sağlanmak isteniyorsa, branşlarına veya eğitim verdikleri seviyeye bakılmaksızın tüm öğretmenler için girişimcilik eğitiminin hizmet-öncesi öğretmenlik eğitimi ve sürekli mesleki gelişime dâhil edilmesi çok önemlidir.

Girişimcilik eğitimi geliştirmek ve teşvik etmek AB ve Üye Milletler için uzun yıllardır temel politika hedeflerinden biri olmuştur. Gençlerin yüksek oranda işsiz, ekonomik krizlerin olduğu ve karmaşık bilgiye dayalı ekonomimizle ve toplumumuzla ilgili hızlı değişikliklerin olduğu bir ortamda, gençlerin aktif, yaratıcı ve girişimci olması isteniyorsa, çapraz becerilerin, özellikle girişimciliğin gerekli olduğu görülmektedir. Oldukça yeni bir araştırma alanı olmasına rağmen, var olan güçlü kanıtlar ⁽⁷⁾ bireyler ve toplumlar için girişimcilik eğitiminin faydalarını göstermektedir. Ulusal düzeyde, ülkelerin konuyla alakalı uğraşları farklılık göstermektedir; bazı ülkeler on yıldan fazladır bu konuyla ilgilenmekte, diğerleri ise kendi eğitim sistemlerinin bir parçası olarak girişimcilik eğitimi ele almaya başlamışlardır ⁽⁸⁾.

Avrupa Komisyonu uzun zamandan beri girişimcilik eğitimi gelişimini desteklemektedir. 2012 Yayını *Eğitimi Yeniden Düşünmek: Daha İyi Sosyo-Ekonomik Kazanımlar için Becerilere Yatırım Yapma*, çapraz becerileri ve özellikle girişimcilik becerilerini vurgular ve şunu tavsiye eder:

'Üye Milletler, bir kariyer seçimi olarak iş kurma fırsatları hakkında ilköğretimden başlamak ve ortaöğretim ve yükseköğretimde devam etmek üzere yeni ve yaratıcı girişimcilik eğitim ve öğretim yollarıyla girişimcilik becerilerini geliştirmelidir. Probleme dayalı öğrenme ve girişim bağlantılarıyla gerçek yaşam deneyimleri tüm disiplinlere dahil edilmeli ve tüm eğitim seviyelerine uygun hale getirilmelidir. Tüm gençler zorunlu eğitimleri bitmeden önce en az bir tane uygulamalı girişimcilik deneyiminden yararlanmalıdır' ⁽⁹⁾.

2013'te yayınlanan Girişimcilik 2020 Eylem Planı ivedi müdahale gerektiren üç alandan biri olarak girişimcilik eğitimi belirlemiştir ⁽¹⁰⁾.

Konsey, 'girişimci bir akıl geliştirmenin vatandaşlara mesleki ve özel hayatlarında oldukça fazla faydalar sağlayacağını' vurgulayarak eğitim ve öğretimde girişimcilik hakkında Aralık 2014'te kararlar almıştır. Konsey, Üye Milletlerin 'eğitim ve öğretim sistemi aracılığıyla girişimcilik eğitimi için düzenli bir yaklaşım geliştirmeyi teşvik etmelerini' ister ⁽¹¹⁾.

2015'te, Avrupa Parlamentosu eğitim ve öğretim aracılığıyla genç girişimciliği teşvik etme hakkında bir karar aldı. Karar şu şekildedir:

'Avrupa'daki tüm öğretmenler ve eğitim liderleri girişimcilik eğitimi konusunda yeterince eğitim almamış olmalarına rağmen, bazı Üye Milletler girişimcilik eğitimi veya girişimcilik müfredatı ve öğretim yöntemleri için stratejik bir yaklaşım veya ortak bir politika geliştirebilirler ve kişisel ve mesleki hedefler için çapraz temel yeterlik grubu olarak girişimcilik için daha geniş bir yaklaşım ihtiyacı vurgulanmaktadır' ⁽¹²⁾.

(7) Lütfen raporun sonundaki kaynakçaya bakınız..

(8) EACEA/Avrupa Komisyonu (2012); McCoshan, A. ve diğerleri (2010).

(9) Komisyondan Avrupa Parlamentosuna, Konseye, Avrupa Ekonomi ve Sosyal Komitesine ve Eğitim Yeniden Düşünme Bölgeler Komitesine İletim: Daha iyi sosyo-ekonomik çıktılar için becerilere yatırım yapma, COM/2012/0669 final.

(10) Komisyondan, Avrupa Parlamentosuna, Konseye, Avrupa Ekonomi ve Sosyal Komitesine ve Girişimcilik 2020 Eylem Planı Bölgeler Komitesine İletim: Avrupa'da girişimcilik ruhunu canlandırma. COM/2012/0795 final.

(11) Eğitim ve öğretimde girişimcilik konsey kararları, OJ C 17, 20.01.2015, p.2.

(12) Eğitim ve öğretim aracılığıyla genç girişimciliği teşvik etme hakkında 8 Eylül 2015 Avrupa Parlamentosu Kararları. 015/2006 (INI)).

Raporun amaçları ve içeriği

Bu rapor, girişimcilik eğitimi hakkında kanıt dayanaklarını zenginleştirmek için Konsey kararlarında belirtilen ihtiyaca dayalıdır. Diğer Avrupa politika yönergelerinde olduğu gibi Konsey kararlarında da ifade edilen öncelikler bu raporun araştırma sorularını ve kapsamını belirlemede göz önüne alınmıştır.

Bu alanda henüz çok az sayıda karşılaştırmalı araştırma ve gösterge gelişimi yapılmıştır. Ancak, girişimcilik becerilerinin nasıl iyileştirileceğine dair bir bilgi ve anlayış geliştirmek politika uygulamaları ve gelişmelerini diğerleriyle paylaşmayı desteklemek için gereklidir.

Bu yüzden, daha önceden girişimcilik eğitimi hakkında hazırlanan iki Eurydice raporundan elde edilen deneyimler de göz önüne alınarak ⁽¹³⁾ bu yeni analiz stratejiler, müfredat ve öğrenme kazanımları hakkında ilgili bilgileri güncellemeyi amaçlar. Ayrıca, ortaklık, öğrenme kazanımlarının değerlendirilmesi, öğretmen eğitimi ve fonlama mekanizmaları gibi kavramları da ele alarak Girişimciliği Öğrenme ve Yeterlikler hakkındaki Göstergelerde yer alan Uzman Grup tarafından tanımlanmış araştırma ve bilgi boşluklarını doldurmayı hedefler ⁽¹⁴⁾.

Rapor, her biri Avrupa'da okulda girişimcilik eğitiminin farklı bir bölümünü ele alan dört bölüm ve bu temel boyutları bir arada anlatan son bölüm olmak üzere beş bölümden oluşmaktadır.

- Bölüm 1, var olan istatistiki göstergeleri inceleyerek 'girişimcilik eğitimi' terimi ve kapsamındaki tanımlara odaklanır.
- Bölüm 2, girişimcilik eğitimi ve var olan fonlama kaynaklarını teşvik etmek için merkezi düzey yetkililer tarafından alınan stratejileri anlatır.
- Bölüm 3, girişimcilik eğitiminin okul müfredatına ve öğrenme kazanımlarına dahil edilip edilmediğini ve ediliyorsa nasıl dahil edildiğini inceler.
- Bölüm 4, girişimcilik eğitiminin uygulanması için öğretmen eğitime ve diğer merkezi düzey öğretmen destekleme yollarına odaklanır.
- Bölüm 5, Avrupa ülkelerinde girişimcilik eğitiminin güncel durumunu ve uygulanması konusunda gelişmeleri analiz eder.

Eklerde, ulusal düzeyde öğretmen desteği ile ilgili temel kurumların, programların ve yayınların bağlantılarını içeren bir tablo vardır.

Rapora ayrıca her eğitim sisteminde girişimcilik eğitimi ile ilgili temel bilgi veren ulusal bilgi belgeleri eşlik eder.

(13) EACEA/Eurydice (2012). İlk Eurydice Ulusal Birimlerinden gelen özet veriydi: *Avrupa'da Girişimcilik Eğitimi. Genel Lise Eğitimi Müfredatında Açık Olarak Yer Alan*. Ekim 2006.

(14) Grup, girişimcilik eğitimi göstergelerini destekleyen var olan veri kaynaklarını değerlendirmek ve şu anki girişimcilik eğitim aktivitelerinin Avrupa genelinde boyutunu değerlendirmeyi sağlayan izleme göstergelerinin çerçevesini tanımlamak için Avrupa Komisyonu tarafından Aralık 2012'de oluşturulmuştur. Grupta Avrupa Komisyonu (DG EAC ve DG ENTR), EACEA (Birim A7), Güney Doğu Avrupa Girişimciliği Öğrenme Merkezi (SEECEL), Genç Başarı Avrupa (JA), Avrupa Eğitim Kurumu (ETF), Evrensel Girişimcilik Monitörü (EGM) ve OECD'yi de kapsayan farklı kurumlardan birçok üye vardır.

Kapsam ve yöntem

Rapor, Almanya, İrlanda ve Lihtenştayn dışında Eurydice ağıının çoğu üyesini kapsar. Eurydice veri toplamada yer almayan bu üç ülkeden diğeri veri kaynaklarının tartışılmasında bahsedilebilir.

Rapor okul eğitimini kapsar: ilkököl, ortaokul, genel lise eğitimi ve okula dayalı mesleki eğitim ve öğretim (IVET) (ISCED seviyeleri 1, 2 ve 3). Tüm öğrenciler için çapraz bir temel yeterlik olarak girişimcilik eğitiminin hedefleri doğrultusunda, öğrencilerin aldıkları mesleki branş eğitimine bakılmaksızın okula dayalı mesleki eğitim ve öğretimin kapsamı TÜM öğrenciler için olan dallarla (temel müfredat) ve TÜM öğrenciler için yer alan seçmeli derslerle sınırlıdır. Bu rapordaki analiz, girişimcilik anlayışını çapraz temel bir yeterlik olarak gördüğü için işletme çalışmaları gibi kariyer hedefi olarak girişimciliğe yönelik dallar göz önüne alınmayacaktır.

Raporda ortak bir girişimcilik eğitimi tanımı yer almaktadır. 2012 Eurydice raporunda (EACEA/Eurydice, 2012) olduğu gibi, bu ortak tanımın dayanağı da 2006 Avrupa Parlamentosu Önerisi ve sekiz temel yeterlikten birini 'girişim ve girişimcilik duygusu' olarak tanımlayan Konsey Yaşam Boyu Öğrenme Temel Yeterlikleridir:

'Girişim ve girişimcilik duygusu bir bireyin fikirlerini eyleme dönüştürebilme becerisidir. Hedefleri başarabilmek için proje planlama ve yönetme becerisinin yanı sıra yaratıcılığı, yenilikçiliği ve risk almayı kapsar. Bu da bireyleri yalnızca günlük yaşamlarında evde ve toplum içinde değil, ayrıca çalışmalarının bağlamları konusunda farkında olmaları ve fırsatları yakalamaları için çalışma ortamlarında da destekler ve sosyal ve ticari eylemler yapan veya bu eylemlere katkıda bulunan bireylerin gereksinim duyduğu daha özel beceri ve bilgiler için bir temeldir. Bu yeterlik ahlaki değerlerin farkında olmayı ve iyi yönetimi teşvik etmeyi kapsamalıdır' (15).

2006'dan beri yapılan çalışmalar temel bir yeterlik olarak girişimciliği daha iyi anlamayı sağlamıştır. Ayrıca, özellikle öğrenme kazanımları olmak üzere kavramlar, tanımlar ve yöntem yenilediği için 2012 Eurydice raporu bulgularıyla doğrudan bir karşılaştırma yapılamaz. Girişimciliği öğrenme uluslararası çalışma gurubu tarafından kabul edilen çerçeve bir tanıma dayalı eski Girişimcilik Eğitimi Tematik Çalışma Grubu tarafından kullanılan tanım bu raporda da ortak tanım olarak kullanılmaktadır:

'Girişimcilik eğitimi, öğrencilerde yaratıcı fikirleri girişimci eylemlere dönüştürme becerisi ve zihniyeti oluşturma sürecidir. Tüm öğrenciler için kişisel gelişim, aktif vatandaşlık, sosyal katılım ve işverilebilirliği destekleyen temel bir yeterliktir. Tüm öğrenme disiplinlerindeki yaşam boyu öğrenme süreçleri ve ticari bir hedef olsun veya olmasın girişimcilik ruhuna veya davranışına katkı sağlayan tüm eğitim ve öğretim yolları (örgün, yaygın ve örgün olmayan) ile ilgilidir' (16).

Bu rapor, Eğitim, Görsel-İşitsel Medya ve Kültür Yürütme Ajansı (EACEA) kapsamındaki Eurydice ağını yöneten Birim A7 Erasmus+: Eğitim ve Gençlik Politikası Analizi tarafından geliştirilen bir ankete Eurydice ağı Ulusal Birimlerinin ve/veya ulusal uzmanların verdikleri cevaplara dayalıdır. Eurostat, Eurobarometer, OECD ve Evrensel Girişimcilik Monitörü (EGM) gibi diğeri veri kaynakları ise ilk bölümde girişimcilik eğitimi ile ilgili diğeri mevcut göstergeleri tartışmak için kullanılmıştır.

(15) Yaşamboyu öğrenme için temel yeterlikler hakkında 18 Aralık 2006 Konsey ve Avrupa Parlamentosu Tavsiye Kararı, OJ L 394, 30.12.2006, s. 10.

(16) 18 Ocak 2012'de Cenevre'de girişimciliği öğrenme üzerine toplanan uluslararası bir çalışma grubu tarafından kabul edilen çerçeve tanıma dayalıdır. Çalışma grubu ETF, GIZ, ILO, UNESCO ve UNEVOC temsilcilerinden oluşmaktaydı.

Genel olarak, Eurydice veri ve göstergeleri niteldir. Temel olarak eğitimden sorumlu merkezi/üst düzey yetkililerin hükümleri, düzenlemeleri ve politikaları hakkında resmi bilgilere dayanmaktadır. Ülkelerin büyük çoğunluğunda ulusal (hükümet) düzeyde yer almaktadır. Bazı ülkelerde, bölgeler (Topluluklar, *Länder*, vb.) eğitimle ilgili tüm meselelerden sorumludur. Belçika, Almanya ve Birleşik Krallık’ta farklı bölgelerin kendi eğitim bakanlıkları vardır.

Eurydice verisi, Belçika Toplulukları ve Hollanda dışında yalnızca kamu sektörü okullarını kapsamaktadır. Bu ülkelerde ise hükümete bağlı özel okullar, okul kayıt yüzdesinin büyük bir kısmına sahiptir ve kamu okullarıyla aynı düzenlemelere tabidir. Bu yüzden, analizde yer almaktadır.

Raporun hazırlanması ve oluşturulması Birim A7 (EACEA) tarafından yapılmıştır. Katılımcı Ulusal Birimler tarafından ise kontrol edilmiştir. Temel bulgular, EACEA’deki Eurydice Biriminin sorumluluğundadır. Tüm katılımcılar belgenin sonunda belirtilmiştir.

BÖLÜM 1: GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ TANIMLARI VE İÇERİĞİ

Girişimcilik eğitime olan yaklaşımlar ve bu eğitimin hedefleri her ülkenin girişimcilik eğitimi bağlamına ve anlayışına göre değişiklik göstermektedir. Bir tarafta, kendi işini kurmak ve yönetmek isteyen veya kendi işinde çalışmak isteyen gençlerin sahip olması gereken bilgi ve becerileri geliştirmeye odaklanan dar bir bakış açısı vardır. Diğer tarafta ise, gençlerin yalnızca girişimcilik veya kurum içi girişimcilik açısından değil, aktif vatandaşlık ve işverilebilirlik için çapraz becerilere sahip olmasını destekleyen, girişimciliği temel bir yeterlik olarak gören bakış açısı vardır.

1.1. Girişimcilik eğitimi tanımları

Bu rapor, 'girişim ve girişimcilik' ruhunu sekiz temel yeterlikten biri olarak tanımlayan Yaşam Boyu Öğrenme için Temel Yeterlikler Avrupa Parlamentosu ve Konseyi 2006 Tavsiye Kararına dayanmaktadır ⁽¹⁷⁾.

Temel yeterlik olarak girişimciliğin bu şekilde kavramsallaştırılması daha sonra Girişimcilik Eğitimi Avrupa Komisyonu Tematik Çalışma Grubu tarafından geliştirilmiştir ⁽¹⁸⁾ ve bu raporda o tanım kullanılmaktadır:

'Girişimcilik eğitimi, öğrencilerde yaratıcı fikirleri girişimci eylemlere dönüştürme becerisi ve zihniyeti oluşturma sürecidir. Tüm öğrenciler için kişisel gelişim, aktif vatandaşlık, sosyal katılım ve işverilebilirliği destekleyen temel bir yeterliktir. Tüm öğrenme disiplinlerindeki yaşam boyu öğrenme süreçleri ve ticari bir hedef olsun veya olmasın girişimcilik ruhuna veya davranışına katkı sağlayan tüm eğitim ve öğretim yolları (örgün, yaygın ve örgün olmayan) ile ilgilidir'.

Girişimciliği temel bir yeterlik olarak gören bu ortak Avrupa bakış açısının odak noktası iki yönlüdür ⁽¹⁹⁾. İlk olarak, girişimci tutumların, becerilerin ve bilgilerin geliştirilmesi bireylerin fikirlerini eyleme dönüştürebilmesini sağlamalıdır. İkinci olarak ise, girişimcilik yalnızca ekonomik eylemler ve iş kurma ile ilgili değil, daha geniş olarak hayatın ve toplumun tüm alanları ile ilgilidir ⁽²⁰⁾. Örneğin kurum içi girişim eylemleri gibi yenilikçi ve yaratıcı eylemler yeni bir girişim olarak veya var olan kurumlar dahilinde ele alınabilir.

Girişimcilik eğitimi hakkındaki daha önceki çalışmalar, Avrupa ülkeleri arasında ve ülkelerin kendi içinde girişimcilik eğitiminin farklı bir şekilde anlaşılmasından ve yorumlanmasından kaynaklanan farklı uygulama türleri olduğunu göstermiştir ⁽²¹⁾. Hükümet yetkisinin genellikle sınırlı olduğu ve ortak ve/veya resmi bir yorumlamanın olmadığı bir alanda, paydaşlar için ortak bir anlayışa sahip olmak özellikle zordur.

Bu yüzden öncelikle Avrupa ülkelerinde vatandaşlık eğitiminin nasıl anlaşıldığını ve tanımladığını ortaya koymak ve böylelikle girişimcilik eğitime olan farklı yaklaşımları tanımak ve kabul etmek için çok önemlidir. Girişimcilik eğitiminin rolünün ve amacının anlaşılma durumu ise ilgili öğrenme kazanımlarında yer alacaktır.

(17) Yaşam boyu öğrenme temel yeterlikleri hakkında 18 Aralık 2006 Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Tavsiye Kararı. OJ L 394.

(18) ETF, GIZ, ILO, UNESCO ve UNEVOC'dan temsilcilerin olduğu bir çalışma grubu tarafından 18 Ocak 2012'de Cenevre'de kabul edilmiştir.

(19) ICF GHK, 2014, s. 6.

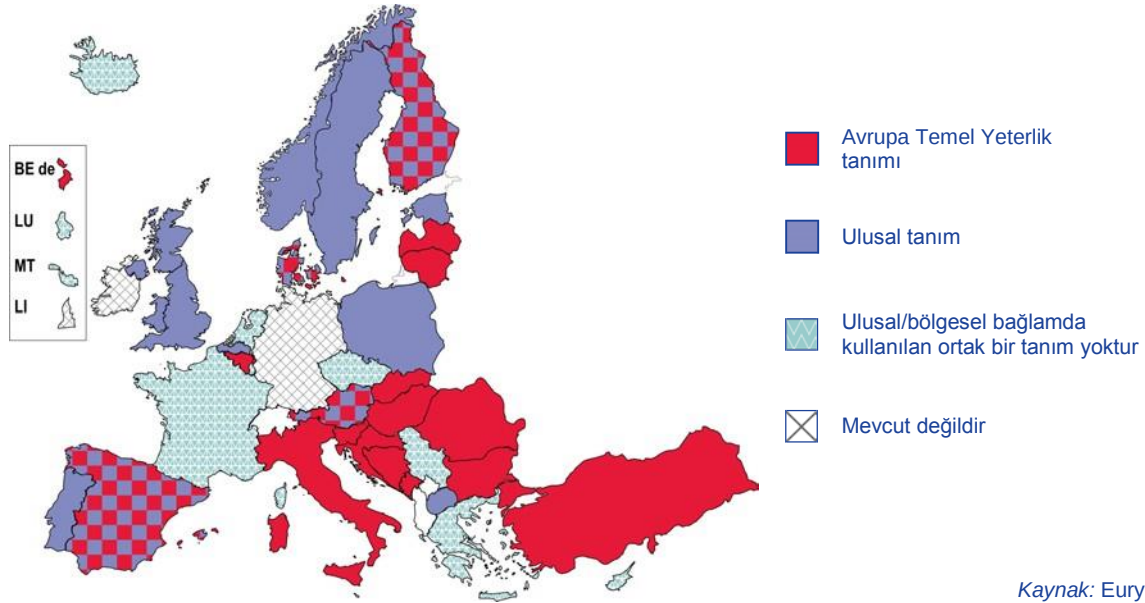
(20) Lackéus 2015'teki eğitimde girişimciliğin 'değer-yaratarak-öğrenme' olarak tanımlanmasına da bakınız.

(21) McCoshan, 2010, s. 14.

Bu konu hakkında yapılan bir anket ⁽²²⁾ iki temel yaklaşım olduğunu göstermiştir. İlk yaklaşım, Avrupa temel yeterliklerinde yapılan tanıma benzer; işverilebilirlik, aktif vatandaşlık ve hayat ve iş için girişimci becerilerle ilgili öğrenme kazanımlarını vurgulayan daha geniş kapsamlı bir girişimcilik anlayışıdır. İkinci yaklaşım ise kapsam olarak daha dardır ve bir şirketin kurulması ve yönetilmesi gibi girişimcilik ve işle doğrudan bağlantılı öğrenme kazanımlarına odaklanır.

Şekil 1.1 hangi ülkelerin yukarıda bahsedilen Avrupa Temel Yeterlik tanımını kullandığını ve hangilerinin bu tanım yerine veya bu tanıma ek olarak, çoğu paydaş tarafından kullanılan ve kabul edilen resmi belgelerinde geçerli bir ulusal tanım kullandığını gösterir.

Şekil 1.1: Merkezi düzeyde çoğu paydaş tarafından kullanılan, paylaşılan ve kabul edilen girişimcilik eğitimi tanımları, 2014/15

Kaynak: Eurydice.

Ülkeye özgü notlar

Çek Cumhuriyeti: Girişimcilik eğitimi hakkında resmi bir belge yoktur. Bu yüzden, resmi bir belge kullanılmamaktadır. Ancak bazı uzmanlar Avrupa Temel Yeterlik tanımını kullanır.

Yunanistan: Ortak bir tanım kullanılmamasına rağmen, girişimcilik eğitiminin gelişimine katkı sağlayan okul müfredatındaki dersler Avrupa Temel Yeterlik tanımını yansıtır.

Fransa ve Hollanda: Ortak olarak kabul edilen bir tanımdan ziyade, öğrencilerin sorumluluk, özerklik, yaratıcılık, merak ve girişim duygularının gelişimi anlamına gelerek genel eğitimin bağlamı içinde ele alınan ortak bir girişimcilik eğitimi anlayışı vardır.

Kıbrıs: Şu anda ulusal bir tanım geliştirmeye çalışılmaktadır ve bu tanım Temel Yeterlik hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konsey tanımına dayalı olacaktır.

Malta: Ortak bir tanım olmamasına rağmen, birçok paydaş 'girişimcilik çocukların ve gençlerin yaşam için beceriler geliştirmelerine izin verir, belirsizliklerle mücadele etmelerini sağlar, değişikliklere cevap vermelerini ve yaratıcı olmalarını sağlar' şeklinde olan 'Herkes için Ulusal Müfredat Çerçevesi'nde (2012) verilen tanımı kullanır.

Ülkelerin neredeyse yarısı Avrupa tanımını ve üçte biri ise girişimcilik eğitimi için kendi ulusal tanımlarını kullanmaktadır. Yaklaşık 10 ülkede ise ulusal bağlamda girişimcilik eğitimi için ortak kabul edilen bir tanım yoktur.

Çoğu ulusal tanım Avrupa Temel Yeterlik tanımında olan girişimcilik eğitimi anlayışını yansıtır. Rolü ve amacı yalnızca çalışma bağlamını değil bir bireyin yaşantısının daha genel bağlamını ele alır.

(22) Avrupa Komisyonu, 2014b, s. 41.

Özellikle İspanya, Birleşik Krallık (Kuzey İrlanda) ve Norveç olmak üzere yalnızca birkaç ülkenin ulusal tanımı daha dar bir anlayışı vurgulamaktadır. İspanyol ulusal tanımı kariyer ve iş fırsatları ile ilgili bilgi ve becerileri vurgular fakat ayrıca bireylerin zihinlerinde değişiklikler olmasını sağlayan, girişimci tutumların gelişimini, yaratıcı düşünme becerisini ve risk ve belirsizlikler yönetimini desteklemenin yanı sıra finansal eğitim ve iş kurma süreci ilkeleri anlamına gelir. Birleşik Krallık'taki (Kuzey İrlanda) tanım 'bireyin bir başkasının işinde ya da kendi işinde çalışması göz önüne alınmaksızın iş hayatına özgün, yenilikçi ve yaratıcı katkılarda bulunması'nı sağlayan becerileri ifade ederken, Norveç için girişimcilik çalışma hayatının tüm alanları ile ilgilidir.

Daha kapsamlı bir anlayışa sahip olan ulusal tanımlar arasında girişimcilik eğitiminin hedefinin ifade edilmesi açısından farklılıklar yer almaktadır.

Belçika Flaman Topluluğu tanımı 'her bireye evde günlük yaşamında ve toplum içinde ekonomik ve toplumsal katma değer'den bahsederken, Malta'da girişimcilik 'yaşam becerileri' olarak ifade edilir. Avusturya girişimcilik eğitimi 'TRIO Model'ine (bkz. Bölüm 3.3.3) göre 'nihai hedef, sürdürülebilir ve dinamik bir sivil vatandaş toplumu oluşturmaktır'. Finlandiya tanımına göre, 'nitelikler (girişimcilikle ilgili) eğitimde, işte, boş zamanlarda ve diğer sosyal aktivitelerde bir bireyin günlük yaşantısını destekler'ken, İsveç tanımına göre sosyal, kültürel veya ekonomik bağlamdaki eylemlerdir. Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti tanımı ise 'özellikle yalnızca iş hayatına odaklanılmaksızın günlük yaşamda etkililiğin temel ilkeleri'nden bahseder.

Birleşik Krallık (İngiltere) ise girişimcilik eğitiminden ziyade 'girişim eğitimi' ⁽²³⁾ adında farklı bir terim kullanır. Bu tanım, daha fazla iş kurmak ve daha girişimci bir ekonomi için algılanan ihtiyaçlara odaklanmaktan ziyade bir bireyi girişimci yapan beceri ve tutumlar bütünü ifade eder. Girişim eğitiminin temel öğeleri ise girişimsel hedef ve beceridir. Birleşik Krallık'ta (Galler), girişim eğitimi ve girişimcilik eğitimi terimlerinin her ikisi de kullanılmaktadır. Girişimcilik eğitimi ise 'gençlerin hayata ve çalışmaya olan yaklaşımlarında pozitif, proaktif ve başarılı olmalarını sağlamayı' amaçlar.

1.2. Girişimcilik eğitiminin içeriği

Bu bölüm, girişimciliğe olan tutumlar gibi sosyal ve kültürel boyutları kapsayan girişimcilik eğitiminin daha geniş bağlamını inceler; Avrupalıların girişimcilik becerileri açısından kendilerini nasıl gördüğünü ortaya koyan mevcut göstergeleri analiz eder. Ayrıca, küçük ve orta ölçekli işletmelerin (KOİ) kurulması ve yönetimi eğitimi adı verilen girişimcilik eğitimin bu özel boyutunu uzmanların ülkelerinde nasıl değerlendirdiğini analiz eder. Ayrıca, öğretmenlerin girişimcilik gibi çapraz müfredat konularını öğretmek için kendilerini ne kadar iyi derecede hazır hissettiklerini inceler. Son olarak ise, girişimcilik hedefi ve eylemi ve gençlerin kendi işini kurması gibi girişimcilik eğitiminin olası kazanımları ile ilgili bazı göstergeler de tartışılmaktadır.

Bu son göstergeler, net olarak yalnızca bazı olası kazanımlara – yukarıda tanımlanan girişimcilik eğitiminin daha dar olan tanımıyla ilgili olanlara (bkz. Bölüm 1.1) – işaret eder. İş odaklı bir bakış açısından ele alındığında, girişimcilik eğitiminin ilk hedefi, gençlere girişimci olmalarının ve kendi işlerini kurmalarının mümkün olduğunu aşlamak olurdu; sonraki aşama ise bunu yerine getirmek için onları gerekli becerilerle donatmak olurdu. Bu bağlamda, Avrupa'da sıklıkla girişimcilik düzeyinin ve daha özel olarak kendi işine sahip olma düzeyinin Birleşmiş Devletler gibi dünyanın diğer yerleri ile kıyaslandığında düşük olduğundan bahsedilmektedir.

(23) Girişim eğitimi 'yaratıcı fikirlerin uygulamalı durumlara dönüştürülmesi' olarak tanımlanmaktadır. Problem çözme, takım çalışması, iletişim kurma, yaratıcılık ve sebat etme gibi fırsatlar, ihtiyaçlar ve zorluklar için gerekli olan becerileri ve zihnin farkındalığını artırmayı amaçlar. Yalnızca işle ilgili konularda değil sosyal ve uygulamalı birçok konuda müfredat dışı olarak da uygulanabilir. (Genç girişim: Çıktılar haritası: Girişim eğitimi ve işverilebilirlik (2015)).

Özellikle gençler arasında yüksek oranda işsizliğin olduğu mevcut ekonomik iklimde, Avrupa Birliği ve ulusal hükümetler refah ve iş fırsatları oluşturma aracı olarak girişimci becerileri güçlendirmeye çalışmaktadır. Özellikle potansiyel genç girişimcilere bakıldığında gençlerin iş kurmak amacıyla fikirlerini eyleme dönüştürmeye çalışırken önemli bariyerlerle karşılaştığı görülmektedir. Bu bariyerler şunlardır: sosyal tutumlar, beceri eksikliği ve yetersiz girişimcilik eğitimi ⁽²⁴⁾.

1.2.1. Girişimciliğe karşı tutumlar ve bireylerin kendi girişimcilik beceri algıları

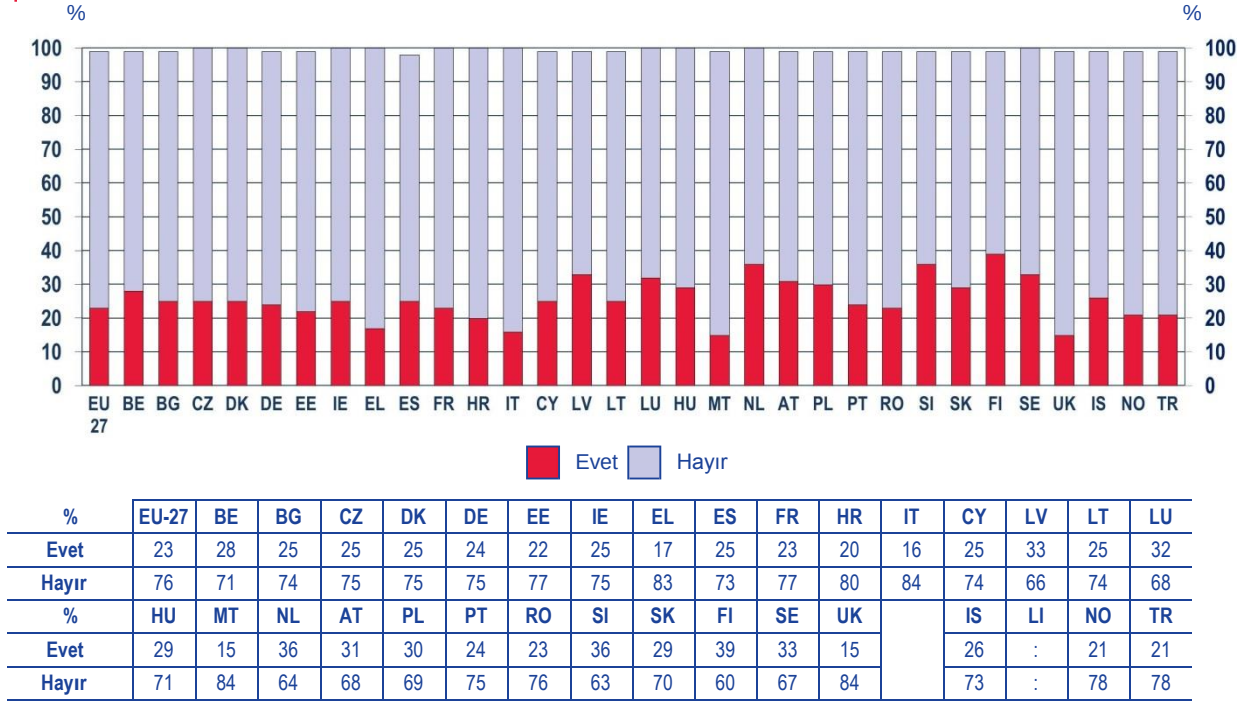
Girişimcilik eğitiminin etkili olabileceği alanlardan biri de girişimciliğe karşı olan tutumlar ve algılardır. 2012'de yayınlanan özel *AB ve ötesinde Girişimcilik* çalışması, Avrupa genelinde girişimcilik ve girişimciler hakkında algıları ve fikirleri ortaya koymaya çalışmaktadır. Katılımcılara girişimcilikle ilgili birtakım ifadelerle katılıp katılmama durumları sorulmuştur. Sonuçlar, yüksek oranda katılımcının (AB 27, 15 yaş ve üstü) 'girişimcilerin iş kurucular olduğunu' (%87 tamamen katılıyorum) ve 'bizim için faydalı yeni ürünler ve hizmetler sağladığını' (%79 tamamen katılıyorum) belirttiklerini göstermiştir. Öte yandan, katılımcıların büyük bir kısmı girişimcilerin 'diğer insanların çalışmalarından faydalandığını' (%57 tamamen katılıyorum) ve 'yalnızca kendi ceplerini düşündüklerini' (%52 tamamen katılıyorum) belirterek girişimciler hakkında negatif algılarını göstermişlerdir. Her ülkenin kendi sonuçlarına bakıldığında farklılıklar olduğu görülmektedir. Örneğin, Danimarka ve Avusturya'da girişimcilerin 'diğer insanların çalışmalarından faydalandığını' ifadesine (%20 Danimarka ve %33 Avusturya) daha az katılımcı tamamen katıldığını belirtirken, diğer ülkelerde bu oran oldukça yüksektir – Polonya (%91), Letonya (%80) ve Slovakya (%80). 'Girişimcilerin yalnızca kendi ceplerini düşündükleri' ifadesine katılanların oranı yine Danimarka'da (%26) oldukça düşüktür, İrlanda (%36) ve Finlandiya'da (%38) ise Danimarka oranından biraz daha yüksektir. Ancak Kıbrıs (%70), Yunanistan (%67) ve Litvanya'da (%67) bu ifadeye katılımcıların büyük bir çoğunluğu katıldıklarını belirtmiştir. Girişimcilerle ilgili bu karmaşık ve bazen farklılaşmış algılar, yalnızca politika yapıcılar ve diğer paydaşlar değil öğretmenler ve öğrenciler arasında da girişimcilik eğitime karşı olan farklı tutumları bir parça açıklamaktadır.

Aynı anket girişimcilik eylemlerinde eğitimin rolünü de araştırmaktadır. Katılımcılara fikirleri eyleme dönüştürmek ve kendi projeni yapmak anlamına gelen girişimcilikle ilgili okulda herhangi bir ders veya aktiviteye katılıp katılmadıkları sorulmuştur ⁽²⁵⁾ (bkz. Şekil 1.2). AB katılımcılarının yaklaşık dörtte biri (%23) katıldıklarını belirtirken, dörtte üçü (%76) katılmadığını söylemiştir. İlginç fakat şaşırtıcı olmayan bir sonuç olarak genç katılımcıların bir girişimcilik kursuna katılma durumu daha yüksektir: 15-24 yaş arası gençlerin %34'ü bir kursta yer alırken bu oran 55 yaş üstüne doğru azalarak %17'ye düşmüştür. Bir girişimcilik kursu veya aktivitesinde yer aldığını belirten katılımcıların oranının en yüksek olduğu ülkeler Finlandiya (%39), Hollanda (%36), Slovenya (%36), Letonya (%33), İsveç (%33), Lüksemburg (%32), Avusturya (%31) ve Polonya'dır (%30). En düşük olumlu cevaplar ise Malta ve Birleşik Krallık (her biri %15), İtalya (%16) ve Yunanistan'dan (%17) gelmiştir.

⁽²⁴⁾ OECD, 2012.

⁽²⁵⁾ Flash Eurobarometer 354, 2012, s. 117.

Şekil 1.2: Okulda girişimcilikle ilgili herhangi bir ders veya aktivitede yer alan katılımcıların yüzdesi, 2012

Kaynak: Flash Eurobarometer 354: AB ve ötesinde girişimcilik.

Anket ayrıca okulda girişimcilik eğitiminin rolü ve kazanımlar hakkında bazı daha detaylı soruları içermektedir, bunlar:

- 'Okulda aldığım eğitim girişim duygumu ve girişimci tutumlarımı geliştirmeme yardım etmiştir/etmektedir';
- 'Okulda aldığım eğitim toplumda girişimcilerin rolünü daha iyi anlamama yardımcı olmuştur/olmaktadır';
- 'Okulda aldığım eğitim bir iş kurmak için gerekli olan bilgi ve becerileri kazandırmıştır/kazandırmaktadır';
- 'Okulda aldığım eğitim girişimci olmakla ilgilenmemi sağlamıştır/sağlamaktadır'.

İlk soru tutumlara ve çapraz becerilere, ikincisi girişimciler hakkında bilgiye, üçüncüsü gerçek iş becerilerine ve sonuncusu girişimci olma hedefine odaklanarak sorular arasında bir tür ilerleme sağlanmıştır. AB katılımcılarının yarısı, okulda aldıkları eğitimin girişim duygularını ve girişimci tutumlarını geliştirmelerine yardım ettiğini belirterek ilk soruya olumlu cevap vermiştir. AB katılımcılarının yarısından biraz azı (%47) ise aldıkları eğitimin toplumda girişimcilerin rolünü daha iyi anlamada yardımcı olduğunu söylemiştir; %41 ise bir iş kurmak için gerekli becerileri sağladığını belirtmiştir; ancak üçte birinden azı (%28) eğitimin onları girişimci olmakla ilgilenmelerini sağladığını belirtmiştir. Aynı şekilde 15-24 yaş arası gençlerin daha yaşlı katılımcılara göre dört duruma da katılma durumu daha yüksektir.

Veri analiz edilirken dikkate alınması gereken önemli nokta ise anketin 2012 yılında tamamlanmış olmasıdır. Ayrıca, daha yaşlı katılımcıların okulu bitirmelerinin üzerinden çok fazla zaman geçtiği göz önüne alındığında, cevaplarının bu raporda bahsedilen güncel politika ve değişikliklerin etkisini yansıtmadığı söylenebilir (ilgili yıl 2014/15). Ayrıca, Eurobarometer anketi tarafsız bir değerlendirme yapmaktan ziyade katılımcıların algılarını ve fikirlerini ölçmeye ve kendi becerilerini nasıl değerlendirdiklerini ortaya koymaya çalışır. Ancak okulda girişimcilik eğitimi teşvik etmek için olan çabaların sonucu olarak ortaya konulan gelişmelerin ölçülebileceği bir başlama noktası hakkında da fikirler verir.

1.2.2. Finansal okuryazarlık ve yaratıcı problem çözme

Finansal okuryazarlık her zaman girişimcilik eğitimi ile ilgili bir kavram olarak görülmüştür. Hatta bazı durumlarda girişimcilik eğitime eşit tutulmaktadır. Her durumda, girişimcilik eğitiminden beklenen becerilerden/öğrenme kazanımlarından biri olarak kabul edilmektedir. Ayrıca, sistematik olarak değerlendirilen çok az girişimcilik becerisinden biridir.

PISA ilk kez 2012 yılında öğrencilerin finansal okuryazarlığının değerlendirmesini yapmıştır. PISA finansal okuryazarlığı ‘finansal kavramları ve riskleri anlama ve bu konuda bilgi sahibi olma ve bu bilgi ve anlayışı çeşitli finansal bağlamlarda etkili kararlar almak, bireylerin ve toplumun finansal refahını yükseltmek ve ekonomik hayata katılımı sağlamak amacıyla uygulamak için gerekli beceriler, motivasyon ve güven’ olarak tanımlar. Katılan 18 Avrupa ülkesinin sonuçları Belçika Flaman Topluluğu, Estonya, Çek Cumhuriyeti, Polonya ve Letonya’dan öğrencilerin OECD ortalamasından daha yüksek notlar aldığını göstermiştir. Ancak, İtalya, Slovak Cumhuriyeti, Hırvatistan, Slovenya ve Fransa ortalamasının altında puanlar almıştır.

Finansal okuryazarlık ile ilgili bu ilk PISA anketinin ilginç bir sonucu da en fazla skor alan yerin okul müfredatına finansal eğitimi ekleyen bir ülkeden olmamasıdır (Şangay) ⁽²⁶⁾. Bu da finansal okuryazarlık gibi çapraz becerilerin nasıl geliştirileceği ile ilgili çok az şeyin bilindiğini göstermektedir.

Yaratıcı problem çözme ise test edilecek ilk çapraz beceri olarak 2012 PISA değerlendirilmesine eklenmiştir. Sonraki değerlendirme aşamasında (2018’de yayınlanacak) işbirlikçi problem çözme de yer alacaktır. Belirsizlikle baş etme, girişim duygusu geliştirme ve yenilikçi fırsatlar arama gibi ortak öğelere sahip oldukları için her iki problem çözme boyutu da girişimcilik becerileriyle ilgilidir. Problem çözme tanımında, PISA bu becerilerin ‘tüm yollarda başarıya giden anahtar ve müfredat dersleri aracılığıyla okulda geliştirilebileceğini’ belirtmektedir.

2012 değerlendirmesinin sonuçları 15 yaşındaki öğrencilerin büyük bir kısmının hala temel problem çözme becerilerinden yoksun olduğunu göstermektedir. Ülke sonuçlarına bakıldığında, Avrupa katılımcı ülkeler arasında Finlandiya ilk sıradayken, Birleşik Krallık (İngiltere), Estonya, Fransa, Hollanda, İtalya, Çek Cumhuriyeti, Almanya, Belçika’nın üç topluluğu, Avusturya ve Norveç OECD ortalamasının üstünde skorlar elde etmiştir. Bu değerlendirme sonuçlarından biri de okul müfredatı ve öğretmenlerin problem çözme becerilerini aşılama etkili olduğudur ⁽²⁷⁾.

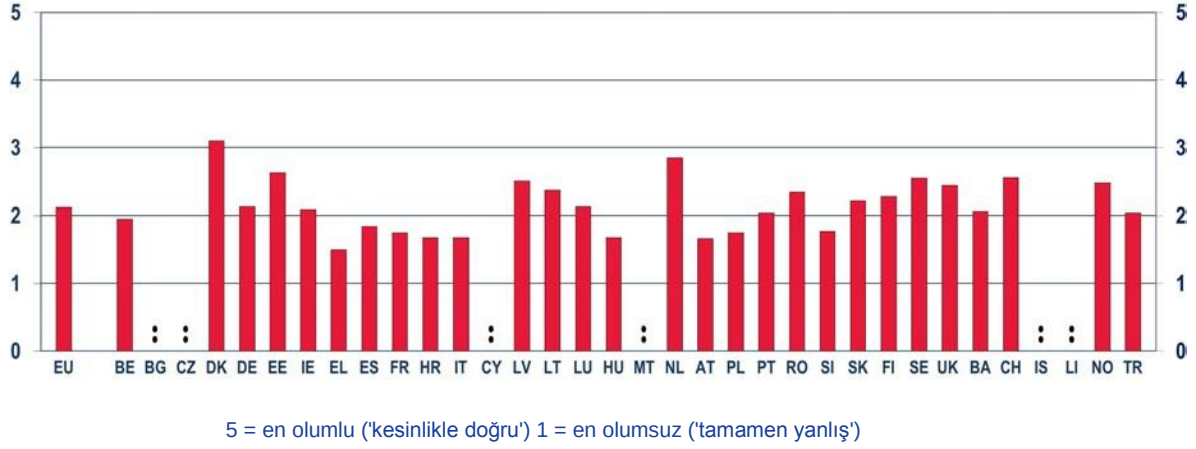
1.2.3. Girişimcilik kültürü oluşturmada eğitimin katkısı ile ilgili uzman algıları

Evrensel Girişimcilik Monitörü (EGM) dünyada en önde gelen girişimcilik çalışmasıdır. İki ögeyi ele alır: bireylerin girişimcilik davranışları ve tutumları ve girişimciliği nasıl etkilediğini gösteren ulusal bağlam. EGM anketi katılımcı her ülkeden uzmanların seçimiyle ele alınacak özel bir bölüme sahiptir. Uzmanlara girişimcilik kültürünü ülkelerinde teşvik etmek için eğitimin rolünü nasıl değerlendirdikleri sorulmuştur.

(26) PISA Odağı, 2014/07, s. 3.

(27) PISA Odağı, 2014/04, s. 4.

Şekil 1.3: Küçük orta ölçekli işletmeleri kurma veya yönetme eğitiminin ilkökul ve ortaokul düzeyinde eğitim ve öğretim sistemine ne derece dahil edildiği ile ilgili uzman görüşleri, 2014

EU	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
2.12	1.95	:	:	3.1	2.13	2.63	2.09	1.5	1.84	1.75	1.68	1.68	:	2.51	2.37	2.13	1.68
MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK		BA	CH	IS	LI	NO	TR
:	2.85	1.66	1.75	2.04	2.34	1.77	2.21	2.28	2.55	2.44		2.06	2.56	:	:	2.48	2.04

Kaynak: Evrensel Girişimcilik Monitörü: Ulusal Uzman Anket Ölçümleri, 2014.

Açıklayıcı not

EGM Ulusal Uzman Anketi (UUA), 'Girişimcilik Çerçevesi Şartları' olarak bilinen girişimcilik üstünde önemli etkilere sahip olduğuna inanılan faktörleri takip eder. EGM anketini kullanarak en az 36 uzmandan (Girişimcilik Şartları Çerçevesinin dokuz ögesinin her bir için dört uzman) oluşan EGM ulusal takımları tarafından her yıl aynı zamanlarda Ulusal Uzman anketi yapılır.

Çoğu Avrupa ülkesi oldukça düşük puanlara sahiptir. Ortalama puanın (2,5 puan) biraz üzerinde olarak değerlendirilen ülkeler Danimarka (3'ün üzerinde puan alan tek Avrupa ülkesi), Estonya, Letonya, Hollanda, İsveç ve İsviçre'dir. Litvanya, Romanya, Slovakya, Finlandiya ve Norveç de 2,5 puana yakın puanlar almıştır. Rapor, bir ülke böyle bir kültür geliştirmede daha aktif olmak istiyorsa o ülkenin 'herkes için çapraz beceriler [...] gibi girişimcilik yeterliklerini sağlayan eğitim sistemlerinin yeterliklerini yapılandırmada tutarlı politika ve programlar uygulamaları gerektiği' ifadesiyle son bulmaktadır ⁽²⁸⁾.

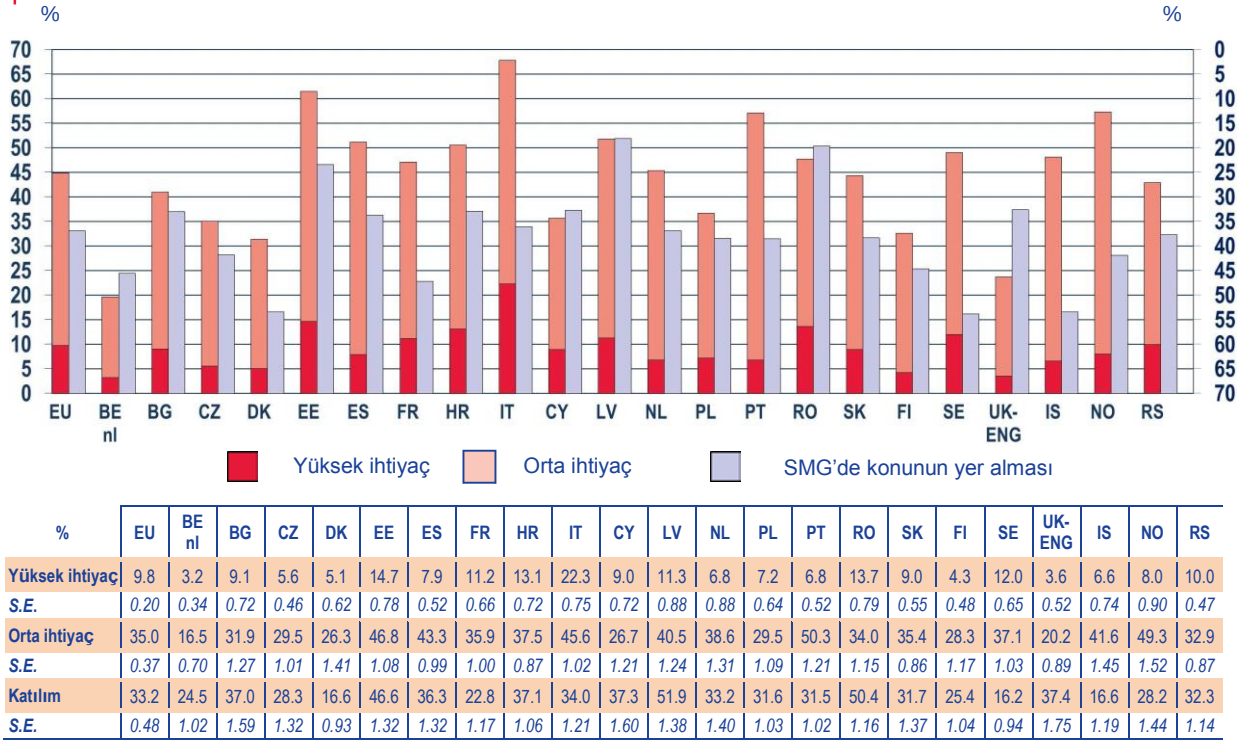
1.2.4. Çapraz müfredat becerilerinin öğretimi için sürekli mesleki gelişim

Son Eurydice raporu, *Avrupa'da öğretmenlik mesleği: Uygulamalar, algılar ve politikalar* (Avrupa Komisyonu/EACEA/Eurydice, 2015b), öğretmenlerin gerçek ihtiyaçları ile sürekli mesleki gelişim (SMG) aktivitelerinde yer alan konuların birbirinden farklı olduğunu göstermektedir. 2013 OECD Öğretim ve Öğrenim Uluslararası Anketinin (TALIS) ikinci analizi, temel beceri 'girişimciliğin' ait olduğu çapraz müfredat becerilerinin öğretiminde de bu uyumsuzluğun yer aldığını göstermektedir. Genel olarak, ortaokul eğitimi veren öğretmenlerin büyük bir oranı, SMG aktivitelerinin çapraz müfredat becerilerini kapsadığını söyleyen öğretmenlerin oranına göre bu becerilerde mesleki gelişim aktivitelerine yüksek veya orta derecede ihtiyaç olduğunu belirtmektedir. AB düzeyinde, öğretmenlerin %44.8'i bu alanda yüksek veya orta derecede ihtiyaç olduğunu belirtirken, yalnızca %33.2'si katıldıkları SMG aktivitelerinin bu konuyu kapsadığını belirtmektedir.

⁽²⁸⁾ EGM, 2014, s. 31.

Şekil 1.4 ankete katılan ülkelerin ulusal sonuçlarını göstermektedir. Çoğu ülkede, SMG aktivitelerinde bu konuya yer verildiğini belirten öğretmenlerin oranı düşük, bu konuda aktiviteye ihtiyaç olduğunu belirten öğretmenlerin oranının yüksek veya orta derece olması şeklinde AB ülkelerinin genelinde benzer bir durum vardır.

Şekil 1.4: Anketten 12 ay öncesine kadar mesleki gelişim aktivitelerinin 'çapraz müfredat becerilerinin öğretimi' konusunu kapsadığını bildiren ortaokul (ISCED 2) öğretmenlerinin oranı, ve aynı alanda mesleki gelişim konusunda yüksek ve orta derece ihtiyaç duyduğunu belirten öğretmenlerin oranı, 2013

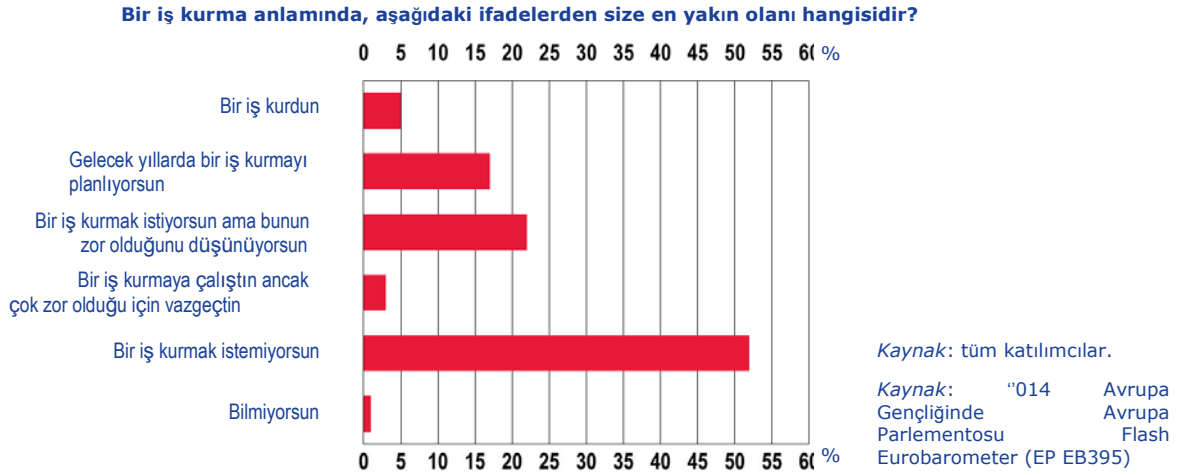
Kaynak: Eurydice, TALIS 2013'e dayalı.

Fransa, İtalya, Portekiz, İsveç, İzlanda ve Norveç gibi ülkelerde bu uyumsuzluk daha yüksektir. Aksine, standart hata payı da göz önüne alınarak, iki ülkede öğretmenlerin büyük bir oranı orta veya yüksek ihtiyaç durumunu ifade edenlerle karşılaştırıldığında 'çapraz müfredat becerileri öğretimi' konusunun SMG aktivitelerinde yer aldığını belirtmiştir. Bu ülkeler, Belçika Flaman topluluğu ve Birleşik Krallık'tır (İngiltere). Kıbrıs, Letonya ve Romanya gibi diğerlerinde, ihtiyaçlar ve konunun SMG'de yer alma durumu neredeyse birbirine eşittir. Son olarak ise TALIS öğretmenlerin gerçek katılım oranlarını değil algılarını ölçmektedir. TALIS'te ölçüldüğü gibi öğretmen algıları gerçekte ne olduğunu veya en azından öğretmenlerin gerçekte ne olduğunu düşündüğünü görmek için önemli bir temsilcidir. İfade edilen ihtiyaçlar en azından öğretmenlerin çapraz müfredat becerilerini öğretmede hazırlıklı veya rahat hissetmediklerini ve aynı zamanda SMG aktivitelerinin bu ihtiyacı karşılamak için yeterli oranda yapılmadığını göstermektedir. Öğretmenler girişimcilik eğitiminin önemli araçları olarak görülüyorsa, bu ihtiyaç ve SMG aktiviteleri arasındaki uyumsuzluk ele alınmalıdır.

1.2.5. Girişimcilik tasarımları

Son Eurobarometer anketi ⁽²⁹⁾ birçok Avrupalı genç için girişimciliğin iş krizi anlamında bir alternatif çözüm önermediğini göstermektedir. Ankette (bkz. Şekil 1.5), katılımcıların yarısından fazlası kendi işlerini kurma isteklerinin olmadığını belirtmiştir (%52). Yalnızca her beş kişiden biri (%22) bir iş kurmak istediğini ama bunun çok zor olduğunu düşündüğünü belirtmiştir.

Şekil 1.5: Kendi işini kurmak isteyen genç nüfus (15-29 yaş arası), AB-28 ortalaması, 2014

Genç Avrupalıların yalnızca dördte biri bir iş kurma konusunda daha aktiftir (%5'i kurmuştur, %17'si gelecekte kurmayı tasarlamaktadır ve %3'ü ise bir iş kurmaya çalışmış ancak çok zor olduğu için vazgeçmiştir) ⁽³⁰⁾.

Girişimci olmak istediğini belirten katılımcıların en yüksek olduğu yüzde Litvanya (%32 gelecek yıllarda bir iş kurmak istemektedir) ve Romanya'dadır (%33). Öte yandan en düşük değerler ise Almanya (%11) ve Yunanistan'a (%11) aittir. Bir iş kurmuş gençlerin oranının en düşük olduğu ülke ise İrlanda'dır (yalnızca %2).

Girişimcilik ile ilgili algı ve tutumlar hakkında veri Evrensel Girişimcilik Monitörü projesi sayesinde elde edilmiştir ⁽³¹⁾. Anket katılımcılara, örneğin girişimde bulunmayı iyi bir kariyer seçeneği olarak görüp görmediklerini sorarak, girişimciliğe karşı olan sosyal tutumlarını analiz eder. AB katılımcılarının yarısından fazlası girişimde bulunmanın iyi bir kariyer seçeneği olduğunu ifade ederken, dünyanın diğer bölgelerine göre bu oran hala çok düşüktür (en yüksek oran Angola, Botsvana ve Güney Amerika olmak üzere Afrika ekonomileridir). Bu da, ayrıca bir kariyer seçeneği olarak girişimciliğin istenme durumunun o ülkenin ekonomik gelişimine ve iş fırsatlarının olup olmamasına bağlı olduğunu göstermektedir. EGM raporu, faktör odaklı ve etkililik odaklı ekonomilerde insanlar yenilik odaklı ekonomilere göre girişimciliğe daha fazla değer verdiğini göstermektedir ⁽³²⁾. Hollanda ve İtalya'nın yenilik odaklı ekonomilerinde karşılaşılan yüksek oranlar ise birer istisnadır.

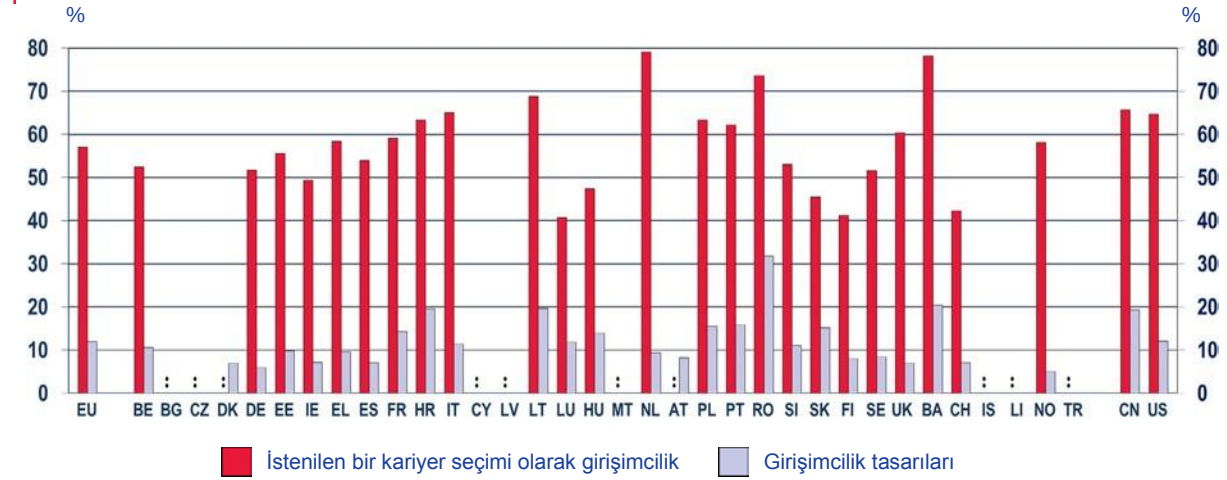
(29) Avrupa Parlamentosu, 2014.

(30) A.g.e.

(31) EGM, 2014: <http://www.gemconsortium.org/data/sets>

(32) EGM ülkeleri ekonomik gelişme düzeyine göre sınıflandırır. İlk aşamada, ekonomi *faktör odaklıdır* ve ülkeler temel olarak nitelsiz iş gücü ve doğal kaynaklar olmak üzere faktör donanımlarına göre birbirleriyle rekabet ederler. İkinci aşamada, bir ülke daha rekabetçi oldukça, üretkenlik artacaktır ve ülkeyi *etkililik odaklı* olan aşamaya doğru götürerek ilerleyen gelişmelerle maaşlar da yükselecektir. Son olarak ise, ülkeler *yenilik odaklı* aşamaya geldikleri için, şirketleri yeni ve özgün ürünler ortaya koyduğu sürece o ülkedeki maaşlar ve hayat kalitesi çok yüksek olacaktır (bkz. <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2014-2015/methodology/#hide/fn-19>). Etkililik odaklı veya yenilik odaklı ekonomiye geçme aşamasında olan AB ülkeleri Hırvatistan, Macaristan, Litvanya, Polonya ve Romanya dışında diğer AB ülkeleri yenilik odaklı ekonomilere sahiptir. AB ülkesi olmayanlarda ise İsviçre ve Romanya yenilik odaklı ekonomilere sahiptir, Bosna Hersek ve Türkiye etkililik odaklı ekonomilere sahiptir.

Şekil 1.6: İstenilen bir kariyer seçimi olarak girişimcilik ve girişimcilik tasarıları (18-64 yaş arası nüfus yüzdesi), 2014

%	EU	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT
İstenilen kariyer seçimi	57	52	:	:	:	52	56	49	58	54	59	63	65	:	:	69	41	47	:
Girişimcilik tasarıları	12	11	:	:	7	6	10	7	10	7	14	19	11	:	:	20	12	14	:
%	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	BA	CH	IS	LI	NO	TR		CN	US
İstenilen kariyer seçimi	79	:	63	62	74	53	45	41	52	60	78	42	:	:	58	:		66	65
Girişimcilik tasarıları		9	8	16	16	11	15	15	8	8	7	20	7	:	:	5		19	12

Kaynak: Evrensel Girişimcilik Monitörü: Temel göstergeler 2014.

Açıklayıcı not

Girişimcilik tasarıları 16-64 yaş arası, gelecek üç yıl içinde kendi işini kurmak isteyen kişilerin yüzdesini ifade eder (hâlihazırda herhangi bir girişimci eylemde bulunanlar bu yüzdeden çıkarılmıştır).

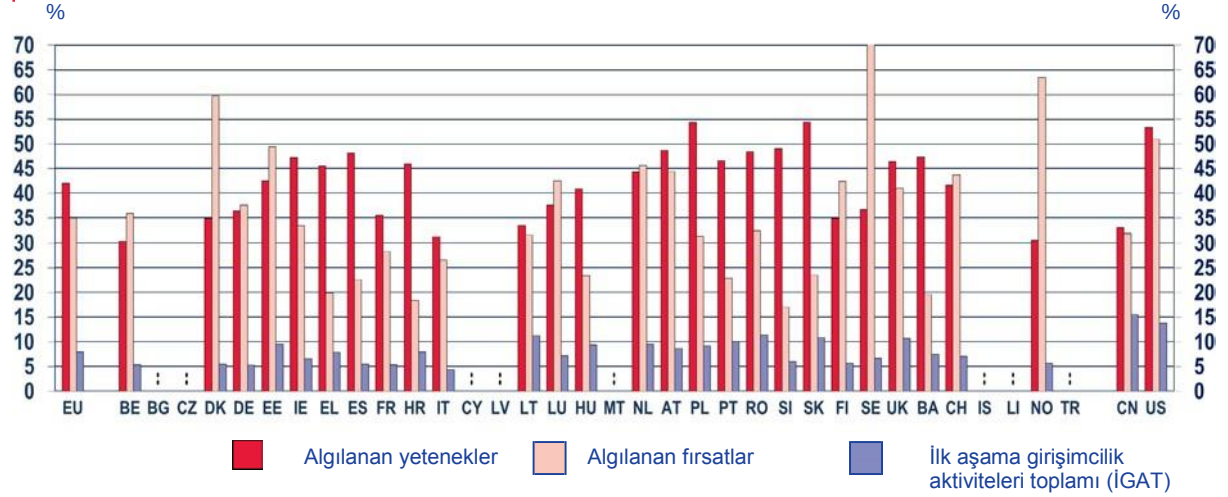
EGM anketi ayrıca girişimcilik tasarıları, fırsat algıları ve bir bireyin kendi becerileri hakkındaki algıları gibi bazı bireysel özellikleri de ölçer. Bunlardan ilki Şekil 1.6'daki girişimciliğin sosyal değeri (istenilen bir kariyer seçimi olarak girişimcilik) ve ikincisi de Şekil 1.7'deki bir ülkedeki toplam erken aşama girişimcilik eylemi ile bağdaştırılabilir.

Girişimciliğin sosyal değeri göz önüne alındığında, bireysel özellikler hakkındaki verileri karşılaştırırken bağlamı dikkate almak önemlidir. Farklı ekonomilerdeki bireyler kendi algılarını da farklı şekilde ifade edebilirler. Bireylerin gelir elde etme yolları sınırlı olduğunda kendi işlerini kurma durumunu da onaylayan girişimcilik tasarıları faktör odaklı ekonomilerde en yüksekken, yenilik odaklı ekonomilerde en düşüktür. Girişimciliğe karşı olan tutumlar ve girişimcilik çerçevesi şartlarının kalitesi yeni girişimcilere destek verebilir veya engeller oluşturabilir ⁽³³⁾.

⁽³³⁾ EGM, 2014, s. 34.

Şekil 1.7'de gösterildiği gibi, algılanan yetenekler genellikle algılanan fırsatlardan daha yüksektir. Avrupa'da, uzun süreli ekonomik zorluklar yaşayan ülkelerde (örneğin, Yunanistan, İspanya, Hırvatistan, Portekiz, Slovenya ve Bosna Hersek) algılanan yetenekler ve fırsatlar arasında, yetenekler fırsatlardan daha yüksek olmak üzere, büyük bir boşluk olduğunu gösteren bir yapı vardır. Bu durumun aksine, Danimarka, Finlandiya, İsveç ve Norveç'te algılanan fırsatlar algılanan yeteneklere göre oldukça yüksektir.

Şekil 1.7: Bireylerin yetenek ve fırsat algıları ve ilk aşama girişimcilik aktivitelerinin toplamı (16-64 yaş arası nüfus yüzdesi), 2014

%	EU	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT
Algılanan yetenekler	42	30	:	:	35	36	42	47	46	48	35	46	31	:	:	33	38	41	:
Algılanan fırsatlar	35	36	:	:	60	38	49	33	20	23	28	18	27	:	:	32	43	23	:
İGAT	8	5	:	:	5	5	9	7	8	5	5	8	4	:	:	11	7	9	:
%	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	BA	CH	IS	LI	NO	TR		CN	US
Algılanan yetenekler	44	49	54	47	48	49	54	35	37	46	47	42	:	:	31	:		33	53
Algılanan fırsatlar	46	44	31	23	32	17	24	42	70	41	20	44	:	:	63	:		32	51
İGAT	9	9	9	10	11	6	11	6	7	11	7	7	:	:	6	:		16	14

Kaynak: Evrensel Girişimcilik Monitörü: Temel göstergeler 2014.

Açıklayıcı not

Algılanan yetenekler yeni bir işe başlamak için gerekli olan beceri, bilgi ve deneyime sahip olduklarına inanan katılımcıların yüzdesidir.

Algılanan fırsatlar yakın çevrelerinde gelecek altı ay içinde bir işe başlama seçeneği bulunduğuna inanan katılımcıların yüzdesidir.

İlk aşama Girişimcilik aktiviteleri Toplamı (İGAT) oranı ise geçmiş 42 ay içinde bir iş kurma veya bir iş yönetme sürecinde olan 18-64 yaş arası bireylerin yüzdesini gösterir.

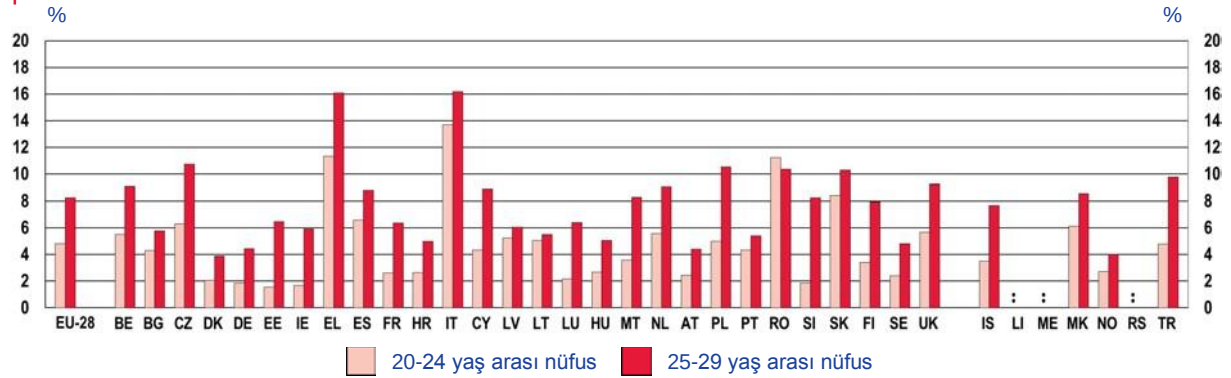
Girişimciliğe karşı olan sosyal tutumlara gelince, Avrupa ve dünyanın diğer bölgelerindeki karşılaştırmalar hem algılanan fırsatların hem de algılanan yeteneklerin yenilik odaklı ekonomilerde etkililik odaklı ve faktör odaklı gelişim aşamasında olanlara göre daha az olumlu olduğunu göstermektedir. Ve yine karşılaştırıldığında Avrupa ülkelerinin girişimci aktivite oranının çok düşük olduğu görülmektedir.

EGM analizi, algılanan fırsatlar ve yetenekler ile 'İlk aşama Girişimcilik Aktiviteleri toplamı' seviyesi arasında olumlu bir bağlantı olduğunu gösteren ögeler arasındaki ilişkileri incelemiştir. İlginç fakat şaşırtıcı olmayan bir şekilde, algılanan yetenekler (beceriler) ve İGAT arasında 'her türde eğitimin (yaygın, örgün ve gayriresmi) girişimcilik yeterliklerini geliştirmede önemli olduğunu gösteren' güçlü bir ilişki vardır ⁽³⁴⁾.

1.2.6. Genç nüfusun kendi işinde çalışma oranı

Eurostat verisi 20-24 yaş arası çalışan nüfusun içinde kendi işinde çalışan (bkz. Şekil 1.8) genç nüfus yüzdesinin en düşük olduğu ülkelerin Estonya (%1.5) ve İrlanda (%1.7) olduğunu göstermektedir. Diğer yanda ise, İtalya (%13.7), Yunanistan (%11.3) ve Romanya (%11.2) en yüksek yüzdelere sahiptir. İtalya ve Romanya için, EGM anketi (bkz. Şekil 1.7) girişimcilik için algılanan fırsatlar oranının AB ortalaması civarında olduğunu gösterirken; Yunanistan'daki oran çok daha düşüktür fakat kendi işinde çalışma oranı AB ortalamasının çok üstündedir.

Şekil 1.8: Çalışan tüm genç nüfusun yüzdesine oranla kendi işinde çalışan genç nüfus, yaşa göre, 2014

	EU	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
20-24	4.8	5.5	4.3	6.3	2.0	1.8	1.5	1.7	11.3	6.6	2.6	2.7	13.7	4.3	5.2	5.1	2.2	2.7
25-29	8.3	9.1	5.8	10.7	3.9	4.4	6.5	5.9	16.1	8.8	6.4	5.0	16.2	8.9	6.1	5.5	6.4	5.1
%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
20-24	3.6	5.6	2.4	5.0	4.3	11.2	1.9	8.4	3.4	2.4	5.7	3.5	:	:	6.1	2.7	:	4.8
25-29	8.3	9.1	4.4	10.5	5.4	10.4	8.3	10.3	7.9	4.8	9.3	7.7	:	:	8.6	4.0	:	9.8

Kaynak: Kendi işinde çalışan genç nüfus hakkında Eurostat verisi Eurydice hesaplaması (İş Gücü anketi) [yth_empl_040].

Açıklayıcı not

Kendi işinde çalışan kişiler kendi şirketinde, iş yerinde ya da kurumunda çalışan kişilerdir. Bir kişinin kendi işinde çalışan bir kişi olarak görülebilmesi için şu kriterlerden birini sağlaması gerekir: kar amacı güderek çalışmak, bir işin yürütülmesi için zaman harcama veya kendi işini kurma aşamasında olma (Eurostat tanımı).

25-29 yaş arası nüfusta, Danimarka (%3.9) ve Norveç (%4.0) en düşük değerlere sahipken, İtalya (%16.2) ve Yunanistan (%16.1) çalışanlar arasında kendi işinde çalışan nüfus oranında en yüksek yüzdelere sahiptir. Her ülkenin ekonomik durumu, nüfusun ve özel sektörlerin yoğunluğu, ulusal işsizlik oranları vb. göz önüne alınarak bu durum daha geniş bir bakış açısı içinde ele alınmalıdır. Bu bağlamda, İtalya ve Yunanistan neden daha fazla insanın kendi işinde çalışmayı seçtiğini kısmen açıklayan – örneğin, zorunluluktan bu durumu seçme, iş fırsatlarının olmaması durumunda - daha zor bir ekonomik süreç içindedir. Eurofound'a göre⁽³⁵⁾, bazı ülkelerde bu rapora göre kendi işinde çalışma türlerinin dışında farklı kendi işinde çalışma durumları olabilir ve bu da veriyi yanıltabilir. Kendi işinde çalışma oranının en yüksek olduğu sektör paravan işyerlerinin olduğu inşaat sektörüdür. Bu da kendi

⁽³⁴⁾ EGM, 2014, s. 38.

⁽³⁵⁾ Eurofound, 2015.

işinde çalışma ihtiyacı veya isteğinin ülkeler arasında büyük değişiklikler gösterdiğini işaret etmektedir. Girişimcilik eğitimi bu yüzden becerilerin gelişimine katkıda bulunarak ve böylece girişimci bir kültürün oluşmasını sağlayarak kendi işini kurma ve yeni işler konusunda girişimci olma seviyesinde artışa sebep olabilecek öğelerden yalnızca birisidir.

BÖLÜM 2: STRATEJİLER VE FONLAMA ŞEKİLLERİ

Bu bölüm Avrupa'da girişimcilik eğitimi konusunda var olan strateji ve fonlama çerçevesinin bir analizini sunar. İnceleme ilk olarak bu politika alanındaki en ilgili merkezi düzey stratejilere odaklanır. Bu raporun amaçları doğrultusunda yalnızca bu stratejiler analiz edilmiştir. Daha sonra ise girişimcilik eğitimi için yer alan kaynakları ve fonların kullanımını analiz eder.

2.1. Avrupa'da girişimcilik eğitimi ile ilgili stratejiler

Ülkelerden girişimcilik eğitimi için özel bir strateji veya girişimcilik eğitimiyle ilgili bazı konuları ve/veya eylemleri içeren ancak farklı bir politika alanı ile ilgili olan daha kapsamlı bir strateji gibi bu politika alanı ile net olarak en ilgili stratejilerini belirtmeleri istenmiştir. Bu rapor kapsamında, stratejiler şu türlere ayrılır:

- Özellikle girişimcilik eğitime odaklanan, genellikle hükümet genelinde ortak bir vizyon oluşturan, eğitim, yenilik ve ekonomik gelişme gibi birtakım bakanlıklar için politika öncelikleri yansıtan ve bu politika alanlarında ilgili eylemleri bir araya getiren özel stratejiler;
- Eğitim ve öğretim, gençlik veya yaşam boyu öğrenme stratejileri gibi girişimcilik eğitimi hedeflerine sahip olan eğitimle ilgili daha kapsamlı stratejiler;
- Girişimcilik, işe alma veya küçük orta ölçekli şirket geliştirme stratejileri gibi girişimcilik eğitimi kapsayan ekonomiyle ilgili daha kapsamlı stratejiler.

İlk bölüm Avrupa politika seviyesinde girişimcilik eğitiminin gelişimini ele alır ve belirli stratejilerin yaygınlaşmasının AB düzeyinde girişimcilik eğitime yönelik artan odağa ne tür yansımalarını olduğunu göstererek bu stratejilerin gelişiminden bahseder. Bu bölümde ayrıca her ülkedeki mevcut strateji türlerinin bir incelemesi verilerek gidişat tanımlanır.

İkinci ve üçüncü bölümler, öncelikle özel girişimcilik eğitimi stratejilerini ve ikinci olarak hem eğitim hem de ekonomi ile ilgili alanlarda daha kapsamlı farklı stratejileri ele alarak her strateji türü için daha detaylı bir analiz sağlar.

Dördüncü bölüm ise ülkeler arası karşılaştırmalar yaparak ve ilginç uygulamaları vurgulayarak strateji yaklaşımları ve içeriği hakkında bilgi verir. Yedi girişimcilik eğitimi konusunun nasıl ele alındığını inceleyerek ortak tema ve akımları ortaya koyar ve strateji hedeflerini inceler. Son bölüm ise stratejilerin bakanlıklar arası işbirliği, güçlü takip ve ortaklıklar gibi başarı faktörlerini içerip içermediğini inceler.

2.1.1. Girişimcilik eğitimi politika zemini

2003'te Avrupa, Avrupa'da Girişimcilik Avrupa Yeşil Raporunun yayınlanmasıyla girişimcilik eğitiminin öneminden ilk kez bahsetmiştir ⁽³⁶⁾. AB düzeyinde bu durum, eğitim ve öğretim ve girişimcilik kültürünün ve bağlantılı becerilerin gelişimi arasında ilk politika bağlantısıydı. Bu bağlantıyı, 2006'da Oslo Gündemini ⁽³⁷⁾ kapsayan Avrupa Komisyonu Genel Girişim Başkanlığı tarafından yürütülen birtakım uzman gruplar, konferanslar ve iyi uygulama belgeleri izlemiştir. İlk defa, Oslo Gündemi ⁽³⁸⁾

(36) Avrupa Komisyonu, 2003.

(37) Avrupa Komisyonu, 2006.

(38) A.g.e.

Üye Milletlerden 'eğitimin her aşamasını kapsayan açık hedeflere sahip ulusal bir girişimcilik hedefi stratejisi oluşturmalarını' istemiştir. Gündem, bu stratejilerin ilgili tüm paydaşları (kamu ve özel) kapsamı gerektiğini ve ayrıca alınacak kesin önlemleri belirlerken genel bir çerçeve oluşturmaları gerektiğini vurgulamıştır. Bu eylemler, ulusal müfreta girişimciliği dâhil etmek, öğretmenlere ve öğrencilere destek vermek gibi çeşitli eylemler olabilir. Genel hedef ise 'gençlerin eğitim sisteminin bütün aşamalarında girişimcilik yeterliklerine [sistematiik bir şekilde] sahip olmasını sağlamak'tır⁽³⁹⁾.

Şekil 2.1: Girişimcilik eğitimi ile bağlantılı strateji gelişimini etkileyen temel Avrupa politika belgeleri

YIL	AVRUPA POLİTİKASI ÖNEMLİ BELGELERİ	TANIM
2003	Avrupa'da Girişimcilik Yeşil Belge	İlerleme kaydetmede temel faktör olarak eğitimi gören Avrupa'nın ilk girişimcilik eylem planı
2006	Avrupa'da Girişimcilik Eğitimi Oslo Gündemi	AB, ulusal, bölgesel ve kurumsal düzeylerde sistematiik ve etkili eylemler aracılığıyla girişimcilik eğitiminde gelişimin nasıl destekleneceğini gösteren birtakım öneriler
	Yaşam Boyu Öğrenme Temel Yeterlikleri Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Tavsiye Kararları	Sekiz temel yeterlikten biri olarak 'girişim ve girişimcilik duygusu'nu tanımlamıştır
2010	Girişimcilik Eğitiminde Daha İyi Bir Bütünlüğe Doğru	'İlerleme Modeli'nin bir sunumuyla, sistematiik stratejilerin girişimcilik eğitimine dâhil edilmesi hakkında araştırma
2012	Girişimcilik 2020 Eylem Planı	Avrupa'da girişimcilik gelişimini desteklemek için üç önemli temel alandan biri olarak girişimcilik eğitimi tanımlar
	Avrupa'da Okulda Girişimcilik Eğitimi	Avrupa'da zorunlu eğitim için girişimcilik eğitiminin politika ve uygulamalara dâhil edilmesini analiz eden Eurydice çalışması
2014	Girişimcilik Eğitimi Tematik Çalışma Grubu Final Raporu	Daha etkili bir girişimcilik eğitimi stratejisi ve uygulaması geliştirmek için ulusal ve bölgesel yöneticiler için politika rehberliği
	Eğitim ve öğretimde girişimcilik Avrupa Konseyi kararları	Avrupa Komisyonu ve Üye Milletlerden girişimciliği eğitim ve öğretim sistemlerine dâhil ve bu konuyu teşvik etmelerini ister
2015	Girişimcilik Eğitimi: Başarıya Giden Yol	Girişimcilik eğitimi stratejileri ve önlemlerinin etkisi hakkında kanıt derleme
	Eğitim ve öğretim aracılığıyla genç girişimciliği teşvik etmede Avrupa Parlamentosu Kararları	Avrupa Komisyonunun programları aracılığıyla girişimci becerileri desteklemesini ister ve ayrıca Üye Milletlerden de girişimcilik becerileri gelişimini desteklemek için AB Yapısal Fonları gibi mevcut fonları kullanmalarını ister

Kaynak: Eurydice.

2009'da, DG Girişim ve DG Eğitim ve Kültür arasında ortak bir yenilikçi girişim ise, girişimcilik eğitimi ile ilgili politika ve uygulamaları tartışmak üzere hem eğitim hem de ekonomik gelişme için bakanlıkları bir araya getirerek Avrupa'da bölgesel düzeyde dört adet Yüksek Seviye Düşünce Panelleri olmuştur. Sonrasındaki 2010 raporu⁽⁴⁰⁾, *Girişimcilik Eğitiminde Daha İyi bir Bütünlüğe Doğru*, başarılı stratejik yaklaşımları desteklemek için üç alanın önemine odaklanarak politika müdahalesi ve en iyi uygulamalar için bir zemin hazırlar. İlk olarak iş odaklı temalardan uzaklaşarak daha bütüncül girişimcilik temel yeterlikleri ve beceri odaklı öğrenme modeline doğru bir yaklaşımı, ikinci olarak politika üreticileri ve paydaşlar arasında ortak bir vizyon oluşturulmasını ve üçüncü olarak ise öğretmenlerin, okulların ve iş kurumlarının bu konuda çok önemli olan rolünün tanınması ve desteklenmesini vurgular. Bu konuyu bir bağlam içine oturtmak için, rapor 'İlerleme Modeli'⁽⁴¹⁾ adı

(39) Avrupa Komisyonu, 2006, s. 1.

(40) McCoshan, 2010.

verilen stratejik yaklaşımların gelişimini desteklemek için bir çerçeve oluşturmuştur. Genel bir kavramsal çerçevede, 'İlerleme Modeli' ülkelerin ulusal bir strateji oluşturmak adına öncelikleri belirlemelerine ve strateji geliştirme sürecindeki mevcut gelişim aşamalarını tanımlamalarına olanak sağlar.

2012'de, DG Girişim ile yakın işbirliği içinde çalışan DG Eğitim ve Kültür, girişimcilik eğitimi için politika rehberliği geliştirmek adına Üye Milletleri bir araya getirerek Avrupa Girişimcilik Eğitimi Tematik Çalışma Grubunu oluşturdu. Bu grubun son raporu ⁽⁴²⁾, açık bir mantık ve iyi uygulamaların örneklerini göstererek özel bir girişimcilik eğitimi stratejisinin temel taşlarını tanımlar. Bu temel taşlar, temel konuları yansıtır ve ortaklık, müfredat, öğretim yöntemleri, öğrenme kazanımları ve öğretmen eğitimi gibi bu çalışmada yer alan konularla uyum içindedir. Bu çalışmalar sosyal katılım ve aktif vatandaşlığın yanı sıra işverilebilirlik ve girişim yaratma kavramlarının önemini vurgulayarak girişimcilik eğitimi için özel bir stratejinin politika etkileme potansiyelini göstermektedir.

Avrupa düzeyinde raporlar, bakanlıklar arası daha tutarlı bir yaklaşım oluşturmak için sürekli olarak özel stratejileri önermektedir. Girişimcilik Eğitimi Tematik Çalışma Grubu 2014 raporu özel bir stratejiye sahip olmanın faydalarının altını çizmiştir ve girişimcilik eğitimini daha kapsamlı stratejilerin farklı türlerine dâhil etmek için önerilerde bulunmuştur. Ancak, Avrupa düzeyinde en güncel çalışma olan, *Girişimcilik Eğitimi: Başarıya Giden Yol*, hem özel stratejilerin hem de daha kapsamlı girişimlerin etkisi hakkında çalışmalar yapmıştır. Önemli bir bulgu olarak bu stratejilerin ve eylemlerin olduğu yerlerde, var olan çalışmalar bireyler, eğitim kurumları, ekonomi ve toplum üzerindeki olumlu etkiyi desteklemektedir ⁽⁴³⁾.

Avrupa'da girişimcilik eğitimi stratejisinin geliştirilmesi

Özel stratejilerin ne zaman oluşturulduğu hakkında bilgi veren bir zaman çizelgesi aracılığıyla girişimcilik eğitiminin nasıl uygulanmaya başladığını göstermek mümkündür. Ancak, bu politika alanı ile ilgili konuları veya eylemleri içeren daha kapsamlı stratejilerin karmaşık ağı içerisinde girişimcilik eğitimini izleyerek karşılaştırma yapmak uygulanabilir değildir. Aşağıdaki şema bu politika alanının gelişen anlık profilini göstermektedir.

Birleşik Krallık (Kuzey İrlanda ve İskoçya), Avrupa politika önerileri için olan zaman çizelgesini dikkate alarak 2003'te ilk özel girişimcilik eğitimi stratejilerini başlatmıştır ⁽⁴⁴⁾. Litvanya, Birleşik Krallık (Galler) ve Norveç ise 2004'te başlamıştır. Şekil 2.2 tüm özel stratejilerin başlaması ve uygulanması hakkında bir zaman çizelgesi sunar.

2007-2009 yılları arasında Avrupa genelinde özel stratejilerin sayısında büyük bir artış görülmektedir. 2007'de sekiz ülkeden/bölgeden, 2009'da 12 ülkeye/bölgeye çıkmıştır. 2011'de ise bu sayı 14 ülkeye/bölgeye ulaşmıştır. 2015'de küçük bir azalmayla şu anda 11 ülke/bölge özel girişimcilik eğitimi stratejisine sahiptir. Belçika (tüm Toplulukları), Birleşik Krallık (Galler), Karadağ ve Norveç gibi bazı ülkelerde iki veya daha fazla özel strateji yer almaktadır.

Şekil 2.2'de yeni bir strateji geliştirmeyip belirli stratejilerle girişimcilik eğitimini daha önceden ele alan altı ülke/bölge yer almaktadır. Altı ülkeden/bölgeden dört tanesi, bu alanı daha kapsamlı olan

(41) A.g.e., s. 25-27. İlerleme Modeli ile ilgili ek analiz için Bölüm 5'e bakınız.

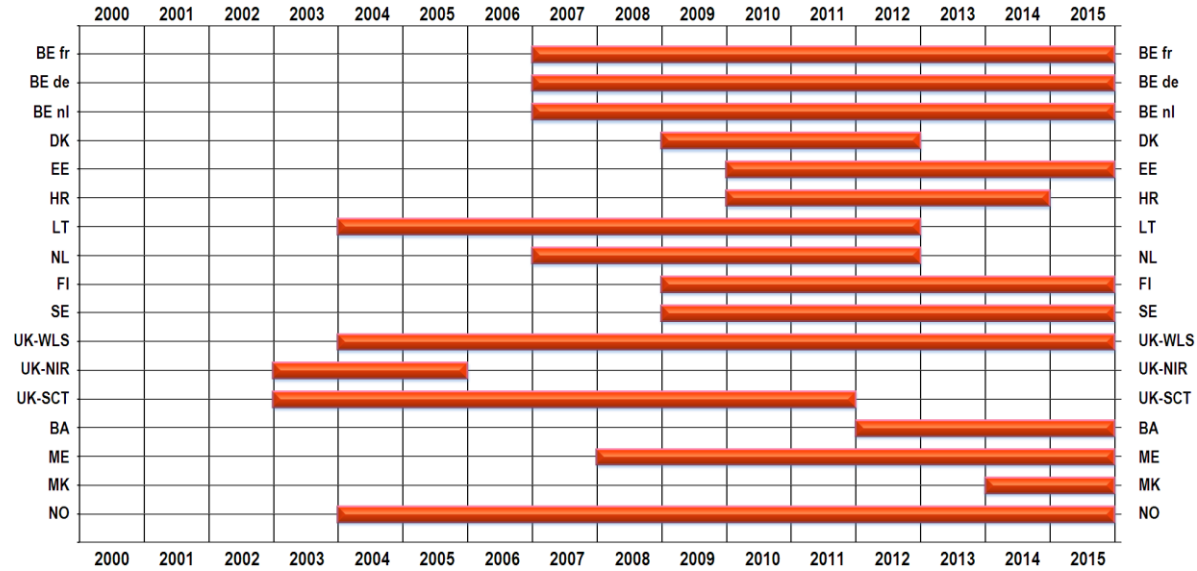
(42) Avrupa Komisyonu, 2014b.

(43) Avrupa Komisyonu, 2015a, s. 87.

(44) Avrupa Komisyonu, 2003.

girişimcilik ve yenilik teması içinde ele alır (Danimarka, Litvanya ve Birleşik Krallık (Kuzey İrlanda ve İskoçya)). Hollanda girişimcilik ve yenilikçilikle ilgili daha kapsamlı bir stratejiye sahiptir ve eğitim ve iş sektörü arasında artan işbirliği gibi eğitim ve öğretimi geliştirme ihtiyacı da açıkça vurgulanmaktadır.

Şekil 2.2: Merkezi düzey özel girişimcilik eğitimi stratejilerinin uygulanması, 2000-2015

Kaynak: Eurydice.

Açıklayıcı not

Bu Şekil özel girişimcilik eğitimi stratejilerinin Avrupa'da uygulandıkları yerlerde ne zaman uygulanmaya başladığını ve süresini gösterir. Bu yüzden bu çalışmada ele alınan bütün ülkeleri kapsamaz.

Ülkeye özgü notlar

Belçika (BE nl): İki stratejiden ilki Belçika Flaman Topluluğunda 2007'de başlamıştır; iki stratejinin kendine özgü zaman süreçleri ise 2007-2009 ve 2011-2014'tür. 11 Aralık 2015'te, 'Girişimcilik eğitimi 2015-2019' güncellenmiş eylem planı (*Ondernemend ondervijis 2015-2019*) Flaman Hükümetine sunulmuştur.

Birleşik Krallık (NIR): 'Girişimcilik ve Eğitim Eylem Planı' (2003), 'Hükümet Programı' 2002-2005'te özel bir öncelikte bağlantılıdır. Sonraki hükümet programlarında aynı şekilde yer verilmemiştir ve eylem planı yenilenmemiştir.

Norveç: 'Eğitim ve Öğretimde Girişimcilik Eylem Planı' 2009-2014 sezonunu kapsar. Ancak, mevcut veri bu stratejinin hala yürürlükte olduğunu göstermektedir.

Hırvatistan ve Birleşik Krallık (Kuzey İrlanda), hükümet için girişimcilik eğitimi artık bir öncelik konusu olmadığı için bu stratejiyi yenilememiştir. Birleşik Krallık (Kuzey İrlanda), girişimcilik eğitimini destekleyen az sayıda eylemi kapsayan 'Kuzey İrlanda için Yenilik Stratejisi 2014-2025' ile devam ettirerek 2005'te biten özel stratejilerine devam etmeyen ilk bölgedir.

Litvanya ve Birleşik Krallık (İskoçya) strateji çalışmalarını diğer stratejik hükümet yaklaşımlarında da yaygın hale getirmiştir. Litvanya'nın özel stratejisi 2012 yılında sona ermiştir ve ülke şu anda ilgili eylemlerin bir grubunu 2013'te başlayan AB 'Girişimcilik 2020 Eylem Planı' önceliklerini yansıtan daha kapsamlı bir girişimcilik stratejisi içine dahil etmiştir.

Birleşik Krallık (İskoçya) ⁽⁴⁵⁾, merkezi ve yerel hükümet arasındaki ilişki ve fonlama düzenlemelerindeki büyük kapsamlı değişikliklerin bir parçası olarak sekiz yıldan sonra 2011'de stratejilerini bırakmıştır. Girişimcilik eğitimi devamlı öneme sahip olarak görülmektedir ve İskoçya'nın 3-18 yaş 'Mükemmellik

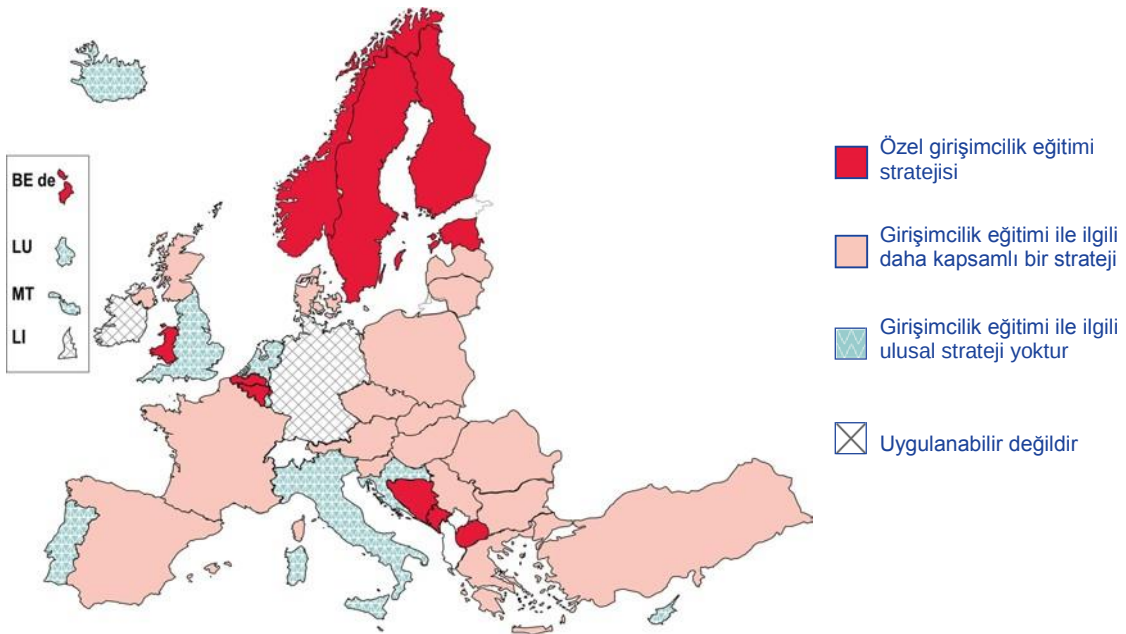
(45) <http://www.gov.scot/resource/doc/920/0118640.pdf>

Müfredatı' aracılığıyla bu eğitim yaygınlaştırılmaktadır. İskoçya şu anda diğer temalarla birlikte bu politika alanını 'İskoçya Başarabilir' isimli daha kapsamlı bir girişimcilik ve yenilik stratejisi içine dahil etmiştir. Danimarka'da, önceki özel stratejiye göre ulusal koordinasyon ve destek aracılığıyla girişimcilik eğitimi destekleyen ve hükümet ve paydaşlar tarafından fonlanan tümleşik ve sürdürülebilir bir altyapı olan Danimarka Girişimcilik Kurumunun kurulması kararı alınmıştır. Girişimcilik eğitimi stratejisi hala geçerli olarak görülmektedir ve Eğitimde girişimcilik konusunda merkez role sahip olarak Danimarka Girişimcilik Kurumunu gören 2010 'Danimarka – Çözüm Ulusu' da bu konuyla ilgili daha kapsamlı bir yenilik stratejisidir.

Gidişat

2014/15'te, ankete katılan 38 ülke/bölge girişimcilik eğitimi ile ilgili özel veya bu eğitim ile ilgili olan daha kapsamlı stratejilere sahiptir. Şekil 2.3'teki harita Avrupa'daki çeşitli stratejik yaklaşımları göstermektedir.

Şekil 2.3: Girişimcilik eğitimi konusunda en ilgili merkezi düzey stratejiler, 2014/15

Kaynak: Eurydice.

Özel bir stratejiye sahip 11 ülkenin/bölgenin yanında, girişimcilik eğitimiyle ilgili daha kapsamlı stratejiye sahip olan 18 ülke vardır. Dokuz ülkede/bölgede ilgili bir ulusal strateji yoktur (Hırvatistan, İtalya, Kıbrıs, Lüksemburg, Hollanda, Malta, Portekiz, Birleşik Krallık (İngiltere) ve İzlanda). Kıbrıs'ın şu anda herhangi bir stratejisi yoktur fakat geliştirmekte oldukları özel bir strateji vardır; Slovenya'nın ise girişimcilik eğitimiyle bağlantılı halihazırda daha kapsamlı bir stratejisi vardır ve özel bir strateji geliştirmektedir.

2.1.2. Özel girişimcilik eğitimi stratejisine sahip ülkeler

Şekil 2.3'te açıkça görüldüğü gibi iki coğrafi alanda, kuzey Avrupa (en güneydeki ülke Belçika olmak üzere) ve batı Balkan katılım öncesi bölgesinde, 11 özel strateji yer almaktadır. Kuzey Avrupa'nın bu coğrafi üstünlüğü, 2000'den beri bu stratejilerin uygulanışını gösteren Şekil 1.2'de gösterildiği gibi, bu politika alanındaki 2010 Eurydice raporunun ⁽⁴⁶⁾ sonuçlarıyla uyusmaktadır.

(46) EACEA/Eurydice, 2012.

Belçika'nın üç Topluluğu 2007'den beri özel stratejilere sahiptir:

En güncel strateji 2014'te olmak üzere, 'Girişimci bir Nesil için Girişimcilik 3.15:3 Koordinatları ve 15 Kolları' çalışması ile sonuçlanan **Fransız ve Almanca konuşan Toplulukları** kapsayan yeni bir gelişme olmuştur. Bölgenin stratejisi, girişimcilik eğitime destek, gelecek girişimleri geliştirme ve iş kurmayı teşvik etme gibi üç tür eylem dizisine sahip şu anda Girişimcilik ve Yenilikçilik Ajansı olarak adlandırılan Ekonomik Teşvik için Walloon ajansı tarafından yürütülmektedir. Eylemler detaylı bir şekilde verilmiştir ve uygulamalı girişimcilik deneyimlerini, kariyer rehberliğini ve öğretmenlere desteği kapsar. İş sektörünün eğitim ve öğretime dahil edilmesi, daha fazla girişimci okul açılması ve hedefleri desteklemede daha geniş ekosistemlerinin önemine güçlü bir vurgu yapılmaktadır.

Belçika Flaman Topluluğundaki ilk strateji 2007'ye dayanmaktadır. İkinci strateji ise 2011-2014 'Girişimcilik Ruhu ve Girişimciliği teşvik etmek için Eylem Planı'dır. Hükümet, bitiş tarihi olarak 2014 sonu görürse de bu stratejinin hala devam ettiğini belirtirken, üçüncü bir özel strateji Aralık 2015'ten itibaren kabul edilmiştir. Bu raporda analiz edilen ikinci özel strateji şu noktalara odaklanarak dört önceliği tanımlar: girişimcilik ruhunun gelişimini destekleme; uygulamalı girişimcilik öğrenmeleri için fırsat yaratma; girişimci olmak için bireylerin motivasyonlarını artırma; öğretmenlerin girişimci bir ruha ve girişimcilik konusunda dengeli bir görüşe sahip olmalarını sağlama. Bu eylemler, ortak bir dil oluşturmayı, öğretmenlere desteği (yöntemler, ağırlar ve endüstrideki yerleştirmeleri kapsayan), tüm ortaklarla iletişim kurmayı ve öğrenme ilerlemelerinin eğitim seviyeleri arasında ve öğretmen eğitimi aşamalarında yapılmasını sağlamayı ele alır.

Estonya ulusal yaşam boyu öğrenme stratejisi içindeki bağlantılarla desteklenen özel bir stratejiye sahiptir. 'Girişimcilik Eğitimi Gelişim Planı: Girişimci Ol!' birçok temel alanı kapsayan geniş bir odak noktasını vurgular. Özellikle önemi vurgulananlar ise öğrenme çıktıları, müfredat ve öğretmenlerdir. Estonya'daki girişimcilik eğitiminin karşılaştığı zorlukları belirtir ve girişimcilik yaklaşımlarını eğitim ve öğretime dâhil etmenin önemini gösteren İskoç stratejisi 'Başarmaya Kararlı'ya atıfta bulunur. 2009-2010'da Üst Düzey Düşünme Panelleri ⁽⁴⁷⁾ ve 2012-2014'te Girişimcilik Eğitimi Tematik Çalışma Grubu ⁽⁴⁸⁾ gibi ülkeler arasındaki öğrenmeleri teşvik etmek için Avrupa Komisyonu tarafından yürütülen çalışmaları yansıtan bir strateji aracılığıyla belirginleşen ekran öğrenmesinin ilginç bir örneğidir.

Birleşik Krallık'ta (Galler), 'Genç Girişimci Statejisi: Eylem Planı 2010-2015' farkındalığı artırmak için gençlere odaklanmayı, girişimci öğrenme fırsatlarıyla güçlendirmeyi ve iş kurmak ve geliştirmek için genç bireyleri donatmayı kapsayan üç temel temaya sahiptir. Galler yaklaşımındaki hem becerilere hem de iş kurmalara olan odaklanmayı göstererek genç bireyler arasından iş kurmaya yönelik tutumsal değişikliklerle ilgili ilginç bir ilerleme analizi sunulur.

Üç İskandinav ülkesi özel stratejilere sahiptir:

Finlandiya 19 bölgesel girişimcilik eğitimi kaynak merkezinin YES ağı tarafından desteklenen 'Girişimcilik Eğitimi Yönergeleri' isimli stratejisini 2009'da yayınladı. YES Merkezleri internet ağlarına, öğretmenler için destek ve eğitime vurgu yaparken, bu strateji daha girişimci bir kültürü, aktif vatandaşlığı ve iş kurmayı desteklemeye çalışır. Strateji eylemleri, öğrencilerin büyük bir kısmını ilgilendiren 'Ben & Şehrim' gibi büyük ölçekli projelerin yapılmasını sağlamıştır ⁽⁴⁹⁾. Diğer politikalarla doğrudan bir bağlantı yoktur ancak stratejinin tanıtımı Finlandiya'daki 35 yaş altı nüfusun oldukça düşük iş kurma oranını dikkate alarak ekonomik büyüme, yenilik ve gençlerin iş kurması noktalarına vurgu yapar.

İsveç 2009'da herhangi bir bitiş tarihi olmadan 'Eğitim alanında Girişimcilik Stratejisi'ni geliştirdi. Eğitimdeki temel yeterlik yaklaşımını geliştirme ve daha fazla bireyi kendi işini kurmaya teşvik etmek olmak üzere iki odak noktası vardır. Müfredat belgelerinin devlet incelemesi aracılığıyla ilköğretimde ve ortaöğretimde girişimcilik becerilerini vurgulama, iş dünyasıyla daha iyi işbirliği ve bağlantılar, uygulamalı girişimcilik deneyimlerinin sağlanması ve yer alan hükümlerin şekillendirilmesi gibi eylemleri kapsayan oldukça kısa 11 eylemden oluşan bir liste vardır.

Norveç ise ülkelerinin girişimcilik eğitimi ve öğretiminde öncü güç olmalarını sağlamaya ve 'girişimciliği bir işe girme gibi doğal bir seçim' haline getirmeye odaklanarak ikinci stratejisini uygulamaktadır ⁽⁵⁰⁾. Norveç stratejileri ilköğretimden yükseköğretime (ISCED 1-8) tüm eğitim seviyelerini ele alırken, ikincisi çoğunlukla yükseköğretime odaklanmak üzere, ilk stratejileri okullar ve okula dayalı mesleki eğitimle ilgili çeşitli eylemleri kapsamıştır.

(47) Avrupa Komisyonu, 2010.

(48) Avrupa Komisyonu, 2014b.

(49) <http://yrityskylla.fi/en/>. Ben&Şehrim uygulamalı girişimcilik deneyimlerine her yıl altıncı sınıfların (ISCED 2) yaklaşık %80'i katılır.

(50) <http://www.regeringen.se/contentassets/0f6c0164196e4071a9cb27eada1cb41/strategi-for-entreprenorskap-inom-utbildningsomradet>

Özel girişimcilik eğitimi stratejilerinin İskandinav ülkelerinde bu şekilde önemli olması, bu ülkelerin devamlı olarak uluslararası yenilikçilik sıralamalarında üst sıralarda olmaları da dikkate alındığında ülkelerin yenilikçiliğe olan bağlılığıyla açıklanabilir. İsveç, Finlandiya ve Danimarka 2015 Avrupa Yenilik Sayımında en üst sıralardadır ⁽⁵¹⁾ ve Evrensel Yenilik İndeksinde en iyi 10 ülke arasında ⁽⁵²⁾ ve Norveç de en iyi 20 ülke arasındadır.

Batı Balkan AB adayı ülkelerde ise, Bosna-Hersek, Karadağ ve Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti girişimcilik eğitimi için özel stratejilere sahiptir. Katılım öncesi görüşmeler, girişimcilik öğrenmelerinde önemli bir yapı olan Avrupa Komisyonu tarafından yönetilen AB Küçük İşletmeler Kanununa (KİK) uygun bir şekilde politika ve uygulamaların gelişimine odaklanır. Avrupa Eğitim Kurumu ⁽⁵³⁾ bir Avrupa Komisyonu ajansı olarak hem katılım öncesi ülkelerde hem de AB Komşu Bölgelerde KİK kapsamında gelişmeleri destekleme ve izlemede bir role sahiptir. Bölgesel bir girişim olarak 2009'da kurulan ve Avrupa Komisyonu tarafından desteklenen Güney Doğu Avrupa Girişimciliği Öğrenme Merkezi (SEECEL) ⁽⁵⁴⁾, bu bölgede KİK'in daha kapsamlı politika önceliklerinin yanı sıra strateji gelişimini desteklemeyi kapsayan girişimcilik eğitimi çalışmalarında önemli bir rol oynar.

Özel stratejilerden çok azı daha kapsamlı hükümet politikalarıyla doğrudan bağ kurmaktadır. Estonya, Birleşik Krallık (Galler) ve Norveç'teki stratejiler hem eğitim hem de yenilik politikasıyla doğrudan bağlantılara sahipken, Birleşik Krallık (Galler) bu çalışmayı okul etkililiği ve kariyer politikasına bağlayarak özgün bir çalışma yapmıştır. Galler, girişimcilik eğitimi stratejisinin eğitim, gençlik, istihdam dünyası, kapsayıcılık ve rekabetçi politikalar arasında nasıl bir köprü olduğunu gösteren detaylı bir politika haritasına sahiptir ⁽⁵⁵⁾. Belçika Flaman Topluluğu ve İsveç ekonomik gelişme ve eğitim stratejilerinden kısaca bahsederken Finlandiya girişimcilik eğitiminin daha geniş etkilerinden bahseder fakat diğer hükümet politikalarına yer vermez.

Özel bir stratejiye sahip 11 ülkeden/bölgeden sekizi stratejinin uygulanması için mali kaynak ayırdıklarını belirtmektedir. Bu konuda daha fazla bilgi Bölüm 2.2.'de yer almaktadır.

İki ülke geliştirmekte oldukları bir strateji olduğundan bahsetmektedir. Kıbrıs için bu strateji girişimcilik eğitimi ile ilgili tek stratejik yaklaşımken Slovenya'da bu politika alanı ile ilgili ayrı bir gençlik stratejisi vardır fakat ek bir özel strateji planlanmaktadır.

2.1.3. Girişimcilik eğitimi ile ilgili daha kapsamlı stratejilere sahip ülkeler

Ülkelerden ISCED seviyeleri 1-3 için çoğu girişimcilik eğitime özgü olmayan girişimcilik eğitimiyle en ilgili olan stratejilerini belirlemeleri istendi. Aşağıdaki Şekil her ülkedeki/bölgedeki en ilgili stratejiyi gösterir ve Avrupa genelindeki farklı strateji türlerini sunar.

On sekiz ülke/bölge girişimcilik eğitimi doğrudan daha geniş kapsamlı stratejilere bağlar. On ülke eğitim, öğretim ve gençlik dahilindeki alanlarla ilgili stratejilere sahiptir: üç tanesi eğitim stratejisi (Yunanistan, Litvanya ve Türkiye), dört tanesi yaşam boyu öğrenme stratejisi (Bulgaristan, Macaristan, Avusturya ve Polonya) ve üç tanesi gençlik stratejisi (Slovenya, Slovakya ve Sırbistan).

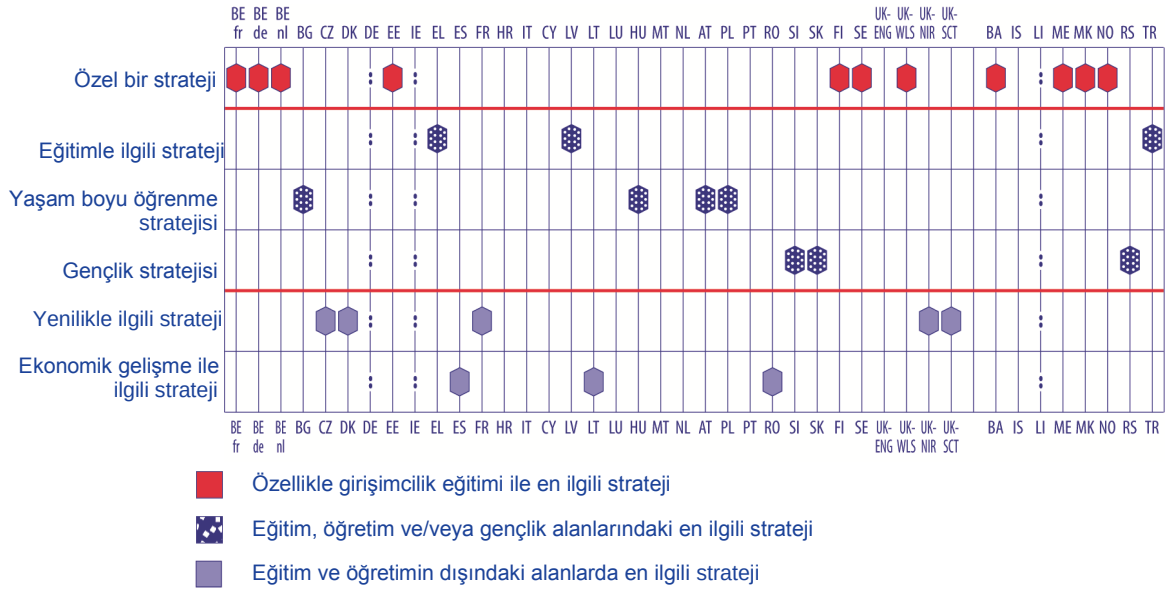
⁽⁵¹⁾ http://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/facts-figures/scoreboards/index_en.htm

⁽⁵²⁾ <https://www.globalinnovationindex.org/content/page/data-analysis/>

⁽⁵³⁾ http://www.etf.europa.eu/web.nsf/pages/Education_and_business

⁽⁵⁴⁾ SEECEL sekiz ülkeyle birlikte girişimciliği öğrenme politikası ve uygulaması üzerinde çalışır (AL, BA, HR, ME, MK, RS, TR ve XK). Bkz www.seecel.hr

⁽⁵⁵⁾ Galler Hükümeti 2010, p. 6.

Şekil 2.4: Girişimcilik eğitimi ile ilgili merkezi düzey strateji türleri, 2014/15

Kaynak: Eurydice.

Açıklayıcı not

Ülkelerden ISCED seviyeleri 1-3 için girişimcilik eğitimiyle en ilgili stratejilerini belirlenmeleri istenmiştir.

Şekil, birkaç kategoriye birden yerleştirilebilecek bir politika belgesinin içeriğine, hedeflerine ve amaçlarına en iyi uyan kategoriye yerleştirilmesi anlamına gelen 'en iyi uyum' yaklaşımını kullanmaktadır.

Girişimcilik eğitimi ile ilgili herhangi bir stratejisi olmayan ülkeler/bölgeler için bir bilgi yer almamaktadır.

Ülkeye özgü notlar

Çek Cumhuriyeti: 'Akıllı Uzmanlaşma için Araştırma ve Yenilik Stratejisi' en ilgili strateji olarak tanımlanmıştır. Bu anketin amaçları doğrultusunda, bu strateji yenilikle ilgili bir strateji olarak belirlenmiştir.

İspanya: Endülüs, Asturias ve Galiçya gibi İspanya Özerk Toplulukları düzeyinde birtakım özel stratejiler vardır. Asturias, Extremadura, Navarra, Bask Ülkesi ve Murcia'yı kapsayan diğer Özerk Bölgeler ise daha kapsamlı stratejilerle bağlantılı girişimcilik eğitime sahiptir. Daha fazla bilgi için ulusal belgelerine bakınız.

İspanya, Litvanya ve Romanya: Bu ülkelerdeki stratejiler bir ekonomik gelişme teması ile yakından bağlantılı olarak tanımlanmaktadır (İspanya: girişimcilik ve genç istihdamı; Litvanya: girişimcilik stratejisi; Romanya: ekonomik gelişme stratejisi).

Kıbrıs ve Slovenya: Bu ülkeler özel bir strateji geliştirme sürecindedir. 2014/15 yılı için yürürlüğe girmemiş olsa da bu bilgi şekilde yer almamaktadır. Slovenya gençlik stratejisinde girişimcilik eğitime yer verdiği için şekilde yer almaktadır.

Sırbistan: Girişimcilik eğitimi üç strateji belgesine göre ele alınmaktadır. Ek araştırmanın ardından gençlik stratejisi en ilgili strateji olarak belirlenmiştir ve şekilde ve bu bölümde kullanılmıştır.

Çok az ülke eğitim ve öğretim stratejisi dışında bir strateji geliştirmiştir. Sekiz ülke/bölge ekonomi ile ilgili stratejileri, beşi yenilikle (Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Fransa, Birleşik Krallık (Kuzey İrlanda ve İskoçya)) ve üçü ekonomik gelişmeyle ilgili (İspanya, Litvanya ve Romanya) olmak üzere en ilgili strateji olarak tanımlanmaktadır.

Eğitim ve öğretimdeki alanlarla ilgili stratejiler

Eğitim ve öğretim stratejileri

Eğitim ve öğretim stratejileri üç ülkede en ilgili politika belgesi olarak tanımlanmaktadır:

Yunanistan'da, 'Yeni Okul' stratejisi temel bir yeterlik olarak girişimcilik eğitiminin önemini vurgular ancak girişimcilik eğitimiyle doğrudan bağlantılı eylemleri içermez.

Türkiye en ilgilisi 'Milli Eğitim Bakanlığı Stratejik Planı 2010-2014' olmak üzere girişimcilik eğitimi ile bağlantılı birtakım stratejiler tanımlar. Belgede, girişimcilik eğitimi desteklemek için aktivite organize etme hedefinden bahsedilmektedir ve başarılı girişimcilerin girişimcilik eğitimine katılımını teşvik etmek için bir eyleme yer verilir.

Letonya'nın stratejik yaklaşımı ise Yunanistan ve Türkiye'nin yaklaşımlarından daha kapsamlıdır. Letonya 'Eğitim Geliştirme İlkeleri' girişimcilikten temel yeterlik olarak bahseder ve öğretmenlerin mesleki yeterliklerini (girişimcilik dahil) geliştirmek, girişimcilikle ilgili meslekler hakkında bilgi yaymak ve önceki stratejide yer alan girişimcilik eğitimi geliştirme önlemlerini değerlendirmek için birtakım destekleyici eylemler içerir.

Yaşamboyu öğrenme stratejileri

En ilgili strateji olarak yaşamboyu öğrenme stratejilerini gösteren dört ülke vardır:

Bulgaristan 'Yaşamboyu Öğrenme için Ulusal Strateji 2014-2020'de girişimcilik eğitime yer vermektedir. Genç Başarı Bulgaristan⁽⁵⁶⁾ aracılığıyla eğitim kurumlarının sağlanması, fikri mülkiyet bilgisi, öğretmen eğitimi ve müfredat güncellenmesini kapsayan eylemlerle gençler arasında girişimci bir kültür geliştirmeye odaklanan en çeşitli eylemlerin olduğu stratejidir.

Macaristan'ın stratejisi ise hala geliştirmekte oldukları bir eylem planının yanı sıra tüm yeteneğe dayalı öğrenme kazanımları için temel yeterlik olarak girişimcilik eğitiminin önemine vurgu yapar.

Polonya işverilebilirliği desteklemek için beceri geliştirme ve uygulamalı öğrenme olmak üzere iki stratejik hedefinin bir parçası olarak yer verdiği 'Yaşam Boyu Öğrenme Perspektifi' stratejisine sahiptir.

Avusturya yaşam boyu öğrenme stratejilerini tanımlayan dört ülkeden en kapsamlı yaklaşıma sahip olandır. Avusturya 'LLL:2020'de bireysel eylemlerde tam olarak ifade edilmesine rağmen tüm eylemlerde dolaylı olarak yer aldığı belirtilerek girişimcilik eğitimi ortak bir hedef olarak görülür.

Gençlik stratejileri

Üç ülke ulusal düzeyde en ilgili strateji olarak gençlik stratejilerini tanımlar:

Sırbistan'ın 'Ulusal Gençlik Stratejisi 2015-2020' müfredatı, yeni program geliştirmeyi, uygulamalı girişimcilik deneyimlerini, ulusal düzeyde 'Girişimcilik Becerileri Yeterliği'nin⁽⁵⁷⁾ kapsanmasını, öğretmen eğitimi ve yaygın eğitimi ele alan birçok farklı aktiviteyi içermektedir.

Slovenya 'Gençlik Ulusal Programı 2013-2022' sosyal sorumluluk sahibi olma ve sosyal girişimler geliştirmenin önemi ve girişimcilik eğitiminin geniş kapsamlı anamlara gelmesini vurgulayarak stratejinin altı temel alanından biri olarak girişimcilğe yer verir. Özel hedefler açısından, okul müfredatı aracılığıyla girişimcilik eğitimi geliştirmenin öneminden bahsedilmektedir ancak herhangi bir eylem yer almamaktadır.

Sırbistan stratejisi kadar çok konuyu kapsamasa da en detaylı strateji **Slovakya** 'Ulusal Gençlik Stratejisi 2014-2020'dir. On üç aktivite yaratıcılık ve girişimcilğe bağlı olmak üzere, bu iki alanı dokuz öncelikten biri olarak kabul eder. Bu eylemler, müfredatta ve eğitim çevrelerinde girişimcilere yer vermeye güçlü bir vurguyla, yaygın ve örgün eğitimde danışmanlık planlarından medyada girişimcilik rekabetlerini teşvik etmeye kadar çok çeşitli fakat ölçülebilir eylemlerdir.

(56) Genç Başarı Bulgaristan JA Avrupa'nın bir parçasıdır: www.jaeurope.org

(57) <http://entrepreneurialskillspace.eu>

Eğitim ve öğretim dışındaki alanlarla ilgili stratejiler

Yenilik stratejileri

Beş ülke/bölge, girişimcilik eğitimini yenilik stratejileri içinde bir politika önceliği olarak görmektedir. Genel olarak, yenilik stratejileri diğer tüm kapsamlı stratejilerden daha çeşitli tema ve aktiviteyi içeren en kapsamlı stratejilerdir.

Çek Cumhuriyeti, yaşam boyu öğrenme ve gençlik ile ilgili stratejileri de içeren birtakım farklı stratejilerin altını çizmiştir ancak 'Uluslararası Rekabetçilik Stratejisi 2012-2020'ye güçlü bağlantılarda bulunan 'Akıllı Uzmanlaşma için Araştırma ve Yenilikler 2014-2020' (RIS) stratejisi en ilgili olandır. RIS araştırma ve yenilikleri güçlendirmek için fonlama aktivitelerini hedef almayı amaçlar ve girişimcilik eğitimine bağlantılar, girişimcilik becerilerini değerlendirmek ve geliştirmek için araçların kullanılmasıyla, öğretmen eğitimiyle destekleyerek ve uygulamalı öğrenmeyi teşvik etmek için aktivitelerin uygulanmasıyla yapılır.

Danimarka'nın yenilik stratejisi ise 'Danimarka: Çözümler Ulusu'dur. Üç eylem alanına sahiptir ve bunlardan üçüncüsü 'Eğitim yenilik kapasitesini artırmak için vardır. Yeniliğe daha fazla odaklanmak için eğitim sisteminde kültür değişimi'dir. Strateji belirli hedeflerle desteklenmesi de bu eylem alanı girişimcilik eğitimi ile ilgili sekiz eyleme sahiptir. Özellikle, Danimarka Girişimcilik Kurumu'nun (FFE) (Danimarka ve Avrupa'da girişimcilik eğitimi politikasını, uygulamasını ve değerlendirmesini destekleyen ve yürüten ulusal bilgi merkezi) rolünü güçlendirmeyi ve girişimcilik ve yenilik için eğitimi kapsayacak şekilde görev alanını genişletmeyi amaçlar.

Fransa'da, 'Yenilik için Yeni Anlaşmalar' bir yenilik ülkesi olmak adına ülkenin hedeflerini yerine getirmeye çalışır. Kamu araştırmalarının ekonomik etkisini artırarak ve ticari gelişmeleri destekleyerek girişimcilik ve yenilikçilik kültürü, kamu politikaları geliştirme konusunda dört eylem alanı vardır. Kültür alanında, yenilikçilik kültürünü geliştirmek ve tüm eğitim ve öğretim seviyelerinde gençler arasında girişimciliği teşvik etmek için 20 milyon EUR fonu kapsayan ⁽⁵⁸⁾ girişimcilik eğitimini destekleyen eylemler yer alır (daha fazla bilgi için, bkz. Bölüm 2.2).

'**Birleşik Krallık (Kuzey İrlanda)** için 'Yenilik Stratejisi 2014-2025' yenilikçi bir bölgenin gelişimi için gençlerde girişimcilik ruhunun önemini tanımlar. Genç Girişim Kuzey İrlanda ⁽⁵⁹⁾ tarafından yönetilen ve Eğitim Bölümü tarafından fonlananlar gibi küçük ölçekli şirket programlarına önem vermektedir ancak daha fazla önem verilmesi gerektiğini kabul etmektedir. Stratejide, girişimsel aktivitelerde yer almaları için gençlere verilen desteğin nasıl artırılabilirceğini incelemek için girişimcilik eğitimi ile ilgili bir eylem vardır ve takip eden bir strateji geliştirme raporu ⁽⁶⁰⁾ 'Genç Girişim Kuzey İrlanda'da yer alan gençlerin sayısını artırmaya özellikle odaklanır.

'İskoçya Yapabilir', **Birleşik Krallık (İskoçya)** için yeni bir girişimcilik ve yenilikçilik çerçevesidir ve temelinde girişimcilik ve yenilik olan bir eğitim sistemi ortaya koymayı hedefler. Sınıf kaynaklarını geliştirmek ve ulusal girişimcilik eğitimi aktiviteleri için destek vermek amacıyla özel eylemleri tanımlayan Eylem Çerçevesi ⁽⁶¹⁾ ile birlikte girişimcilik eğitimi ile doğrudan bağlantılı hedeflere sahip kapsamlı bir stratejidir. 'Girişimci Okullar Programı'nı geliştirmek için üçüncü sektör ortaklarla işbirliği aracılığıyla Eğitim İskoçya tarafından uygulanmaktadır. Bu işi yapan tüm ortakların etkisini artırmaya, öğrenciler ve okullar için bir tanıma sistemi oluşturmaya ve özel sektör katılımını artıracak bir platform sağlamaya ve bu konuda destek vermeye çalışır. Beş ortak temadan biri olarak 'Eğitimde Girişim'i kapsayan 'Mükemmellik için İskoçya Müfredatı' çerçevesiyle yakından bağlantılıdır ve bu iki çalışma birlikte İskoçya'da ulusal eğitim politikasının tasarımı ve uygulanmasında girişimcilik eğitiminin çok kapsamlı doğası için güçlü kanıtlar sağlarlar.

Detaylı olarak tanımlanan eylemlerle ve kapsamlı bir girişimcilik eğitimi anlayışı yansıtarak beş stratejinin de detaylı bir doğası olduğu açıktır. Danimarka, Fransa ve Birleşik Krallık (İskoçya) müfredat, öğretmen eğitimi ve öğrenme kazanımları gibi temel alanları hedef alan daha çeşitli eylemler sunan en kapsamlı yaklaşımlara sahiptir. Bu ülkelerden, Danimarka bu çalışmaları desteklemek, araştırmak ve izlemek için FFE'yi güçlendirmek amacıyla büyük özverilerde bulunmakta ve tüm temel

(58) <http://www.caissedesdepots.fr/activite/domaines-daction/investissements-davenir/culture-de-linnovation-et-de-lentrepreneuriat.html>

(59) <http://www.yeni.co.uk/company-suite/>

(60) Girişim, Ticaret ve Yatırım Birimi, 2015, p. 25.

(61) İskoçya Hükümeti, 2010, ss. 9-10.

konu alanlarını içeren eylemlerle en kapsamlı yaklaşımı sunar. Danimarka bu türde bir strateji için pek olağan olmayan bir şekilde öğrenme kazanımlarının gelişimi ve değerlendirilmesi hakkında eylemlere sahiptir. Fransa'nın stratejik eylemleri ortaöğretimde öğretmen eğitime verilen önemin yanı sıra önemli bir fonlama girişimine de sahiptir. Birleşik Krallık'ta, İskoçya'nın stratejisinde müfredat materyallerinin ve eylemlerinin gelişimine odaklanan eylemler yer almaktadır ve Mükemmellik Müfredatı çerçevesiyle birlikte bu politikayı birleştiren sağlam bir bütünleşik yaklaşım vardır. Eğitim Ağında İskoçya Kurul girişimi gibi uygulamaların yapılmasına ve paylaşılmasına yardımcı olmak için ağlar tarafından desteklenen girişimcilik eğitiminin eğitime doğrudan dahil edilmesi için güçlü bir temel oluşturur.

Bu bölümde yer alan beş ülkede stratejiler; beceriler, bilgi oluşturma ve iş yaşamında yenilikler gibi yenilik için çerçeve şartları geliştirmek amacıyla yatay bir öncelik olarak eğitim sistemine odaklanmayı içerir. Bu da yenilik politikasında daha bütünleşik yaklaşımlara doğru bir akım olduğunu göstermektedir ⁽⁶²⁾. Danimarka ulusal yenilik stratejisinde bu akımları kabul eder ⁽⁶³⁾.

Ekonomik gelişmeyle ilgili stratejiler

Ekonomik gelişme, girişimcilik ve/veya istihdam için stratejilerinin bir parçası olarak girişimcilik eğitime yer veren üç ülke vardır.

Litvanya Avrupa Düzeyi 'Girişimcilik 2020 Eylem Planı'nda yer alan yapı ve çalışmaları gösteren daha kapsamlı bir girişimcilik stratejisiyle kendi özel stratejisini devam ettirmektedir. Girişimcilik eğitimi ile ilgili genel gelişmeler, uygulamalı girişimcilik deneyimleri, işbirliği ve ağ iletişimini teşvik etme ve çocuklar ve gençler tarafından yaratıcı girişimleri teşvik etme için çalışan kapsamlı bir yaklaşımdır.

Romanya ulusal yaklaşımı 'Küçük ve Orta Ölçekli Girişimler Sektörünün Gelişimi Stratejisi' aracılığıyla ve 'Romanya İş Doğası Ufkunun Gelişimi 2020' için girişimcilik eğitimi ekonomik gelişmeyle ilişkilendirir. Bu stratejide girişimcilik eğitimi daha az detaylı fakat girişimcilik eğitimi kapsayan öğrenme fırsatlarını teşvik etmek amacıyla uygulama firmalarını, öğretmen eğitimi ve internet platformlarını destekleyecek şekilde ele alınır.

Son olarak, **İspanya** '2013-2016 Girişimcilik ve Genç İstihdam Stratejisi' genç istihdam oranını artırmayı ve bunun yapısal nedenleriyle baş etmeyi hedefler. Bu durumda iş piyasasında eğitim, öğretim ve yönlendirmenin geliştirilmesi ile ilgili önlemler yer verilmesine rağmen, kısa süre içinde etkili olması beklenen 15 acil veya yüksek etki eylemleri arasında ekonomik eylemler özellikle vurgulanmıştır. Bu stratejinin kalan 85 eyleminden en azından %50'sinin fonlaması eğitim ve öğretimle ilgili eylemler için kullanılmaktadır. Özellikle girişimcilik eğitimi ile ilgili olan eylemler, girişimcilik ve kariyer fırsatları ile ilgili müfredat içeriğini genişletme, girişimcilikle bağlantılı eğitim programlarını uygulama, genç girişimcilik hakkında olumlu bir bakış açısı oluşturma yönünde çalışmaları kapsar. Bu yaklaşım, öncelikle girişimcilik eğitime müfredatta temel bir yeterlik olarak yer veren bir çerçeve sağlayan eğitim yasalarını tamamlar ve ikinci olarak İspanya'nın yüksek orandaki genç nüfus işsizliği ile ilgili karşılaştığı problemlerle bağlantılı olarak iş olanağı sağlama ve işverilebilirlik ile doğrudan ilgilidir. Girişimcilik eğitimi destekleyen bu ulusal politika ekosistemi, üç özel girişimcilik eğitimi stratejisi ve beş daha kapsamlı strateji ile, birçok Özerk Topluluğun iyi gelişmiş stratejilere sahip olduğu bölgesel düzeyde de devam ettirmektedir ⁽⁶⁴⁾.

2.1.4. Avrupa'da girişimcilik eğitiminin stratejilerde ele alınış şekli

Bu bölüm, strateji yaklaşımlarının içeriğini ve hedeflerini göstererek stratejilerin girişimcilik eğitimi nasıl ele aldığı hakkında bilgi vermektedir. Bunun için, bu bölümün ilk kısmı, öncelikle temel konulardan strateji metninde bahsedilme durumunu ve ikinci olarak bu konulara belirli bir eylemde yer verilip verilmediğini sorgulayarak farklı stratejilerde temel konuların ele alınıp alınmadığını ve alınıyorsa nasıl ele alındığını inceler. İkinci kısımda ise her stratejideki girişimcilik eğitimi ile ilgili içerikle bağlantılı daha kapsamlı hedefleri belirler.

(62) Avrupa Komisyonu, 2011.

(63) Danimarka Bilim, Yenilik ve Yükseköğretim Bakanlığı, 2012, s. 6.

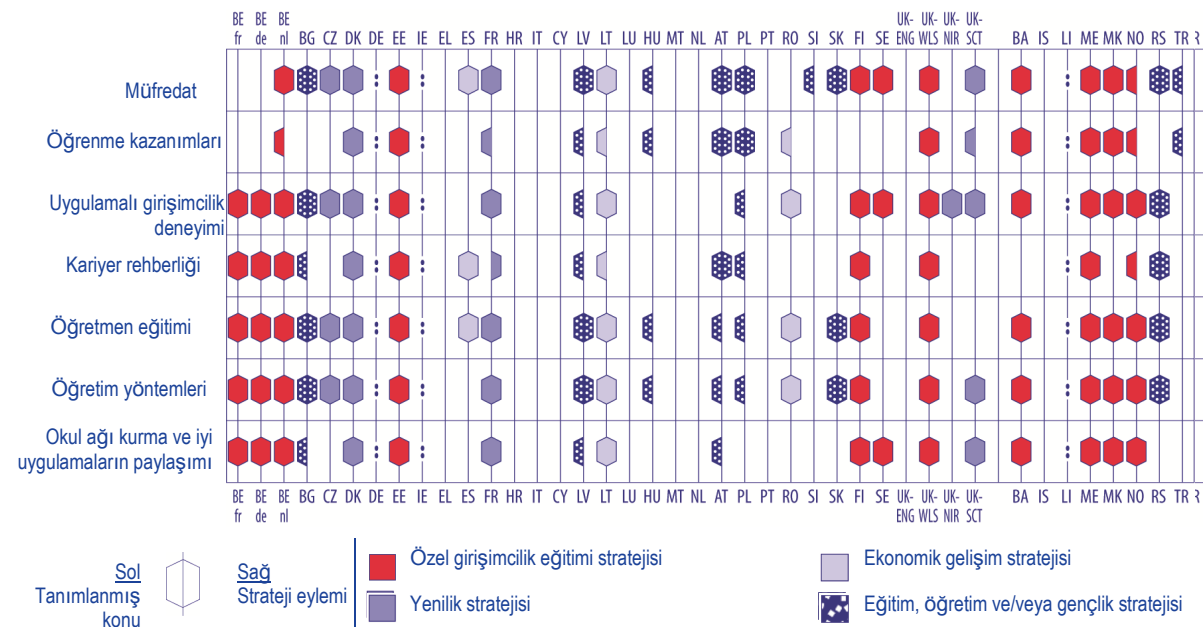
(64) Daha fazla bilgi için, İspanya ulusal belgesine bakınız.

Strateji konuları ve eylemler

Bu rapor için yapılan ilk çalışmalar girişimcilik eğitimi ile ilgili stratejilerin ele alması gereken yedi konu olduğunu belirledi. Bu yedi alan, Avrupa düzeyinde güncel raporlardan ve çalışmalardan elde edilen⁽⁶⁵⁾ ve ‘2010 İlerleme Modeli’yle ⁽⁶⁶⁾ oldukça uyumlu olan etkili bir girişimcilik eğitimi geliştirmek ve sürdürmek için temel yapı taşlarıdır. Bu yedi alan Şekil 2.5.’te listelenmiştir. Öğrenme kazanımlarının değerlendirilmesi hakkında sınırlı sayıda veri bulunmaktadır ve bu da müfredat düzeyinde girişimcilik eğitiminin başarılı ve anlamlı bir şekilde uygulanması için değerlendirmenin önemini vurgulayarak öğrenme kazanımlarının daha kapsamlı tartışmaların bir parçası olarak ele alınması gerektiğini gösterir.

Tanım gereği, bir strateji eylemi, bir devlet taahhüdüdür ve bu nedenle, herhangi bir taahhüt taşımaksızın strateji metninde tanımlanan bir konudan daha önemlidir .

Şekil 2.5: Girişimcilik eğitimi ile bağlantılı strateji konuları ve ilgili eylemler, 2014/15

Kaynak: Eurydice.

Açıklayıcı not

Her maddenin sol tarafı, bu konuya strateji metninde yer verildiğini gösterir. Her maddenin sağ tarafı ise bu konuyla ilgili özel bir strateji eyleminin yer aldığını gösterir.

Girişimcilik eğitimi ile ilgili bir stratejisi olmayan ülkeler/bölgeler için herhangi bir bilgi yer almamaktadır.

Ülkeye özgü notlar

İspanya: Eğitim için yeterli Eğitim, Kültür ve Spor Bakanlığı ve Özerk Topluluklar arasında paylaşılmaktadır. Özerk Toplulukların bazı özel stratejileri konulara işaret eder ve ilgili eylemleri kapsar.

Malta: Girişimcilik eğitimi ile ilgili ulusal bir strateji yoktur; ancak, Ulusal Müfredat Çerçevesi, müfredatı, öğrenme kazanımlarını ve öğretme yöntemlerini hedef alan eylemleri içerir.

Birleşik Krallık (İNG): Girişimcilik eğitimi ile ilgili ulusal bir strateji yoktur ancak girişimcilik eğitimi hakkında hükümet politika belgesi uygulamalı girişimcilik deneyimlerini destekleyen eylemler içerir.

Avrupa'da dört ülke yedi konuyu ve ilgili eylemleri kapsar. Bu ülkelerden üçü özel stratejilere (Estonya, Birleşik Krallık (Galler ve Karadağ) ve biri de yenilikle ilgili daha kapsamlı bir stratejiye (Danimarka) sahiptir. Bu ülkeler grubu tüm analiz alanlarında girişimcilik eğitime olan kapsamlı stratejik yaklaşımlarıyla bilinmektedir. Geri kalanlardan, Bosna-Hersek ve Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti kariyer rehberliği dışında tüm konulara ve eylemlere yer vermeleriyle bilinmektedir.

(65) Avrupa Komisyonu 2014, Avrupa Komisyonu 2014b, Avrupa Komisyonu 2015a.

(66) McCoshan, 2010.

Tüm stratejiler arasında, özel stratejiler, uygulamalı girişimcilik deneyimleri ve okul ağı kurma ile ilgili eylemler konusunda en iyi kapsamla genel olarak en çeşitli konulara sahiptir. Daha kapsamlı stratejiler içinde ise, Danimarka ve Fransa başta olmak üzere yenilikle ilgili stratejiler en kapsamlı olanlardır. Aksine, eğitimle ilgili stratejiler ise en az sayıda konuyu ele almaktadır ve diğer strateji türlerinden oldukça az eyleme sahiptir.

Önemli bir diğer nokta ise yalnızca altı ülke, bu rapor aracılığıyla, girişimcilik eğitiminin gelişimi için en önemli olarak tanımlanan dört öncelik alanında hem konuyu hem de eylemi içerir: müfredat; öğrenme kazanımları; uygulamalı girişimcilik deneyimleri; ve öğretmen eğitimi. Bu altı ülke, Danimarka, Estonya, Birleşik Krallık (Galler), Bosna-Hersek, Karadağ ve Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti olmak üzere en kapsamlı yaklaşımlara sahiptir. Olumlu etkiye sahip etkili bir girişimcilik eğitimi geliştirmek '2010 İlerleme Modeli'nin de önemli öğeleridir (daha fazla bilgi için Bölüm 5'e bakınız).

Özel strateji eylemleri açısından, öğrenme kazanımları ülkeler/bölgeler tarafından en az ele alınan konudur. Öğrenme kazanımlarını bir konu olarak vurgulayan 17 ülkeye rağmen, konudan eyleme dönüşme konusunda en düşük oranla yalnızca yedisi belirli bir eyleme sahiptir. Ancak girişimcilik için öğrenme kazanımları, değerlendirme için bir yol sunduklarından özellikle önemlidir; kazanımlar olmadan girişimcilik eğitimi eğitimin önemli bir parçası olarak geçerlik sürecini geçemez ⁽⁶⁷⁾.

Öğrenme kazanımları konusunda strateji eylemine sahip ülkelere beşi özel stratejilere (Estonya, Birleşik Krallık (Galler), Bosna-Hersek, Karadağ ve Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti), Danimarka yenilik stratejisi aracılığıyla ve Avusturya ve Polonya yaşam boyu öğrenme stratejileri aracılığıyla eyleme sahiptir. Yalnızca birkaç ülke (Estonya, Bosna-Hersek ve Karadağ) stratejileri dahilinde öğrenme kazanımlarının değerlendirilmesinden açık bir şekilde bahsederken, Danimarka ve Birleşik Krallık (Galler) girişimcilik eğitimi kazanımlarının uygulanmasının bir parçası olarak değerlendirmeyi destekleyen daha kapsamlı belgelerle ilişkilendirir. Yapılan gelişmeleri de kanıtlayarak en detaylı yaklaşımı sunan stratejiler Danimarka ve Estonya'ya aittir.

Danimarka yenilik stratejisi, kapsamlı stratejilere sahip ülkeler arasında tek olmak üzere girişimcilik ve yenilikle ilgili öğrenme kazanımlarının geliştirilmesi ve değerlendirilmesi konusunda özel bir eyleme sahiptir. Strateji dahilinde bu konuya yapılan vurguyu da destekleyerek Danimarka'da ek rehberlik belgeleri de yer almaktadır ⁽⁶⁸⁾.

Estonya stratejisi eğitim sistemine öğrenme kazanımlarını ve onların değerlendirilmesini dahil etme konusundaki çabalarıyla öğrenme kazanımları çerçevesini belgenin bütünlüğü bir parçası olarak ele almayı hedefler.

Bosna-Hersek stratejisi detaylı bir açıklama vermesiyle ön plana çıkar fakat henüz gelişiminin başlangıç aşamasındadır. Müfredatın bir parçası olarak öğrenme kazanımlarını geliştirmeyi, tanıtmayı ve değerlendirmeyi amaçlayan birtakım eylemler sunar ve bunlarla süreci desteklemek için hedeflenen öğretmen eğitimi ihtiyacı arasında bağlantılar kurar.

Bu rapor, bu konunun Avrupa'da girişimcilik eğitimi için yeni gelişmekte olan bir alan olduğunu göstermektedir. Gelişen stratejiler, müfredat ve öğrenme kazanımları doğal olarak birbiriyle uyumlu olduğu için her ikisini de ele alır. Daha gelişmiş stratejik yaklaşımlar öğrenme kazanımlarının değerlendirmesi konusunda daha fazla vurgu yapar (ayrıca bkz. Bölüm 3.3).

En yaygın strateji eylemleri ise uygulamalı girişimcilik deneyimleri, öğretmen eğitimi ve öğretim yöntemleri (20 strateji) alanlarında görülmektedir. Özel bir girişimcilik eğitime sahip tüm ülkeler

(67) Girişimcilik eğitimi kazanımlarının geliştirilmesi ve değerlendirilmesi hakkında bir tartışma için, bakınız Avrupa Komisyonu 2014b, ss. 34-41 ve Penaluna vd., 2014.

(68) Danimarka ilerleme modeli <http://eng.ffe-ye.dk/media/44723/Progression-model-English.pdf> ve Danimarka girişimcilik eğitimi taksonomisi <http://eng.ffe-ye.dk/media/55547/taksonomi-eng-2.pdf> hakkında bilgi için bağlantılara tıklayınız

Genç Başarı (Estonya, Finlandiya, Norveç ve Sırbistan'da öne çıkmaktadır) veya müfredata dayalı uygulamalı girişimcilik çabaları (Belçika Flaman Topluluğu ve Birleşik Krallık (Galler)) gibi farklı yollar aracılığıyla uygulamalı girişimcilik deneyimleri ile ilgili bir eyleme sahiptir. 'Girişimcilik 2020 Eylem Planı' ⁽⁶⁹⁾ ve *Eğitim İletişimini Yeniden Tasarlama* ⁽⁷⁰⁾ raporlarında belirtildiği gibi ve 2014'te gelecek girişimler için Erasmus+ fonlama önceliği ⁽⁷¹⁾ aracılığıyla vurgulanan zorunlu eğitim boyunca en az bir tane uygulamalı girişimcilik deneyimine yer verme tüm Üye Milletler için AB düzeyinde yüksek bir öncelik olduğu için bu konu da önemlidir. Uygulamalı girişimcilik deneyimleri hakkında daha fazla bilgi için Bölüm 3.2'ye bakınız.

Öğretmen eğitimi de öğretim yöntemleri de tüm strateji türlerinde açık bir şekilde ifade edilmektedir. Öğretmen eğitimi için 20 ülke/bölge bir eyleme sahiptir ve üç ülke daha öğretmen eğitimine bir konu olarak yer verir. Çek Cumhuriyetinde, yenilik stratejisinin yalnızca birkaç tane ilgili eylemi vardır ve bunlardan biri girişimcilik eğitimi için yeni araçların tanıtımını desteklemek amacıyla öğretmen eğitiminin önemini vurgular. Bu durum da girişimcilik eğitiminin verilmesinde öğretmenlerin oynadığı öncü rolün ve öğretmenlerin eğitime ve onlara verilen desteğe yoğun bir şekilde odaklanılmasının önemini ortaya koyar. Belçika'nın Fransız ve Almanca konuşan Toplulukları, Finlandiya ve Bosna-Hersek'te strateji çalışmaları aracılığıyla belirtildiği gibi bu durum en etkili şekilde öğretmen eğitiminin ve sürekli mesleki gelişimin birleşimiyle gerçekleştirilebilir (bkz. Bölüm 4).

'Okul ağı kurma ve iyi uygulamaların paylaşımı' tüm türlerde özel stratejiler ve kapsamlı stratejiler arasında en büyük farklılığı gösteren alandır. Tüm özel stratejiler bu konuyu ele alırken ve konuyu desteklemek için özel eylemlere sahipken, yalnızca dört kapsamlı strateji bu konuya bir strateji eylemi olarak yer vermektedir. Bu kapsamlı stratejiler, Litvanya'da girişimcilik stratejisi ve Danimarka, Fransa ve Birleşik Krallık'ta (İskoçya) üç tane yenilik stratejisidir. Belçika Flaman topluluğu, Finlandiya ve Birleşik Krallık (Galler) gibi bazı ülkelerde hâlihazırda farklı yaklaşımlar mevcuttur ve stratejiler dâhilinde tanımlanmaktadır. Finlandiya bölgesel kaynak merkezlerinin ulusal ağına vurgu yaparken, Birleşik Krallık (Galler) ağı kurmayı ve gençlerle, ortaklarla ve paydaşlarla iletişimi desteklemek için çevrimiçi bir iletişim kampanyasına ('Büyük Fikirler Galler') sahiptir ⁽⁷²⁾. Bosna-Hersek, Karadağ ve Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti gibi diğer ülkelerin stratejileri devam eden uygulamaları doğrulamaktan ziyade planları tanımlamaktadır.

Strateji hedefleri

Bu raporun amaçları için, girişimcilik eğitiminin hedefleri aktif vatandaşlık, sosyal girişimcilik, girişim yaratma ve işverilebilirlik olmak üzere dört alan altında gruplanmıştır. Bu alanlar Bölüm 1'de bahsedildiği gibi Avrupa Temel Yeterlik tanımından alınmıştır ve AB raporlarındaki araştırmalarla da desteklenmektedir ⁽⁷³⁾. Bu alt bölüm, dört stratejinin strateji içeriğinde yer alıp almadığını ve girişimcilik eğitimi ile ilgili olup olmadığını analiz eder. Yirmi altı ülke işverilebilirliği ele alırken, 20 ülke/bölge stratejisinde diğer üç hedef eşit olarak belirtilmektedir.

Hedefler genel olarak 20 ülkenin/bölgenin en azından üç veya dört tanesini ele almasıyla stratejiler dahilinde kapsamlı olarak tanıtılmaktadır. Çok sayıda ülke/bölge strateji dâhilindeki dört alanı da kabul

(69) Avrupa Komisyonu, 2013a.

(70) Avrupa Komisyonu, 2012a.

(71) Uygulamalı girişimcilik deneyimlerinin büyük ölçekli ulusal pilot uygulamaları için 2014'te iki politika deneyimi projesi ödül almıştır, Sıra Gençlikte Yarışmaları ve ICEE hakkında daha fazla bilgi için bkz. Bölümler 2.2.3 ve 3.2.2.

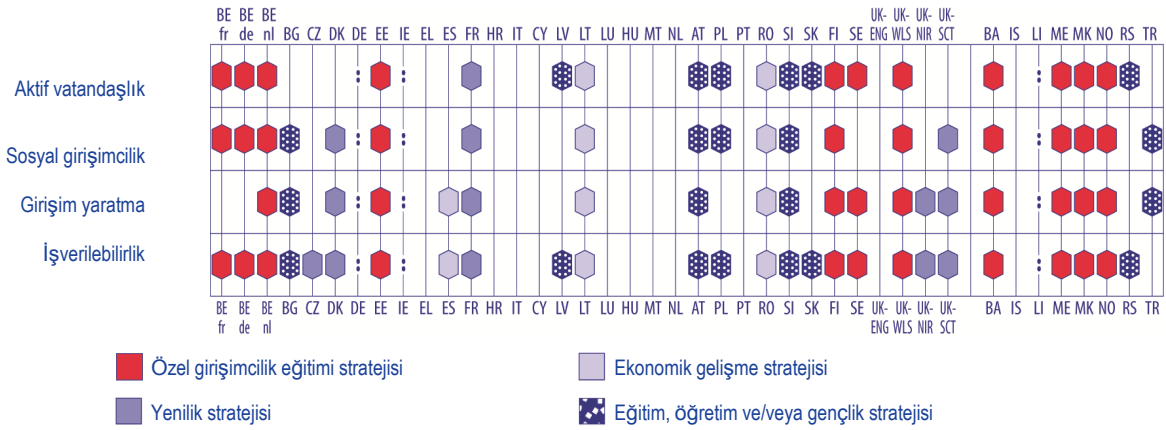
(72) www.bigideaswales.com

(73) Avrupa Komisyonu, 2014b, s. 8; Avrupa Komisyonu, 2015a.

eder. Yenilik stratejisi aracılığıyla Fransa, ekonomik gelişme stratejileri aracılığıyla Litvanya ve Romanya, gençlik stratejisi aracılığıyla Slovenya ve yaşam boyu öğrenme stratejisiyle Avusturya da dâhil olmak üzere özel stratejilere sahip sekiz ülke/bölge bulunmaktadır.

Özel stratejiler için, tanımlanan hedeflerin Avrupa temel yeterliklerinde yer alanlarla yakından bağlantılı olması beklenir. Sosyal girişimcilikten bahsetmeyen İsveç ve bir strateji hedefi olarak girişim yaratmaya yer vermeyen Belçika Fransız ve Almanca konuşan Toplulukları gibi istisnalar vardır.

Şekil 2.6: Girişimcilik eğitimi ile bağlantılı daha kapsamlı strateji hedeflerine genel bakış, 2014/15

Kaynak: Eurydice.

Açıklayıcı not

Şekil 2.6 girişimcilik eğitimi ile ilgili daha kapsamlı temalar veya etkilerle ilgilidir. Girişimcilik eğitimi ile ilgili herhangi bir stratejisi olmayan ülkeler/bölgeler için bir bilgi yer almaz.

Ülkeye özgü notlar

İspanya: Eğitim için yeterli Eğitim, Kültür ve Spor Bakanlığı ve Özerk Topluluklar arasında paylaşılmaktadır. Özerk Topluluklar tarafından geliştirilen özel girişimcilik stratejilerinin çoğu yukarıdaki kapsamlı temaların bazılarına veya hepsine referansta bulunur.

Yunanistan, Macaristan ve Türkiye'nin eğitimle ilgili stratejilerinin dışında hepsinin kapsadığı en evrensel tema işverilebilirliktir. Bu da, birçok AB Üyesi Milletle var olan yüksek orandaki genç işsizliği ile mücadele etmeyi desteklemek için yer alan strateji gelişimini açıklamaktadır. İspanya stratejisi genç işsizliğini ele almak için ülke genelinde yapılan büyük çabaları göstererek girişimciliğe ve işverilebilirliğe odaklanmaktadır. Çek Cumhuriyeti için ise rekabetçilik ve işsizliği azaltma gibi daha kapsamlı hedeflere sahip olan bir yenilik stratejisi aracılığıyla işverilebilirlik, girişimcilik eğitimi ile ilgili tanımlanmış tek hedeftir.

Daha kapsamlı stratejilerde, eğitimle ilgili strateji olarak aktif vatandaşlıktan bahsedilmektedir. 20 stratejinin hepsi tüm özel stratejileri kapsayarak bu hedefi vurgular. Estonya ve Finlandiya strateji mantığında ve anlatımında özellikle aktif vatandaşlığa yer verirken, Avusturya yaşam boyu öğrenme stratejisinde aktif vatandaşlık ve sosyal girişimcilik toplum eğitimi ile ilgili temalar olarak vurgulanır.

Bu durumun aksine, girişim yaratma çoğunlukla ekonomi ile ilgili stratejiler ve özel stratejiler dâhilinde görülmektedir. Özel bir stratejide girişim yaratma hakkında en güçlü odak noktası, üç strateji yapı taşından birinin hedefinin girişimciliği teşviği destekleme olduğu Birleşik Krallık'ta (Galler) görülmektedir. Norveç özel stratejisi de genç girişimcileri desteklemenin öneminden bahseder ve girişim oluşturma seviyelerini yükseltecek birtakım programları desteklemeye çalışır. Bu hedefi vurgulayan daha kapsamlı stratejilerden, yüz adet kısa ve uzun vadeli eyleme sahip olan

bir strateji de İspanya'nın 'Girişimcilik ve Genç İstihdam Stratejisi'dir.

Strateji anlatımlarında sosyal girişimciliğin önemini vurgulayan 20 ülkeden, 10 tanesi özel, 10 tanesi ise daha kapsamlı stratejilere sahiptir. Kapsamlı stratejilerin farklı türleri arasında, sosyal girişimcilik daha çok ekonomi ile ilgili stratejiler arasında görülmektedir. Birleşik Krallık (İskoçya) sosyal girişimcilikle ilgili hem durum çalışmaları hem de özel eylemler aracılığıyla 'İskoçya Yapabilir' yenilik stratejisiyle girişimciliğin sosyal ve ekonomik faydalarına vurgu yapar.

2.1.5. Girişimcilik eğitimi ile ilgili stratejiler için başarı faktörleri

Stratejilerin tematik içeriğinin yanı sıra başarısını etkileyen başka faktörler de vardır. Temel yeterlik tanımında belirtildiği gibi, girişimcilik eğitimi normal politika birimlerinin ötesine geçen ve farklı kapsamlı politika gündemleri için ilgili ve önemli olan eylemlerde bulunmak ve bu eylemleri takip etmek için hükümetin farklı alanlarının ve farklı türlerde paydaşların birlikte çalışmasını gerektiren bir yaklaşım sunar. Bu bölüm, her ülkedeki/bölgedeki stratejilerin tüm eğitim seviyelerini ele alma durumunu, farklı türlerde ortaklıklarla nasıl çalıştıklarını ve strateji izlemek için nasıl sağlam yaklaşımlar kurduklarını keşfederek bu stratejilerin birleştirici bir doğası olup olmadığını inceleyecektir.

Eğitimin her seviyesinde çalışma

2006'dan beri tüm Avrupa Komisyonu girişimcilik eğitimi çalışmaları eğitim seviyelerinin hepsine yönelik olmanın önemini vurgulamaktadır. Son yapılan araştırmalar ⁽⁷⁴⁾ en erken seviyeden, örneğin ilkökul, başlamak üzere girişimcilik eğitime yer vermenin önemli etkisini göstererek bu odağı desteklemektedir.

Bu durumda, girişimcilikle ilgili bir stratejiye sahip 29 ülkeden/bölgeden 26'sının tüm eğitim seviyelerini (ISCED 1-8) ele alması olumlu bir durumdur. Üç istisnai durum ise yükseköğretimi kapsamayan Estonya özel stratejisi, yalnızca lise eğitimi ve üzerinin ele alındığı Slovenya ve eğitim stratejisi ilköğretim ve ortaöğretimi ele alan ancak okula dayalı mesleki eğitimi kapsamayan Yunanistan'dır.

Bakanlıklar arası işbirliği

Girişimcilik eğitimi özellikle eğitim, yenilik ve ekonomik gelişme gibi politika alanlarındaki hedefleri desteklediği için bu eğitimle ilgili stratejilerin bakanlıklar arası doğası bir başarı faktörüdür. Bunu başarmak için, hükümet bakanlıklarındaki çeşitli paydaşlarla etkili bir şekilde çalışılması gerekir. Bu rapordaki sonuçlar, 29 stratejiden 27'sinde birden fazla hükümet bakanlığının yer aldığını söyleyerek strateji geliştirmenin bakanlıklar arası iyi bir çalışma gerektirdiğini göstermektedir. İki istisnai durum ise Yunanistan'daki 'Yeni Okul' stratejisi ve Türkiye'deki Milli Eğitim Bakanlığı 'Stratejik Planı'dır. Başbakanlığın yanı sıra altı bakanlığın dâhil olduğu Polonya'da ve bölgesel bir girişimcilik eğitimi stratejisi geliştirmek için Fransız ve Almanca konuşan Topluluklardan bakanlık temsilcileriyle çalışan Belçika'da kapsamlı işbirlikleri yapılmaktadır. Danimarka'da, dört hükümet bakanlığını bir araya getiren Girişimcilik Eğitimi Danimarka Bakanlık Ortaklığı vardır. Kurulan bu grup Danimarka Girişimcilik Kurumuna kısmen fon sağlar ve bu kurumun çalışmalarını daha kapsamlı bir yöntem yapısının parçası olarak denetler ⁽⁷⁵⁾.

(74) Rosendahl Huber vd., 2014, ss. 76-97.

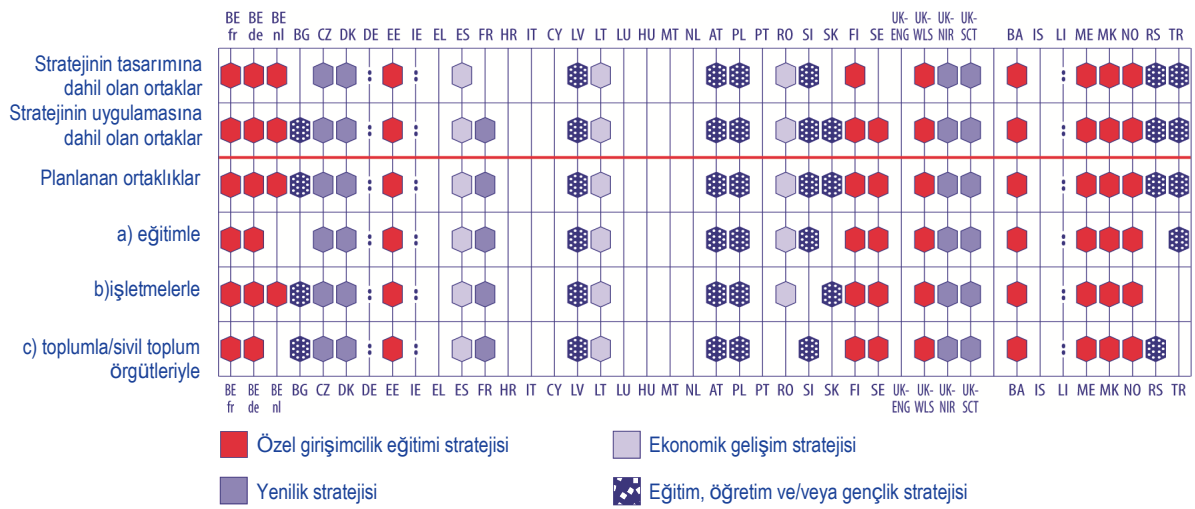
(75) <http://eng.ffe-ye.dk/media/536328/partnerskab20nyversion.pdf>

Ortaklık kurmak

Girişimcilik eğitiminin başarmayı hedeflediği gerçek yaşamla bağlantı ve yaşayarak öğrenmeye verdiği önem sebebiyle ortaklıklar ve paydaşlarla işbirliği girişimcilik eğitimi stratejisi için bir öncelik olarak görülmektedir. Bu rapor, bu ortaklıkların stratejinin bir parçası olarak görülüp görülmediği ve stratejinin tasarımında ve/veya uygulamasında farklı türlerde ortaklarla işbirliği ve ortakların dahil edilme durumu hakkında görüşler sunar.

29 stratejinin 27'sinde neredeyse tüm ülkeler/bölgeler strateji yaklaşımının dahili bir parçası olarak ortaklıklara sahiptir. Yunanistan ve Macaristan hariç tüm ülkelerde/bölgelerde stratejiler planlanmış ortaklıkları içerir ve strateji eylemlerinin uygulamasında ortaklıkların yer alacağını belirtir.

Şekil 2.7: Girişimcilik eğitimi ile bağlantılı ortaklıklar için strateji desteği, 2014/15

Kaynak: Eurydice.

Açıklayıcı not

Girişimcilik eğitimi ile ilgili bir stratejisi olmayan ülkeler/bölgeler için herhangi bir bilgi yer almamaktadır.

Ülkeler/bölgeler ortakları daha erken aşamalarda dahil etmekten ve strateji tasarımında onlardan gelen girdileri kullanmaktan (23) daha ziyade bu ortakları stratejinin uygulanmasına dahil etme eğilimindedir. Yirmi üç ülke/bölge strateji tasarımına dahil olan İsveç dışında tüm özel stratejileri ve Bulgaristan, Fransa, Yunanistan, Macaristan ve Slovakya dışında tüm kapsamlı stratejileri için ortaklara sahiptir.

İşletmelerle ortaklık 24 ülke/bölge tarafından belirtilmektedir ve bu sayıyı yakından takip ederek 23 ülkenin/bölgenin daha kapsamlı eğitim birimleriyle ve toplumla/sivil toplum örgütleriyle ortaklıkları vardır. Eğitimle ilgili stratejilerin ise, tasarım ve uygulama basamaklarında daha az ortaklık kurma sıklığı ve eğitim, işletme ve toplum/sivil toplum örgütleriyle planlanan ortaklıkların oransal olarak daha az olmasıyla kapsamlı ortaklık yaklaşımlarına sahip olma ihtimali düşüktür.

Kuzey Avrupa'da daha kapsamlı ortaklıklar ve paydaşları dahil etme durumları vardır:

Danimarka'da, Danimarka Girişimcilik Kurumu (FFE) bir hükümet ortaklık kurulu tarafından yönetilmektedir ve iş hayatından, toplumdan ve eğitimden paydaşlardan destek almaktadır.

Estonya’da, özel stratejiyi destekleyen ortaklık yaklaşımı, okullardan, ülke geliştirme merkezlerinden ve Genç Başarı gibi ulusal girişimlerden çoklu düzeylerde işbirliğini teşvik eder. Ulusal düzeyde, amacı girişimcilik eğitimi profilini yükseltmek ve eğitim sisteminin bağlantılı ve bilgi verici olmasını sağlamak olan, girişimcilik eğitimi alanında farklı kurumlarda çalışan uygulamacılardan oluşan bir ‘Girişimcilik Düşünce Grubu’ vardır.

Finlandiya, ulusal girişimcilik eğitimi yönergelerini tasarlamak, geliştirmek ve uygulamak için geniş kapsamlı bir işbirliği içinde çok çeşitli paydaşlarla (örneğin, hükümet, eğitim, bölgesel yetkililer, iş kurumları, sektör kurumları, işçi sendikaları ve gençlik dernekleri) çalışmaktadır.

Batı Balkanlarda, özel stratejiye sahip ülkelerde daha detaylı ortaklık yaklaşımları görülmektedir.

Bosna-Hersek özel stratejilerinin tasarım ve uygulamasında çok sayıda paydaşı dâhil etmek için çalışma grupları kurmuştur.

Karadağ hükümet, iş kurumları, eğitim ve toplumdaki temsilcilerle ‘Girişimciliği Öğrenme için Ulusal Ortaklık’ stratejisine sahiptir. Ortaklığın rolü strateji uygulamasını yönetmek ve koordine etmektir. Mevcut stratejinin tasarım ve gelişiminde doğrudan yer alan ortakları kapsar.

Makedonya Cumhuriyeti iş kurumları, eğitim ve toplumdaki harici ortakları ve hükümetten çeşitli ortakları kapsayan bir ‘Girişimcilik Öğrenme Stratejisinin Uygulanması için Kuruluşlar Arası Heyet’e sahiptir.

Gelişim ve etkiyi izleme

Avrupa politika rehberliği strateji gelişiminin ve girişimcilik eğitimi için ulusal göstergeleri tanımlamanın ⁽⁷⁶⁾ önemini vurguladı. Girişimcilik eğitimi için göstergeler hakkında çalışan Avrupa uzman grubu, ulusal düzeyde girişimcilik eğitimini takip etmek amacıyla girişimcilik eğitiminin açık bir şekilde eğitim sistemine dâhil edilmesini ve özel bir strateji veya eylem planına sahip olunmasını da belirterek birtakım önerilerde bulunmuştur ⁽⁷⁷⁾. Stratejilerin düzenli olarak izlenmediği veya en azından tamamlandıklarında değerlendirilmediği durumlarda, gelişimi değerlendirmenin veya gelişimden haberdar olmanın yeni politika gelişmeleri veya profil başarıları hakkında bilgilendirme yapma ihtimali yoktur.

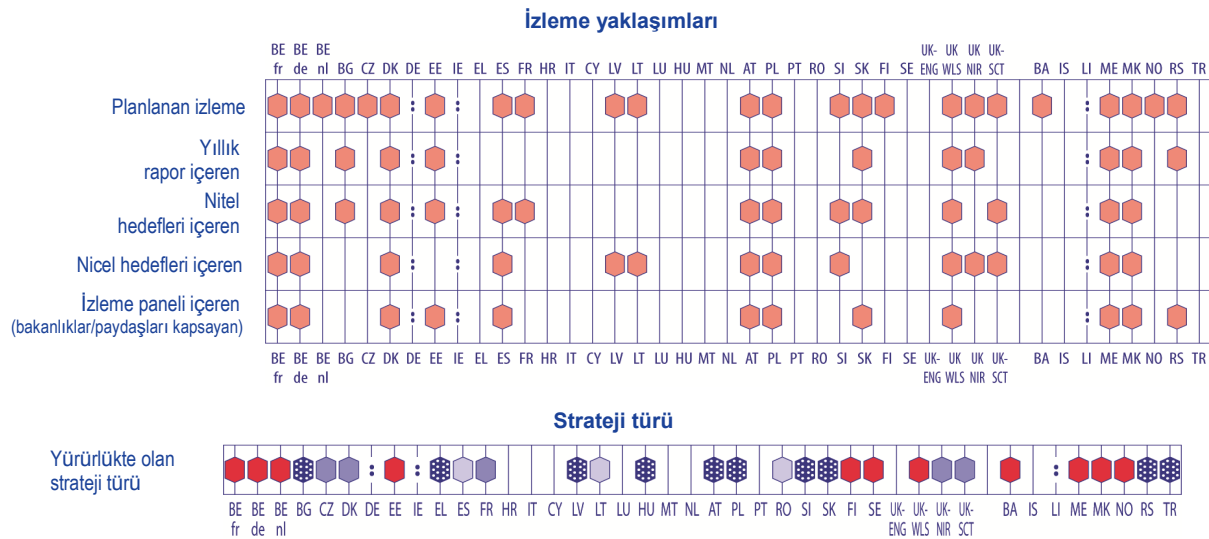
Öte yandan, incelenen stratejiler arasında genellikle detaylı bilgi veren yoktur. İzleme çerçeveleri daha çok özel stratejiye sahip ülkeler tarafından tanımlanmaktadır; ancak, gelişmeleri ölçme ve takip etme konusunda özel bir bilgi veya ulusal politika gelişimini destekleyen açık bir yaklaşım yer almamaktadır. Nitel veya nicel ölçümlere veya karma yöntemlere sahip olabilirler ve toplanan veri, uygulanan eylemlere özel olabilir veya istihdam veya kendi işini kurma oranları gibi makro düzeyde göstergelerle bağlantılı olabilir. Şekil 2.8 hangi ülkelerin/bölgelerin izleme yaklaşımlarının planlandığını ve bu yaklaşımların farklı özelliklerini gösterir.

İzleme yaklaşımları AB ülkeleri genelinde çok büyük değişiklikler göstermektedir. Yunanistan, Macaristan, Romanya, İsveç ve Türkiye’de herhangi bir izleme planı yokken, üç ülkede (Belçika Flaman Topluluğu, Çek Cumhuriyeti ve Bosna Hersek) izleme çerçeveleri planlanmaktadır. Letonya, Slovenya, Finlandiya ve Norveç ülkeleri de iç veya strateji sonrası değerlendirme raporlarını planlandıklarını belirtmektedir. Sırbistan, strateji eylemlerine özgü merkezi bir izleme olmaksızın politika alanı için ilgili eylemlerin takibinden sorumludur.

⁽⁷⁶⁾ Avrupa Komisyonu, 2014a.

⁽⁷⁷⁾ Age., ss. vii-ix.

Şekil 2.8: Girişimcilik eğitimi ile ilgili strateji eylemleri için planlanan izleme yaklaşımları, 2014/15

Kaynak: Eurce.

Açıklayıcı not

Girişimcilik eğitimi ile ilgili bir stratejisi olmayan ülkeler/bölgeler hakkında bilgi verilmemektedir.

Ülkeye özgü notlar

İspanya: Şekilde gösterilen ulusal stratejiye ek olarak, Özerk Topluluklar da birtakım özel ve kapsamlı strateji izleme ve değerlendirme yaklaşımlarına sahiptir.

Polonya: Nitel hedefler, eğitim hayatına devam etmeyen gençleri, okuldan erken ayrılanları veya temel becerileri düşük seviyelerde olanları ilgilendirir. Kriterler Avrupa'dakilere paralel olarak tanımlanmıştır fakat genellikle daha katıdır.

Slovenya: Stratejinin bitiminde bir final raporu yazılacak olan ‘Gençlik için Ulusal Program 2013-2022’nin gelişimi ve uygulaması hakkında her üç yılda bir hükümet bir rapor teslim edecektir.

Bilgi toplama ve inceleme ve strateji gelişimi hakkında yıllık bir rapora ortak olarak katkıda bulunmanın yanı sıra uygulama sürecine destek vermeleri ve yönlendirmeleri için ortakları dâhil etme yolu olarak birçok ülke/bölge izleme sürecinde bakanlıklar arası veya paydaş heyetlere sahiptir. Bu ülkeler, Estonya (birçok alandan uzmana sahip ulusal bir beyin takımı), İspanya (Bakanlıklar Arası İzleme Komitesi), Avusturya (Özel Görev Komitesi LLL:2020), Polonya (yaşam boyu öğrenme için birim takım), Slovakya, Birleşik Krallık (Galler) (girişimcileri içeren Girişimcilik Eylem Planı Heyeti), Bosna-Hersek (ortaklık heyeti planlanmaktadır ancak henüz uygulanmamıştır), Karadağ (bakanlıkları, ajansları ve paydaşları içeren ulusal ortaklık) ve Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti'dir (bakanlıklar, ajanslar ve paydaşları içeren ulusal resmi komite).

Strateji heyetine sahip ülkelerin hepsi strateji gelişimi hakkında yıllık raporları olduğundan açıkça bahsetmektedir. Diğer ülkeler de yıllık bir rapor hazırlamaktadır (Belçika Fransız ve Almanca konuşan Toplulukları, Bulgaristan ve Birleşik Krallık (Kuzey İrlanda)). Kuzey İrlanda'nın mevcut yenilik stratejisi eylemlerdeki gelişmeleri göstermek için ilk altı aylık gelişim raporunu oluşturmuştur ⁽⁷⁸⁾.

Bazı ülkeler, yeni bakış açıları sağlamak için anketler yapmanın yanı sıra eylemlerin gelişimini analiz ederek istatistiğe dayalı göstergelerdeki gelişmeleri ölçerek ve başarılabacak hedefler koyarak izleme sürecine nitel ve/veya nicel veri kullanımını ekler.

(78) https://www.detini.gov.uk/sites/default/files/publications/deti/innovation_strategy_-_6_month_update_report_to_31_march_2015.pdf

Belçika'nın Fransız ve Almanca konuşan Topluluklarında, bu alanları kapsayan strateji iki gösterge grubunu izleyecektir, ilki eylemlerin uygulanmasına odaklıdır, ikincisi ise anketleri kullanan eğitim profesyonelleri ve gençler arasında daha geniş kapsamlı tutum değişikliklerini izler. Kullanılan nicel hedef türleri, girişimcilik eğitimi aktiviteleriyle uğraşan öğrencilerle ilgili ölçümlerden kendi işini kuran gençlerin sayısına kadar oldukça geniş bir alanı kapsamaktadır.

İspaya gençlerin istihdamına ve girişimcilik aktivitelerine dayalı hedeflere sahiptir.

Polonya okulu erken bırakanlar, öğrenmeye devam etmeyen gençlerin ve temel becerileri düşük seviyede olan gençlerin sayısı gibi geniş hedeflere sahiptir.

Birleşik Krallık (İskoçya) işletme sayısı, araştırma ve geliştirme harcamaları ve üniversitelerde bilgi paylaşımları gibi yüksek seviye ekonomik göstergelere odaklanır.

Bosna-Hersek, Karadağ ve Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti, Sırbistan ve Türkiye Güney Doğu Avrupa Girişimciliği Öğrenme Merkezi (SEECEL) tarafından bilgi ve uzmanlık açısından desteklenmektedir. SEECEL, sekiz SEECEL ortak ülke arasında eğitim ve ekonomi bakanlarıyla bölgesel 'Girişimciliği Öğrenme Anlaşması'nın ⁽⁷⁹⁾ imzalanmasına liderlik etmiştir. Avrupa katılım öncesi aday ülkeler olarak, girişimcilik eğitimi ile ilgili strateji uygulamaları ülkelere katkıda bulunur ve bu uygulamalar Küçük İşletmeler Kanunu süreci ⁽⁸⁰⁾ ve 2015 Riga Çıktılarının başarılması sürecinde izlenmektedir.

Bazı stratejiler kullanılan izleme süreci ve göstergeler hakkında önemli ölçüde detay sağlar.

Özel stratejiye sahip ülkelerden, **Birleşik Krallık (Galler)** hızlı aktivite çıktıları, ulusal ve uluslararası anketlerle ölçülen etkileri detaylandıran çok sayıda bilgi sağlar ve tarihlerle birlikte temel yapı taşlarını tanımlar. Yapılan gelişmeleri ve veri toplamak için kullanılan farklı yolları gösteren 2010'dan beri olan yıllık raporlar, strateji internet sitesinde yayınlanmaktadır ⁽⁸¹⁾. Önlemler, uluslararası ortaklarla bağlantıları, gençlerin dahil edilmesini ve öğretmen eğitimi kapsar. Galler ayrıca uluslararası hedeflerle veya diğer ülkelerle karşılaştırmalar yapmaya çalışır ve bunu vurgulayan tek ülkedir.

Daha kapsamlı stratejilerden, **'Danimarka Yenilik Stratejisi'** Danimarka'da girişimciliğin uygulanışını izlemek ve değerlendirmek için devam eden sorumluluğuyla birlikte Danimarka Girişimcilik Kurumu (FFE) için devam eden ve güçlendirilmiş bir rol edinmeyi sağlar. Stratejide ek detay verilmemesine rağmen, uzun sürede toplanmış veriye dayalı yıllık etki anketlerini kullanarak yaklaşımın derinliğini gösteren kapsamlı FFE çalışmasına bağlantılar yapılmaktadır ⁽⁸²⁾.

Avusturya'nın 'LLL:2020 strateji'si için, Bakanlık Konseyi tarafından onaylanan ve harici kurumlar tarafından uygulanan kapsamlı bir izleme yaklaşımı vardır. Stratejideki 10 eylem sırasının uygulanması ve sonuçları izlenir ve temel yeterlik olarak girişimcilik eğitimi tüm eylem sıralarında ortak bir tema olarak yer alır.

2.1.6. Mevcut stratejisi olmayan ülkelere gelişmeler

Dokuz ülke/bölge (Hırvatistan, İtalya, Kıbrıs, Lüksemburg, Hollanda, Malta, Portekiz ve Birleşik Krallık (İngiltere) ve İzlanda) girişimcilik eğitimi ile doğrudan bağlantılı bir stratejiye sahip değildir.

Bunlardan **Kıbrıs**, özel bir stratejinin planlandığını söylemektedir. Bu güncel bir gelişmedir ve Eğitim ve Kültür Bakanlığının yeni stratejik çerçevesinin bir parçası olması planlanmaktadır.

Malta girişimcilik eğitimi ile ilgili bir stratejiye sahip değildir ancak 2012'de girişimcilik fikirlerini teşvik eden bütüncül bir okul yaklaşımını öneren 'Ulusal Müfredat Çerçevesi'ni yayınlamıştır. Somut eylemler; çapraz müfredat konusu 'Girişimcilik, Yaratıcılık ve Yenilik için Eğitim' hakkında yönlendirmeyi artırma, girişimcilik eğitimi ile ilgili yaygın ve örgün aktiviteleri tanımak için stratejileri teşvik etme ve ilkokuldan liseye kadar (ISCED 1-3) geliştirilmiş girişimcilik becerisi geliştirmedir. Malta'nın hedefi tüm seviyelerde tüm derslere girişimciliği öğrenme hedefleri eklemektir.

(79) SEECEL, 2012.

(80) <http://www.oecd.org/globalrelations/smallandmedium-sizedenterprisessmepolicyindex.htm>

(81) <http://business.wales.gov.uk/bigideas/youth-entrepreneurship-strategy>

(82) <http://eng.ffe-ye.dk/knowledge-centre/knowledge-analysis/impact>

Portekiz 2012 raporunda bir strateji geliştirildiği yönünde beyan edilse de ülkenin şu anda ilgili bir stratejisi yoktur. Ancak, Portekiz Girişimcilik Eğitimi (PEEP) tarafından koordine edilen 'Sıra Gençlikte – Girişim Yarışmaları' gibi Portekiz tarafından yürütülen yüksek profile sahip Avrupa politika deneylerinin yanı sıra bu politika alanında işbirliği içinde çalışan iyi kurulmuş hükümet birimleri ağı ve harici kurumlar vardır⁽⁸³⁾. Ayrıca, eğitim alanındaki eylemlerden ziyade işletmelere ve işletme açmaya odaklanan bir destek programı olan 'Girişimcilik ve Yenilik için Stratejik Program'⁽⁸⁴⁾ adı verilen hükümetin yönettiği bir eylem vardır.

Daha önceden özel bir stratejiye sahip olup şu anda bu stratejilerini devam ettirmeyen iki ülke:

Hrvatistan'da, hükümet mesleki eğitim de dâhil ISCED 0-3 için girişimciliği öğrenme kazanımları geliştirmek üzere bir çalışma grubu kurdu. Öğrenme kazanımları üç alan etrafında toplanacaktır: girişimsel düşünme, girişimsel hareket etme, ekonomik ve finansal okuryazarlık ve bu çalışma ülkedeki 'Güney Doğu Avrupa Girişimciliği Öğrenme Merkezi' (SEECCL) tarafından desteklenmektedir.

Hollanda'da, strateji tamamlanmıştır ve şu anda devam edilmemektedir. Şu anda yaygınlaşan yerel uygulamalar ve bu çalışmayı destekleyen ulusal girişimler vardır. Örneğin, mesleki eğitim ve endüstri için bir işbirliği kurumu olan, Mesleki Eğitim, Öğretim ve İş Piyasası için İşbirliği Kurumu (SBB – *Stichting Samenwerking Beroepsopleiding Bedrijfsleven*)⁽⁸⁵⁾ mesleki eğitim için yapının geliştirilmesi ve kalitenin sürdürülmesine odaklanan yasal bir göreve sahiptir. Bu süreçte, işletmeyi de dahil ederek mesleki eğitimdeki nitelikleri tasarlamak için eğitim ve işletme birlikte çalışır.

Kalan dört ülke/bölge girişimcilik eğitiminde farklı gelişim düzeylerine sahiptir. İtalya ve Lüksemburg'da düşük seviyelerde eylemler yapılmaktadır. Ancak, Lüksemburg şu anda Portekiz tarafından yönetilen 'Sıra Gençlikte – Girişim Yarışmaları' isimli Avrupa politika deneyim projesinde yer almaktadır. Ayrıca, Birleşik Krallık (İngiltere) ve İzlanda'da şu anda da devam eden eski ulusal yaklaşımlar vardır.

Birleşik Krallık'ta (İngiltere), Hükümet yaklaşımının etkililiğini ölçen raporlar⁽⁸⁶⁾ yayınlanan yanı sıra 2012'de girişimcilik eğitimi hakkında bir politika tebliği yayınlamıştır. 2015'e kadar yetkiye sahip olan önceki koalisyon hükümeti tarafından alınan eylemler devam ettirildi ancak eylemler eğitim politikasına dahil edilmedi ve müfredatta temel yeterlikler yansıtılmamaktadır. Alınan eylemler, gençleri gelecek için hazırlamaya ve kariyerleri için geleceklerini kontrol etmeye yardımcı olmak için onlara yol göstermeyi amaçlayan Kariyer ve Girişim Şirketinin⁽⁸⁷⁾ kurulmasını ve işveren ilgisini artırarak ülke genelinde girişimcilik aktivitelerini teşvik etmeyi kapsar.

İzlanda'da, girişimcilik eğitimi ile ilgili bir strateji bulunmaması ve oldukça ilgili bulunan yenilik stratejisine devam edilmesine rağmen müfredat belgelerinde bu eğitimden hiç bahsedilmemesiyle durum daha karışıktır. Ancak, İzlanda'daki Ulusal Müfredat Yönergeleri müfredatın altı temel yapı taşıını belirler ve temel içerik yaratıcılık ve eleştirel düşünme gibi kapsamlı girişimcilik yeterlikleri ile uyumludur.

2.2. Fonlama şekilleri

Bu bölüm, Avrupa ülkelerinde girişimcilik eğitiminin nasıl finanse edildiğini inceler ve fonlamanın ulusal ve Avrupa kaynaklarını araştırır. Önceki bölümde tanımlandığı gibi, çoğu ülke/bölge girişimcilik eğitimi ile ilgili özel veya kapsamlı bir stratejiye sahiptir. Bu bölüm, fonlamanın bu stratejilerle bağlantılı olup olmadığına veya ne şekillerde sağlandığına bakacaktır.

(83) Sıra Gençlikte Girişim Yarışmaları: www.youthstartproject.eu

(84) <http://www.iapmei.pt/iapmei-leg-03.php?lei=7992>

(85) <https://www.s-bb.nl/en>

(86) Bunlar değerlendirme hakkında bir raporu <https://www.gov.uk/government/publications/evaluation-of-enterprise-education-in-england>, girişimcilik eğitiminin ilgisi hakkında bir raporu içerir https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/338749/EnterpriseForAll-lowres-200614.pdf, ve 'Bir Girişimci için Eğitim' <http://www.enterprise.ac.uk/index.php/news/item/402-entrepreneurs-and-educators-agree-new-report-calls-for-better-integration-of-entrepreneur-skills-at-all-levels-of-education>

(87) <https://www.careersandenterprise.co.uk>

Girişimcilik eğitime ayrılan fonlama kaynaklarının genel özeti yer alıyorsa yürürlükte olan strateji türü ile birlikte verilmiştir. Bu kısmın ardından, öncelikle ulusal düzeyde, sonrasında AB düzeyinde olmak üzere fonlama kaynaklarının daha detaylı analizi yer almaktadır.

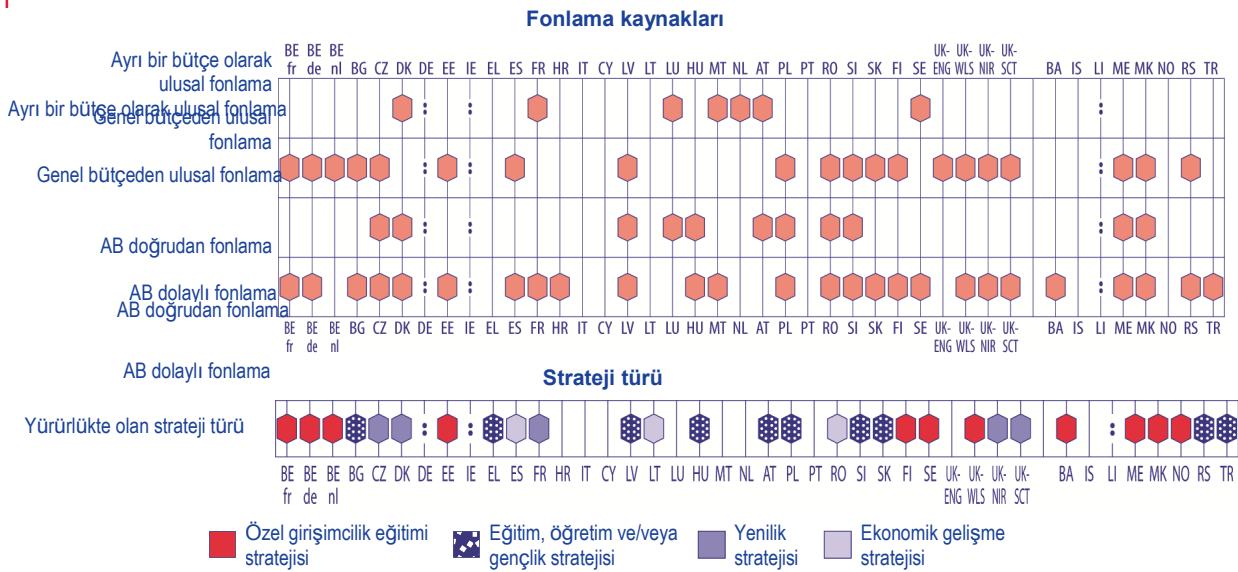
2.2.1. Girişimcilik eğitimi için fonlama kaynakları

Ülkelerin girişimcilik eğitimi için farklı fon sağlama yolları vardır. Girişimcilik eğitimi için özel veya kapsamlı bir stratejinin uygulanması adına ayrı bir bütçe ayrılabilir ve bu da bir ülkede bu stratejiye verilen önemin iyi bir göstergesidir. Ayrıca, ülkeler bir stratejiye sahip olmasalar da girişimcilik eğitimi için özel bir bütçe ayrılabilirler.

Bu durumun tersine, bir ülkede girişimcilik eğitimi için özel veya kapsamlı bir strateji olup olmadığına bakılmaksızın, bu konu için ulusal fonlama genel bir bütçeden, örneğin bakanlık bütçesinden, fonların doğrudan bu amaç için tahsis edilmediği durumlarda da sağlanabilir.

Bazı ülkelerde, ulusal fonlamadan ayrı, girişimcilik eğitimi desteklemek için AB fonları da bulunmaktadır. AB fonlaması doğrudan veya dolaylı olabilir. Doğrudan olduğu durumda, mali destek yararlanıcılara Avrupa kurumlarından direkt olarak sağlanır. Dolaylı olduğu durumlarda ise, yararlanıcılar ve AB kurumları arasında orta bir yetkili fonların ayrılmasını yönetmekten sorumludur.

Şekil 2.9: Girişimcilik eğitimi için fonlama kaynakları (ulusal ve AB) ve yürürlükteki strateji türü, 2014/15

Kaynak: Eurydice.

Açıklayıcı not

Şekil, girişimcilik eğitiminin uygulanmasını desteklemek için ulusal veya AB fonu kullanan ülkeleri gösterir ve ayrıca bu ülkelerin girişimcilik eğitimi ile ilgili olan stratejilerini gösterir.

Ülkeye özgü not

İspanya: Bu şekildeki bilgi ulusal durumu göstermektedir. Ayrıca, İspanya Özerk Toplulukları bazı durumlarda ayrı bir bütçe olmak üzere girişimcilik eğitimi için farklı fonlama mekanizmalarına sahiptir.

Şekil 2.9, ayrı bir bütçe veya genel bir bütçenin bir parçası olarak 2014/15'te girişimcilik eğitimi için hangi ülkelerin ulusal fon sağladığını göstermektedir. Ayrıca, hangi ülkelerin AB (doğrudan veya dolaylı) fonu kullandığını ve her ülkede/bölgede yürürlükte olan girişimcilik eğitimi stratejisini gösterir.

Yirmi yedi ülke/bölge girişimcilik eğitimine ulusal bütçesinden pay ayırır (özel bir bütçe veya genel bütçe yoluyla). Bunlardan 24 ülke girişimcilik eğitimi için AB (doğrudan veya dolaylı) fonu alır. Bazı ülkelerde (Hırvatistan, Macaristan, Bosna Hersek ve Türkiye) girişimcilik eğitimi için yalnızca AB fonu kullanılmaktadır.

Özel girişimcilik eğitimi stratejisine sahip neredeyse tüm ülkeler (Norveç dışında) genellikle ulusal ve AB kaynaklarından bu stratejiyi uygulamak için fon kullanır. Yalnızca İsveç, özel stratejisi için ayrı bir bütçe yoluyla ulusal fon ayırmaktadır. Kalan ülkelerden beşi AB dolaylı fonlamasının yanı sıra ulusal düzeyde genel bütçeden bir kısım kullanmaktadır (Belçika Almanca konuşan ve Fransız Toplulukları, Estonya, Finlandiya ve Birleşik Krallık (Galler)); iki ülke AB doğrudan ve dolaylı fonlamasına ek olarak genel bütçe aracılığıyla ulusal fonlarını kullanır (Karadağ ve Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti); ve Belçika Flaman Topluluğu yalnızca genel bütçeden ulusal fonları kullanır. Bosna-Hersek özel bir girişimcilik eğitimi stratejisi için ulusal fon ayırmaz ancak bunun yerine AB dolaylı fonlarını kullanır.

İlginç bir şekilde girişimcilik eğitimi için özel bir bütçe ayıran üç ülke – Lüksemburg, Malta ve Hollanda – bu alanda herhangi bir stratejiye sahip değildir ancak yine de ulusal fonlarla bu çalışmaları hedeflemektedir.

Diğer bazı ülkeler girişimcilik eğitimi ile ilgili bir stratejiye sahip olsalar da herhangi bir fon ayırmamaktadır. Bu durum özel stratejiye sahip Norveç'te, Yunanistan (eğitim stratejisi) ve Litvanya'da (ekonomik gelişme stratejisi) görülmektedir.

2.2.2. Ulusal fonlama

Ülkelerin/bölgelerin detaylı analizi yalnızca yedi ülkenin girişimcilik eğitiminin gelişimine ve uygulanmasına ayrı bir bütçe ayırdığını ve 20 ülkenin/bölgenin girişimcilik eğitiminin fonlamasını genel bütçeden yaptığını göstermektedir. Aksine, 11 ülke ise girişimcilik eğitime ulusal fon ayırmamaktadır.

Girişimcilik eğitimi için ulusal fona sahip çoğu ülke/bölge (ayrı bir bütçe veya genel bütçeden bir kısım olarak) fonu girişimcilik eğitimi ile ilgili özel veya kapsamlı bir stratejinin uygulanması için kullanır. Örneğin, Danimarka, Fransa, Avusturya ve İsveç özel veya kapsamlı bir girişimcilik eğitimi stratejisinin uygulanması için ayrı bir bütçe tahsis etmektedir.

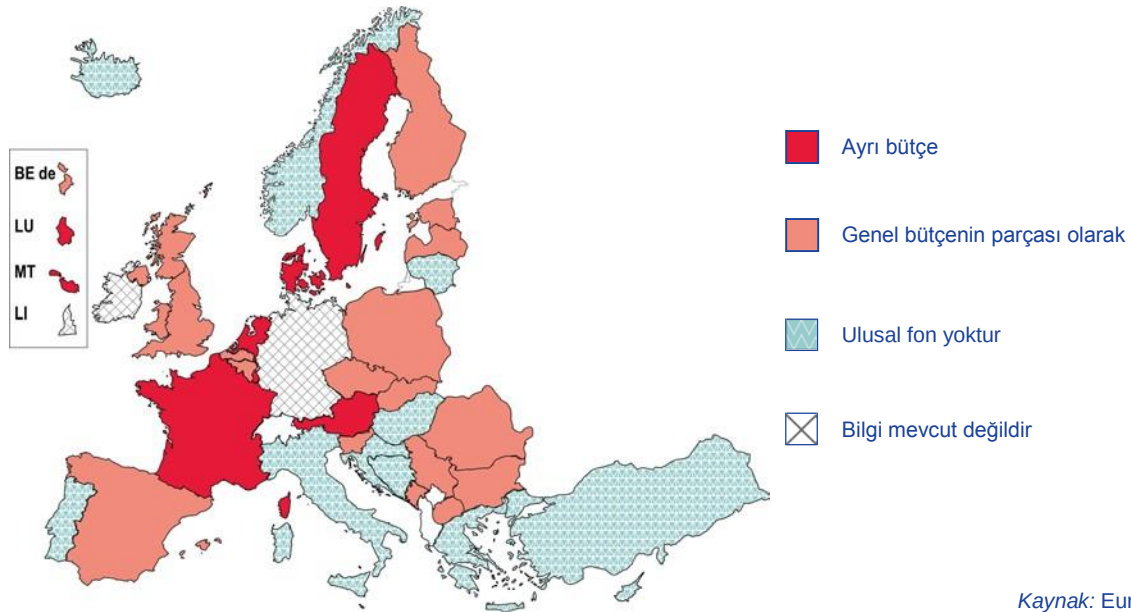
Danimarka'da, Danimarka Girişimcilik Kurumu her yıl Yükseköğretim ve Bilim Bakanlığından ve İş Ve Gelişim Bakanlığından girişimcilik eğitimi için 20-25 DKK milyon ve ayrıca ek harici fonlar alır. 'Yenilik Stratejisi Girişimi' uygulama odaklı yeniliklerde girişimcilerle işbirliğini teşvik eder. Bu durum 2013'te 20 milyon DKK ve 2014'te 20 milyon DKK fonlanmıştı. Yenilik stratejisinde bahsedilmese de, fonlamanın devamı olarak 2015'te 10 milyon DKK sağlanmıştır.

Fransa %50'si *Caisse des dépôts et Consignation* tarafından finanse edilen ve iş ortakları, kamu kurumları (Milli Eğitim, Yükseköğretim ve Araştırma Bakanlığından fonları kapsayan) ve/veya AB programlarından da ek fon alan çeşitli projeler için 2014'ten 2019'a girişimcilik eğitimi için 20 milyon EURO ayırarak yenilik stratejisinde bir eylem olarak girişimcilik eğitime yer verir. Bu fon akışı Temmuz 2015'ten itibaren üç veya beş yıldır devam eden projeleri destekler. Amaç, girişimcilik eğitimi deneyimleyen öğrencilerin sayısını önemli ölçüde artırarak tüm seviyelerde gençler arasında yenilik ve girişimcilik kültürünü geliştirmek için en stratejik girişimleri belirlemek ve desteklemektir. Bu çalışmalar Milli Eğitim, Yükseköğretim ve Araştırma Bakanlığı ve Ekonomi Bakanlığı ile birlikte çalışan Başbakanlık yetkisindeki Yenilik Genel Komisyonu tarafından yönetilmektedir.

Avusturya'da, ulusal fonlama, her federal bölgede girişimcilik kavramı için bölgesel ağlarla EESI- Hareket Merkezi (Okul Yeniliği için Girişimcilik Eğitimi), iş, tasarım, mühendislik ve bilim ve bilgi teknolojileri ve iklim koruma tematik alanlarında öğrencilerin yenilikçi fikirleri için bir müsabaka olan 'Jugend Innovativ' ⁽⁸⁸⁾ Yarışması ve son olarak İş planı 'Gelecek Nesil' gibi iş giderleri ve girişimcilik eğitimi bütçelerinin birleştirilmesini kapsayan Avusturya yaşam boyu öğrenme stratejisinin bir parçası olan farklı aktiviteleri kapsar.

İsveç'te, girişimcilik eğitimi özel bir strateji aracılığıyla ele alınır. 'Eğitim alanında girişimcilik için strateji'nin uygulanması için bütçe 3.5 milyon SEK'e karşılık gelir. ISCED 1-3 ve okula dayalı mesleki eğitim arasında (29.5 milyon SEK); ve ISCED 5-8 arasında dağıtılır. Özel ulusal bütçeye ek olarak, yükseköğretimde (ISCED 5-8) girişimcilik eğitimi fonu hükümet kurumları ve kamu yetkilileri aracılığıyla dolaylı olarak sağlanır.

Şekil 2.10: 2014'te girişimcilik eğitimi için ulusal fonlama

Kaynak: Eurydice.

Ülkeye özgü not

İspanya: Ulusal girişimcilik eğitimi ile ilgili strateji diğerlerinin yanı sıra genel ulusal bütçenin bir parçası olarak finanse edilir. Bölgesel düzeyde, Özerk Topluluklar bazı durumlarda ayrı bütçeleri de kapsayan girişimcilik eğitimi ile ilgili stratejileri için farklı fonlama mekanizmalarına sahiptir.

Diğer 19 ülke ayrı bir bütçeden ziyade genel bütçeleri aracılığıyla özel veya kapsamlı girişimcilik eğitimi stratejilerine ulusal fonlar ayırır ⁽⁸⁹⁾.

Belçika'da (Fransız ve Almanca konuşan Topluluklar), örneğin, özel bir girişimcilik eğitiminin yürürlükte olduğu durumda, girişimcilik ruhunu geliştirmek için şu anda Girişimcilik ve Yenilik Ajansı (AEI) ⁽⁹⁰⁾ adı verilen, Ekonomik Teşvik Ajansı (ASE) 2014 yılında 1.5 milyon EURO ayrılmıştır.

Özel bir stratejinin de oluşturulduğu **Birleşik Krallık'ta (Galler)** girişimcilik aktiviteleri eğitim politikasının üç temel alanına (Kariyerler ve Çalışma Dünyası; Yaşam Yolları; ve Galler Bakaloryası) dahil edilmiştir ve okullarda tüm gençlerin bunlara ulaşma fırsatı vardır. Bu alanların eğitiminden öncelikli sorumlu olanlar okullardır ve bu sorumluluğa okulların temel fonlamasında yer verilir. Galler Hükümeti ayrıca örneğin 'Genç Girişim Bursu' ('İş Büyümesi Galler'in ⁽⁹¹⁾ bir kısmı olarak) gibi girişimciliği öğrenme için ipotekli hibeler (Galler Hükümeti önceliklerini destekleyen özel hibeler) de sağlamaktadır.

Kapsamlı bir girişimcilik eğitimi stratejisine sahip **İspanya**'da, hükümet – Eğitim, Kültür ve Spor Bakanlığı aracılığıyla ve diğer bakanlıkların işbirliğiyle (Endüstri, Enerji ve Turizm, İstihdam ve Sosyal Güvenlik, Ekonomi ve Rekabetçilik) – girişimcilik alanında

(88) www.jugendinnovativ.at

(89) Belçika (Toplulukların üçü de), Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Estonya, Letonya, Romanya, Slovenya, Slovakya, Birleşik Krallık (Galler, Kuzey İrlanda ve İskoçya), Karadağ, Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti ve Sırbistan.

(90) <http://as-e.be/>

(91) <http://gov.wales/topics/educationandskills/skillsandtraining/jobsgrowthwales/?lang=en>

bazı pedagojik eylemler için fon sağlar. Ayrıca, girişimcilik eğitimi stratejileri ve/veya eylemlerini uygulayan Özerk Toplulukların çoğunda, bu çalışmalar bu konuya ayrılan özel bütçelerle bölgesel düzeyde finanse edilmektedir. Topluluklar her yıl 0.1 milyon EUR'den 0.5 milyon EUR'e kadar bütçelere sahiptir.

Birleşik Krallık'ta (İskoçya), girişimcilik daha kapsamlı girişim ve işe girme becerilerinin bir parçası olarak müfredata (Müfredat 4'ü Oluşturma: Öğrenme becerileri, yaşam becerileri ve çalışma becerileri) eklenir. Ayrıca, 'İskoçya Yapabilir' çerçevesi ⁽⁹²⁾ aracılığıyla Eğitim İskoçya 'Girişimci Okullar Programı' geliştirmede üçüncü sektör ortakları desteklemektedir. Bu çalışmalar bu işi yapmaya dahil olan tüm ortakların etkisini artıracak, okulların ve öğrencilerin tanınması için bir sistem geliştirecek ve özel sektör katılımını artıracak bir platform sağlayacak ve bu çalışmayı destekleyecektir. GBP 0.327 milyon fon bu çalışma için ayrılmıştır. 'Başarmaya Kararlı' stratejisinin ⁽⁹³⁾ bir parçası olarak daha önce girişimcilik eğitimi geliştirmek için yıllık yaklaşık 20 milyon GBP ayrılmıştır – bu fon artık yoktur ve yerel yetkililerin genel harcamasının bir parçasıdır.

Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyetinde, 2014-2020 sürecinde girişimcilik eğitimin uygulanması için olan bütçe bakanlıkların, ajansların ve belediyelerin daha geniş bütçelerinin bir parçasıdır.

Tam tersine, üç ülke girişimcilik eğitimi için ayrı bütçelere sahiptir ancak girişimcilik eğitimi ile ilgili ulusal bir stratejileri yoktur:

Lüksemburg'ta, hükümet girişimcilik eğitimi teşvik etmekten sorumlu *Jonk Entrepreneuren Asbl* ⁽⁹⁴⁾ için fon sağlar. Toplam fon 0.165 milyon EUR'dur ve en büyük pay Eğitim, Çocuklar ve Gençler Bakanlığı bütçesindedir.

Benzer şekilde, **Malta** girişimcilik eğitimi stratejisine sahip olmamasına rağmen şu anda girişimcilik eğitimi kapsayan bir Ulusal Müfredat Çerçevesi geliştirmektedir. Malta'da 0.005 milyon EUR girişimcilik eğitimi desteklemek için ayrılmaktadır. Eğitimle ilgili projelere fon sağlamak için okullar ve kolejler bu parayı (okul başına 5 000 EUR'a kadar) kullanabilirler. Bu fon, öneriler için rekabetçi bir başvuru çağrısıyla eğitim kurumlarına teslim edilen projelere sponsor olarak eğitim aracılığıyla girişimin teşvik edilmesini ve girişimsel eylemlerin kalitesini artırmayı hedeflemektedir. Eğitim ve İstihdam Bakanlığı ile işbirliği içinde Ekonomi, Yatırım ve Küçük İşletme Bakanlığı girişimcilik eğitimi ile ilgili projelere fon sağlamak için tüm Malta ilkokul, ortaokul ve lise kurumlarına (Kamu, Kilise ve Bağımsız Okulları kapsayarak) bu hibeyi sağlar.

Son olarak **Hollanda**'da ulusal bir girişimcilik eğitimi stratejisi olmamasına rağmen eğitimde girişimciliği teşvik etmek için bir bütçe vardır. Genç Başarı Avrupa'nın üyesi olan 'Genç Girişim' ⁽⁹⁵⁾ organizasyonu Ekonomik İşler Bakanlığından 0.9 milyon EUR bütçe alır (şu okul yılları için her yıl en fazla 0.3 EUR olmak üzere üç yıllık bir süre için: 2013/14, 2014/15 ve 2015/16).

Özel fonlar da girişimcilik eğitime fon sağlamada önemli bir öğedir. Ancak, güvenilir ve net veri toplamanın zorluğu dikkate alındığında, bu konu mevcut analizde yer almamaktadır.

2.2.3. AB fonları

Ulusal bütçelerin yanı sıra, girişimcilik eğitimi için fonlama doğrudan fonlama (örneğin Erasmus+ gibi doğrudan AB programları aracılığıyla yönetilenler) veya dolaylı fonlama (ulusal/bölgesel yetkililer ve AB kurumları arasında yönetimin paylaşılması) aracılığıyla AB kaynaklarından da yapılabilir. Dolaylı fonlamanın temel kaynağı, Avrupa Yapısal ve Yatırım Fonlarından (ESIF) ⁽⁹⁶⁾ biri olan Avrupa Sosyal Fonudur (ESF).

ESF, meslekleri desteklemek, insanların daha iyi mesleklere sahip olmasını sağlamak ve tüm AB vatandaşları için daha adaletli iş fırsatları sunmak için temel AB aracıdır. Avrupa'nın insan kaynaklarına – işçilerine, gençlere ve iş arayan herkese - yatırım yaparak çalışır. Ortaklık içinde

(92) <http://www.cando.scot/>

(93) http://www.educationscotland.gov.uk/Images/CommunicationsLAGuidancephase2_tcm4-492583.pdf

(94) <http://jonk-entrepreneuren.lu/>

(95) <http://www.jongondernemen.nl/>

(96) http://ec.europa.eu/contracts_grants/funds_en.htm

çalışan Avrupa Komisyonu ve AB ülkeleri ESF'nin önceliklerini belirler ve kaynaklarını nasıl harcadığına karar verirler. Önceliklerden biri, yeni becerilere sahip çalışanların uyumunu sağlamak ve yeni çalışma yöntemleriyle girişimleri desteklemektir. Diğer öncelikler ise gençlere okuldan çalışma hayatında geçmede yardımcı olarak veya becerileri az olup iş arayanların mesleki kalitelerini geliştirmek için onlara eğitim vererek iş sahibi olma imkanlarını geliştirmeye odaklanır⁽⁹⁷⁾. AB ülkeleri paylaşılmış yönetim aracılığıyla merkezi olmayan bir şekilde bu fonları yönetirler.

İşlevsel Programlar (OP) Komisyonu ve AB ülkeleri arasında kabul edilen kapsayıcı stratejik hedefleri yatırım öncelikleri, özel hedefler ve daha sonra da somut eylemler olarak ayırırlar.

2007-2017 sürecinde AB fonlaması

Avrupa ülkelerinin üçte ikisi 2007-2013 sürecinde girişimcilik eğitimi finanse etmek için ESF'yi kullandıklarını raporladılar.

Bu durum örneğin girişimcilik eğitimi için ESF'den 292 423 EUR bir bütçe ayrılan **Belçika'da (Fransız ve Almanca konuşan Topluluklar)** görülmektedir. Bu fon, 2014'te başlatılan girişimcilik eğitimi için mevcut özel stratejiden öncedir ve 2014-2020 gelecek fonlama sürecinde de bu destek devam edecektir.

Çek Cumhuriyetinde, girişimcilik eğitimi diğer çalışmaların yanında OP'nin aktiviteleri ve 'Rekabetçilik Eğitimi' sayesinde geliştirilmektedir. OP'nin öncelikli alanlarından biri de öğrencilerin temel yeterliklerini geliştirmeye yapılan vurguyla okul düzeyinde yenilikçi eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması için okulların destek aldığı lisans eğitiminin kalitesinin artırılmasıdır.

İspanya'da, temel olarak ESF aracılığıyla ve Özerk Toplulukların neredeyse yarısına ulaştırılmasıyla Avrupa Fonunun kullanıldığı rapor edilmiştir.

Fransa'da, ESF *Pôle Étudiant pour l'Innovation, le Transfert et l'Entrepreneuriat* (PEPITE)'nin aktivitelerini destekler.

Macaristan'da, girişimcilik eğitimi genel gençlik stratejisinin bir parçasıdır ve ESF aracılığıyla fon sağlanan 'Sosyal Yenilenme İşlevsel Programı'na⁽⁹⁸⁾ 2007-2013 sürecinde kısmen dahil edilmiştir.

Malta'da, ESF'den fonlanan 'Öğrenme Kazanımları Çerçevesi Tasarımı' projesi sekiz Öğrenme Alanı için Öğrenme Kazanımları Çerçevesi ve Ulusal Müfredat Çerçevesinde tanımlanan altı Çapraz Müfredat Konusunu tasarlamayı hedeflemiştir⁽⁹⁹⁾ (2012). Projenin bir parçası olarak, kamu ve özel okullara açık olan 'Eğitim yoluyla Girişimcilik' öğrenciler arası girişimsel kaliteyi artırmak ve girişimsel aktivitelerde uygulamalı deneyimler sağlamak amacıyla okul müdürlerini teşvik eder.

Polonya'da, 2007-2013 süreci için girişimcilik eğitimi OP 'İnsan Kaynakları'nda yer almıştır⁽¹⁰⁰⁾. Stratejik hedeflerinden biri, özellikle öğretim programlarını ve materyallerini (ders kitapları dahil) düzenleyerek ve girişimlerde hizmet için öğretmen eğitiminde yeni yollar tanıtarak eğitim ve öğretim teklifleri ve iş piyasasının ihtiyaçları arasındaki bağı güçlendirmektir.

Slovenya'da, Mesleki Eğitim ve Öğretim için Ulusal Kurum ESF tarafından fonlanan 'Kapıları Açmak' projesini (*Vrata odpiram sam*)⁽¹⁰¹⁾ yönetmektedir. Bu proje, temel yeterlik girişimlerinin uygulanmasının yanı sıra sosyal ortaklıkları teşvik etmek için yapılan önceki çalışmaların bir devamıdır. Öğrenciler, öğretmenler ve girişimciler arasında bir bağlantı kurarak, öğrencilere gerçek çalışma süreçlerinde fikirlerini test etme ve böylece iş piyasasının ihtiyaçları ve eğitim arasında bağlantı kurlarını sağlama fırsatı verilir.

Finlandiya'da, ESF'den şu anda fon alan, temel olarak 2013'de biten süreçte uygulanan iki proje 2014'te de devam etmektedir. İlki, 'YVI – Öğretmenler için Girişimcilik Eğitimi Hizmeti Projesi'⁽¹⁰²⁾ Finlandiya'da özellikle mesleki ve akademik öğretmen eğitiminde

(97) <http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=35&langId=en>

(98) http://palyazat.gov.hu/new_hungary_development_plan

(99) <https://www.gov.mt/en/Government/Publications/Documents/Annual%20Reports/2013/MEDE.pdf>

(100) <http://www.efs.2007-2013.gov.pl/english/Strony/Introduction.aspx>

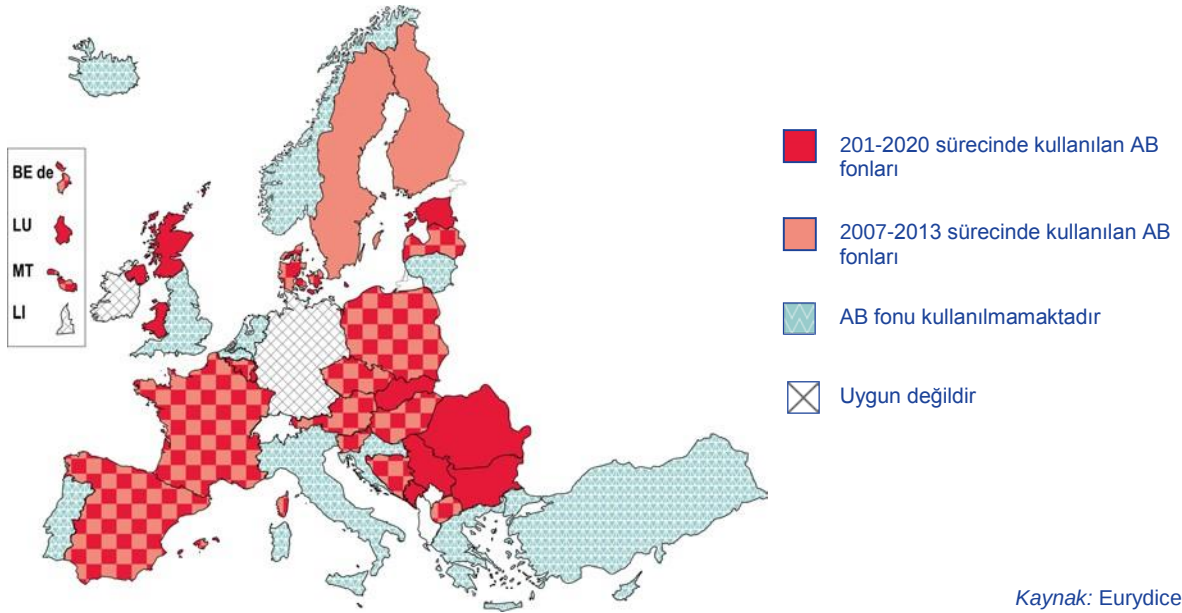
(101) <http://www.vrataodpiramsam.si/>

(102) <http://www.yvi.fi/intro-english>

girişimcilik eğitimi teşvik eden ulusal bir projedir. İkinci ise, 'Lukioya EVET Projesi' ⁽¹⁰³⁾ liseler ve iş dünyası arasında uygulamalar, bağlantılar ve işbirliği oluşturarak ve örnekler sunarak genel liselerde girişimcilik kültürünü güçlendirmeyi hedeflemiştir. Okullarda girişimciliği geliştirmek ve okul-iş ağlarını kurmak için girişimcilik eğitimi ve hizmetleri konusunda öğretim sağlar.

Finlandiya gibi özel bir girişimcilik eğitimi stratejisine sahip İsveç'te, bu alandaki bazı projeler 2007-2013 sürecinde desteklenmiştir ⁽¹⁰⁴⁾.

Şekil 2.11: 2007-2013 ve 2014-2020 sürecinde girişimcilik eğitimi teşvik için AB fonu kullanımı

Açıklayıcı not

Avrupa fonlamasının iki süreci gösterilmektedir: 2007-2013 ve 2014-2020. Bu ayırım AB bütçesinin çok yıllık finansal çerçevesi (MFF) için uygundur. MFF, net olarak tanımlanmış yıl sayısı için her kapsamlı maaş kategorisi için azami miktarları ('tavanları') belirler. Mevcut MFF 2014-2020 sürecini kapsarken önceki MFF süreci 2007-2013'ü kapsamaktaydı. Ülkeler/bölgeler önceki MFF süreci (2007-2013) boyunca fon almış olabilir veya mevcut MFF'de (2014-2020) alabilir veya her ikisinde de fon alıyor olabilirler.

Güney Doğu Avrupa Girişimciliği Öğrenme Merkezi (SEECEL) ⁽¹⁰⁵⁾ Güney Doğu Avrupa bölgesinde, Hırvatistan, Bosna-Hersek, Karadağ, Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti, Sırbistan ve Türkiye (ve bölgedeki bazı ülkelerde) olmak üzere sekiz ülkede girişimcilik eğitimi için destek verir. AB fonundan, başı işçi ajanslardan ve SEECEL üye ülkelerin katkılarından fon alır. SEECEL'in genel hedefi bölgede girişimsel okuryazar toplumlar geliştirmek ve yaşam boyu girişimciliği öğrenme ile ilgili AB tavsiyeleri ve politika gereksinimleriyle ulusal politikaların birbiriyle uyumlu olmasını sağlamak için sistematik bir yaklaşım üzerinden çalışmaktadır. SEECEL bu ülkeleri kapsayan Kabul Öncesi Yardımı (IPA) için AB Aracı ile ek fon sağlanan üç projeyi koordine etmiştir:

2009 ve 2013 arasında, **Hırvatistan, Bosna-Hersek, Karadağ, Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti, Sırbistan ve Türkiye** toplam 2 milyon EUR bütçeyle 'Güney Doğu Avrupa Girişimciliği Öğrenme Merkezine (SEECEL) Destek' projesine katılmıştır. Proje, ulusal eğitim sistemlerindeki girişimciliği öğrenmeye olan temel yeterli yaklaşımlarını geliştirme ve uygulama hedefiyle her ülkede dört ortaokul ve iki yükseköğretim kurumunda yürütülmüştür. Her kurum, çerçevenin pilot süreci için 3 000 EUR ve akran öğrenmesi aktiviteleri için 2 000 EUR almıştır.

(103) <http://www.yes-keskus.fi/yes/?lang=en>

(104) <http://unilink.se/Content/41062/SyntesRapport-Tillvaxtverket-mars-2012.pdf>

(105) <http://www.seecel.hr/>

2013 ve 2016 arasında, aynı ülkelerde ilkinin üzerinden devam edilerek ve daha fazla aktivite ve eğitim seviyesine doğru genişleterek iki ek proje daha yapıldı. Çerçeveyi ilkokul ve lise eğitim düzeylerinin ihtiyaçlarına uyacak şekilde uyarladılar ve öğretmen rehberliği uygulamalarının yanı sıra bölgesel akran öğrenmelerinin yürütülmesini sağladılar. Toplam 4 milyon EUR'luk bir bütçeyle, katılan her ülkeden dört ilkokulu, dört ortaokulu – Sırbistan'da beş – dört liseyi, iki yükseköğretim kurumunu ve bir öğretmen yetiştiricisini içerir.

Sırbistan'da, öncelikle SEECEL projeleri bağlamında geliştirilen girişimcilik eğitimi aktiviteleri, Sırbistan'da öğrenci ve genç girişimini geliştirmek ve öğretmenler, öğrenciler, gençler ve diğer ilgili paydaşlar arasında girişimcilik ruhunu geliştirmek temel amacıyla Norveç Hükümeti ve Avrupa Birliği tarafından finanse edilen İş Yeniliği Programından (BIP) fon alır. 2006-2014 yılları arasında, BIP toplam 0.6 milyon EUR bütçeyle Sırbistan'da 'Öğrenci Girişimciliği Programını' uygulamıştır. Sekiz yıl boyunca, Sırbistan'da 441 öğretmen ve 1387 öğrenci şirketini oluşturan 6456 öğrenciyle toplam 212 ortaöğretim kurumu programa dahil olmuştur. Program boyunca girişimcilik eğitimi için yasal çerçeveyi geliştirmek adına savunma girişimleri yapılmıştır.

Bazı Avrupa ülkeleri, hayatlarının her aşamasında bireylerin teşvik edici öğrenme deneyimlerinde yer almalarını sağlamayı amaçlayan Yaşam Boyu Öğrenme Programı (artık ERASMUS+ programı olan) aracılığıyla okulda girişimcilik eğitimini geliştirmektedir.

Örneğin, **Danimarka**'da, Danimarka Girişimcilik Kurumu Yaşam Boyu Öğrenme Programı/Leonardo da Vinci 2013-2016'da yer almıştır.

Polonya'da, girişimcilik eğitimi projeleri özel hedeflerinden biri girişimcilik ruhunu geliştirmek olan Yaşam Boyu Öğrenme Programının (2007-2013) Comenius ve Leonardo da Vinci alt programlarıyla fonlanır.

2014-2020 sürecinde AB fonlaması

2014-2020 süreci için, AB fonları Yapısal Fonlar ve Erasmus+ programı aracılığıyla devam etmektedir. Avrupa Komisyonu ve bireysel AB ülkeleri arasında ortaklık anlaşmaları 2014 ve 2020 arasında Avrupa Yapısal ve Yatırım Fonlarından (ESIF) fonun nasıl kullanılacağı hakkında ulusal yetkililerin planlarını ortaya koyar. Mantıklı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyüme için Avrupa 2020'nin ⁽¹⁰⁶⁾ genel hedefleriyle bağlantı kurarak her ülkenin stratejik hedeflerini ve yatırım önceliklerini belirler.

2014-2020 süreci için de girişimcilik eğitime yapılan temel katkı ESF ile bağlantılıdır. Ancak, bu projelerin çoğu henüz başlamadığı için 2014-2020 fonlama sürecindeki projeler hakkında çok fazla bilgi yoktur. Mevcut bilgilerden anlaşıldığı gibi, çoğu özel veya kapsamlı girişimcilik eğitimi stratejisine sahip 24 ülke/bölge girişimcilik eğitimi için bu fonu kullanmayı planlamaktadır. Bu da şu anda ESF tarafından desteklenecek olan, ülkelerin önemli bir kısmının girişimcilik eğitime yüksek stratejik öncelik verdiğini göstermektedir.

Örneğin **Belçika**'da (**Fransız ve Almanca konuşan Topluluklar**) 2014-2020 süreci için ESF'den katkı beklenmektedir.

Belçika'da (**Flaman Topluluğu**), 'Girişimciliğin teşvik edilmesi' hedefi ESF ve Avrupa Bölgesel Gelişim Fonunun (ERDF) OP'lerinde yer almaktadır. Girişimciliğin teşvik edilmesi ve desteklenmesi, girişimcilik zihniyetinin teşviği ve girişimcilik kültürünün oluşması ile ilgili özel hedefleri ve yatırım önceliklerini içerir. Bu da ESF ve ERDF'den fonlarla bu temalar hakkında fonlama eylemleri olma ihtimalini gösterir.

Bulgaristan'da, OP 'Akıllı büyüme için bilim ve eğitim' ⁽¹⁰⁷⁾ 2014-2020 'Yenilik ve girişimciliği teşvik eden, öğrencilerin ve çocukların bireysel ihtiyaçlarına uygun öğrenme fırsatları sağlama' özel hedefine sahiptir.

(106) http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm

(107) http://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2014-2020/bulgaria/2014bg05m2op001

Letonya için, öğrencilerin girişimcilik becerilerinin geliştirilmesini içeren 'Eğitim Geliştirme Stratejisi' tarafından planlanan destek önlemleri için ESF fonlaması vardır. Gençlerin girişimcilik becerilerinin geliştirilmesine, ilk iş deneyimlerinin edinimine, sivil toplum örgütlerinin ve gençlik merkezlerinin aktivitelerine katılıma, öğrencilerin gelecekteki kendi işleri hakkında fikir geliştirmelerine, öğrenmeye devam etme ve gönüllülük çalışmaları için motivasyona odaklanarak yaygın eğitim aktiviteleri aynı stratejinin parçasıdır. Ayrıca, örneğin 'Baltık Denizi bölgesinde sosyal girişimcilik gelişimi'⁽¹⁰⁸⁾, 'Genç girişimciler için Erasmus' ve 'Öğrenci yenilik laboratuvarları - Sürdürülebilir ve sosyal sorumluluğa sahip büyümenin yolu' gibi doğrudan AB fonlaması alan girişimcilik eğitimi ile ilgili Erasmus+ projeleri vardır.

Polonya'da, girişimcilik eğitimi için 2014-2020'de fonlama kaynaklarından biri de ESF OP 'Bilgi Eğitimi Gelişimi'dir. 30 yaş altı çalışmayan genç nüfusu aktif hale getirmeyi, yükseköğretimi desteklemeyi, sosyal yenilikleri geliştirmeyi, istihdam, sosyal katılım, eğitim, sağlık ve iyi yönetim alanındaki reformların yanı sıra hareketliliği ve uluslararası işbirliğini hedefler. Polonya ayrıca yeni veya istekli girişimcilere diğer katılımcı ülkelerde küçük işletmeleri yöneten deneyimli girişimcilerden öğrenme şansını veren 'Genç Girişimciler için Erasmus'a da katılmaktadır.

Girişimcilik eğitimi 2014-2020 sürecinde **Slovenya** OP 'AB Uyum Politikasının Uygulanması'nın⁽¹⁰⁹⁾ bir parçasıdır. Öncelik Eksen 10 – 'İstihdamı geliştirmek için bilgi, beceri ve yaşam boyu öğrenme' – altında, girişimcilik eğitimi ile doğrudan bağlantılı olan Özel Hedef 3 – 'Eğitim sisteminin tüm seviyelerinde okul yaşındaki gençler için yüksek kalitede kariyer rehberliğini destekleme ve esnek öğrenme yollarını teşvik etme' – vardır.

Benzer şekilde, **Slovakya**'da, girişimcilik eğitimi Öncelik Eksen 1 'Eğitim'deki OP 'İnsan Kaynakları' aracılığıyla desteklenen 'Gençlik Stratejisi 2014-2020' aracılığıyla finanse edilmektedir.

Ayrıca, **Finlandiya**'da, girişimcilik eğitimi 'Finlandiya için Yaratıcı Beceriler' ulusal önlemine dahil edilmiştir; diğer yandan, **Birleşik Krallık**'ın Ortaklık Anlaşması⁽¹¹⁰⁾ küçük ve orta dereceli işletmelerin rekabetçiliğini artırma ve girişimciliği destekleme hedefine sahiptir.

Son olarak, pilot uygulama sürecinde Avrupa ortaklarını desteklemek ve uygulamaları görmek için Temel Eylem 3 – 'Gelecek girişimler' – altında 2014 yılında AB programı Erasmus+ için özel bir başvuru çağrısı⁽¹¹¹⁾ yapılmıştır. Çağrının önceliklerinden biri de 'okulda uygulamalı girişimsel deneyimlere sahip olmak'tır. Bu konu hakkında iki proje seçilmiştir (hedefleri hakkında detaylı bilgi için bkz. Bölüm 3.2):

Portekiz Girişimcilik Eğitimi Platformu (PEEP) tarafından yürütülen 'Sıra Gençlikte – Girişim Yarışmaları' projesi⁽¹¹²⁾ birkaç eğitim bakanlığı da dahil beş ülkeden – Danimarka, Lüksemburg, Avusturya, Portekiz ve Slovenya – ortaklara sahiptir. Üç yıl için 2 milyon EUR civarı hibe almıştır.

Genç Başarı – Genç Girişim Avrupa tarafından yürütülen 'Girişimcilik Eğitimi için Yenilik Dizisi' projesi⁽¹¹³⁾, - bazı eğitim bakanlarını da kapsayarak – sekiz ülkeden ortağa (Belçika, Danimarka, Hırvatistan, İtalya, Letonya, Finlandiya ve Norveç) sahiptir. Üç yıl için 1.8 milyon EUR civarı hibe almıştır.

(108) <http://socialinnovation.lv/en/project-social-entrepreneurship-development-in-baltic-sea-region-granted/>

(109) http://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2014-2020/slovenia/2014si16maop001

(110) https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/368808/bis-14-1179-united-kingdom-partnership-agreement-part-one.pdf

(111) http://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/PDF/?uri=OJ:JOC_2014_051_R_0017_01&from=EN

(112) <http://www.youthstartproject.eu>

(113) <http://icee-eu.eu/about.html>

BÖLÜM 3: OKUL MÜFREDATI

Bu bölüm, girişimcilik eğitimi okul müfredatına dahil etmenin üç boyutunu analiz eder. İlk olarak girişimcilik eğitiminin müfredatta ne derece tanındığını belirlemek için merkezi düzey belgeleri inceler. Yaklaşımın çapraz müfredat şeklinde olup olmamasını, girişimcilik eğitiminin ayrı bir ders olarak verilme durumunu ve müfredatta zorunlu veya seçmeli ders olarak okutulma durumunu inceler. Girişimcilik eğitiminin nasıl verildiğine daha detaylı bakıldığında, girişimcilik eğitiminde kullanılan öğretme ve öğrenme yöntemleri hakkında merkezi yetkililerin yönlendirmeleri de ele alınmaktadır.

Özel öğrenme yöntemlerinden biri olarak farklı türlerde uygulamalı girişimcilik deneyimleri de müfredatta ne ölçüde yer aldıkları değerlendirilerek incelenmektedir. Bu deneyimler projeye dayalı çalışmalar, uygulamalı konular ve küçük şirketlerin veya düşük fonlu girişimlerin kurulumudur.

Son olarak, bu bölüm üç alandaki girişimcilik eğitiminin özel öğrenme kazanımlarını inceler:

- tutumlar (kendine güven ve girişimcilik duygusu);
- beceriler (yaratıcılık, planlama, finansal okuryazarlık, kaynak yönetimi, belirsizlik/risk yönetimi, takım çalışması); ve
- bilgi (fırsatları nasıl değerlendireceğini bilme, toplumdaki girişimcilerin rolünü anlama ve girişimsel kariyer seçeneklerinin farkında olma).

3.1. Müfredatta girişimcilik eğitimi yaklaşımları

Girişimcilik eğitimin merkezi düzey resmi belgelerde açık bir şekilde tanınıp tanınmadığı sorusu ilkökul, genel ortaokul ve lise seviyelerinde 2012 Eurydice raporunda ⁽¹¹⁴⁾ detaylı olarak ele alınmıştır. Resmi belgeler müfredat, yönergeler, zorunluluklar ve/veya önerileri içeren belgelerdir. Mevcut rapor aynı zamanda okula dayalı meslek eğitimin (IVET) yanı sıra bu seviyeleri kapsar; ancak odak noktası IVET'teki tüm öğrencilerin ne öğrendiği olduğu için işletme gibi okula dayalı IVET'teki özel dersler ele alınmamaktadır.

Genel eğitimin her seviyesi ve meslek eğitimi için, aşağıdaki alt bölümler girişimcilik eğitiminin ne ölçüde ve nasıl müfredata eklendiğini analiz eder. Üç genel yaklaşım bulunmaktadır:

- girişimcilik eğitimi hedeflerinin farklı derslerde çapraz ve yatay olarak ifade edildiği çapraz müfredat yaklaşımı;
- girişimcilik eğitimi zorunlu ayrı bir ders olarak veya zorunlu dersin (derslerin) parçası olarak öğretilir;
- girişimcilik eğitimi seçmeli ders olarak veya seçmeli dersin (derslerin) parçası olarak öğretilir.

Bu yaklaşımlar birbirinden tamamen ayrı değildir, bu yüzden ülkeler üç yaklaşıma da sahip olabilir.

Bir Avrupa Komisyonu raporu, 'çoğunlukla eğitimin zorunlu aşamasının sonraki basamaklarında olan, müfredata 'ek' olarak sürdürülen girişimcilik eğitimi anlayışının tüm seviyelerde müfredatın dahili bir parçası olarak yer alması şeklinde değişmesi. Böyle bir durumda eğitimin erken yıllarındaki girişimcilik eğitimi – ilkökoldan ortaokula – sonraki yıllarda, örneğin lise ve sonrası, ayrı bir ders olarak öğrencilerin girişimcilik dersi almaları için bir temel oluşturur (McCoshan, vd., 2010, s. 29).' anlayışına sahip bir ilerleme modeli önerir.

(114) EACEA/Eurydice, 2012.

3.1.1. İlkokul ve genel ortaokul eğitimi

Şekil 3.1a'da görüldüğü gibi, ilkokul eğitiminde ülkelerin neredeyse yarısı girişimcilik eğitimini herhangi bir derse bağlamaksızın, çapraz ve yatay hedefleri vurgulayarak çapraz müfredat yaklaşımını benimsemiştir. 14 eğitim sisteminde, girişimcilik eğitimi zorunlu derslere dahil edilmiştir. Girişimcilik eğitiminin seçmeli bir ders olarak verilmesi veya seçmeli derslere dahil edilmesi oldukça az görülen bir durumdur. Yalnızca beş ülkede bu durum görülmektedir. Seçmeli dersler ilkokul eğitiminde yaygın olmadığı için şaşırtıcı bir durum değildir. Ülkelerin neredeyse dörtte üçü yukarıda bahsedilen yaklaşımlardan en az birini rapor etmektedir.

Dört ülkede (İspanya, Slovenya, Finlandiya ve Norveç), çapraz müfredat hedefleri zorunlu derslerde ele alınmaktadır ve dört ülke (Çek Cumhuriyeti, Letonya, Malta ve Romanya) yaklaşımların üçüne (çapraz müfredat, zorunlu ve seçmeli) de sahiptir.

Girişimcilik eğitimi için özel bir stratejiye sahip (bkz. Bölüm 2) bir ülke olan **Estonya**'da, ilkokul eğitiminde, girişimcilik yeterliği disiplinler arası aktiviteler aracılığıyla bütüncül öğrenme sürecinde geliştirilmesi gereken genel yeterliklerin bir kısmıdır. Ayrıca, girişimcilik çapraz müfredat konusu 'Toplum Girişimi ve Girişimcilik' aracılığıyla Temel Okullar için Ulusal Müfredatta yer alır.

İspanya'da, yeni Eğitim Kanunu'nda (LOMCE), 'bu eğitim seviyesinin bazı alanlarında (...) özel olarak uygulanmasına hâlel getirmeksizin girişimcilik ve yurttaşlık ve anayasa eğitimi tüm alanlarda verilmelidir' şeklinde bir ifade yer almaktadır.

Slovenya'da, 2007 Temel Okul Kanunu, ilkokul ve ortaokul seviyesinde müfredatta 'etkililik, yenilikçilik ve yaratıcılık açısından girişimcilik tutumlarının geliştirilmesi' hedefini eklemiştir.

Şekil 3.1b'ye göre, ortaokul seviyesinde, 21 ülke girişimcilik eğitimi için çapraz müfredat hedeflerini benimser. Ortaokul eğitiminde, 17 ülke girişimciliğin zorunlu veya ayrı bir ders olarak veya da başka bir derse dahil edilmiş olarak verildiğini belirtmektedir. İlkokul eğitiminden temel farkı 15 ülkenin de belirttiği gibi girişimcilik eğitiminin müfredatta seçmeli bir öğe olarak yer almasının daha yaygın olmasıdır. Bu durum seçmeli derslerin ortaokul düzeyinde daha sık olarak yer almasından kaynaklanmaktadır. Yalnızca sekiz ülke girişimcilik eğitiminden bahsetmemektedir.

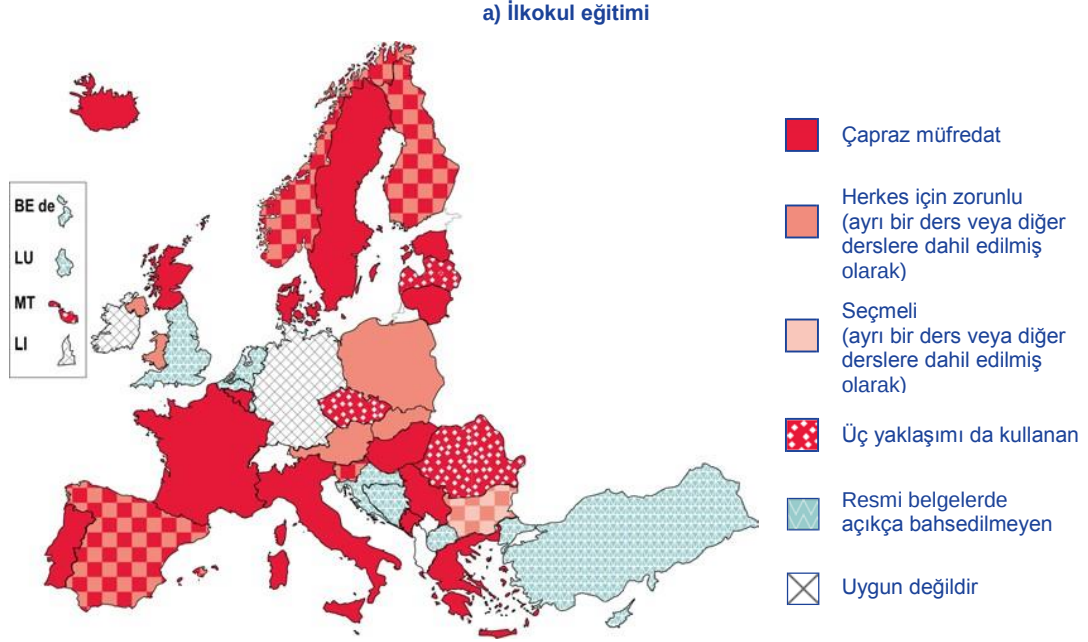
Girişimcilik eğitimi için özel bir stratejiye sahip **Bosna-Hersek**'te, dersin müfredatta dahil edilmesi ilkokulda pilot uygulama aşamasındayken, ortaokul ve liselerin yaklaşık yarısında uygulama aşamasındadır.

Girişimcilik stratejisinin bir parçası olarak girişimcilik eğitiminin ele alındığı **Litvanya**'da, temel eğitime ekonomi ve girişimciliğin dahil edildiği ulusal bir program vardır. Program, girişimcilik, iletişim, öğrenmeyi öğrenme ve vatandaşlık gibi temel yeterliklere dayalıdır.

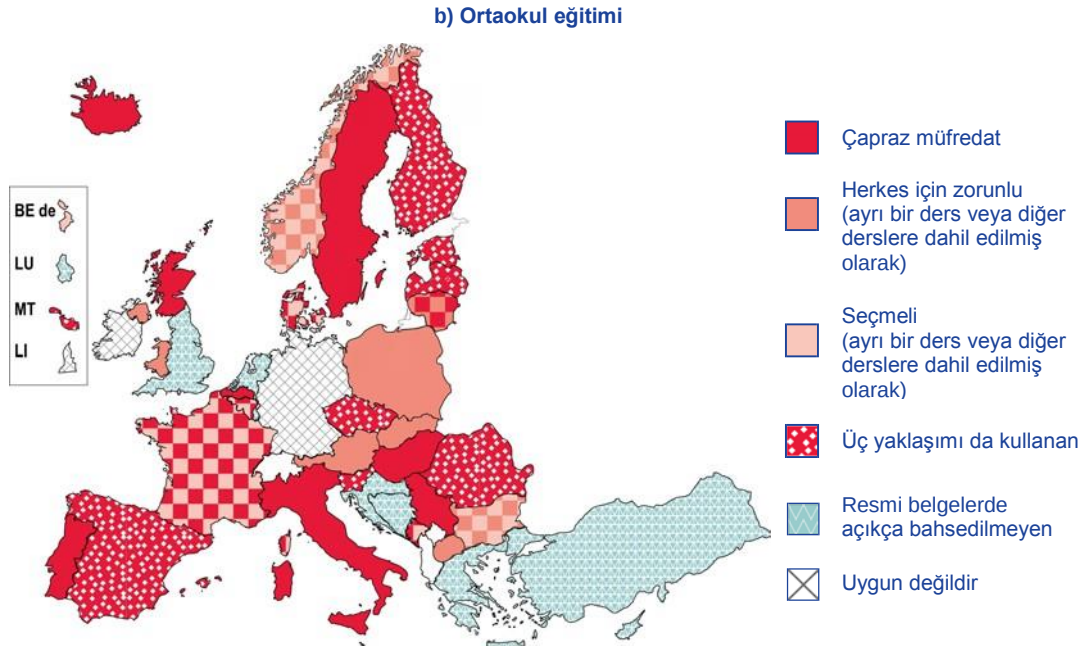
İlkokul eğitimiyle diğer fark ise ortaokul seviyesinde daha fazla ülke farklı yaklaşımları bir arada kullanır. Sekiz ülke ortaokul seviyesinde Şekil 3.1b'de bahsedildiği gibi üç yaklaşıma da (çapraz müfredat, zorunlu ve seçmeli) sahiptir. İki ülkede (Bulgaristan ve Norveç) çapraz müfredat hedeflerinden bahsedilmeksizin zorunlu ve seçmeli derslerin birleşimi vardır. Dört ülkede/bölgede (Belçika (Fransız Topluluğu), Danimarka, Fransa ve Karadağ), çapraz müfredat hedefleri seçmeli derslerle birleştirilmiştir.

17 ülkede girişimcilik eğitimi ayrı bir ders olarak veya diğer zorunlu derslere eklenmiş bir şekilde zorunludur (bkz. Şekil 3.2).

Şekil 3.1: Girişimcilik eğitime olan müfredat yaklaşımları, 2014/15

Kaynak: Eurydice.

Kaynak: Eurydice.

Açıklayıcı not

Seçmeli, öğrencilerin seçmekte özgür olduğu (zorunlu olmayan) dersleri ve tüm öğrenciler için zorunlu olan derslerin aksine bazı alanlardaki zorunlu dersleri ifade eder.

Ülkeye özgü notlar

Belçika (BE de): ISCED 1-3'te müfredatta girişimcilik eğitiminde çapraz müfredat yaklaşımı yoktur. Ancak girişimcilik eğitimi içeren bir beceri rehberi vardır. 2008'de kabul edilen Kariyer Seçimi Hazırlığı ve Kariyer Rehberliği için beceri rehberi ISCED 1'den ISCED 3'e tüm dersler için çapraz müfredat rehberidir. Tüm mesleklerin çalışmalarını incelemeye çalışır ve okul ve iş dünyası arasında bir bağdır.

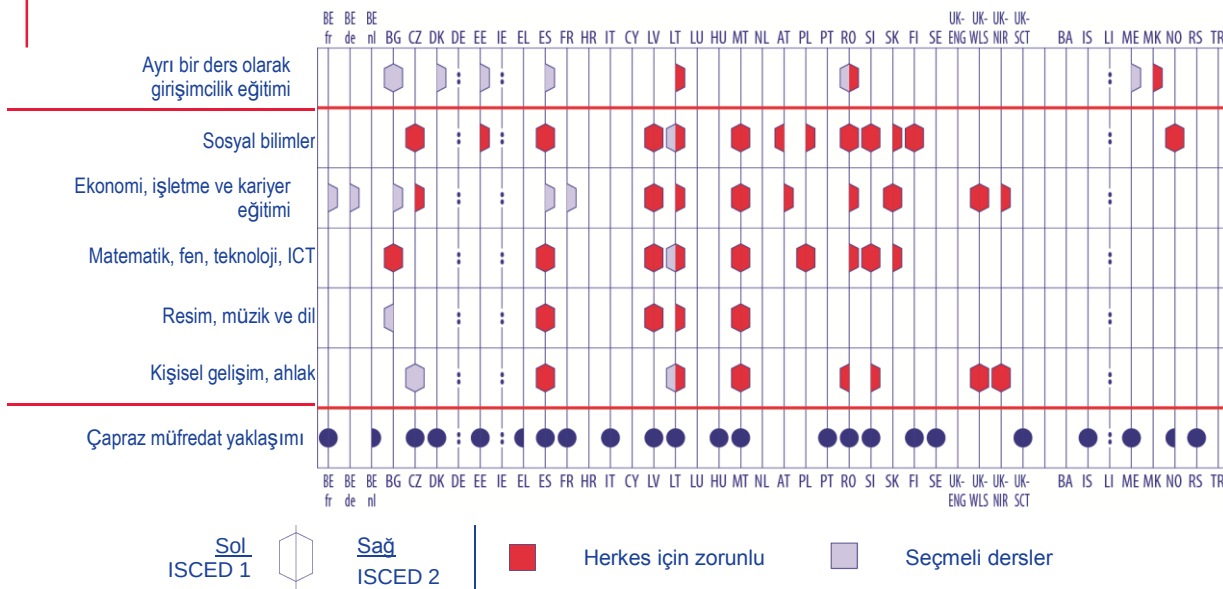
Hırvatistan: Ulusal Çerçeve Müfredatı (NFC) girişimcilik eğitiminin çapraz müfredat konusu olarak ISCED 0-3 müfredatına dahil edilmesini şart koşar. Ancak, NFC'nin bu şartını uygulamak için asıl okul müfredatının geliştirilmesi henüz tamamlanmamıştır.

Hollanda: Okullar özerktir ve girişimcilik eğitimini dahil etmede ve yönetiminde özgürdür. Birçok okul ulusal düzeyde bir strateji olmasına rağmen derse yer vermektedir.

Bosna-Hersek: Bir AB IPA projesi ve pilot kurumlardaki bölgesel SEECEL projesi aracılığıyla desteklenerek girişimcilik eğitiminin müfredata dahil edilmesi üzerinde çalışılmaktadır.

Girişimcilik eğitiminin öğelerini içeren dersler incelendiğinde, ilkökul ve ortaokul seviyesi arasında bazı farklılıklar görülmektedir. Ortaokul düzeyinde ilkökul düzeyine göre girişimcilik eğitiminin öğelerini içeren daha fazla ders vardır. Bu da ilkökul düzeyinde odak noktasının çapraz müfredat yaklaşımında olması durumuyla örtüşmektedir (bkz. Şekil 3.1a). Bu seviyede, girişimcilik yalnızca Bulgaristan ve Romanya'da ayrı bir seçmeli ders olarak öğretilmektedir. Ortaokul düzeyinde, altı ülkede/bölgede durum böyledir (Belçika (Almanca konuşan Topluluk), Bulgaristan, Danimarka, Estonya, İspanya ve Karadağ). Yalnızca Litvanya, Romanya ve Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti zorunlu ayrı bir ders olarak girişimciliğe yer veren ülkelerdir. İlkokul ve ortaokul seviyesinde, girişimcilik eğitimi genellikle sosyal bilimler derslerine, ekonomi ve işletme derslerine dahil edilmektedir.

Şekil 3.2: Girişimcilik eğitimi içeren dersler (ISCED 1 ve 2), 2014/15

Kaynak: Eurydice.

Açıklayıcı not

Aynı eğitim düzeyinde ve ders kategorisinde zorunlu ve seçmeli dersler bir aradaysa, bu şekil yalnızca zorunlu dersleri göstermektedir. Seçmeli, öğrencilerin seçmekte özgür olduğu (zorunlu olmayan) dersleri ve tüm öğrenciler için zorunlu olan derslerin aksine bazı alanlardaki zorunlu dersleri ifade eder.

İlkokul ve ortaokul düzeylerinde girişimcilik eğitiminin hedefleri farklı ülkelerde farklı şekilde oluşturulmaktadır ve odak noktası da bazen iş kurma ve yönetme için gerekli becerileri vurgulayan daha dar kapsamlı girişimcilik anlayışıdır, bazen de daha kapsamlı olmaktadır.

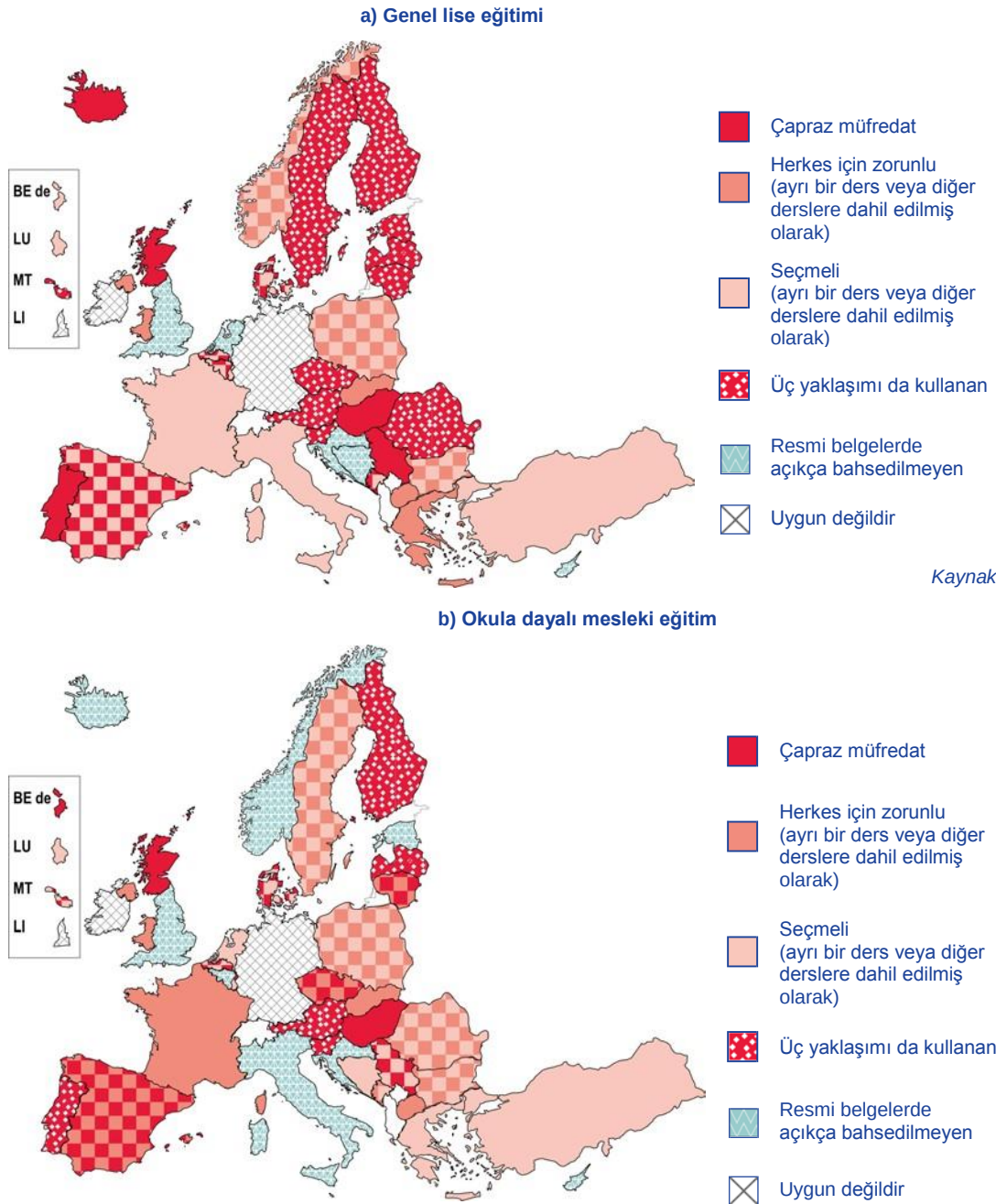
Bulgaristan'da temel hedef, iş kurma eğitimlerini içeren uygulamalı aktiviteler aracılığıyla girişimcilik düşüncesinin geliştirilmesidir.

İspanya'da girişimciliği kapsayan zorunlu derslerin hedefleri, bilgi becerilerini geliştirerek yaratıcılığı ve girişimciliği geliştirmeyi, fikirler geliştirmeyi ve yenilikçi bulgular sunmayı (sosyal bilimler), kişisel hedeflere erişmek için özerkliği ve girişimsel becerileri geliştirmeyi ve kamu yararı için sorumluluk almayı (yurttaşlık ve sosyal değerler) içerir.

3.1.2. Genel lise eğitimi ve okula dayalı mesleki eğitim

Genel lise seviyesinde, girişimcilik eğitimi 20 ülkede/bölgede çapraz müfredat hedefidir. İlkokul ve ortaokul eğitimi ile kıyaslandığında, müfredatta girişimcilik eğitimi daha geniş bir yer kaplamaktadır. Ayrıca 10 ülke üç yaklaşımın birleşimini kullanmaktadır.

Şekil 3.3: Girişimcilik eğitime olan müfredat yaklaşımları, 2014/15

Açıklayıcı not

Seçmeli, öğrencilerin seçmekte özgür olduğu (zorunlu olmayan) dersleri ve tüm öğrenciler için zorunlu olan derslerin aksine bazı alanlardaki zorunlu dersleri ifade eder.

Country-specific notes

Belçika (BE de): ISCED 1-3'te müfredatta girişimcilik eğitiminde çapraz müfredat yaklaşımı yoktur. Ancak girişimcilik eğitimini içeren bir beceri rehberi vardır. 2008'de kabul edilen Kariyer Seçimi Hazırlığı ve Kariyer Rehberliği için beceri rehberi ISCED 1'den ISCED 3'e tüm dersler için çapraz müfredat rehberidir. Tüm mesleklerin çalışmalarını incelemeye çalışır ve okul ve iş dünyası arasında bir bağdır.

Hırvatistan: Ulusal Çerçeve Müfredatı (NFC) girişimcilik eğitiminin çapraz müfredat konusu olarak ISCED 0-3 müfredatına dahil edilmesini şart koşar. Ancak, NFC'nin bu şartını uygulamak için asıl okul müfredatının geliştirilmesi henüz tamamlanmamıştır.

Hollanda: Okullar özerktir ve girişimcilik eğitimi dahil etmede ve yönetiminde özgürdür. Birçok okul ulusal düzeyde bir strateji olmamasına rağmen derse yer vermektedir ve girişimcilik eğitimi için (okula dayalı mesleki eğitimde) hükümet fonu vardır.

Slovakya: Her lise seçmeli ders olarak girişimcilik dersi verme kararı alma konusunda özerkliğe sahiptir.

Bosna-Hersek: Bir AB IPA projesi ve pilot kurumlardaki bölgesel SEECEL projesi aracılığıyla desteklenerek girişimcilik eğitiminin müfredata dahil edilmesi üzerinde çalışılmaktadır.

Ayrıca, girişimcilik eğitimi 18 ülkede/bölgede zorunlu bir öge olarak yer alır ve 23 ülkede/bölgede seçmeli ders olarak veya seçmeli derslere dahil edilmiş olarak verilir. Yalnızca beş ülke/bölge girişimcilik eğitiminden bahsetmemektedir.

Aşağıdaki örnekler bazı ülkelerin girişimcilik eğitimi ile ilgili çapraz müfredat konularının hedeflerini nasıl oluşturduğunu tanımlar.

Macaristan'da, tüm okul düzeylerinde ulusal temel müfredatta çapraz müfredat temel yeterlik olarak 'girişim ve girişimcilik duygusu' açıkça ele alınır; derslerle ilgili çerçeve müfredatta ise dolaylı olarak girişimcilikten bahsedilmektedir. Girişimcilik eğitimi ulusal temel müfredatta on iki eğitim hedefinden üçünde dolaylı veya doğrudan ele alınmaktadır.

Malta'da, 'Girişimcilik, Yaratıcılık ve Yenilik Eğitimi' ilköğretim, ortaokul ve lise için Ulusal Müfredat Çerçevesinde oluşturulan altı çapraz müfredat konusundan biridir ve sekiz öğrenme alanına dahil edilmiştir.

Finlandiya'da, 'Katılımcı vatandaşlık ve girişimcilik' öğrencilerin toplumu farklı bakış açılarından ele almalarını, yurttaş katılımı için gerekli beceriler geliştirmelerini ve girişimci yöntemler için bir temel oluşturmayı amaçlar. Bir okulun yöntemleri ve öğrenme kültürü öğrencileri bağımsız, öncülük edebilen, hedeflerinin farkında olan ve işbirlikçi vatandaşlar olarak gelişimlerinde desteklemelidir ve toplumu etkileyebilecekleri yollar hakkında gerçekçi bir bakış açısı kazanmalarına yardımcı olmalıdır.

Giriş bölümünde açıklandığı gibi, bu rapor okula dayalı mesleki eğitimin temel müfredatını kapsar ancak işletme gibi özel alanları kapsamaz. Girişimcilik eğitiminden, ilköğretim, genel ortaokul ve lise eğitiminden az olacak şekilde okula dayalı mesleki eğitim için yalnızca 15 ülkede/bölgede çapraz müfredat hedefi olarak bahsedilmektedir. Mesleki eğitimdeki özel alanların temel müfredattan daha fazla girişimciliğe vurgu yapması muhtemeldir. Ancak, girişimcilik eğitimi zorunlu bir ders veya zorunlu derslere dahil edilmiş bir öge olarak (18 ülke) ve seçmeli bir ders veya seçmeli derslere dahil edilmiş bir öge olarak (19 ülke) müfredattaki yerini korumaktadır. Sekiz ülkede/bölgede girişimcilikten bahsedilmemektedir.

Şekil 3.4 genel lise eğitiminde ve okula dayalı mesleki eğitimde girişimcilik eğitiminin dahil edildiği dersleri gösterir. Girişimcilik eğitimi genel lise düzeyinde (ISCED 3) genellikle ayrı bir ders olarak verilmektedir; 12 ülkede seçmeli, beş ülkede ise zorunludur. Bu yüzden, ülkelerin neredeyse yarısı ayrı bir ders olarak girişimcilik eğitimi verirler. Okula dayalı mesleki eğitimde, girişimcilik eğitiminin ayrı bir ders olarak verilmesi yaygındır. Dokuz ülke bu eğitimi zorunlu ders olarak verir ve on ülke/bölge seçmeli ders olarak sunar. İlkokul ve ortaokul eğitiminde olduğu gibi sosyal bilimler, ekonomi ve işletme alanları girişimcilik eğitimin dahil edildiği diğer konu alanlarıdır.

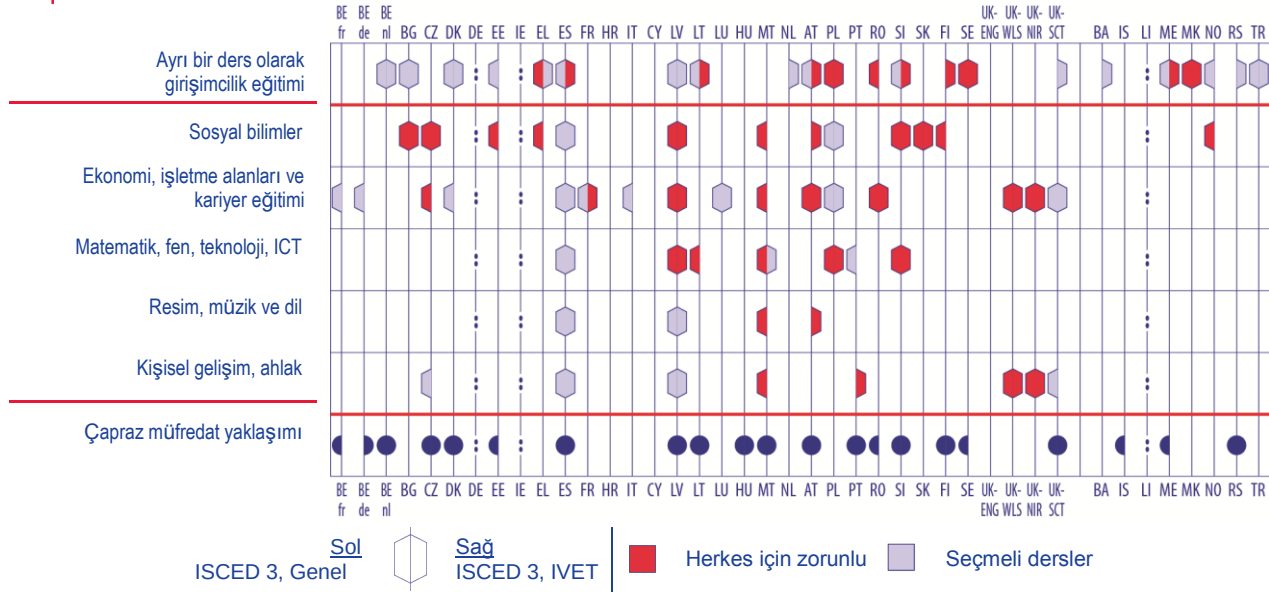
Girişimcilik eğitimin hedefleri ülkeler arasında değişiklik göstermektedir.

Girişimcilik eğitimi için özel bir stratejiye sahip olan **İsveç**'te, özel işletme ile ilgili hedefleri ve girişimciler için daha geniş değerler becerisini yansıtan, girişimcilik eğitimi için ayrı bir derste altı hedef vardır. Diğer becerilerin yanı sıra, bir projeye başlamak veya iş yeri açmak için fikirleri uygulamalı ve hedefe dönük aktiviteye dönüştürme, bir projeyi sürdürme veya bir şirketi yönetme ve bir projeyi tamamlama veya şirketi değerlendirme yeteneğini kapsar.

Sırbistan'da, daha dar kapsamlı bir girişimcilik anlayışı vardır: okula dayalı mesleki eğitimde Girişimcilik dersi girişimsel düşünme yollarının yanı sıra girişim ve iş bilgisini, becerilerini, davranışlarını ve değerlerini geliştirmeyi amaçlar. Ayrıca, mesleki gelişim, iş bulma ve kendi işini kurma (basit iş planlarının geliştirilmesi de dahil) için gerekli bilgi ve becerileri kapsar. Dersin çok disiplinli bir yaklaşımı vardır ve uygulamalı çalışmalara odaklanmaktadır; doğal kaynakları ve ekolojik sürdürülebilirliği korumaya da vurgu yapmaktadır.

Polonya'da, 'Girişimcilik Eğitime Giriş' dersinin hedefleri örneğin sözlü ve sözlü olmayan iletişimi ve karar almayı, basit iş planları yapmayı ve pazar kurumlarının nasıl çalıştığını anlamayı içerir.

Şekil 3.4: Girişimcilik eğitimi kapsayan dersler (ISCED 3 ve okula dayalı mesleki eğitim), 2014/15

Kaynak: Eurydice.

Açıklayıcı not

Aynı eğitim seviyesinde ve ders kategorisinde zorunlu ve seçmeli dersler bir aradaysa, şekilde yalnızca zorunlu ders gösterilmektedir. Seçmeli, öğrencilerin seçmekte özgür olduğu (zorunlu olmayan) dersleri ve tüm öğrenciler için zorunlu olan derslerin aksine bazı alanlardaki zorunlu dersleri ifade eder.

3.1.3. Girişimcilik eğitimi için öğretim ve öğrenme yöntemleri hakkında rehberlik

Bu bölüm merkezi yetkililer tarafından girişimcilik eğitimi için öğretim ve öğrenme yöntemleri hakkında verilen genel rehberliği analiz eder. Öğretmenlere destek hakkında ek bilgi Bölüm 4'te yer alır.

Ders içeriği ile ilgili olarak ele alındığında girişimcilik eğitimi etkili bir şekilde verilmek isteniyorsa uygun öğretim ve öğrenme yöntemleri seçilmelidir. Bu alanda yapılan çalışmalar bu konunun önemine vurgu yapmaktadır. Hoffmann vd. (2012, ss. 102-103), örneğin, girişimcilik için gerekli becerilerin değiştiğini ve büyüyen kurumlarda gereken girişimciliğin bu aşamadaki girişimciliğinden farklı olduğunu ve bu yüzden de girişimciliğin geleneksel eğitim yöntemleri kullanılarak girişimciliğin öğretilmeyeceğini ifade eder. Öğretimde uygulamalı boyutlar, öğrenci katılımı, disiplinler arası ve uluslararası öğeler önemlidir. Ayrıca, 'örgün eğitimin iyi girişimciler olmak için öğrencilerin becerisini etkileyen tek aktivite olmadığını' da belirtir (Hoffmann vd., 2012, s. 105). Eğitim kurumlarındaki müfredat dışı aktivitelerin de çok büyük etkisi vardır fakat bu tür aktivitelere katılan öğrenciler genellikle kayıtlı olmadığı için etkisini değerlendirmek zordur. Bu yüzden, resmin yalnızca bir kısmını görebiliriz: resmi müfredatta nelerin yer aldığı.

Coduras Martinez vd. (2008, ss. 11-12) yeni öğretim yöntemlerinin ve disiplinler arası içeriğin öğretmenler ve kurumlar için birtakım zorluklara sahip olduğunu belirtmektedir. Sorgman ve Parkison (2008) birçok sınıf öğretmenin bu zorluklara hazır olmadığını söyler (bkz. Bölüm 1 ve 4). Çok disiplinli işletme içeriği ve deneysel yaklaşımlar öğretmenlerin aldığı temel eğitime eklenmelidir. Ayrıca müfredatı geliştirmenin yanı sıra 'öğretmenleri eğitmenin' de büyük önem taşıdığını söylerler.

Merkezi yönergelerin analizi, yaygın olarak kullanılan fakat özellikle girişimcilik eğitimi ile ilgili olmayan dört tür öğretim ve öğrenme yöntemine dayalıdır:

- Aktif öğrenme
- Projeye dayalı öğrenme
- Deneysel öğrenme
- Yerel topluluk ya da işletmelerle öğrenciler arası bağ kuran okul/sınıf dışı aktiviteler

Bir kerelik deneyimler olarak uygulamalı girişimcilik deneyimleri bu bölümün ileriki kısımlarında (bkz. Bölüm 3.2) ele alınacaktır. Bu bölüm yalnızca girişimcilik eğitimi için genel öğretim ve öğrenme yöntemleri hakkında merkezi düzey önerileri inceler.

Yukarıda listelenen yöntemler yalnızca girişimcilik eğitimi ile ilgili değildir ve diğer dersler için olan yaygın pedagojinin bir kısmını oluşturur. Ancak, bu bölümle ilgili olabilmeleri için, girişimcilik eğitimi ile alakalı öğrenme hedefleri bağlamında uygulanmaları gerekir. Ayrıca sonraki bölümde incelenecek bir konu olarak öğretmenlerin girişimciliği öğretirken bu yöntemleri kullanmaları için desteğe ihtiyacı olabilir.

Bazı ülkelerde girişimcilik eğitimi ile ilgili yukarıdaki öğretim ve öğrenme yöntemlerini kullanma hakkında merkezi düzey öneriler olmasa da öğretim yöntemleri hakkında kendi kararlarını vermek için okullar ve öğretmenler önemli ölçüde özerkliğe sahip olduklarından bu durum onların bu tarz yöntemleri hiç kullanmadıkları anlamına gelmez. Öte yandan, bu tür yönergelerin olduğu yerlerde girişimciliğin müfredata iyi bir şekilde eklenmesi gerektiği önerilir. Bu rapor, yukarıdaki yöntemlerle ilgili yönergelerin yalnızca ilkökul ve/veya ortaokul eğitiminde on iki ülkede kullanıldığını göstermektedir (Belçika Almanca konuşan Topluluğu, Danimarka, İspanya, Estonya, Fransa, Letonya, Litvanya, Polonya, Romanya, Bosna Hersek, Karadağ ve Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti). Bu ülkelerden/bölgelerden beşi (Belçika Almanca konuşan Topluluğu, Estonya, Bosna Hersek, Karadağ ve Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti) özel bir strateji aracılığıyla girişimcilik eğitimini destekler (bkz. Bölüm 2).

Estonya'da, girişimcilik becerilerini kapsayan genel becerilerin ve çapraz müfredat öğrenmelerinin gelişiminde kullanılan öğretim yöntemleri için merkezi düzey tavsiyeler, temel okullar ve genel liselerin ulusal müfredatında tanımlanmıştır. Temel okullar ve genel liseler için yeni müfredat, girişim yaratma, işverilebilirlik ve sosyal girişimcilik hakkında temaları içerir. Öğretmenlerin mesleki standartları girişimcilikte kullanılan becerileri tanımlar. 'Girişimci ol!', girişimcilik eğitimi için Estonya stratejisi, öğretim yöntemi hakkında tavsiyeler verir.

İspanya'da, ECD/65/2015 Kararı, öğrenmeyi bağlamsal hale getiren ve projeye dayalı öğrenmeleri içeren öğretim yöntemlerinin ilgilere, durum çalışmalarına ve problem çözmeye odaklandığını [ve] bilgi transferi sayesinde öğrenci motivasyonunu [geliştirmenin] yanı sıra yeterliklerin gelişimini sağlayacak aktif katılıma, deneyimlemeye ve işlevsel öğrenmeye katkıda bulunur. Projeye dayalı öğrenme özellikle yeterliklerin edinilmesi ile ilgilidir. Özel bir hedefe ulaşmak için tasarlanacak bir eylem planı gerektirir. Bu yöntemin amacı, öğrencilerin bilgi ve becerilerini gerçek yaşam koşullarına uygulamalarını sağlayarak her bireyin kendi öğrenmesi için sorumluluk aldığı bir süreç aracılığıyla öğrencilere düşüncelerini organize etme fırsatı vermek ve araştırma, yansıtıcı düşünme, eleştirel düşünme ve hipotez kurmaya katkıda bulunmaktır.

Bosna-Hersek'te girişimcilik eğitimini öğrenme yönergeleri, öğrencileri öğrenme sürecinde aktif katılımcılar olduğu etkileşimli öğretim yöntemlerini içerir.

Yunanistan’da, işsizlik, enflasyon, arz ve talep kanunu gibi kavramları daha iyi anlamak için durum çalışmaları yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Özellikle girişimcilik eğitimi ‘Proje’ adı verilen ders çerçevesinde öğretiliyorsa öğrenciler bir iş kurma fikrinin gerçeğe nasıl dönüştürüleceğini öğrenirler.

Karadağ’da, aktif öğretim tüm eğitim seviyelerinde tüm derslerin uygulanması için temel başlangıç noktasıdır ve deneysel öğrenme ve araştırma, ders içeriği ve bilgisi öğrenmek için kullanılan uygulamalı çalışmalarla birlikte özellikle önem kazanmıştır.

Girişimcilik eğitimi kapsayan derslerinin olduğunu söyleyen bazı ülkeler öğretim ve öğrenme yöntemleri için herhangi bir merkezi düzey yönergeye sahip değildir. Çoğu durumda, bunun sebebi okullara ve öğretmenlere verilen özerklidir.

Örneğin, **Birleşik Krallık’ta (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda)** öğretim yöntemleri ve öğrenme materyallerine baş öğretmen ve zümre başkanına (okuldaki belirli bir ders için sorumluluk alan ve aynı alandaki diğer öğretmenlere yardım ve rehberlik eden) danışarak dersin öğretmenin kendisi karar verir. Her öğretmen müfredatın yasal gerekliliklerini karşılamak için dersleri planlamaktan ve uygulamaktan sorumludur.

Öte yandan, bazı ülkeler girişimcilik eğitiminin öğretimi için bazı mekanizmalara sahiptir.

Örneğin **Çek Cumhuriyeti’nde**, öğretmenler diğer dersleri de kapsayan ‘Yöntem portalı’ adı verilen özel bir internet forumunu kullanarak uygulamaya dayalı öğretim yöntemlerinin yanı sıra deneyimlerini paylaşırlar.

3.2. Uygulamalı girişimcilik deneyimleri

2012 Avrupa Komisyonu İletişimi Eğitimi Yeniden Düşünme: *Daha iyi sosyo-ekonomik kazanımlar için becerilere yatırım yapma* ⁽¹¹⁵⁾ Üye Milletlerin zorunlu eğitimi tamamlamadan önce tüm öğrenciler için en az bir tane uygulamalı girişimcilik deneyimi sağlamalarını ister.

‘Uygulamalı girişimcilik deneyimi, öğrencinin fikirler bulma, iyi bir fikri tanımlama ve bu fikri eyleme dönüştürme fırsatı bulabileceği bir eğitim deneyimi olarak anlaşılır. Bireysel veya takım çalışmasının bir parçası olarak öğrenci tarafından yürütülen bir girişim olmalı, yaparak yaşayarak öğrenmeyi kapsamlı ve somut bir çıktı üretmelidir. Bu tür bir fırsatın amacı öğrencilerin fırsatları fark edebilmeleri için beceri, güven ve yeterlik kazanmaları, çözümler bulmaları ve fikirlerini uygulamaya koymalarıdır’ ⁽¹¹⁶⁾.

Bu yaklaşımı uygulamada ülkelerin çabalarını desteklemek için, Avrupa Komisyonu 2014’te öncelik temalarından biri olan ‘Okulda uygulamalı girişimcilik deneyimlerine sahip olma’ ile birlikte Temel Eylem 3 – ‘Gelecek girişimler’ altında öneri çağrısında bulundu (bkz. Bölüm 2.2.3). Çağrının amacı, uygulamaları pilotlamak ve artırmaktır. Portekiz kurumu PEEP (*Plataforma para a Educação do Empreendedorismo em Portugal*) tarafından yürütülen, seçilmiş projelerden biri olan ‘Sıra Gençlikte – Girişim Yarışmaları’ girişimsel becerileri öğretmek için yeni bir yöntem bulmayı, bu yöntemi geliştirmeyi ve ilkökul, ortaokul ve liselerde uygulamayı hedefler. Genç Başarı – Avrupa tarafından yürütülen, ikinci proje ‘Girişimcilik Eğitimi için Yenilik Dizisi’ girişimcilik eğitimin etkisini analiz etmeyi ve zorunlu eğitimden ayrılmadan önce her gencin girişimcilik deneyimini yaşamasını amaçlayan Avrupa hedefi için nelerin gerekli olduğunu anlamayı amaçlar.

(115) Komisyondan Avrupa Parlamentosuna, Konseye, Avrupa Ekonomi ve Sosyal Komitesine Çağrı ve Eğitimi Yeniden Düşünme: Daha iyi sosyo-ekonomik kazanımlar için becerilere yatırım yapma hakkında Bölgeler Komitesi, COM/2012/0669 finali.

(116) İlk olarak Eğitimi Yeniden Düşünme Çağrısında bahsedilen. Uygulamalı girişimcilik deneyimleri hakkında politika uygulamaları teklifi için EACEA çağrısında yer alan mevcut tanıma şuradan ulaşılabilir: https://eacea.ec.europa.eu/sites/eacea-site/files/documents/ka3-14-guidelines-for-applicants-final_en.pdf

Uygulamalı girişimcilik deneyimlerinin birçok örneği vardır. Ortak noktaları ise, girişimsel öğrenme hedeflerini ve girişimsel yöntemleri birleştirerek içerik ve yöntem bakımından özgün girişimcilik yaklaşımına sahip olmalarıdır. Okul müfredatında bu tür deneyimlerin yer alması girişimcilik eğitiminin müfredata eklenen bir şey değil gerçek anlamda müfredata dahil edilen bir konu olduğunu gösterir.

3.2.1. Okul müfredatında uygulamalı girişimcilik deneyimi

Uygulamalı girişimcilik deneyimi örneklerinin odak noktaları ve eğitim yaklaşımındaki değişiklikleri veya düzenlemeleri ne kadar kapsadıkları farklılık göstermektedir. Bu rapor için, ülkelerden aşağıda listelenen deneyim türlerinin okul müfredatlarında yer alıp almadığını belirtmeleri ve eğer yer alıyorsa hangi eğitim düzeyinde yer verildiğini ve zorunlu veya seçmeli olarak okutulma durumunu belirtmeleri istenir:

- projeye dayalı çalışma yapma – açık bir fikir oluşturma sürecinin ve özel bir çıkış ürününün olduğu;
- uygulamalı bir çalışma verme – işyerinde karşılaştıkları bir problemi ele almak için işletme veya toplum kurumları tarafından belirlenen projeler;
- toplumla ilgili bir problemin çözümünde yer alma – yerel veya toplumsal problemlerle baş etmek için çözümler geliştirmek üzere yenilikçi fikirler üretmek;
- küçük şirketler kurma – işletme veya sosyal bir girişim için bir fikre sahip olma ve bir süreliğine şirket kurup yönetme;
- öğrenci girişimlerine küçük fonlar sağlama – kar yapmak ve/veya sosyal bir etki yaratmak için somut fikirler ve kitlesel fonlanan projeler.

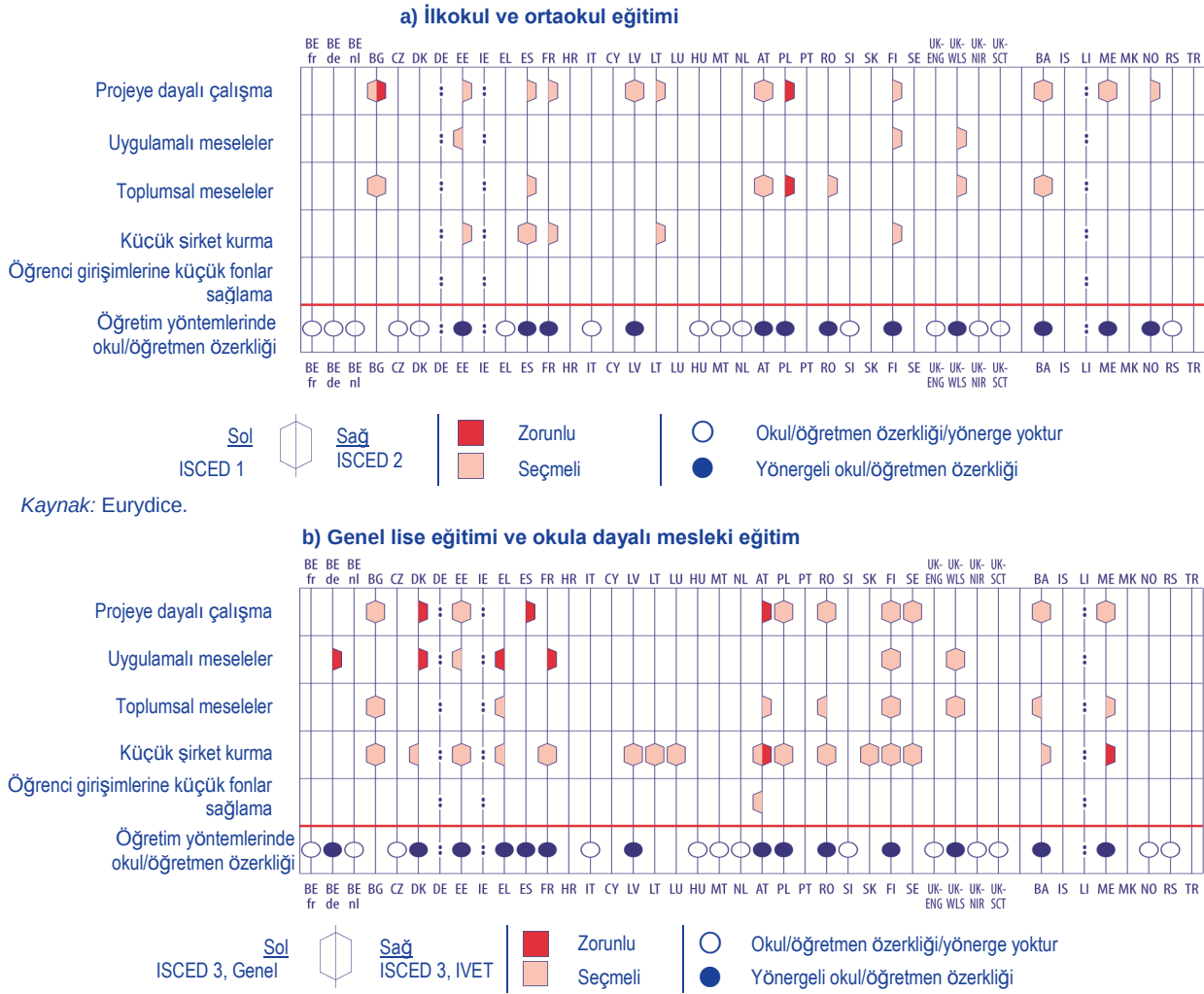
Uygulamalı girişimcilik deneyimi kapsamında bahsedilen ilk deneyimin ('projeye dayalı çalışma yapma') Bölüm 3.1.3'te anlatılan genel projeye dayalı öğretim yönteminden farklı olduğunu belirtmek önemlidir. Projeye dayalı öğretim çeşitli derecelerde ve türlerde Avrupa eğitim sistemlerinde oldukça yaygın olarak görülmektedir. Fakat belirli bir nihai ürün için fikir oluşturmak adına öğrenciyi gerçek bir sürecin ortasına koyduğu için burada bahsedilen çalışma diğerlerinden farklıdır. Genel projeye dayalı öğretim yöntemleri girişimcilik becerilerini geliştirmek için de kullanılabilir ancak burada tanımlandığı gibi kapsamlı uygulamalı girişimcilik deneyimi değildir. Benzer şekilde, mesleki eğitimdeki uygulamalı öğrenme ve çalışmaya dayalı öğrenme ve ikili sistem gençlerin girişimcilik becerilerini geliştirmelerine rağmen burada uygulamalı eylem olarak anlaşılan durumla aynı şey değildir.

Projeye dayalı çalışma şeklindeki uygulamalı girişimcilik deneyimleri on iki ülkenin müfredatında yer almaktadır. Bulgaristan, Bosna Hersek ve Karadağ bu uygulamayı her eğitim seviyesinde uygulamaktadır; Estonya, Avusturya, Polonya ve Finlandiya üç seviyede; İspanya, Letonya, Romanya ve İsveç iki seviyede; Fransa, Litvanya ve Norveç yalnızca ortaokul seviyesinde ve Danimarka yalnızca okula dayalı mesleki eğitimde uygular. Böylelikle projeye dayalı çalışma en yaygın uygulamalı girişimcilik deneyimi örneklerinden biridir fakat hala Avrupa ülkelerinin üçte birinden daha azında görülmektedir.

Ortaokul seviyesinde **Finlandiya**'da ilginç bir örnek yer alır: 'Ben & Şehrim' toplum, çalışma hayatı ve girişimcilik konularını ele alır ve 12-13 yaşındaki altıncı sınıf öğrencilerinin bir meslekte çalışıp tüketicisi ve vatandaş gibi davrandıkları minyatür bir şehir şeklindedir. Ayrıca, öğretmen eğitimini, 10 derslik öğrenme materyallerini ve 'Ben & Şehrim' öğrenme ortamına bir günlük bir ziyareti içerir. Her program bölgenin belediye ve işletmeleriyle yakın işbirliği içinde uygulanır. Ancak zorunlu değildir, uygulamalı olarak 6. sınıflar katılırlar.

Aynı eğitim seviyesinde, **Norveç**'te, öğrenciler bazılarının girişimcilik deneyimleri içerdikleri seçmeli dersler alabilirler. 'Çalışma hayatı becerileri' adı verilen bir dersin parçası olarak öğrenciler bir ürün ortaya koyarlar. Diğer bir seçmeli ders 'Tasarım ve yeniden tasarımı' da nihai bir ürün ortaya koyulur.

Karadağ'da, okul eğitiminin tüm seviyeleri için her dersin müfredatı yılda iki proje yapılmasını gerektirir. Öğretmenler girişimcilik eğitimi ile ilgili projelerin nasıl uygulanacağını öğrenmek için eğitim alırlar. Bu aktiviteler okulların ve öğretmenlerin yıllık çalışma planlarında yer alır.

Şekil 3.6: Müfredatta uygulamalı girişimcilik deneyimleri, 2014/15

Kaynak: Eurydice.

Açıklayıcı not

Uygulamalı girişimcilik deneyimi, öğrencinin fikirler bulma, iyi bir fikri tanımlama ve bu fikri eyleme dönüştürme fırsatı bulabileceği bir eğitim deneyimi olarak anlaşılır. Bireysel veya takım çalışmasının bir parçası olarak öğrenci tarafından yürütülen bir girişim olmalı, yaparak yaşayarak öğrenmeyi kapsamalı ve somut bir çıktı üretmelidir. Bu tür bir fırsatın amacı öğrencilerin fırsatları fark edebilmeleri için beceri, güven ve yeterlik kazanmaları, çözümler bulmaları ve fikirlerini uygulamaya koymalarıdır. Şekil 3.6 zorunlu veya seçmeli olarak normal müfredatta bu tür deneyimlerin nerelerde uygulandığını göstermektedir. Deneyimin teşvik edildiği fakat müfredatta eklenmediği ülkeler hakkında bilgi Bölüm 3.2.2'de yer almaktadır.

Ülkeye özgü notlar

Danimarka: 9. sınıfta öğrencilere verilen proje görevleri girişimsel bir yaklaşıma sahip olabilir.

İspanya: 'Proje dayalı çalışma' bazı Özerk Topluluklarda (Andalusia, Canarias) ve 'Toplumsal meseleler' Asturias, Castilla y León, La Rioja, Cataluña ve Extremadura'da uygulanmaktadır. 'Küçük şirketler kurma', farklı isimlerle ortaokul eğitiminde seçmeli dersler veren Özerk Toplulukları ilgilendirmektedir. Çoğu durumda, dersin temel konusu okul yılı boyunca küçük bir şirketin kurulması ve yönetilmesidir (örneğin, Asturias, Extremadura ve La Rioja'da 'Empresa Joven Europea' (EJE)).

İtalya: Yeni bir kanun (No.107/2015) lise eğitiminin son üç yılında 'alternanza scuola-lavoro' programı için (öğrencilerin okul ve çıraklık, staj veya uygulamalı öğrenme aktiviteleri gibi uygulamalı deneyimleri paylaştıkları 2005 yılından beri uygulanan bir program) asgari standartları belirledi: Lisede asgari 200 saat ve teknik ve mesleki okullarda asgari 400 saat. Ayrıca ekonomi ve finans için özellikle teknik okullarda 'benzetmeli eğitim çalışmasını' kapsar.

Malta: Şu anda geliştirilmekte olan ve henüz yayınlanmayan Öğrenme Kazanımları Çerçevesi uygulamalı girişimcilik deneyimleri konusunda önerilerde bulunacaktır ancak kararlar okulda ve/veya kolej düzeyinde alınmaktadır.

Birleşik Krallık (Galler): Uygulamalı ve toplumsal meselelere karşılık gelen ve okula dayalı mesleki eğitimi kapsayan ortaokul ve lise eğitiminde 14-19 yaş arası öğrenciler için var olan seçmeli Galler Diploması uygulamalı girişimcilik deneyimleri sunar. Bu düzenlenmiş nitelikler 2014/15 akademik yılında pilot olarak uygulanmıştır ve Eylül 2015'ten itibaren değerlendirmeye açık olacaktır.

Bosna-Hersek: Uygulamalı girişimcilik deneyimleri pilot olarak uygulanmaktadır. Mesleki eğitimde daha yaygın olarak görülmektedir.

Uygulamalı girişimcilik deneyiminin ikinci en yaygın örneği ise küçük bir şirket kurmaktır. Yaş olarak daha büyük öğrenciler için daha uygun olduğu için yalnızca tek bir örnek olarak İspanya'da ilköğretiminde de uygulanmaktadır. Yalnızca beş ülkede (Estonya, İspanya, Fransa, Litvanya ve Finlandiya) ortaokuldan itibaren müfredatta yer alır. Öte yandan, genel lise eğitiminde ve okula dayalı mesleki eğitimde bu tür deneyimler 16 ülkede yer almaktadır.

Öğrencilerin küçük şirketlere katılımı genellikle özel kurumlar tarafından desteklenmektedir. Danimarka'da hükümet her seviyede öğrenciler için yaratıcılık ve yenilikçiliğin eğitimin temel bir parçası olmasını sağlamaya yardımcı olmak için 2010'da Danimarka Girişimcilik Kurumunu kurdu.

Bazı ülkelerde, küçük şirketler şeklindeki uygulamalı girişimcilik deneyimleri uygulamada oldukça yaygındır. İsveç'te, örneğin, 2014/15 okul yılında, 24 415 öğrenci (ortaöğretimi bırakan öğrencilerin %20'sinden fazlasını temsil eden) 'Şirket Programı'nda yer almıştır. Finlandiya'da 2013/14 boyunca yaklaşık 1 300 öğrenci şirketi kurulmuştur ve 4 100 öğrenci bu programlara katılmıştır. Avusturya'da mesleki eğitim alanında, 1 100'den fazla küçük şirket vardır. 2014/15'te, ortaokul seviyesinde Estonya'da 42 küçük şirket vardı ve lise eğitiminde program 62 okulda, Estonya okullarının %32'si, (200 öğrenci şirketi) kullanılmıştır .

Uygulamalı ve toplumsal meseleler daha az görülmektedir. Çok az ülke ilköğretim ve ortaokul eğitiminde uygulamalı meselelere yer verir ve yedi ülke/bölge her seviyede toplumsal meseleleri uygular. Benzer şekilde, on iki ülke/bölge genel lise eğitiminde ve/veya okula dayalı mesleki eğitimde uygulamalı ve/veya toplumsal meseleleri kullanır. Öğrenci girişimlerine küçük fonlar sağlama Avrupa müfredatında daha da seyrek olarak yer almaktadır; tek örnek Avusturya'da normal müfredatta lise eğitiminde 'Yenilikçi Gençlik' (*Jugend Innovativ*) proje yarışmasının bir parçası olarak görülür. Ayrıca mesleki eğitimde de görülür ancak müfredatın bir parçası değildir; özellikle öğrenci projelerini destekleyen kitlesel fonlama platformları aracılığıyla yürütülür.

3.2.2. Girişimler kapsamında teşvik edilen uygulamalı girişimcilik deneyimleri

Uygulamalı girişimcilik deneyimlerinin normal müfredatın henüz bir parçası olmadığı ülkelerde müfredat dışı aktiviteler, harici ortakların katılımı ve desteğiyle ulusal programlar ve girişimler aracılığıyla verilir. Uygulamalı girişimcilik deneyimlerinin doğası göz önüne alındığında harici kurumların yer alması okul ortamı dışında deneyimlerin 'gerçek dünya' ile bağlantısını sağladığı için çalışmalar harici kurumların tasarımı ve/veya uygulamada yer almasının bu işin anahtarı olduğunu göstermektedir ⁽¹¹⁷⁾. Bu rapor, bu tür deneyimlerin müfredat dışı bir aktivite olarak verilmesinde dış sağlayıcıların önemini doğrular.

Uluslararası sivil toplum örgütü Genç Başarının ve birçok Avrupa ülkesindeki üye kurumların çalışmaları, eğitim ve iş sektörü arasında sağlam deneyimler ve yakın bağlantılara dayalı olduğu için bu bağlamda ilgili olarak görülür. Bazı ülkelerde, Genç Başarı eğitim bakanlıkları (Çek Cumhuriyeti, Fransa, Malta, Slovakya ve Sırbistan'da) tarafından programları için akreditasyon almıştır ve/veya diğerlerinde (Bulgaristan, Danimarka, Lüksemburg, Norveç, Polonya, İsveç ve Sırbistan) hükümet fonu almaktadır. Belçika Flaman Topluluğunda – öğretim yöntemleri için öğretmen özerkliği kapsamında -, Bulgaristan, Estonya, Yunanistan ve Letonya'da, Genç Başarının ulusal üye kurumları tarafından geliştirilen uygulamalı girişimcilik programları normal müfredatın bir parçası olarak yer alır (bkz. Şekil 3.6).

⁽¹¹⁷⁾ EE hakkında TWG, 2014, s. 32.

Çek Cumhuriyetinde, örneğin, Avrupa-PEN Uluslararası ağı bir üyesi olan ⁽¹¹⁸⁾ Uygulamalı Girişimler Merkezi (*Centrum fiktivních firem*) mesleki lise eğitimindeki öğrencilerin girişimcilik becerilerini geliştirmek için 'uygulamalı girişimleri' yönetme fırsatı verir. Bu şirketler, öğretmen denetimi altında ve Merkezle işbirliği içinde öğrenciler tarafından kurulur.

Diğer ülkelerde, uygulamalı girişimcilik deneyimleri müfredat dışı aktiviteler olarak veya bölgesel, ulusal veya Avrupa düzeyinde daha kapsamlı girişimler çerçevesinde geliştirilir.

İspanya'da, birçok Özerk Topluluk uygulamalı müfredat dışı aktiviteler içeren programlar geliştirmiştir. Bunlar genellikle bölgesel yetkililer tarafından teşvik edilmektedir fakat her zaman büyük ölçekli değildir. Bazı bölgelerde ve programlarda, bankalar ve diğer finansal kurumlar bu eylemlerin geliştirilmesinde ve/veya fonlanmasında rol alırlar (örneğin, *Equilicúa* programı, Caja Navarra Kurumu tarafından da finanse edilen veya Asturias'ta okul küçük şirketleri kurmak için Cajastur'un sağladığı krediler). Diğer durumlarda, Özerk Topluluklar kamu ajansları ve/veya özel şirketlerle/sivil toplum örgütleriyle ortaklıklar kurar. Özel sektör tarafından ve doğrudan eğitim ortamlarında ulusal düzeyde (örneğin, Telefónica Kurumundan 'Büyük Düşün' Projesi) veya bölgesel düzeyde (örneğin, altı Özerk Toplulukta iletişim grubundan altı bölgesel gazeteyle desteklenen 'Startinova' Projesi) geliştirilen diğer girişimler de vardır. Yöntemle ilgili olarak ise tüm programlar gerçek dünya ile bağlantılı aktif ve anlamlı öğrenmeler için çalışır. Genellikle küçük eğitim şirketleri olarak (gençlik demeklerini, kooperatifleri, üretim şirketlerini, işletmeleri, vs. kapsayan) yapılandırılırlar veya projeler için yarışma olarak organize edilirler. Bu programlara katılım eğitim kurumları için zorunlu değildir.

Hollanda'da, okullar özerk olduğu için uygulamalı (ve teorik) girişimcilik deneyimleri müfredatta belirtilememiştir ancak bazı okullar bu deneyimleri sunar. Örneğin, *Jong Ondernemen* programları aracılığıyla ilkökul, ortaokul, lise ve okula dayalı mesleki eğitimdeki öğrenciler küçük şirketler kurabilir. Bu kurum farklı kurumlarla birlikte çalışır ve hükümetten finansal katkı alır. İlkokuldaki 'BizWorld' programı öğrencilere kendi şirketlerini yönetme şansı verir. Lise eğitiminden bir örnek ise 'Genç Şirket'tir. İlkokul için, odak noktası öncelikle 'girişimci davranış'tadır: karakter oluşturmaya, yaratıcılığı, çözüm odaklı düşünmeyi (problem çözme), ticari/ekonomik düşünme ve eylemi teşvik etme ve sosyal beceriler geliştirme. Kısa dönemli projeler (haftalar veya aylar süren) aracılığıyla, çocukların kendi kendine girişimde bulunmaları teşvik edilir. Bazı okullar uzmanlaşır ve kendilerini 'Entreprenasium' – öğrencilerin kendi girişimlerini yönetebildikleri ve öğretmenlerin girişimcilik tutumları ve davranışları geliştirmeyi öğrendikleri ⁽¹¹⁹⁾ – olarak veya 'Technasium' – teknolojinin yenilikçi girişimlerle birleştirdiği, örneğin harici kişilerle çalışarak - olarak sunar. Ayrıca, okulların kendisi de öğrenciler arasında girişimciliği teşvik etmek için farklı programlar önerebilir.

Birleşik Krallık'ta çok çeşitli uygulamalı girişimcilik deneyimleri vardır. MyBnk – Birleşik Krallık'ta bir yardım derneği – gençlere paralarını nasıl yöneteceklerini ve kendi işlerini nasıl kuracaklarını öğretir ⁽¹²⁰⁾. Genç Girişim, birçok program aracılığıyla gençlerin iş ve çalışma dünyasını öğrenmelerine yardımcı olan kar amacı gütmeyen bir işletme ve girişim derneğidir ⁽¹²¹⁾. Genç Girişim İngiltere ve Galler'de çalışmaktadır ⁽¹²²⁾, İskoçya ⁽¹²³⁾ ve Kuzey İrlanda'da ⁽¹²⁴⁾ Genç Girişimle ortaklık içinde çalışan bağımsız dernekler vardır. Kuzey İrlanda'da bu kurumun programları Kuzey İrlanda müfredatında uygulanır. İlkokul boyunca, 8-11 yaşındaki öğrencilerin kendi şirketlerini kurarak ve yöneterek gerçek iş dünyası deneyimleri yaşamasını sağlayan 'İş Başlangıçları' programı vardır. Ortaokul ve lise eğitiminde de benzer projeler vardır. İngiltere'de, Şubat 2015'te gençler için kariyer eğitimi ve tavsiyeler vermek ve iş dünyası tarafından verilen fırsatlar hakkında onlara ilham vermek amacıyla kurulan Kariyerler ve Girişim Şirketinin ⁽¹²⁵⁾ öncü görevlerinden biri de girişim pasaportu (öğrencinin sahip olduğu müfredat dışı ve girişimle ilgili aktivitelerin dijital kaydı) geliştirmek olacaktır.

Gençler arasında girişimcilik tutumlarını geliştirmek için yıllık ulusal öneri çağrısını Girişim Estonya'nın yayınladığı Estonya gibi ülkelerde öğrencilerin girişimcilik becerilerini geliştirmeyi hedefleyen öneriler için ulusal çağrılar vardır. Bazı sivil toplum örgütleri ulusal ve bölgesel düzeyde öğrenci çalıştayları uygular ve organize eder.

Öğrencilerin uygulamalı girişimcilik deneyimlerinde yer alma şansı bulduğu diğer bir yol ise 'en iyi fikirler' veya iş yarışmalarıdır. Çeşitli yollarla birçok Avrupa ülkesinde yürütülmektedirler.

(118) <http://www.penworldwide.org/>

(119) www.entreprenasium.nl

(120) <http://mybnk.org/>

(121) <http://www.young-enterprise.org.uk/>

(122) <http://www.young-enterprise.org.uk/>

(123) <http://www.yes.org.uk/>

(124) <http://www.yeni.co.uk/>

(125) <https://www.careersandenterprise.co.uk/>

Genellikle öğrenci seçim süreci gerektirdiği için kapsam ve katılımcı sayısı açısından sınırlı olan müfredat dışı bir aktivitedir. Diğer sınırlılık ise ortalama bir öğrencinin ilgisini çekmekten ziyade, en gelişmiş girişimcilik becerilerine sahip öğrencilerin büyük olasılıkla başvuran öğrenciler olduğu anlamına gelen 'kendi kendine seçim'e karşı bir önyargı olmasıdır. Ancak, aşağıdaki örneklerde gösterildiği gibi kullanılan yöntemler açısından ve öğrencileri motive etmede bu yarışmalar ilgi çekici olabilir.

Avusturya'da, fikir yarışması 'Gelecek Nesil'in hedefi mesleki eğitimindeki öğrencilerin kendi fikirleri üzerinde çalışmalarıdır ve bu öğrenciler işletme koçlarıyla iletişime de geçirilir. 'Fikirler festivalinde' öğretmenler ve öğrenciler diğer öğrencilerin fikirlerini öğrenir.

Birleşik Krallık'ta, öğrencilere girişimcilik aktiviteleri sağlayan birtakım ulusal girişimler vardır. Diğerlerinin yanı sıra, bunlardan biri de 'Okullarda Büyük İş Adamları' dır – okullarda ulusal girişim yarışması. Yarışma, öğrencilerin işletme yönetiminde yer alan değerli uygulamalı deneyimleri kazanmalarına izin vererek onlara okulda veya kolejdeyken bir işletme açma ve yönetme şansı verir ⁽¹²⁶⁾. Diğer örnekler ise okullara bir iş kurma ve yönetme şansı veren 'Girişim Yarışması Programı'⁽¹²⁷⁾: girişimci olmanın nasıl bir his olduğunu tatma şansı isteyen 11-19 yaş arası gençler için bir işletme yarışması ve küçük fonlama girişi olan 'Onluk Yarışması' ⁽¹²⁸⁾. Bu yarışma iş alanında hesaplanmış riskler almak, kar yapmak – ve bunu toplumda bir farklılık yaratmak için kullanmak adına – gerçek para kullanarak (GBP 10) gençlere yeni işletme fikirleri hakkında düşünme ve bunları gerçekleştirme şansı verir ⁽¹²⁹⁾; 'Beş Pound Yarışması' ⁽¹³⁰⁾ da ilkökul öğrencileri (5-11 yaş) benzer fırsatlar sunar. Her iki program da Birleşik Krallık'ın dört bölgesinde de kullanılır. Galler'de 'Girişim Askerleri' ⁽¹³¹⁾ ilkokullarda girişi teşvik etmek için ulusal bir ilkökul yarışmasıdır.

İzlanda'da, 'Girişimci Öğrenciler Yarışması' (*Nýsköpunarkeppni grunnskólanemenda*) 10-12 yaş arası çocuklar içindir ve tüm yıl boyunca devam eder. Yarışmanın temel hedefi çocukların ülke genelinde yaratıcılığını geliştirmektir. Her ilkbaharda, bir okutmanın yardımıyla bütün fikirlerin sonuçlandırıldığı bir çalıştay yapılır. Çalıştay büyük bir kapanış kutlamasıyla biter.

Bazı ülkeler (Portekiz, Avusturya, Danimarka, Lüksemburg ve Slovenya) şu anda 'Sıra Gençlikte – Girişim Yarışmaları' adı verilen bir Erasmus+ projesini uygulamaktadır ⁽¹³²⁾. Program, bir yarışma programı aracılığıyla girişimcilik eğitimi teşvik etmeyi ve öğrenciler üzerindeki etkisini değerlendirmeyi (girişimcilik eğitimi için değerlendirme araçları ve göstergeleri – ASTEE ⁽¹³³⁾) hedefler. Amaç ilkökul, ortaokul ve liselerde uygulamak ve yaymak için girişimcilik becerilerinin öğretimi için yeni bir yöntem oluşturmaktır. Güçlü paydaş ilişkileri, etkili öğretmen eğitimi ve girişimci okullar alanında araştırma temel eylemlerinden bazılarıdır. Nihai hedef ise, bu tür bir program aracılığıyla öğretilen girişimcilik becerilerinin öğrencilerin çapraz becerilerini güçlendirmede etkili olduğunu göstermek için kanıt toplamaktır.

Son olarak, girişimcilik deneyimlerini ve girişimci okulları teşvik etmek için Bosna Hersek, Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti ve Sırbistan'da Güney Doğu Avrupa Girişimciliği Öğrenme Merkezi (SEECCEL) tarafından desteklenen bölgesel girişimler vardır (bkz. Bölüm 2.2.3).

(126) <http://www.tycooninschools.com/>

(127) <http://www.nationalenterprisechallenge.co.uk/>

(128) <http://www.tenner.org.uk/>

(129) <http://www.tenner.org.uk/>

(130) <http://www.fiverchallenge.org.uk/>

(131) <http://enterprisetroopers.com/homepage/>

(132) <http://www.youthstartproject.eu/#>

(133) <http://asteeproject.eu/assessment-tools>

3.3. Girişimcilik eğitimi ile ilgili öğrenme kazanımları

Girişimcilik eğitimi için açık öğrenme kazanımları oluşturulmasını sağlamak için güçlü gerekçeler vardır. İlk olarak, öğretim ve öğrenim alanları arasındaki farkı net olarak anlamaya yardımcı olur. İkincisi, öğrencilerin gerekli becerileri geliştirmelerini sağlayarak onlardan neler beklendiğini bilmelerini sağlar. Son olarak ise öğretmenlere öğretim yollarını yapılandırmalarına ve organize etmelerine ve biçimlendirilmiş değerlendirmelerin önünü açmaya yardım eder.

Ancak, girişimcilik eğitimi karmaşık bir alandır. Temel bir yeterlik olarak kapsamlı ve çok yönlüdür ve bu yüzden birçok özel öğrenme kazanımı ile bağlantılıdır. Daha önce bahsedildiği gibi (bkz. Bölüm 1), girişimcilik eğitimi ile ilgili tanımlarda ve bu eğitimi anlamada farklılıklar vardır, bu yüzden de bu farklılıkların öğrenme kazanımlarının oluşturulma şekline ve kapsadığı alanlara da yansması beklenir.

Aralarında 2012 *Avrupa'da Okulda Girişimcilik Eğitimi* hakkında Eurydice raporunun ⁽¹³⁴⁾ da bulunduğu önceki anketler ve Girişimcilik eğitimi Tematik Çalışma Grubu kazanımları ⁽¹³⁵⁾ çoğu Avrupa ülkesinde girişimcilikle ilgili öğrenme kazanımlarının hala geliştirilmeye devam ettiğini göstermektedir. Bu da bazı eğitim seviyelerinde girişimcilikle ilgili öğelerin bulunabileceği ancak kapsamlı ve tutarlı bir yaklaşımın hala eksik olduğu anlamına gelmektedir.

Temel yeterlik 'girişim ve girişimcilik duygusu' için Avrupa referans çerçevesi şu anda geliştirilmektedir ⁽¹³⁶⁾; bu yüzden, mevcut raporun dayanabileceği herhangi ortak bir çerçeve yoktur. Ancak, kendi çerçevelerini geliştiren ⁽¹³⁸⁾ Avrupa kurumları ve projelerinin ⁽¹³⁷⁾ yanı sıra girişimcilik için bölgesel/ulusal referans çerçevelerinin birkaç örneği vardır. Avrupa düzeyinde, Tematik Çalışma Grubu bu alana özel ilgi göstermektedir ve girişimcilik alanının bazı konuları için referans çerçeveler oluşturmuştur. Son olarak, öğrenme kazanımları kategorileri de sunan Avrupa projesi ASTEE girişimcilik becerileri için bir değerlendirme aracı geliştirmiştir ⁽¹³⁹⁾.

Var olan araçlara dayalı olarak, Avrupa ülkelerinden şu üç kategoriye göre öğrenme kazanımlarını tanımlamaları istenmiştir:

- Girişimsel tutumlar (kendine güven ve girişim duygusu);
- Girişimsel beceriler (yaratıcılık, planlama, finansal okuryazarlık, kaynak yönetim, belirsizlik/risk yönetimi, takım çalışması); ve
- Girişimsel bilgi (fırsatları, toplumda girişimcilerin rolünü ve girişimsel kariyer seçeneklerinin nasıl değerlendirileceği).

(134) EACEA/Eurydice, 2012.

(135) Avrupa Komisyonu, 2014.

(136) Alandaki ek araştırmaların yanı sıra bu proje DG JRC IPTS tarafından DG EMPL adına yürütülmektedir.
<https://ec.europa.eu/jrc/en/entrecomp?search>

(137) <http://www.seecel.hr/UserDocsImages/isced-1>

(138) Örneğin Danimarka, Avusturya ve Birleşik Krallık (Galler).

(139) http://archive.ja-ye.org/Download/jaye/ASTEE_REPORT.pdf

Girişimcilik tutumları: kendine güven

Girişimcilik tutumu kendine güvenle ilgili öğrenme kazanımları Avrupa okul müfredatında yaygın olarak görülmektedir. Sosyalleşmenin bir ögesi olarak, kendine güveni geliştirmek yalnızca girişimcilik için uygulanan bir hedef değil, genel bir eğitim hedefidir. Öz bilgi, öz farkındalık, kendine saygı, öz doğrulama, girişkenlik veya bir beceride uzmanlaşma gibi diğer çeşitli şekillerde de ifade edilebilir. Girişimcilikle olan ilgisini daha açık belirtmek için görevlerle veya eylemlerle olan ilgisi ifade edilmeli ve anlaşılmalıdır.

Örneğin, Belçika Almanca konuşan Topluluğunda ilkökul eğitiminde kendine güven asıl kendine güvenden daha ziyade öz farkındalığa daha yakın bir şekilde 'Kendi ilgilerini, güçlü ve zayıf yanlarını tanımlama ve tarif etme' olarak ifade edilirken, İspanya'da daha somut bir şekilde 'öğrenciler şartlara göre öğrencinin eyleme geçmesine izin veren (...)kendine güven tutumu gösterirler' olarak tanımlanır.

Girişimsel tutumlar: girişim duygusu

Temel yeterlikler hakkında Avrupa tavsiyesinde tanımlandığı gibi 'girişim duygusu' girişimcilik eğitiminin temelinde yatmaktadır. Bu yüzden, zorunlu veya seçmeli derslerin müfredatlarında veya çapraz müfredat konularında olmak üzere girişimcilik eğitimi ile ilgili müfredat alanlarında sıklıkla yer alır. Öğrenme kazanımları açısından bakıldığında, sorumluluk almanın yanı sıra problem çözmeyle yakından ilişkilidir veya sade bir dilde 'girişimci olma' veya 'proaktif' olarak ifade edilebilir. Örneğin, Fransa'da ilkökul eğitiminde her öğrenci 'bir problemi tanımlayabilmeli ve çözmek için aşamaları üzerinde çalışabilmelidir'. Çek Cumhuriyetinde lise eğitiminde öğrencinin 'proaktif bir yaklaşıma sahip, girişim ve yaratıcılık uygulamaları yapması ve yeniliklere açık olup desteklemesi' beklenir.

Girişimcilik tutumları: yaratıcılık

Yeni ve yaratıcı bir şekilde düşünme becerisi olarak anlaşılan yaratıcılık, herhangi bir girişimcilik aktivitesinin gerekli bir malzemesi ve fikir oluşturma ve yenilik süreci için hızlandırıcı bir öğedir. Ayrıca problem çözme için yaratıcı bir yaklaşım olarak da görülebilir. Daha genel bir yaratıcılık anlayışının aksine bu bağlamda kişisel bir özellik veya doğuştan gelen bir yetenek olarak değil de öğrenilebilen ve geliştirilebilen bir şey olarak anlaşılmalıdır ⁽¹⁴⁰⁾. Müfredatta yaratıcılık faydalı fikirler geliştirme bağlamında ifade edilen girişimcilik becerileri ile yakından ilişkilidir.

Öte yandan, yaratıcılıkla ilgili açıkça ifade edilmiş öğrenme kazanımları bulmak oldukça zor görünmektedir. Örneğin Letonya, Litvanya ve Romanya'da olduğu gibi bazen tüm müfredat genelinde teşvik edilen okul eğitiminin genel bir amacı olarak görülür. Diğer ülkelerde, öğrencilerin 'ürün planlamayı, tasarlamayı, oluşturmayı öğrendiği ve iyileştirme tavsiyeleri verdiği' Slovenya'da ilkökul eğitiminde olduğu gibi öğrenme kazanımlarının oluşturulmasında daha uygulamalı bir yaratıcılık anlayışı vardır. Karadağ'da genel lise eğitiminde müfredatta öğrencilerin 'problem çözmek için yaratıcı teknikler uygulamaları ve yenilikçi çözümler geliştirmeleri' ifade edilir.

Girişimcilik becerileri planlama

İşleri planlama ve yapılandırma becerisi fikir oluşturma ve yenilik sürecinin devam etmesini sağlayan bir beceri olarak görülür. Gerçek durum ve kaynakları dikkate alarak fikirlerin eylemlere dönüşmesini sağlar. Öte yandan, girişimcilik eğitimi bağlamı dışında bakıldığında yalnızca kurumsal değişikliklerle bağlantılı olan daha dar bir anlama sahiptir.

(140) CF De Bono (1992), Redecker vd. (2011) ve Runco (1991).

Örneğin Estonya’da ortaokul eğitiminde, öğrenciler ‘aktivitelerini planlayabilmeli ve değerlendirebilmeli ve [istenilen] sonuca ulaşabilmeli, gerekli eylemleri seçebilmeli ve uygulayabilmelidir’. İspanya’da mesleki eğitimde ‘bir öğrenci ilgili bir [iş] planla birlikte üretim, organizasyon ve insan kaynakları için bir şirket planı ortaya koyabildiği’ için iş dünyası ile doğrudan bir bağlantı vardır. Slovak Cumhuriyetinde ise daha kapsamlı bir anlayış vardır, genel lise öğrencileri ‘yalnızca iş hayatında değil günlük yaşamda da hedeflerine ulaşmak için yeni projeler planlayabilmeli ve yönetebilmelidir’.

Girişimcilik becerileri: finansal okuryazarlık

Finansal ifadeleri ve bütçeleri anlama becerisi olarak anlaşılan finansal okuryazarlık işle ilgili meseleleri yönetmek için bir temel oluşturma yanı sıra kişisel mali durumu yönetme becerisi ile de ilgilidir. Genellikle işle ilgili becerilere odaklanarak girişimcilik eğitiminin daha dar olan tanımı ile ilgili öğrenme kazanımlarının bir parçasıdır. Girişimcilik eğitiminin diğer boyutlarına göre, gözlenebilir ve ölçülebilir öğrenme kazanımlarına dönüşmesi daha kolay olan becerilerden biridir. Müfredat yetkililerinin öğretilmesi ve değerlendirmesi daha kolay öğelere odaklanma durumu olabileceğinden, bu durum, diğer gerekli becerilerin bir kenara bırakılarak , temel yeterlik olarak girişimciliğin etkili bir şekilde uygulanması açısından tehlike oluşturabilir. 2013’te Girişimcilik Eğitimi Tematik Çalışma Grubu tarafından yapılan bir anket, finansal okuryazarlığın katılımcı ülkelerdeki derslerin en önemli boyutu olduğunu göstermektedir ⁽¹⁴¹⁾. Bu da, girişimcilik eğitimi için daha geniş kapsamlı bir anlayışı işaret eden Avrupa’daki genel akımın aksine iş dünyasına yönelik daha dar kapsamlı öğrenim kazanımlarına doğru bir eğilim olduğunu doğrulamaktadır. Öte yandan, finansal okuryazarlığı öğretmede odak noktası daha teorik (finansal bilgiye odaklı) veya daha uygulamalı (finansal becerilere odaklı) olabilir. Daha uygulamalı olduğu durum, genel lise öğrencilerinin ‘mali giderleri hesaplamaları; [ve] farklı projelerin finansmanı için tavsiyeler hazırlaması’ gerektiği Norveç’te görülmektedir.

Girişimcilik becerileri: kaynak yönetimi

Kaynak yönetimi, bir iş veya diğer fırsatlar gibi belirli bir hedef için kaynak toplama ve organize etme becerisidir. Bu beceri oldukça özgüdür ve bu yüzden doğrudan bir öğrenme kazanımı olarak Avrupa okul müfredatında daha az görülmektedir. Bir iş fikrini gerçeğe dönüştürme bağlamında nadiren ele alınmaktadır. Müfredattaki kaynak yönetimi konusunda daha yaygın olan anlayış ise tek başına girişimcilik eğitimiyle ilgili olmayan, (doğal) kaynakların bilinçli kullanımı ve sürdürülebilir gelişme ile ilgilidir. Öte yandan, girişimcilik eğitimi kapsamında bu öğrenme kazanımı ile ilgili örnekler de vardır.

Örneğin Romanya’da, ortaokul eğitiminde, kaynak yönetimi öğrenme kazanımı ‘aile gelirinin ve giderinin temel öğelerini tanımlamayı ve bir aile işletmesi kurmayı’ içerir. Estonya’da genel lise eğitiminde öğrenciler ‘sınırlı kaynakları tahsis etmek için insanların nasıl karar aldığını anlayabilmeli ve her iş fırsatının maliyetini düşünebilmelidir’. İspanya’da mesleki eğitimde ‘öğrenciler yeni şirketlerin kurulması, ihtimalleri ve var olan kaynakları değerlendirmek ve etik bir bakış açısıyla toplum üzerindeki olası etkilerini anlamak için iş fikirlerini tanımlayabilmeli ve fırsatları yakalayabilmelidir’.

(141) Avrupa Komisyonu, 2014, s. 36.

Girişimcilik becerileri: belirsizlik/risk yönetimi

Bir fikri uygulama ve kullanma aşamasında belirsizlik ve riskle mücadele etme yeteneği çoğunlukla girişimcilerle ilgili bir beceridir ve girişimcilik eğitiminin diğer bir gerekli ögesidir. Bu beceriyi teorik bir şekilde edinmek ve geliştirmek kolay olmadığı için öğretme ve öğrenme açısından da zor bir beceridir. Teorik bilgi yerine, eğitim projeleri aracılığıyla sağlanacak uygulamalara ve belirsiz durum deneyimlerine ihtiyaç vardır.

Avrupa müfredatından bazı somut örnekler mesleki eğitim öğrencilerinin 'farklı yatırım fırsatlarını ve risklerini tanımlamalarının ve duruma göre bunların uygulanışlarını öğrenmelerinin' istendiği Belçika Almanca konuşan Topluluğunda görülmektedir. Benzer şekilde, Çek Cumhuriyetinde lise eğitimi seviyesinde bir öğrenci 'gerçek yaşam durumlarında karar vermeyle ilgili riskler konusunda yargıda bulunur ve eleştirel bir şekilde değerlendirir ve gerekli durumlarda bu riskleri almaya hazırdır'; Avusturya'da, bir mesleki eğitim öğrencisi 'girişimsel özgürlük fırsatlarını ve risklerini değerlendirip yorumlayabilmeli ve iş kararları konusundaki riskleri tanımlayabilmeli ve değerlendirebilmeli ve uygun risk yönetimi yöntemlerini kullanabilmelidir'; Polonya'da, öğrenciler 'kendi projelerini hazırlarken' 'piyasa bilgisi toplar [ve] kendi projeleri ile ilgili tehdit ve riskleri bulup analiz eder'. Bu son örnek, gerekli bir uygulamalı aktivite olarak risk yönetiminin nasıl oluşturulabileceğini gösterir.

Girişimcilik becerileri: takım çalışması

Kendine güvenle ilgili öğrenme kazanımlarında olduğu gibi, takım çalışması yalnızca bir öğrenme kazanımı olarak değil aynı zamanda bir öğrenme şekli olarak da müfredatın herhangi bir alanında yer alan daha kapsamlı bir hedeftir. Bu iki boyutu birbirleriyle karıştırmamak önemlidir. Bu bağlamda, takım çalışması tek başına girişimcilik eğitime özgü bir beceri değildir. Ancak, bağlam içerisinde diğer hepsinin yanında geliştirilmesi gerekli bir beceridir. Ayrıca iletişim, uzlaşma ve karar verme gibi diğer becerileri de kapsar.

Örneğin Karadağ'da ilkökul ve ortaokul eğitimindeki bir öğrenci 'bireysel olarak ve takımlarda çalışma becerisine sahip olmalı' ve 'diğerleriyle birlikte karar alma becerisi göstermelidir'. Genel lise eğitiminde, bir öğrenci 'bir grubun proaktif bir üyesi olmalı, grupla iletişim kurma becerisi göstermeli, fikirleri tartışabilmeli ve diğerleriyle uzlaşabilmelidir'. İspanya'da ortaokul eğitiminde 'bir öğrenci grup çalışmasını organize edebilir, katılımı artıran işlevsel kurallar oluşturabilir, grup üyelerini motive edebilir ve grup hedeflerine ulaşmaya katkıda bulunabilir'.

Girişimcilik bilgisi: fırsatları değerlendirme yolları

Genel olarak ele aldığımızda, eğitim sistemlerinde girişimcilik becerileri veya tutumlardan ziyade girişimcilikle ilgili bilgileri öğretme ve değerlendirmeye yönelik devam eden bir gelenek vardır. Bu konu, genellikle ekonomi dersleri veya ortaokul, lise ve mesleki eğitimdeki özel girişimcilik dersleri aracılığıyla ele alınmıştır. Sonuç olarak, bu alandaki öğrenme kazanımlarını daha yenilikçi ve uygulamalı bir öğretim yaklaşımı gerektiren girişimcilik becerileri ve tutumlarına göre müfredata dahil etmenin daha kolay olduğu düşünülmektedir. Avrupa ASTEE projesi kapsamında önemli olarak tanımlanan alanlardan biri fırsatları nasıl tanımlayacağını ve değerlendireceğini bilmek ve ekonominin nasıl işlediğini anlamaktır.

Örneğin, kariyer rehberliği hakkındaki Avusturya müfredatı öğrencilerin 'fırsatları tanımlayabilmeleri ve yakalayabilmeleri' gerektiğini belirtmektedir. İspanya'da, okula dayalı mesleki eğitimde öğrenciler 'piyasa taleplerine karşılık vermek için sektörün durumunu ve ilerleyişini dikkate alarak olası fikirlere dayalı farklı iş fırsatlarını değerlendirir'. Finlandiya'da öğrenciler 'iş fikirleri için finans kaynakları bulur ve gider kar analizi yapar'.

Girişimcilik bilgisi: toplumda girişimcilerin rolü

ASTEE projesi kapsamında tanımlanan diğer bir alan da iş dünyasında etik anlayışını da kapsayarak toplumda girişimcilerin rolü ve işlevi hakkında bilgi sahibi olmaktır. Bu durum bir girişimcinin haklarını ve zorunluluklarını veya bir girişimin ne olduğunu anlamakla aynı şey değildir. Girişimcilerin rolü ile ilgili doğrudan öğrenme kazanımları konusunda çok az örnek vardır ancak kazanımların olduğu durumlarda, ‘fırsatları değerlendirme’de olduğu gibi genellikle ekonomi dersi ile veya ortaokul, lise ve mesleki eğitimdeki belirli bir girişimcilik dersi ile bağlantılıdır.

Ortaokul seviyesinde bazı örnekler, öğrencilerin ‘girişimciliğin ekonomik ihtiyaçları karşılamaya nasıl yardım ettiğini’ sunmak zorunda olan Polonya’da ve ‘öğrencilerin toplumun gelişimi için girişimlerin önemini farkında olduğu’ Slovenya’da görülür. Estonya’da genel lise eğitiminde öğrenciler ‘evrensel meselelerin çözümü bağlamında bireylerin, şirketlerin ve devletin sorumluluğunu anlar’. İspanya’da, aynı seviyede öğrenciler ‘işle ilgili çalışmaları bir gelişim ögesi olarak ele alabilmeli ve toplum ve vatandaşlar için olan değerini takdir edebilmelidir’. Türkiye’de, öğrenciler ‘girişimcilerin sosyal sorumluluklarını açıklar’. Öğrenciler Birleşik Krallık’ta (Galler) müfredat genelinde ‘refah oluşturmada girişimcilerin özelliklerini ve girişimin rolünü keşfeder’.

Girişimcilik bilgisi: girişimcilikle ilgili kariyer seçenekleri

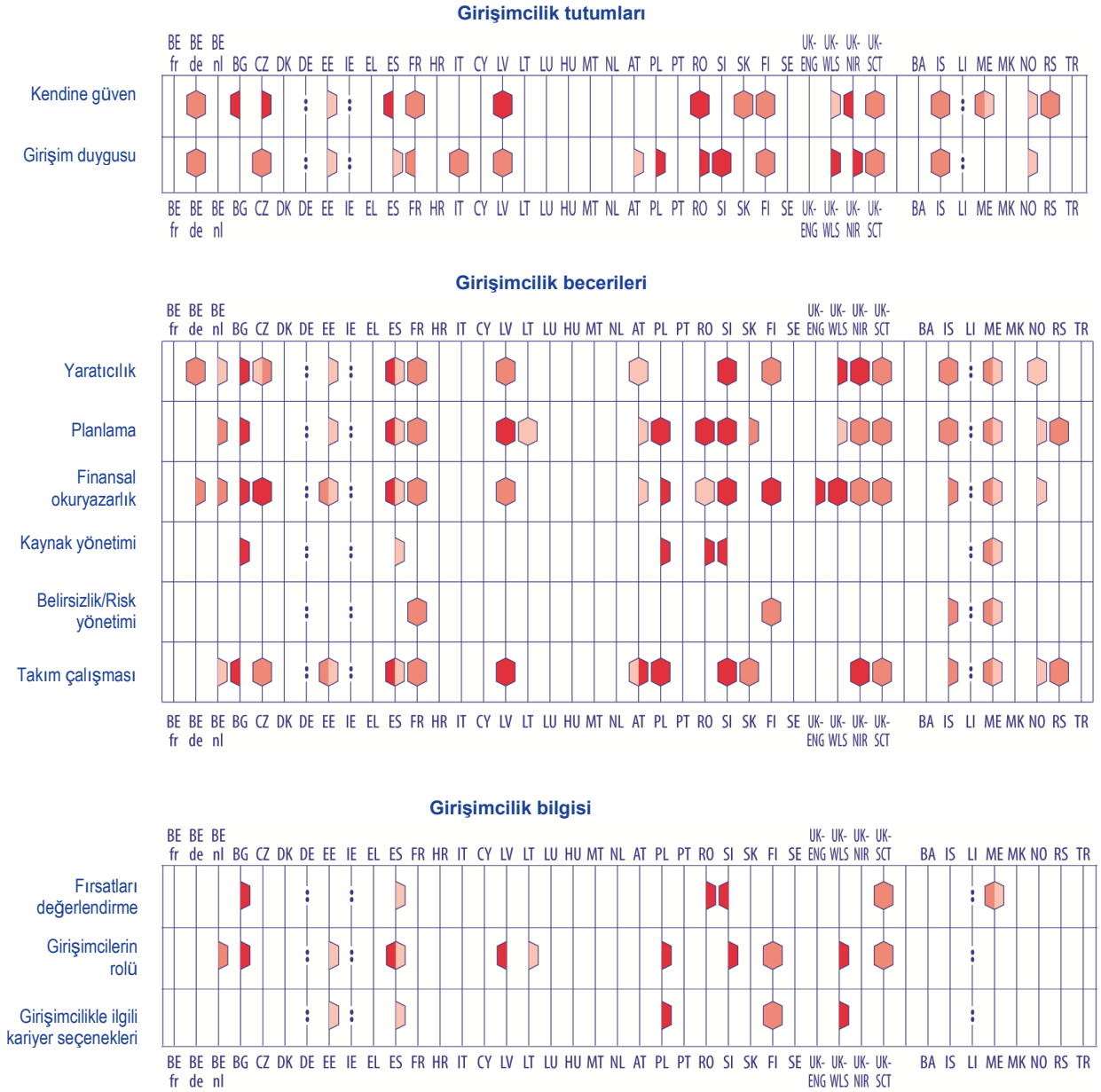
Son olarak diğer bir bilgi alanı girişimcilikle ilgili kariyer seçeneklerini kapsar. Öğrenme kazanımları açısından insanların iş kurmalarının arkasındaki nedenleri - örneğin para kazanmak, diğerlerine farklı bir şey yapmak için yardım etmek - anlamamızı sağlar. Öğrencilerin kendileri için iş/sosyal girişimcilikte kariyer seçeneklerini tanımlamalarını sağlamak adına ilk adımdır. Genellikle iş dünyasına hazırlanma alanında ele alınır ki bu konu tek başına bu raporun hedefleri kapsamında değildir. Bu yüzden girişimcilikle ilgili kariyer seçenekleri hakkında doğrudan öğrenme kazanımlarının Avrupa okul müfredatında çok az örneği vardır.

Genel lise ve mesleki eğitimde Polonya’da öğrenciler ‘iş planları için bir taslak hazırlar’. Karadağ’da öğrenciler ‘girişimciliğin çeşitli türlerini tanımlamalı, kişisel ve sosyal düzeyde öncelikleri belirlemeli ve sürdürülebilir bir toplum oluşturmada sosyal girişimciliğin rolünü açıklayabilmelidir’. Belçika Almanca konuşan Topluluğunda mesleki eğitimde öğrenciler ‘bir yaşam planı oluşturur ve kendileri için iş kurma nedenlerini tanımlayabilir ve var olan düzenlemeleri anlayabilir’.

3.3.1. İlkokul ve ortaokul eğitiminde öğrenme kazanımları

Şekil 3.7 ilkokul ve ortaokul eğitiminde girişimcilik eğitimi için öğrenme kazanımlarının kategoriye göre dağılımını gösterir. Kazanımların müfredatın zorunlu, seçmeli veya çapraz müfredat alanlarıyla olan bağlantısını da gösterir.

Veriler, girişimcilikle ilgili öğrenme kazanımlarının ilkokul ve ortaokul eğitiminde Avrupa ülkelerinin/bölgelerinin yaklaşık yarısında görüldüğünü göstermektedir. Yaratıcılık, planlama, finansal okuryazarlık ve takım çalışmasının yanı sıra girişimcilik tutumları ile ilgili öğrenme kazanımları ülkelerin/bölgelerin neredeyse yarısında görülmektedir. Bunlar arasında özellikle ortaokul düzeyinde olmak üzere finansal okuryazarlık en yaygın olandır. Aksine, özellikle fırsatları değerlendirme ve girişimcilikle ilgili kariyer seçenekleri olmak üzere girişimcilik bilgisi ile ilgili olanlar ve kaynak yönetimi ve belirsizlik/risk yönetimi hakkındaki öğrenme kazanımları ise çok daha nadir olarak görülmektedir. Girişimcilik bilgisi alanı dahilinde yalnızca toplumda girişimcilerin rolü daha fazla ülkede/bölgede görülen bir konu olarak göze çarpar.

Şekil 3.7: İlkokul ve ortaokul eğitiminde girişimcilik eğitimi için öğrenme kazanımları, 2014/15Sol
ISCED 1Sağ
ISCED 2

Zorunlu derslerde

Çapraz müfredat alanlarında

Seçmeli derslerde

Kaynak: Eurydice.

Ülkeye özgü notlar

Danimarka: 2014'te, girişimcilik eğitimi için öğrenme kazanımları müfredatta açık bir şekilde ifade edilmemiştir. Derslerin temel hedeflerinin bir parçası olarak daha dolaylı olarak müfredatta dahil edilmişlerdir. Yeni okul reformu girişimcilik eğitimi için açık bir ilerleme şekliyle tüm sınıf derecelerinde çapraz müfredat yaklaşımıyla ele alır.

Hırvatistan: Ulusal Çerçeve Müfredat (NFC) girişimcilik eğitiminin ISCED 0-3 müfredatına çapraz müfredat konusu olarak dahil edilmesini ve özel hedefler içermesini şart koşar. Ancak, NFC'nin bu koşulunu uygulamak için okul müfredatının geliştirilmesi henüz tamamlanmamıştır.

Malta: Girişimcilik eğitimi için öğrenme kazanımlarının yanı sıra Öğrenme Kazanımları Çerçevesi şu anda geliştirilmektedir.

Portekiz: Girişimcilik eğitimi için bir müfredat yönergesi geliştirilmektedir; girişimcilik bilgisi, becerisi ve tutumları gibi okul öncesinden lise eğitimine kadar performans göstergelerini kapsayacaktır.

Bosna-Hersek: Ortaokul eğitimi için öğrenme kazanımları tanımlanmıştır fakat resmi olarak müfredatta dahil edilmemiştir. İlkokul eğitimi için öğrenme kazanımları bölgesel SEECEL projesi aracılığıyla tanımlanmıştır ve dört pilot okulda kullanılmaktadır.

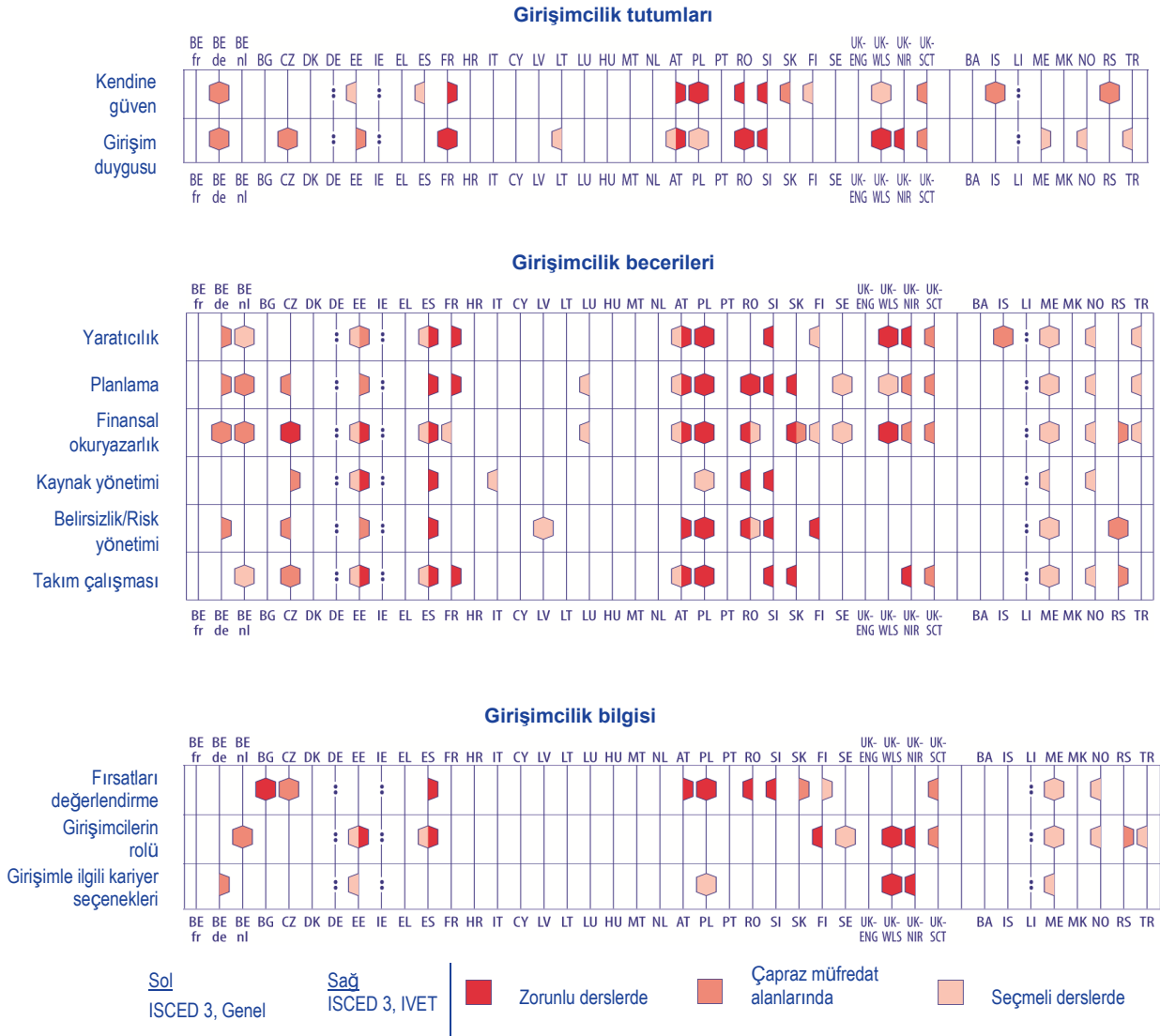
Ülkeler girişimcilik eğitimi için öğrenme kazanımlarına yer verme durumlarına göre değişiklik göstermektedir. Birçok ülkede ilgili öğrenme kazanımları hakkında çok az örnek vardır fakat tüm kazanımlara yer vermezler ve tutum, beceri ve bilgi olmak üzere bu üç kategorinin hepsini içermezler. Bazı ülkeler/bölgeler girişimcilikle ilgili daha çeşitli öğrenme kazanımlarına sahiptir. Estonya, İspanya ve Karadağ (ortaokul eğitiminde seçmeli) ve Romanya’da (ortaokulda zorunlu) gibi bu durumun olduğu ülkeler girişimcilik için ayrı bir derse sahiptir. Ayrıca Estonya, Fransa, Finlandiya, Birleşik Krallık (İskoçya), İzlanda, Karadağ ve Norveç gibi girişimciliğin çapraz müfredat konusu olduğu ülkelerde girişimcilikle bağlantılı daha fazla öğrenme kazanımı vardır. Son olarak, daha kapsamlı zorunlu derslerde girişimciliği öğreten ülkelerin/bölgelerin bazıları çok sayıda girişimcilikle ilgili öğrenme kazanımını ele alır (Bulgaristan, İspanya, Letonya, Polonya, Slovenya ve Birleşik Krallık (Galler ve Kuzey İrlanda)).

3.3.2. Genel lise eğitimi ve okula dayalı mesleki eğitimde öğrenme kazanımları

Şekil 3.8 genel lise eğitimi ve okula dayalı mesleki eğitimde girişimcilikle ilgili öğrenme kazanımlarının dağılımını gösterir. Genel olarak eğitimin üst seviyelerindeki müfredatta daha alt seviyelere göre girişimcilik eğitimi ile ilgili daha fazla öğrenme kazanımı vardır. Ancak bireysel kategorilere baktığımızda farklılıklar vardır. Yaklaşık 20 ülke/bölge, genel lise eğitimi ve/veya okula dayalı mesleki eğitimin yanı sıra ilkökul ve/veya ortaokul eğitiminde girişimcilik tutumları ile ilgili öğrenme kazanımlarına sahiptir. Öte yandan, daha düşük eğitim seviyelerinde girişimcilik tutumlarının bir veya daha fazla kategorisi hakkında daha fazla öğrenme kazanımı örneği vardır. Şekilde listelenen ilk üç beceri (yaratıcılık, planlama ve finansal okuryazarlık) için öğrenme kazanımına sahip olan ülkelerin sayısı hemen hemen aynıdır; ancak, çok az ülke son beceri olan takım çalışmasına daha üst eğitim düzeylerinde yer vermektedir. İlkokul ve ortaokul eğitimi müfredatında çok yaygın olmayan kaynak yönetimi ve belirsizlik/risk yönetimi gibi bazı becerilerle ilgili öğrenme kazanımları ve fırsatların değerlendirilmesini içeren bilgi alanı üst seviyelerde birçok ülkede iki kat daha fazla görülmektedir. Yaratıcılık, planlama, finansal okuryazarlık, toplumda girişimcilerin rolü ve girişimcilikle ilgili kariyer seçenekleri gibi geriye kalan bilgi ve beceriler için de durum neredeyse aynıdır.

Ülkelere tek tek daha yakından baktığımızda, bazıları girişimcilikle ilgili birçok farklı öğrenme kazanımını bir arada kullanmakla ön plana çıkmaktadır. Estonya, İspanya, Polonya, Romanya, Slovenya, Finlandiya, Birleşik Krallık (Galler, Kuzey İrlanda ve İskoçya), Karadağ ve Norveç lise eğitimi ve daha alt eğitim seviyelerinde de bu gruba girmektedir. Eğitim seviyeleri arasında ve yaşam boyu öğrenmede devamlılık ve ilerleme sağlama açısından oldukça iyi bir göstergedir. Estonya ve Karadağ’da bu öğrenme kazanımları çapraz müfredat hedefleri ve seçmeli derslerle bağlantılıdır. Belçika Almanca konuşan Topluluğunda (okula dayalı mesleki eğitim), Çek Cumhuriyeti ve Birleşik Krallık’ta (İskoçya) (genel lise eğitimi), girişimcilik eğitime karşı bir çapraz müfredat yaklaşımı ile bağlantılıdır. Estonya, İspanya, Avusturya, Polonya, Romanya, Slovenya, Finlandiya, Birleşik Krallık (Galler ve Kuzey İrlanda), Karadağ ve Norveç’te, çok çeşitli girişimcilik öğrenme kazanımı ayrı girişimcilik derslerinde ve/veya diğer derslerde yer alarak müfredata dahil edilirler.

Şekil 3.8: Genel lise eğitimi ve okula dayalı mesleki eğitimde girişimcilik eğitimi için öğrenme kazanımları, 2014/15

Kaynak: Eurydice.

Ülkeye özgü notlar

Danimarka: 2014'te, girişimcilik eğitimi için öğrenme kazanımları müfredatta açık bir şekilde ifade edilmemiştir. Derslerin temel hedeflerinin ve çapraz müfredat projelerinin bir parçası olarak daha dolaylı olarak müfredatta dahil edilmişlerdir.

Hırvatistan: Ulusal Çerçeve Müfredat (NFC) girişimcilik eğitiminin ISCED 0-3 müfredatına çapraz müfredat konusu olarak dahil edilmesini ve özel hedefler içermesini şart koşar. Ancak, NFC'nin bu koşulunu uygulamak için okul müfredatının geliştirilmesi henüz tamamlanmamıştır.

Malta: Girişimcilik eğitimi için öğrenme kazanımlarının yanı sıra Öğrenme Kazanımları Çerçevesi şu anda geliştirilmektedir.

Portekiz: Girişimcilik eğitimi için bir müfredat yönergesi geliştirilmektedir; girişimcilik bilgisi, becerisi ve tutumları gibi okul öncesinden lise eğitimine kadar performans göstergelerini kapsayacaktır.

Slovenya: Okula dayalı mesleki eğitimde öğrenme kazanımları hakkında veri yoktur.

Bosna-Hersek: Lise eğitimi için öğrenme kazanımları tanımlanmıştır ancak resmi olarak müfredatta dahil edilmemektedir.

Genel olarak Bölüm 3.1.2'de bahsedildiği gibi genel lise ve okula dayalı mesleki eğitimde genellikle seçmeli bazen de zorunlu daha fazla özel girişimcilik dersleri vardır. Estonya, Karadağ ve Norveç gibi ülkelerde olduğu gibi seçmeli oldukları durumda, girişimcilik eğitimi için özel dersleri seçenler ilgili öğrenme hedeflerine ulaşırlar. İspanya (okula dayalı mesleki eğitim), Avusturya (okula dayalı mesleki eğitim), Polonya, Romanya ve Slovenya gibi ülkelerde olduğu gibi zorunlu olduğu durumlarda öğrenciler üzerinde daha fazla etkisinin olması muhtemeldir.

3.3.3. Öğrenme kazanımlarında tutarlılık ve ilerleme

Avrupa okul müfredatında hangi öğrenme kazanımlarının girişimcilik eğitimi ile bağlantılı olduğunu tanımlamanın yanı sıra devamlılık ve ilerlemeyi sağlamak için bu çıktıların nasıl yapılandırılacağı ile ilgili veri toplanmaktadır. Temel bir yeterlik olarak girişimcilik eğitimi çapraz becerileri kapsayan yaşam boyu öğrenme sürecinin bir parçası olarak anlaşılır. Dolayısıyla, öğrenme kazanımları tüm müfredat genelinde yatay olarak ve eğitim seviyeleri arasında ilerlemeyi sağlamak için dikey olarak düzenlenmelidir.

Bu rapor, girişimcilik eğitimi ile ilgili öğrenme kazanımlarının çoğu eğitim sisteminde halen parçalar halinde yer aldığını gösteren önceki çalışmaları desteklemektedir. Öğrenme kazanımlarının yalnızca bir kategorisinde artan oranlılık vardır. Genel olarak müfredat girişimcilik eğitimi öğelerini kapsar ancak çok azı daha iyi yapılandırılmış yaşam boyu öğrenme yaklaşımına sahiptir.

Örneğin, çapraz müfredat konusu olarak öğretildiğinde, daha anlamlı bir öğrenme deneyimi sağlamak için öğrenme kazanımlarını ilişkilendiren dersler arasında çok az bağlantı vardır. Bunların var olması büyük oranda (branş) öğretmenlerin birbiriyle işbirliği yapmaya istekli olmasına bağlıdır. Bazı dersler, öğrenme kazanımları ile ilgili girişimciliğin edinilmesine katkıda bulunabilir ancak bunların aynı seviyede veya okul yılı boyunca farklı derslerde düzenli bir biçimde ve aynı anda nasıl geliştirileceği hakkında açık bir gösterge yoktur.

Ayrıca, Bölüm 3.2'de anlatıldığı gibi, örneğin küçük şirketler kurma gibi uygulamalı girişimcilik deneyimleri sunmak girişimcilikle ilgili tüm öğrenme kazanımlarının öğrenme sürecinde yer almasını sağlamak için iyi bir yol olabilir. Girişimcilikle ilgili öğrenme hedeflerini girişimciliği öğretme yöntemleriyle birleştirirler.

Ardışık eğitim seviyelerinde ilerleme, yoğunlukla derslerin, içerik ve hedeflerin en temel düzeyde başlayıp daha karmaşık olana doğru ilerlediği müfredatların yapısına (yaşa uygun) özgüdür. Bulgaristan ve Avusturya'da buna 'spiral yaklaşım' adı verilir. Dolayısıyla, girişimcilik becerileri için öğrenme kazanımları müfredatta devamlı olarak derslerde yer aldığı anda ilerleme doğal bir hal alır. Aşağıdaki örnekler de bunu göstermektedir:

Estonya'da, çapraz müfredat konusu 'Yurttaş Girişimleri' bir seviyeden diğerine açık bir ilerleme gösterir. İlkokul seviyesinde, 1-3 arası sınıf derecelerinde, öğrenme işbirliğine ve ortak karar vermeye odaklanır. Öğrenme süreci, çevremizi temiz tutma, toplum aktivitelerinin organizasyonu vs. gibi öğrencilerin gönüllü aktiviteleri aracılığıyla gerçekleştirilir. 4-6 arası sınıf derecelerinde öğrenmeler öğrencilerin girişimlerinin gelişimini desteklemeyi ve ortak girişimler için onlara fırsatlar sunmayı ve yardım etmeyi hedefler. Öğrenciler baş edebilecekleri problemlere çözümler bulmak için yönlendirilir ve ortak çabalara olan ihtiyaç ve bu çaba sonucu elde edilen faydaları gösteren deneyimlerden öğrenmek için öğrencilere yardım edilir. Ortaokulda, öğrenme toplumdaki farklı sektörlerin (kamu, özel ve kar amacı gütmeyen) nasıl çalıştığına ve birbiriyle nasıl bağlantılı olduğuna odaklanır. Öğrencilerin 'yurttaş girişimi' kavramını anlayabilmeleri, gönüllü çalışmaları deneyimlemeleri, motive olmaları ve girişimcilik becerileri geliştirmeleri için yerel toplum aktivitelerine katılımları teşvik edilir. Genel lise seviyesinde, öğrenmeler yerel ve ulusal düzeyde politik ve ekonomik karar verme sürecine daha etkili bir şekilde katılmak için bilgi ve becerileri geliştirmeye odaklanır. Bu yüzden, sınıf ve müfredat dışı aktiviteler ve proje çalışması aracılığıyla öğrencilerin politik ve ekonomik sistemler hakkındaki farkındalıkları geliştirilir.

İspanya'da, birçok Özerk Topluluk, öğrenciler eğitim sisteminin çeşitli yıllarında ve aşamalarında ilerledikçe öğrenciler için girişimcilik eğitiminin kişisel, sosyal, kültürel ve iş boyutları hakkında çeşitli programlar sunar. Ortaokul ve lise eğitiminde (genel ve mesleki) eğitimin ilk aşamalarında kişisel girişimcilik yeterliklerinin gelişiminden şirket kurma ve yönetme ile ilgili özel becerilerin edinilmesine doğru hedeflerin odağında ilerleyici bir değişim vardır.

Birleşik Krallık'ta (İskoçya), öğrenme deneyimleri ve kazanımlar seviyeler arasındaki öğrenme gelişmelerini tanımlar ve eğitim gelişiminin çeşitli seviyelerinde olan öğrenciler için uygundur. Örneğin sosyal bilgiler müfredatı alanında, 'girişimi teşvik eden ve iş dünyasını etkileyen kavramları anlamayı geliştirme' amacı beş seviye boyunca ardışık ilerleme göstermektedir. İlk aşamalarda genellikle okul öncesi yıllar ve ilkökul eğitiminin başlarında veya bazıları için daha sonraki seviyelerde müfredat şöyle söyler: 'Gerçek yaşam ortamlarında ve hayali oyunlarda, yerel mağazaların ve hizmetlerin günlük hayatımızda ihtiyaç duyduğumuz şeyleri bize nasıl sağladıklarını öğrenirim'.

İlk seviyede (genellikle ilkokul 2'den 4'e fakat bazıları için daha erken veya geç) öğrenciler 'yerel toplumun ihtiyaçlarını sağlamada yerel kurumların önemini anlamayı geliştirmiş' olmalıdır. Ortaokul seviyesinde, müfredat şöyle söyler: 'etik ticareti keşfederek, bazı toplumların diğerlerine göre kendi bireylerinin ihtiyaçlarını nasıl daha iyi karşıladığını tartışarak insanların temel ihtiyaçlarının tüm dünyada nasıl aynı olduğunu anlarım'. Ortaokul ve lise eğitiminde ('Üçüncü seviye'), şuna doğru bir ilerleme vardır: 'bir girişim aktivitesinde yer alırken, iş uygulamaları hakkında etik meseleleri keşfedebilirim ve işletmelerin ihtiyaçları karşılamaya nasıl yardım ettikleri hakkında bir anlayış kazanabilirim.' Ve son olarak, Dördüncü seviyede: 'Bazı ekonomik faktörlerin bireyleri, işletmeleri veya toplulukları nasıl etkilediğini eleştirel olarak analiz edebilirim'.

Norveç'te, örneğin, 'Girişimcilik ve İş Gelişimi' (EBD) dersi becerileri sırasıyla oluşturur: lise eğitiminin 1. yılında 'Bir işi yönetme'de yer alan bir yeterlik hedefi öğrencilerin 'bir ürün oluşturmak için gelişim sürecini tanımlamalarını' gerektirir; ve 2. yılda 'İş geliştirme'deki yeterlik hedefi öğrencilerin 'bir iş fikrinin daha fazla geliştirilmesi için değerlendirilmesini' ister.

Ayrıca, özellikle girişimcilik eğitiminin belirli derslerde öğretildiği bazı ülkelerde ilerleme, aynı dersin farklı eğitim seviyelerinde değişerek ilerlediği 'ders mantığı'na göredir.

Örneğin **Polonya**'da, 'Toplum bilgisi' için temel müfredatta altı temel öğrenme kazanımı arasında beşinin daha gelişmiş ve detaylı hallerde birbirini takip eden eğitim seviyelerinde tekrarlandığı belirtilmiştir. Altıncı öğrenme kazanımı ise belirli bir seviyenin özel öğretim içeriği ile bağlantılıdır.

Girişimcilik becerilerini daha tutarlı ve uzun vadede oluşturmak için daha stratejik yaklaşım örnekleri de vardır. Uygulanma durumları ise henüz kanıtlanmamıştır.

Girişimcilik eğitimi için özel bir strateji olan **Belçika Flaman Topluluğu** Eylem Planı, bu eğitime yer vermek için okulların müfredatlarını nasıl düzenleyebileceklerini gösterir: 'Girişimcilik eğitimi tüm derslere ve tüm eğitim seviyelerine dahil edilmelidir. Ancak, hayatın hangi boyutunda girişimcilik eğitiminin hangi hedeflerinin ele alınması gerektiğini açıkça belirlemek önemlidir. (...) girişimcilik düzenli artan bir ilerleme şeklinde geliştirilmelidir (...). Okul öncesi eğitim (girişimcilik ruhu ve olumlu bir imaj oluşturmalıdır); ilkokul eğitimi (temel ekonomik farkındalığa ve toplum için girişimlerin önemini ekleyerek daha önceki eylemlere dayalı olmalıdır). Ortaokul eğitimi (her öğrencinin bireysel tercihi: girişimcilik de dahil önceki eylemlere dayalı olmalıdır)'.

Danimarka'da, Danimarka Girişimcilik Kurumu (FFE) eğitim sisteminde olası bir ilerleme modeli için bir çerçeve belirlemiştir. İlkokul ve ortaokul eğitimine uygun ulusal yönergelerde kullanılmaktadır ve ayrıca genel lise eğitimi ve okula dayalı mesleki eğitimde girişimcilik eğitiminin geliştirilmesi için bir temel oluşturmuştur.

Avusturya'da, 'Girişimcilik Eğitimi için TRIO Modeli' adı verilen net olarak tanımlanmış kullanılmakta olan bir girişimcilik eğitimi modeli vardır. EESI-Eylem Merkezi (Okul Yenilikçiliği için Girişimcilik Eğitimi) tarafından geliştirilmiştir ve okullarda, özellikle mesleki eğitimde, kullanılmak üzere Bakanlık tarafından fonlanmaktadır. Bu model, öğrencilerin temel bir girişimcilik deneyimi edinerek başladıkları ve girişimcilik kültüründen önce konular hakkında temel bir anlayış kazandıkları ve fikirlerin ortaya çıktığı girişimcilik yeterliğinin dereceli gelişimine dayalıdır. Model üç seviyeden oluşur: Seviye 1 temel bir girişimcilik anlayışı kazanmak, gelişen fikirlere aşına olmak ve bunları uygulamaya koymakla ilgilidir; Seviye 2 girişimcilik kültürünü teşvik etmeye çalışan daha gelişmiş aktiviteler aracılığıyla temel müfredatı derinleştirir; Seviye 3 ise olgunluk, özerklik, kişisel sorumluluk ve dayanışmayı (değerlere dayalı) teşvik eden bir kültür oluşturmakla ilgilidir. Nihai hedef ise sürdürülebilir ve dinamik bir vatandaş toplumu oluşturmaktır.

Birleşik Krallık'ta (Galler), Kariyerler ve İş Dünyası (CWW) çerçevesi 11-19 yaş müfredatı için zorunlu bir kısımdır ve 16-19 yaşındakilerin 'öğrenme temeli'nin bir ögesidir. Girişimcilik becerileri ve farkındalığı içeren öğrenmenin her aşamasında çeşitli ifadeler yer alır.

Şaşırtıcı olmayan bir şekilde, ilk örnek özel bir stratejiye sahip olan bir ülkeden (Belçika Flaman Topluluğu) gelirken, son üç örnek girişimcilik becerileri için bir referans çerçeve oluşturmuş ülkelerden/bölgelerden (Danimarka, Birleşik Krallık (Galler) ve Avusturya) gelmektedir.

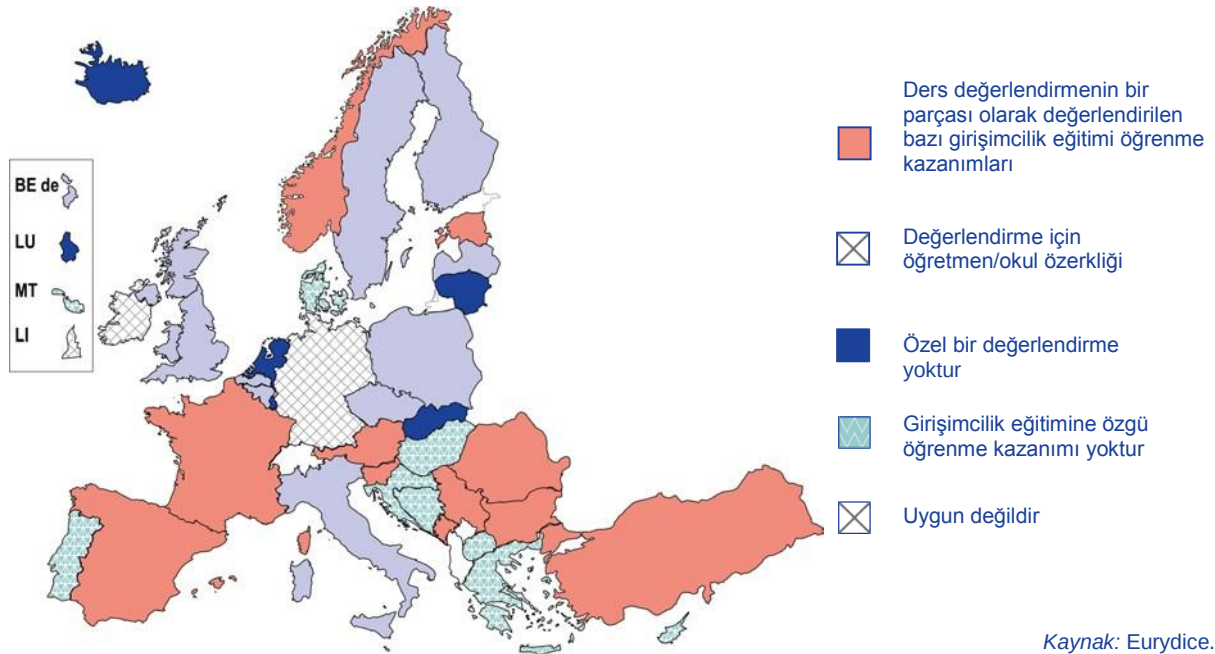
3.3.4. Girişimcilik eğitimi ile ilgili öğrenme kazanımlarının değerlendirilmesi

Son olarak ülkelerden girişimcilik becerileri ile ilgili tanımlanmış öğrenme kazanımlarının değerlendirilip değerlendirilmediği ve eğer değerlendiriliyorsa değerlendirme işleminin nasıl yapıldığı ile ilgili bilgi istenmiştir. Aslında, çapraz becerilerin değerlendirilmesi Avrupa'da henüz gelişiminin başında olan bir durumdur ve yalnızca birkaç ülke/bölge (Danimarka, Avusturya, Birleşik Krallık (Galler) ve Güney Doğu Avrupa Girişimciliği Öğrenme Merkezi (SEECCEL) aracılığıyla Güney Doğru Avrupa bölgesi) temel yeterlik 'Girişim duygusu' için bir referans çerçeve oluşturmuştur. Öğrenme kazanımlarının tanımlanması değerlendirme için ilk aşamadır.

Öte yandan, bu temel yeterlik tüm öğrenciler için önemli bir öğrenme deneyimi olarak tanınıyorsa değerlendirme gereklidir. Ayrıca, girişimcilik kapsamlı ve çok yönlü bir temel yeterlik olduğu için yalnızca yenilikçi değerlendirme yöntemleri değil yenilikçi öğretim yöntemleri de gerektirir.

Bu raporun bulguları girişimcilik tutumları, becerileri ve bilgisinin özel olarak değerlendirilmediğini göstererek önceki çalışmaları da desteklemektedir. Değerlendirme genellikle girişimcilik eğitimi ile ilgili öğrenme kazanımlarını içeren veya içermeyen özel derslerle bağlantılıdır. Bu yüzden de hangi özel öğrenme kazanımlarının değerlendirildiğini takip etmek zordur.

Şekil 3.9: Girişimcilik eğitimi ile ilgili öğrenme kazanımlarının değerlendirilmesi, 2014/15

Ülkeye özgü notlar

Malta: Yeni bir Öğrenme Kazanımları Çerçevesi ve Öğrenme Değerlendirme Programları geliştirilmektedir ve 2016/17'de uygulanması planlanmaktadır.

Avusturya: Değerlendirme örnekleri bir mesleki okulun müfredatından alınmıştır. Henüz tüm müfredat yeterlik merkezli değildir fakat 2014'te birçok yeterlik merkezli müfredat kanun haline gelmiştir ve diğerleri de bu müfredata uyacaktır.

Ayrı bir girişimcilik dersi olan ülkelerde, birtakım öğrenme kazanımları dersin kendi değerlendirmesinin bir parçası olarak açık bir şekilde değerlendirilmektedir. Fakat, girişimcilik çapraz müfredat konusu olarak öğretildiğinde, girişimcilik eğitime özgü öğrenim kazanımlarının değerlendirilmesi ile ilgili kanıt bulmak zordur.

Bazı eğitim sistemlerinde, değerlendirme hakkında genel düzenlemeler varken, okul ve öğretmen özerkliği olması sebebiyle karar verme ve uygulamalar temelde farklılık göstermektedir ve dolayısıyla bu konu hakkında bilgi toplamak daha da zor hale gelmektedir.

Girişimcilik eğitimi değerlendirme için daha özel tavsiye veya yönergeye sahip olan ülkelere yalnızca birkaç örnek vardır.

İspanya'da merkezi düzeyde, Ocak 2015'te kabul edilen bir düzenleme '[...] portfolyoların öğrencilerin öğrenmesi ile ilgili kapsamlı bilgi sağladıkları, devam eden değerlendirmelere katkıda bulundukları ve ilgili öğrenme kazanımlarının paylaşılmasını sağladıkları' için kullanılmalarını tavsiye eder. Portfolyo, öğrencilerin özerkliğini ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirdiği için öğrenciler için motive edici bir araçtır.

Örneğin, İspanya Özerk Topluluklarında **Cantabria**'da, seçmeli ders olan 'Girişimcilik Kültürü' (ortoakulun 4.senesi) müfredatı şunu önerir: 'biçimlendirici boyutunu geliştirmeye odaklanarak kullanılan değerlendirme yöntemlerini ve yer aldığı durumları çeşitlendirme ve diğer şeylerin yanı sıra şu durumları göz önünde bulundurma: öğrenci gözlemi, bireysel ve grup çalışması, yalnızca kavramların değil aynı zamanda değerlerin, tutumların ve süreçlerin değerlendirilmesini sağlayan sözlü ve yazılı sınavların yanı sıra aktivitelerde işbirliğini ve katılımı değerlendirme'.

Fransa'da, özerklik ve girişim duygusunu içeren bilgi ve beceriler bir kişisel beceri kitapçığı (*Livret Personnel de Compétence*) aracılığıyla değerlendirilmektedir. Ayrıca, girişimcilik öğrenme kazanımlarını da kapsayan denetimli kişisel çalışmalar da son aşamada öğretmene ve panele sunulmaktadır.

Diğer ülkelerde, girişimcilik eğitime doğrudan bir referans yapılmasa da, geleneksel olanların yanı sıra daha yenilikçi olan değerlendirme yöntemleri de tavsiye edilmektedir. Belçika'nın üç Topluluğu, Avusturya, Portekiz, Romanya, Birleşik Krallık ve Türkiye halihazırda okullarda portfolyo değerlendirmesini kullanmaktadır, diğerleri ise pilot süreçtedir (Bulgaristan, Fransa, Yunanistan ve İzlanda) (Avrupa Komisyonu, 2012b).

Ayrıca, **Romanya**'da, ilkökuldaki 'Kişisel Gelişim' dersinin müfredatında 'değerlendirme öğrenme sürecinin önemli bir ögesini sunar; (...) birkaç farklı boyuttan ele alınmaktadır: öğretmen, öğrencilerin kendileri (öz değerlendirme) ve iş arkadaşları (akran değerlendirmesi). (...) Bazı eğitim yöntemleri tavsiye edilmektedir, örneğin: uygulamalı aktiviteler, bireysel ve grup projeleri, posterler/çizimler/kolajlar, portfolyolar' şeklinde ifadeler yer almaktadır. Değerlendirme öğrenme sürecinin değerlendirilmesi olarak anlaşılmaktadır. Bilişsel gelişimin yanı sıra kişilik, davranış, tutum, ne öğrenildiğinin uygulaması ve ilişkiler gibi diğer göstergeleri de dikkate alır. Çeşitli değerlendirme teknikleri kullanılmaktadır. Değerlendirme süreci olumsuz olanların yerine olumlu boyutlara odaklanmaktadır ve öz değerlendirme, akran değerlendirme ve kontrollü değerlendirme kullanarak değerlendirme sürecine öğrenciyi de ortak eder.

Karadağ'da, yazılı ve sözlü değerlendirmelerin yanında, öğrencilerin katılım, motivasyon, katılım türü, diğerleriyle işbirliği, problem çözme ve son olarak grup çalışması sonuçları açısından grup çalışmasına katılımları değerlendirilmektedir.

BÖLÜM 4: ÖĞRETMEN EĞİTİMİ VE DESTEK

Girişimcilik eğitimi okul düzeyinde etkili bir şekilde öğretmede öğretmenler anahtar role sahiptir. Girişimcilik eğitiminde tutumlar ve davranışlar bilgiden daha önemli gözükmetedir. 'Bu tür yeterlikler öğrencilerin fikirlerini eyleme dönüştürmelerini sağlayan kendilerinin yönettiği araştırma ve keşifler aracılığıyla en iyi şekilde kazanılmaktadır. Öğrencilerin bir şekilde daha pasif katılımcılar olmaya meyilli olduğu geleneksel öğretim ve öğrenme yöntemleriyle girişimciliği öğretmek zordur. Gerçek dünyadan uygulamalı öğrenme fırsatlarını kullanan öğrenci merkezli aktif pedagojiler ve öğrenme aktiviteleri gerektirir. [...] Bu değişiklikler öğretmenlerin eğitime şekillerinde önemli değişiklikler gerektirecektir' (Avrupa Komisyonu, 2011a, ss. 2-3).

Bu bölüm, öğretmenlerin öğrencilerine girişimcilik becerisi, bilgisi ve tutumu öğretmeleri için gerekli eğitime ve desteğe odaklanır.

İlk olarak, sürekli mesleki gelişimde girişimcilik eğitimi analiz etmeden önce öğretmenlik lisans eğitiminde girişimciliğe nasıl yer verildiği incelenir. Son bölümde ise öğretmenlerin öğrencilerini girişimci bir şekilde eğitmelerine yardımcı olmak için merkezi yetkililer tarafından sunulan kaynak türlerini ve diğer destekleri ele alır. Tüm yararlı bağlantılar ve referanslar eklerde yer almaktadır.

4.1. Öğretmenlik lisans eğitimi (ÖLE)

ÖLE'de zorunlu ders olarak girişimcilik eğitimi

Avrupa Komisyonunun vurguladığı gibi, 'Öğretmen eğitim kurumları [...] girişimcilik hakkında, girişimcilik aracılığıyla ve girişimciliği öğrenmek için zengin ortamları sunmalıdır. Öğretmen adaylarının aktif öğrenme yaklaşımlarına dayanan çeşitli pedagojik teknikler, deneyimleme ve 'yeni şeyler denemek' için istekli olma durumlarını keşfetmelerini ve geliştirmelerini ve kurum içinde fakat özellikle kurum dışında da çeşitli öğrenme bağlamlarından yararlanmalarını sağlamalıdır' (Avrupa Komisyonu, 2011a, s. 23). Bu bölüm, öğretmenlik lisans eğitiminde girişimcilik eğitime odaklanır.

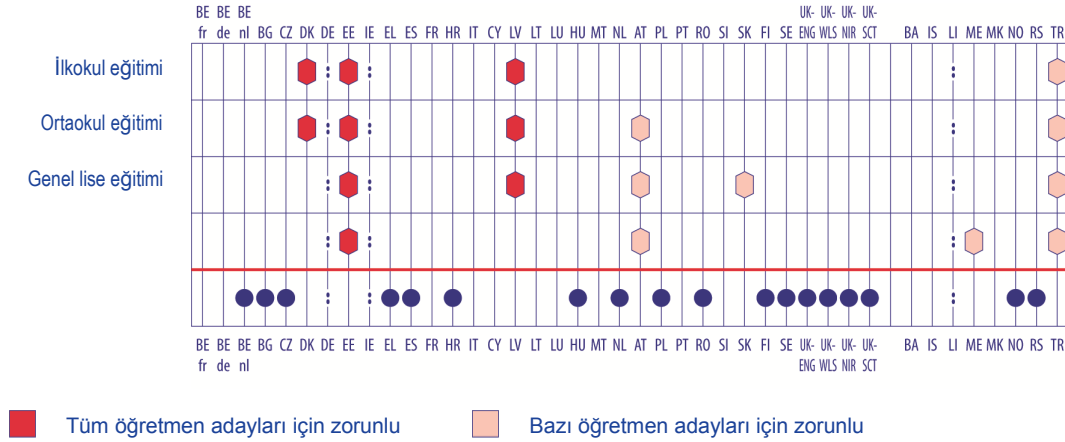
Şekil 4.1, eğitim sistemlerinin neredeyse yarısında öğretmen yetiştiren kurumların programlarında girişimcilik eğitimi dahil etme ve yer verdikleri durumda bu eğitimin nasıl verilmesi gerektiği konusunda özerkliğe sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca, girişimcilik eğitiminin ÖLE müfredatına dahil edilmesi ülkelerin/bölgelerin üçte birinden fazlasında düzenlemelere ters düşmemektedir. Bu nedenle, yer alan ülkelerin/bölgelerin dörtte üçünden fazlasında merkezi düzeyde çok az ek bilgi mevcuttur.

Girişimcilik eğitimi hakkındaki merkezi düzenlemelerin eksikliğine rağmen bazı öğretmen yetiştirme kurumları programlarında bu konunun öğretilmesine yer verirler. Örneğin:

Girişimcilik eğitimi ÖLE müfredatına eklemek için kurumsal bir özerkliğin olduğu **Finlandiya**'da, 'YVI – Öğretmenler Projesi için Girişimcilik Eğitimi Hizmeti' (2010-2014) öğretmen eğitimi için girişimcilik programı geliştirmek üzere 30'dan fazla kurumu bir araya getirmiştir. ÖLE müfredatı, yeni pedagojik modeller ve araçlar olduğu için ortak bir şekilde geliştirilmiştir.

Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyetinde, eğitim fakülteleri matematik ve fen ortaokul eğitimi öğretmen adayları için girişimcilik eğitimi zorunlu yapmıştır. Benzer şekilde, genel lise eğitimi ve okula dayalı mesleki eğitimin ekonomi ve mekanik mühendisliği öğretmen adayları da fakültelerinde girişimcilik eğitimi almak zorundadır.

Şekil 4.1: Merkezi düzey düzenlemelere/yönergelere göre, öğretmenlik lisans eğitiminde ilkökul, ortaokul ve lise öğretmenleri için zorunlu ders olarak girişimcilik eğitimi, 2014/15

Kaynak: Eurydice.

Açıklayıcı not

Girişimcilikle ilgili bir alanda (örneğin, işletme) okuyan öğretmen adayları için ÖLE müfredatı dikkate alınmamıştır.

Şekilde, kurumsal özerklik yalnızca zorunlu ders olarak girişimcilik eğitimi ile ilgilidir. ÖLE'nin diğer boyutları ile ilgili standartlar vardır.

Ülkeye özgü notlar

Belçika (BE de): ÖLE yalnızca ilkökul öğretmen adayları için vardır.

Birleşik Krallık (WLS/NIR, SCT): Resmi merkezi belgeler, yeni öğretmenlerin – girişimcilik eğitiminin bir parçası olduğu – müfredatın tümünü öğrencilere uygulayabilmesini fakat girişimcilik eğitiminden açıkça bahsetmemesini şart koşar. Bu Şekilde, bu hükümler kurumsal özerkliğe sahip olmak şeklinde yorumlanır.

Sadece yedi eğitim sistemi en azından bazı öğretmen adayları için ÖLE'de girişimcilik eğitimi zorunlu bir ders olarak ele alır.

Üç ülkede ilgili seviyeler için tüm öğretmen adayları girişimcilik eğitimi vermek için eğitilmelidir. Bu durum Estonya'daki tüm öğretmen adayları, Letonya'da ilkökul ve genel ortaöğretim öğretmenleri ve Danimarka'da yalnızca temel eğitimdeki öğretmenler (ilkokul ve ortaokul eğitimi) için geçerlidir.

Dört ülkede, yalnızca bazı derslerin öğretmen adayları girişimcilik eğitimi konusunda eğitim almalıdır. Avusturya'da, genel ortaöğretimde ve okula dayalı mesleki eğitimdeki coğrafya ve ekonomi öğretmen adayları için zorunlu bir derstir. ÖLE bu ülkede devam eden bir reformdur, ortaöğretim için yeni ÖLE müfredatının çoğunluğu (2016/17'dan itibaren) henüz tamamlanmamıştır. Slovakya'da, yalnızca genel lise eğitimindeki teknik/meslek öğretmen adayları girişimcilik eğitimi öğretmek için eğitim alırlar. Karadağ'da, bu zorunluluk okula dayalı mesleki eğitimdeki girişimcilik öğretmeni adayları ile sınırlıdır. Son olarak Türkiye'de ise Sosyal Bilgiler Lisans Eğitimi Programındaki öğretmen adayları için girişimcilik eğitimi zorunlu bir derstir.

Sırbistan'da, yeni kabul edilen 'Küçük ve Orta ölçekli İşletmelerin Gelişimini Desteklemek üzere Strateji Uygulaması için Eylem Planı' (ayrıca bkz. Bölüm 2.1) girişimcilik eğitiminin ÖLE programlarına koyulmasını planlar.

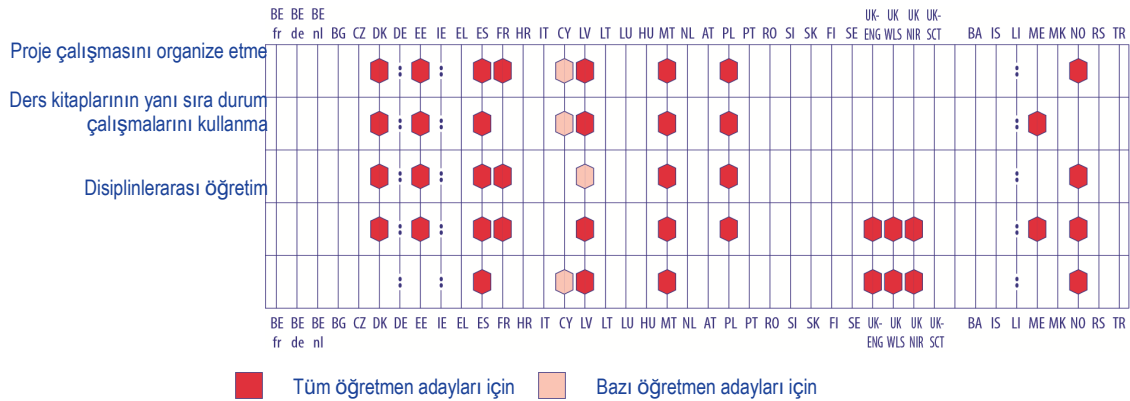
Girişimciliği öğretme yaklaşımı

Bu konu hakkındaki araştırmalara göre ve Avrupa Komisyonu Tematik Çalışma Grubu tarafından kabul edilen girişimcilik eğitiminin kapsamlı tanımı göz önüne alındığında (bkz. Bölüm 1.1), beş temel beceri, bir rehber olarak hareket eden ve öğrencilerine fikirlerini eyleme dönüştürmede yardım eden ve kendi hayatlarında da belirleyici güç olan öğretmen anlamına gelen 'girişimci öğretmen' için gerekli beceriler olarak görülür. Bu beceriler şunlardır:

- projeye dayalı yaklaşımı kullanma;
- ders kitaplarına ek olarak durum çalışmaları üzerinde çalışma;
- disiplinlerarası bir yaklaşım benimseme;
- gruplardaki grup süreçlerini ve etkileşimini yönetme;
- bir rehber olarak davranma (bir anlatımcı olarak davranmak yerine).

Bu beceriler, ÖLE müfredatındaki girişimcilik eğitimi ile doğrudan bağlantılı olmak zorunda değildir ve öğretilen çeşitli derslere uygulanabilir. Öte yandan, bu becerilerde uzmanlaşmak öğrencilerin öğrenmeye karşı bir girişimcilik yaklaşımı benimseyebilmeleri için önemlidir.

Şekil 4.2: Merkezi düzey düzenlemelere/yönergelere göre, ilkokul, ortaokul ve lise öğretmenlerinin lisans eğitiminde girişimciliği öğretme yaklaşımı için temel beceriler, 2014/15

Kaynak: Eurydice.

Açıklayıcı not

Girişimciliği öğretme yaklaşımı: Öğretim yaklaşımı, öğretmenin bir rehber olarak davrandığı ve öğrencilerin fikirlerini eyleme dönüştürmelerine yardımcı olduğu ve kendi yaşamlarında belirleyici güç olduğu bir yaklaşımdır. Bu tür bir yaklaşım her branş öğretmeni için uygundur.

Ülkeye özgü not

Belçika (BE de): ÖLE yalnızca ilkokul öğretmen adayları için vardır.

Şekil 4.2'de görüldüğü gibi, yalnızca 13 ülkedeki/bölgedeki merkezî yetkililer merkezi yönergelerinde lisans eğitimleri boyunca bu becerilerden en azından bazılarının gelişiminde öğretmenleri destekleme ihtiyacından bahsetmektedir. Bu becerilerden en azından dört tanesi Danimarka, Estonya, İspanya, Letonya, Malta, Polonya ve Norveç'teki tüm öğretmenlere öğretilmelidir. İspanya ve Malta'da, becerilerin beşi de öğretilmektedir. Çoğu durumda, ilkokul, ortaokul ve lise seviyesinde tüm branş öğretmenleri için tavsiye kararları vardır. Bu durum, Danimarka, Estonya, İspanya, Fransa, Malta, Polonya, Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda), Karadağ ve Norveç'te görülür. Neredeyse aynı durum Letonya için de söz konusudur fakat disiplinlerarası öğretme deneyimini okula dayalı mesleki eğitimdekiler dışında tüm öğretmen adaylarının yaşaması gerekmektedir. Kıbrıs'ta, proje çalışması organize etmek ve durum çalışmalarını kullanmak için becerilerin gelişimi merkezî tavsiye kararlarında okula dayalı mesleki eğitimle sınırlıdır fakat bir rehber gibi davranma genel lise eğitimiyle sınırlıdır.

Daha önce bahsedildiği gibi, öğretmen yetiştirme kurumları müfredatı ve daha özel olarak kullanılan öğretim yaklaşımlarını tanımlamada önemli ölçüde özerkliğe sahiptir. Bu yüzden, bu becerilerden birçok merkezi belgede bahsedilmeme durumu öğretmen yetiştirme kurumlarının bu becerileri geliştirmek için öğretmenlere aktivite sağlamadığı anlamına gelmez. Örneğin:

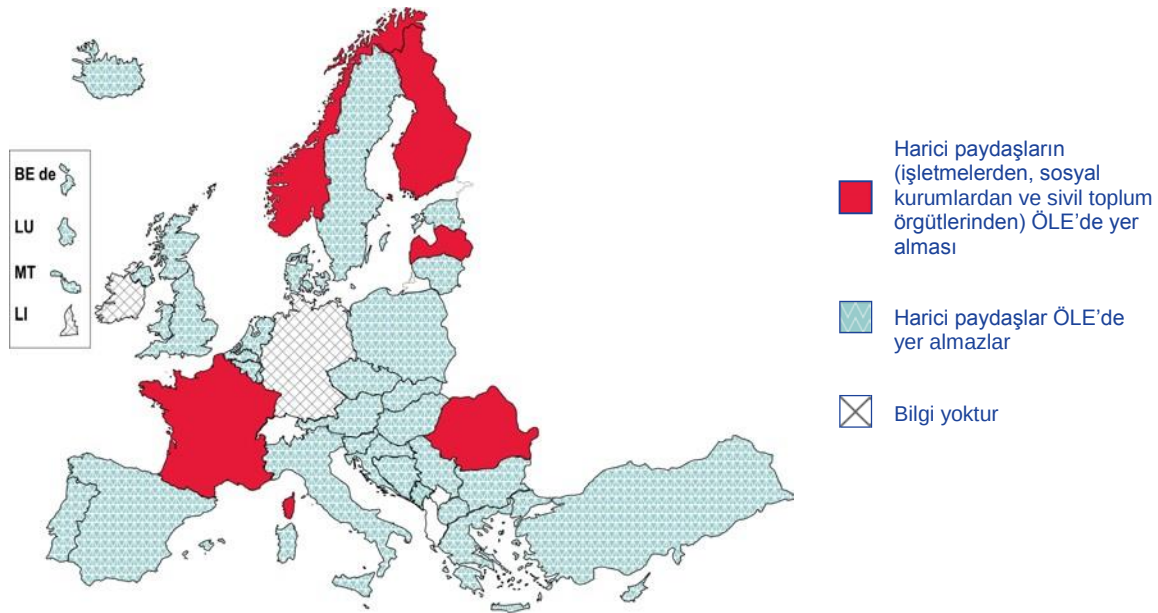
Bu becerilerle ilgili merkezi yönergelerin olmadığı **Macaristan**’da, Eğitimsel Araştırma ve Geliştirme Kurumu ÖLE kurumlarında nelerin öğretildiğini gösteren araştırmalar yapmıştır. Proje organize etme becerisi tüm okul öğretmenleri için ÖLE’nin bir parçasıdır fakat süreçleri/etkileşimleri yönetme ise ilkokul öğretmeni adayları için yalnızca müfredatın bir kısmıdır ve ders kitaplarının yanı sıra durum çalışmalarının nasıl kullanılacağı ise beşeri bilimler, dil ve sanat öğretmen adayları için geçerlidir.

Öğretmenlik lisans eğitimi ve girişimcilik paydaşları arasında bağlantılar

Öğretmen adaylarının girişimcilik dünyası gerçeğini deneyimleyebileceği iki temel yol vardır:

- ÖLE’ye katkıda bulunmak için girişimcilik dünyasından harici paydaşları davet ederek;
- müfredatın bir parçası olarak, öğretmenlerin girişimsel zorluklar, yöntemler ve becerilere aşina olmasını sağlayarak işletmelere, sosyal kurumlara ve sivil toplum örgütlerine ziyaretler düzenleyerek.

Şekil 4.3: Merkezi düzey düzenlemelere/yönergelere göre, ilkokul, ortaokul ve lise öğretmenlerinin mesleki eğitiminde harici paydaşların yer alması, 2014/15

Kaynak: Eurydice.

Ülkeye özgü not

Belçika (BE de): ÖLE yalnızca ilkokul öğretmen adayları için vardır.

Şekil 4.3’te gösterildiği gibi, **harici paydaşların yer alması** – işletmelerden, sosyal kurumlardan ve sivil toplum örgütlerinden – yalnızca beş ülkenin merkezi tavsiyelerinde veya yönergelerinde yer alır: Fransa, Letonya, Romanya, Finlandiya ve Norveç. Letonya’da, bu tavsiyeler ilkokul öğretmen adaylarının yetiştirilmesini kapsamaz.

Birleşik Krallık’ta (İskoçya), 2015/16 akademik yılında yayınlanması gereken öğretmen kariyeri standartları hakkında en son tavsiye kararları bu konu hakkında da yönerge verecektir.

Öte yandan, bazı ülkeler merkezi tavsiyeler olmamasına rağmen harici paydaşların ÖLE’de yer aldığını rapor eder. Örneğin, Belçika’da (Fransızca ve Almanca konuşan Topluluklar), Girişimcilik ve

Yenilikçilik Ajansı (AEI – *Agence pour l'entreprise et l'innovation*; eski adı *Agence de stimulation économique*) girişimcilik projeleri geliştirmek için aday öğretmenlere hibeler sağlayarak bazı pilot öğretmen yetiştirme kurumlarında rol alır. Estonya ve Letonya'da, Genç Başarı ders verenler ve projeye ilgili aktiviteler açısından öğretmen yetiştirme kurumlarına destek vererek ÖLE'de girişimcilik yaklaşımını teşvik eder. Karadağ'da, harici paydaşların yer alması tüm yükseköğretim kurumları için değerlendirme kriterlerinden biridir.

İşletmelere/sosyal kurumlara ve sivil toplum örgütlerine ziyaretler aday öğretmenlerin bu dünyayla aşina olmaları ve bu meseleleri daha iyi anlamaları için fırsatlar sunar. Ancak, Romanya ve Bosna Hersek'te merkezi yetkililer öğretmen adayları için bu tür ziyaretleri kendi tavsiye kararlarına ekleme ihtiyacı konusunda planlara sahip olmasına rağmen, bu yaklaşımdan merkezi düzey yetkililer tarafından onaylanan herhangi bir merkezi tavsiye kararında şu an için bahsedilmemektedir. Avusturya'da, öğretmenlik lisans eğitimi için herhangi bir tavsiye kararı veya yönerge yoktur fakat öğretmenlerin bazı derslerde bir seçenek olarak şirketleri ziyaret etme fırsatı vardır.

4.2. Öğretmenler için sürekli mesleki gelişim

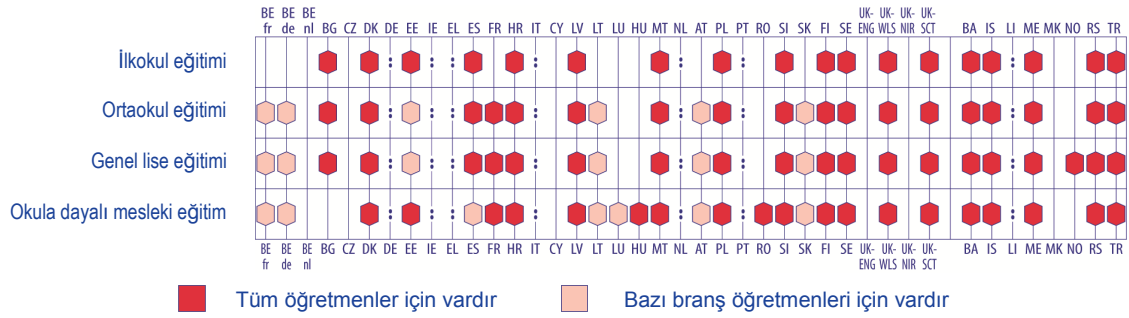
Okulda girişimcilik eğitimi geliştirmek için, yalnızca öğretmen adaylarını yetiştirmek değil ayrıca görev yapmakta olan öğretmenlere bu konuyu tanıtmak ve bu alanda onların bilgi ve becerilerini geliştirmek de önemlidir. 'Öğretmenlik lisans eğitimi girişimcilik konusunda yeni eğitim almış bir eğitimci grubu oluştururken, iyi uygulanan sürekli mesleki gelişim tüm eğitim çalışanları için gerekli yeterlikleri geliştirmek ve öğretmenlik lisans eğitiminden faydalanabilen öğretmenlerin gelişimini daha fazla desteklemek için gereklidir' (Avrupa Komisyonu, 2011a, s. 51). Bu bölüm bu sebeple sürekli mesleki gelişime (SMG) odaklanır.

SMG kursları

Şekil 4.4'te görüldüğü gibi, 28 ülke/bölge girişimcilik eğitimi konusunda SMG kursları düzenler. Bunların 15'inde, bu kurslar ilkokulda liseye kadar okula dayalı mesleki eğitim de dahil tüm öğretmenler için vardır (Danimarka, Hırvatistan, Letonya, Malta, Polonya, Slovenya, Finlandiya, İsveç, Birleşik Krallık (Galler ve İskoçya), Bosna Hersek, İzlanda, Karadağ, Sırbistan ve Türkiye). Bulgaristan ve İspanya'da, genel eğitimdeki tüm öğretmenleri için SMG vardır. Ancak, bazı İspanya Özerk Topluluklarında okula dayalı mesleki eğitim öğretmenleri için SMG kursları vardır. Fransa'da, ilkokul eğitimindekiler dışında tüm öğretmenler için SMG vardır. Estonya'da, sosyal bilgiler, ekonomi ve matematik alanında ders veren öğretmenler dışında genel ilkokul ve ortaokul seviyesindeki diğer öğretmenler için SMG aktiviteleri yokken diğer seviyelerdeki tüm öğretmenlere bu eğitim verilir.

Diğer beş ülkede/bölgede, girişimcilik eğitimi için SMG fırsatları tüm genel ortaokul ve lise öğretmenleri ve okula dayalı mesleki eğitim öğrencileri için vardır fakat yalnızca bazı branş öğretmenlerine özgüdür. Belçika'nın Fransız ve Almanca konuşan Topluluklarında, girişimcilik eğitiminde SMG ekonomi ve sosyal bilgiler öğretmenlerine ve teknik ve meslek öğretmenlerine verilmektedir; Avusturya'da, yalnızca ekonomi ve girişimcilik öğretmenleri için vardır; ve Litvanya'da coğrafya ve ekonomi öğretmenleri için yer alır. Slovakya'da, girişimcilik eğitiminde SMG yalnızca ortaokul ve lisedeki matematik, yurttaşlık, etik, bilgisayar bilimi öğretmenleri ve lise eğitiminde teknik meslek dersi öğretmenleri için vardır.

Şekil 4.4: İlkokul, ortaokul ve lise öğretmenleri için özellikle girişimcilik eğitimi ile ilgili SMG kurslarının durumu, 2014/15

Kaynak: Eurydice.

Açıklayıcı not

Girişimcilik eğitiminin bazı sınırlı alanları (örneğin, finansal okuryazarlık, işbirlikçi öğrenme, öğrenci merkezi yaklaşım, projeye dayalı öğrenme) ile ilgili SMG kursları Şekilde dikkate alınmamıştır.

Ülkeye özgü notlar

Çek Cumhuriyeti: Öğretmenler için finansal okuryazarlık ile sınırlı olan SMG kursları vardır.

Yunanistan, İtalya, Hollanda ve Portekiz: Merkezi düzeyde bilgi yoktur.

İspanya: Okula dayalı mesleki eğitimdeki öğretmenler için bazı Özerk Topluluklarda SMG kursları vardır.

Üç ülkede/bölgede, bu tür SMG okula dayalı mesleki eğitim öğretmenleri için vardır. Macaristan ve Romanya'da tüm okula dayalı mesleki eğitim öğretmenleri bu tür SMG alır fakat Lüksemburg'ta yalnızca ekonomi ve iletişim öğretmenleri SMG alır.

Norveç'te yalnızca genel lise eğitimi öğretmenlerine girişimcilik eğitimi ile ilgili SMG aktiviteleri sunulur.

Kurslar farklı şekillerde düzenlenebilir. Eğitim programları genellikle yıldan yıla değişiklik göstermektedir. SMG kursları eğitimden sorumlu bakanlık tarafından, seçtiği birim veya üniversiteler tarafından düzenlenebilir. Bazı ülkelerde/bölgelerde, girişimcilik eğitimi teşvik etmek için kurumlar tarafından SMG aktiviteleri organize edilmektedir.

Örneğin, İşletmelerle ve Mesleklerle Ortaklıklar için Çalışma ve Araştırma Merkezi (CERPEP – *Centre d'études et de recherches sur les partenariats avec les entreprises et les professions*) Fransa'da girişimcilik eğitiminde SMG vermede temel role sahiptir ve şu anda vereceği kursları geliştirmektedir. Aynı durum Birleşik Krallık'taki (İskoçya) Sosyal Girişim Akademisi için de geçerlidir. Belçika'nın Fransız ve Almanca konuşan Topluluklarında, Girişimcilik ve Yenilikçilik Ajansı 2014-2020 stratejisinde SMG geliştirmeyi planlar. Bulgaristan, Estonya, Fransa, Litvanya, Malta, Portekiz, Slovenya Finlandiya ve Sırbistan'da, Genç Başarı bu alanda SMG'nin gelişiminde rol oynar. Romanya'da, önceki projelerle eğitim verilmektedir (örneğin, 'Girişimi Deneyimle' projesi(*Firma de exercitiu*)). Birleşik Krallık'ta (Galler), Güney Galler Üniversitesi Galler Hükümeti adına 'Genç Girişimciliği Ulusal SMG Çerçevesini' geliştirmiştir.

Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti, Mesleki Eğitim ve Öğretim Merkezi'nin çalışma programı kapsamında girişimcilik eğitiminde okula dayalı mesleki eğitim öğretmenlerine kurs vermek için planlar yapmıştır. Finansal kaynak eksikliği sebebiyle bu aktivite uygulanamamıştır. Ancak 2012/13 ve 2013/14 'te Güney Doğu Avrupa Girişimciliği Öğrenme Merkezi (SEECEL) tarafından yürütülen hizmet içi eğitim kurslarının gelişimi için projeye Eğitim Geliştirme Şubesinin katılımının bir parçası olarak ortaokul ve lise öğretmenleri için girişimcilik eğitiminde zorunlu kurslar verilmektedir.

Hırvatistan, Bosna Hersek, Karadağ, eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti, Sırbistan ve Türkiye’de, SEECEL’in desteğiyle Katılım Öncesi Yardım (IPA) için AB Aracı tarafından da finanse edilen SMG kursları geliştirilmiştir. Her ülkede bazı ilkokul, ortaokul ve liselerde pilot olarak uygulanmaktadır (bkz. Bölüm 2.2.3).

Şirket ziyaretleri

Bazı ülkelerde bir SMG seçeneği olarak şirket ziyaretleri düzenlenmektedir. Hedef, işverenlerin gelecekteki çalışanlarının sahip olmasını bekledikleri beceriler hakkında daha iyi bir anlayış kazanmaları ve iş ve eğitim arasındaki bağlantıları güçlendirmek için öğretmenlere uygulamalı deneyimler sağlamaktır. Öğretmenler ayrıca şirketlerin işleyiş şekillerini gözlemleme ve böylelikle yenilikçi öğretim ve rehberlik fikirlerine sahip olma fırsatı bulurlar.

Çek Cumhuriyetinde, Ağustos 2014’de İş ve Sosyal İlişkiler Bakanlığı’nın bir organizasyonu olan Eğitim Geliştirme Fonu (FDV) ‘Şirketlerde Stajyerlik – Eğitim Uygulaması 2’ (*Stáže ve firmách – vzdělávací praxí 2*) projesini başlatmıştır. Eylül 2015’te biten bu projenin sonuçlarından biri olası adaylar için stajyerlik fırsatları sunmayı amaçlayan çevrimiçi ücretsiz erişilebilir bir platform olan Ulusal Stajyerlik Katalogudur.

Estonya’da özellikle ekonomi ve girişimcilik öğretmenleri için Genç Başarı Estonya tarafından hizmet içi eğitim günleri düzenlenmektedir.

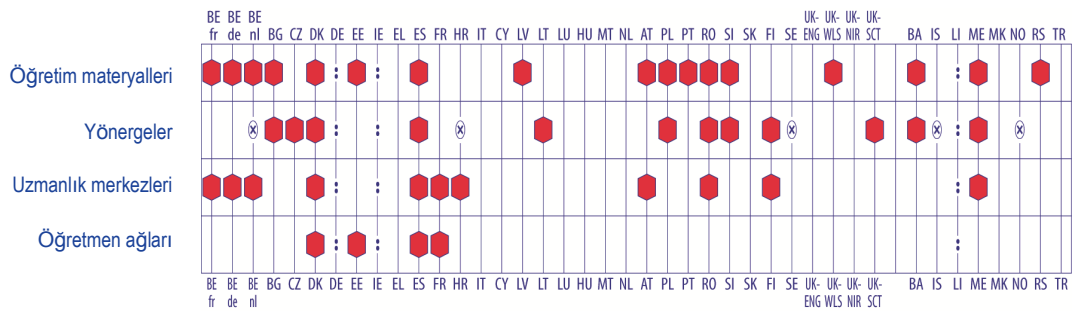
Fransa’da CERPEP eğitim çalışanları için en az bir en fazla beş gün süren ziyaretler organize eder.

Birleşik Krallık’ta (İskoçya) İş Bağlantıları aracılığıyla Eğitimde Mükemmellik (EEBL) tüm ilkokul, ortaokul ve lise öğretmenleri için en az iki gün süren ziyaretler düzenler.

4.3. Öğretmenler için destek

Merkezi yetkililer, çalışmalarında öğretmenlere yardımcı olabilecek yönergelerin, öğretim materyallerinin, uzmanlık merkezlerinin ve/veya öğretmen ağlarının gelişimine katkıda bulunarak girişimcilik eğitiminin uygulanmasını destekleyebilir. Öğretmen kaynakları ile ilgili tüm faydalı bağlantılar – merkezi yetkililer tarafından desteklensin veya desteklenmesin – eklerde yer alır.

Şekil 4.5: İlkokul, ortaokul ve lise öğretmenleri için merkezi düzey yetkililer tarafından verilen (veya sağlanan) destek, 2014/15

✗ Merkezi yetkililer herhangi bir müfredat alanı için yönerge vermezler.

Kaynak: Eurydice.

Açıklayıcı notlar

Belirli boyutlara (örneğin, finansal okuryazarlık) odaklanan **yönergeler** Şekilde dikkate alınmamıştır.

Uzmanlık merkezleri: Genel eğitim kaynakları merkezleri Şekilde dikkate alınmamıştır.

Eğitim kaynakları için faydalı bağlantılar ve basılı yayınlara referanslar eklerde yer almaktadır.

Ülkeye özgü notlar

Portekiz: Girişimcilik eğitimi için müfredat yönergeleri ve öğretim materyalleri geliştirilmektedir.

Öğretim materyalleri

Merkezi yetkililer sıklıkla öğretim materyallerinin geliştirilmesini destekler. Farklı şekillerde olsa da 17 ülkeye/bölgeye destek verirler. Bazıları girişimcilik alanında uzmanlaşmış derneklerle birlikte bu amaç için yapısal ortaklıklar kurmuştur. Belçika'nın Fransız ve Almanca konuşan Toplulukları Girişimcilik ve Yenilikçilik Ajansı ile iş birliği yapar. VLAJO ve UNIZO, Eğitim ve Girişimcilik Derneği ile işbirliği yapan Belçika'nın Flaman Topluluğunda da aynı durum geçerlidir. Avusturya'da merkezi yetkililer, öğretim materyallerinin geliştirilmesi için EESI-Hareket Merkezine (Okul Yenilikçiliği için Girişimcilik Eğitimi) fon sağlar. Bosna-Hersek, öğretim materyalleri geliştiren Katılım Öncesi Yardım için AB Aracı tarafından da finanse edilen 'Girişimciliği Öğrenme Eğitim Sistemleri' (ELES) projesini (2014-2016) desteklemektedir.

Slovenya Cumhuriyeti Mesleki Eğitim ve Öğretim Kurumu, Avrupa Yapısal Fonları ve hükümet bütçesiyle birlikte fonlanan 'Kapıları Açma' projesini (*Vrata odpiram sam*) uygulamıştır. Bu proje öğretim materyallerinin geliştirilmesini kapsamaktaydı.

Danimarka ve Karadağ'da, merkezi yetkililer kendi internet sitelerinde de yer alan öğretim materyalleri hazırlamışlardır. Bulgaristan merkezi yetkilileri girişimcilik eğitimi hakkındaki SMG aktivitelerine katılan öğretmenlere verilen materyaller geliştirmiştir. Estonya'da, Eğitim Bakanlığı Girişimcilik Tiyatrosu yönteminin düzenlenmesinde yer almıştır.

Birleşik Krallık'ta (Galler), 'Genç Girişimcilik Stratejisi' (bkz. Bölüm 2.1) bütçesinin bir parçası öğretim materyallerinin hazırlanmasına ayrılmıştır.

Son olarak, merkezi yetkililer öğretim materyallerinin paylaşımına farklı şekillerde yardım ederler. Danimarka'da, girişimcilik eğitimi öğretim materyalleri direkt olarak hükümet tarafından yönetilen Ulusal Kaynak Merkezi portalının özel bir bölümünde yer alır. Estonya'da, hükümet ve Eğitim için Bilgi Teknolojisi Kurumu tarafından kurulan Okul Hayatı Portalı (*Koolielu*) girişimcilik eğitimi konusunda çeşitli kaynaklara erişim sağlar. Polonya, Portekiz, Romanya ve Sırbistan'da merkezi yetkililer, girişimcilik eğitimini kapsayan müfredat için onaylanmış ders kitaplarının resmi bir listesini yayınlar ve böylelikle seçilen öğretim materyallerinin belirli bir seviyede kaliteli olmasını sağlar. İspanya Eğitim ve Araştırma Ulusal Merkezi öğretim materyallerinin geliştirilmesini teşvik eder. Letonya'da, okul eğitimi portalı var olan materyallere erişim sağlar. Slovenya'da, Mesleki Eğitim ve Öğretim Kurumu tarafından geliştirilen ve merkezi yetkililer tarafından da fon sağlanan bazı öğretim materyalleri ve yönergeler Slovenya Eğitim Ağı internet portalında yer alır.

Öğretim materyallerinin geliştirilmesi merkezi yetkililerden bağımsız da yapılmaktadır. Örneğin, Danimarka, İspanya, Litvanya ve Norveç özel yayıncılar tarafından geliştirilen sayısı giderek artan öğretim kaynaklarından bahsetmektedir. Bazı sivil toplum örgütleri ve dernekler de öğretim materyalleri geliştirir ve genellikle ücretsiz olarak dağıtırlar. Genç Başarı için de durum aynıdır. Hırvatistan, Bosna Hersek, Karadağ, Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti, Sırbistan ve Türkiye'nin üyesi olduğu SEECEL de öğretim materyalleri geliştirir.

Girişimcilik için öğretim yönergeleri

Öğretim yönergeleri, temel okul müfredatında yer alan bilgileri tamamlar ve çalışma planları, ders planları, iyi uygulama örnekleri, durum çalışmaları, vb. gibi daha detaylı destek sağlayabilir (ayrıca bakınız öğretim ve öğrenme yöntemleri için rehberlik hakkında Bölüm 3.1.3).

Girişimciliği öğretme yönergeleri 12 ülkede/bölgede vardır. Bunların altısında basılı (Çek Cumhuriyeti) veya çevrimiçi (Danimarka, Finlandiya, Birleşik Krallık (İskoçya), Bosna Hersek ve Karadağ) olmak üzere ayrı bir yayın şeklindedir. Litvanya, Polonya, Romanya ve Slovenya'da ise müfredata yerleştirilirler. İspanya'da, ulusal mevzuat ilköğretim, ortaokul ve lise eğitimi için yeterlikler, içerik ve değerlendirme kriterleri arasındaki bağlantıları tanımlayarak 'girişim duygusu'nu da kapsayan yedi temel yeterliği tanımlar. Özerk Topluluklar seviyesinde de yönergeler bulunmaktadır. Bulgaristan'da ise ÖLE için rehberlik konusuna dahil edilirler.

Beş ülkede/bölgede, bir kural olarak herhangi bir müfredat alanı için merkezi yönerge yoktur (Belçika Flaman Topluluğu, Hırvatistan, İsveç, İzlanda ve Norveç).

Merkezi yetkililer diğer paydaşlarla işbirliği içinde bu yönergeleri geliştirir. Örneğin, Eğitim İskoçya 'Girişimci Okullar Programı'nda üçüncü sektör ortaklarıyla birlikte çalışmıştır (Müfredat Çözümleri, Genç Girişim İskoçya, vb.). Bu yönergeler, gelişen girişimsel becerilerin gençlerin kendilerine olan güvenleri ve saygıları üzerinde olan olumlu etkilerini vurgulamayı ve müfredatta bu becerileri geliştirmek için var olan fırsatları göstermeyi hedefleyen İskoçya durum çalışmalarının yapılmasını sağlar.

Ulusal girişimcilik stratejisi çerçevesi kapsamında (bkz. Bölüm 2.1), Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyetinin Eğitim Geliştirme Şubesi ve Mesleki Eğitim ve Öğretim Merkezi, ilköğretim, ortaokul ve lise eğitiminin öğretim süreci için yönergeler geliştirmek adına öğretmenlere eğitim vererek ve okullara mali destek sağlayarak okulların ve öğretmenlerin yönergeler tasarlamasını teşvik eder.

Uzmanlık merkezleri

Girişimcilik de dahil çeşitli müfredat dersleri ile ilgili öğretim materyallerine erişim sağlayan geleneksel öğretim kaynakları merkezlerinin yanı sıra, 11 ülke/bölge bu konunun öğretiminde uzmanlık merkezi olarak yer alan girişimcilik için çalışan kurumlara sahiptir. Bu ülkelerin çoğu, bir internet sitesi veya çevrimiçi bir portal aracılığıyla kaynaklara erişim sağlar ve finansal olarak merkezi yetkililer tarafından desteklenir.

Belçika Fransız ve Almanca konuşan Topluluklarında, 2007'den beri Ekonomik Teşvik Ajansı girişimcilik eğitiminin gelişimi için çalışan bir uzmanlık merkezidir. Yeni bir rol yaratılmıştır – Farkındalığı Artırma ve Girişim Duygusunu Teşvik Etme Memuru (*Agent de sensibilisation à l'esprit d'entreprendre* – ASEE) – bu görevlinin okul müdürleri ve çalışanlarla düzenli olarak görüşme görevi vardır. Hedef ise girişimcilik için bölgesel stratejiler konusunda farkındalığı artırmak, girişimcilik eğitimi teşvik etmek ve var olan kaynaklar hakkında tavsiye vermektir.

Belçika Flaman Topluluğu, VLAJO and UNIZO girişimcilik eğitimi için uzmanlık merkezleri olarak çalışır. Bu kurumların ikisi de Flaman hükümetinden yapısal fonlar alır.

Danimarka'da, Ulusal Kaynak Merkezi müfredatın bir parçası olduğu için girişimcilik eğitimi de dahil bilgi transferi için okullara yeni kaynak geliştirmekten sorumludur. Çocuk, Eğitim ve Cinsiyet Eşitliği Bakanlığı'nda çalışan öğrenme danışmanları girişimcilik eğitimi de dahil çeşitli konularda okullara ve belediyelere destek ve rehberlik sağlar. Bölgesel kaynak merkezleri, bu konuda var olan materyaller hakkında öğretmenleri bilgilendirmek için 2010'da kurulan Danimarka Girişimcilik Kurumu (FFE) ile yakın işbirliği içinde çalışır.

Özerk Toplulukların üst düzey eğitim yetkilileri olduğu **İspanya**’da, kamu, özel ve sivil toplum demekleri politika ve uygulama arasındaki köprüyü sağlama ve girişimcilik eğitiminin edinilmesini artırmaya yardım eden uzmanlık merkezi olarak görev yaparlar. Bu birimlerin sayısı son yıllarda artmıştır. Bazı Topluluklarda, bölgesel hükümet yapısında yer alırlar(örneğin, Cataluna’da Xarxa d’emprenedoria, Extremadura’da Cultura Emprededora). Diğerlerinde, Topluluklar tarafından desteklenen kurumlar/demekler tarafından yönetilmektedir.

Fransa’da, Girişimcilik Eğitiminde Öğretim Uygulamaları Gözlemevi (OPPE – *Observatoire des pratiques pédagogiques en entrepreneuriat*) lise eğitiminde girişimcilik eğitimi hakkında bilgi ve deneyim toplamak için 2001’de kurulmuştur. Gözlemevi aslında eski Gençlik, Eğitim ve Araştırma Bakanlığının; Ekonomi, Finans ve Endüstri Bakanlığının; Girişim geliştirme Ajansının (APCE – *Agence pour la création d’entreprises*); ve Girişimcilik Akademisinin işbirliğinde yapılan bir girişimdir. APCE’nin ev sahipliğinde, OPPE portalı girişimcilik eğitimi için bir kaynak bankası olmuştur. OPPE ayrıca bu konu hakkında yıllık konferanslar düzenler.

Hırvatistan’da, Eğitim Bakanlığı Eğitim ve Öğretmen Yetiştirme Ajansı aracılığıyla SEECEL’le işbirliği yapar.

Avusturya’da, Eğitim ve Kadınsal Konular Bakanlığı EESI-Eylem Merkezi (Okul Yeniliği için Girişimcilik Eğitimi) ülkedeki girişimcilik eğitimi için uzmanlık merkezidir. Girişimciliği Öğretme Girişimi (IFTE) ve diğer paydaşlarla işbirliği içinde geliştirilen çevrimiçi öğretim materyallerine erişim sağlar ve 2011’den beri, ‘EESI Okullar için Girişimcilik Sertifikası’ programını yönetmektedir. EESI koordinatörleri girişimcilik konusunda proje gruplarını koordine etmek ve yönetmek için bölgesel düzeyde yer alır.

Romanya’da, 2007 ve 2013 arasında Avrupa Sosyal fonlarından da finanse edilen ‘Girişim Yap’ Projesi (*Firma de exercitiu*) kapsamında geliştirilen öğretim materyalleri ve yöntemini yaymak için 15 bölgesel merkez kurulmuştur. Merkezi yetkililer, girişimcilik konusunda yarışmalar organize ederek ve bu aktivitelerin girişimcilik ruhunun nasıl destekleyebileceğini izleyerek bölgesel ağın aktivitelerini destekler.

Finlandiya’da, Avrupa Sosyal Fonlarından fonlarla 2001’de kurulan ücretsiz bir girişimcilik eğitimi hizmeti olan YES – Girişimcilik Eğitimi için Asıl Öğrenme Ortamları bölgelerde uzmanlık merkezi olarak çalışır. Ulusal Eğitim Kurumu, geliştirilmesine öncülük etmiştir ve hala bu merkezin öğretim aktivitelerini finanse eder. Temel ulusal katkı sağlayıcılar (SMG dışında) bölgesel ve yerel paydaşlardır.

Karadağ’da, Girişimcilik Merkezi (*Preduzetnički centar*) – üç şehirde (Bijelo Polje, Berane, Mojkovac) Aralık 2013’te ve Ekim 2015’te Bar’da kurulan – merkezi yetkililer tarafından desteklenmektedir. Yenilikçi girişim fikirlerinin gelişimi için uzman desteği sağlar ve SMG aktiviteleri organize eder.

Birleşik Krallık’ta, bu tür bir uzmanlık merkezi yoktur. Ancak Galler ve İskoçya, yalnızca girişimcilik hakkında bilgi sağlamak için değil, ayrıca uzman kurumların desteğiyle deneyimlerin paylaşımını teşvik etmek için özel internet siteleri oluşturmuştur:

Birleşik Krallık’ta (Galler), Güney Galler Üniversitesi Galler Hükümetinin Gençlik Girişimcilik Ulusal SMG merkezinin dağıtıcı koludur. Merkezin amacı, eğitimcilerin girişim ve girişimciliği eğitim ve öğretime dahil etmek için bilgi ve deneyimlerini paylaştığı sürdürülebilir bir Galler merkezi oluşturmaktır.

Eylül 2015’te, **Birleşik Krallık (İskoçya)** ‘İskoçya’nın Girişimci Okulları’ internet sitesini kurmuştur. Bu internet sitesi, İskoç Hükümeti tarafından yönetilen ‘İskoçya Yapabilir’in gündeminin bir parçası olarak Genç Girişim İskoçya tarafından geliştirilmiştir. Girişimci aktiviteleri desteklemek ve girişimci düşünmeyi teşvik etmek için öğretmenler için iyi uygulamalar paylaşmayı ve kaynaklar yer almasını sağlar. Ayrıca okulların girişimcilik konusunda bütüncül bir okul yaklaşımı geliştirmesini teşvik eder.

Öğretmen ağıları

Öğretmen ağıları, en az geliştirilen destek türüdür. Ancak, iyi uygulamaları paylaşmak, konuya erişimi kolaylaştırmak ve daha deneyimli öğretmenlere bu alanda yeni olan öğretmenler arasında ağ kurma fırsatları sunmak için çok önemli ve etkili bir araç olabilir.

Merkezi yetkililer tarafından desteklenen yalnızca dört öğretmen ağı vardır.

Danimarka'da, Danimarka Girişimcilik Kurumu (FFE), 'Okullarda ve Eğitimde Girişimcilik Ağı' (NEIS) adı verilen, eğitim seviyesine ve öğrettiği alan dersine bakmadan tüm öğretmenlere açık olan, girişimcilik eğitimi için özel bir öğretmen ağı kurmuştur.

Estonya'da, ilkokul, ortaokul ve lise eğitimindeki öğretmenler ağı Genç Başarı Estonya tarafından düzenlenmektedir. Yılda bir kez problemleri tartışmak ve beceri ve bilgilerini geliştirmek için bir araya gelirler. Ayrıca, bazı ortaokul öğretmenlerinin yanı sıra temel olarak lise öğretmenlerini kapsayan Ekonomi Öğretmenleri Demeği, girişimcilik eğitimi ile bağlantılı meseleler hakkında Genç Başarı ile işbirliği içinde çalışır.

İspanya'da, bazı Özerk Topluluklar öğretmen ağıları kurmuştur. Örneğin, Extremadura'da, okullar hedeflerini, yürütülecek eylemleri, paydaşları ve değerlendirme yöntemini belirttikleri bir üç yıllık gelişim planı teslim ettikleri takdirde 2011'de kurulan 'Girişimci Okullar Ağı'na (*Red Extremeña de Escuelas Emprendedoras*) katılabilirler. Dahil olan okullar ve öğretmenler bir akreditasyon sürecinden geçer.

Fransa'da, 'Yenilik, Araştırma ve Deneyimleme Mesleki Bilgi Paylaşım Ağı' (RESPIRE – *Réseau d'échange de savoirs professionnels en innovation, en recherche et en expérimentation*) işbirlikçi çalışmaların gelişimini desteklemeyi 'okullarda girişim' meselesini de kapsayan uygulama toplulukları oluşturmayı hedefler. Bu ağ Eğitim Bakanlığı tarafından 2012'de kurulmuştur ve 3600'den fazla aktif üyeye sahiptir.

Ayrıca, merkezi destek almayan bağımsız güçlü bir İspanya girişimi olan 'Girişimci Öğretmenler' (*Profesores emprendedores*) ağının da bir grup mesleki eğitim girişimcilik öğretmeni tarafından oluşturulduğundan bahsetmek gerekir. Öğretmenlerin girişimcilik eğitimi hakkında kaynak ve fikir paylaşabildiği Google+ üzerinde herkese açık bir topluluktur.

BÖLÜM 5 5: DÖRT TEMEL ALANDA GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİNİN DURUMU

Girişimcilik eğitiminin Avrupa okul müfredatında yaygınlaşmış olarak kabul edilebilmesi için birçok özelliğin var olması gerekmektedir. Bu son bölüm, politika ve uygulamada girişimcilik eğitime karşı kapsamlı bir yaklaşımı desteklemek için öncelikli alanları belirlemek adına birtakım göstergeleri anlatır. Rapor bu göstergeleri tek tek analiz ederken, bu bölüm ve tablolar raporda analiz edilen temel faktörlerin genel özetini verir.

‘İlerleme Modeli’ (bkz. Şekil 5.1) girişimcilik eğitiminin yaygınlaştırılmasına katkıda bulunan farklı öğelerin genel bir özetini sağlar. Strateji öncesinden son yayma aşamasına kadar ilgili strajenin aşamalarını göstererek genel gelişimi için önemli öğelerin değişimini gösterir.

Şekil 5.1: Girişimcilik eğitiminin gelişme basamaklarını analiz için ilerleme modeli (2010)

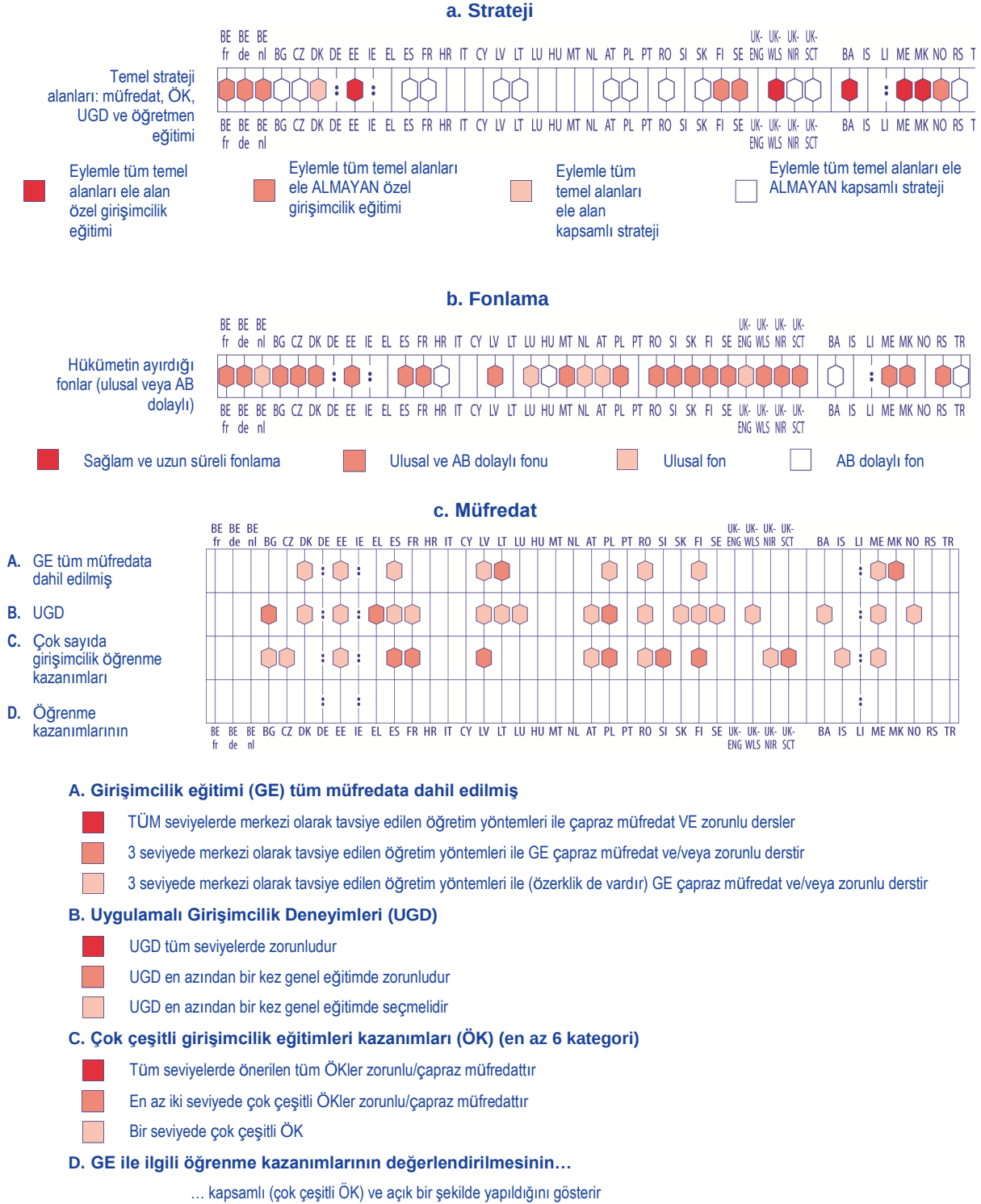
Aşama	Zamanlama	Temel özellikler
Strateji öncesi (bireysel girişime dayalı)	Başlangıç	• Strateji yoktur • Çok az veya hiç olmayan bakanlıklar arası işbirliği • Ayrılmış bir fon yoktur • Müfredatta girişimcilik eğitime stratejik bir yaklaşım olduğuna dair çok az kanıt vardır • Ortaokul, lise eğitimine ve belirli derslere odaklanma eğilimi vardır • Genellikle müfredat dışı aktivite olarak temel okul saatlerinin dışında verilir • Öğretmenin bireysel istekliliğine güvenilmektedir • Girişimcilik eğitimi hakkında öğrenme kazanımları veya değerlendirmesi konusunda sınırlı kanıt vardır • Öğretmen eğitimi, kaynaklar ve ağlar sınırlıdır
Strateji Gelişimi	0-2 yıl	• Girişimcilik eğitimi hedeflerinin belirlenmesi ve onaylanması • Daha önceden planlanmış veya yeni uygulanan stratejik yaklaşım • Temel bakanlıklar arasında işbirliği için oluşturulan mekanizmalar • Girişimcilik eğitiminin detaylandırılması ve analizi. İyi uygulama örnekleri tanımlanır • Ulusal/AB fonundan kaynak kullanılır • Girişimcilik eğitimi yeterlikler bütünü olarak müfredata ekleme süreci devam etmektedir • Öğretmenlik lisans eğitiminde ve SMG’de bazı iyi örnekler tanımlanmaktadır • Öğretmenler için bazı bilgi & kaynaklar vardır, örneğin yönergeler/öğretim yöntemleri.
Strateji Güçlendirme – İlerleyici uygulama ve Uygulamanın geliştirilmesi	2-5 yıl	• Öğrenme kazanımları belirlenir • Girişimcilik eğitimi hedefleri, göstergeleri ve amaçları tanımlanır • Ulusal ve/veya AB fonu ayrılır • Girişimcilik eğitimi genel öğretim anlayışının bir parçası olarak ve ayrıca ayrı bir ders olarak müfredata eklenir. • Eğitim alan öğretmenlerin sayısının giderek artmasıyla ÖLE ve SMG’de öğretmen eğitimi vardır. • Öğretmenler için ağlar & destek kaynakları vardır
Yaygınlaştırma	5 yıl +	• Özel/kapsamlı strateji girişimcilik eğitimi için çeşitli eylemlerle güçlü bir şekilde oluşturulur • Elde edilen öğrenme kazanımları ve aktivitelerin kalitesini değerlendirmek için devamlı izleme ve düzenli girişimcilik eğitimi değerlendirmesi yapılmaktadır • Sağlam fonlama mekanizmaları oluşturulur • Her eğitim düzeyinde/eğitim türünde tüm öğrencilere yüksek kalitede girişimcilik eğitimi sunulur • Tüm öğretmenler lisans eğitimi ve SMG’nin bir parçası olarak girişimcilik eğitimi alırlar • Etkili öğretim yöntemleri ve kaynakları için daha güçlü ağlar ve kapsamlı bilgi yer alır

Açıklayıcı not

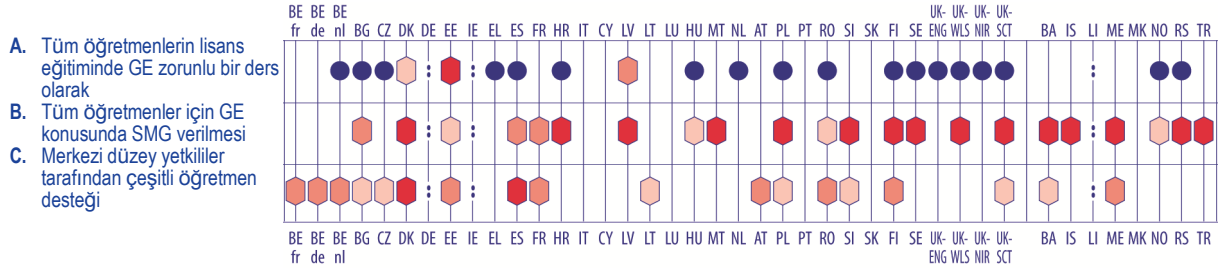
Bu göstergeler, Yüksek Düzey Yansıtıcı Paneller dizisi ile hükümet temsilcileri ve uzmanlar tarafından geliştirilen ‘2010 İlerleme Modelinde’ tanımlanan önceliklerden alınmıştır.

Ülkeler/Bölgeler girişimcilik eğitiminin gelişimi ile ilgili farklı başlama noktalarına sahiptir ve aynı şekilde politika ve uygulamanın bazı boyutlarında farklı olgunlaşma aşamalarında olabilirler. Şekil 5.2, stratejiler, fonlama, müfredat ve öğretmenler ile ilgili önceki bölümlerde yer alan bilgilere dayanak oluşturulmuştur.

Şekil 5.2: Dört temel alanda girişimcilik eğitimin durum özeti, 2014/15

d. Öğretmenler

A. Tüm öğretmenler için ÖLE müfredatında zorunlu bir ders olarak GE

- eğitim seviyelerinin hepsinde (ilkokul, ortaokul, genel lise ve okula dayalı mesleki eğitim)
- En az 3 eğitim seviyesinde
- 3 eğitim seviyesinden daha az
- Bu konu için kurumsal özerklik

B. Tüm öğretmenler için GE konusunda SMG verilmesi

- eğitim seviyelerinin hepsinde
- En az 3 eğitim seviyesinde
- 3 eğitim seviyesinden daha az

C. Merkezi düzey yetkililer tarafından düzenlenen/desteklene çeşitli öğretmen desteği

- dört türün hepsinde de destek (öğretim materyalleri, yönergeler, uzmanlık merkezi ve öğretmen ağı)
- 'uzmanlık merkezleri' veya 'öğretmen ağları'nı kapsayan en az iki türde destek'
- yönergeler (büyük ihtimalle öğretim materyalleriyle birlikte)

Kaynak: Eurydice.

Acıklayıcı not

Stratejilerin ele aldığı temel alanlar, 'İlerleme Modeli' (2010) (bkz. Şekil 5.1) ve müfredat, öğrenme kazanımları, uygulamalı girişimcilik deneyimleri ve öğretmen eğitimi kapsayan Girişimcilik Eğitimi konusunda Tematik Çalışma Grubunun son güncel tavsiyelerine dayalı olarak tanımlanmıştır.

5.1. Strateji

Bazı ülkeler/bölgeler (Belçikan'nın üç Topluluğu, Litvanya, Birleşik Krallık (Galler), Karadağ ve Norveç) birbirine dayalı olarak sıralı stratejilere sahiptir. Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti girişimcilik eğitimi için ilk stratejisini ortaya koymuştur ve strateji geliştirme aşamasının başındadır.

Stratejiler birkaç yıldan beri uygulanıyorsa, stratejik eylemlerin ilerleyici uygulaması ve uygulama geliştirmeye birlikte güçlendirme aşamasına erişmiş olabilir. Bu güçlendirme aşamasının önemli öğeleri ise öğrenme kazanımlarının belirlenmesi, fonlama yöntemlerinin geliştirilmesi, etkili öğretim yöntemlerinin uygulanması ve öğretim materyalleri ve uzmanlık merkezleri gibi öğretmenler için destek mekanizmalarının var olmasıdır. Bazı ülkelerde, girişimcilik eğitimi herhangi bir stratejik yaklaşımla ele alınmazken diğerlerinde stratejilere devam edilmemektedir.

'İlerleme Modeli' (bkz. Şekil 5.1) ve Girişimcilik Eğitimi Tematik Çalışma Grubu tarafından yürütülen en güncel araştırmaları ⁽¹⁴²⁾ kullanarak girişimcilik eğitimi ile ilgili stratejiler dahilinde özel eylemler olarak ele alınması gereken en önemli alanlar müfredat, öğrenme kazanımları, uygulamalı girişimcilik deneyimleri ve öğretmen eğitimi olarak tanımlanmıştır. Şekil 5.2a, çok az stratejinin bu temel alanların dördü için de eylemlere sahip olduğunu göstererek bu konuların ele alınıp alınmadığını gösterir: on bir özel girişimcilik eğitimi stratejisinden beşi dört temel alanda eyleme sahiptir ve bir tane de kapsamlı strateji vardır.

(142) Avrupa Komisyonu, 2014b.

İlk bakışta birçok ülke girişimcilik eğitimi ile bağlantılı stratejilere sahip görünse de (bkz. Bölüm 5.2a) dikkate alınması gereken iki faktör vardır. İlk olarak, bazı kapsamlı stratejiler birden veya ikiden fazla eyleme bağlılığa sahip değildir ve bu yüzden geniş bir etki gösteremezler. İleri hedefler açık olmayabilir veya izleme açısından zorluklara sebep olarak farklı aşamalarda ele alınabilir. İkinci olarak, özel girişimcilik eğitimi stratejileri daha fazla konuda daha fazla eylem içerirken bu durum her zaman çeşitli eylemlerle sonuçlanacakları anlamına gelmez; stratejilerin çoğunluğu uygulamalı girişimcilik deneyimleri konusunda bir eyleme vurgu yaparlar ancak bunların yarısı çok az strateji eylemine sahiptir veya bazen hiç eylem yoktur.

Öte yandan, sunulan veriye göre genel aktivite düzeyi özel girişimcilik eğitime sahip ülkelerde daha yüksekken stratejiye sahip olmayan ülkelere en düşüktür. Bu da, başarılı uygulamayı destekleyerek tek bir stratejinin daha tutarlı ve kapsamlı bir yaklaşım sağlayacağını belirten Avrupa politika tavsiye kararlarındaki yaygın sonucu destekler.

5.2. Fonlama

Girişimcilik eğitimi için fonlama ile ilgili, Şekil 5.2b çoğu Avrupa ülkesinin 'İlerleme Modeli'ne göre iyi bir şekilde ilerlediğini göstermektedir. Öte yandan, strateji uygulama, müfredat, öğretmen eğitimi ve desteği, paydaşlarla ortaklık kurma, vs. için de dahil girişimcilik eğitimi için fonlamaya kapsamlı bir yaklaşım sağlayan sağlam ve uzun süreli fonlama mekanizmalarının Avrupa genelinde geliştirilmesi gerekmektedir.

Ülkelerin/bölgelerin çoğunluğu (çoğunluğu özel veya kapsamlı stratejiye sahip olan) ulusal ve dolaylı AB fon kaynakları aracılığıyla girişimcilik eğitime fon ayırır. Dolaylı AB fonları daha uzun bir süre diliminde okulda girişimcilik eğitime destek için kaynakların var olmasını sağlar. Beş ülke/blge (Belçika Flaman Topluluğu, Lüksemburg, Hollanda, Avusturya ve Birleşik Krallık (İngiltere)) girişimcilik eğitime yalnızca ulusal fon ayırır; diğer dört ülke (Hırvatistan, Macaristan, Bosna-Hersek ve Türkiye) özellikle stratejilerini ve girişimcilik eğitimin gelişimi ve uygulaması için yalnızca AB (dolaylı) fonu sağlar.

5.3. Müfredat

Şekil 5.2c'de gösterildiği gibi okul müfredatı açısından, girişimciliği geliştirmenin başlangıç aşamasında olan ülkeler/bölgeler genel olarak bu konuyu yaygın müfredatlarına 'ekleme' bir konu olarak ele alırlar. Odak noktası, bir işletmenin nasıl yönetileceğini öğrenmeye vurgu yaparak girişimcilik eğitiminin daha dar kapsamlı anlayışındadır. Girişimcilik temel olarak ortaokul ve lise düzeyinde özel, ayrı dersler olarak öğretilir. Strateji gelişimindeki sonraki aşamalarda, girişimcilik becerileri ayrı bir ders olarak öğretmek yerine tüm müfredata yerleştirilmiş şekilde öğretilir. Bu da, bu becerilerin gelişiminin ilkökul eğitiminde başlayabileceği anlamına gelir. Bu raporun sonuçları, girişimcilik eğitimi ilkökuldan üst seviyelere doğru gittikçe daha fazla müfredata yerleştirildiği için bu bağlamda olumlu bir eğilim gösterir. Ancak, girişimcilik eğitiminin daha iyi bir şekilde uygulanması ve güçlendirilmesi bu eğitimin çapraz müfredat hedefi veya genel bir öğretim kavramı olarak ve ayrı bir ders olarak müfredata eklendiğini gösterir. Müfredat hakkındaki yukarıdaki Şekil 5.2c, bu yüzden, girişimcilik eğitiminin en azından üç eğitim seviyesinde çapraz müfredat hedefi ve/veya zorunlu bir ders olarak halihazırda müfredata koyulduğu ve merkezi düzey yetkililer tarafından ilgili öğretim yöntemlerinin tavsiye edildiği ülkeleri/bölgeleri gösterir.

Girişimcilik eğitimin müfredata yerleştirilme veya eklenme durumunu değerlendirmeyi sınırlayarak, uygun öğretim ve öğrenme yöntemlerinin sınıfta kullanılıp kullanılmadığını belirlemek zordur. Birçok ülkede, okullar ve öğretmenler kullanacakları öğretim yöntemlerine karar vermede özerkliğe sahiptir. Resmi belgelerde girişimcilik eğitime referans olması öğretildiğine dair bir gösterge olsa da, ne ölçüde öğretildiği ve sınıfta uygulanan öğretim ve öğrenim yöntemleri çok fazla değişiklik göstermektedir. Ancak, girişimcilik eğitiminden müfredatta açık bir şekilde bahsediliyorsa ve öğretim

yöntemleri merkezi olarak tavsiye ediliyorsa, bu durum eğitim yetkililerin girişimcilik eğitimini teşvik etmek için oldukça fazla çabaladığının göstergesidir.

Girişimcilik eğitiminin ulusal müfredata dahil edilmesi, girişimcilik eğitimi için stratejiler ve bu stratejilerin nasıl uygulanabileceği konusuyla da ilişkilidir. Bölüm 2'de, özel ve kapsamlı stratejiler tanımlanmıştır: özel stratejiler yalnızca girişimcilik eğitime odaklanırken kapsamlı stratejiler örneğin eğitim ve öğretim, gençlik, yenilik ve ekonomik gelişmeyle bağlantılıdır. Genel olarak, özel girişimcilik eğitimi stratejilerinin müfredatla ilgili bir eyleme sahip olma ihtimali yüksektir ve bu eylemlerin uygulanması müfredat reformu gerektirebilir. Malta'daki Ulusal Müfredat Çerçevesinin girişimcilik eğitimini müfredata yerleştirmek için kapsamlı teklifler içermesi gibi strateji olmama durumunda da girişimcilik eğitimi destekleyen reformlar yapılabilir.

Öğretim ve öğrenim yöntemleri için müfredat yaklaşımları ve yönergeler ek olarak, girişimcilik eğitiminin müfredata ne derece iyi bir şekilde dahil edildiğini değerlendirmede diğer bir önemli faktör de girişimcilik becerileri ile ilgili açıkça tanımlanmış öğrenme kazanımlarının olup olmadığıdır. Bu üç boyutu analiz etmek ve girişimcilik eğitiminin müfredata ne kadar detaylı olarak yerleştirildiğini anlamak için şu kriterler analiz edilir:

- en az üç eğitim seviyesinde (ilkokul, ortaokul, genel lise, okula dayalı mesleki eğitim) müfredata girişimcilik eğitimini yerleştiren çapraz müfredat yaklaşımının ve/veya zorunlu derslerin olup olmadığı;
- en az üç eğitim seviyesinde girişimcilik eğitiminde öğretim ve öğrenme yöntemleri hakkında özel merkezi yönergelerin var olup olmaması;
- en az iki eğitim seviyesinde çapraz müfredat alanlarında ve/veya zorunlu derslerde çok çeşitli öğrenme kazanımların tanımlanıp tanımlanmadığı ve özel olarak değerlendirilip değerlendirilmediği.

Şu anda bu kriterlerin hepsini sağlayan bir ülke/bölge yoktur. Bazı ülkeler ilk iki kriteri sağlamaktadır (müfredat yaklaşımı ve öğretim yöntemleri). Litvanya ve Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyetinde, bu yönergeler tüm öğretmenler tarafından kullanılmalıdır ve diğer bazı ülkelerde öğretmenler neleri kullanacağına karar verebilirler (Danimarka, Estonya, İspanya, Letonya, Polonya, Romanya, Finlandiya ve Karadağ).

Uygulamalı girişimcilik deneyimleri yaygın okul müfredatına halen çok seyrek olarak dahil edilmektedir. Ülkelerin/bölgelerin yaklaşık yarısında bu deneyimler seçmeli olarak yer alır. Bu yüzden, ne kadar yaygın olduğunu bilmek zordur.

Öğrenme kazanımları ile ilgili, bazı ülkeler en az iyi eğitim seviyesinde çok çeşitli kazanımlara sahiptir (İspanya, Fransa, Letonya, Polonya, Slovenya, Finlandiya ve Birleşik Krallık (İskoçya)). Bazı girişimcilik becerileri bazı ülkelerde belirli bir eğitim düzeyinde yer alırken kapsanacak daha çok şeyin olması ve eğitim seviyeleri arasında ilerleyici bir sistematik yaklaşımın hala bir istisna olması kapsayıcılığın hala eksik olduğunu göstermektedir. Son olarak, girişimcilik eğitiminin etkili bir şekilde müfredata yerleştirilmesinin önünde oldukça önemli bir sınır olarak görülen, girişimcilik eğitimi ile ilgili öğrenme kazanımlarının özel değerlendirmesi Avrupa eğitim sistemlerinde henüz uygulanan bir eylem değildir.

Bu da ülkelerin/bölgelerin çoğunluğunun girişimcilik eğitimini tam olarak sistematik ve kapsamlı bir şekilde müfredatlarına dahil etmediklerini göstermektedir. Ülkeler, uygulama şekillerine göre farklılık göstermektedir: özellikle girişimcilik eğitimini kapsayan dersler açısından odak noktası yalnızca bazı eğitim seviyelerinde olabilir. İlkokul eğitiminde çapraz beceriler/çapraz müfredat becerileri vurgulanırken, ortaokul ve genel lise eğitiminde daha fazla girişimcilik eğitime yer verilmektedir. Öte yandan ayrı bir ders olarak girişimcilik okula dayalı mesleki eğitimde en yaygın olarak görülmektedir.

Şu an için, öğrenme kazanımlarının yüksek kalitede öğretilmesini ve değerlendirilmesini sağlayan, her eğitim seviyesinde her öğrenciye ulaşacak şekilde müfredatta girişimcilik eğitimini yaygınlaştıran bir ülke yoktur.

5.4. Öğretmenler

Analizler, birçok ülkenin girişimcilik eğitimi öğretmen eğitimine dahil etmekle ilgili başlangıç noktasında olduğunu göstermektedir (bkz. Şekil 5.2d). Merkezi tavsiyelere göre, girişimcilik eğitiminin tüm öğretmen adayları için zorunlu bir ders olarak ÖLE’ye dahil edilmesi yalnızca Estonya’da görülmektedir. Ancak, bir parça bozuk bir resim oluşturacak şekilde ülkelerin/bölgelerin neredeyse yarısı ÖLE kurumlarında kurumsal özerklik tanımaktadır.

Ancak, strateji geliştirme aşamasında olan ülkeler/bölgeler kendi stratejisinde öğretmenlerin merkezi rolünü tanırlar ve bazı SMG aktiviteleri sunmaya ve öğretim materyalleri geliştirmeye başlamıştır. SMG aktiviteleri 15 ülkede/bölgede tüm okul öğretmenleri için yer alır. Aslında merkezi yetkililer tarafından verilen en yaygın öğretmen desteği türü öğretim materyallerinin sağlanması veya fonlanmasıdır. Yalnızca iki ülkede (Danimarka ve İspanya) üst düzey yetkililer raporda tanımlanan dört destek türünü (öğretim materyalleri, yönergeler, uzmanlık merkezleri ve öğretmen ağları – bkz. Şekil 4.5) de sağlarlar. Şekil 5.2d yalnızca merkezi düzey yetkililer tarafından verilen desteği göstermektedir. Ancak, bazı ülkelerde/bölgelerde özel sağlayıcılar da önemli bir role sahiptir.

Strateji güçlendirme aşaması, girişimcilik eğitimi konusunda öğretmenlere verilen eğitiminin ÖLE’den SMG’ye ilgili tüm öğretmenlere verilmesi gerektiğini ve yönergelerin ve bir uzmanlık merkezinin veya bir öğretmen ağına müfredatta girişimcilik eğitimi uygulamak için öğretmenlere destek verebileceğini belirtmektedir. Bu durum şu anda herhangi bir ülkede/bölgede görülmemektedir. Bu yüzden hiçbir ülke/bölge tüm öğretmenler için ÖLE ve SMG sağlamadığı ve çeşitli türlerde destek sağlamadığı için öğretmenlere verilen destek girişimcilik eğitimi gelişimi açısından en az geliştirilen alan olarak görülmektedir.

5.5. Sonuç

Girişimcilik eğitiminin tam olarak yaygınlaşması için bir stratejinin birkaç yıldır kullanılıyor olması, sistematik olarak izlenilmesi, sağlam fonlama mekanizmalarının var olması, öğrenme kazanımlarının değerlendirilmesi ve tüm öğretmenler için ÖLE ve SMG’ye tam olarak dahil edilmesi gerekmektedir. En çok iki gelişim alanında ilerlemeye ihtiyaç vardır – öğrenme kazanımları ve öğretmen eğitimi. Farklı eğitim seviyelerinde uygulanan ve özel olarak değerlendirilen kapsamlı ve tutarlı öğrenme kazanımlarının geliştirilmesi gereklidir. Ayrıca, öğrencilere yüksek kalitede eğitim verilmek isteniyorsa girişimcilik eğitiminin bransa ve öğretim verdikleri eğitim düzeyine bakmaksızın tüm öğretmenler için ÖLE ve SMG’ye dahil edilmesi önemlidir.

EKLER: ÖĞRETMEN DESTEK BAĞLANTILARI

Bu tablo, öğretmenlere yerel ve ulusal düzeyde destek veren temel kurumların, programların ve yayınların ilgili bağlantılarını gösterir.

İsim/Başlık	Bağlantı
BIP – 'İş Yenilikçiliği Programları'	www.bips.no
Uluslararası EUROPE-PEN	www.penworldwide.org
JA – Genç Başarı	www.jaeurope.org
SEECEL – Güney Doğru Avrupa Girişimciliği Öğrenme Merkezi (AB IPA Programı tarafından desteklenen)	www.seecel.hr
Girişimcilik Eğitimi – Girişimciler için Kılavuz (AB Rekabetçilik ve Yenilikçilik Çerçevesi Programı tarafından desteklenen)	http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/7465
Girişimcilik ve Okullar – Uygulamaları geliştirmek için bir Kaynak (Okul Eğitimi Geçiti)	www.schooleducationgateway.eu/en/pub/resources/entrepreneurship_and_schools.htm

Ülke	İsim/Başlık	Bağlantı
BE fr & BE de	ASE – Ekonomik Teşvik Ajansı (ilkokul, ortaokul ve lise öğretmenleri için özel bölümler), yeni adı ise Girişimcilik ve Yenilikçilik Ajansı	http://as-e.be
BE fr & BE de	ASE, 2013. GİRİŞİMCİLİK 3.15 – girişimcilik eğitimi için 3 eksen ve 15 kol.	http://as-e.be/sites/default/files/public/documents/2262_13do_ssier_entrepreneuriat_3_15_mef_version_def.pdf
BE fr	ABE – Brüksel Girişim Ajansı: 'Yeteneğini Geliştir'	www.boostyourtalent.be
BE nl	VLAJO	www.vlajo.org
BE nl	UNIZO – Eğitim ve Girişimcilik Kurumu	www.ondernemendeschool.be
BE nl	KlasCement (girişimcilik eğitimi için kaynaklar içeren)	www.klascement.be
BG	Eğitim ve Bilim Bakanlığı (girişimcilik eğitimi konusunda da ders kitapları listesi)	www.mon.bg/?qo=page&pagelId=10&subpagelId=70
BG	Genç Başarı Bulgaristan	www.jabulgaria.org
CZ	Girişimcilik nasıl desteklenir – İlham Kaynağı (yönergeler)	http://clanky.rvp.cz/clanek/k/o/4646/PODPORA-PODNIKAVOSTI---INSPIROMAT.html
CZ	Yöntem Portalı (girişimcilik eğitimi içeren kaynaklar içeren)	http://rvp.cz
CZ	'Şirketlerde Stajyerlik' Projesi	www.narodnikatalogstazi.cz/component/com_staze/Itemid,195/view,karty_staze_list
DK	EMU – Eğitim Portalı (Yenilikçilik ve Girişimcilik Yönergeleri)	http://www.emu.dk/modul/innovation-og-entrepren%C3%B8rskab-vejledning-0
DK	FFE – Danimarka Girişimcilik Kurumu	www.ffe-ye.dk
DK	NEIS – Okullarda ve Eğitimde Girişimcilik Ağı	www.ffe-ye.dk/undervisning/netvaerk-for-undervisere/om-neis
EE	Genç Başarı Estonya	www.ja.ee/Eng
EE	Okul Hayatı Portalı (öğretim materyalleri)	http://koolielu.ee/groups/profile/141733/ettevuluspe
EE	'Girişimcilik Tiyatrosu' (yöntem)	http://en.ettevotlusteater.eu

Ülke	İsim/Başlık	Bağlantı
EE	'Hayaller Gerçek Olur'	www.unistusedellu.ee
EL	–	–
ES	21 Ocak tarihli hüküm ECD/65/2015	www.boe.es/boe/dias/2015/01/29/pdfs/BOE-A-2015-738.pdf
ES	Prences Griona Kurumu & Trilema Kurumu	competenciaemprendedora.org
ES	Castilla ve Leon için Okul Politikası Genel Başkanlığı 30 Ağustos 2013 kararı (yönergeler)	http://www.educa.jcyl.es/es/resumenbocyl/resolucion-30-agosto-2013-direccion-general-politica-educ-1
ES	Nalón Vadisi Teknolojik Şehri Eğitim Portalı	www.valnaloneduca.com/cont/publicaciones
ES	KitCaixa (öğretim materyali)	https://www.educaixa.com/-/kitcaixa-juvenes-emprendedores
ES	Innoescuela (öğretim materyali)	http://blog.educalab.es/cniie/2014/10/13/innoescuela-programa-educativo-para-la-asignatura-de-tecnologia-de-la-es
ES	XTEC – Catalonia Çevrimiçi Eğitim Ağı	www.xtec.cat/web/recursos/emprenedoria
ES	Girişimci Okullar Ağı	http://culturaemprendedora.extremaduraempresarial.es/wp-content/uploads/2012/09/Orden-31-de-Mayo-de-20111.pdf
ES	Girişimci Öğretmenler (Google+ Topluluğu)	https://plus.google.com/communities/118125140870333154777
ES	Eğitim Bilimlerinde Girişimcilik Gelişimi için TALOS Programı	www.octaedro.com/OCTart.asp?libro=16080&id=es&txt=Educaci%F3n%20emprendedora
FR	OPPE – Girişimcilik Eğitiminde Eğitim Uygulamaları için Gözlemevi	www.apce.com/pid11493/qu-est-ce-que-l-oppe.htmlC=173&espace=5
FR	RESPIRE – Yenilikçilik, Araştırma ve Deneyimlemede Mesleki Bilgi Paylaşım Ağı	http://eduscol.education.fr/cid60290/respire-le-reseau-social-de-l-innovation.html
FR	CERPEP – İşletmelerle ve Mesleklerle Ortaklık Çalışma ve Araştırma Merkezi	http://eduscol.education.fr/pid31668/l-offre-stages-courts-cerpep.html
FR	EPA – Öğrenmeyi Üstlenme (Genç Başarı Fransa)	www.entreprendre-pour-apprendre.fr
HR	SEECCEL	www.seecel.hr
IT	–	–
CY	–	–
LV	Genç Başarı Letonya	www.jal.lv
LV	Okul Eğitimi Geçidi	www.schooleducationgateway.eu/lv/pub/practices/virtual_guide_for_entrepreneur.htm
LT	Eğitim Portalı (yönergeler)	http://portals.emokykla.lt/bup/Puslapiai/default.aspx
LT	Genç Başarı Litvanya	www.lja.lt
LU	–	–
HU	–	–
MT	Genç Başarı – Genç Girişim Malta	www.youngenterprise.org.mt
NL	'EDISON' Projesi	www.edisonentrepreneurship.eu
AT	EESI – Okul Yenilikçiliği için Girişimcilik Eğitimi	www.eesi-impulszentrum.at
AT	IFTE – Girişimciliği Öğretme Girişimi	www.ifte.at

Ülke	İsim/Başlık	Bağlantı
AT	Genç Başarı Avusturya	www.junior.cc
AT	ACT (Uluslararası EUROPEAN-PEN üyesi)	www.act.at
AT	'Projene Başla'	www.startedeinprojekt.at
PL	Eğitim Bakanlığı: Onaylı ders kitapları listesi (girişimcilik eğitimi konusunda başlıklar da içeren)	http://men.gov.pl/podreczniki/wykaz_dopuszczonych_tytulow
PL	ORE – Eğitim Geliştirme Merkezi (öğretim materyalleri)	www.ore.edu.pl/wydzialy/rozwoju-kompetencji-spoecznych-i-obywatelskich
PL	CEO – Sivil Eğitim Merkezi (çevrimiçi öğretim materyalleri)	www.ceo.org.pl/pl/biblioteka-materialow/przedsiębiorczość-i-ekonomia
PL	Genç Başarı Polonya	www.junior.org.pl
PT	Eğitim için Genel İstikamet (öğretim materyalleri)	www.dge.mec.pt/educacao-para-o-emprededorismo/recursos-educativos
PT	Genç Başarı Portekiz	www.japortugal.org
PT	'Sıra Gençlerde – Girişimcilik Yarışmaları' Projesi	www.youthstart.eu
RO	'Girişimcilik Eğitimi' de dahil zorunlu temel müfredat okul dersleri içerikleri (yönergeler)	www.edu.ro/index.php/articles/16038
RO	Eğitim Bakanlığı: onaylı ders kitapları listesi (girişimcilik eğitimi konusunda başlıklar içeren)	www.edu.ro/index.php/articles/c152
RO	Girişim Yap – En İyi Girişim (Avrupa Sosyal Fonları ile ortak finanse edilen bir projenin öğretim materyalleri)	http://firmaexercitiu.tvet.ro/index.php/achizitie
RO	Girişim Yap (bölgesel kaynak merkezleri)	http://firmaexercitiu.tvet.ro/index.php/selectie-experti
RO	ROCT – Ortaöğretimde Girişim Yapma Koordine Birimi (uluslararası EUROPEAN-PEN üyesi)	www.roct.ro
SI	Genç Başarı	http://jaslovenija.si/
SI	Öz Girişim ve Girişimcilik hakkında Sanal sınıf	https://skupnost.sio.si/course/view.php?id=8668
SK	Öğretim Firmaları Merkezi (uluslararası EUROPEAN-PEN üyesi)	www.sccf.sk/o-nas-4.html
FI	Eğitim Bakanlığı (yönergeler)	www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2009/liitteet/opm09.pdf?lang=en
FI	YES Merkezleri – Girişimcilik Eğitimi Merkezleri için Sanal Öğrenme Ortamı (kaynak merkezleri)	www.yes-keskus.fi
FI	Genç Başarı – Genç Girişim Finlandiya	http://nuoriyrittajyys.fi
FI	'YVI – Öğretmenler için Girişimcilik Eğitimi Desteği' Projesi	www.yvi.fi
SE	–	–
UK-ENG	–	–
UK-WLS	Büyük Fikirler Galler	https://business.wales.gov.uk/bigideas/youth-entrepreneurship-services-primary-and-secondary-schools
UK-WLS	Genç Girişimcilik Ulusal CPD Merkezi	www.yesnationalcpdhub.com/#!/home/mainPage
UK-NIR	–	–
UK-SCT	Eğitim İskoçya (yönergeler ve öğretim materyalleri)	www.educationscotland.gov.uk/learningandteaching/learningacrossthecurriculum/themesacrosslearning/enterprise/index.asp

Ülke	İsim/Başlık	Bağlantı
UK-SCT	YES – Genç Girişim İskoçya	www.yes.org.uk
UK-SCT	Müfredat Çözümleri (öğretim materyalleri)	www.curriculosolutions.com/educational-resources
UK-SCT	EEBL – İş Bağlantıları aracılığıyla Eğitimde Mükemmellik	www.educationscotland.gov.uk/resources/e/eebl.asp?strReferringChannel=learningandteaching&strReferringPageID=tcm:4-628701-64&class=l4+d139792
UK-SCT	Sosyal Girişim Akademisi	www.socialenterprise.academy/scot/programmes/understanding-social-enterprise-in-schools-63
UK-SCT	İskoçya'nın Girişimci Okulları	https://blogs.glowscotland.org.uk/glowblogs/enterprisingschools/
BA	ELES – Bosna Hersek'te Girişimciliği Öğrenme Eğitim Sistemleri (AB IPA programı ile ortak fonlanan çevrimiçi kaynak merkezi)	www.eles.ba/index.php?lang=en
BA	ELES (yönergeler)	http://eles.ba/images/Projekt/RG1/Programme_and_Guidelines.pdf
IS	–	–
ME	Eğitim Birimi (yönergeler ve öğretim materyali)	www.zzs.gov.me/rubrike/preduzetnicko_ucenje
ME	Eğitim Firmaları Hizmet Merkezi (yönergeler)	www.serviscentarpzv.me/images/download/prirucnici/prirucnik_EKONOMIJA_I_PREDUZETNISTVO_web.pdf
ME	Girişim Yapma Hizmet Merkezi (uluslararası EUROPEN-PEN üyesi)	www.serviscentarpzv.me
ME	Girişimcilik Merkezi	www.preduzetnickicentri.me
MK	Yenilikçilik ve Girişimciliği Öğrenmeyi Geliştirme Ulusal Merkezi	www.ncdiel.mk
NO	–	–
RS	Genç Başarı Sırbistan	www.ja-serbia.org
TR	–	–

[Tüm internet siteleri 8 Aralık 2015 tarihinde erişilebilirdir]

KAYNAKÇA

Coduras Martinez, A. vd., 2008. *Global Entrepreneurship Monitor Special Report: A Global Perspective on Entrepreneurship Education and Training*. [pdf] Şu sitede yer alır: <http://www.babson.edu/Academics/centers/blank-center/global-research/gem/Documents/gem-2010-special-report-education-training.pdf> [1 Ekim 2015'de erişilmiştir].

Danimarka Bilim, Yenilikçilik ve Yükseköğretim Bakanlığı, 2012. *Denmark: A Nation of Solutions*. [pdf] Şu sitede yer alır: <http://ufm.dk/en/publications/2012/denmark-a-nation-of-solutions> [1 Aralık 2015'te erişilmiştir].

De Bono, E., 1992. *Serious Creativity: A Systematic Approach to Take You Beyond the Power of Lateral Thinking*. New York. NY Harper Business.

Girişim, Ticaret ve Yatırım Birimi, 2015. *Kuzey İrlanda için Yenilik Stratejisi (2014-2025) İlk 6 Aylık Gelişim Güncellemesi – Eylül 2014'ten 31 Mart 2015'e* [pdf] Şu sitede yer alır: https://www.detini.gov.uk/site/s/default/files/publications/deti/innovation_strategy_-_6_month_update_report_to_31_march_2015.pdf [1 Aralık 2015'te erişilmiştir].

EACEA/Eurydice, 2012c. *Avrupa'da Okulda Girişimcilik Eğitimi: Ulusal Stratejiler, Müfredat ve Öğrenme Kazanımları*. Brüksel: EACEA/Eurydice.

Eurofound, 2015. *Avrupa'da genç girişimciliği: Değerler, tutumlar, politikalar*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Avrupa Komisyonu, 2003. *Green Paper Entrepreneurship in Europe*. COM(2003)27. Şu sitede yer alır: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2003:0027:FIN:EN:PDF> [1 Aralık 2015'te erişilmiştir].

Avrupa Komisyonu, 2006. *Avrupa'da Girişimcilik Eğitimi için Oslo Gündemi*. [pdf] Şu sitede yer alır: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/support_measures/training_education/doc/oslo_agenda_final_en.pdf [4 Aralık 2014'te erişilmiştir].

Avrupa Komisyonu, 2009. *Uzman grubun son raporu: Mesleki Eğitimde Girişimcilik*. [pdf] Şu sitede yer alır: <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/10446/attachments/1/translations/en/renditions/native> [1 Aralık 2015'te erişilmiştir].

Avrupa Komisyonu, 2011a. *Girişimcilik Eğitimi: Kritik bir Başarı Faktörü olarak Öğretmeşer*. [pdf] Şu sitede yer alır: <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/9272/attachments/1/translations/en/renditions/native> [Accessed 15 January 2016].

Avrupa Komisyonu, 2011b. *Yenilik Rekabetçiliği Raporu 2011*. [pdf] Şu sitede yer alır: http://ec.europa.eu/research/innovation-union/index_en.cfm?pg=home§ion=competitiveness-report&year=2011 [1 Aralık 2015'te erişilmiştir].

Avrupa Komisyonu, 2012a. (9) *Komisyon'dan Avrupa Paramentosuna, Konseye, Avrupa Ekonomi ve Sosyal Komitesine ve Eğitim Yeniden Düşünme Bölgeler Komitesine İletim: Daha iyi sosyo-ekonomik çıktılar için becerilere yatırım yapma*. COM(2012) 669 final. SWD(2012) 371-377 final.

Avrupa Komisyonu, 2012b. *Lisans eğitim ve öğretiminde Temel Yeterliklerin Değerlendirilmesi. Politika Rehberliği*. [pdf] Şu sitede yer alır: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2012:0371:FIN:EN:PDF> [28 Eylül 2015'te erişilmiştir].

Avrupa Komisyonu, 2013a. *Komisyon'dan Avrupa Parlamentosuna, Konseye, Avrupa Ekonomi ve Sosyal Komitesine ve Eğitim Yeniden Düşünme Bölgeler Komitesine İletim – Girişimcilik 2020 Eylem Planı. Avrupa'da girişimcilik ruhunu canlandırma*. COM(2012) 795 final. [pdf] Şu sitede yer alır: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0795:FIN:EN:PDF> [4 Aralık 2014'te erişilmiştir].

Avrupa Komisyonu, DG Girişim ve Sanayi, 2013b. *Girişimcilik Eğitimi: Eğitimciler için Kılavuz*. [pdf] Şu sitede yer alır: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/promoting-entrepreneurship/files/education/entredu-manual-fv_en.pdf [4 Aralık 2014'te erişilmiştir].

Avrupa Komisyonu, 2014a. *Girişimciliği Öğrenme ve Yeterlikler hakkında Göstergeler Uzman Grubu: Final Rapor*. [pdf] Şu sitede yer alır: http://ec.europa.eu/education/library/reports/2014/entrepreneurial-expert-report_en.pdf [6 Ocak 2016'da erişilmiştir].

Avrupa Komisyonu, 2014b. *Thematic Working Group on Entrepreneurship Education: Final report*. [pdf] Şu sitede yer alır: http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/archive/documents/entrepreneurship-report-2014_en.pdf [Accessed 02 September 2015].

Avrupa Komisyonu, 2015a, İç Piyasa, Girişimcilik ve KOİler Genel Başkanlığı. *Girişimcilik eğitimi: Başarıya giden yol. Girişimcilik eğitimi stratejiler ve eylemlerinin etkisi hakkında kanıtları derleme*. [pdf] Şu sitede yer alır: <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/promotingentrepreneurship/education-training-entrepreneurship> [11 Eylül 2015'te erişilmiştir].

Avrupa Komisyonu /EACEA/Eurydice, 2015b. *Avrupa'da Öğretmenlik Mesleği: Uygulamalar, Algılar ve Politikalar*. Eurydice Raporu. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Avrupa Komisyonu, 2015c. *Girişimcilik Yeterliği: Var Olan Kavramlara, Politikalara ve Girişimlere Genel Bakış – Final Raporu*. [pdf] Şu sitede yer alır: <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/entrepreneurship-competence-overview-existing-concepts-policies-and-initiatives-final-report> [1 Aralık 2015'te erişilmiştir].

Avrupa Parlamentosu, 2015. *Eğitim ve öğretim aracılığıyla geniş girişimciliği teşvik etme raporu*. [pdf] Şu sitede yer alır: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A8-2015-0239+0+DOC+XML+V0//EN> [18 Ocak 2016'da erişilmiştir].

Evrensel Girişimcilik Monitörü, 2014. *2014 Evrensel Rapor*. [pdf] Şu sitede yer alır: <http://www.gemconsortium.org/report> [4 Eylül 2015'te erişilmiştir]

Hoffmann vd., 2012. *Measuring Entrepreneurship Education*. In: European Commission. *Entrepreneurship determinants: culture and capabilities*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. [pdf] Şu sitede yer alır: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/5748437/KS-31-12-758-EN.PDF> [1 Ekim 2015'te erişilmiştir].

Lackéus, M., 2015. *Entrepreneurship in Education. What, Why, When, How. Entrepreneurship360 Background Paper*. [pdf] Şu sitede yer alır: http://www.oecd.org/cfe/leed/BGP_Entrepreneurship-in-Education.pdf [3 Aralık 2015'te erişilmiştir].

McCoshan, A. vd., 2010. *Towards Greater Cooperation and Coherence in Entrepreneurship Education*. Report and Evaluation of the Pilot Action *High Level Reflection Panels on Entrepreneurship Education* initiated by DG Enterprise and Industry and DG Education and Culture. [pdf] Şu sitede yer alır:

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/promoting-entrepreneurship/education-training-entrepreneurship/reflection-panels/files/entr_education_panel_en.pdf [4 Aralık 2014'te erişilmiştir].

Moberg, K. et al, 2014. *How to assess and evaluate the influence of entrepreneurship education. A report of the ASTEE project with a user guide to the tools*. [pdf] Şu sitede yer alır:

http://archive.ja-ye.org/Download/jaye/ASTEE_REPORT.pdf [30 Ocak 2015'te erişilmiştir].

OECD/Avrupa Komisyonu, 2012. *Genç Girişimciliği hakkında Politika Özeti. Avrupa'da Girişimcilik Aktiviteleri*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. [pdf] Şu sitede yer alır: http://www.oecd.org/cfe/leed/Youth%20entrepreneurship%20policy%20brief%20EN_FINAL.pdf [31 Ağustos 2015'te erişilmiştir].

OECD, 2015. *Bir bakışta girişimcilik*. [pdf] Şu sitede yer alır: <http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/3015021e.pdf?expires=1454079856&id=id&accname=guest&checksum=79E78F620DA4180D5C9018510A311E1>

Penaluna K., Penaluna A., Jones C. and Matlay H., 2014. When did you last predict a good idea? Exploring the case of assessing creativity through learning outcomes. *Industry & Higher Education*, Vol. 28, No 6, December 2014, ss. 399-410.

Redecker, C. et al., 2011. *The future learning. Preparing for Change*. Institute for Prospective Technological Studies.

Rosendahl Huber, L., Sloof, R. & van Praag, C.M., 2014. The Effect of Early Entrepreneurship Education: Evidence from a Field Experiment. *European Economic Review*, Vol. 72, 11.2014, ss. 76-97.

Runco, M.A. (1991). *Divergent Thinking*. New Jersey: Norwood.

İskoçya Hükümeti, 2014. *İskoçya Yapabilir Eylem Çerçevesi*. [pdf] Şu sitede yer alır: <http://www.gov.scot/Resource/0044/00449131.pdf> [28 Ocak 2016'da erişilmiştir].

SEECCEL (Güney Doğu Avrupa Girişimciliği Öğrenme Merkezi), 2012. *A Charter for Entrepreneurial Learning: the Keystone for Growth and Jobs*. [pdf] Şu sitede yer alır:

<http://www.seecel.hr/UserDocImages/Charter%20text%20scan.pdf> [1 Aralık 2015'te erişilmiştir].

Sorgman, M. and Parkison, K., 2008. The Future is Now: Preparing K-12 Teachers and Students for an Entrepreneurial Society. *Journal of Entrepreneurship Education* 11: 75–86.

Galler Hükümeti, 2010. *Genç Girişim Stratejisi: Galler Eylem Planı 2010-15*. [pdf] Şu sitede yer alır: http://businesswales.gov.wales/bigideas/sites/bigideas/files/documents/pdf/YES-%20An%20Action%20Plan%20for%20Wales%202010-15%20_Eng_1.pdf [28 Ocak 2016'da erişilmiştir].

Genç girişim, 2015. Kazanımlar haritası: Girişim eğitimi ve işverilebilirlik. [pdf] Şu sitede yer alır: http://www.young-enterprise.org.uk/wp-content/uploads/2015/01/Outcomes-map_Jan-2014.pdf [06 Ekim 2015'te erişilmiştir].

I. Sınıflandırma

Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED), aynı düzende ve uluslararası kabul edilmiş tanımlara dayalı olarak ülkelerdeki eğitim istatistiklerinin ve göstergelerinin karşılaştırılmasını kolaylaştırmak için geliştirilmiştir. ISCED'in kapsamı, eğitim veren kurumlara veya derneklere veya eğitimin ne şekilde verildiğine bakılmaksızın özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler de dahil, çocuklar, gençler ve yetişkinler için olan tüm organize ve sürekli eğitim fırsatlarını içerir. Yeni sınıflandırmaya (ISCED 2011) dayalı ilk istatistiki veri toplaması 2014 yılında yapılmıştır (metin ve tanımlar UNESCO, 1997, UNESCO/OECD/Eurostat, 2013 ve UNESCO/UNESCO İstatistik Kurumundan, 2011 alınmıştır).

ISCED 0: İlkokul öncesi eğitim

Organize bir şekilde ders vermenin ilk aşaması olarak tanımlanan 0 seviyesindeki programlar (ilkokul öncesi) temel olarak çok küçük çocuklara okul türünde bir ortamı tanıtmak, örneğin, ev ve okula dayalı bir ortam arasında köprü olmak, için tasarlanmıştır. Bu programları bitirdikten sonra çocuklar seviye 1'de (ilkokul eğitimi) eğitimlerine devam ederler.

İlkokul öncesi eğitim düzenli bir okul hayatının ilk aşaması olarak tanımlanır. Okula veya merkeze dayalıdır ve en az 3 yaşında olan tüm çocuklar için tasarlanmıştır.

ISCED 1: İlkokul eğitimi

İlkokul eğitimi, öğrencilere temel olarak okuma, yazma ve matematikte (örneğin, okur yazarlık ve sayılar) temel becerileri kazandırmak için tasarlanan eğitim aktiviteleri sağlar. Öğrencileri ortaokul eğitimine hazırlayarak, öğrenme için sağlam bir temel, temel bilgi alanları hakkında somut bir anlayış sağlar ve kişisel gelişimi destekler. Çok az uzmanlaşmayla temel öğrenmeler gerçekleştirilir.

Bu seviye 5 ve 7 yaşları arasında başlar ve tüm ülkelerde zorunludur ve genellikle 4-6 yıl arası sürer.

ISCED 2: Ortaokul eğitimi

ISCED seviye 2'deki programlar veya ortaokul eğitimi, genel olarak ISCED 1 seviyesinde başlayan temel öğrenme ve öğretme süreçlerine dayalıdır. Genel olarak, eğitimsel amaç öğrencileri ileri eğitim fırsatlarına hazırlayan yaşamboyu öğrenme ve kişisel gelişim için temel oluşturmaktır. Bu seviyedeki programlar, çeşitli derslerde teorik kavramları öğretmekle daha ders odaklı bir müfredata sahiptir.

Bu seviye genel olarak 11 veya 12 yaşları civarında başlar ve genellikle zorunlu eğitimin sonu olarak görülen 15 veya 16 yaşında biter.

ISCED 3: Lise eğitimi

ISCED 3 seviyesindeki programlar veya lise eğitimi, bir yükseköğretim kurumuna hazırlanmak için ortaöğretimi bitirmek veya iş bulabilmek için gerekli becerilere sahip olmak ya da her iki hedefe de ulaşmak için tasarlanmıştır. Bu seviyedeki programlar öğrencilere ortaokul eğitimine (ISCED 2) göre daha derse dayalı, uzmanlık programları ve detaylı programlar sunar. Seçeneklerin ve akımların çeşidinin artmasıyla daha fazla farklılaşmaktadır.

Bu seviye genellikle zorunlu eğitimin sonunda başlar. Başlama yaşı genellikle 15 veya 16'dır.

Giriş şartları (örneğin zorunlu eğitim bitirilmesi) veya diğer asgari gerekliliklere ihtiyaç duyulmaktadır. ISCED seviye 3'ün süresi iki yıl ile beş yıl arasında değişiklik göstermektedir.

ISCED 4: Ortaöğretim sonrası yükseköğretim olmayan eğitim

Ortaöğretim sonrası yükseköğretim olmayan programlar öğrencilerin iş piyasasına ve/veya yükseköğretime geçiş yapmaları için onları hazırlamak amacıyla öğrenme ve eğitim aktiviteleri sağlamak için ortaöğretime dayalı olan programlardır. Genel olarak lise eğitimlerini (ISCED seviye 3) tamamlamış ama var olan fırsatları çeşitlendirmek ve becerilerini geliştirmek isteyen öğrencileri hedef alır. Programlar çoğunlukla bilgi, beceri ve yeterlikleri derinleştirmek yerine genişletmeyi hedeflediği için lise eğitiminde olanlardan çok da gelişmiş değildir. Bu yüzden yükseköğretimin kapsamlı yüksek düzey özelliklerinin altındadır.

ISCED 5: Kısa süreli yükseköğretim

ISCED 5 seviyesindeki programlar kısa süreli yükseköğretim programlarıdır ve genellikle öğrencileri mesleki bilgi, beceri ve yeterlikle donatmayı hedefler. Öğrencileri iş piyasasına hazırlayan uygulamaya dayalı ve mesleğe özgü programlardır. Ancak, bu programlar ayrıca diğer yükseköğretim programları için de bir yol oluşturlar.

Lisans programları veya denginin altında olan akademik yükseköğretim programları da ISCED 5 seviyesi olarak sınıflandırılmaktadır.

ISCED 6: Lisans veya dengi derece

ISCED 6 seviyesinde veya dengi programlar, öğrencilerin lisans veya dengi bir diploma almasını sağlayarak öğrencilere akademik ve/veya mesleki bilgi, beceri ve yeterlik sağlayan programlardır. Bu seviyedeki programlar genellikle teoriye dayalıdır fakat uygulamalı öğeler de içerirler; güncel araştırmalar ve/veya en iyi mesleki uygulamalar hakkında bilgi sahibidirler. ISCED 6 programları geleneksel olarak üniversiteler veya dengi yükseköğretim kurumları tarafından verilir.

ISCED 7: Yüksek lisans veya dengi derece

ISCED seviye 6 programları yüksek lisans veya dengi derecelerdir ve genellikle öğrencilerin lisansüstü veya dengi bir diploma elde etmesini sağlayarak öğrencileri gelişmiş akademik ve/veya mesleki bilgi, beceri ve yeterliklerle donatmak için tasarlanmıştır. Bu seviyedeki programlar, oldukça fazla araştırma öğesine sahiptir fakat doktora diploması almayı sağlamaz. Tipik olarak, bu seviyedeki programlar teoriye dayalıdır ancak, uygulamalı öğeler de içerebilirler ve güncel araştırma ve/veya en iyi mesleki uygulamalar konusunda bilgiye sahiptir. Geleneksel olarak üniversiteler ve diğer yükseköğretim kurumları tarafından sunulmaktadır.

ISCED 8: Doktora veya dengi derece

ISCED seviye 9 programları doktora veya dengi derecelerdir ve temel olarak gelişmiş araştırma nitelikleri için tasarlanmaktadır. Bu ISCED seviyesindeki programlar ilerlemiş akademik çalışmalara ve özgün araştırmalara ayrılır ve genellikle üniversiteler gibi yalnızca araştırma odaklı yükseköğretim kurumları tarafından verilir. Doktora programları hem akademik hem de mesleki alanlarda yer alır.

II. Tanımlar

Aktif vatandaşlık: Politik, sosyal ve toplumsal yaşama vatandaşların katılımı veya vatandaşlık güçlerinin ve sorumluluklarının politika üretmede kullanılması.

Aktif öğrenme: Öğrenme sorumluluğunu öğrencilerin kendine yükleyen bir öğrenme modelidir. Öğrenmek için, öğrenciler yalnızca dinlemekten daha fazlasını yapmalıdır: okumalı, yazmalı, tartışmalı veya problem çözmeyle ilgilenmelidir. Aktif öğrenme, bilgi, beceri ve tutum olmak üzere üç öğrenme alanı ile ilgilidir.

Öğrenme kazanımlarının değerlendirilmesi: Bir eğitim programı boyunca veya sonunda çeşitli değerlendirme yöntemleri (yazılı, sözlü ve uygulamalı/sınavlar, projeler ve portfolyolar) kullanarak öğrenme kazanımlarının bireysel başarılarını değerlendirme süreci.

Merkezi düzey/üst düzey yetkililer: Merkezi düzey, en üst düzey eğitim seviyesidir. Ülkelerin çoğunluğunda ulusal (hükümet) seviyede yer alır. Bazı ülkelerde, bölgeler (Communities, *Länder*, vb.) eğitimle ilgili tüm meselelerden sorumludur. Belçika, Almanya ve Birleşik Krallık'ta farklı eğitim bakanlıklarının farklı hükümleri vardır.

Sürekli mesleki gelişim: Örneğin, branşa dayalı ve pedagojik eğitimleri içerebilen örgün ve yaygın mesleki gelişim aktivitelerinden oluşur. Bazı durumlarda, bu aktiviteler sonunda nitelikler artar.

Çapraz müfredat: Bu yaklaşım altında, belirli bir dersin bir parçası olarak açıkça girişimcilik eğitiminden bahsetmekten ziyade, girişimcilik eğitimi hedefleri çapraz, yatay veya çapraz müfredat olarak ifade edilir. Tüm derslerde ve müfredat aktivitelerinde geliştirilmesi gereken değerler ve yeterliklerin bir kısmını oluştururlar.

Müfredat: Genel anlamda, şu öğelerden herhangi birini veya programları içeren resmi belgelerdir: öğrenme içeriği, öğrenme hedefleri, kazanım hedefleri, öğrenci değerlendirme hakkında yönergeler ve ders program içerikleri. Bazı ülkelerde özel yasal kararnameler de dikkate alınır. Uygulanış şekillerine göre farklı derecelerde esneklik sağlayan bazı belge türleri de vardır ve bir ülke veya hükümette aynı seviye için uygulanabilir. Ancak, öğrencilerinin ihtiyacını karşılamak için öğretmenlerin kendisinde geliştirmesi gereken (veya zorunlu gerekliliklerin olmadığı durumlarda geliştirmesi tavsiye edilen) bir genel çerçeve sunarlar.

Doğrudan fonlama: Komisyon tarafından tanımlanan politika alanlarındaki projeler için ortak fonlama (ve Komisyon ve diğer atanmış yetkililer tarafından yönetilen).

Girişimcilik (temel yeterlik): Yaşam Boyu Öğrenme için Temel Yeterlikler hakkında Avrupa Parlemtentosu ve Konseyi 2006 Tavsiye Kararları girişim ve girişimcilik duygusunu sekiz temel yeterlikten biri olarak tanımlamıştır. Bu temel yeterlik, bir bireyin fikirlerini eyleme dönüştürebilmesini ifade eder. Hedefleri başarmak için proje planlama ve yönetme becerisinin yanı sıra yaratıcılık, yenilik ve risk almayı içerir. Bireyleri, yalnızca evde günlük yaşantılarında değil işyerlerinde de destekler. İşlerinin bağlamının farkında olmaya ve fırsatları yakalamalarına yardımcı olur ve sosyal ve ticari aktiviteleri oluşturan veya katkıda bulunanların ihtiyaç duyduğu daha belirli bilgi ve beceriler için bir temeldir. Bu temel yeterlik, etik değerlerin farkında olma ve iyi yönetimi teşvik etmeyi de kapsamalıdır.

Girişimcilik eğitimi: Öğrencilerin yaratıcı fikirlerini girişimcilik eylemine dönüştürebilmesi için beceri ve zihinlerini geliştirmeleri ilgi ilgilidir. Tüm öğrenciler için kişisel gelişimi, aktif vatandaşlığı, sosyal katılımı ve işverilebilirliği destekleyen temel bir yeterliktir. Ticari bir hedef olsun veya olmasın,

girişimcilik ruhuna veya davranışına katkıda bulunan tüm öğrenme disiplinlerinde ve eğitim ve öğretim türlerinde (yaygın, örgün, gayriresmi) yaşamboyu öğrenme sürecidir (Girişimcilik Eğitimi Tematik Çalışma Grubu tarafından kullanılan tanım).

Deneyisel öğrenme: Deneyimlerden öğrenme süreci ya da daha detaylı tanımlandığında yaptıklarımız hakkında düşünerek öğrenme. Deneyisel öğrenme, öğrencinin oldukça pasif bir rol oynadığı ezbere dayalı veya didaktik öğrenmeden oldukça farklıdır.

Genel eğitim: Öğrencileri aynı veya daha yüksek bir ISCED seviyesinde daha gelişmiş eğitim programları için hazırlamak ve öğrencilerin okuryazarlığının ve sayı becerilerinin yanı sıra genel bilgi, beceri ve yeterliklerini geliştirmek için tasarlanmış eğitim programları. Bu programlar, genellikle okula veya koleje dayalıdır. Genel eğitim, bir mesleğe, ticarete veya meslek grubuna hazırlamak için tasarlanan eğitim programlarını içermez ve doğrudan iş piyasası ile ilgili bir diploma elde edilmesini sağlamaz (kaynak: UNESCO – ISCED 2011).

Girişimcilik eğitimi uygulama yönergeleri: Öğretmenlere uygulamalarında girişimcilik eğitimini uygulamak için destek veren zorunlu olmayan belgeler. Daha somut ve detaylı bir şekilde, girişimcilik eğitimi konusunda resmi belgelerde yer alan hedeflerin nasıl uygulanacağını tanımlar. Uygulamalı örnekleri ve/veya öğretim materyallerini içerir.

Dolaylı fonlama: İş kurma parası bulmak, geliştirmek ve işletmeleri hisse senedi finansmanı ve garantiler kullanarak transfer etmek amacıyla yararlanıcılara yardım etmek için finansal araçlara ve Yapısal Fonlar aracılığıyla ulusal/bölgesel yetkililere ayrılan AB fonları.

Öğretmenlik lisans eğitimi (ÖLE): Öğretmenlik diploması almayı sağlayan program. Genellikle genel ve mesleki öğeler içerir. Genel ögesi, adayların mezun olduğunda öğreteceği genel eğitim kurslarını ve derslerde uzmanlaşmayı kapsar. Mesleki kısmı ise, öğretmen adaylarını öğretmen için gerekli teori ve uygulamalı becerilerle donatır ve sınıf içi uygulamaları kapsar.

Kurum içi girişimcilik: Yapılması istenmeden bir kurumda çalışanların kendi kendilerine yeni bir görev üstlenmeleri. Bu yüzden, kurum işi girişimci çalışan yaratıcılık ve yenilikçiliğe odaklanır ve kurumsal bir çevrede çalışırken fikrini kar getiren bir girişime çevirebilir (kaynak: Wikipedia).

Öğrenme kazanımları: Avrupa Nitelikler Çerçevesine (EQF) göre, öğrenme kazanımları, bilgi, beceri ve yeterlikler bakımından tanımlanan, bir öğrencinin ne bildiğini, anladığını ve bir öğrenme sürecini tamamladığında ne yapabileceğini ifade eder (Avrupa Parlamentosu ve Konseyi, 2008). Öğrenme hedefleri, geliştirilmesi gereken daha genel yeterlikleri tanımlarken öğrenme kazanımları somut kazanım düzeyleri sağlar.

Girişimcilik eğitimi için öğrenme kazanımları: Aşağıdaki örnekler, her kategori için en alt ve en üst seviyede kazanımları göstererek, Avrupa projesi ASTEE, Girişimcilik Eğitimi için Değerlendirme Araçları ve Göstergeleri, tarafından tanımlanan boyutlara dayalıdır (Moberg vd., 2014).

Girişimcilik tutumları:

A1 Kendine güven

Başlangıç seviyesi: Kendisi hakkında daha güvenli hissetmeye ve gelecek için daha yüksek isteklere sahip olmaya başlama.

İleri seviye: Kendi değerlerine güven duyma.

A2 Girişim duygusu

Başlangıç seviyesi: Basit bir problem için çözümler aramaya başlama.

İleri seviye: Bir probleme çözüm önerme ve ona göre davranma.

Girişimcilik becerileri:

S1 Yaratıcılık

Yeni ve yaratıcı şekillerde düşünebilme gücü. Öğrencilere fikir oluşturma, problem çözme, yenilik yapmayı öğrenme ve fırsat yaratma imkanı sunar.

Başlangıç seviyesi: Yaratıcı fikirler geliştirme ve değerlerini tanıma.

İleri seviye: Problemleri çözen yaratıcı fikirler geliştirme ve işletmelerdeki ve/veya toplumdaki fırsatları fark etme.

S2 Planlama

Görevleri planlama ve yapılandırma becerisi.

Başlangıç seviyesi: Basit planlama becerilerini uygulama ve sınırlı kaynaklar konusunda anlayış gösterme.

İleri seviye: Hedefleri planlama ve denetimli bir proje uygulama.

S3 Finansal okuryazarlık

Finansal ifadeleri ve bütçeleri anlama becerisi.

Başlangıç seviyesi: Ürünlerin fiyatını ve ederini anlama ve karşılaştırma.

İleri seviye: Fikirlerle fon sağlamak için farklı olasılıkları açıklama.

Veya:

Proje ile ilgili zor veya olağandışı problemleri ele almak için uygun mali ve dijital araçları kullanma.

S4 Kaynakları organize etme

Bir (işletme) fırsatı kullanmak için kaynak toplama ve organize etme becerisi.

Başlangıç seviyesi: Kaynakları basit bir şekilde anlamaya başlama.

İleri seviye: Var olan kaynaklardan katma değer oluşturma.

S5 Belirsizlik/risk yönetimi

Bir iş fikrini uygulama ve kullanma sürecinde belirsizliği yönetme ve belirsizlikle baş etme becerisi.

Başlangıç seviyesi: Riskin farkına varmaya ve kendi eylemlerinin sorumluluğunu almaya başlama.

İleri seviye: Riski tanımlama ve eylemler ve kararlar için sorumluluk alma.

S6 Takım çalışması

Diğerleriyle etkili ilişkiler kurmanın yanı sıra işbirliği, iletişim aracılığıyla hedeflere ulaşma ve verilen işleri yapabilme becerisi.

Başlangıç seviyesi: Diğerleriyle çalışmaya başlama.

İleri seviye: Onaylanan birimlerle birlikte çalışma, problemlerle baş etme ve çözümleri görüşme.

Girişimcilik bilgisi:

K1 Fırsatları değerlendirme

Başlangıç seviyesi: Yerel düzeyde sağlanan ürünleri ve hizmetleri tanıma.

Veya:

Bazı (iş) fikirlerin işe yaradığını, bazılarının yaramadığını anlama.

İleri seviye: Kar ve gideri karşılaştırma.

K2 Toplumda girişimcilerin rolü

Başlangıç seviyesi: Bir girişimcinin rolünü anlama.

İleri seviye: Bir girişimcinin rolünü açıklayabilme.

K3 Girişimcilikle ilgili kariyer seçenekleri

Başlangıç seviyesi: Bir bireyin bir iş kurmasının farklı nedenlerinin olduğunu (para kazanma, diğerlerine yardım etme veya farklı bir şey yapma) anlama.

İleri seviye: İş ve sosyal girişimcilik arasındaki girişimcilikle ilgili kariyer seçeneklerini tanımlama.

Ortaklık anlaşmaları: Avrupa Komisyonu ve bireysel AB ülkeleri arasındadır ve 2014 ve 2020 yılları arasından Avrupa Yapısal ve Yatırım Fonlarından nasıl fon kullanılacağı ile ilgili ulusal yetkililerin planlarını belirlemektedir. Mantıklı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyüme için Avrupa 2020'nin genel hedefleriyle bağlantı kurarak her ülkenin stratejik hedeflerini ve yatırım önceliklerini özetler.

Uygulamalı girişimcilik deneyimi: Öğrencinin fikirler bulma, iyi bir fikri tanımlama ve bir fikri eyleme dönüştürme fırsatı bulduğu eğitimsel bir deneyimdir. Bireysel veya küçük bir takımın parçası olarak öğrencinin başlattığı bir girişim olmalı, yaparak öğrenmeyi kapsamalı ve somut bir kazanım ortaya koymalıdır. Böyle bir fırsatın amacı, öğrencilerin fırsatları fark edebilmeleri, çözümleri tanımlayabilmeleri ve fikirlerini uygulamaya koyabilmeleri için beceri, güven ve yeterlik geliştirmeleridir (İlk defa Eğitimi Yeniden Düşünme İletiminde bahsedilmiştir, mevcut tanım politika reformları için teklif çağrısında EACEA için geliştirilmiştir, EACEA, 2014.).

Projeye dayalı öğrenme: Öğrencilerin karmaşık bir soru, problem veya zorluğu araştırmak ve karşılık vermek için belirli bir zaman aralığı boyunca çalışarak bilgi ve beceri kazandığı bir öğretim yöntemidir.

Okula dayalı mesleki eğitim: Tüm öğrenciler için çapraz bir temel yeterlik olarak girişimcilik eğitiminin hedefleri doğrultusunda, bu raporda okula dayalı mesleki eğitimin kapsamı özel meslek alanına bakılmaksızın TÜM öğrenciler için olan müfredat (temel müfredat) ve TÜM öğrenciler için var olan seçmeli derslerle sınırlıdır. Çapraz temel bir yeterlik olarak girişimcilik kavramından farklı olduğu için işletme okuma gibi bir kariyer yolu olarak özellikle girişimciliğe adanmış branşlar dikkate alınmamaktadır.

Sosyal girişimler: Kar maksimizasyonundan ziyade toplumun ilgileri (sosyal, toplumsal, çevresel hedefler) için hizmet etmeye çalışır. Sundukları ürünler veya hizmetlerle ve kullandıkları örgütsel veya üretim yöntemleriyle genellikle yenilikçi bir doğaya sahiptir. Genellikle toplumun en kırılgan üyelerini (sosyal olarak dışlanmış insanlar) içerir. Bu yüzden sosyal bütünlük, istihdam ve eşitsizliklerin azalmasına katkıda bulunur.

Resmi belgeler/tavsiyeler/yönergeler: Eğitim ve öğretim kurumlarında gençlerin öğrenmelerini ve gelişimini yöneten merkezi/üst düzey çerçeveyi oluşturan resmi belgeler. Şunlardan herhangi birini veya hepsini içerebilirler: öğrenme içeriği, hedefler ve kazanımlar, pedagojik yaklaşımlar hakkında yönergelerin yanı sıra kazanım hedefleri, öğrenme aktiviteleri ve değerlendirme yöntemleri. Uygulanma şekillerinde farklı derecelerde esneklik gösteren bazı belge türleri de vardır ve bir ülke veya hükümette aynı yaş aralığına uygulanabilir (örneğin, eğitim mevzuatı, merkezi/üst düzey müfredat, merkezi yönergeler ve resmi anlaşmalar). Alternatif olarak, bir ülkede veya bir ülkenin bir bölgesinde birkaç alt belgeye ayrılabilen yalnızca bir tane temel merkezi/üst düzey çerçeve olabilir.

Strateji: Girişimciliği Öğrenme ve Yeterlik Göstergeleri hakkında Uzman Grup stratejileri, politika üretiminin önemli bir alanını tartışan ve belirli bir zaman sürecinde geçilmesi gereken basamakların (genellikle bölgesel/makro) genel ve detaylı özetini sunan yeterli merkezi yetkililerden (ulusal veya bölgesel) ... resmi politika belgeleri olarak tanımlar. Stratejiler bir vizyona sahiptir, hedefleri ve amaçları (nitel ve nicel) tanımlar, süreçleri, yetkilileri ve sorumlu kişileri tanımlar, fonlama kaynaklarını tanımlar, tavsiyeler verir vb. Bir strateji aynı zamanda kurulması gereken ortaklıkları belirler: yetkililer ve paydaşlar arasında, paydaşların kendi aralarında vb. ve aynı zamanda bunların stratejinin geliştirilme şeklini nasıl etkilediğini ve hedeflere nasıl ulaşıldığını da belirler.

Girişimcilik eğitimi stratejisi: Avrupa'da Girişimcilik Eğitimi için Oslo Gündeminin hedeflerinden birisi de (Avrupa Komisyonu, 2006) eğitimin bütün aşamalarını kapsayan açık hedeflerle girişimcilik eğitimi için ulusal stratejiler ortaya koymaktır. Bu tür stratejiler ilgili tüm aktörlerin (kamu ve özel) aktif katılımını gerektirir ve somut eylemleri tanımlarken genel bir çerçeve oluşturur. Bu stratejiler girişimcilik eğitiminin ulusal müfredata dahil edilmesinden okullara ve öğretmenlere destek sağlamaya kadar değişiklik göstermektedir. Genel hedef ise eğitim sisteminin tüm aşamalarında gençlerin girişimcilik yeterliliklerini elde etmede tutarlı bir şekilde ilerlemeleridir.

Derse dahil etme yaklaşımı: Zorunlu müfredatın bir kısmını oluşturan zorunlu derslere girişimcilik eğitiminin dahil edilmesi. Çoğu durumda girişimcilik, toplumsal çalışmalar gibi diğer ilgili alanların yanı sıra tarih, coğrafya, devlet ve politika ve vatandaşlık eğitimini içeren sosyal bilimler dersinin bir parçasıdır.

Öğretim yöntemleri: Pedagojinin eş anlamlısıdır, bu terim öğrenmenin gerçekleşmesini sağlayan ve böylelikle sosyal ve materyal bir kapsamda bilgi, beceri, tutum ve eğilimlerin edinilmesi için fırsatlar oluşturan birtakım teknik ve stratejileri ifade eder. Eğitim çalışanları ve öğrenciler arasındaki etkileşimli süreçleri ve öğrenme ortamını (okul, aile ve toplumu içeren) tanımlar (Siraj-Blatchford, Sylva, Muttock, Gilden & Bell, 2002 dayalı olarak).

Girişim yaratma: Yeni bir fikri ya da teknolojiyi başarılı olabilecek ve yatırımcıların dikkatini çekecek bir işe dönüştürme süreci (Cambridge sözlüğü).

Mesleki eğitim: Bir mesleğe, meslek grubuna veya ticarete özgü bilgi, beceri ve yeterlilikleri öğrencilerin edinmesi sağlar. Mesleki eğitim işyerine dayalı öğelere (rneğin, ıraklık) sahiptir. Bu tür programların başarılı bir şekilde tamamlanması ilgili ulusal yetkililer ve/veya iş piyasası tarafından meslek odaklı olarak kabul edilen iş piyasası ile ilgili mesleki nitelikler sağlar. (Kaynak: UNESCO – ISCED 2011.)

Yaygın uygulama: Merkezi düzey yönergelerin/tavsiyelerin girişimcilik eğitimi alanını kapsamadığı durumda bu rapor kanıta dayalı yerlerde, örneğin temsilci anketlere, analizlere ve raporlara referanslarla desteklenen, yaygın uygulamalar hakkında bilgi verir.

ULUSAL BİLGİ SAYFALARI

Belçika – Fransız Topluluğu	128
Belçika – Almanca konuşan Topluluğu	131
Belçika – Flaman Topluluğu	134
Bulgaristan	136
Çek Cumhuriyeti	139
Danimarka	142
Estonya	145
Yunanistan	148
İspanya	149
Fransa	153
Hırvatistan	156
İtalya	158
Kıbrıs	160
Letonya	161
Litvanya	164
Lüksemburg	167
Macaristan	168
Malta	170
Hollanda	173
Avusturya	176
Polonya	179
Portekiz	182
Romanya	185
Slovenya	188
Slovakya	191
Finlandiya	194
İsveç	197
Birleşik Krallık – İngiltere	199
Birleşik Krallık – Galler	202
Birleşik Krallık – Kuzey İrlanda	205
Birleşik Krallık – İskoçya	208
Bosna-Hersek	211
İzlanda	213
Karadağ	215
Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti	218
Norveç	221
Sırbistan	225
Türkiye	228

Belçika – Fransız Topluluğu

Girişimcilik eğitiminin tanımı

Ulusal bir tanım yerine Belçika – Fransız Topluluğu Yaşam Boyu Öğrenmede Temel Yeterlilikler için Avrupa Referans Çerçevesinde tanımlanan girişimcilik yeterliliği tanımından bahseder ⁽¹⁴³⁾.

İlgili strateji

Belçika'nın Fransız ve Almanca konuşan topluluklarında girişimcilik eğitimi (GE) için ulusal özel bir strateji vardır ⁽¹⁴⁴⁾.

2007'den 2013'e ilk stratejik plandan sonra – şu anda Girişimcilik ve Yenilikçilik Ajansı (AEI) adı verilen – Ekonomik Gelişim Walloon Ajansı 2014'den 2020'ye girişimcilik eğitimi için bir programı kapsayan ikinci bir plan oluşturdular. 'GİRİŞİMCİLİK 3.15: Girişimcilik Nesli için 3 Eksen ve 15 Kol' ISCED seviyeleri 1-8'i kapsar ve Fransız Topluluğu Bakanlığı, Almanca Konuşan Topluluk Bakanlığı, eğitim kurumları, uzman ağları ve iş kurumlarından paydaşlarla birlikte AEI tarafından yönetilir.

Temel hedefler

Walloon bölgesi tarafından geliştirilen stratejinin genel hedefi ortaklar arasındaki iş birliğini desteklemek ve girişimcilerin sayısını artırmaktır fakat ayrıca gelecek nesilleri mesleki hayatlarında daha girişimci bireyler yapmayı ve bölgesel performansı geliştirmeyi hedefler.

Somut eylemler

Her biri değişikliği destekleyen beş eyleme sahip üç strateji alanı vardır.

1. Girişimcilik eğitimini desteklemek için:

- Okulların girişimcilik ruhunu tanımasına yardımcı olma – her ilkokul, ortaokul, lise ve yükseköğretim kurumunun GE için çalışmasını sağlayarak;
- Öğretmenleri dahil etme – rehberlik, öğretim, ağ kurma ve araçların sağlanması aracılığıyla girişimciliğe yatırım yapmak isteyen herkesi destekleyerek;
- Öğretmen adaylarını hazırlama – temel bir girişimcilik ve işletme bilgisine sahip olabilsinler ve hepsinin üstünde olumlu bir imaja sahip olabilsinler diye öğretmenlik kariyerini seçen herkese uygun destekler sağlama;
- Girişimcilik dünyasını dahil etme – bu eylemlerin etkisini artırmak için iş dünyası ile eğitim dünyasının birlikte çalışmasını;
- Girişimcilik deneyiminin tüm gençlere ulaşmasını sağlama – böylelikle her öğrenci (eğitim kariyerleri bitmeden önce) evrensel bağlamda işletme ve Walloon ekonomisi konusunda gerçekçi bir anlayışa sahip olur ve girişimcilik tutumlarını ve becerilerini geliştirmek için asgari sayıda aktiviteye katılmış olur.

(143) http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/en_GB/-EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=NC7807312

(144) http://as-e.be/sites/default/files/public/documents/2262_13dossier_entrepreneuriat_3_15_mef_version_def.pdf

2. Gelecek nesil girişimcilere yatırım yapmak:

- Girişimci okulları destekleme – ilkökul, ortaokul, lise ve yükseköğretim için uygun bir tanım belirleyerek, 'girişimci okullar' arasındaki ağı tanımlama, tanıma, destekleme ve teşvik etme;
- Girişimcilik programlarını yoğunlaştırma – girişimciliğe başlama veya girişimcilikle bağlantılı programlara kaydolun gençler için ekonomi ve girişimcilik bilgisi, becerisi ve tutumlarını hedefleyen daha kapsamlı programlar geliştirmek için girişimci okulları teşvik etme. Gerekli durumlarda amacı girişimcilik olan programları destekleme;
- Gençleri cesaretlendirme – girişimcilikle ilgilenen gençlerin sanal veya gerçek projelerde buluşmasını, ağ kurmasını ve çalışmasını sağlayan etkinlikler düzenleme;
- Özgüveni teşvik etme – gençlerin girişimcilik becerilerinin ve tutumlarının geliştirilmesine katkıda bulunma;
- Girişimcilik ekosistemini dahil etme ve bu sistemle ağ kurma – kamu ve özel bölgesel ve alt bölgesel girişimcilik ekosistemlerini dahil etme ve bu eylemlerin etkisini artırmak için iş dünyasıyla işbirliğini sağlama.

3. Yatırımları yüksek büyüme potansiyeline sahip işletmelere çevirme ve meslek hayatının ilk 10 yılı boyunca girişimciliği teşvik etme:

- Akademik ortamlarda gerçek projeler tasarlama – öğrenciler, araştırmacılar veya doktora öğrencileri tarafından yürütülen gerçek projelerin gelişimi için yükseköğretimde ortamlar oluşturma;
- Genç girişimcileri destekleme – kendi projelerini geliştiren genç mezunlar için kaynak geliştirme ve tavsiye desteği;
- Genç girişimcilere eğitim verme – daha geniş toplumdan destek kaynakları sunma veya girişimcilik eğitimi verme;
- Girişimsel başarı gösterme – örneğin, the *Grand prix Wallon de l'Entrepreneuriat* aracılığıyla başarı hikayelerini ve kanıtları topluma duyurarak girişimciliği teşvik etme;
- Girişimcilik ateşini körüklemek – yeni girişimcileri ağına bir parçası yaparak ve var olan desteği keşfetmeleri için onlara destek vererek girişimcilik ruhlarını sürdürme ve var olan destek sistemi aracılığıyla yeni olası girişimcilerin dikkatini çekme.

İzleme Çerçevesi

Walloon Bölgesinde, iki gösterge grubu planlanmaktadır – eylem göstergeleri ve tutumlar üzerinde etki göstergeleri. Eksen 1 ve 2'de uygulanan tüm eylemler kayıt edilecektir. Eğitim profesyonellerinin ve gençlerin değişen tutumlarının değerlendirilmesi planlanmaktadır ve 2011'den 2013'e yapılan anketlerin sonuçları güncellenecektir.

Müfredatta

Müfredatta açık bir şekilde yerleştirme

Girişimcilik eğitimi tüm okul seviyelerinde çapraz müfredat hedefidir. Ancak, okullar müfredat ve öğretim yöntemlerini belirlemede özerkliğe sahiptir.

ISCED 1'de, girişimcilikle bağlantılı özellikle tutumları ve becerileri, örneğin, girişimde bulunma, yaratıcılık, özerklik ve sorumluluk, teşvik eden iyi okul örnekleri vardır.

ISCED 2-3’te, girişimcilik eğitimi ‘Ekonomi Bilimleri’ seçmeli dersinin bir parçasıdır. Bu ders için uygulama yönergeleri ve öğretim materyalleri vardır ⁽¹⁴⁵⁾.

Öğrenme kazanımları

ISCED 3’te, ‘Ekonomi Bilimleri’nin (seçmeli bir ders) öğrenme kazanımları, sözleşmeler veya hesaplama gibi işe özgü boyutlar kapsamında çapraz becerileri (örneğin problemleri analiz etme ve çözme) tanımlayan değerlendirme kriteri ⁽¹⁴⁶⁾ olarak tanımlanır. Her okul/ağ kendi müfredatını geliştirir, bu yüzden sınırlı sayıda yönerge vardır.

Örneğin, Fransız Topluluğu tarafından yönetilen okullarda ISCED 3 öğrencileri:

- mali problemleri çözmek için gerekli bilgiyi toplamalı ve yorumlamalıdır;
- problem durumlarına ekonomi kavramlarını uygulamalıdır;
- tüketici ve üretici davranışının sınırlılıklarının ve fırsatlarının farkında olma;
- sorumlu bir birey olmaya hazırlama – sorumlu bir vatandaş olmanın yanı sıra sorumlu bir tüketici ve üretici olma;
- işletmeyi yönetme ve mantıklı bir şekilde organize etme ihtiyacının farkında olma;
- basit market araştırması yapma ve küçük şirketler aracılığıyla ürün geliştirme veya müfredat dışı bir aktiviteyi fonlamak için market araştırması yapmak.

Öğretmen eğitimi ve destek

Girişimcilik eğitimi, ÖLE için temel müfredata yerleştirilmemiştir. Ancak, AEI, özellikle öğretmen adayları tarafından girişimcilik projeleri geliştirmek için, örneğin burslar aracılığıyla, araştırma ve öğretim yenilikçiliğini teşvik etmek amacıyla yükseköğretimde girişimlere destek vermek istemektedir. SMG için, AEI girişimcilik eğitimi öğretmenleri için eğitim düzenlemeyi planlamaktadır.

Hizmet-içi Eğitim Kurumu (IFC) ekonomi ve sosyal bilgiler öğretmenleri, genel lise ve okula dayalı mesleki eğitimde teknik ve mesleki derslerin öğretmenleri için girişimcilik konusunda SMG dersleri verir. Geçen sene, Eğitim ve Eğitim Ağları Kurumu ile birlikte IFC 'Entr'apprendre' adı verilen bir projeye başladı. 2015/16’da, 16 girişim bu projede yer alacaktır.

Ayrıca, Walloon Bölgesinde AEI, öğretmenlerin zihinlerini iş dünyasına açarak ve girişimcilik/yaratıcılık pedagojisi ve yöntemlerinde öğretmenleri eğiterek girişimcilikle ilgilenen tüm öğretmenleri desteklemeyi amaçlar. Tüm seviyelerde GE’yi teşvik etmek için pedagojik danışmanlar ağını (*agents de sensibilisation à l'esprit d'entreprendre* – ASEE) yönetir ve GE konusunda öğretmenler için ağ çalıştayları yapar. Bu zamanda kadar, öğretmenleri desteklemek için sekiz araç geliştirmiştir ⁽¹⁴⁷⁾.

Brüksel bölgesinde, ‘Yeteneğini Geliştir’ ⁽¹⁴⁸⁾ girişimi Brüksel Girişim Ajansı (ABE) tarafından yönetilmektedir ⁽¹⁴⁹⁾. Okullarda girişimcilik ruhu geliştirmek amacıyla 2008’den beri çalışmaktadır. Hedeflerinden biri ise okul seviyesinde bu boyutu dahil eden tüm öğretmenlere destek vermektir.

(145) <http://www.enseignement.be/index.php?page=24399>

<http://www.enseignement.be/index.php?page=25137&type=3&annee=13,14,15,16,17,18&discipline=10&act=search>

(146) <http://www.enseignement.be/index.php?page=24924&navi=592>

(147) Bakınız stratejinin s. 11’i.

(148) <http://www.boostyourtalent.be/enseignants/programmes/?lang=fr>

(149) <http://www.abe-bao.be/fr>

Belçika – Almanca konuşan Topluluğu

Girişimcilik eğitiminin tanımı

Ulusal bir tanım yerine Belçika – Almanca konuşan Topluluğu Yaşam Boyu Öğrenmede Temel Yeterlikler için Avrupa Referans Çerçevesinde tanımlanan girişimcilik yeterliliği tanımından bahseder ⁽¹⁵⁰⁾.

Almanca konuşan Toplulukta resmi eğitim internet sitesinde girişimcilik ruhundan şöyle bahsedilmektedir:

'Girişimcilik ruhu erken yaşlarda ekilmelidir ve yalnızca deneyim aracılığıyla geliştirilebilir. Vatandaşların hayal gücü, yaratıcılığı ve girişimcilik ruhu yaşadıkları bölgede gerekli kazançlardır. Girişimcilik ruhu değişen dünyanın taleplerine uyma becerisi anlamına gelir ve yeni meslekler oluşturmaya yardımcı olur ve bir bölgenin ekonomik gelişimini güçlendirir' ⁽¹⁵¹⁾.

İlgili strateji

Belçika'nın Almanca konuşan ve Fransız Toplulukları için girişimcilik eğitimi konusunda özel ulusal bir strateji vardır ⁽¹⁵²⁾. 2007'den 2013'e ilk stratejik plandan sonra GE için yeni bir program geliştirilmiştir. 'GİRİŞİMCİLİK 3.15: Girişimcilik Nesli için 3 Eksen ve 15 Kol' 2014-2020 zaman aralığını ve ISCED seviyeleri 1-8'i kapsar. Hükümet, eğitim ve işletmelerde çeşitli paydaşlarla, şimdiki adı Girişimcilik ve Yenilikçilik Ajansı (AEI) olan Ekonomik Gelişim için Wallon Ajansı (ASE) tarafından yönetilmektedir.

Temel hedefler

Stratejinin genel hedefi ise ortaklar arasında işbirliğini desteklemek ve girişimcilerin sayısını artırmaktır fakat ayrıca gelecek nesilleri mesleki hayatlarında daha girişimci bireyler yapmayı ve bölgesel performansı geliştirmeyi hedefler.

Somut eylemler

Her biri değişikliği destekleyen beş eyleme sahip üç strateji alanı vardır.

1. Girişimcilik eğitimi desteklemek için:

- Okulların girişimcilik ruhunu tanımasına yardımcı olma – her ilköğretim, ortaokul, lise ve yükseköğretim kurumunun GE için çalışmasını sağlayarak;
- Öğretmenleri dahil etme – rehberlik, öğretim, ağ kurma ve araçların sağlanması aracılığıyla girişimciliğe yatırım yapmak isteyen herkesi destekleyerek;
- Öğretmen adaylarını hazırlama – temel bir girişimcilik ve işletme bilgisine sahip olabilsinler ve hepsinin üstünde olumlu bir imaja sahip olabilsinler diye öğretmenlik kariyerini seçen herkese uygun destekler sağlama;

(150) http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/en_GB/-/EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=NC7807312

(151) http://www.bildungsserver.be/desktopdefault.aspx/tabid-2459/4428_read-31787/

(152) http://as-e.be/sites/default/files/public/documents/2262_13dossier_entrepreneuriat_3_15_mef_version_def.pdf

- Girişimcilik dünyasını dahil etme – bu eylemlerin etkisini artırmak için iş dünyası ile eğitim dünyasının birlikte çalışmasını;
 - Girişimcilik deneyiminin tüm gençlere ulaşmasını sağlama – böylelikle her öğrenci (eğitim kariyerleri bitmeden önce evrensel bağlamda işletme ve Walloon ekonomisi konusunda gerçekte bir anlayışa sahip olur ve girişimcilik tutumlarını ve becerilerini geliştirmek için asgari sayıda aktiviteye katılmış olur.
2. Gelecek nesil girişimcilere yatırım yapmak:
- Girişimci okulları destekleme – ilkokul, ortaokul, lise ve yükseköğretim için uygun bir tanım belirleyerek, 'girişimci okullar' arasındaki ağı tanımlama, tanıma, destekleme ve teşvik etme;
 - Girişimcilik programlarını yoğunlaştırma – girişimciliğe başlama veya girişimcilikle bağlantılı programlara kaydolun gençler için ekonomi ve girişimcilik bilgisi, becerisi ve tutumlarını hedefleyen daha kapsamlı programlar geliştirmek için girişimci okulları teşvik etme. Gerekli durumlarda amacı girişimcilik olan programları destekleme;
 - Gençleri cesaretlendirme – girişimcilikle ilgilenen gençlerin sanal veya gerçek projelerde buluşmasını, ağı kurmasını ve çalışmasını sağlayan etkinlikler düzenleme;
 - Özgüveni teşvik etme – gençlerin girişimcilik becerilerinin ve tutumlarının geliştirilmesine katkıda bulunma;
 - Girişimcilik ekosistemini dahil etme ve bu sistemle ağı kurma – kamu ve özel bölgesel ve alt bölgesel girişimcilik ekosistemlerini dahil etme ve bu eylemlerin etkisini artırmak için iş dünyasıyla işbirliğini sağlama.
3. Yatırımları yüksek büyüme potansiyeline sahip işletmelere çevirme ve meslek hayatının ilk 10 yılı boyunca girişimciliği teşvik etme:
- Akademik ortamlarda gerçek projeler tasarlama – öğrenciler, araştırmacılar veya doktora öğrencileri tarafından yürütülen gerçek projelerin gelişimi için yükseköğretimde ortamları oluşturma;
 - Genç girişimcileri destekleme – kendi projelerini geliştiren genç mezunlar için kaynak geliştirme ve tavsiye desteği;
 - Genç girişimcilere eğitim verme – daha geniş toplumdan destek kaynakları sunma veya girişimcilik eğitimi verme;
 - Girişimsel başarı gösterme – örneğin, the *Grand prix Wallon de l'Entrepreneuriat* aracılığıyla başarı hikayelerini ve kanıtları topluma duyurarak girişimciliği teşvik etme;
 - Girişimcilik ateşini körüklemek – yeni girişimcileri ağı bir parçası yaparak ve var olan desteği keşfetmeleri için onlara destek vererek girişimcilik ruhlarını sürdürme ve var olan destek sistemi aracılığıyla yeni olası girişimcilerin dikkatini çekme.

İzleme çerçevesi

Belçika Almanca konuşan Topluluğunda ve Walloon Bölgesinde, iki gösterge grubu planlanmaktadır – eylem göstergeleri ve tutumlar üzerinde etki göstergeleri. Eksen 1 ve 2'de uygulanan tüm eylemler kayıt edilecektir. Eğitim profesyonellerinin ve gençlerin değişen tutumlarının değerlendirilmesi planlanmaktadır ve 2011'den 2013'e yapılan anketlerin sonuçları güncellenecektir.

Müfredatta

Müfredata açık bir şekilde yerleştirme

Girişimcilik eğitimi çapraz müfredat hedefi olarak okula dayalı mesleki eğitimin müfredatına yerleştirilir fakat ISCED 1-3 seviyelerine dahil edilmez. Ancak, *Kariyer Seçimi ve Kariyer Rehberliği Hazırlığı için Beceriler Rehberi* ⁽¹⁵³⁾ ISCED seviyeleri 1-3'teki tüm dersler için çapraz müfredat beceri kılavuzudur. GE ile bağlantılı bazı öğrenme kazanımlarını tanımlayarak okul ve iş arasında güçlü bağlantılar yapar.

Öğrenme kazanımları

Okula dayalı mesleki eğitim müfredatı, ISCED 1-3 için çapraz müfredat becerisi (ISCED 1-3) bazı GE ile ilgili öğrenme kazanımlarını içerir. Bunlar genellikle girişimcilik tutumları ile ilişkilidir (kendine güven ve girişim duygusu). Okula dayalı mesleki eğitimde, çok çeşitli girişimcilik öğrenme kazanımları (tutumlar, beceriler ve bilgi) müfredata dahil edilir ⁽¹⁵⁴⁾.

Öğretmen eğitimi ve destek

Girişimcilik eğitimi, Topluluktaki ISCED 0-1 için zorunlu ÖLE programlarına henüz yerleştirilmemiştir (NB: ÖLE yalnızca Toplulukta bu seviyelerde verilmektedir). Ancak, AEI, özellikle öğretmen adayları tarafından girişimcilik projeleri geliştirmek için, örneğin burslar aracılığıyla, araştırma ve öğretim yenilikçiliğini teşvik etmek amacıyla yükseköğretimde girişimlere destek vermek istemektedir.

Hizmet-içi Eğitim Kurumu (IFC) ekonomi ve sosyal bilgiler öğretmenleri, genel lise ve okula dayalı mesleki eğitimde teknik ve mesleki derslerin öğretmenleri için girişimcilik konusunda SMG dersleri verir. Geçen sene, Eğitim ve Eğitim Ağları Kurumu ile birlikte IFC 'Entr'apprendre' adı verilen bir projeye başladı. 2015/16'da, 16 girişim bu projede yer alacaktır.

AEI, GE'yi teşvik etmek için (ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarının %93'ü kapsamaktadır) pedagojik danışmanlar açısından sorumludur. Öğretmenler için girişimcilik eğitimi hakkında ağ oluşturma çalışmaları düzenler ve sekiz öğretim aracı, örneğin 'Çocuk Tutumları' ve 'Crealoie' (gelecek yıllarda genişletilecek olan) geliştirilmiştir.

2014'te, ISCED 1-3 seviyesinde öğretmenlerin ve öğrencilerin iş dünyasıyla bağlantı kurabildiği aktiviteleri teşvik etmek için Almanca konuşan Toplulukta Okul ve Ekonomi çalışma grubu (*Studienkreis Schule und Wirtschaft in der DG*) tarafından geliştirilmiştir ⁽¹⁵⁵⁾.

(153) http://www.bildungsserver.be/PortalData/21/Resources/downloads/schule_ausbildung/schulische_ausbildung/rahmenplaene_neu/RP_Schulische_Berufswahlvorbereitung_und_Berufsorientierung PRIM_SEK.pdf

(154) <http://www.iawm.be/de/ausbildung/Lehrprogramme/Allgemeinkenntnisse.pdf>

(155) http://www.schulewirtschaft.be/Studienkreis_Schule_Wirtschaft/PDF/Leitfaden_Endversion-1504.pdf

Belçika – Flaman Topluluğu

Girişimcilik eğitiminin tanımı

Flanders'ta, girişimcilik eğitimi girişimcilik ruhunu ve/veya girişimciliği teşvik eden eğitimi tanımlayan kapsayıcı bir terim olarak kullanılır.

'Girişimcilik ruhu dediğimizde, girişimde bulunma, belirli bir bağlamda fikir geliştirme becerisini, sorumluluk, cesaret, yaratıcılık ve öz yönlendirme duygusunu, örneğin fikirleri eylemlere dönüştürmeyi sağlayan kişisel özellikleri kastetmekteyiz. Ayrıca, hedeflere ulaşmak için projeleri tasarlama ve yönetmekle ilgilidir. Girişimcilik ruhu her bireye evde ve toplumda ek değer katar ve ayrıca çalışma ortamına katkıda bulunma ve bu ortamdaki fırsatları yakalamaya yardımcı olur.

Girişimcilik terimi, özel sektörde ve kar amacı gütmeyen sektörde bir girişim geliştirirken bir girişimcinin geçebileceği tüm aşamalarla ilgilidir. Bu durum, ekonominin işleyişi ve bir girişimci veya kurumun karşılaşabileceği olasılıklar ve zorluklar konusunda iyi bir anlayış gerektirir. Girişimcilik ruhu, burada girişimcilik için gerekli bir şart olarak görülür. Ayrıca, etik bir rol oynamada girişimlerin sahip olduğu sorumluluğun ve örneğin dürüst ticaret veya şirket sosyal sorumluluğu aracılığıyla hem kendileri hem de çevreleri üzerindeki olumlu etkinin tamamen farkında olmak da önemlidir' ⁽¹⁵⁶⁾.

İlgili strateji

Belçika – Flanders'ta girişimcilik eğitimi ele alan özel bir strateji vardır. 'Girişimcilik Eğitimi Eylem Planı' ISCED 1-8'i kapsar ve 2011-2014 yılları arasında kullanılmıştır. 11 Aralık 2015'te Flaman Hükümetine 2015-2019 için güncellenmiş bir eylem planı sunulmuştur.

Temel hedefler

2011-2014 Eylem Planı dört stratejik hedefi gerçekleştirmek için oluşturulmuştur. Bu hedefler eşit öneme sahiptir ancak her zaman eşit derecede yer almayabilir:

- öğrenciler ve kurs katılımcıları eğitimleri bittiğinde gerekli girişimcilik ruhuna sahip olmalıdır;
- eğitimleri bitmeden önce, öğrenciler ve kurs katılımcıları kendilerini girişimciliğe hazırlama fırsatı bulmuş olmalıdır;
- öğrenciler ve kurs katılımcıları girişimci olmak için motive olmalıdır;
- öğretmenler girişimcilik ruhu göstermeli ve dengeli bir girişimcilik görüşüne sahip olmalıdır.

Somut eylemler

Her stratejik hedef için özel eylemler tanımlanmaktadır.

Yer alan aktörler ve paydaşlar

Bu Eylem Planı dahil olan tüm politika aktörleri ile işbirliği içinde oluşturulmuştur:

- hükümet birimleri: Eğitim ve Öğretim Birimi; Ekonomi, Bilim ve Yenilik Birimi; Çalışma ve Sosyal Ekonomi Birimi; Tarım ve Balıkçılık Birimi;

(156) <http://www.ondernemendonderwijs.be/Proefproject%20stages/actieplan%20ondernemerschapsonderwijs%202011-2014%20versie%20bijgestuurd%20na%20adviezen.doc>

- Bakanlık ofisleri: Bakanlık Müşavirliği-Flanders Hükümeti Başkanı ve Ekonomi, Yabancı Politika, Tarım ve Kırsal Politika Flaman Bakanı; Finans,Bütçe, Çalışma, Şehir ve Ülke Planlaması ve Spor Flaman Bakanlığı Müşavirliği; Eğitim, Gençlik, Eşit Fırsatlar ve Brüksel İşleri Flaman Bakanlığı Müşavirliği;
- Hükümet ajansları: Flanders Girişim Ajansı, Girişimcilik Eğitimi SYNTRA Vlaanderen Flaman Ajansı.

Eylem Planı, tavsiye için Flaman Eğitim Konseyine, Flanders Sosyo-ekonomik Konseyine ve GE sağlayıcıları ağına teslim edilmiştir.

İzleme çerçevesi

Flanders şu anda Eylem Planı ile ilgili bir izleme çerçevesi hakkında çalışmaktadır.

Müfredatta

Müfredata açık bir şekilde yerleştirme

Girişimcilik eğitimi okula dayalı mesleki eğitim de dahil ISCED 2-3 için çapraz müfredat hedefi olarak açık bir şekilde ifade edilmiştir ve ISCED 3 için seçmeli ayrı bir ders olarak yer alır.

Eğitim özgürlüğü Belçika'da yasal bir haktır ve bu yüzden okullar müfredatı ve öğretim yöntemlerini belirlemede özerkliğe sahiptir. Ancak, hükümet tarafından fonlanmak için girişimcilik becerilerini ve bilgiyi birleştiren kazanım hedeflerini karşılamalıdır. Eylem Planı, GE'nin tüm derslere ve seviyelere dahil edilmesi gerektiğini ve girişimcilik ruhunu öğrenmenin Girişimcilik Eğitimi çizgisi aracılığıyla sağlandığı ve aşama aşama geliştirildiğini ifade eden merkezi bir mesajla GE için okulların müfredatının nasıl tasarladığını gösterir.

Öğrenme kazanımları

Anaokulunda, Eylem Planı girişimcilik ruhunu geliştirmek için eylemlere odaklanmayı önerir. İlkokuldan itibaren odak noktası girişimcilik ruhunu geliştirmektir fakat ayrıca girişimcilik konusunda olumlu bir bakış açısı sağlamak ve toplum için önemi konusunda farkındalık oluşturmak da hedeflenir. Girişimcilerle bağlantı kurmak için ilk gerçek aşama burada kaydedilmelidir.

Ortaöğretim ve yükseköğretim, girişimcilik ruhunun teşvik edilmesi konusuna çalışmaya devam etmelidir ve girişim ve girişimcilik hakkında gerçekçi bir bakış açısı müfredata, pedagojiye ve değerlere eklenmelidir. İlgili her öğrenci bir iş yönetiminin nasıl olacağını öğrenme fırsatı bulmalıdır. Ortaöğretimde, müfredata dahil edilmesi ve örneğin, dil, fen ve teknoloji gibi diğer alanlarla ilişkili olmalıdır. Son olarak, kariyer rehberliği kapsamında, geçerli bir kariyer seçimi olarak yeni bir iş kurmaya yer vermek de önemlidir.

Öğretmen eğitimi ve destek

Girişimcilik eğitimi ile ilgili ÖLE ve SMG için özel bir ulusal eğitim yoktur. Öğretmen yetiştirme kurumları ÖLE'de kapsadıkları açısından özerkliğe sahiptir. VLAJO (Genç Başarı ile bağlantılı olarak) ve UNIZO öğretmen eğitimleri veren ve müfredat dışı aktiviteler ve yarışmalar düzenleyen GE konusunda uzmanlık merkezleridir. İki kurum da kısmen Flanders hükümetinden fon almaktadır.

Bulgaristan

Girişimcilik eğitiminin tanımı

Ulusal bir tanım yerine, Bulgaristan, Yaşam Boyu Öğrenmede Temel Yeterlikler için Avrupa Referans Çerçevesinde tanımlanan girişimcilik yeterliliği tanımından bahseder ⁽¹⁵⁷⁾.

İlgili strateji

Bulgaristan’da girişimcilik eğitimi (GE) için özel ulusal bir strateji yoktur. Eğitim ve öğretimin her basamağını kapsayan ‘Yaşam Boyu Öğrenme Ulusal Stratejisi 2014-2020’ ⁽¹⁵⁸⁾ dahilinde ele alınır.

Temel hedef

Girişimcilik eğitimi ile ilgili temel hedef, bölüm 3.3.4’te tanımlandığı gibi ‘ekonominin ihtiyaçlarıyla ve iş piyasasındaki değişikliklerle uyumlu eğitim ve öğretimi teşvik etme’dir. Bu durum, yenilikçilik ve girişimi teşvik etmenin yanı sıra daha iyi iş piyasası becerileri geliştirmek için işletmeler ve eğitim, öğretim ve araştırmanın tüm sektörleri arasında ortaklıklar kurmayla ilişkilidir. Temel metinde, bu durumun tüm seviyelerde müfredata odaklanarak ve tüm seviyelerde kariyer rehberliği politikası ve uygulaması aracılığıyla başarılabileceğinden bahsedilmektedir; ayrıca öğrenme kazanımları geçerlik sisteminin de kurulması önerilir. Metin, sosyal becerilerin gelişiminin yanı sıra girişimciliği de içeren temel yeterliklerin önemini vurgular.

Somut eylemler

Stratejinin uygulanması için bir Eylem Planı vardır ⁽¹⁵⁹⁾. GE ile ilgili eylemler şunlardır:

- eğitim şirketleri ağını genişletme;
- öncelikli alanlarda yeterliklerin gelişimi için eğitim kursları organize ederek eğitim çalışanlarının becerilerini geliştirmek için onları motive eden şartlar sağlamak;
- girişimcilik yeterliklerinin gelişimi konusunda öğretmenlere eğitim vermek;
- yükseköğretimde işletme temsilcilerini kapsayan müfredatı ve programları güncelleme (bu eylem mesleki eğitim için de geçerlidir).

Yer alan bakanlıklar ve paydaşlar

Yaşam Boyu Öğrenme için Ulusal Stratejiyi uygulamada Eğitim ve Bilim Bakanlığının temel ortakları Ekonomi Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Politika Bakanlığıdır. Temel sivil toplum ortağı ise Genç Başarı Bulgaristan’dır.

(157) http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/en_GB/-/EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=NC7807312

(158) <http://www.mon.bg/?h=downloadFileandfileId=5701>

(159) <http://www.mon.bg/?go=pageandpageId=74andsubpageId=143>

İzleme çerçevesi

Özel olarak tasarlanmış bir izleme çerçevesi yoktur. Strateji uygulaması, Eylem Planında yer alan göstergeler grubunun uygulanma seviyesini içeren yıllık bir rapor aracılığıyla yapılır. Stratejinin uygulanma durumunu izlemek ve raporlamak için elektronik bir platform oluşturulacaktır. Müfredatta ayrıca öğrenme kazanımlarında göstergeler yer alacaktır.

Müfredatta

Müfredatta açık bir şekilde yerleştirme

Girişimcilik için beceriler oluşturma Bulgaristan eğitim sisteminde temel yeterliklerden biridir ve okul eğitiminde tüm zorunlu derslerde geliştirilmesi gereken bir tavsiye kararı olarak görülür. Bu genel tavsiyeden, kültürel eğitimle bağlantılı iki derste özel öğrenim kazanımları tanımlanmaktadır: 'Evde Yaşam Tarzı ve Teknolojiler' (ISCED 1-2) ve 'Sosyal Bilgiler ve Din' (ISCED 3).

Girişimcilik eğitiminin öğeleri genellikle erken bir aşamada tüm derslere dahil edilir. ISCED 2 seviyesinde 'Ev Teknolojileri ve Ekonomi' dersi organizasyon ve ekonomi hakkında temel içeriği kapsar. ISCED 3 seviyesinde, 'Dünya ve Kişilik' dersi vatandaşlar ve ekonomi hakkında temel içeriği kapsarken 'Coğrafya ve Ekonomi' dersinde girişimcilik eğitimi öğeleri tüm temel içerik alanlarına dahil edilir.

ISCED 2 (4. yıl) ve ISCED 3'de her okul farklı branşlardan seçebilir. 'Teknoloji – Girişimcilik ve İşletme' dersinde GE zorunludur ve 50 okulda tüm derslere dahil edilir. İşletme ebeveynlerden destekle uygulama süreci teori ve uygulamayı (çevrimiçi benzetim oyunları ve küçük öğrenci şirketleri aracılığıyla) kapsar. Genç Başarı Bulgaristan'dan programlara dayalıdır.

Öğrenme kazanımları

Öğrenme kazanımları müfredatın tüm seviyelerinde yer alır. 'Evde Yaşam Tarzı ve Teknolojiler' dersinde şu öğrenme kazanımları belirtilmiştir: 'Takım çalışması için beceriler ve yeterlikler geliştirme, farklı roller ve sorumluluklar üstlenme ve başarı ve öz doğrulama için çabalama'.

ISCED 2 seviyesinde 'Ev Teknolojisi ve Ekonomisi' şunları kapsar:

- ekonomik göstergeleri anlama – gider, eder fiyatı, fiyatlandırma ve hasılat;
- benzer bir üretim aktivitesinde paranın ve diğer teşvik tedbirlerinin kullanımı bilgisi;
- bir aktiviteyi yerine getirmek için gerekli anapara ve para arasındaki bazı temel farklar hakkında bilgi;
- bir aktivitenin uygulanması için gerekli bütçe bilgisi;
- üretim aktiviteleri ve kamu hizmetleri sağlamak için bir gereklilik olarak bir dernek kurma bilgisi;
- fırıncılık, duvarcılık, döşemecilik, tuhafiyecilik, ayakkabıcılık, kuaförlük ve sarraflık gibi bazı el sanatlarında yeni ve eski çalışma şekillerini karşılaştırma üretme ve analiz etme.

Sekizinci sınıfta 'Coğrafya ve Ekonomi' dersinde 'Bulgaristan Ekonomisi' konusu öğrencilerin market araştırması ve işletme yerleri çalışabileceği bir aktivitedir. 'Coğrafya ve Ekonomi' dersinin müfredatı 'Ulusal Arazi Yapısı, Faktörler ve Göstergeler' konusunu içerir. Bu konuyu öğrenerek, öğrenciler

bölgenin problemlerini kanıtlarla görebilirler. Öğrenciler, Ekonomik Gelişme Yasası ve Bölgesel Gelişme Yasası gibi yasal belgelerle çalışabilirler. ‘Dünya ve Kişilik’ dersinde , ‘Vatandaşlar ve Ekonomi’ adı verilen ayrı bir alan temel içerik olarak yer alır. Bu dersteki öğrenme süreci öğrenci projelerinin geliştirilmesini içerir.

Öğretmen eğitimi ve destek

Girişimcilik eğitiminin ÖLE müfredatına dahil edilmesi ile ilgili kurumsal özerklik vardır. GE için yönergeler, ÖLE yönergesine dahil edilir.

Eğitim ve Bilim Bakanlığı ‘Niteliklendirme’ adı verilen ulusal bir program aracılığıyla öğrencilerde girişimcilik becerilerinin gelişimini desteklemek için öğretmen eğitimi sağlamaya çalışır. Bu SMG kursları okullarda çalışma yaklaşımlarını değiştirmeyi, uygulamalı aktiviteleri güçlendirmeyi ve GE çalışmanın tasarım ilkesini tanıtmayı amaçlar. Bulgaristan merkezi yetkilileri, girişimcilik eğitimi konusunda SMG aktivitelerine katılan öğretmenler için materyaller geliştirmiştir ve internet sitelerinde onaylı ders kitapları listesi (GE hakkında da) yayınlar ⁽¹⁶⁰⁾.

(160) www.mon.bg/?go=pageandpagelid=10andsubpagelid=70

Çek Cumhuriyeti

Girişimcilik eğitiminin tanımı

Ulusal bir tanım yerine, Çek Cumhuriyeti, Yaşam Boyu Öğrenmede Temel Yeterlikler için Avrupa Referans Çerçevesinde tanımlanan girişimcilik yeterliliği tanımından bahseder ⁽¹⁶¹⁾.

İlgili strateji

Çek Cumhuriyetinde, girişimcilik eğitimi (GE) ile bağlantılı bazı ulusal stratejiler vardır; ancak, bunlardan hiçbirisi temel konu olarak GE'yi ele alır. Bunlar:

- 'Akıllı Uzmanlaşma için Araştırma ve Yenilik Stratejisi 2014-2020' ⁽¹⁶²⁾ – çeşitli GE eylemlerini ele alan Eğitim, Gençlik ve Spor Bakanlığı;
- 'Çek Cumhuriyeti Ulusal Yenilik Stratejisi 2012-2020' ⁽¹⁶³⁾ – Eğitim, Gençlik ve Spor Bakanlığı, yaratıcılık, girişimcilik ve temel yeterliklerle ilgili eğitim içeriğinde değişikliklere ayrılan bir kısım içeren Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Stratejisi. Okular ve işverenler arasında işbirliğinin ve mesleki eğitim sistemi ve iş piyasası arasındaki bağlantının önemini vurgular ve müfredat reformu boyunca bu öğelere uyma ve danışma sisteminin kurulması ihtiyacının altını çizer. ISCED seviyeleri 1, 2 ve 3 dikkate alınır;
- 'Çek Cumhuriyeti Yaşam Boyu Öğrenme Stratejisi 2007' ⁽¹⁶⁴⁾, öğrencilerin fonksiyonel okuryazarlığının artmasını ve temel yeterliklerin gelişimini vurgulayan;
- 'Gençlik Desteği Stratejisi 2014-2020' ⁽¹⁶⁵⁾ – Eğitim, Gençlik ve Spor Bakanlığı, gençlerin okul ve iş hayatı arasında kolay geçişini sağlamak ve iş piyasasına uygun bir şekilde dahil edilmeleri için eylemler içeren;
- 'En Üste Dönüş: Çek Cumhuriyeti Uluslararası Rekabetçilik Stratejisi 2012-2020' ⁽¹⁶⁶⁾, bağımsız yaratıcı düşünme, öğrenmeye devam etme becerisi ve işbirliği yapma becerisini ele alan eğitim ihtiyacına vurgu yapan eğitim hakkında bir bölüm içeren.

GE'nin teşvik edilmesi, en etkili olarak 2014-2020 sürecini kapsayan Eğitim, Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından yürütülen 'Akıllı Uzmanlaşma için Araştırma ve Yenilik Stratejisi'nde yer alır. Umut veren öncelikli alanlarda araştırma ve yenilik kapasitelerini güçlendirme aktiviteleri hakkında mali kaynakların – Avrupa, ulusal, bölgesel ve özel - etkili olarak hedeflenmesini ele alan kapsamlı bir stratejidir. İşsizliğin azalması ve daha güçlü ekonomik rekabetçilik ile sonuçlanan, ulusal ve bölgesel seviyelerde bilgi potansiyelinin tam kullanımını desteklemeyi amaçlar. Bu strateji, ISCED 1-3, okula dayalı mesleki eğitim ve ISCED 5-8 için geçerlidir. Eğitim ve işletmelerle ortaklıkların yer aldığı durumlarda bir uygulama planı geliştirilmektedir.

(161) http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/en_GB/-/EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=NC7807312

(162) <http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=753765andad=1andattid>

(163) <http://databaze-strategie.cz/cz/mpo/strategie/narodni-inovacni-strategie-ceske-republiky>

(164) http://www.msmt.cz/uploads/Zalezitosti_EU/strategie_2007_EN_web_jednostrany.pdf

(165) <http://www.msmt.cz/file/33599/>

(166) <http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Strategie-mezinarodni-konkurenceschopnosti-Ceske-republiky.pdf>

Somut eylemler

- Meslekler Ulusal Sistemi tarafından tanımlandığı gibi, girişimcilik ve sosyal becerilerin teşhisi ve gelişimi için geçerli araçların genel tanıtımı ve bu araçlarla çalışmak için öğretmen eğitimi.
- Uygulamaya dayalı öğrenme aktivitelerinin uygulanması.

Yer alan bakanlıklar ve paydaşlar

Eğitim, Gençlik ve Spor Bakanlığı, iş dünyası, üniversiteler, araştırma kurumları, kamu sektörü ve sivil toplum örgütleri.

İzleme çerçevesi

Strateji yenidir ve şu anda yürürlükte olan bir izleme çerçevesi yoktur.

Müfredatta

Müfredata açık bir şekilde yerleştirme

Çek Cumhuriyetinde, girişimcilik eğitimi ISCED seviyeleri 1-2 ('Ahlak, Karakter ve Sosyal Eğitim' ve 'Demokrasi için Vatandaşlık Eğitimi') ve 3 ('Ahlak, Karakter ve Sosyal Eğitim') için çapraz müfredat konuları (ÇMK) olarak müfredata eklenir.

Okullar ÇMK'yi eğitimlerine nasıl uygulayacaklarına karar vermede tam özerkliğe sahiptir. Genel derslerde (yurttaşlık, sosya bilgiler gibi) yer verebilirler ve okullar ayrıca özel kurslar, projeler, geziler, vb. düzenleyebilir. Ancak, ÇMKler her seviyede bulunmak zorunda olsa da ISCED 1, 2 ve 3 seviyelerinde müfredatın zorunlu bir parçasını oluşturur. ISCED 1-3 seviyelerinde girişimcilik eğitimi konusunda ayrı özel dersler olmamasına rağmen, girişimcilik bazı zorunlu veya seçmeli derslerde yer alır:

- ISCED 1: 'Hayvanlar ve Dünyaları' (zorunlu) ve 'Etik Eğitimi' (seçmeli);
- ISCED 2: eğitim alanları 'İnsanlar ve Toplum: Yurttaşlık', 'İş Dünyası' (8. ve 9. sınıflarda zorunludur). Yaratıcı düşünme ve öz değerlendirme 'Etik Eğitimi'nde (seçmeli ders) yer alır;
- ISCED 3: 'İnsanlar ve Toplum: Temel Yurttaşlık' ve 'Sosyal Bilimler' (10. ve 11. sınıflarda zorunlu), 'İnsanlık ve İş Dünyası' (zorunlu ders, örneğin bir öğrencinin iş kurması için süreçleri içeren) ve 'Etik Eğitimi' (seçmeli).

Okula dayalı mesleki eğitimde, girişimcilik eğitimi 'Temel Yurttaşlık Eğitimi' zorunlu dersine dahil edilir. Ayrıca 'Demokratik Bir Toplumda Yurttaşlar' ve 'İnsanlık ve İş Dünyası' çapraz müfredat konularının bir parçasıdır.

Öğrenme kazanımları

Ulusal müfredatta, aşağıdaki öğrenme kazanımları tanımlanmıştır.

- Girişimcilik tutumları:
 - öz-güven (ISCED 2)
 - girişim duygusu (ISCED 1-3).
- Girişimcilik becerileri:
 - yaratıcılık (ISCED 1-2)
 - mali okuryazarlık (ISCED 1-3)
 - planlama (general ISCED 3)
 - kaynak organizasyonu (okula dayalı mesleki eğitimi)
 - belirsizlik/risk yönetimi (genel ISCED 3)
 - takım çalışması (ISCED 1-3).

Eğitim alanlarının yanı sıra GE için öğrenme kazanımları özellikle eğitim programları çerçevesinde tanımlanır. Bireysel kazanımların gelişiminin öğrenme süreci boyunca nasıl ilişkilendirildiği bireysel okulların kararına dayalıdır.

Öğretmen eğitimi ve destek

Yükseköğretim kurumları özerktir ve ÖLE programlarında girişimcilik eğitime yer vermeyi seçebilirler.

Tüm öğretmenler için finansal okuryazarlığa odaklanan SMG kursları vardır. Ağustos 2014'te, Çalışma ve Sosyal İlişkiler Bakanlığının bir organizasyonu olan Eğitimi Geliştirme Fonu (FDV) ('Şirketlerde Stajyerlik – Eğitim Uygulaması 2' (*Stáže ve firmách – vzdělávání praxí 2*) projesini başlatmıştır ⁽¹⁶⁷⁾. Eylül 2015'te biten bu projenin sonuçlarından biri de çevrimiçi ücretsiz erişilebilir bir platform olan ve olası adaylar için stajyerlik fırsatları sunmayı amaçlayan Stajyerlik Ulusal Katalogudur.

Girişimcilik eğitimi için yönergeler geliştirilmiştir. Öğretmenlerin yenilikçi şekillerde eğitim vermelerini ve iş arkadaşlarıyla deneyimlerini paylaşmayı amaçlayan en kapsamlı kaynak havuzu Yöntem Portalıdır ⁽¹⁶⁸⁾.

(167) <http://www.stazevefirmach.cz>

(168) <http://clanky.rvp.cz/clanek/k/o/4646/PODPORA-PODNIKAVOSTI---INSPIROMAT.html/>

Danimarka

Girişimcilik eğitiminin tanımı

Girişimciliğin ulusal tanımı ⁽¹⁶⁹⁾:

'Girişimcilik fırsatlara ve fikirlere göre davranıp onları bir değere dönüştürmektir. Oluşturulan bu değer finansal, kültürel veya sosyal olabilir'.

İlgili strateji

Danimarka'da, girişimcilik eğitimi (GE) daha kapsamlı bir strateji olan Danimarka yenilik stratejisi: 'Danimarka – Çözümler Ulusu' kapsamında özel olarak ele alınmaktadır ⁽¹⁷⁰⁾. 2012'de başlamıştır ve 2020'ye kadar olan süreci kapsar. Tüm eğitim seviyelerini ele alan çeşitli aktiviteleri içerir. GE için önceki özel strateji de hala uygulanmaktadır ⁽¹⁷¹⁾. Yenilik stratejisi, gençlerin yenilikçilikle ilgili ihmal edilmiş kaynaklar olduğunu ve yenilik politikasında daha büyük bir rol oynamaları gerektiğini belirtir.

Temel hedefler

Yenilik stratejisi üç alana odaklanır: toplumsal zorluklardan kaynaklanan yenilikler, daha fazla bilginin değere dönüşmesi ve yenilik kapasitesini artırmaya katkıda bulunan eğitim.

Somut eylemler

Yenilik stratejisinin 18-27 eylemlerine birtakım GE girişimleri eklenir:

18. uygulamaya dayalı yenilikler konusunda girişimlerle işbirliğini teşvik etme;
19. yenilikleri desteklemek için tüm eğitim seviyelerinde uygulama öğelerini artırma (kariyer danışmanlığını kapsayan);
20. öğretmen ve eğitimcilerin eğitiminde yeniliği destekleme;
21. yetenekli öğrenciler için girişimleri destekleme;
22. yetenekli ve bağımsız öğrencileri teşvik etmek için tutarlı bir ilköğretim sistemi oluşturmak;
23. mesleki eğitimde yeniliği ve girişimciliği güçlendirme;
25. yeni öğrenme hedefleri, öğretim yolları ve sınav türleri sağlama;
26. ilköğretim, ortaokul ve lise eğitiminde öğrenciler için yenilik yarışmaları düzenleme;
27. eğitim programlarına yenilik ve girişimciliğin yerleştirilmesini güçlendirme.

(169) <http://eng.ffe-ve.dk/knowledge-centre/entrepreneurship-education/entrepreneurship-in-the-teaching>
http://www.cise.es/wp-content/uploads/2013/03/5.-impact_of_entrepreneurship_education_in_denmark_2011.pdf

(170) <http://ufm.dk/en/publications/2012/denmark-a-nation-of-solutions/innovation-strategy>

(171) <http://ufm.dk/en/publications/2010/strategy-for-education-and-training-in-entrepreneurship>

Yer alan bakanlıklar ve paydaşlar

Strateji, ulusal ve uluslararası uzmanlarla ve paydaşlarla kapsamlı görüşmelere dayalı olarak Yükseköğretim ve Bilim Bakanlığı ve İşletme ve Gelişme Bakanlığı tarafından geliştirilmiştir. Eğitimle ilgili eylemlerin uygulanması için temel paydaş Danimarka Girişimcilik Kurumudur ⁽¹⁷²⁾ (FFE). Hükümet ve Genç Başarı – Genç Girişim tarafından 2010'da kurulan kurum devamlı bakanlıklar arası Ortaklıkla ve eğitim sektöründen ve iş toplumunda kapsamlı katılımı desteklenmektedir. GE yaklaşımlarının test edildiği farklı Avrupa projelerinde yer alır. Bunlardan biri, Avrupa Erasmus+ fonu alan, Portekiz Girişimcilik Eğitimi Platformu ⁽¹⁷⁴⁾ tarafından yürütülen politika deneyimi 'Sıra Gençlikte – Girişimcilik Yarışmaları'dır ⁽¹⁷³⁾. Bu yarışmalar, zorunlu eğitime uygulamalı girişimcilik deneyimlerinin eklenmesini destekleyen ve pilot olarak uygulayan altı ülkede temel bir girişimdir.

İzleme çerçevesi

Yenilik stratejisinin her GE girişimi kendi hedeflerine sahiptir ve bireysel olarak değerlendirilir. Devam eden girişimler FFE ve bakanlıklar arası Ortaklıklar arasında yıllık performansın bir parçasıdır.

Müfredatta

Müfredata açık bir şekilde yerleştirme

Okul eğitiminin tüm seviyelerindeki müfredat açık bir şekilde GE'den bahseder. Girişimcilik bilgisi farklı derslerde yer alır ve girişimcilik 10. sınıfta (ISCED 2) ve lise eğitiminde (ISCED 3) okula bağlı olarak seçmeli bir ders olarak okutulur. Beceriler ve tutumlar çapraz müfredat şeklinde ve ilköğretim seviyesinde (ISCED 1) başlayıp eğitim sistemi boyunca devam edecek şekilde özel bir pedagojik yaklaşımla öğretilir.

FFE, ilköğretim ve ortaokulların yaklaşık %40'ının öğrencilerine girişimcilik eğitimi verdiğini göstererek materyaller, eğitim ve diğer yardım şeklinde FFE desteği alan belediyelerin coğrafi haritasını yayınlamıştır ⁽¹⁷⁵⁾.

Öğrenme kazanımları

2014'te, GE için öğrenme kazanımları müfredatın bir parçası olarak açık bir şekilde ifade edilmemiştir. Bunun yerine, didaktik ders ilkeleri ve zorunlu çapraz müfredat projelerinin kazanımlarında, temel ders hedeflerinin içine dolaylı olarak yerleştirilmiştir. Örneğin, ISCED 3'teki 'Teknoloji A-seviyesi' ⁽¹⁷⁶⁾ zorunlu dersinin öğrenme kazanımları için yönergeler, öğrencilerin sonuçları seçmesi, analiz etmesi ve belgelemesiyle bağımsız bir şekilde toplumsal bir problemi ele alan probleme dayalı projeler yürütmesini gerektirir. Analize dayalı olarak, tasarım, üretim ve market uygulamasını içeren ürün geliştirme sürecinin çeşitli aşamalarını takip ederek öğrenci bir ürün ortaya koyar. Öğrenci bir rapor aracılığıyla kullanılan becerileri kanıtlar.

(172) www.ffe-ye.dk

(173) www.youthstartproject.eu

(174) <http://www.peep.pt>

(175) <http://www.ffe-ye.dk/videncenter/kortlaegning-effektmaaling/kortlaegning>

(176) <https://www.uvm.dk/~media/UVM/Filer/Udd/Gym/PDF12/Vejledninger/120821%20HTX%20Teknologi%20A%20juli%202012.pdf>

Danimarka'da öğretmenler, girişimcilik eğitimini öğretimlerine eklemek de dahil öğretim organizasyonu konusunda yüksek derecede özerkliğe sahiptir. İlkokul ve ortaokul eğitiminde, GE'yi gündeme koymada öncelikli yetkiye belediyeler sahiptir. Ancak, lise eğitiminde ve okula dayalı mesleki eğitimde, okulların bireysel seçimine bağlıdır.

Yeni okul reformu, girişimcilik eğitiminden açık bir ilerlemeyle tüm seviyelerde çapraz müfredat yaklaşımı ⁽¹⁷⁷⁾ olarak bahseder.

Öğretmen eğitimi ve destek

Girişimcilik eğitimi temel eğitimdeki (ilkokul ve ortaokul) öğretmen adaylarının lisans eğitiminde zorunlu bir derstir

Çocuklar, Eğitim ve Cinsiyet Eşitliği Bakanlığı ücretsiz olarak sağlanan öğretmenleri hedef alan ulusal bir öğrenme portalı aracılığıyla yenilik ve girişimcilik konusunda sürekli mesleki gelişim ve ilham verici derslerin yayılmasını sağlayarak öğretmenleri destekler. Belediyeler, yenilik ve girişimcilikle ilgili yeterlikler de dahil öğretmenlerin devam eden beceri gelişimlerinden sorumludur.

Çocuklar, Eğitim ve Cinsiyet Eşitliği Bakanlığı ilkokul ve ortaokul eğitiminde ortak bir öge olan, yenilik ve girişimcilik konusunda öğretmenler için ulusal yönergeler sağlar.

Eğitimle ilgili çok sayıda kaynak ve bilgiye erişim sağlayan EMU ⁽¹⁷⁸⁾, Danimarka'da eğitim dünyası için ortak bir portaldır. Portal temel eğitim, lise eğitimi, meslek eğitimi ve öğretmen yetiştirme kurumlarındaki öğrenciler ve öğretmenler gibi belirli kullanıcı gruplarını hedef alan özgün sanal girdileri kapsar. Her girdide, girişimcilik eğitimi de dahil eğitim kesitlerini, kaynakları, en iyi uygulamaları, haberler ve daha fazlasını içeren farklı konularda temalar vardır.

Çocuklar, Eğitim ve Cinsiyet Eşitliği Bakanlığı tarafından istihdam edilen Ulusal Kaynak Merkezi öğrenme danışmanları, girişimcilik de dahil çeşitli konularda okullara ve belediyelere destek ve yönerge verir. Bölgesel kaynak merkezleri bu konuda var olan materyallerle ilgili öğretmenlere bilgi vermek için Girişimcilik Kurumu (FFE) ile işbirliği içinde çalışır.

FFE, eğitim verdiği okul seviyesine ve branşına bakmaksızın tüm GE öğretmenlerine açık olan 'Okullar ve Eğitimde Girişimcilik Ağı' (NEIS) ⁽¹⁷⁹⁾ adında GE için özel bir öğretmen ağı kurmuştur. Ağ, işbirlikçiler bulmanın yanı sıra bilgi ve deneyim paylaşmak için kullanılan bir platformdur. Ağ, sanal bir platforma sahiptir ve ayrıca yıllık konferanslar düzenler.

(177) <http://www.emu.dk/modul/innovation-og-entrepren%C3%B8rskab-vejledning-0>

(178) www.emu.dk

(179) <http://www.ffe-ye.dk/undervisning/netvaerk-for-undervisere/om-neis>

Estonya

Girişimcilik eğitiminin tanımı

Liseler için Estonya ulusal müfredatında belirlenen bir girişimcilik eğitimi (GE) tanımı vardır:

'Girişimcilik yeterliği şunları yapabilme becerisidir: fikirler bulma ve yaşamın ve aktivitelerin farklı alanlarında elde edilen bilgi ve becerileri kullanarak bu fikirleri uygulama; bu fikirlerde yer alan problemleri ve fırsatları görme; problem çözmeye katkıda bulunma; hedefler koyma ve bunları yerine getirme, uzun süreli ve kısa süreli planlar yapma, tanıtlama ve uygulama; ortak aktiviteler düzenleme ve bu aktivitelerde yer alma; sonuçlar için öncülük etme ve sorumluluk alma; değişikliklere karşı yaratıcı, yenilikçi ve esnek bir şekilde davranma; makul tedbirler alma; eleştirel ve yaratıcı düşünme; ve kendinin ve diğerlerinin fikirlerini geliştirme ve değer verme' ⁽¹⁸⁰⁾.

İlgili strateji

Estonya'da iki ilgili strateji vardı; özel bir GE stratejisi ve girişimcilik eğitime de yer veren yaşam boyu öğrenme stratejisi:

- 'Girişimcilik Eğitimi Gelişim Planı: Girişimci OI!' ⁽¹⁸¹⁾ (en ilgili);
- 'Estonya Yaşam Boyu Öğrenme Stratejisi 2020' ⁽¹⁸²⁾ iki stratejik hedefi girişimcilik eğitimi ile ilgili olan beş stratejik hedefe sahiptir:
 - öğrenmeye olan yaklaşımı değiştirme (hedef, her seviyede ve tüm eğitim türlerinde, her bireyin iş yerinde kişisel ve sosyal gelişimini, öğrenme becerilerini, yaratıcılığı ve girişimciliğini destekleyen öğrenmeleri içeren bir yaklaşımı uygulamaktır);
 - yaşamboyu öğrenme fırsatlarının ve iş piyasasının ihtiyaçları arasında tutarlılık.

Girişimcilik Eğitimi Gelişim Planı: Gelişimci OI!

Okula dayalı mesleki eğitim de dahil ISCED 1-3'ü ele alan, 2010'da Estonya Ticaret ve Sanayi Odasında imzalanan, GE için özel bir strateji vardır ⁽¹⁸³⁾. Estonya Ticaret ve Sanayi Odasının önderliğinde 2008'de bir araya gelen çok çeşitli paydaşları içeren GE beyin takımının bir ürünüdür. Temel hedefleri GE konusunda farkındalığı yükseltmeyi, öğretmen eğitimi, öğretim materyallerini ve kaynak ayrımını içerir. Girişimcilik kazanımlarını müfredata dahil etmeye odaklanarak tüm eğitim seviyelerindeki girişimcilik öğrenme kazanımlarının genel bir haritasını içerir.

Somut eylemler

- aktiviteler, sosyal ağlar ve yeni iletişim kanalları aracılığıyla farkındalık artırma;
- öğretmenlik mesleki eğitimi ve bilgi teknolojilerine dayalı sürekli mesleki gelişim için derslerin gelişimi;
- materyallerin ve yönergelerin geliştirilmesi;
- ulusal müfredat ve stratejilerle tutarlı bir eğitim sisteminin geliştirilmesi.

(180) https://www.hm.ee/sites/default/files/est_upper_secondary_nat_cur_2014_general_part_0.pdf (see p. 4)

(181) http://www.koda.ee/public/Ettevotlusoppe_edendamise_kava_Olen_ettevotlik_koos_lisadeqa.pdf

(182) https://www.hm.ee/sites/default/files/estonian_lifelong_strategy.pdf

(183) http://www.koda.ee/public/Ettevotlusoppe_edendamise_kava_Olen_ettevotlik_koos_lisadeqa.pdf

Yer alan bakanlıklar ve paydaşlar

Hükümet: Eğitim ve Araştırma Bakanlığı, Ekonomik İlişkiler ve İletişim Bakanlığı. Harici kurumlar: Estonya Sanayi ve Ticaret Odası, Ulusal Sınav ve Nitelik Merkezi, Estonya Girişimcilik Kurumu, örneğin üniversitelerden ve gençlik kurumlarından çeşitli sayıda GE uzmanları.

İzleme çerçevesi

Ticaret Odası, sonuçları ve hedeflere ulaşmak için ne kadar gelişme sağlanabileceğini tartışmak için toplantılarla, tamamlanmış ve devam eden aktiviteler hakkında paydaşlardan yıllık bilgi toplar.

Müfredatta

Müfredatta açık bir şekilde yerleştirme

Girişimcilik eğitiminde müfredatta açık bir şekilde şöyle bahsedilmektedir:

ISCED 1-3’te, yeni ulusal müfredat genel bir yeterlik ve çapraz müfredat hedefi olarak GE’ye açık bir şekilde yer verir. Ayrıca çapraz müfredat konusu olarak ‘Yurttaş Girişimi ve Girişimcilik’ dersine yer verir ⁽¹⁸⁴⁾.

ISCED 2-3’te, seçmeli ayrı bir ders olan ‘Girişimcilik Çalışmaları’nda (ISCED 2) ve zorunlu ders olan ‘Yurttaşlık ve Yurttaşlık Eğitimi’ dersinde (ISCED 2-3) öğretilir.

Öğretim yöntemleri için merkezi düzey tavsiyeler, temel okullar ve liseler için olan yeni müfredatta yer alır. Öğretmenlerin mesleki standartları GE vermek için gerekli becerileri tanımlar ve GE stratejisi girişimcilik eğitimi vermek için tavsiyeler verir.

Öğrenme kazanımları

GE için öğrenme kazanımları, ders programlarının yanı sıra Temel Okullar ve Liseler için Ulusal Müfredatın genel bir parçasında tanımlanmıştır. Bazı örnekler şunlardır:

- ISCED 1’de, öğrencilerin örneğin paranın bir şeyler satın almak için kullanıldığını ve çalışarak kazanıldığını anlamaları ve diğerleriyle işbirliği yapmayı bilmesi beklenir;
- ISCED 2’de, öğrencilerin örneğin farklı eğitim seviyelerindeki iş piyasası fırsatlarını anlamaları ve sahip, girişimci, işveren, işçi veya işsiz kişinin ne anlama geldiğini anlaması beklenir;
- ISCED 3’te, öğrencilerin örneğin bir kariyer seçeneği olarak girişimciliği anlamaları ve girişimci olmalarının mümkün olduğunu anlamaları beklenir.

Genç Başarı Estonya tarafından yürütülen küçük bir şirket programı girişimcilik yeterliklerinin kullanımının iyi bir örneğidir.

(184) <https://www.hm.ee/en/national-curricula> (Ek 5, Sosyal Bilgiler)

Öğretmen eğitimi ve destek

Girişimcilik eğitimi Estonya'da tüm öğretmenlik lisans eğitimlerinde verilir. Üniversiteler ve diğer sağlayıcılar – Innove Kurumu, Sivil Toplum Örgütü Genç Başarı Estonya (JA) ve Ekonomi Öğretmenleri Derneği (ATE) – ilkokulda ve okula dayalı mesleki eğitimde, genel ortaöğretimde yalnızca sosyal bilgiler, ekonomi ve matematik öğretmenleri için SMG programları sağlar. JA Estonya ve ATE öğretmenler için Hizmet-içi Eğitim Günleri organize etmektedir.

Ulusal bakanlıklar ve Innove Kurumu, GE'nin dahil edilmesine odaklanarak ders kitapları, videolar ve model öğretmen çalışma planları gibi öğrenme ve öğretim materyallerinin gelişimini desteklemektedir ⁽¹⁸⁵⁾. Eğitim ve Araştırma Bakanlığı, Sosyal Bilgiler Öğretmenleri Derneği ve ATE tarafından organize edilen çalıştaylar, yaz ve kış okullarının yanı sıra ortaokul seviyesindeki 'Yurttaş Girişimi ve Girişimciliği' çapraz müfredat dersi için bir değerlendirme aracının ⁽¹⁸⁶⁾ gelişimini mali olarak desteklemektedir. Ticaret Odası, okullar ve paydaşlar arasında işbirliğini desteklemek için girişimcilik beyin takımları toplantısını yılda iki kez düzenler. Ağ kurma girişimi, 'Hayaller Gerçek Olur' ⁽¹⁸⁷⁾ farklı okul seviyesi aktivitelerini destekleyerek girişimcilik zihniyetini teşvik etmeye katkıda bulunan dernekleri ilgililendirir.

İlkokul, ortaokul ve lise eğitimi öğretmenleri ağı JA Estonya tarafından organize edilmektedir. Yılda bir kez, problemleri tartışmak ve bilgi ve becerileri geliştirmek için toplanırlar. Ayrıca, bazı ortaokul öğretmenlerinin yanı sıra temel olarak lise öğretmenlerini içeren ATE, girişimcilik eğitimi ile ilgili meselelerde JA Estonya ile yakın işbirliği içinde çalışır.

(185) <http://koolielu.ee/groups/profile/141733/ettevtluspe>

(186) Çapraz müfredat dersi 'Yurttaş girişimi ve girişimciliği' için değerlendirme aracı, bakınız Ek 5, sosyal bilgiler <https://www.hm.ee/en/national-curricula>

(187) <http://unistusedellu.ee/content/entrepreneurship-education>

Yunanistan

Girişimcilik eğitiminin tanımı

Ulusal bir tanım yerine, Yunanistan, Yaşam Boyu Öğrenmede Temel Yeterlikler için Avrupa Referans Çerçevesinde tanımlanan girişimcilik yeterliliği tanımından bahseder ⁽¹⁸⁸⁾.

İlgili strateji

Yunanistan’da şu anda girişimcilik eğitimi (GE) için özel ulusal bir strateji yoktur.

Girişimcilik eğitimi, ISCED 1-3’ü kapsayan ‘Yeni Okul’ ⁽¹⁸⁹⁾ stratejisinin bir parçasıdır ve Avrupa’da yer alan eğitim strateji hedeflerini takip eder. Yenilik, yaratıcılık ve girişimcilik ruhunu geliştirmenin önemini vurgular fakat GE ile ilgili herhangi bir somut hedef veya eylem sunmaz.

Müfredatta

ISCED 1’de, öğretmenler öğrenci deneyimlerini dikkate alır ve girişimcilik eğitimi ile ilgili yeterlikleri geliştirmeyi amaçlayan eylemleri uygulamak için kendi bilgilerini kullanırlar.

ISCED 3’te, GE Yönetim-Ekonomi kanalını kullanarak okula dayalı mesleki lise eğitiminde üçüncü sınıf öğrencileri için ayrı zorunlu bir ders olan ‘Yenilik ve Girişimcilik’de öğretilir. Ayrıca birinci ve ikinci sınıf öğrencileri için zorunlu ders olan ‘Vatandaşlık Eğitimi’ne dahil edilir.

Bazı okullarda, girişimcilik eğitimi genel ve mesleki eğitimde verilen zorunlu ‘Proje’ dersinde öğretilir, uygun durumlarda, öğrenciler uluslararası Girişimcilik Becerileri Pasaportu alabilirler ⁽¹⁹⁰⁾.

Öğrenme kazanımları

Yunanistan’da herhangi bir ders için tanımlanmış öğrenme kazanımı yoktur, çünkü müfredat hedeflere dayalıdır.

Öğretmen eğitimi ve destek

Girişimcilik eğitiminin öğretmenlik lisans eğitimine eklenmesi konusunda kurumsal özerklik vardır. Olası SMG kursları hakkında ulusal düzeyde herhangi bir bilgi yoktur.

Merkezi yetkililer girişimcilik eğitimi için yönerge sağlamazlar.

(188) http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/en_GB/-/EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=NC7807312

(189) <http://www.minedu.gov.gr/home/neo-sxoleio?showall=1andlimitstart>

(190) <http://entrepreneurialskillspass.eu/national-focus-groups/greece>

İspanya

Girişimcilik eğitiminin tanımı

İspanya'da, girişimcilik eğitiminin (GE) tanımı, Yaşam Boyu Öğrenmede Temel Yeterlikler için Avrupa Referans Çerçevesinde tanımlanan girişimcilik yeterliliği tanımına uymaktadır ⁽¹⁹¹⁾.

Bu duruma dayalı olarak, Eğitimde Kaliteyi Geliştirmek (LOMCE) için 8/2013 ⁽¹⁹²⁾ Yasasında 'bu yeterlik, fikirlerin eyleme dönüşme becerisi anlamına gelir. İstenilen hedeflere ulaşmak için gerekli bilgi, beceri, yetenek ve tutumları seçme, planlama ve yönetme kapasitesinin yanı sıra çözülmesi gereken durumlar konusunda farkındalık gerektirir' şeklinde belirtilmektedir.

ECD/65/2015 Kararı ⁽¹⁹³⁾ GE konusunda bir tanım daha yapar: 'girişimcilik eğitimi, finansal eğitim, iş organizasyonu ve süreçlerinin farkında olma, girişimcilik tutumları ve zihniyeti, belirsizlik ve risk yönetimi ve yaratıcı bir şekilde düşünme becerisi ile birlikte iş ve kariyer fırsatları ile ilgili bilgi ve becerileri içermelidir.' Ayrıca ilkökul, zorunlu ve zorunlu olmayan (*Bachillerato*) ortaokul ve lise eğitiminin beceri, içerik ve değerlendirme kriterleri arasındaki ilişkileri tanımlar (İspanya Resmi Gazetesi 29/1/2015).

İlgili strateji

Bazı Özerk Topluluklar bölgesel düzeyde iyi geliştirilmiş GE stratejilerine sahip olsalar da girişimcilik eğitimi için ulusal düzeyde özel bir strateji yoktur.

A) Ulusal düzey

GE ile ilgili ulusal düzeyde bir dizi birbirine bağlı strateji ve yasa vardır. Eğitim alanında, iki yasa temel bir beceri olarak girişimciliği ele alır. İlki, ISCED 2-3 için (ilkokul seviyesi değil) hedeflerde girişimciliğin gelişimi için bir öncelik içeren Eğitim Yasası 2006'dır (LOE). İkincisi ise, üniversite dışı eğitimde GE'ye yer vermek ve teşvik etmek için genel bir çerçeve kuran güncel bir yasa olan Eğitimde Kaliteyi Geliştirme 08/2013 Yasasıdır. Ayrıca, Girişimcilerin Desteği ve Uluslararasılaşması için bir 14/2013 Yasası vardır. Bu yasaya göre, ilkökul, zorunlu ve zorunlu olmayan ortaokul ve lise eğitimi ve meslek eğitimi GE'yi yansıtmalıdır. Hedef, girişimcilik ruhunu geliştirmek ve güçlendirmek, iş kurmak için gerekli becerileri edinmek, iş etiği ve eşit fırsatların teşvik edilmesi ve girişimcilere ve işverenlere saygı için hedefleri, becerileri, içeriği ve değerlendirme kriterlerini içermektir ⁽¹⁹⁴⁾.

Öte yandan, ekonomik gelişmeyle ilgili daha kapsamlı ulusal bir strateji olan 'Girişimcilik ve Genç İstihdamı Stratejisi 2013-2016', GE ile en alakalı olan stratejidir. Genç istihdam oranını artırmak ve yapısal nedenleriyle baş etmek için kısa ve uzun dönemli 85 eylem içerir.

(191) http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/en_GB/-/EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=NC7807312

(192) http://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2013-12886

(193) http://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2015-738

(194) <https://www.boe.es/boe/dias/2013/09/28/pdfs/BOE-A-2013-10074.pdf>

Temel hedefler

Temel hedefler, gençlerin istihdamını artırmak, genç istihdamının kalitesini ve sürekliliğini geliştirme, eşit fırsatlar sağlama ve girişimciliği teşvik etmedir.

Somut eylemler

Stratejideki 85 eylemden dördü açık olarak GE ile ilgilidir:

1. piyasa ilişkileri ve iş piyasası bilgisinin yanı sıra girişimcilik ve kariyer fırsatları ile ilgili müfredat içeriğini genişletmek;
23. iş ve girişimcilik fırsatlarının ortaya koyulmasını içeren bazı aktivitelerde ve istihdam fırsatlarında gençlerin beceri edinmesi için özel kademeli fonlamaya sahip öğretim programları uygulama;
32. kendi işlerini kurarken eğitim almalarına yardım etmek için özendiriciler aracılığıyla üniversite ve meslek eğitimi öğrencileri arasında girişimciliği teşvik etme;
47. gençlerin girişimciliği hakkında olumlu bir görüş yaratmak için medyayı teşvik etme.

Yer alan bakanlıklar ve paydaşlar

Strateji, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yürütülmektedir ve çeşitli Bakanlıklarla ve sosyal ortaklarla işbirliğinin ⁽¹⁹⁵⁾ sonucudur. Stratejide, paydaşların yer alması ve katkı sağlaması için açık kanallarla ortaklık kurmaya ayrılan bir bölüm vardır.

İzleme çerçevesi

Gençler arasında girişimcilik aktivitesi hakkında eylemler içeren strateji kapsamında bir izleme çerçevesi vardır.

B) Özerk Topluluklar seviyesi

Bölgesel düzeyde, yürürlükte olan özel ve kapsamlı stratejiler aşağıda yer almaktadır.

- Özel stratejiler:
 - Andalucía – 'Kamu Eğitim Sisteminde Girişimcilik Kültürünü Geliştirme Planı' ⁽¹⁹⁶⁾ (2011-2015);
 - Cantabria – 'Mesleki Eğitim ve Öğretimde Girişimcilik Ruhunu Geliştirme Planı' ⁽¹⁹⁷⁾ (2011-2015);
 - Galicia – 'Eğitim sisteminde Girişimcilik Planı' ⁽¹⁹⁸⁾ (2010'dan beri devam etmektedir).
- Kapsamlı stratejiler:
 - Asturias – 'III Girişimcilik Teşvik Etme Dahili Programı' ⁽¹⁹⁹⁾ (2013-2015);

(195) Paydaşların tam listesi için, bakınız <http://www.empleo.gob.es/es/estrategia-empleo-juven/logos/index.htm>

(196) <http://www.juntadeandalucia.es/boja/2011/137/1>

(197) http://educantabria.es/docs/fp/Emprendimiento/Fomento_del_esp%C3%ADritu_emprendedor_en_la_FP_Inicial_V03.pdf

(198) https://www.edu.xunta.es/fp/webfm_send/1929

(199) https://www.asturias.es/Asturias/descargas/PDF%20DE%20PARATI/emprendedores/Programa_cultura_emprendedora_2_013.pdf

- Extremadura – 'Genel Eylem Planı: İstihdam, Girişimciler, İşletme' ⁽²⁰⁰⁾ (2012-2015).
- Navarra – 'Girişimcilik Planı' ⁽²⁰¹⁾ (2013-2015);
- Basque Ülkesi – 'Girişimcilik Aktivitelerini Destekleme Kurumsal Planı' ⁽²⁰²⁾ (2013- 2016);
- Murcia – 'Girişimcilik Planı' ⁽²⁰³⁾ (2014-2017).

Topluluklar arasında yapı, uygulama ve bütçe açısından oldukça fazla farklılık vardır. Bazı Topluluklar temel olarak mesleki eğitime (örneğin Cantabria) odaklansa da tüm seviyeleri kapsamaktadır. İki veya daha fazla birim arasındaki (genellikle Eğitim ve Ekonomi/İstihdam arasında) işbirliğinin sonucudur ve çoğu durumda tamamen bölgesel düzeyde finanse edilmektedir. Diğer paydaşlar ise, Ticaret Odası, dernekler ve özel sağlayıcılardır. Bölgesel eylemler, harici paydaşlarla ağlar ve ortaklıklar kurmanın yanı sıra tüm eğitim seviyelerinde ve öğretmen eğitiminde girişimciliğe odaklanır. Şimdiye kadar, istenilen hedeflere ulaşma ve katılımı ilgili yalnızca nicel değerlendirmelerle bölgesel stratejilerin etkisinin değerlendirmesi hakkında sınırlı çalışma vardır ⁽²⁰⁴⁾.

Müfredatta

Müfredatta açık bir şekilde yerleştirme

LOMCE aracılığıyla, GE tüm seviyelerde açık bir şekilde çapraz müfredat ögesi olarak eklenir. Ayrıca özel GE dersleri de vardır. Okula dayalı mesleki eğitimde ('İşletme ve Girişimcilik Aktivitesi') olduğu gibi zorunlu eğitimde veya ortaokulda ('İşletmeye Giriş ve Girişimcilik Aktivitesi') ve lisede (örneğin 'İşletme Ekonomisi') olduğu gibi seçmelidir. GE ayrıca ekonomi ve felsefe gibi diğer derslerin içinde de yer alır. Yeni alınan ECD/65/2015 Kararı ilkökul, ortaokul ve genel lise eğitiminde yeterlikler, içerikler ve değerlendirme kriterleri arasındaki bağlantıları tanımlamaktadır. Ek II yeterlikleri geliştirmek için sınıf stratejilerine katkıda bulunmak üzere bir dizi yönerge içerir; ancak, bunlar girişimcilik yeterliğine özgü değildir.

Öğrenme kazanımları

Kazanımlar, girişimcilikle ilgili öğrenme kazanımlarının temel yeterliklerinden birinin 'Kişisel Girişim' olduğu her temel yeterlik için belirtilmesi gerektiğini söyleyen EDC 65/2015 ⁽²⁰⁵⁾ Kararında yer alır. Öğrenme standartları halihazırda tanımlanmıştır. İlkokul eğitiminde, odak noktası kişisel girişimler gibi tutumların gelişimindeyken, sonraki aşamalarda girişimcilik tutumlarının veya işle ilgili eylemlerin güçlendirilmesine odaklanılır.

(200) http://extremaduratrabajo.gobex.es/webfm_send/1528

(201) http://www.navarra.es/NR/rdonlyres/086EEE10-E162-4855-A0D8-5B96BB77EB3F/309913/PlandeEmprendimiento2013_2015.pdf

(202) http://www.euskadi.eus/contenidos/noticia/xleg_plan_departamento/es_p_depart/adjuntos/plan%20apoyo%20actividad%20emprededora%202014.pdf

(203) <http://www.institutofomentomurcia.es/web/emprende/plan-emprendemos-region-de-murcia1>

(204) Bazı programlarının etkisi hakkında bazı makaleler uluslararası veya ulusal hakemli dergilerde yayın için kabul edilmiştir (örneğin, 'Vitamin-E' programının etkisini değerlendirmek için yapılan araştırma (Castilla y León). Referans: Sánchez, J. C. (2013). Girişimcilik yeterlikleri ve isteği üzerinde girişimcilik eğitimi programının etkisi. *Journal of Small Business Management*, 51(3), 447-465.)

(205) Eğitim sistemindeki reformlar hakkında daha fazla bilgi için: https://webgate.ec.europa.eu/pfis/mwikis/eurydice/index.php/Espa%C3%B1a:Reformas_en_Educaci%C3%B3n Primaria_y_secundaria#Relaci.C3.B3n_entre_las_competencias_clave_en_el_Sistema_educativo_espa.C3.B1ol.2C_los_contenidos_y_los_criterios_de_evaluaci.C3.B3n_de_la_educaci.C3.B3n_obligatoria_y_el_Bachillerato

Öğretmen eğitimi ve destek

A) Ulusal düzey

14/2013 Yasası ⁽²⁰⁶⁾ (girişimcilik için destek vermeyi ele alan) öğretmenler için GE konusuna öncelik verir. İlk olarak, 'eğitim çalışanlarının girişimcilik, iş girişimleri, eşit fırsatlar ve şirket kurma ve geliştirme ile ilgili yeterlikleri ve becerileri edinmesi gerektiğini' vurgulayarak öğretmenlik lisans eğitimi (ÖLE) ve sürekli mesleki gelişime (SMG) vurgu yapar. İkinci olarak, Eğitim, Kültür ve Spor Bakanlığı Özerk Topluluklarla işbirliği içinde öğretmen SMG'sine girişimcilik eğitimi dahil etmeyi hedeflemelidir.

Uygulamada, ÖLE ulusal temel müfredata dayalı olarak kendi programlarını oluşturma özerkliğine sahip farklı üniversitelerin sorumluluğundadır. GE ile ilgili metodolojik yaklaşımlara yönelik özel dersler yoktur. Ancak, Sevilla Üniversitesi ÖLE'de girişimcilik eğitimi geliştirmek için bir kitap yayınlamıştır ⁽²⁰⁷⁾.

SMG için, temel yeterlikler hakkında çeşitli dersler vardır ancak çok azı özel olarak GE ile ilgilidir. INTEF'den Öğretmenlik Mesleki Gelişimi için Ulusal Stratejik Çerçeve ⁽²⁰⁸⁾ 'girişim ve girişimcilik duygusu'ndan açıkça bahseden beş çevrimiçi kursa sahiptir. 2014'te, katılımcı sayısı 3602'di.

B) Özerk Topluluk seviyesi

Öğretmenlik mesleki gelişimi planları bölgesel düzeyde tanımlanmaktadır ve çoğu açık bir şekilde GE ile ilgilidir (örneğin, Andalusia, Cantabria, Catalonia, Castilla La Mancha, Extremadura, Galicia ve Madrid). Örneğin:

- Galicia'da, 'EduEmprende' 'öğrencilerin girişimcilik yeterliklerini edinmesini teşvik etmek için öğretmenlere nitelikler kazandırma' hedefini içerir.
- Cantabria'da, 'Öğretmenlik Mesleki Gelişimi Bölgesel Planı 2014-2015' şu hedefe sahiptir: 'Öğrenciler arasında işverilebilirliği ve girişimcilik becerilerini teşvik etme'.

GE'den açık bir şekilde bahsetse de bahsetmese de çoğu bölgede SMG eğitim fırsatları vardır. Bazıları GE'nin dar bir tanımına odaklanır (iş kurma, küçük şirket programları). Diğerleri ise, çapraz müfredat yaklaşımlarını, metodolojik boyutları ele alarak ve daha da önemlisi öğretmenlerin kendi girişimcilik projelerini tasarlaması, planlaması ve uygulaması için gerekli becerilerle öğretmenleri donatarak daha geniş bir bakış açısına sahiptir.

Bazı Özerk Topluluklar öğretmen ağları kurmuştur. Örneğin, Extremadura'da, okullar hedefleri, yapılacak eylemleri, paydaşları ve değerlendirme yöntemini gösteren üç yıllık bir gelişim planı hazırladıkları sürece 2011'de oluşturulan 'Girişimcilik Okulları Ağına' (*Red Extremeña de Escuelas Emprendedoras*) katılabilirler. Yer alan okullar ve öğretmenler bir akreditasyon sürecinden geçerler.

(206) https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2013-10074

(207) <http://www.octaedro.com/OCTart.asp?libro=16080andid=esandtxt=Educaci%F3n%20emprendedora>

(208) <http://formacion.educalab.es/>

Fransa

Girişimcilik eğitiminin tanımı

Fransa’da, yaygın olarak kabul edilen bir tanımdan ziyade girişimcilik eğitimi (GE) konusunda yaygın bir anlayış vardır. Genel eğitimin kapsamlı anlamı bağlamında, öğrencilerin sorumluluğunu, özerkliğini, yaratıcılığını, merak duygusunu ve girişimciliğini geliştirmeyi hedefler. Girişimcilik ruhu ise ‘fikirlere eyleme dönüştürme, girişimde bulunma ve rol alma isteği, özel hayatta, kamu hayatında ve işte bağımsız ve yaratıcı olma’ becerisi olarak tanımlanır. Bu beceri gençleri ‘resim, spor, genetik ve sosyo-ekonomik alanlarda bireysel veya grup projeleri tasarlama, uygulama ve yürütme’ konusunda destekler ⁽²⁰⁹⁾.

İlgili strateji

Fransa’da girişimcilik eğitimi için özel ulusal bir strateji yoktur. Aşağıdaki gibi bazı kapsamlı stratejiler GE’nin gelişiminden bahseder:

- Cumhuriyette Okulların Yeniden Yapılandırması için Rehberlik ve Planlama ⁽²¹⁰⁾ – 8 Temmuz 2013 2013- 595 Kanunu. İşletme ziyaretleri, stajyerlik ve girişimlerin keşfedilmesi gibi girişimler ve beceri gelişimi için ilgili projeler aracılığıyla harici ortaklarla işbirliğini teşvik etmenin ve girişim duygusu geliştirmenin okulların sorumluluğu olduğunu belirtir.
- Bilgi ve Beceriler Ortak Temeli (*Socle commun*) ⁽²¹¹⁾ – 31 Mart Hüküm No 2015-372. Bu hüküm, öğrencilerin girişimde bulunması ve eylemin olası sonuçlarının değerlendirdikten sonra projeler uygulamasını gerektiren ‘Özerklik ve Girişim Duygusu’ yeterliği ile olan bağlantıyı açıklar.

Ancak, en ilgili strateji 2013’te çıkarılan ‘Yenilik için Yeni bir Anlaşma’ adındaki ulusal yenilik stratejisidir. Bu strateji, Milli Eğitim, Yükseköğretim ve Araştırma Bakanlığı ve Ekonomi Bakanlığı ile birlikte çalışan Başbakanlığa bağlı Yenilikçilik Genel Komisyonu tarafından yürütülür.

Hedefler

Dört eylem alanı vardır:

- yenilik için kamu politikalarının organizasyonu ve değerlendirmesi;
- girişimcilik ve yenilikçilik kültürü geliştirme;
- kamu araştırması transferinin etkisini artırma;
- yenilikçilik aracılığıyla iş büyümesini destekleme.

Somut eylemler

İkinci eylem alanında, şu eylemler yer alır:

- girişimcilik ve yenilikçilik kültürü geliştirmek üzere projeler için fonlama girişiminde bulunma (*Programme d'Investissement d'Avenir* aracılığıyla) (beş yılda € 20 milyon);

(209) <http://www.education.gouv.fr/cid2770/le-socle-commun-de-connaissances-et-de-competences.html>

(210) <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000027677984andcategorieLien=id>

(211) http://www.education.gouv.fr/pid25535/bulletin_officiel.html?cid_bo=87834

- girişimcilik ruhu geliştirmek için ortaokul ve lisedeki eğitim çalışanlarını teşvik etme;
- bilimsel ve teknolojik kültürün gelişimi için okul sınıfları ve kamu araştırma laboratuvarları arasında etkileşimi güçlendirme;
- yenilik, bilgi transferi ve girişimcilik için öğrenci merkezi kurarak öğrenci girişimciliğini destekleme;
- Ulusal Yenilikçilik Haftasonu etkinliği düzenleme;
- Girişimcilik ve yenilik kültürünü teşvik etmek için kamu medyasını kullanmak.

Şu anda uygulanan özel eylemler aracılığıyla önemli gelişmeler kaydedilmiştir:

- *Programme d'Investissement d'Avenir, Caisse des Dépôts et Consignations* tarafından da fon sağlanan ve yıllık olarak takip edilen: Projeler GE alan öğrencilerin sayısını önemli ölçüde artırmayı hedefler ve Temmuz 2015'ten itibaren üç veya beş yıllığına desteklenecektir.
- Öğrenci girişimciliğini desteklemek üzere yenilikçilik, bilgi transferi ve girişimcilik için öğrenci merkezleri (PEPITE) kurulmuştur. Bu merkezler, öğrenci girişimci statüsü ve diploması, ulusal girişimcilik ödülleri ve yükseköğretimde girişimcilik danışmanları gibi ulusal girişimleri destekler.
- Ulusal Eğitim, Yükseköğretim ve Araştırma Bakanlığı okullar ve işletmeler arasındaki bağı güçlendirmek için 12 önlem (Aralık 2015) kararı almıştır. Bazıları girişimcilik eğitimi ile ilgilidir:
 - 'İleri Rota' (*Parcours Avenir*) dersini pekiştirmek için ISCED 2 seviyesi stajyerliğini güçlendirmek;
 - öğretmenler için GE ile ilgili özel sürekli mesleki gelişim kursu vermek;
 - aktif vatandaşların deneyimlerini gençlere aktarmaları için Ulusal Eğitimin 'Vatandaşlık Kaynakları'nda yer alması için teşvik etme;
 - okul-iş ilişkileri hakkında tüm ülkede yeni bir komite oluşturma.

Müfredatta

Müfredata açık bir şekilde yerleştirme

Fransa'da, girişimcilik eğitimi, öğrenciler için ortak bir temel oluşturan 'Özerklik ve Girişim' adındaki yedinci temel yeterliğin bir parçasıdır.

ISCED 1'de, ilkokullarda özerkliğin ve girişimciliğinde edinilmesi çapraz müfredat konusudur.

ISCED 2'de, yeni ortak bir temel müfredat her yıl iki proje yapılmasını öngörerek disiplinler arası uygulamalı eğitim sağlar. 'Aktif basamaklar' ilkesini, kendine güven, girişimcilik ve işbirliğinin gelişimini kapsar. Bir şirket ziyareti veya küçük işletmelerin kurulması örnek verilebilir.

GE il ilgili de olan özel aktiviteler yapılmaktadır. Bu aktiviteler, proje çalışmasını (ISCED 1-3'te ve okula dayalı mesleki eğitimde kullanılan), üç saatlik Mesleki Keşif oturumlarını – ISCED 2'de bir seçenektir, Girişimcilik haftasını, Kadın Girişimciliği Farkındalık haftasını, Okul-Girişimcilik haftasını, ulusal yenilik günlerini ve deneysel pedagojik yaklaşımları içerir. 'İleri Rota' dersi (*Parcours Avenir*) Eylül 2015'te uygulanacaktır. Bu dersle 'öğrencilerin girişim duygusunu ve girişimcilik yeterliğini keşfetmelerini ve öğrencilerin yaratıcı bir sürecin içine dahil edilmesi' amaçlanır; ortaokul ve lise seviyelerinde uygulanacaktır.

Öğrenme kazanımları

Fransa'da, 'Bilgi ve Beceriler Ortak Temeli' zorunlu eğitimin sonunda nelere ulaşılması gerektiğini tanımlar.

Tutumlar alanında, öğrencilerde kendine güven, girişim duygusu, sorumluluk ve özerklik duygusu geliştirilmeye çalışılır. Girişimcilik becerileri için yaratıcılık, zaman yönetimi, iş planlaması, belirsizlik/risk yönetimi, takım çalışması ve finansal okuryazarlık hedeflenir.

Bu tutumlar ve beceriler eğitimin tüm seviyelerinde projeye dayalı öğretim aracılığıyla uygulanır (ISCED 1-3 ve okula dayalı mesleki eğitimde eğitim desteği, ISCED 2'de Mesleki Keşif, ISCED 3'te keşfetme eğitimleri veya denetimli kişisel çalışmalar, okula dayalı mesleki eğitimde çok disiplinli mesleki proje (PPCP)). Bu pedagoji, girişimcilik becerilerini içerir; öncülük, takım çalışması, iş planlama ve organize etme ve market çalışmalarına uygun olarak ürün veya hizmet geliştirme.

Öğretmen eğitimi ve destek

Öğretmenlerin lisans eğitimi eğitim çalışanları için mesleki beceriler kıstaslarına dayalıdır. Öğretmenler, ortak becerilerin (yaratıcılık, sorumluluk ve işbirliği) yer almasını ve uygun öğretim yaklaşımlarıyla öğrenmenin transferini teşvik etmelidir. GE'nin öğretmenlik lisans eğitimine (ÖLE) dahil edilmesi kurumsal özerklik için önemli bir konudur.

GE konusunda SMG aktiviteleri şu anda ortaöğretimdeki öğrenciler için yeniden düzenlenmektedir. Yeni program tüm birimlerde Eylül 2015'te yürürlüğe girmiştir ve kısa zaman içinde öğretmen eğitimi için online bir platform olan M@gistères'de yer alacaktır ⁽²¹²⁾.

İşletmeler ve Mesleklerle İşbirliği için Çalışma Araştırma Merkezi (CERPEP – *Centre d'Études et de Recherches sur les Partenariats avec les Entreprises et les Professions*) ⁽²¹³⁾ eğitim-işletme bağlantılarına dayalı öğretmen yetiştirme için fırsatlar sunar. Bu kurumun rolünün gelişmesi beklenmektedir. Bazı akademilerde, küçük şirketlerde yer alan öğretmenlere eğitim verilmektedir. Liderlerin veya öğretmenlerin eğitimini hedef alan eylemleri desteklemek için GE için ulusal strateji aracılığıyla projelere fon sağlanmaktadır:

- Girişimcilik eğitiminde Öğretmenlik Uygumaları için Gözlemevi (OPPE – *Observatoire des pratiques pédagogiques en entrepreneuriat*) ⁽²¹⁴⁾ girişimcilik pedagojisi hakkında paylaşım yapmak, teşvik etmek ve fikirler paylaşmak için bir araç olarak kullanılır.
- RESPIRE network ⁽²¹⁵⁾ (Yenilikçilik, Araştırma ve Uygulamada Mesleki Bilgi Paylaşım Ağı– *Réseau d'échange de savoirs professionnels en innovation, en recherche et en expérimentation*) 'Okullarda Girişimcilik' konusu hakkında ekran paylaşım ağları ve uzmanlarla işbirliği destekler.

(212) <https://magistere.education.fr>

(213) <http://eduscol.education.fr/pid31668/l-offre-stages-courts-cerpep.html>

(214) <http://www.apce.com/pid11493/qu-est-ce-que-l-oppe.htmlC=173andespace=5>

(215) <http://eduscol.education.fr/cid60290/respire-le-reseau-social-de-l-innovation.html>

Hırvatistan

Girişimcilik eğitiminin tanımı

Hırvatistan'da, Yaşam Boyu Öğrenmede Temel Yeterlikler için Avrupa Referans Çerçevesinde tanımlanan girişimcilik temel yeterliği ulusal tanım olarak kullanılır ⁽²¹⁶⁾.

İlgili strateji

Hırvatistan'da şu anda girişimcilik eğitimi (GE) için ulusal bir strateji yoktur. Özel olarak girişimcilik eğitimini ele alan önceki ulusal strateji 2010-2014 yılları arasında kullanılmıştır ve yeni bir strateji geliştirme planı şu an için yoktur.

Girişimcilik eğitimi, Bilim, Eğitim ve Spor Bakanlığı tarafından geliştirilen ve 2010'da kabul edilen Ulusal Çerçeve Müfredatta ele alınır. Bu çalışma, Zagreb menşeli Güney Doğru Avrupa Girişimciliği Öğrenme Merkezi ⁽²¹⁷⁾ (SEECEL) tarafından desteklenmektedir. SEECEL, girişimciliği öğrenme ve diğer girişimcilikle ilgili alanlar konusunda yapılan çalışmaları destekleyerek batı Balkanlar ve Türkiye olmak üzere sekiz ülke arasında stratejik işbirliğini destekler. AB fonu, bağışçı ajanslar ve SEECEL üye ülkelerden katkılar aracılığıyla fonlanmaktadır.

Müfredatta

Müfredatta açık bir şekilde yerleştirme

Ulusal Çerçeve Müfredat (NFC), GE'nin çapraz müfredat konusu olarak ISCED 0-3'e dahil edilmesini şart koşar. Ancak, NFC'nin bu şartını yerine getirmek için temel okul müfredatının gelişimi henüz tamamlanmamıştır.

Ancak, tam donanımlı GE olarak düşünülebilecek şekilde bazı okullar temel okul müfredatlarında birtakım uygulamalı veya zorunlu olmayan eğitim aktiviteleri geliştirmiştir ve bu aktiviteleri uygulamaktadır. Bunlar SEECEL tarafından yürütülen ve desteklenen girişimcilik eğitimi için pilot programlarda yer alan okullardır.

Öğrenme kazanımları

GE hedefleri Ulusal Çerçeve Müfredatta tanımlanmıştır ve öğrencilerin kazanması beklenen hedefler şunlardır:

- kişisel hedefler belirlemek, değerlendirmek ve yerine getirmek için eğitimli olmak;
- nasıl plan yapılacağını ve uygulanacağını bilme;
- inisiyatif alma ve azim duygusunu geliştirme;
- yeni durumlara, fikirlere ve teknolojilere uyum sağlamak için eğitimli olmak;
- zorluklara, değişikliklere, stresli durumlara, çatışmalara ve rekabete karşı yaratıcı bir yaklaşım geliştirme;

(216) http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/en_GB/-EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=NC7807312

(217) www.seecel.hr

- kendilerini ve diğerlerini değerlendirmek ve kendi başarılarını veya başarısızlıklarını yapıcı bir şekilde eleştirme becerisi geliştirmek;
- bağımsızlık, kendine güven ve kişisel bütünlük kazanmak;
- halkın ve daha geniş toplumun mesleki yapısını öğrenmek;
- ekonomi ve işletme yönetimi ile ilgili temel bilgileri edinmek;
- kendi işini kurmanın önemini ve iş fırsatlarının farkında olmak.

Ancak, NFC henüz ders müfredatında uygulanmadığı için somut örnekler yoktur.

2015'te, Eğitim Bakanlığı okula dayalı mesleki eğitim de dahil ISCED 0-3 için girişimcilik öğrenme kazanımları geliştirecek Parlamento onaylı bir Çalışma Grubu kurdu ⁽²¹⁸⁾. Bu grup için uzmanlar 2015 yazında alındı ve 2015 sonuna kadar öğrenme kazanımları geliştirmekle görevlendirildiler. Bu kazanımlar Eylül 2016'da pilot olarak uygulanacak ve Eylül 2017'de asıl uygulamaya geçecektir. Öğrenme kazanımları üç alanda oluşturulmuştur: girişimci düşünme, girişimci davranma ve ekonomi ve finansal okuryazarlık.

Öğretmen eğitimi ve destek

Girişimcilik eğitiminin öğretmenlik lisans eğitimine dahil edilmesi kurumsal özerklik bağlamında ele alınan bir meseledir. Okula dayalı mesleki eğitim de dahil ilkokuldan liseye tüm öğretmenler için sürekli mesleki gelişim (SMG) aktiviteleri yer alır. 2014/15 okul yılından itibaren, Eğitim ve Öğretmen Yetiştirme Ajansı (ETTA) GE'ye odaklanarak okul çalışanları (okul müdürleri, öğretmenler ve diğerleri) için SMG seminerleri ve çalıştayları organize etmiştir. Bu aktiviteler ETTA tarafından yürütülen genel SMG aktiviteleri için düzenli fonlarla finanse edilir.

Girişimcilik eğitimi için merkezi yönergeler yoktur. Eğitim Bakanlığı, ETTA aracılığıyla uzmanlık merkezi olarak çalışan SEECEL ile işbirliği yapar. Hırvatistan, SMG'yi destekleyen ulusal öğretmen yetiştirme yetkili birimiyle işbirliği içinde SEECEL tarafından koordine edilen ulus genelinde bir pilot projeye yürütmektedir. GE uygulamakta olan veya SEECEL pilot çalışmasına yeni katılan okullar arasında öğretmen rehberliğinin yanı sıra doğrudan fonlamayı, müfredat desteğini (uygulamalı girişimcilik deneyimleri dahil), öğretmen eğitimini ve ağ kurmayı içerir.

(218) <http://www.kurikulum.hr/wp-content/uploads/2015/05/Poduzetništvo.pdf>

İtalya

Girişimcilik eğitiminin tanımı

İtalya’da, Yaşam Boyu Öğrenmede Temel Yeterlikler için Avrupa Referans Çerçevesinde tanımlanan girişimcilik temel yeterliği ulusal tanım olarak kullanılır ⁽²¹⁹⁾. Bu tanım ilkökul öncesi, ilkökul ve ortaokul ve ortaokul sonundaki öğrenci profillerine ayrılan bölümdeki Ulusal Müfredat Yönergelerinde kullanılmaktadır.

İlgili strateji

İtalya’da şu anda girişimcilik eğitimi (GE) ile ilgili ulusal bir strateji yoktur.

Müfredatta

Müfredata açık bir şekilde yerleştirme

ISCED 1 ve 2’de, GE (‘girişim ve girişimcilik duygusu’ olarak tanımlanan) çapraz müfredat yeterliğidir. İlkokul eğitimi beşinci sınıfın sonunda ve ortaokul eğitimi üçüncü sınıfın sonunda yer alan Yeterlikler Uygulamalı Sertifikası ⁽²²⁰⁾ aracılığıyla verilir.

ISCED 3 ve okula dayalı mesleki eğitimde, ‘girişim ve girişimcilik duygusu’ *alternanza scuola-lavoro’daki* ⁽²²¹⁾ (Genç Başarı gibi harici uzmanların desteğiyle sınıfta aktiviteler aracılığıyla veya çıraklık veya stajyerlikle okul ve uygulamalı deneyimler sunan⁽²²²⁾) ‘Hukuk ve Ekonomi’ dersinin özel müfredatında yer alır.

Alternatif okul/iş, okul müfredatına çalışmaya dayalı öğrenme öğelerini (ikili öğrenme) eklemenin bir yoludur. Resmi olarak 2005 yılında başlamıştır ve ortaöğretim sonrası teknik okullar ve akademik ve akademik olmayan yükseköğretim teknik eğitiminin (ITS) yanı sıra tüm lise eğitimi türlerinde yer alır. Müfredat tasarımıındaki okul özerkliği sebebiyle çok çeşitli şekillerde uygulanmaktadır. Örneğin, okulda benzetimli eğitim işletmesi kurulması türünde olabilir ve özellikle teknik okullarda ekonomi ve finansı desteklemek için öğrenciler tarafından yönetilebilir. Ayrıca kontrata dayalı çıraklık (şirket bazlı) şeklinde de olabilir. Bu durumlarda, iş üstünde geliştirilen müfredatın miktarı lise eğitiminde ve öğretim şekillerinde %50’yi bulabilir. Her yol, ortak girişim veya iş derneğiyle, ticaret odası, kamu birimleri ile imzalanan belirli bir anlaşmaya dayalı olarak (mutabakat beyannamesi) eğitim kurumunun sorumluluğunda planlanır, uygulanır ve değerlendirilir.

(219) http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/en_GB/-EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=NC7807312

(220) Bakanlık Hüküm no 254/2012 ile belirlenen İlkokul öncesi, İlkokul ve Ortaokul için Ulusal yönergeler. http://www.indicazioninazionali.it/documenti_Indicazioni_nazionali/indicazioni_nazionali_infanzia_primo_ciclo.pdf

(221) 2003’te teknik ve mesleki kurumlar ve genel liselere 4. ve 5. sınıflara 2005/77 hükmü aracılığıyla eklenmiştir. 2010/11 okul reformu 2010/11 (Hüküm 87/2010) tüm teknik, mesleki ve genel liselerde öğrenme şekilleri için bir öğretim yöntemi olarak özellikle bu eğitim türünü kabul eder. http://www.istruzione.it/allegati/2015/Guida_Operativa.pdf

(222) <http://www.jaitalia.org>

Yeni bir yasa ⁽²²³⁾ lise eğitiminin son üç yılında *alternanza scuola-lavoro* programının asgari standartlarını belirlemiştir: okulda asgari 200 saat ve teknik ve mesleki okullarda asgari 400 saat. Bu standartlar bir geçiş süreci olması beklense de zorunludur.

Öğrenme kazanımları

ISCED 1 ve 2'de öğrenme kazanımları tanımlanmamıştır ancak çapraz müfredat yeterlikleri yer alır. İlkokul düzeyinde, öğrenci özgün olabilmeli, girişim duygusuna sahip olabilmeli ve basit projeler yapabilmelidir. Ortaokul seviyesinde, öğrenciler özgün olabilmeli, girişim duygusuna sahip olabilmeli, sorumluluk alabilmeli, zorluklarla karşılaştığında yardım isteyebilmeli ve yardım isteyenlere yardım etmelidir. Öğrenciler kendilerini analiz edebilmeli ve yeni gelişmeler ve beklenmeyen olaylarla baş edebilmelidir.

ISCED 3'te, 'Hukuk ve Ekonomi' dersinde, GE ile ilgili bir beceriden bahsedilir. Teknik eğitimin ilk iki yılında (ekonomi ve teknoloji sektörleri), girişimcilik yeterliklerinin edinilmesi proje yönetimi, işletme fonksiyonları ile ilgili üretim süreçlerinin yönetimi ve özellikle çevre güvenliği ve koruması alanında ulusal ve Avrupa düzenlemelerinin uygulaması aracılığıyla geliştirilir. Öğrencilerin edinmesi gereken becerilerden biri de 'girişimcilik aktivitelerini oluşturan yasal ve ekonomik boyutları tanımak'tır.

Öğretmen eğitim ve destek

2016'da, Eğitim Bakanlığı genel ve mesleki eğitim ve *alternanza scuola-lavoro* eğitim yollarında öğretim veren teknik kurum öğretmenlerinin becerilerini geliştirmek için mesleki gelişim projeleri başlatacaktır. Her okul ve okul ağı, girişimcilik eğitimi de dahil tüm derslerin öğretmenlerini için mesleki gelişim aktiviteleri başlatacaktır; ancak GE için bu zamana kadar kaç tanesinin bu eğitimi verdiğine dair bir bilgi yoktur.

(223) <http://www.federalismi.it/nv14/articolo-documento.cfm?Artid=30033>

Kıbrıs

Girişimcilik eğitiminin tanımı

Yeni bir ulusal tanım üzerinde çalışılmaktadır ve bu tanım 2006 Avrupa Parlamentosu Tavsiye Kararına ve Konseyin Yaşam Boyu Öğrenmede Temel Yeterlikler için Referans Çerçevesine dayalı olacaktır ⁽²²⁴⁾.

İlgili strateji

Kıbrıs'ta girişimcilik eğitimini ele alan özel bir strateji yoktur.

Eğitim ve Kültür Bakanlığının yeni stratejik çerçevesinin bir parçası olarak girişimcilik için strateji geliştirmek üzere devam eden bir girişim vardır.

Müfredatta

Müfredata açık bir şekilde yerleştirme

Girişimcilik eğitimi (GE) resmi belgelerde ve uygulama yönergelerinde açık olarak yer almamaktadır. Ancak, 2010'dan beri, yaratıcılık ve yenilikçilik de dahil temel yeterliklere odaklanan ilkökul, ortaokul ve lise için yeni müfredat geliştirilmekte ve uygulanmaktadır. 2004'te başlayan eğitim yeniliklerinin bir parçası olarak, girişimcilik, yenilikçilik ve yaratıcılıkla ilgili yeterlikleri geliştirmeye vurgu yapılmaktadır.

ISCED 1-3: 2011/12 okul yılında uygulanan ISCED 1-3 için yeni müfredatta, çapraz müfredat hedefi olarak girişimcilik davranışını teşvik eden özelliklere, becerilere ve çalışma yöntemlerine vurgu yapılmaktadır.

ISCED 3 (Mesleki eğitim): Kıbrıs'taki mesleki eğitim öğrencilerinin %90'ı ile %10'u arasındakiler eğitimleri boyunca belirli zamanlarda girişimcilik programlarına katılırlar.

Öğrenme kazanımları

Girişimcilik eğitimi ile bağlantılı öğrenme kazanımı yoktur.

Öğretmen eğitimi ve destek

Kıbrıs, Kıbrıs Pedagoji Kurumu ile işbirliği içinde seçmeli fakat tüm yıl devam eden seminerler organize etme sürecindedir. Bu seminerler Kıbrıs ilkökul, ortaokul, lise ve teknik okul öğretmenleri, okul müdürleri ve politika üreticileri için hizmet içi eğitimler verme şeklinde yapılacaktır. Seminerler Eğitim ve Kültür Bakanlığı ve sanayi sektörü ile işbirliği içinde organize edilecektir.

(224) http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/en_GB/-/EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=NC7807312

Letonya

Girişimcilik eğitimin tanımı

Letonya’da, Yaşam Boyu Öğrenmede Temel Yeterlikler için Avrupa Referans Çerçevesinde tanımlanan girişimcilik temel yeterliğinin tanımı ⁽²²⁵⁾ ulusal tanım olarak kullanılır.

İlgili strateji

Genel okul eğitimi ve okula dayalı mesleki eğitimde girişimcilik eğitimi (GE) ilgili strateji, Eğitim ve Bilim Bakanlığı tarafından yürütülen ‘Eğitim Geliştirme Yönergeleri’nde yer alır. 2014-2020 sürecini kapsar ve tüm eğitim ve öğretim seviyelerini ele alır.

Ayrıca, AB düzeyinde bir yükseköğretim sistemi oluşturmayı amaçlayan, GE ile ilgili, ‘Yükseköğretim ve Yükseköğretim Kurumları Gelişiminin Ulusal Anlayışı’ adında bir yükseköğretim stratejisi vardır. Stratejinin dört önceliği vardır: GE yükseköğretimin modernleşmesi konusunda birinci önceliğe sahiptir.

Temel hedefler

‘Eğitim Geliştirme Yönergeleri’ için hedeflerden biri yaşam ve işverilebilirlik için değerlere dayalı bireylerin mesleki ve sosyal becerilerinin gelişimini teşvik etmektir. Girişimcilik eğitimi ile ilgili özel hedefler şunlardır:

- ISCED seviyeleri 1-3 için geliştirilmiş eğitim içeriği aracılığıyla güçlendirilen yeterliklerden biri olarak GE’yi daha fazla geliştirmek;
- ‘girişim ve girişimcilik’ hakkındaki modüler program da dahil mesleki eğitimdeki modüler programları geliştirmek;
- girişimciliği kapsayan öğretmenlik mesleki yeterliklerini geliştirmek;
- girişimcilik de dahil çeşitli yeterlikler için yaygın ve müfredat dışı eğitim faaliyetlerini geliştirme.

Somut eylemler

- ‘girişimcilik ruhu’ ve girişimcilik becerilerini içeren yeni yeterlikleri geliştirmek için öğrenme başarılarının değerlendirilmesi de dahil, eğitim, içerik ve yenilikçi öğrenme araçları geliştirme;
- 2017’ye kadar sürekli mesleki gelişim aktivitelerinde yer alanların yüzde 50’sine ve 2020’ye kadar %80’ine denk gelecek sayıda öğretmenlerin mesleki yeterliklerini (girişimcilik, finans, liderlik, bilgi teknolojileri ve yabancı dil yeterlikleri de dahil) geliştirmek;
- bir kaynak (*Profesiju pasaule*) geliştirerek işletme/girişimciliik meslekleri hakkında bilgiyi artırmak.

(225) http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/en_GB/-/EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=NC7807312

Yer alan bakanlıklar ve paydaşlar

Letonya’da, girişimcilik eğitiminde hükümet kurumlarının yer alması ve etkisi merkezi değildir. Üç hükümet kurumu GE’den sorumludur:

- Ekonomi Bakanlığı, özellikle, Letonya Yatırım ve Gelişim Ajansı (LIDA);
- Eğitim ve Bilim Bakanlığı (MoES);
- Refah Bakanlığı (MoW).

MoES, Letonya İcra Bakanlığı ve Hükümet Ajansları, ulusal topluk dernekleri, Letonya İşverenler Konfederasyonu, Letonya Sanayi ve Ticaret Bankası, Mali ve Sermaye Piyasası Komisyonu ve diğerlerini kapsayan paydaşlarla işbirliği yapar.

İzleme çerçevesi

Eğitim ve Bilim Bakanlığı tarafından bir izleme çerçevesi sağlanmaktadır. ‘Eğitim Geliştirme Yönergeleri 2014-2020’ için Bakanlık 30 Eylül 2017’de Kabineye bir ara rapor teslim edecektir. Raporun son hali ise 30 Eylül 2021’de hazır olacaktır.

Müfredatta

Müfredatta açık bir şekilde yerleştirme

ISCED 1-2 için, girişimcilik eğitimi temel olarak zorunlu sosyal bilgiler dersine dahil edilir. Ancak, girişimcilik konuları matematik, fizik, kimya, biyoloji ve görsel sanatların yanı sıra örneğin ‘Ev Ekonomisi ve Teknolojisi’ derslerinde yer alır. Zorunlu eğitimin bir parçası olarak, her hafta bir ders – ‘sınıf dersi’ veya ‘yetiştirme’ olarak bilinen – sınıf öğretmeni tarafından düzenlenir. Bu dersler, kariyer rehberliği, GE, yurttaş katılımı, vb. gibi çeşitli konuların tartışılmasına ayrılır.

Zorunlu olmayan derslerde de girişimcilik eğitimi verilir. Örneğin, ISCED seviye 3’te, GE 10-12. sınıflar için ekonomi dersinde merkezi konulardan biridir.

Ayrıca, genel eğitim kurumları Temel İşletme, Girişimcilik, vb. gibi GE ile ilgili alanlarda kendi ders standartlarını geliştirebilir ve akreditasyondan sonra uygulayabilir.

Öğrenme kazanımları

ISCED 1-2’de, GE öğrenme kazanımları genellikle girişimciliğin farkında olmakla ilgilidir. Temel kazanımlar, toplumda girişimcilerin rolü hakkında bilgi ve iyi bir girişimci olmak için gerekli yeterlikleri anlamadır. Kazanımlar, bir takımında çalışma, işbirliği, basit planlar yapma, vb. gibi girişimcilik için gerekli bazı becerileri göstermeyi içerir.

ISCED seviye 3 ve okula dayalı mesleki eğitimde, öğrenme kazanımları ekonomik ve ticari bilgiyle ve başarılı girişimcilik için gerekli bazı becerileri yerine getirme yeteneği ile bağlantılıdır.

1. ve 9. sınıflar için sosyal bilgiler dersinde, girişimcilik eklenir ve tüm tartışmalar ve öğrenme konuları tutarlıdır ve farklı eğitim seviyelerinde ilerleme gösterir.

'Girişim ve Girişimcilik' mesleki eğitim modülüne girmek için girişimciliği kapsayan zorunlu sosyal bilgiler derslerini içeren ISCED 1-2 seviyelerinin tamamlanması gerekir. Ayrıca, ekonominin bir ders olarak verildiği ISCED 3'te çalışmalara devam etmek de gerekmektedir.

Öğretmen eğitimi ve destek

Girişimcilik eğitimi ilkokul ve genel ortaokul, lise öğretmenlerinin mesleki eğitiminde zorunlu bir derstir. SMG tüm eğitim seviyelerinde tüm öğretmenler için sağlanır.

Öğretmenlik mesleki yeterliklerinin gelişimi bazı ulusal kurumlar ve özel birimler tarafından desteklenir. Görevlerine göre destek veren Eğitim ve Bilim Bakanlığını, Bölgesel Eğitim Kurullarını, Hükümet Eğitim Geliştirme Ajansını, Yatırım ve Geliştirme Ajansını, Yükseköğretim kurumlarını, Genç Başarı Letonya'yı, vb. içerir.

Öğretmenler ve ISCED seviyeleri 2 ve 3 için verilen Avrupa fonu Letonya Yatırım ve Geliştirme Ajansı tarafından yönetilmektedir (2009-2015). Ajans, ISCED 2 ve 3 öğrencileri ve öğretmenleri için GE konuları hakkında seminerler/çalıştaylar organize eder.

Şimdiye kadar, eylemler parçalar halinde yapılmıştır. Ancak, 'Eğitim Geliştirme Yönergeleri 2014-2020' girişimcilik eğitimi, finansal okuryazarlık, liderlik, bilgi teknolojileri ve yabancı dillerde SMG için hedefler koyar. 2017'de %50'ye ve 2020'de %80 ulaşma gibi eğitim alan öğretmenlerin oranını artırmak için özel hedefler vardır.

Litvanya

Girişimcilik eğitimin tanımı

Ulusal bir tanım yerine Litvanya, Yaşam Boyu Öğrenmede Temel Yeterlikler için Avrupa Referans Çerçevesinde yer alan tanımı kullanır ⁽²²⁶⁾.

İlgili strateji

Litvanya girişimcilik eğitimi (GE) için özel bir stratejiye sahip değildir; ancak, GE'ye 'Litvanya Girişimcilik Eylem Planı 2014-2020'de açıkça yer verilmektedir ⁽²²⁷⁾. Bu strateji ilköğretim öncesi, ilköğretim, temel, lise, mesleki, kolej, üniversiteler ve yetişkin eğitimi de dahil tüm eğitim seviyelerini kapsar. 2004'ten 2012'ye kadar geçerli olan önceki strateji 'Ekonomi Okuryazarlığı ve Girişimcilik Eğitimi Stratejisini' devam ettirir ⁽²²⁸⁾.

Temel hedefler

Temel hedefler, girişimciliğin seviyesini artırmaktır ve üç alt hedefle 'Avrupa Girişimciliği 2020 Eylem Planı'nın hedeflerini ⁽²²⁹⁾ yansıtır:

- girişimcilik eğitimi için tutarlı ve sürekli bir sistem oluşturma;
- bir iş kurma ve gelişime açık bir ortam oluşturma;
- işletme için kamu hizmetlerinin olmasını sağlayarak, hedef grupları (gençler, kadınlar) birbirinden ayırarak, iş kurmayı ve sosyal girişimciliği teşvik ederek, bölgelerde girişimciliği destekleyerek ve girişimciler hakkında olumlu bir imaj oluşturarak girişimciliği destekleme.

Somut eylemler

1.1 'Girişimcilik eğitimi için tutarlı ve sürekli bir sistem oluşturma' altında, şu somut eylemler tanımlanır:

- 1.1.1. girişimcilik ve finansal okuryazarlığın ilköğretim öncesi ve ilköğretim eğitimi müfredatına dahil edilmesini sağlama;
- 1.1.2. Örneğin, Öğrenci Eğitim Şirketi (SEC) yönetme, bir işletme eğitimi şirketine çalışma deneyimleri kazanarak veya bir şirkette, işletmede veya sosyal girişimde bir proje için sorumluluk alarak girişimcilikte uygulamalı deneyim kazanmak için zorunlu eğitim bitmeden önce öğrenciler için en az bir tane fırsat yaratma;
- 1.1.3. zorunlu ders uygulamasına ek olarak mesleki eğitimde öğrencilerin uygulamalı deneyimlerini geliştirmek için, öğrenciler ek uygulamalar yapabilir ve iki yönlü eğitim anlaşmaları imzalayabilir (öğrenci ve kurum arasında);

(226) http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/en_GB/-/EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=NC7807312

(227) http://www.ukmin.lt/uploads/documents/Verslumo_veiksmu_planas_2014-2020_1.pdf

(228) http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=235714andp_query=andp_tr2=

(229) http://ec.europa.eu/growth/smes/promoting-entrepreneurship/action-plan/index_en.htm

- 1.1.4. mesleğe göre işyerinde uygulamaları geliştirme; sosyal ortaklarla ortaklığı güçlendirme;
- 1.1.5. girişimciliğin ve öğrencilerin aktivitelere gönüllü olarak katılımının teşvik edilmesini desteklemek için genel eğitim okulları ve sivil toplum örgütleri arasında işbirliğini teşvik etmek için eylemler uygulama;
- 1.1.6. genel eğitim ve mesleki okul öğretmenlerinin ve lise uygulama danışmanlarının GE yeterliklerini geliştirme;
- 1.1.7. çocuklar ve gençler tarafından yaratıcı girişimler yapılmasını destekleme.

Yer alan bakanlıklar ve paydaşlar

- Hükümet: Ekonomi Bakanlığı, Eğitim ve Bilim Bakanlığı, Sosyal Güvenlik ve Çalışma Bakanlığı, Tarım Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı;
- Diğer: İşletmeler, sivil toplum örgütleri;
- Eğitim, örneğin mesleki eğitim kurumları.

İzleme çerçevesi

'Litvanya Girişimcilik Eylem Planı' bir izleme çerçevesine sahiptir.

Müfredatta

Müfredatta açık bir şekilde yerleştirme

Girişimcilik, örgün eğitimde edinilmesi gereken temel yeterliklerden biridir. Girişimcilik eğitimi, temel eğitim için 'Ekonomi ve Girişimcilik Ulusal Programı' aracılığıyla tüm eğitim seviyelerinde çapraz müfredat hedefidir. Girişimcilik iletişim, öğrenmeyi öğrenme ve vatandaşlığı kapsayan temel yeterliklere dayalıdır. Programlar, örneğin öğrenci şirketleri ve işletme yarışmaları gibi farklı şekillerde öğretme ve öğrenme için olasılıklar ortaya koyar.

Ortaokul ve lise seviyesinde (1-12. sınıflar) bilgi, beceri ve yetenekleri içeren kapsamlı bir GE programı aracılığıyla farklı alanlarda ele alınır. Bu program, çeşitli okul sonrası aktivitelere doğru da genişletilebilir. ISCED 2 için örgün eğitim programında ayrı zorunlu bir ders olan 'Ekonomi ve GE'de yer alır (9.-10. sınıflarda 34 saat). ISCED 3'te 11.12. sınıflar için ekonomi zorunlu değildir ve okullar 'Öğrenci Şirketleri', 'Ekonomi ve İşletme', 'İşletme ve Yönetim' ve diğerleri gibi programlar önerir. Öğrenciler bir seçeneği seçerler.

Öğrenme kazanımları

'Ekonomi ve Girişimcilik Ulusal Programı' öğrenci bilgisi, anlayışı ve beceri seviyeleri göstergelerini içerir. Bu program öğretmenlere gözlem yapma, genelleme yapma, öğrenci başarılarını yakalayabilme ve aktiviteleri çeşitlendirmede yardım eder. Yeterli, standart ve daha üst düzeyler de tanımlanmıştır ve programda yer alır. Seviye göstergeleri nicel değil niteldir ve yalnızca öğrenci başarı seviyelerini (nota göre) değerlendirmeyi değil, öğrencilerin becerilerini değerlendirmede ve öğretim (öğrenme) sonuçlarının nasıl geliştirileceği hakkında plan yapma konusunda öğretmenlere yardımcı olmayı da hedefler.

Örneğin, ISCED 2 zorunlu programının sonunda ⁽²³⁰⁾, temel seviyeye ulaşan öğrenciler şunları yapabilmelidir:

- iş ortamında rollerini değerlendirebilme ve girişimciliğin önemini açıklayabilme;
- sorumluluk alabilme, öncülük edebilme, hedefler koyabilme ve diğer insanların çabalarını değerlendirebilme.

Öğretmen eğitimi ve destek

2010’da Litvanya girişimcilik eğitiminin vurgulanmadığı bir ‘Öğretmen Yetiştirme Düzenlemesi’ ⁽²³¹⁾ kabul etmiştir. Ancak Litvanya Eğitim Bilimleri Üniversitesi’nde öğretmenlik lisans eğitimi ekonomi ve girişimcilik ile ilgili modüllerin olduğu bir seçenek yer alır.

Litvanya Eğitim Bilimleri Üniversitesi ekonomi ve girişimcilik dersleri veren genel ortaokul, lise ve okula dayalı mesleki eğitim öğretmenleri için SMG aktiviteleri sağlar.

(230) Genel Temel Eğitim Müfredatı Sosyal Eğitimi için öğrenme kazanımlar: http://www.smm.lt/uploads/documents/svietimas/ugdymo-programos/6_Socialinis-ugdymas.pdf Genel Ortaöğretim Müfredatı için öğrenme kazanımı : http://www.upc.smm.lt/suzinokime/bp/2011/Socialinis_ugdymas_5_priedas.pdf

(231) http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=425048

Lüksemburg

Girişimcilik eğitiminin tanımı

Girişimcilik eğitimi (GE) için ulusal bir tanım yoktur.

Lüksemburg'da girişimcilik geliştirilmesi gereken bir çapraz beceri olarak görülür.

İlgili strateji

Lüksemburg'da şu anda girişimcilik eğitimi için ulusal bir strateji yoktur.

Genç Başarı – Genç Girişim (*Jonk Entrepreneuren*) ⁽²³²⁾ okullarda GE'yi desteklemek için Lüksemburg hükümeti tarafından kısmen fonlanmaktadır. Ekonomi Bakanlığı, Eğitim, Çocuklar ve Gençlik Bakanlığı ve Başbakanlık yöneticilik kurulunda temsil edilmektedir.

Müfredatta

Müfredatta açık bir şekilde yerleştirme

Lüksemburg hükümeti Eğitim, Çocuklar ve Gençlik Bakanlığı zorunlu eğitime uygulamalı girişimcilik deneyimlerinin eklenmesini destekleyen büyük bir girişim olan 'Genç Girişim – Girişimcilik Yarışmaları' ⁽²³³⁾ Avrupa Erasmus+ fonu alan politika uygulamasında rol oynar. Girişimcilik eğitimi ISCED 1'de dil derslerinde ve ISCED 2'de bazı derslerde yer alır. Bu durum öğretmenlerin GE içeriğini derslerine eklemeye istekli olup olmasına bağlıdır. ISCED 3'te GE teknik liselerde ekonomi ve ticaret öğrencileri için zorunludur ve teknik ve genel liselerdeki tüm öğrenciler için seçmelidir. Okula dayalı mesleki eğitimde GE ekonomi, ticaret ve işletme öğrencileri için zorunlu ve diğer öğrenciler için seçmelidir.

Öğrenme kazanımları

Planlama veya finansal okuryazarlık gibi bazı GE öğrenme kazanımları lise eğitiminde farklı derslerin müfredatında yer alır. Ancak bunlar GE öğrenme kazanımları olarak tanımlanmamaktadır. Takım çalışması en çok kullanılan öğrenim yöntemidir. Finansal okuryazarlık belirli derslerde sürekli olarak öğretilmelidir.

Öğretmen eğitimi ve destek

Şu an için GE'de mesleki yeterliklerin gelişimi çoğunlukla öğretmen motivasyonu ile ilgilidir. Girişimcilik eğitimi herhangi bir seviyede öğretmen eğitimi için zorunlu bir ders değildir. SMG kursları yalnızca okula dayalı mesleki eğitimdeki ekonomi ve iletişim öğretmenleri için yer alır.

(232) <http://jonk-entrepreneuren.lu/>

(233) www.youthstartproject.eu

Macaristan

Girişimcilik eğitiminin tanımı

Ulusal bir tanım yerine, Macaristan Ulusal Temel Müfredatı ⁽²³⁴⁾ Yaşam Boyu Öğrenme'de Temel Yeterlikler için Avrupa Referans Çerçevesinde yer alan girişimcilik yeterliği tanımını kullanır ⁽²³⁵⁾. Bu tanım şu şekilde ele alınır: 'İlgili bilgi, ekonominin nasıl işlediği ve finansa karşı kendine güvenli bir yaklaşım anlayışının yanı sıra kişisel, mesleki hayat veya iş aktiviteleri ile bağlantılı fırsatları ve zorlukları tanımayı anlamayı içerir. Bireyler girişimlerin işleminde finansal ve yasal hükümler ve şartların farkında olmalıdır. Planlama, yönetim, liderlik, görevler verme, analiz, iletişim, çıkarım yapma, deneyimleri değerlendirme, risk değerlendirme ve risk alma, bireysel veya takımlar halinde çalışma ve etik davranma gibi becerileri içerir. Olumlu bir tutum, bağımsızlık, yaratıcılık ve yenilikçilik, hedeflere ulaşmak için motivasyon ve iş hayatının yanı sıra kişisel ve sosyal hayatta dirençli olma şeklinde tanımlanabilir.'

İlgili strateji

Şu anda girişimcilik eğitimi (GE) ile ilgili ulusal bir strateji yoktur. Üç kapsamlı strateji GE'den bahseder: ilk olarak 'Macaristan Yaşam Boyu Öğrenme Stratejisi 2014-2020' ⁽²³⁶⁾; ikinci olarak 'Ulusal Gençlik Stratejisi 2009-2024' ⁽²³⁷⁾; ve son olarak 'Ulusal Araştırma, Geliştirme ve Yenilik Stratejisi 2013-2020' ⁽²³⁸⁾.

'Macaristan Yaşam Boyu Öğrenme Stratejisi' tüm seviyelerde girişimcilik becerilerinin geliştirilmesine açıkça vurgu yapan en ilgili stratejidir.

Temel hedefler

- GE'yi içeren temel becerilerin ve yeterliklerin öğretimini güçlendirme;
- gençlerin eğitime yeniden dahil edilmesi (okul bırakmalar) çalışmalarının bir parçası olarak daha kapsamlı becerilere vurgu yapma (problem çözme ve uzlaşma gibi girişimcilik becerilerine yapılan bağlantılar).
- yetişkin eğitiminin iş piyasası ile olan ilgisini sağlamak için yatay becerilere daha güçlü vurgu yapma;
- yeterliğe dayalı öğrenim kazanımları kullanma.

Somut eylemler

Strateji için eylem planı geliştirilmektedir.

Kapsamlı stratejilerden, 'Ulusal Gençlik Stratejisi 2009-2024' ⁽²³⁹⁾ özel eğitim seviyelerinden ziyade genel olarak gençlik açısından GE'den bahseder. Gençler için hedef, 'kendi kendilerine yeterli olmaları,

(234) https://www.ofi.hu/sites/default/files/attachments/mk_nat_20121.pdf

(235) http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/en_GB/-/EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=NC7807312

(236) <http://www.kormany.hu/download/7/fe/20000/Egész%20életen%20át%20tartó%20tanul%20ás.pdf>

(237) http://planipolis.iiep.unesco.org/upload/Youth/Hungary/Hungary_National_Youth_Strategy.pdf

(238) http://www.kormany.hu/download/5/ef/e0000/Nemzeti_KFI_strat%C3%A9gia.pdf

(239) http://planipolis.iiep.unesco.org/upload/Youth/Hungary/Hungary_National_Youth_Strategy.pdf

hayata karşı esnek bir yaklaşıma sahip olmaları, bir kariyere başlamaları, yenilikçi fikirler uygulamaları ve böylelikle toplumun ekonomik ve sosyal gelişimine katkıda bulunup girişimci olmalarıdır'. Ayrıca, 'eğitim ve yaygın öğrenme fırsatlarını kullanmak için, gençler arasında girişimcilik zihniyeti oluşturulmalıdır'. Gençlerin işsizliği ve toplumsal aktivitelere katılımı gibi kapsamlı göstergeler izlenmektedir. Göstergelerden biri iş kurma ile ilgilidir: 'öğrenci ve emekli olmayan tüm gençlerle karşılaştırıldığında genç girişimcilerin oranını' geliştirmedir.

Müfredatta

Müfredata açık bir şekilde yerleştirme

Girişimcilik eğitimi okula dayalı mesleki eğitim de dahil ISCED 1-3 için çapraz müfredat konusudur.

Macaristan Ulusal Temel Müfredatında ve ilgili çerçeve müfredatta oldukça ayrıntılı bir şekilde yer alır. Tüm derslerde ele alınması gereken bir temel yeterliktir. Ulusal Temel Müfredat aralarından üçü girişimcilik eğitimi ile ilgili olan 12 çapraz müfredat hedefine sahiptir:

- diğerleri için sorumluluk alma, gönüllü alma;
- kariyer rehberliği;
- finansal ve parayla ilgili okuryazarlığı geliştirme.

Hedefler ve bakış açıları, yaş grupları ve ders alanlarına göre değişiklik göstermektedir: örneğin, fen, teknoloji, mühendislik ve matematik derslerinde yaratıcılık, planlama, analiz, risk ve eğilim analizi ve proje çalışması yönetimine daha fazla vurgu yapılmaktadır. Ancak, coğrafya veya tarihte daha çok finansal ve yasal hükümler ve koşulları, iş dünyasının ve etişin genel işleyişini anlamaya vurgu yapılmaktadır. Ayrıca, müfredatın bir parçası olarak zorunlu gönüllü uygulama yer alır.

Öğrenme kazanımları

Tanımlı bir girişimcilik öğrenme kazanımı yoktur.

Öğretmen eğitimi ve destek

Girişimcilik eğitimi, kapsamlı pedagojik yaklaşımları (bireysel gelişim ve aktif öğrenme gibi) tavsiye eden fakat temel yeterliklerin veya gelişim aktivitelerinin herhangi biri için yönerge vermeyen Ulusal Temel Müfredatta kapsayıcı bir eğitim hedefi ve gelişim çalışması olarak ele alınır.

GE'nin öğretmenlik lisans eğitimine dahil edilmesi kurumsal özerkliğe bağlı olarak değişir.

Macaristan Mesleki ve Yetişkin Eğitimi Ulusal Kurumu (NSZI) tüm okula dayalı meslek öğretmenleri için girişimciliği öğretme konusunda bir SMG dersi verir.

Malta

Girişimcilik eğitiminin tanımı

Malta’da, birçok paydaşın da kullandığı girişimcilik eğitiminin (GE) tanımı Herkes için Ulusal Müfredat Çerçevesinde verilen tanımdır:

‘Girişimcilik, çocukların ve gençlerin hayat için beceriler geliştirmelerini sağlar, belirsizlikle mücadele edebilmelerine, değişikliklere karşılık verebilmelerine ve yaratıcı olmalarına izin verir. Sosyal girişimcilik becerileri sosyal becerileri ve girişimcilik tutumlarını içerir; sayısal girişimcilik becerileri ise bir iş planı tasarlamak gibi iş becerilerini geliştirmeye daha fazla odaklanan becerilerdir. Girişimcilik davranışı öğeleri (merak duygusu, özerklik, yaratıcılık, öncülük ve takım duygusu) girişimcilik programlarının, projelerinin ve aktivitelerinin var olan müfredata eklenmesiyle güçlendirilir’⁽²⁴⁰⁾.

İlgili strateji

Malta’da GE için özel bir ulusal strateji yoktur veya kapsamlı bir hükümet stratejisi dahilinde ele alınmamaktadır. Ancak, GE Ulusal Müfredat Çerçevesinde (NCF) ele alınır.

NCF, 2012’de oluşturulmuştur ve ilkokul, ortaokul ve lise eğitimini (ISCED 1-3) kapsar. Öncülük eden bakanlık Eğitim ve İstihdam Bakanlığıdır fakat çerçevenin geliştirilmesi için ticaret sendikaları, yasal birimler, politik partiler, öğretmenler, öğrenciler ve ebeveynleri kapsayan diğer bazı kurumlarla kapsamlı danışma süreçleri⁽²⁴¹⁾ yapılmıştır.

Temel hedefler

NCF, ‘iletişim, etraflıca düşünme, özgünlük, duygusal gelişim, liderlik, sorgulama, içgüdü, eleştirel düşünme, problem çözme, girişimcilik zihniyeti geliştirme ve kültürel çeşitliliğe açık olma ve kendini ifade etme’ becerilerini geliştirmeyi amaçlayan yaratıcılık ortamını destekleyen bütüncül bir okul yaklaşımı önerir⁽²⁴²⁾. Uygulamalar, ayrıca öğrencilere uygulanan, yaygın ve örgün eğitimleri belgelyen Ortaöğretim Okul Sertifikası ve Profili⁽²⁴³⁾ ile ilişkilendirilir.

2016/17’den itibaren, girişimcilik eğitimi için öğrenme kazanımları okula dayalı mesleki eğitim de dahil ISCED seviyeleri 1, 2, 3 için tüm zorunlu ve seçmeli derslerin müfredatında açıkça yer alacaktır. Bu durum, resmi belgeler aracılığıyla merkezi tavsiye kararı şeklinde olacaktır. GE her seviyeye aşama aşama yerleştirilsin diye bu uygulama süreci birkaç yıla yayılacaktır.

(240) <https://curriculum.gov.mt/en/Resources/The-NCF/Pages/default.aspx> (bakınız s. 38)

(241) Danışma süreci hakkında daha fazla bilgi için: <http://curriculum.gov.mt/en/Resources/The-NCF/Pages/default.aspx#Consultation> ve http://curriculum.gov.mt/en/Resources/The-NCF/Documents/Consult_Docs/Analysis%20of%20Feedback_Entities.pdf

(242) <https://curriculum.gov.mt/en/Resources/The-NCF/Pages/default.aspx> (bakınız s. 38)

(243) <http://skola.edu.mt/wp-content/uploads/2012/11/handbookweb.pdf>
<http://weavefx.com/smcboys/wp-content/uploads/2015/06/SSCP-circular-to-parents.pdf>

Somut eylemler

- Çapraz müfredat konusu 'Girişimcilik, Yaratıcılık ve Yenilik Eğitimi' hakkında yönerge verir;
- ISCED 1'de GE için hedefler – öğrenciler yeni fikirler bulma ve uygulamayı sağlayan süreçlere değer vermelidir; toplumdaki değişikliklere uyum sağlamak için kendilerine ve diğerlerine yardım eden yeni ürünleri düşünme, yaratma ve değer verme becerisini anlama ve geliştirme; risk almayı, planlamayı, sebat etmeyi ve ürün ortaya koymak için hayal güçlerini kullanmayı deneyimleme; kendisi, grup arkadaşları, sınıf ve okul için faydalı ve üretken olma ve kendine inanma becerisini edinme ⁽²⁴⁴⁾;
- ISCED 2-3'te GE için hedefler – öğrenciler değişikliklerde yer almak, öncülük etmek ve baş etmek için donanımlı olmalı; örgütsel beceriler geliştirmeli; grup dinamikleri, risk değerlendirme ve uyuşmazlık çözümü için gerekli becerileri geliştirmelidir ⁽²⁴⁵⁾.

İzleme çerçevesi

Çapraz müfredat konusu olarak GE'nin yerleştirilmesi 2014/15 boyunca izlenmemiştir veya değerlendirilmemiştir fakat Öğrenme Kazanım Çerçevesi (ÖKÇ) ve Öğrenme ve Değerlendirme Programlarının (ÖDPler) uygulanmasıyla 2016/17 okul yılı itibarıyla başlaması planlanmaktadır.

Müfredatta

Müfredatta açık bir şekilde yerleştirme

Girişimcilik eğitimi, 2016/17 okul yılından itibaren müfredatta merkezi olarak tavsiye edilmektedir ve açık bir şekilde yer alacaktır. GE ilkökul, ortaokul ve liselerde (ISCED 1-3) geçerli Ulusal Müfredat Çerçevesinde çapraz müfredat konularından biridir. Şu anda bir Öğrenme Kazanımı Çerçevesi geliştirilmektedir. Bu çerçeve, NCF'nin önerilerine uyar ve özel öğrenme kazanımlarını tanımlayarak daha detaylı bir şekilde çapraz müfredat konusu olarak GE'yi geliştirir. Aynı zamanda, ISCED 1, 2 ve 3'te öğretilen her ders için şu anda ÖDPler geliştirilmektedir. Bu ÖDPler, tüm seviyelerdeki bütün derslerde ÖKÇ'de tanımlanan özel GE hedeflerini açık bir şekilde kapsar.

Çapraz müfredat hedefi olarak GE'nin genel hedefleri, girişimci bir şekilde davranmak için gerekli tutum, bilgi ve yetenekleri öğrencilere kazandırmak ve hızlı bir şekilde değişen ticari, ekonomik ve sosyal ortamda yaşam boyu işverilebilirliği teşvik eden becerileri edinmektir. Sanayi veya istihdamın ötesinde diğer alanlarda da girişimci vatandaşlar olmayı içerir. Bu hedefler, girişimcilik çabalarını devam ettirmek ve yaratıcı ve yenilikçi bir girişimcilik zihniyetine sahip olmak için gerekli girişimcilik bilgisini ve anlayışını geliştirmenin yanı sıra girişimci olmaya özgü 'sosyal' kapsamlı kişisel ve kişilerarası becerilerin gelişimini gerektirir.

Öğrenme kazanımları

Öğrenme Kazanımı Çerçevesi (ÖKÇ) şu anda geliştirilmektedir. ÖDPler ISCED seviyeler 1, 2 ve 3'te öğretilen 48 ayrı ders için geliştirilmektedir. Bu ÖDPler, her ders ve eğitim düzeyi için ulaşılması gereken GE öğrenme kazanımlarını belirler. Bu ÖDPler tüm zorunlu eğitim süreci boyunca ve her ders dahilinde evrensel GE öğrenme kazanımlarının kademeli gelişimini sağlayacaktır.

⁽²⁴⁴⁾ NCF, 2012, s. 52.

⁽²⁴⁵⁾ NCF, 2012, s. 59.

Öğretmen eğitimi ve destek

Girişimcilik eğitiminde öğretmen eğitimi/destek için şu anda merkezi düzey yönergeler/tavsiye kararları olmamasına rağmen, Öğrenme Kazanımları Çerçevesinin (ÖKÇ) bir parçası olarak geliştirilmektedir ve 2016/17 okul yılı boyunca uygulanmaya başlanacaktır.

Üniversite düzeyinde öğretmenlik lisans eğitimi veren tek kurum olan Malta Üniversitesi tarafından verilen resmi lisans veya lisansüstü derslerde GE konusunda sağlanan bir SMG aktivitesi yoktur. Ancak, Genç Başarı – Genç Girişim (JA – YE) Malta’nın, eğitimciler Ja – YE Malta tarafından verilen eğitim programları ve sınıflarda GE aktivitelerini uygulamayı öğrenmek için SMG aktiviteleri vermesi istenebilir.

Hollanda

Girişimcilik eğitiminin tanımı

Hollanda'da, Girişimcilik Eğitimi (GE) için Avrupa Tematik Çalışma Grubunun tanımı kullanılmaktadır:

'Girişimcilik eğitimi, yaratıcı fikirlerin girişimcilik eylemine dönüşebilmesi için gerekli beceri ve zihniyetin öğrencilerde geliştirilmesidir. Kişisel gelişimi, aktif vatandaşlığı, sosyal katılımı ve işverilebilirliği destekleyerek tüm öğrenciler için temel bir yeterliktir. Ticari bir hedefi olsun veya olmasın, girişimcilik ruhuna veya davranışına katkıda bulunan tüm eğitim ve öğretim türlerinde (yaygın, örgün ve gayriresmi) ve tüm öğrenme disiplinlerinde geçerli bir yaşam boyu öğrenme sürecidir' ⁽²⁴⁶⁾.

Eğitim Bakanlığındaki uzmanlara göre:

'Girişimcilik, bir bireyin fikirlerini eyleme dönüştürebilme becerisi anlamına gelir. Yaratıcılık, yenilikçilik ve risk alma ve hedefleri başarma becerisini içerir.' Girişimcilik, fırsatları görme ve bunları kullanma, proaktif ve yaratıcı olma ve problemleri çözmekle ilgilidir; ayrıca kültürel ve ahlaki duyarlılığın yanı sıra sebat etmeyi, takım çalışmasını ve iletişimi içerir'.

İlgili strateji

Hollanda'da girişimcilik eğitimi için şu anda ulusal bir strateji yoktur.

2012'ye kadar, Ekonomik İşler, Eğitim, Kültür ve Bilim ve Tarım, Doğa ve Gıda Kalitesi Hollanda Bakanlıkları tarafından yürütülen GE için stratejik bir destek vardı. 2005'te, GE'yi teşvik etmek için 2007-2012'de 'Eğitim ve Girişimcilik Eylem Programı' ile devam ettirilen, bakanlıklar tarafından *Leren Ondernemen* isimli bir ortaklık programı başlatıldı ⁽²⁴⁷⁾. Girişimcilik zihniyeti ve davranışı sergileyen öğrencilerin sayısını artırmak amacıyla, eğitim kurumlarının politikalarına ve organizasyona GE'yi dahil etmelerini desteklemek için ulusal bir destekleme planıdır. Eylem Planının bir sonucu olarak, girişimcilğe daha fazla önem verilmesi için eğitim alanında açık gelişmeler olmuştur. Eğitimde girişimcilik, sayısı giderek artan kurumlarda eğitimin organizasyonunda daha kalıcı bir yer edinmiştir – programın hedeflerinden biri olarak.

Hollanda, girişimcilik ve yenilikçilikle ilgili kapsamlı bir stratejiye sahiptir ⁽²⁴⁸⁾ ve eğitim ve öğretimi geliştirme ihtiyacı, önceki ve devam eden GE aktivitelerini ilişkilendirerek eğitim ve işletmeler arası artan işbirliği gibi açık bir şekilde vurgulanmaktadır.

(246) http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/archive/documents/entrepreneurship-report-2014_en.pdf

(247) http://www.onderwijsonderneemt.nl/english/action_programme_education_and_entrepreneurship

(248) <https://www.government.nl/topics/entrepreneurship-and-innovation/contents/investing-in-top-sectors>

Müfredatta

Hollanda’da okullar özerktir. Ulusal düzeyde bir strateji yer almamasına rağmen, birçok okul GE’ye önem verir ve bu konuyu işleyip işlemeyeceklerine ve işleme şekillerine karar vermede özgürdür.

Müfredata açık bir şekilde yerleştirme

Girişimcilik eğitimi ilkokul, ortaokul ve lise eğitimi müfredatında açık bir şekilde yer almamaktadır. Ancak, okullar ilkokul, ortaokul, lise, mesleki eğitim ve üniversite düzeylerinde ⁽²⁵⁰⁾ programlar sunmak için Hollanda hükümeti tarafından fonlanan, *Jong Ondernemen* ⁽²⁴⁹⁾ gibi girişimcilik programlarını kullanabilir. İlkokul eğitimi için, odak noktası temel olarak ‘girişimcilik davranışı’dır: ‘metaneti’ teşvik etme, yaratıcılık, çözüm odaklı düşünme (problem çözme), ticari/ekonomik düşünme ve eylem, sosyal beceriler geliştirme. Çocuklar, kısa dönemli projeler (haftalar/aylar süren) aracılığıyla kendi girişimcilik yönlerini geliştirmeye teşvik edilir.

Genel ortaöğretimde (HAVO ve VWO), girişimcilik öğeleri özellikle ‘Ekonomi ve Toplum’ profilinde müfredatta yer alır. Bazı okullar 'Entreprenasiums' ⁽²⁵¹⁾ ağının – öğretmenler ve öğrencilerin birlikte okulu yönettiği bir ağ veya örneğin harici istemcilerle birlikte çalışarak (teknik) öğretmenlerin genellikle yenilikçi girişimcilik öğrendikleri 'Technasium'un ⁽²⁵²⁾ bir parçası olarak girişimcilikte uzmanlaşır.

VMBO’da, girişimcilik becerilerine öncekinden daha fazla vurgu yapıldığı ‘Ekonomi ve Yönetim’ (girişimcilik) adı verilen yeni bir sınav programı için 2015’te pilot bir proje yapılmıştır. Ayrıca, girişimcilik alanında sürekli öğrenmeleri sağlamak için çeşitli okullarla mesleki eğitim kolejleri (ROC) ve tarım meslek kolejleri (AOC) arasında işbirliği vardır.

Okula dayalı mesleki eğitimde, ‘Girişimcilik Sertifikası’ bir şirket kurmak ve yönetmek için gerekli bilgi ve becerileri içeren girişimcilik nitelikleri geliştirmiştir. Sertifika, tüm sektörlerde ortaöğretim mesleki eğitim (MBO) öğrencilerini hedef almaktadır ve girişimcilikte becerilerini geliştirme fırsatı sunar ve bir girişimci olmak için sağlam bir hazırlık yapılmasını sağlar. Okula dayalı mesleki eğitimde, örneğin, ‘perakende girişimciler’ ve ‘mutfak sanayisi/fırıncılıkta girişimciler’e eğitim vermek için girişimciliğe odaklanan nitelikler yer almaktadır. Gençleri girişimci olmak için eğiten özel bir eğitimidir. Mesleki eğitimdeki öğretimler niteliklerden ve bir veya daha fazla seçmeli öğeden (*keuzedelen*) oluşur. Bu seçmeli öğelerin de verilmesiyle, mesleki eğitimdeki neredeyse tüm öğrenciler eğitimleri boyunca GE konusunda bir seçeneğe sahiptir.

(249) www.jongondernemen.nl

(250) <http://www.rijksoverheid.nl/nieuws/2013/06/10/ondernemen-kun-je-niet-vroeg-genoeg-leren.html>

(251) www.entreprenasium.nl

(252) www.technasium.nl

Öğrenme kazanımları

İlkokul, ortaokul ve lise eğitimi için ulusal bir strateji olmadığında öğrenme kazanımları açık bir şekilde yer almaz. Okula dayalı mesleki eğitimdeki öğrencilerin bilmesi gerekenler yeterlik profillerinde yer alır.

Hollanda yeterlikler yapısında, işveren, işçi ve eğitim kurum temsilcileri Yeterlik Dosyasını tanımlamak için birlikte çalışır ⁽²⁵³⁾. Bu dosyalar, bir profesyonel adayının sınavdan sonra neler bilmesi veya göstermesi gerektiğini belirtir. Mesleki eğitim için ulusal yeterlikler yapısı EQF'e referansta bulunur. Mezun olduktan sonra tüm öğrencilerin ülke genelinde aynı yeterliklere sahip olması garanti edilir.

Öğretmen eğitimi ve destek

Hollanda'da, öğretmen yetiştirme kurumları özerktir ve girişimciliği ele almaları zorunlu değildir.

'Girişimci Öğretmen' (*De ondernemende docent*) – Hollanda Girişim Ajansı tarafından organize edilen iki yıllık bir proje (*Rijksdienst voor Ondernemend Nederland*) – öğrencilerin ve öğretmenlerin girişimcilik davranışları hakkında farkındalığı artırmak için PABOları (ilkokul öğretmeni yetiştirme koleji) teşvik etmeyi amaçlamıştır. Proje, Aralık 2015'te bitmiştir. Projenin sonucu ise, bazı PABOların girişimcilik eğitimini müfredata ve örgüt genelinde uygulama çalışmasına devam etme kararıdır.

201'ten beri AB Yaşam Boyu Öğrenme Programı tarafından ortak finanse edilen 'Edison' projesi ⁽²⁵⁴⁾ mesleki eğitim programı öğrencilerinin öğretim alanlarına girişimciliği eklemeyi amaçlar. Altı ülkeden (Hollanda, İrlanda, İspanya, İtalya, Avusturya ve Birleşik Krallık) ortaklar toplar. Girişimcilik becerilerinin gelişiminde meslek eğitimi öğretmenlerini destekleme programı da geliştirilmiştir. Alfa-Koleji ile birlikte Hollanda Mesleki Eğitim Kolejleri Derneği (MBO Raad) Hollanda mesleki eğitim öğretmenlerine bu programı sunmaktadır.

(253) Yeterlikler Dosyası Europass Sertifika Ekine dayalıdır. Daha fazla bilgi şu adreste yer alır <http://en.europass.nl/node/91> ve yeterlikler de şurada yer alır http://cs.s-bb.nl/?SES_LANG=6

(254) <http://www.edisonentrepreneurship.eu/>

Avusturya

Girişimcilik eğitimin tanımı

Ulusal bir tanım yerine, Avusturya, Yaşam Boyu Öğrenmede Temel Yeterlikler için Avrupa Referans Çerçevesinde tanımlanan girişimcilik yeterliği tanımını kullanır ⁽²⁵⁵⁾.

Ancak, kullanılmakta olan girişimcilik eğitiminin açık bir şekilde tanımlanan modeli vardır: GE için Avusturya 'TRIO Model'i' ⁽²⁵⁶⁾. Bu model, GE'nin tüm eğitim müfredatına erken seviyelerde dahil edilmesini desteklemektedir:

- seviye 1: Girişimcilik Temel Eğitimi;
- seviye 2: Girişimcilik Kültürü;
- seviye 3: Girişimcilik Yurttaşlık Eğitimi.

İlgili stratejiler

GE için özel bir strateji yoktur; ancak, GE üç kapsamlı stratejinin bir parçasıdır:

- 'Yaşam Boyu Öğrenme Stratejisi (LLL:2020)' ⁽²⁵⁷⁾ – girişimcilik eğitimi ile en ilgili olan;
- 'Gründerland Österreich' ⁽²⁵⁸⁾;
- 'Avusturya Gençlik Stratejisi' ⁽²⁵⁹⁾.

A) 'Yaşam Boyu Öğrenme Stratejisi (LLL:2020)'

2011-2020 sürecini ve ISCED 1-8'i kapsar ve GE için en ilgili stratejidir.

LLL:2020'nin temel hedefleri

Stratejinin temel hedefi, öğrenme yollarının bireyselleştirilmesi aracılığıyla öğrencileri teşvik eden öğretim şekilleri sağlamaktır. 10 eylem sırası vardır.

LLL:2020'nin somut eylemleri

Strateji GE'yi çapraz müfredat konusu olarak ele alır – sekiz Avrupa temel yeterlikten biri olarak – ve GE'nin ulusal bir çerçeve ile yönetilmesini sağlamaktadır. Eylem Sırası 2, somut eylemlerden birini şu şekilde belirterek sekiz temel yeterlikten biri olarak girişimciliği ele alır: 'Öğrenme kazanımlarını ve sürdürülebilirliği ve temel yeterliklere odaklanan disiplinlerarası öğretim modellerini sürekli olarak hedefleyen yeni müfredat (tüm okul türleri için) geliştirme'. Eylem Sırası 8, bu sırada yer alan şu vizyonla özellikle girişimciliğe odaklanır: 'Yaşam boyu öğrenme kavramı ekonomi ve iş pazarı politikasının temel bir ögesidir ve iş piyasasında işçiler için fırsatların yanı sıra şirketler arası rekabeti geliştirir'.

(255) http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/en_GB/-EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=NC7807312

(256) Bu model EESI-Hareket Merkezi (Okul Yenilikçiliği için Girişimcilik Eğitimi) tarafından geliştirilmektedir (<http://www.eesi-impulszentrum.at>) ve okulda kullanım için (özellikle mesleki eğitim okullarından ve kolejlerde) Bakanlık tarafından fonlanmaktadır.

(257) https://www.bmbf.gv.at/ministerium/vp/2011/IIIarbeitspapier_ebook_gross_20916.pdf?4dtiae

(258) http://www.bmwf.gv.at/Presse/Documents/BMFWF_Land_der_Gruender_NEU.pdf

(259) http://www.youthpolicy.org/national/Austria_2013_Youth_Strategy.pdf

LLL:2020'de yer alan bakanlıklar ve paydaşlar

Yer alan bakanlıklar, Federal Eğitim, Sanat ve Kültür Bakanlığı; Federal Bilim ve Araştırma Bakanlığı; Federal Çalışma, Sosyal İlişkiler ve Tüketici Koruma Bakanlığı; ve Federal Ekonomi, Aile ve Gençlik Bakanlığı.

LLL:2020 İzleme çerçevesi

Strateji, harici ortakların Ulusal Platformuyla bakanlıkların çalışma ekibi tarafından kontrol edilir. Yıllık raporlara ek olarak, Çalışma Ekibi, daha fazla tavsiye içeren, başarılar hakkında 2020 final raporunu teslim edecektir. Stratejik hedefler, ulusal ve AB kapsamında projelere dayanan ve özel oranlarda ifade edilen kıstaslara göre değerlendirilmektedir.

B) 'Gründerland Österreich'

'Kurucu Ülke Avusturya' temel amacı girişimcilik ekosistemini geliştirmek olan bir stratejidir. 'Farkındalığı Artırma' teması altında GE ile bağlantılı şu eylemleri içerir: Finansal okuryazarlığın geliştirilmesi konusunda Eylem 17; gençlerde girişimcilik ruhunun oluşturulması ve tüm eğitim sisteminde girişimcilik becerisi sağlamak için Eylem 20; ve toplumda girişimciliğin önemini geliştirme konusunda Eylem 21.

C) 'Avusturya Gençlik Stratejisi'

Girişimcilik eğitimi, 'AB Gençlik Stratejisi 2010-2018' ile uyumlu olan 'Avusturya Gençlik Stratejisi'nin bir parçasıdır. Daha fazla girişimcilik eğitimi, uygulama şirketlerinin kullanımı ve gençlerin projelere katılımının ve gönüllü çalışmalarda yer almanın artmasıyla somut eylemler için tavsiye kararlarıyla ölçülebilir stratejik hedeflere sahiptir.

Müfredatta

Müfredatta açık bir şekilde yerleştirme

Girişimcilik eğitimi, ISCED 3 (okula dayalı mesleki eğitim de dahil) için çapraz müfredat hedefidir ve öğrencilerin girişimcilik düşüncesi (girişimcilik ruhu) ve eylemleri konusunda bir anlayış kazanmalarını hedefler. Böylelikle, kendi işlerini kurabilirler veya kendi karları, toplumun karları veya kurum karları için çalışabilirler.

Girişimcilik eğitimi ISCED 1-3'te (okula dayalı mesleki eğitim de dahil) zorunlu derslere dahil edilir. Temel odak noktası girişimsel, deneysel öğrenmelerdir. Ulusal standartlarda özel girişimcilik yeterlikleri vardır. Ayrıca ISCED 1'de zorunlu ders olarak genel derslere, ISCED 2-3'te coğrafya ve ekonomi derslerine ve okula dayalı mesleki eğitimde işletme derslerine eklenir.

Ayrıca, 'Açık Okullar' hedefi ile, okul binası dışındaki ortamlarda öğrenme sağlayarak ve öğretmenlerini okuldaki aktivitelerle tamamlayarak okullar dış dünyaya ulaşabilirler. Şirketler, kamu kurumları vb. gerçek yaşam durumlarında uygulamalı öğrenme fırsatları veren eğitim ve/veya öğretim için faydalı yerler sağlayabilirler.

Öğrenme kazanımları

Birçok müfredat, temel olarak ‘TRIO Modeli’ne ⁽²⁶⁰⁾ dayalı olarak yeterlik odaklı olmak için uyarlanmaktadır ve özellikle okula dayalı mesleki eğitimde girişimciliğe yer verir. Kılavuz olarak ‘Girişimcilik Yeterliği için Avusturya Referans Çerçevesi’ ⁽²⁶¹⁾ geliştirilmiştir ve öğrenme kazanımları da ‘TRIO Modeli’ni yansıtır.

Öğretmen eğitimi ve destek

Şu anda, GE yalnızca ortaöğretim (okula dayalı mesleki eğitim de dahil) ekonomi ve coğrafya öğretmen adaylarının öğretmenlik lisans eğitimi için zorunludur. Ancak, Avusturya’da ÖLE konusunda devam eden bir reform vardır ve ortaöğretim için yeni ÖLE müfredatının çoğu henüz belirlenmemiştir (2016/17’den itibaren uygulanacak olan). SMG aktiviteleri de yalnızca ortaöğretim ekonomi ve coğrafya öğretmenleri için vardır.

Eğitim ve Kadın Bakanlığı tarafından desteklenen, EESI-Hareket Merkezi (Okul Yenilikçiliği için Girişimcilik Eğitimi) ülkedeki girişimcilik eğitimi için uzmanlık merkezidir. ‘Girişimciliği Öğretme Girişimi’ (IFTE) ve diğer paydaşlarla işbirliği içinde geliştirilen çevrimiçi öğretim materyallerine erişim sağlar. 2011’den beri, ‘EESI Okullar için Girişimcilik Sertifikası’ programını da yürütmektedir. EESI koordinatörleri girişimcilik konusunda proje gruplarını koordine etmek ve yönetmek için bölgesel düzeyde çalışmaktadır.

(260) Bu yaklaşım hakkında daha fazla bilgi raporun Bölüm 3.3.3’ünde yer alır.

(261) <http://www.eesi-impulszentrum.at/wp-content/uploads/2014/01/PosterReferenzrahmen-092014.pdf>

Polonya

Girişimcilik eğitiminin tanımı

Girişimcilik eğitimi (GE) dünyaya açık aktif bir hayata hazırlamada öğrencilerin becerilerini ve tutumlarını geliştirmeyi hedefler; ayrıca değişen koşullara uyum sağlamalarına yardımcı olmak için gerekli bilgiyi vermeye çalışır. Girişimcilik, öncülük etme, proje planlama, hedeflere ulaşma, kendini gerçekleştirme, risk alma, takım çalışması ve aksiliklerle yüzleşme ve anlamlı sonuçlar çıkarma becerisi gibi becerilerin geliştirilmesidir. Ayrıca yaratıcılık, sorumluluk ve öncülük etmeye istekli olma tutumlarını şekillendirir ⁽²⁶²⁾.

İlgili strateji

Polonya'da şu anda GE için ulusal bir strateji yoktur; onun yerine bazı kapsamlı stratejilerde ele alınır. Bunların için en ilgili olan strateji yaşam boyu eğitim ve öğretim için ulusal stratejik çerçeveyi belirleyen 'Yaşam Boyu Öğrenme Perspektifi Stratejisi (LLP)'dir ⁽²⁶³⁾.

Temel hedefler

Stratejide beş hedef vardır:

- yaratıcılık ve yenilikçiliği teşvik etme;
- açık ve tutarlı bir ulusal yeterlikler sistemi oluşturma;
- çeşitli ve erişilebilir erken çocukluk eğitimi ve bakımı sağlama;
- iş piyasasındaki değişikliklere ve sürdürülebilir ekonominin ihtiyaçlarına göre eğitim ve öğretimi şekillendirme;
- iş ortamını geliştirme ve toplum katılımını, yetişkin öğrenmesini teşvik etme ve sosyal ihtiyaçları ele alma.

Somut eylemler

İki hedefte GE'ye genel bir referansta bulunulmaktadır:

- **Hedef 1** yaşamdaki sosyal ve kişisel zorluklarla yüzleşmeye yardım etmek için gençlerin yaratıcılık, girişimcilik ve yenilikçilik becerileri geliştirme ihtiyacını vurgular;
- **Hedef 4** gençleri iş piyasasına girmek için hazırlamak ve iş fırsatlarını kaçırmamaları için genel eğitimde uygulamalı ve girişimcilik becerileri geliştirme ihtiyacını işaret eder.

Strateji ayrıca, örneğin Hedef 2'de yaratıcılığa olan kapsamlı odaklanma ve Hedef 4'te eğitim ve öğretimde sanayi/toplumsal kurumlardan işletmeleri ve uzmanları dahil etmenin örneği gibi GE'ye özgü alanlardan bahseder.

(262) http://men.gov.pl/wp-content/uploads/2014/01/pll_2013_09_10zal_do_uchwaly_rm.pdf

(263) <http://men.gov.pl/jakosc-edukacji/planowanie-strategiczne-i-uczenie-sie-przez-cale-zycie/perspektywa-uczenia-sie-przez-cale-zycie.html>

Yer alan bakanlıklar ve paydaşlar

Hükümet: Başbakanlık Yüksek Mahkemesi, Milli Eğitimi Bakanlığı, Bilim ve Yükseköğretim Bakanlığı, Dış İlişkiler Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Gelişme Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Politikalar Bakanlığı.

Paydaşlar: Girişimcilik gelişimi Polonya Ajansı, bilimsel çevre, girişimciler, işçiler, sivil toplum ve bankalar.

Bunlardan Ekonomi Bakanlığı ve Girişimcilik Gelişimi Polonya Ajansı (PARP) politika düzeyinde girişimciliği desteklemede özellikle önemlidir. İki kurum da girişimcilik ve yenilikçilik kapsamındaki stratejinin oluşturulmasında ve etkili bir şekilde uygulanmasında aktif bir şekilde rol almaktadır. Ayrıca Polonya Ulusal Bankası (*Narodowy Bank Polski*) gençler arasında ekonomik ve finansal eğitimi teşvik etmek için yıllardır çalışmaktadır ⁽²⁶⁴⁾.

İzleme çerçevesi

Koordinasyon ve izleme, yukarıdaki paydaş bakanlıklardan oluşan Bakanlıklar arası bir Yaşam Boyu Öğrenme Takımı tarafından yapılmaktadır. Girişimciliği içeren temel yeterlik gelişimini, izleme uygulamalarını ve beceri ve niteliklerin gelişimi için eylemlerin değerlendirilmesini analiz edeceklerdir.

Avrupa ve ülke düzeyinde Avrupa 2020 ve ET 2020 kıstasları kullanılacaktır. Genel bölgesel stratejilerin bir parçası olarak bölgesel yaşam boyu öğrenme stratejilerinin hazırlığı ulusal düzeyde LLP stratejisinin uygulanmasında temel bir faktördür. Uygulamanın tamamlanmasının ardından stratejinin değerlendirmesi yapılacaktır.

Müfredatta

Müfredata açık bir şekilde yerleştirme

GE açık bir şekilde müfredata eklenmiştir.

ISCED 2 ve 3’te, ‘Toplum Bilgisi’ zorunlu dersi tüm öğrencilerin bir eğitim projesine katılmasını gerektirir (dersin %20 ISCED 2’de ve %10’u ISCED 3’te).

ISCED 3’te, ‘Girişimciliğe Giriş’ zorunlu dersi sosyal/yurttaşlık aktivitelerindeki öğrencileri kapsar ve yaratıcılık becerilerini ve girişimlerini geliştirir. Seçmeli ders ‘Uygulamada Ekonomi’de öğrenciler bireysel bir eğitim projesi hazırlar.

⁽²⁶⁴⁾ http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/o_nbp/informacje/dzialalnosc_educacyjna.html

Öğrenme kazanımları

Genel eğitim için temel müfredat, farklı ISCED seviyeleri ve farklı dersler (zorunlu ve seçmeli) için GE için çok sayıda öğrenme kazanımı tanımlar. Öğrenme kazanımları, her ISCED seviyesinde ilişkili ve kademelidir. Örnekler şunlardır:

- 'Toplum Bilgisi' (ISCED 2-3):
 - problemi tanıma ve çözme (ISCED 3)
- 'Girişimciliğe Giriş' (ISCED 3):
 - iletişim ve karar verme
 - ekonomi ve girişim
 - planlama ve kariyer gelişimi
 - etik kurallar
- 'Uygulamada Ekonomi' (ISCED 3):
 - bir proje planlama ve uygulama ve sonuçlarını analiz etme becerisi.

Öğretmen eğitimi ve destek

Ulusal Öğretmen Yetiştirme Standartlarında dayalı olarak yükseköğretim kurumları program tasarımıyla özerkliğe sahip olduklarından ÖLE'nin bir parçası olarak GE için özel bir uygulama yoktur.

Genel olarak SMG zorunlu değildir fakat teşvik için gereklidir. SMG hem merkezi düzey kurumlar (ORE – Eğitim Geliştirme Merkezi – *Ośrodek Rozwoju Edukacji*) hem de bölgesel ve yerel SMG merkezleri tarafından sağlanmaktadır. ORE, ortaokul ve genel lisedeki tüm öğretmenler için GE konusunda SMG aktiviteleri sunar. Genç Başarı Polonya, okula dayalı mesleki eğitim de dahil tüm ilkokul ve ortaöğretim öğretmenleri için GE konusunda SMG aktiviteleri sağlar.

Poznan ve Lublin'de öğretmen yetiştirme merkezleri tarafından verilen 'Girişimci Olmak' dersi veya 'Okulda Ekonomi' dersi (girişimcilik ve daha kapsamlı konuları kapsayan) gibi GE ile ilgili derslerin verilmesi için destek sağlayan seçmeli SMG eğitim kursları, çalıştaylar veya ücretsiz konferanslar bulmak mümkündür. Öğretmenler ayrıca öğrencileriyle birlikte projelere veya yarışmalara katılmaya teşvik edilirler, örneğin *Finansoaktywni* ⁽²⁶⁵⁾ – Ekonomi Bakanlığı tarafından organize edilen ortaokullarda öğretmenler ve öğrenciler için finansal eğitim konusunda bir eğitim programı.

Bazı kaynaklar bölgesel düzeyde kamu pedagojik kütüphaneleri ağırları aracılığıyla ve ulusal düzeyde çevrimiçi olarak yer alır ⁽²⁶⁶⁾. Vatandaş Eğitim Merkezi ⁽²⁶⁷⁾ GE konusunda bazı projeler yönetir ve bu konuda öğretim materyalleri sağlar.

Ekonomi Bakanlığı, eğitim ve öğretim (özellikle mesleki eğitim) ve işletmeler arasında bölgesel düzeyde daha iyi işbirliğini desteklemeye odaklanarak eğitim kümeleri ⁽²⁶⁸⁾ organize eder.

(265) <http://men.gov.pl/ministerstwo/informacje/finansoaktywni-program-edukacyjny-dla-uczniow-i-nauczycieli-szkol-gimnazjalnych.html>

(266) <http://www.ore.edu.pl/wydzialy/rozwoju-kompetencji-spoecznych-i-obywatelskich>

(267) <http://www.ceo.org.pl/pl/biblioteka-materialow/przedsiğbiorczosc-i-ekonomia>

(268) <http://www.mg.gov.pl/Wspieranie+przedsiğbiorczosci/Szkolnictwo+zawodowe/Klasy+edukacyjne>

Portekiz

Girişimcilik eğitiminin tanımı

Ulusal tanım, Aralık 2012 tarihli Eğitim Genel Müdürlüğü *Vatandaşlık Eğitimi – Yönergeler*’de ⁽²⁶⁹⁾ detaylandırılmıştır:

‘Girişimcilik Eğitimi (EE) toplumsal zorluklara karşılık olarak bir bireyin yaşamında değişiklikler yaratmak, yenilik yapmak veya yaratıcılık için fikirlerin, girişimlerin ve projelerin gelişimini teşvik eden ve sağlayan bilgi, beceri ve tutumların edinilmesini amaçlar.

GE, vatandaş olarak yeteneklerinde değişiklik yapmaya istekli öğrenciler tarafından katılımcı bir şekilde geliştirilen aktiviteler veya projeler aracılığıyla başarılan farklı derslere ve ders dışı alanlara çapraz katkı sağlar’.

İlgili strateji

Portekiz’de GE için şu anda ulusal bir strateji yoktur.

Bölgesel girişimcilik desteği stratejileri oldukça önemlidir. Bu stratejiler, güçlü ve devamlı bölgesel ekonominin temeli olarak girişimciliği güçlendirmeyi hedefler. Bölgeler, üniversitelerin, çeşitli araştırma ve eğitim birimlerinin ve küçük ve orta ölçekli girişimlerin temel kurumsal ortakları oldukları için burada önemli bir rol oynarlar. Araştırma ve yenilikte yaşam boyu öğrenme gibi akıllı uzmanlaşma stratejilerinin uygulanması için bazı temel fikirler, araştırmayı teşvik etmeye yardımcı olur, öğrenciler arasında bir girişimcilik yaklaşımı geliştirir ve bölgesel ekonomik gelişmede bölgesel girişimlerin katılımını güçlendirerek yeniliklerde yer alan bu girişimlerle işbirliği yapar.

Bu politika alanında işbirliği içinde çalışan hükümet birimleri ve harici örgütler için iyi oluşturulmuş bir ağ vardır.

Portekiz GE yaklaşımlarının değerlendirildiği farklı Avrupa projelerinde rol alır. Bunlardan biri de, Eğitim ve Bilim Bakanlığıyla Portekiz Girişimcilik Eğitimi Platformu ⁽²⁷¹⁾ tarafından yürütülen Avrupa Erasmus+ fonu alan ‘Genç Başarı – Girişimcilik Yarışmaları’ ⁽²⁷⁰⁾ politika uygulamasıdır.

(269) <http://dqe.mec.pt/educacao-para-cidadania-linhas-orientadoras-0>;
http://dqe.mec.pt/sites/default/files/ECidadania/citizenship_education_guidelines.pdf

(270) www.youthstartproject.eu

(271) <http://www.peep.pt>

Ayrıca, tüm eğitim seviyelerinde 'yaratıcılık, dijital okuryazarlık, bilimsel ve teknolojik kültür ve girişimciliği teşvik etme' hedefiyle 'Girişimcilik ve Yenilik Stratejik Programı' ⁽²⁷²⁾ adı verilen hükümet tarafından yürütülen bir girişim vardır. Programı destekleyen mevzuatta ⁽²⁷³⁾ iki özel eylem tanımlanmıştır:

4.1.1. Temel eğitim ve ortaöğretimde deneysel öğeyi teşvik etme – bilimde deneysel öğrenmeyi geliştirmeyi ve laboratuvar çalışması için geliştirilmiş koşulları oluşturma hedefiyle. Temel eğitimin erken yıllarından itibaren bir örgütün kültürüne ve sorumluluklarına katkıda bulunarak yaratıcılığı, işbirlikçi çalışmaları ve gelişim aktivitelerini teşvik etmeyi ve riskten kaçınmayı hedefler.

4.1.2 Yaşadıkları toplumlardaki problemlerin çözümüne katkıda bulunan girişimleri geliştirmek için gençleri teşvik etmeyi amaçlayan 'INOVA! – Öğrenme Girişimi'.

Müfredatta

Müfredata açık bir şekilde yerleştirme

Eğitim mevzuatında, girişimcilik eğitimi, ilkokul, ortaokul ve lise eğitiminde müfredat organizasyonu ve yönetimini ele alan, 5 Temmuz n° 139/2012 kanun hükmünde kararnamede yer alır ve 10 Temmuz n° 91/2013 kanun hükmünde kararname ⁽²⁷⁴⁾ ile güncellenir. 'Vatandaşlık Eğitimi' müfredat alanında yer alır.

ISCED 1 ve 2'de GE, ders içerikleri ve müfredat yönergelerinde tanımlanan çapraz müfredat içerik alanı olan 'Vatandaşlık Eğitimi'nde yer alır ve tüm ders alanları ve derse dayalı olmayan müfredat alanları için bir sorumluluktur. Ancak, zorunlu değildir. Her okula bağlı olarak, uygulamalar farklı kültürel aktiviteleri ve seçmeli dersleri içerebilir. Her okul, öğrencilerin ilerleyen bir şekilde farklı durumlara karşı proaktif bir tutum takınmalarını sağlamak için hangi aktivitelerin onların yeteneklerini geliştirmeye yardımcı olacağına karar verir.

'Vatandaşlık Eğitimi'nin çeşitli boyutlarının, GE de bunlardan biri olarak, müfredata dahil edilmesi okul öncesinden liseye kadar hem ders alanlarında, derslerde hem de aktivitelerde ve projelerde çapraz bir yaklaşım gerektirir. Vatandaşlık eğitimi zorunlu bir ders olmadığı için, temel eğitimin 2. ve 3. aşamalarında (ISCED 1-2) bu eğitimi ayrı bir ders olarak verip vermeme kararını okullar alır. Her okul kümesi veya bağımsız okul tarafından eğitim projelerinde tanımlanan hedeflere karşılık olarak ve bu hedeflerle birlikte eğitim toplumuna özgü ihtiyaçlara ve problemlere göre geliştirilebilir.

Okula dayalı mesleki eğitim kurslarında (ISCED 3 ve 4) girişimcilik ayrı bir ders değildir ve bir modülde bir konu veya içerik, bir eğitim ünitesi veya dersi olarak ele alınır. Girişimcilik içeriği, hedefler ve yeterlikler aracılığıyla geliştirilir.

(272) <http://www.ei.gov.pt/index/>

(273) <http://www.iapmei.pt/iapmei-leg-03.php?lei=7992>

(274) <http://www.dge.mec.pt/educacao-para-a-cidadania/documentos-de-referencia>
http://www.dge.mec.pt/sites/default/files/Basico/Legislaao/dl_139_2012.pdf

Öğrenme kazanımları

GE için bir müfredat yönergesi belgesi şu anda geliştirilmektedir; okul öncesinden lise seviyesine kadar girişimcilik bilgisi, becerileri ve tutumları hakkında performans göstergeleri içerecektir. Bu gelişme, Eğitim Bakanlığı ve Ekonomi Bakanlığından hükümet başkanlıklarını içeren hükümet içi bir çalışma grubu tarafından yönetilmektedir. 2016’nın ilk yarı döneminde yayınlanmak üzere, okullarda kullanılacak GE konusunda referans bir belge olacaktır ve tüm derslerde müfredatın nasıl geliştirildiğini etkileyecektir.

Öğretmen eğitimi ve destek

Girişimcilik eğitimi, öğretmenlik lisans eğitiminde zorunlu bir ders veya sürekli mesleki gelişimle (SMG) ilgili mevzuatta tanımlanan alanlardan biri değildir. Ancak, yükseköğretim kurumları sayesinde oluşturulan bu alanda birkaç eğitim programı vardır. SMG planlıdır, GE için müfredat yönerge belgesinin gelişimi ile bağlantılıdır ve hedef ilkokul, ortaokul ve lise öğretmenleri grubu için eğitimler içerir.

Okula dayalı mesleki eğitimdeki öğretmenler için, girişimcilik içeriğini öğretme yönergeleri esnektir ve öğretmenler yöntemlerini sınıfa/gruba uydurarak didaktik materyaller ve diğer kaynaklar bulma konusunda özerkliğe sahiptir. Müfredat programları ve nitelikler, pedagojik stratejiler ve kaynaklar konusunda tavsiyeler verir ve yararlanılan kaynakları içerebilir.

Romanya

Girişimcilik eğitiminin tanımı

Ulusal bir tanım yerine, Romanya, Yaşam Boyu Öğrenmede Temel Yeterlikler için Avrupa Referans Çerçevesinde tanımlanan girişimcilik yeterliği tanımını kullanır ⁽²⁷⁵⁾.

İlgili strateji

Romanya’da, şu anda girişimcilik eğitimi (GE) için ulusal bir strateji yoktur.

En ilgili ulusal strateji, ‘Küçük ve Orta ölçekli Girişimler Sektörünün Gelişimi’ ve Romanya İşletme Çevresi Ufkunun Gelişimi 2020 Stratejisidir ⁽²⁷⁶⁾. 2014-2020 sürecini ve ISCED 1-8’deki tüm eğitim seviyelerini kapsar. Mevcut strateji ayrıca Romanya Hükümet kurumları tarafından geliştirilen diğer programlarla, stratejilerle ve projelerle ilişkilidir.

Temel hedefler

Stratejinin temel hedefi, işletmeleri, özel girişimleri ve girişimcilik ruhunu destekleyen bir ortam oluşturmaktır. Küçük ve orta ölçekli işletmelerin açılmasını ve gelişimini teşvik etmeyi; tüm seviyelerde ve ekonomik olarak aktif küçük ve orta ölçekli girişimlerin sayısındaki artışla yerel işletme çerçevesinde rekabetçilikte artışı desteklemeyi; 2020 sonuna kadar var olan girişimlerin gelişimini ve yeni meslekler ortaya koyulmasını hedefler.

GE ile ilgili temel hedefler ikinci ve dokuzuncu eylemlerdir. Eylem iki tüm eğitim seviyelerinde GE’yi güçlendirmeyi ve sosyal girişimciliği teşvik etmeyi hedeflerken, eylem dokuz eğitim firmalarının ve benzetimli girişim programlarının sayısını artırmayı amaçlar.

Somut eylemler

Ulusal Eğitim ve Bilimsel Araştırma Bakanlığı gibi ek ortaklarla birlikte Küçük ve Orta ölçekli İşletme Çevresi ve Turizm Birimi tarafından yürütülen tanımlı birkaç eylem yer alır:

- Romanya ve yurtdışında eğitim kurumları arasında ortaklıkları içeren uygulama firması programlarının uygulanmasını destekleme;
- eğitim ve öğretim sağlayıcıları tarafından verilen hizmetlerle yeterlikler ve beceriler için işletme ihtiyaçlarını ilişkilendirmek üzere Ulusal Yeterlikler Yetkilisi (NCA);
- öğretmenlerin girişimcilikte mesleki becerilerini geliştirmek için uygulamalı eğitim kursları yürütmek için özel sektör ve okullar arasında ortaklıkları desteklemek;
- gençler için eğitim ve öğretim fırsatlarını teşvik etmek adına internet platformları oluşturmak için bir destek programı geliştirmek (özellikle girişimcilik ve girişimcilik eğitimi).

(275) http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/en_GB/-/EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=NC7807312

(276) https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/HG_859_2014.pdf

Yer alan bakanlıklar ve paydaşlar

- Enerji, Küçük ve Orta ölçekli Girişimler ve İşletme Çevresi Bakanlığı
- Kamu Finans Bakanlığı
- Ulusal Eğitim ve Bilimsel Araştırma Bakanlığı
- Çalışma, Aile, Sosyal Koruma ve Yaşlılar Bakanlığı
- Bilgi Toplumu Bakanlığı
- İşverenler dernekleri ve temsilci dernekler.

İzleme çerçevesi

Herhangi bir izleme çerçevesi yoktur.

Müfredatta

Müfredata açık bir şekilde yerleştirme

GE, müfredata çapraz müfredat dersi, zorunlu ayrı bir ders olarak ve bazı diğer derslerin içine yerleştirilmiş olarak açık bir şekilde yerleştirilir:

ISCED 1-3 için, GE tüm dersler için açık bir şekilde çapraz müfredat hedefi olarak görülür ⁽²⁷⁷⁾. Her ders ve okul yılı için, girişim ve girişimcilik duygusunu içeren bir sunum notu sekiz temel yeterlikten bahseder.

ISCED 2’de, 10. sınıf boyunca zorunlu ayrı bir ders olarak ‘Girişimcilik Eğitimi’nde öğretilir. ISCED 3’te, 12. sınıfta zorunlu ayrı bir ders olan ‘Uygulamalı Ekonomi’de öğretilir. ISCED 3 okula dayalı mesleki eğitimde, üç yıllık mesleki eğitimin bir parçası olarak 11. sınıfta zorunlu ayrı bir ders olarak ‘Girişimcilik Eğitimi’nde öğretilir.

Ayrıca şu zorunlu derslere dahil edilir:

- hazırlık sınıfı, birinci sınıf ve ikinci sınıfta ‘Kişisel Gelişim’;
- üçüncü ve dördüncü sınıfta ‘Vatandaş Eğitimi’;
- beşinci-sekizinci sınıfta ‘Teknoloji Eğitimi’;
- yedinci ve sekizinci sınıfta ‘Vatandaş Kültürü’;
- on birinci sınıfta ‘Ekonomi’;
- ‘Uygulama Girişimi’ (hizmetler branşı için).

Uygulamaya dayalı çeşitli öğretim yöntemlerini kapsayan, GE için öğretim yöntemleri konusunda merkezi tavsiye kararları vardır. Ders içerikleri ayrıca öğrenme sürecini ekonomik gerçekliğe yakınlaştırmak için bilgisayara dayalı ekonomik benzetim alıştırma çalışmalarının kullanımını tavsiye eder.

(277) 2009’da, Eğitim Bakanının Emri 5097/ 2009 ile müfredat incelenmiştir ve yeni müfredat onaylanmıştır.

Öğrenme kazanımları

Tanımlı öğrenme kazanımları vardır:

- girişimcilik tutumları – kendine güven, girişim duygusu;
- girişimcilik becerileri – planlama, finansal okuryazarlık, kaynakları organize etme, risk yönetimi;
- girişimcilik bilgisi – fırsatları değerlendirme.

Özel ders içerikleri, sonuca ve sürece dayalı değerlendirme yaklaşımlarını içeren değerlendirme hakkında açık referanslar içerir.

Öğretmen eğitimi ve destek

ÖLE kurumları müfredatlarını geliştirme ve GE'yi dahil etme konusunda kurumsal özerkliğe sahiptir.

SMG kursları temel olarak ülke düzeyinde uzman eğitim kurumları olan Eğitim Çalışanları Kaynak Merkezleri (CCD) tarafından verilir. Diğer eğitimler, bölge müfettişlikleri, üniversiteler veya Milli Eğitim ve Bilimsel Araştırma Bakanlıkları tarafından desteklenir. Bunlar ulusal programları veya sivil toplum örgütleri gibi birimlerle ortaklık içinde organize edilenleri içerir. Romanya'daki bazı öğretmenler, Avrupa Konseyi veya daha kapsamlı Avrupa Birliği programları gibi uluslararası kurumlar veya dernekler tarafından desteklenen veya verilen eğitim aktivitelerinde yer alır.

Yıllık takvim planlaması kullanarak müfredatta girişimcilik eğitimi uygulamak için yönergeler sağlanır⁽²⁷⁸⁾. Milli Eğitim ve Bilimsel Araştırma Bakanlığı da internet sitesinde GE ile ilgili faydalı kaynakların listesini verir⁽²⁷⁹⁾.

Destekleyici aktiviteler olarak, bir internet sitesi, işletme uygulama şirketlerinde en iyi uygulamaların olduğu bir metodoloji el kitabı ve işletme 'Uygulama Şirketleri'ni (*Firma de exercitiu*) desteklemek için okula dayalı mesleki eğitim öğretmenlerinin eğitimi için bir program vardır⁽²⁸⁰⁾. Bu SMG uygulaması proje boyunca (2007-2013) eğitim alan 600 öğretmenle Avrupa Sosyal Fonları tarafından ortak finanse edilen bir projeye dayalı olarak geliştirilmiştir. Takip projesi 'Mesleki ve Teknik Eğitimde Öğretmenler Yetiştirme – Eğitim Şirketlerinin Modern Etkileşimli Yöntemini Yayımlamak için Hizmetler Alanı' kapsamında, 15 bölgesel merkez proje kapsamında geliştirilen öğretim materyallerini ve yöntemi yaymak için kurulmuştur. Merkezi yetkililer, girişimcilik konuları hakkında yarışmalar düzenleyerek ve bu aktivitelerin girişimcilik ruhunu nasıl destekleyebileceğini izleyerek bu bölgesel ağın aktivitelerini destekler.

(278) <http://www.edu.ro/index.php/articles/16038>

(279) <http://www.edu.ro/index.php/articles/c152>

(280) <http://firmaexercitiu.tvet.ro/index.php/achizitie>

Slovenya

Girişimcilik eğitiminin tanımı

Ulusal bir tanım yerine, Slovenya Yaşam Boyu Öğrenmede Temel Yeterlikler için Avrupa Referans Çerçevesinde tanımlanan girişimcilik yeterliği tanımını kullanır ⁽²⁸¹⁾.

İlgili strateji

Girişimcilik eğitimi (GE) ele alan ulusal bir strateji yoktur ancak bir strateji geliştirilmektedir ve stratejik bir grup kurulmuştur. Bu süreçte, GE ‘Gençlik Ulusal Programı 2013-2022’de yer almaktadır ⁽²⁸²⁾.

‘Gençlik Ulusal Programı’ 15-29 yaş arası gençler için ulusal politikayı belirler ve ISCED 3-8’i kapsar. Diğer bakanlıklarla işbirliği içinde Eğitim, Bilim ve Spor (ayrıca gençlikten de sorumlu) Bakanlığı tarafından yürütülür. Program altı temel alana odaklanır: eğitim, istihdam ve girişimcilik; barınma; sağlık ve refah; toplum ve gençlik sektörü; kültür, yaratıcılık, kalıtım ve medya.

‘İstihdam ve Girişimcilik’ temel alanında, GE ile doğrudan ilişkili bir öncelik vardır: ‘Gençler arasında yenilikçiliği, yaratıcılığı, girişimi, girişimciliği (sosyal girişimcilik de dahil) ve kendi işini kurmayı teşvik etme ve sosyal sorumlu girişimsel tutumlar ve bilgi geliştirmenin önemini artırmanın altını çizme.’

Program, bu tutumları teşvik etmenin öneminden bahseder ve gençler için sosyal girişimcilik ve kendi işini kurmayı vurgular.

İzleme çerçevesi

Her üç yılda bir, Hükümet uygulama ve sonuçlar hakkında Millet Meclisine bir rapor teslim eder ve strateji tamamlandığında son bir rapor verilir. Millet Meclisi raporu değerlendirir.

Özellikle GE ile ilgili üç gösterge vardır:

- yaş grubuna göre yeni girişimcilerin oranı;
- şirketlerinde en az bir çalışan olan genç girişimcilerin oranı;
- cinsiyete göre yenilik, yaratıcılık ve girişimcilik alanında eğitim alan gençlerin oranı.

Kapsamlı stratejiler, ‘her öğrencinin etkili eylem, yenilik ve yaratıcılık için kişisel tutumlar geliştirmesi açısından girişimciliği geliştirme’ konusunda bir hedefe sahip olması için 2007’de düzenlenen ISCED 1-2’yi kapsayan Temel Okul Yasasını ⁽²⁸³⁾ içerir. Önceki ‘Slovenya Gelişim Stratejisi 2005’ ⁽²⁸⁴⁾ tüm eğitim seviyelerindeki girişimcilik becerilerinin gelişmesi, gençlerin girişimcilik

(281) http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/en_GB/-/EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=NC7807312

(282) <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=RESO93>

(283) <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=2007102&stevilka=5073>

(284) <http://www.arrs.gov.si/en/agencija/inc/ssd-new.pdf>

ruhunun teşvik edilmesi, küçük işletmeler kurmak için eğitim programlarının oluşturulması ve gençler için girişimcilik bilgisi verilmesi hedeflerine sahiptir.

Müfredatta

Müfredata açık bir şekilde yerleştirme

Girişimcilik eğitimi, okula dayalı mesleki eğitim de dahil ISCED 1-3'teki tüm dersler için çapraz müfredat hedefi olarak görülür ve ayrıca farklı seviyelerdeki zorunlu ve seçmeli derslerin de bir parçasıdır.

ISCED 1-2'de, Temel Okul Kanunu, GE ile ilgili bir hedefe sahiptir ve temel okullardaki öğretmenler derslerinde bu hedefe uymaktadır. Yeterlik yaklaşımına (bu yeterliklerden biri girişim ve girişimcilik duygusu olmak üzere) sahip temel okullar için güncellenmiş ders müfredatının uygulanması 2011/12 okul yılında başlamıştır.

ISCED 1'de, bazı yıllarda sosyal ve doğal bilimlerde zorunlu derslerin bir parçasıdır: 'Çevre Eğitimi', 'Sosyal Bilgiler', 'Doğal Bilimler ve Teknoloji' ve 'Ev Ekonomisi'.

ISCED 2'de, bazı yıllarda GE, 'Coğrafya', 'Teknoloji' ve 'Memleket Kültürü, Vatandaşlık Kültürü ve Etik' derslerinin ve bazı seçmeli derslerin bir parçasıdır.

ISCED 3'te, yönergelerin kabul edilmesiyle desteklenen yeterlik yaklaşımını içeren ders müfredatının güncellenmesi 2007 yılında yapılmıştır. Uygulama, 2008/09'da başlamıştır. Ayrıca, GE'yi içeren çapraz müfredat konusu 'Çevre Çalışmaları' için de yönergeler kabul edilmiştir ⁽²⁸⁵⁾. GE ayrıca lise eğitiminde ekonomi alanında uzmanlaşan öğrenciler için de zorunludur (genel ve okula dayalı mesleki eğitim).

Öğrenme kazanımları

ISCED 1-3 için, girişimcilik sekiz temel yeterlikten biri olarak müfredat belgelerinde yer alır. Farklı dersler için müfredatlar (sosyal bilimler, doğa bilimler, teknoloji, ev ekonomisi gibi) girişimcilik becerilerini ve tutumlarını geliştirmeye bağlantılı bazı öğrenme kazanımlarını içerir. Bu kazanımlar, ekonomi, iş dünyası, ekonomik haklar, sürdürülebilir gelişme ve benzeri alanlarla ilgili kazanımlardır.

Girişimcilik belirli bir ölçüde müfredat belgelerinde tanımlanır. Ancak, uygulama genellikle bireysel boyutlarla (eleştirel düşünme veya yaratıcılık gibi) sınırlıdır ve genellikle proje çalışması ve benzer aktivitelerin kapsamındadır.

Girişimciliğe okul eğitiminde yer vermek için kapsamlı bir yaklaşım geliştirilmektedir. Ulusal stratejiyi tasarlamak için, Slovenya çeşitli yaklaşımların test edildiği farklı gelişim projelerinde rol alır. Bunlardan biri, uygulamalı girişimcilik deneyimlerinin zorunlu eğitime dahil edilmesini destekleyen büyük bir girişim olan Avrupa Erasmus+ fonu alan 'Sıra Gençlerde – Girişimcilik Yarışmaları' ⁽²⁸⁶⁾ politika deneyimidir.

(285) http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2014/programi/media/pdf/un_gimnazija/k_okoli_vzgoja_gimn.pdf

(286) www.youthstartproject.eu

Öğretmen eğitimi ve destek

Mesleki Eğitim Kamu Kurumu ve projelerle Girişimcilik, Yenilikçilik, Gelişme, Yatırım ve Turizmi Teşvik etme Ajansı ve okula dayalı mesleki eğitim de dahil ilkokuldan lise seviyesine tüm öğretmenler için Genç Başarı Slovenya tarafından geliştirilen bazı SMG kursları vardır.

Mesleki Eğitim ve Öğretim için Slovenya Cumhuriyeti Kurumu tarafından yürütölen öz girişim ve girişimcilik hakkında sanal sınıflar ⁽²⁸⁷⁾ farklı projeler kapsamında geliştirilen bazı materyaller ve yönergeler sağlar ve lise seviyesindeki (genel ve okula dayalı mesleki eğitim) girişimcilik eğitimi öğretmenlerine yardım edebilir. Slovenya öğretim yöntem ve materyallerini geliştirmeyi hedefleyen projelere katılmaktadır.

(287) <https://skupnost.sio.si/course/view.php?id=8668>

Slovakya

Girişimcilik eğitiminin tanımı

Ulusal bir tanım yerine, Slovakya Yaşam Boyu Öğrenmede Temel Yeterlikler için Avrupa Referans Çerçevesinde yer alan girişimcilik yeterliği tanımını kullanır ⁽²⁸⁸⁾.

İlgili strateji

Slovakya'da girişimcilik eğitimi (GE) için özel ulusal bir strateji yoktur.

Ancak, girişimcilik eğitimi detaylı olarak 'Ulusal Gençlik Stratejisi 2014-2020' ⁽²⁸⁹⁾ dahilinde ele alınmaktadır. GE ile ilgili diğer stratejiler şunlardır:

- 'Yaşam Boyu Öğrenme Stratejisi 2011' ⁽²⁹⁰⁾ – temel alanlardan biri girişimcilik yeterliğini içeren temel yeterliklerle ilgilidir;
- 'Minerva 2.0 Stratejisi' ⁽²⁹¹⁾ – GE ile ilgili konuları içeren ekonomi/yenilikçilik stratejisi, örneğin uygulamaya yönelik girişimcilik eğitimi için destek;
- 'Modernleşme Programı Slovakya 21' ⁽²⁹²⁾ – mezunların istihdamı artırmak için bir eylem olarak GE'yi de ele alan ulusal politika temel alanları hakkında uzun dönemli bir strateji. Hedeflerinden biri girişimcilik becerilerinin gelişimini ve lise eğitiminde girişimcilik ve ekonomi temel bilgisinin edinilmesini desteklemektir;
- 'Ulusal Gençlik Stratejisi' dokuz öncelikten biri olarak girişimcilik ve yaratıcılığı vurgular ve bu önceliği de 13 destekleyici eyleme sahip dört stratejik hedefe ayırır. Aşağıda bir özeti yer almaktadır.

Somut eylemler

- **Stratejik Hedef 1 – Fırsatlar hakkında bilgi:** yüksek kalitede, işleyen ve sürdürülebilir programları ve projeleri tanımlama:
 - İşbirliği yapma ve sonuçları hedefleme bakış açısıyla hükümet birimleri arasında girişimcilik gündemini yönetmek için bir uzman kullanma.
- **Stratejik Hedef 2 – Girişimcilik okuryazarlığı:** girişimcilik ve girişimcilik eğitimi için eğitime destek verme:
 - girişimciliği hedefleyen deneysel bir program veya projeye katılma;
 - gayriresmi de dahil tüm eğitim seviyelerinde girişimcilik eğitiminin teşvik edilmesi;
 - tüm seviyelerde öğretmenler için girişimcilikteki eğitim kazanımlarını açık bir şekilde tanımlama;
 - girişimcilik alanında eğitim için var olan etkili ve başarılı yöntemleri yaygın ve örgün eğitime uyarlama;
 - çevrimiçi dersler yoluyla temel girişimcilik becerilerinin eğitimini verme.

(288) http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/en_GB/-/EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=NC7807312

(289) http://www.youthpolicy.org/national/Slovakia_2014_Youth_Strategy.pdf

(290) <http://nucv.sk/wp-content/uploads/lifelong-learning-strategy-2011.pdf>

(291) http://unctad.org/Sections/un_cstd/docs/cstd2011p01_Slovakia_EN.pdf

(292) <https://www.minedu.sk/data/att/2337.pdf>

- **Stratejik Hedef 3 – Gelecek için girişimcilik:** girişimcilerin başarıları ve topluma katkıları hakkında olumlu bilgiler ve iş kurma ihtimalleri aracılığıyla farkındalığı yükseltme:
 - okullarda ve kamu medyası aracılığıyla sunmak için gelecek nesil girişimcilerin temsilcileri ağını kurma;
 - genç girişimciler için iş kurmayı canlandıran TV/radyo programları yapmak;
 - medyada gençler için girişimcilik yarışmaları düzenleme;
 - özellikle üniversitelerde girişimcilik hakkında daha fazla bilgi yayma;
 - gençlerin girişimleri için yenilikçi ve destekleyici araçlar hakkında bilgi sağlama.
- **Stratejik Hedef 4 – Girişimcilerle işbirliği:** yenilikçi fikirlerle gençlere rehberlik yapma:
 - var olan danışmanlık programları hakkında bilgi verme ve yaygın ve örgün eğitimde var olan ve planlı danışmanlık programları hakkındaki veriye erişim sağlama;
 - danışmanlık yoluyla eğitim vermek için şirketler, girişimciler ve ticaret odaları ile işbirliği içinde yaygın eğitimde gönüllüler için özel bir danışmanlık programı oluşturma.

Yer alan bakanlıklar ve paydaşlar

Diğer Bakanlıklarla ve hükümet yönetim birimleri, hükümet danışmanlık birimleri ve komiteleri ile işbirliği içinde çalışarak Eğitim, Bilim, Araştırma ve Spor Bakanlığı yürütmektedir. Gençlik alanında bir hükümet politikası için bakanlıklar arası bir çalışma grubu tarafından denetlenmektedir.

İzleme çerçevesi

Slovakya Cumhuriyeti Eğitim, Bilim, Araştırma ve Spor Bakanlığı, gençlik alanında hükümet politikası için bakanlıklar arası çalışma grubu aracılığıyla yukarıda bahsedilen projeler ve girişimlerin hazırlanma ve uygulanma durumu hakkında bilgi verecektir; ilgili raporlar yıllık olarak hazırlanacaktır.

Müfredatta

Müfredata açık bir şekilde yerleştirme

Girişimcilik eğitimi, ilkokul, ortaokul ve lise eğitiminde (okula dayalı mesleki eğitim de dahil) zorunlu derslere dahil edilen bir konu olarak müfredatın bir parçasıdır. ISCED 1’de, ‘İş Eğitimi’ dersine, ISCED 2’de ‘Teknoloji’, ‘İş Dünyası’ ve ‘Vatandaşlık’ derslerine dahil edilir. ISCED 3’te, GE ‘Vatandaşlık’ dersine eklenirken, okula dayalı mesleki eğitimde vatandaşlık, laboratuvar ve atölye uygulamalarına dahil edilir.

Öğrenme kazanımları

ISCED 1seviyesinde, öğrencilerin şu kazanıma sahip olması beklendiği ‘İş Eğitimi’ dersine eklenir:

- kendini gerçekleştirme, kendi kendini eğitme ve girişimcilik düşüncesinin gelişimi için bir fırsat olarak iş ve işle ilgili aktiviteleri anlayabilme.

ISCED 2’de, ‘Vatandaşlık’, ‘İş Dünyası’ ve ‘Teknoloji’ derslerine dahil edilir ve öğrenciler:

- toplumda ekonomik hayatı ve girişimciliğin temel türlerini anlayabilmeli ve açıklayabilmeli;
- girişimcilik hedeflerini gerçekleştirmek için temel aktiviteleri yürütebilmeli ve bir girişimde bulunmanın faydalarını ve risklerini anlayabilmeli.

ISCED 3/okula dayalı mesleki eğitimde, öğrencilerin şu beceriyi kazanması gerektiğini belirten ‘Vatandaşlık’ dersine eklenir:

- temel ekonomi okuryazarlığını anlayabilme.

Öğretmen eğitimi ve destek

Girişimcilik eğitiminde SMG aktiviteleri yalnızca ortaokul ve lise matematik, vatandaşlık, etik, bilgisayar öğretmenleri ve lisedeki teknik ve mesleki derslerin öğretmenleri için vardır.

EUROPEN-PEN Uluslararası’nın bir üyesi olan Slovakya Eğitim Şirketleri Merkezi benzetimli şirketler geliştirmede okula dayalı mesleki eğitimi destekler.

Finlandiya

Girişimcilik eğitiminin tanımı

Finlandiya’da ‘Girişimcilik eğitimi için yönergeler’den alınan girişimcilik ve girişimcilik eğitimi tanımları vardır ⁽²⁹³⁾:

‘Girişimcilik, bir bireyin fikirlerini eyleme dönüştürebilme becerisidir. Hedeflere ulaşmak için eylemlerini planlayabilme ve hedefe yönlendirebilmenin yanı sıra yaratıcılık, yenilikçilik ve risk almayı içerir. Bu nitelikler, eğitimde, işte, boş zaman aktivitelerinde ve diğer sosyal aktivitelerde günlük yaşamı destekler. Bu niteliklere girişimcilikte ihtiyaç duyulmaktadır ve ayrıca çalışanların işleri konusunda farkındalıklarını artırır ve fırsatları yakalamalarına yardımcı olur.

Girişimcilik eğitimi temel olarak girişimciliği geliştirmek amacıyla eğitim yönetimi kapsamında yapılan çeşitli çalışmaları ifade etmektedir. GE ayrıca birçok iş piyasası ortağı ve örgütü tarafından verilir ve desteklenir. Uygulamalı aktiviteler, girişimcilik, yeni iş kurma, girişimcilerin kişisel yeterliklerini artırma ve iş yaşamında ve diğer tüm aktivitelerde girişimci bir çalışma zihniyeti oluşturmakla ilgili olumlu tutumları, bilgi ve beceriyi geliştirmeyi hedefler. GE’nin temeli yaşam boyu öğrenmeye ve ağ tabanlı bir çalışma modeline dayalıdır.

İlgili strateji

Finlandiya’da, Eğitim ve Kültür Bakanlığı (MoEC) tarafından yürütülen ve 2009-2015 sürecini kapsayan ‘Girişimcilik eğitimi için yönergeler’ adında özel bir ulusal strateji vardır. Yönergeler tüm seviyeleri hedef alır: erken çocukluk eğitimi ve bakımdan yetişkin eğitimi ve yükseköğretime kadar.

Temel hedefler

‘Girişimcilik eğitimi için yönergeler’in hedefi Finlandiyalılar arasında girişimcilik ruhunu geliştirmek ve girişimciliği daha çekici bir kariyer seçeneği yapmaktır. Bu hedefler, aktif vatandaşlığı geliştirmeyi, eğitim ve öğretimde yaratıcılık ve yenilikçiliği geliştirmeyi, olumlu bir girişimcilik kültürü ve tutumu oluşturmayı ve iş kurmayı teşvik etmeyi amaçlayarak tüm eğitim sistemini kapsar.

Strateji aynı zamanda girişimcilik okullarını esnek, yaratıcı ve yenilikçi bir çalışma kültürüyle destekler. Öğrenci odaklı ve öğretmenin rehber olduğu öğrenme ortamlarının gelişimini de destekler. Problem çözme ve harici kurumlarla etkileşimi içeren deneysel öğrenmeler de sağlanmalıdır.

Somut eylemler

2015 için öngörülen hedefler şunlardır:

- GE ortakları arasında ağ bağlantılarının uluslararası/ulusal/bölgesel/yerel düzeylerde yoğunlaştırılması;
- GE için hedeflerin öncelikle bölgesel ve yerel düzeylerde yer alması;

(293) <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2009/liitteet/opm09.pdf?lang=en>

- bölgesel uzmanlık merkezlerinin tüm ülkede yerleşmesi ve tüm ülkeyi kapsamaması;
- GE'nin temel müfredatın sağlam bir parçası ve okula özgü müfredatın güçlü bir parçası olması;
- GE'nin okul ve işletme stratejilerine ve gelişim planlarına daha iyi bir şekilde dahil edilmesi;
- girişimcilik çalışmalarına mesleki temel müfredatta yer verilmesi;
- yükseköğretim kurumlarının genel stratejilerine girişimciliği dahil etmesi;
- GE'nin bu konudan sorumlu öğretmenlerin lisans eğitimlerinin bir parçası olması;
- GE ile ilgili SMG aktivitelerinin ve geçici görevlerin sayısının artması;
- sanal ortamları kullanma gibi ÖLE ve SMG için ağ kurmayı teşvik eden öğrenme ortamları oluşturma.

Yer alan bakanlıklar ve paydaşlar

Yönergeler, girişimcilik ortaklarından farklı birimlerle geniş kapsamlı bir işbirliği içinde hazırlanmıştır. Ortaklar, birtakım hükümet ajanslarını ve ulusal ajansları, eğitim kurumlarını, bölgesel yetkilileri ve işletme kurumlarını içermektedir.

İzleme çerçevesi

Eğitim ve Kültür Bakanlığı, Lappeenranta Teknoloji Üniversitesini değerlendirme için görevlendirmiştir ve bu değerlendirmeye dayalı olarak Yönergeleri güncelleyecektir. MoEC bunun için bir zaman çizelgesi belirlememiştir.

Müfredatta

Müfredatta açık bir şekilde yerleştirme

ISCED 1-2'de, GE çapraz müfredat konularına dahil edilir: elçilikler gibi ortak aktiviteler ve temel ve seçmeli dersler aracılığıyla ele alınan 'Kişisel Gelişim' ve 'Katılımcı Vatandaşlık ve Girişimcilik'. Ayrıca, 'Sosyal Bilgiler' dersi (7.-9. sınıflar) de GE öğelerini içerir.

ISCED 3'te, ulusal temel müfredat GE'ni içeren 'Sosyal Bilgiler' dersine yer verir.

ISCED 3'te, okula dayalı mesleki eğitimde, 'Girişimcilik ve Girişimcilik Aktivitesi' modülü tüm alanlar için zorunludur ve temel yeterlik farklı derslere yerleştirilir.

Öğrenme kazanımları

Finlandiya'da, müfredatın yapısına dayalı olarak temel eğitimden lise eğitimine kadar öğrenme kazanımlarında bir devamlılık vardır.

ISCED 1-2'de, 'Katılımcı Vatandaşlık ve Girişimcilik' için temel öğrenme kazanımları vatandaş katılımı için gerekli becerileri ve eleştirel düşünceler geliştirme, uyuşmazlıklarla baş etme, girişimci ve yenilikçi olma gibi temel girişimcilik becerilerini geliştirmeyi hedefler. 'Sosyal Bilgiler'de (ISCED 2-3), öğrenciler girişimciliğin temellerini öğrenir ve toplum refahı ve ekonomisi için önemini anlar.

ISCED 3’te, ulusal temel müfredat okulun öğrencilerin kendi hedeflerini koyabildikleri ve bağımsız ve işbirliği içinde çalışmayı öğrenebildikleri bir çalışma ortamı oluşturmasını gerektirir. Ekonomi dersinde içerik, etik bir bakış açısıyla günlük ekonomi kararlarını ve ekonomi meselelerini kapsar.

ISCED 3’te, okula dayalı mesleki eğitimde, ‘Girişimcilik ve Girişimcilik Aktivitesi’ modülü tüm alanlar için zorunludur. Bu dersle, öğrenciler kendi becerilerini ve güçlü yanlarını tanıyabilir ve değerlendirebilir, kendi iş planlarını yapabilir ve girişimci olmanın önemini değerlendirebilir.

Öğretmen eğitimi ve destek

Stratejide, merkezi düzey tavsiye kararları yer almaktadır.

Girişimcilik eğitimini ÖLE müfredatına dahil etme konusunda kurumsal özerklik vardır. Ancak 'YVI – Öğretmenler için Girişimcilik Eğitimi Hizmeti' projesi (2010-2014) öğretmen eğitimi için bir girişimcilik programı geliştirmek üzere 30’dan fazla kurumu bir araya getirmiştir. ÖLE müfredatı ortak bir çalışmayla yeni pedagojik modeller ve araçlarla birlikte geliştirilmiştir.

Finlandiya Ulusal Eğitim Kurulu ve Tarih ve Sosyal Bilgiler Öğretmenleri Derneğini de içeren çeşitli kurumlar SMG aktiviteleri sağlar.

Finlandiya Ulusal Eğitim Kurumu, öğretmenler için GE ile ilgili destekleyici materyaller sunan bir internet sitesine ⁽²⁹⁴⁾ sahiptir. Öğretmen yetiştirme kurumları, bazı kurumların girişimcilik konusunda seçmeli dersler sunmasıyla birlikte müfredatlarına karar vermede özerkliğe sahiptir. Avrupa Sosyal Fonlarından fonlarla 2001’de oluşturulan ücretsiz bir GE hizmeti olan 'YES – Girişimcilik için Sanal Bir Öğrenme Ortamı', bölgeler için uzmanlık merkezi olarak çalışır. Ulusal Eğitim Kurulu bu projenin ilk başlardaki gelişimine katkıda bulunmuştur ve merkezin eğitim aktivitelerini hala finanse etmektedir. Temel ulusal katkı sağlayıcılar (SMG hariç) bölgesel ve yerel paydaşlardır.

‘Ben & Şehrim’ ⁽²⁹⁵⁾ öğrenme projesi öğretmen eğitimini, 10 derslik öğrenme materyallerini ve ‘Ben & Şehrim’ öğrenme ortamında bir günlük ziyaretleri içerir. Finlandiya’da, 12-13 yaşındaki altıncı sınıfların çoğu öğretmenlerinin denetimi altında ‘Ben & Şehrim’ projesinde yer alırlar.

(294) www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2009/liitteet/opm09.pdf?lang=en

(295) <http://yrityskylla.fi/en/me-mycity/>

İsveç

Girişimcilik eğitiminin tanımı

İsveç'te 'Eğitim ve öğretimde Girişimcilik Stratejisi'nde yer alan girişimcilik eğitimi (GE) için ulusal bir tanım vardır ⁽²⁹⁶⁾:

'Girişimcilik eğitimi, öncülük yapma, sorumluluk alma ve fikirleri eyleme dönüştürme gibi genel becerileri geliştirme ve teşvik etmekle ilgilidir. Merak duygusunu, kendine güveni, yaratıcılığı ve risk almak için cesareti geliştirmeyi içerir. GE ayrıca karar alma, iletişim kurma ve işbirliği yapma gibi yeterlikleri geliştirir. Girişimcilik, bireylerin yalnız ve işbirliği içinde, sosyal, kültürel veya ekonomik bağlamlarda fırsatları tanımlayabildiği ve fikirleri uygulamalı ve hedeflenen aktivitelere dönüştürebildiği dinamik ve sosyal bir süreçtir'.

İlgili strateji

İsveç, GE için özel bir ulusal stratejiye sahiptir. 2009'da başlayan 'Eğitim ve Öğretimde Girişimcilik Stratejisi' bir zaman çerçevesine sahip değildir ve tüm eğitim seviyelerini ele alır (ISCED 1-8).

Temel hedefler

- Girişimcilik tüm seviyelerde eğitimin bir parçası olmalıdır;
- Daha fazla kişi kendi şirketini kurmayı seçmelidir.

Somut eylemler

- müfredatta ve ilkökul, ortaokul, genel lise ve mesleki eğitimde bazı ders içerikleri aracılığıyla girişimcilik becerilerini teşvik etmenin önemini belirtme;
- ekonomiye odaklanan yeni genel bir lise eğitim programı oluşturma;
- okula dayalı meslek liseleri ve İsveç şirketleri arasında daha yakın işbirliği kurma;
- okula dayalı meslek liselerinde yeni türlerde mesleki yarışmalar düzenleme;
- GE'yi teşvik etmek için okulları ve yükseköğretim kurumlarını destekleme;
- iyi uygulamaları vurgulamak için ilkökul, ortaokul, genel ve meslek lisesi, ortaöğretim sonrası yükseköğretim olmayan eğitimde ve yükseköğretimde GE'yi tanımlama ve analiz etme;
- girişimcilik ve yenilikçiliğe odaklanan üst düzey yükseköğretim programları geliştirme.

Yer alan bakanlıklar ve paydaşlar

- Eğitim ve Araştırma Bakanlığı
- Girişim ve Yenilikçilik Bakanlığı

İzleme çerçevesi

Bu strateji ile ilgili bir izleme çerçevesi yoktur.

(296) <http://www.regeringen.se/contentassets/0f6c0164196e4071a9cb27eaada1cb41/strategi-for-entreprenorskap-inom-utbildningsomradet>

Müfredatta

Müfredata açık bir şekilde yerleştirme

Girişimcilik eğitimi ilkokul ve lise eğitiminde çapraz müfredat hedefidir. Lise eğitiminde, girişimcilik dersleri zorunlu ve/veya seçmeli olarak verilir. ‘Girişimcilik’ dersi dört lise programında (El İşi, İşletme ve Yönetim, Doğal Kaynaklar ve Otelcilik ve Turizm) ayrı bir zorunlu ders olarak ve diğer lise eğitimi programlarında ayrı bir seçmeli ders olarak verilir. ‘Girişimcilik ve İşletme’ dersi İşletme Alanının işletme alanı öğesinde ayrı zorunlu bir ders olarak ve 18 ulusal programın 12’sinde seçmeli ayrı bir ders olarak verilir.

Öğrenme kazanımları

Çapraz müfredat öğrenme kazanımları yoktur fakat ‘Girişimcilik’ ve ‘Girişimcilik ve İşletme’ dersleri için öğrenme kazanımları tanımlanmıştır.

Örneğin, ‘Girişimcilik’ dersindeki eğitimler öğrencilere şu boyutları geliştirme fırsatı vermelidir:

- bireyler, kurumlar, şirketler ve toplum için girişimciliğin ne anlama geldiğini anlama;
- bir projeye başlamak veya temsili şirketler kurmak için fikirleri uygulamalı ve hedefe dönük aktivitelere dönüştürme becerisi;
- bir proje yürütme veya temsili bir şirketi yönetme becerisi;
- bir proje veya bir temsili şirketi tamamlama ve değerlendirme becerisi;
- fikirler ve ürünlerin kanunlarla ve diğer düzenlemelerle nasıl korunduğu bilgisi;
- işletme ekonomi yöntemlerini kullanma becerisi.

Derecelendirme ölçeği A-E’yi kullanan bilgi gereksinimleri her boyut için belirtilmiştir.

Öğretmen eğitimi ve destek

Yükseköğretim kurumları (YKler) girişimcilik eğitimini öğretmenlik lisans eğitimi programlarına dahil etme konusunda özerkliğe sahiptir.

Ulusal stratejiye uygun bir şekilde, İsveç Ulusal Eğitim Ajansı (*Skolverket*) GE’yi geliştirmede okulları desteklemekte ve teşvik etmektedir. YKlerle işbirliği içinde, tüm okul seviyelerindeki öğretmenler için ‘Girişimciliği Öğrenme’ dersi verir ve kursa katılan öğretmenlerin okullarında uygulama sürecini yönetmesi hedeflenir. İsveç Ulusal Eğitim Ajansı öğretmenlerin SMG’si için okullara doğrudan finansal destek verir ve dijital destek materyalleri geliştirmektedir.

Birleşik Krallık - İngiltere

Girişimcilik eğitiminin tanımı

İngiltere’de girişimcilik eğitimi (GE) ‘gençlere yaratıcı ve yenilikçi olma, risk alma ve bu riskleri yönetme ve bunu kararlılık ve motivasyonla yapma’ konusunda yardım etmeyi hedefler. GE üç alana ayrılmaktadır ⁽²⁹⁷⁾:

- girişimcilik yeteneği – girişimcilik becerileri ve yapabilirim tutumu;
- finansal yetenek – temel finansı anlama ve yönetme;
- ekonomi ve işletmeyi anlama – işletme bağlamını anlama.

Bu tanım, İngiltere’de Girişim Eğitiminin İncelenmesi Biriminde ⁽²⁹⁸⁾ ve Kazanımlar haritasında yer alır: 2015’te Genç Girişim tarafından yayınlanan Girişim Eğitimi ve İşverilebilirlik ⁽²⁹⁹⁾.

İlgili strateji

Girişimcilik eğitimi ile ilgili ulusal bir strateji yoktur.

Koalisyon Hükümeti (2010’dan 2015’e geçerli olan) tarafından hazırlanan politika raporlarından biri ⁽³⁰⁰⁾ işletme girişimi ile ilgiliydi. ‘Çalışmalar eğitim sisteminin erken aşamalarından itibaren girişimcilik konusunda gençlere eğitim vermemiz gerektiğini göstermektedir. Sonraki yaşamlarında bir kariyer seçeneği olarak kendi işlerini kurma konusunda onları teşvik eden uygulamalı işletme deneyimleri sağlamalıyız’ şeklinde rapor etmektedir. Eylemleri, ‘İnsanları teşvik etme ve kendi işlerini kurmak için onlara beceri kazandırma’ ve ‘Gençlerle ilgilenme’yi içermektedir. Bu politika raporu artık geçerli olmamasına rağmen, bazı somut eylemler devam etmektedir ve girişimci bir toplum oluşturma odağının okullara yerleşmesini sağlamaktadır:

- ‘Geleceğe İlham Verme’ ⁽³⁰¹⁾ kendi işini yönetme ve bu aşamaya nasıl geldikleri hakkında konuşmak için okullara gönüllü olarak giden genç girişimciler istihdam eder.
- ‘Girişim Köyü’ ⁽³⁰²⁾ bu köy aracılığıyla kendi işini geliştiren ve yöneten okullara destek verir.
- Genç Girişim tarafından yürütülen ‘onluk’ programının gelişimi için destek ⁽³⁰³⁾ bir iş fikri geliştirmeleri için ortaöğretim öğrencilerine 10 pound vermeyi içerir.

(297) <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20130123124929/https://www.education.gov.uk/publications/eOrderingDownload/00228-2010BKT-EN.pdf>

(298) <https://www.education.gov.uk/publications/eOrderingDownload/DFE-RB015.pdf>

(299) http://www.young-enterprise.org.uk/wp-content/uploads/2015/01/Outcomes-map_Jan-2014.pdf

(300) <https://www.gov.uk/government/publications/2010-to-2015-government-policy-business-enterprise/2010-to-2015-government-policy-business-enterprise>

(301) <http://www.inspiringthefuture.org/>

(302) <http://www.enterprisevillage.org.uk/>

(303) <http://www.tenner.org.uk/>

Ayrıca, Başbakanlık Girişim Danışmanı Lord Young’un raporu *Herkes için Girişim: girişimin eğitimle ilgisi*, eğitimde yaşamboyu girişim deneyiminin nasıl oluşturulacağı hakkında birtakım tavsiyeler vermiştir. Bunlardan bazıları, gençlere ilham vermeyi, bağımsız seçimlerden haberdar etmeyi ve daha fazlasını başarmak için gençlere yardım etmeyi amaçlayan yeni kurulan (Şubat 2015) Kariyerler ve Girişim Şirketi ⁽³⁰⁴⁾ tarafından yerine getirilmektedir. Girişim Danışma Ağını (sonbahar 2015), Girişim Pasaportunu oluşturmayı ve Kariyerler ve Girişim Fonunu yönetmeyi (2016’da) planlamaktadır.

Müfredatta

Müfredata açık bir şekilde yerleştirme

Girişimcilik eğitimi ulusal müfredatın bir parçası değildir.

Eylül 2014’ten itibaren ‘hafifletilmiş’ Ulusal Müfredatta zorunlu olan tek GE ögesi yasal ‘Vatandaşlık Eğitimi Programı’nın bir parçasını oluşturan finansal okuryazarlıktır.

2012’ye kadar, GE 14-16 yaşındakiler için işle ilgili müfredatın bir parçasıydı (ISCED 2). Okullar şu anda çalışma deneyiminin verilir verilmemesi ve nasıl verilmesi gerektiği konusuna karar vermede özgürdür.

Eylül 2014’e kadar, ‘Kişisel, Sosyal, Sağlık ve Ekonomi Eğitimi (PHSE)’ için olan bir program finansal okuryazarlığı ve ekonomik refah alanında GE’yi kapsamaktadır. Bu program bitmiş olsa da, PSHE tüm okulların vermesi beklenen bir ders olarak kalmıştır. Okullara müfredat gelişimi ve eğitim kalitesini artırma konusunda tavsiyeler veren PSHE Derneği aracılığıyla Hükümet destek verir. PSHE Derneği şunları içeren bir Program yayınlamıştır:

ISCED 1’de (5-11 yaş arası ilköğretim), çocuklara para kavramı öğretilmelidir ve girişimcilik konusunda basit bir anlayış kazandırılmalıdır.

ISCED 2 ve 3’te (11-16 yaş arası ortaöğretim), öğrencilere şunlar öğretilmelidir:

- nasıl bilinçli seçimler yapılacağı ve girişimci ve azimli olunacağı;
- ekonomik çevre ve işletme çevresi;
- kişisel finans seçimlerinin kendini ve diğerlerini nasıl etkilediği;
- tüketici hakları ve sorumlulukları.

(304) <https://www.careersandenterprise.co.uk/>

Öğrenme kazanımları

Girişimcilik eğitimi Ulusal Müfredatın bir parçası olmadığı için ilgili öğrenme kazanımları da yoktur. 'Vatandaşlık Programı' ⁽³⁰⁵⁾ finansal okuryazarlık için şu öğrenme kazanımını içerir: 'öğrenciler paralarını günlük bazda yönetmeleri ve gelecekteki finansal ihtiyaçları için plan yapabilmeleri için gerekli becerilerle donatılmalıdır'. PSHE Derneği Çalışma Programı ⁽³⁰⁶⁾ öğrenme kazanımları açısından da ifade edilmektedir.

Girişimcilik okullarını teşvik eden ve GE öğrenme kazanımı çerçeveleri sağlayan Birleşik Krallık genelinde bölgesel girişimler vardır. Örneğin, ReadyUnlimited tarafından geliştirilen yetki merdiveninde girişim becerileri kazanım matrisi ⁽³⁰⁷⁾.

Öğretmen eğitimi ve destek

Girişimcilik eğitimi, öğretmenlerin ve adayların Yeterli Öğretmen Statüsüne (YÖS) layık görülmesi için asgari düzey uygulamaları tanımlayan Öğretmenler Standardında açık bir şekilde yer almaz.

SMG için sorumluluk okullar, yerel yetkililer, DfE ve bireysel öğretmenleri içeren çeşitli kurumlar tarafından paylaşılmaktadır. Öğretmenler öğretim yöntemlerini ve çalışma programlarını inceleme ve kariyerleri boyunca öğretmenler olarak hizmet-içi eğitimlere veya SMG'lere katılma mesleki görevlerine sahiptir. Performans yönetimi düzenlemeleri, öğretmenlerden kariyerleri boyunca beklenen asgari uygulama düzeylerini tanımlayan mesleki standartlarla belirlenen öğretmenlerin eğitim ve gelişim ihtiyaçlarını tanımlamak ve bunlara göre davranmak için tasarlanır. Girişimcilikten bahsedilmez.

SMG'nin bir parçası olarak girişimcilik eğitime yer verme konusunda zorunlu bir şart yoktur fakat okullar bu eğitime yine de yer verebilir.

(305) https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/239060/SECONDARY_national_curriculum_-_Citizenship.pdf

(306) <https://www.pshe-association.org.uk/content.aspx?CategoryID=1167>

(307) http://www.readyunlimited.com/wp-content/uploads/2015/10/Ready-Unlimited_Ladder-of-Entitlement_.pdf

Birleşik Krallık – Galler

Girişimcilik eğitiminin tanımı

'Gençlik Girişimi Stratejisi' ⁽³⁰⁸⁾ Avrupa girişimcilik yeterlik tanımıyla uyumlu ve çeşitli paydaşlar tarafından kabul edilen iki terim kullanır ⁽³⁰⁹⁾:

Girişimcilik eğitimi (EE) gençlerin potansiyelini gerçekleştirmeleri için onlara yardım edecek tutum ve becerileri geliştirmeyi kapsar. Ayrıca, fikirleri ve fırsatları gerçekliğe dönüştürme motivasyonunu geliştirme ve gençlerin yaşam ve çalışma yaklaşımlarında başarılı, proaktif ve olumlu olmaları ile ilgilidir.

Girişim eğitimi, gençlere becerilerini uygulama ve uygulamalı şekillerde anlayışlarını geliştirmeleri için fırsat vermekle ilgilidir.

İlgili strateji

Galler'de girişimcilik eğitimi için özel bir strateji vardır. 'Gençlik Girişimi Stratejisi (YES)' ilk olarak 2004'te yayınlanmıştır. 2010'da düzenlenen bir Eylem Planıyla güncellenmiştir. Okullar, yükseköğretim ve eğitim dışındakiler için de ilgili olan 'Gençlik Girişimi Stratejisi: Eylem Planı 2010-2015 (YES)' 5-25 yaş arası bireyleri kapsar.

Temel hedefler

Vizyonu 'Galler'in tüm toplumlarında ekonomik ve sosyal başarıya olumlu şekilde katkı sağlayacak kendi kendine yeterli, girişimci gençler yetiştirmek ve geliştirmek'tir.

Somut eylemler

Eylem Planı, her biri birtakım ilgili eylemlere sahip üç temaya sahiptir.

- Dahil etme – fırsatlar yaratma ve gençleri geliştirme için girişimciliğin değerini teşvik etme:
 - daha girişimci olma konusunda gençleri teşvik eden ve bir iş kurma konusuyla ilgili olan gençlere yardım eden bir kampanya olarak Büyük Fikirler Galler'i başlatma;
 - özellikle işsizler ve/veya ekonomik olarak aktif olmayan bireylere, girişimciliğe karşı ilgi ve katılım teşvik etmek için hedefli aktiviteler düzenleme;
 - gençleri ve akademisyenleri dahil etmek için iş dünyasını teşvik etme;
 - gençlere girişimci öğrenme fırsatları sağlama ve onları bu fırsatlarla güçlendirme;
 - okullara ve eğitim kurumlarına çevrimiçi rehberlik sağlama;
 - gençler için olan deneysel öğrenme fırsatlarının sayısını maksimuma çıkarmak;
 - iyi uygulamaları yerel, ulusal ve uluslararası olarak paylaşarak girişimciliği ve liderliği öğrenmede mükemmelliği teşvik etme.

(308) <https://business.wales.gov.uk/bigideas/youth-entrepreneurship-strategy>

(309) http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/en_GB/-/EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=NC7807312

- İşletme kurma ve geliştirmede gençleri destekleme ve donatma:
 - bir iş kurmak için gelecek adımı atma konusunda gençleri hazırlama;
 - kendi işlerini kurmada gençleri destekleme;
 - özellikle temel öncelik sektörlerinde ve mezunlar arasından yüksek olasılıklı iş kurmalar hakkında destek hizmetlere odaklanma;
 - genç girişimcileri desteklemek için işletme toplumunun deneyiminden ve uzmanlığından yararlanma.

Yer alan bakanlıklar ve paydaşlar

Galler Hükümeti Ekonomi, Bilim ve Ulaşım Birimi ve Eğitim ve Beceriler Birimi ile birlikte stratejiyi yürütmektedir. Diğer paydaşlar ise eğitim kurumları, Kariyerler Galler, Jobcentre plus, çalışmaya dayalı öğrenme sağlayıcıları, gençlik dernekleri, üçüncü sektör dernekler ve yerel yetkilileri içerir.

İzleme çerçevesi

YES Eylem Planı Paneli ile gelişimin izlenmesiyle Eylem Planında nicel beş yıllık hedeflerin olduğu bir çerçeve vardır. Bunun dışında, 2013'te Galler Millet Meclisi Girişim ve İşletme Komitesi, bu çalışmanın etkililiğini ve gelişme potansiyelini araştırmak için Genç Girişimcilik ⁽³¹⁰⁾ konusunda araştırmalar yapmıştır.

Müfredatta

Müfredatta açık bir şekilde yerleştirme

ISCED 1-3'te (5-16 yaş arası öğrenciler için), GE 'Kişisel ve Sosyal Eğitim' ⁽³¹¹⁾ (KSE) zorunlu dersine dahil edilir. KSE finansal okuryazarlık da dahil çeşitli çalışma alanlarını kapsar.

Ortaöğretim boyunca (ISCED 2-3) GE, 11-16 yaş için zorunlu temel eğitimin bir parçası ve 16-19 yaş için 'öğrenme temeli'nin bir ögesi olarak 'Kariyerler ve Çalışma Dünyası' ⁽³¹²⁾ (KÇD) çerçevesinde yer alır.

ISCED 2-3'te (14-19 yaşları arası) GE, Galler Lisans Yeterliklerine ⁽³¹³⁾ (GLY) dahil edilir. GLY yaygın yeterlikleri ve Beceriler Görevi Sertifikasını (gençlerin kolej, üniversite, istihdam ve yaşam için ihtiyaç duyduğu becerileri değerlendiren) bir araya getiren ulusal genel bir yeterliktir. 2014'te pilot aşamadan geçmiş ve 2015'te başlayan düzenlenmiş GLY araştırmaya dayalı projeden ve üç görevden – (1) evrensel vatandaşlık, (2) toplum ve girişim ve (3) işverilebilirlik – oluşan Beceriler Görevi Sertifikasını içerir. Galler Hükümeti, okullara/kolejlere teşvikler sağlayarak öğrencileri veya okulları/kolejleri katılmaları konusunda güçlü bir şekilde teşvik etmesine rağmen GLY zorunlu değildir. Öğrenciler, birtakım uygulamalı girişimcilik deneyimlerinde rol alarak girişimcilik becerileri de dahil yedi temel beceri geliştirir. GLY ⁽³¹⁴⁾ üç seviyede yer alır: temel düzey (14 yaşından itibaren), orta (GCSE düzeyi/ISCED 2) ve gelişmiş (A düzeyi/ISCED 3) ve KSE ve KÇD'nin verilmesini destekler.

(310) <http://www.senedd.assembly.wales/mglIssueHistoryHome.aspx?lId=6052>

(311) <http://learning.gov.wales/resources/improvementareas/curriculum/programmes-of-study/personal-and-social-education/?lang=en>

(312) <http://learning.gov.wales/resources/browse-all/careers-world-of-work/?lang=en>

(313) <http://www.wjec.co.uk/qualifications/welsh-baccalaureate/welsh-bacc-from-2015/>

(314) <http://www.wjec.co.uk/qualifications/welsh-baccalaureate/welsh-bacc-from-2015/>

Kapsamlı bir bakış açısıyla, 'GE'de Öğrenme ve İlerleme' ⁽³¹⁵⁾ müfredatta eğitimin tüm aşamalarında öğrenme ve ilerleme için planlama konusunda okullar için ulusal yönerge sunar. Zorlayıcı girişimcilik öğrenme deneyimleri ve GE'nin dahil edildiği uygulamalar olması konusunda beklentiler oluşturur.

Öğrenme kazanımları

ISCED 1-3'te, 'Kişisel ve Sosyal Gelişim' (KSG) öğrencilerin beceriler geliştirip uygulayabildikleri, kişisel tutumlar ve değerler keşfedebildikleri ve uygun bilgi ve anlayışı edinebildikleri öğrenme deneyimleri sağlayarak öğrencileri kişisel ve sosyal olarak etkili olmaları için hazırlar. ISCED 2 ve 3'te, 'Kariyerler ve Çalışma Dünyası'nın (KÇD) bir parçası olarak, öğrencilere işverilebilirlik, yaşam boyu öğrenme ve girişimci olmak için gerekli tutumları ve değerleri keşfetme fırsatı vermelidir.

KSG ve KÇD çerçevelerinin ikisi de geliştirilmiştir ve ikisi için de öğrenme kazanımları gelişimseldir ve öğrencilerin sistemde ilerledikçe önceki deneyimlerine dayalı olarak beceriler geliştirmelerine izin verir. KSG ve KÇD resmi yeterlikler edinilmesini sağlamaz ancak ikisi de GLY'ye katılım aracılığıyla desteklenmektedir.

GLY, yedi temel becerinin öğretilmesini destekleyerek ISCED 2-3'te üç düzeyde öğrenme kazanımlarını tanımlamıştır ⁽³¹⁶⁾: iletişim, sayılar, dijital okuryazarlık, eleştirel düşünme ve problem çözme, yaratıcılık ve yenilik ve kişisel etkililik. Destekleyici belgeler girişimcilik öğrenme kazanımlarının değerlendirilmesi konusunda detaylı yönerge içerir.

Öğretmen eğitimi ve destek

'YES Eylem Planı 2010-2015' ÖLE'yle ilgili bir öge içermemektedir. ÖLE müfredatı Galler Hükümet gereksinimlerine cevap olarak ve açık bir şekilde girişimciliğe bahsetmeyen 'Yeterli Öğretmen Statüsünün Verilmesi için Standartlar'a (YÖS) ⁽³¹⁷⁾ uygun olarak bireysel kurumlar tarafından belirlenir. Öte yandan, öğretmenlerin yukarıda belirtilen KSG ve KÇD'nin bir parçası olarak girişimciliği içeren müfredatı uygulamaları beklenir.

'Girişim Eğitimi aracılığıyla İşverilebilirliği Artırma' hakkında Yükseköğretim Akademisi ⁽³¹⁸⁾, ÖLE'de GE'yi içeren iyi bir uygulama örneği olarak Galler Trinity Saint David Üniversitesi PGCE/PCET dersinde Girişimcilik Eğitimi seçmeli modülünden bahseder. Kendi türünde Birleşik Krallık genelinde tek ders olabilir.

'YES Eylem Planı' Güney Galler Üniversitesi tarafından yürütülen Genç Girişimcilik Ulusal SMG merkezi aracılığıyla SMG'yi destekler ⁽³¹⁹⁾. Merkezin amacı, uzmanlık oluşturmak ve temel olarak mesleki eğitim ve yükseköğretime odaklanarak Galler eğitimciler merkezi kurmaktır.

GE için öğretim materyalleri ve yönergelerle çeşitli çevrimiçi kaynak kütüphaneleri vardır. Hwb, ulusal dijital öğrenme kaynak kütüphanesi ⁽³²⁰⁾ GE için birtakım müfredat kaynakları sağlar. Bölgesel Konsorsiyum (okullarda ve mesleki eğitimde öğretimin kalitesini artırmak ve standartlaştırmak için Galler Hükümeti tarafından fonlanan) ve WJEC (bir yetkilendirme kurumu) GLY için kaynaklar geliştirir ve paylaşır. WJEC'nin çevrimiçi Görev Bankası, işletme ve toplum dernekleri tarafından geliştirilen kaynaklar içerir.

(315) <http://learning.gov.wales/docs/learningwales/publications/140626-careers-and-the-world-of-work-learning-and-progression-en.pdf>

(316) İleri seviyede bir örnek için, bakınız <http://www.wjec.co.uk/qualifications/welsh-baccalaureate/welsh-bacc-from-2015/Welsh%20Bacc%20Specification%20KS4%2028%2010%2014%20-%20Branded.pdf>

(317) <http://wales.gov.uk/docs/dcells/publications/090915becomingateacheren.pdf>

(318) <https://www.heacademy.ac.uk/resource/enhancing-employability-through-enterprise-education>

(319) <http://www.yesnationalcpdhub.com>

(320) <http://hwb.wales.gov.uk/Resources/resource/e7d3cdd0-a650-4c60-94d4-54af9816f1f0/en>

Birleşik Krallık – Kuzey İrlanda

Girişimcilik eğitiminin tanımı

Kabul edilmiş bir ulusal tanım vardır. 2003 'Girişimcilik ve Eğitim Eylem Planı'nda, sorumlu hükümet birimleri (Girişim, Ticaret ve Yatırım (DETI), Eğitim (DE) ve istihdam ve öğrenme (DEL)) girişimciliği olası en geniş kapsamıyla 'bir başkasının işinde veya kendi işinde çalışırken bir bireyin iş dünyasına yenilikçi ve yaratıcı katkılar yapmak için birtakım gerekli becerilere ve tutumlara sahip olma durumu' olarak tanımlar.

İlgili strateji

Kuzey İrlanda'da, girişimcilik eğitimi (GE) bir Eylem Rehberi içeren 'Kuzey İrlanda için Yenilik Stratejisi 2014-2025' ⁽³²¹⁾ adındaki kapsamlı strateji ile ele alınır. Strateji tüm eğitim seviyeleri için geçerlidir (ISCED 1-8).

Temel hedefler

Temel hedeflerden birisi 'gençlerimizi girişimci olmak için teşvik etmek'tir. Strateji, hayatın tüm alanlarında girişimciliği teşvik etmek için gerekli temel gereksinimlerden birinin ilköğretim, ortaöğretim ve ortaöğretim sonrasında GE verilmesi olduğunu belirtir. Girişimcilik eğitiminin işverilebilirlik boyutu ISCED seviyeleri 1-3'te müfredatın bir parçasıdır.

Somut eylemler

'Yenilik Stratejisi', Eğitim Biriminin gençlere girişimcilik aktivitelerinde verilen desteğin nasıl artırılacağını analiz ettiği eğitimle ilgili bir hedefe sahiptir. Ancak, Eylem Rehberinde bu konuyla ilgili özel bir eylem yoktur ⁽³²²⁾.

Bakanlıklar ve paydaşlar

'Yenilik Stratejisi' Girişim, Ticaret ve Yatırım Birimi tarafından koordine edilir fakat Eğitim Birimi ve İstihdam ve Öğrenme Birimi de dahil tüm hükümet birimlerini kapsar.

İzleme çerçevesi

Uygulanan izleme çerçevesi, hedefler ve amaçlar için performans güncellemesi yapan Yıllık Yenilik Raporunu içerir. Çeşitli birçok alanda yenilik performansının değerlendirmesini, uygun hedef ve amaçların var olan veri ışığında nasıl geliştiğini incelemeyi, stratejide yer alan eylemler hakkındaki gelişmeleri içerecektir ve gelecekteki eylem ve politika rehberliği için tavsiyeler verecektir.

(321) <http://www.detini.gov.uk/innovationstrategy>

(322) http://www.detini.gov.uk/innovation_strategy_2014-2025_action_directory.pdf (s. 6)

Müfredatta

Müfredata açık bir şekilde yerleştirme

ISCED 1'de (4-11 yaşları için ilkökul eğitimi) GE, her çocuğun kişisel, duygusal ve sosyal olarak etkili olmasını, sağlıklı, güvenli ve verimli bir hayat sürmesini ve yaşamı boyunca bilinçli ve sorumlu seçenekler seçerek ve kararlar alarak güvenli, bağımsız ve sorumlu bir vatandaş olmasını teşvik etmeye odaklanan 'Kişisel Gelişim ve Ortak Anlayış' ⁽³²³⁾ (KGveOA) zorunlu dersine dahil edilir. İş dünyasına girişi ve finansal okuryazarlığı kapsar.

ISCED 2-3'te (11-16 yaşları için temel basamaklar 3-4), 'Hayat ve İş için Öğrenme'nin (HİÖ) bir parçasıdır. Bu öğrenme alanı, hayat ve çalışma için gereklilik olan temel beceri, bilgi, yeterlik ve tutumları geliştirme konusunda gençlere yardım etmede çok önemlidir. İşverilebilirlik, Ev Ekonomisi, Yerel ve Evrensel Vatandaşlık ve Kişisel Gelişimin katkı sağlayan öğelerini içerir. HİÖ ayrıca, 14-19 yaş arası gençlerin yaşadıkları yere veya gittikleri okula bakılmaksızın ihtiyaçlarına, tutumlarına ve ilgilerine uygun çeşitli öğrenme fırsatlarına erişim sağlayan bir Yetki Çerçevesinin öğesidir.

Ayrıca Eğitim Birimi, temel olarak Genç Başarı gibi üçüncü kısım ortaklarla verilen işletme eğitimi aktivitesi için yıllık fon sağlar. Bu fonla Kuzey İrlanda müfredatında doğrudan öğrencilere yönelik programlar sağlanır.

Öğrenme kazanımları

ISCED 1'de, 'Kişisel Gelişim ve Ortak Anlayış' dersinin GE ile ilgili öğrenme kazanımları çocuklarda şunları geliştirmeyi hedefler:

- özgüven ve öz saygı;
- diğerleriyle etkili bir şekilde çalışma ve kendileri için sorumluluk alma becerisi;
- gelecek hayatında ve iş ortamlarında kişisel ve kişiler arası becerilerin değerinin farkında olma;
- giderek daha çeşitli olan bir toplumda karşılaşabilecekleri zorlukları ve fırsatları anlama ve bunlar hakkında bilgi sahibi olma;
- yaşamları boyunca bilinçli karar verme, sorumlu eylemler yapma.

ISCED 2 – 'Hayat ve İş için Öğrenme'. Öğrencilerden şunlar beklenir:

- eleştirel ve esnek düşünerek, problemleri çözerek ve bilinçli kararlar alarak, uygun yerlerde matematik ve bilgi teknolojilerini kullanarak daha derin bir anlayış sahibi olma;
- fikirler geliştirirken ve bunları uygularken girişimci, yaratıcı ve öncü olma;
- diğerleriyle etkili bir şekilde çalışma;
- sistematik çalışarak, görevlerini yerine getirerek, kendi öğrenmesini ve performansını değerlendirerek ve geliştirerek öz yönetim becerileri gösterme;
- hedef kitle ve amacın açıkça farkında olarak, sözlü, görsel, yazılı iletişim yollarını, matematik ve bilgi teknolojilerini kullanarak etkili bir şekilde iletişim kurma.

(323) http://www.nicurriculum.org.uk/docs/key_stages_1_and_2/areas_of_learning/pdmu/PD-Guidance.pdf

ISCED 3 – 'Hayat ve İş için Öğrenme': Öğrenciler şunları başarabilmelidir:

- kendi işini kurmayı öğrenme ve ilgili destek kaynaklarını tanımlama;
- toplumda işletmelerin giderek artan sosyal sorumluluğunu araştırma.

Bu öğrenme kazanımları gelişimseldir ve öğrenciler sistemde ilerledikçe önceki deneyimlerinden faydalanma imkanı bulurlar.

Öğretmen eğitimi ve destek

Eğitim Birimi tarafından belirlenen şartlar çerçevesinde, öğretmenlik lisans eğitim programları için müfredatın sağlayıcı tarafından belirlendiği ÖLE'de GE'den şu anda bahsedilmemektedir. Ancak ilkokul öğretmenlerinin KGveOA ve HIÖ'nın bir parçası olarak girişimciliğin yer aldığı müfredatı tam olarak uygulamaları beklenir.

Girişimcilik öğrenimini gerçekleştirmenin bir parçası olarak, Queen's Üniversitesi koleji St. Mary's Üniversite Koleji öğretmen eğitimi lisans programları için Girişimciliği Öğrenme konusunda bir sertifika geliştirmiştir ⁽³²⁴⁾.

SMG sorumluluğu Eğitim Birimi, Eğitim Yetkilisi, okullar, yerel yetkililer ve bireysel öğretmenleri kapsayan çeşitli dernekler tarafından paylaşılmaktadır. Öğretmenlerin öğretim yöntemlerini ve çalışma programlarını inceleme ve kariyerleri boyunca öğretmen olarak hizmet-içi eğitimlere veya SMG aktivitelerine katılma görevleri vardır. Performans yönetimi düzenlemeleri, öğretmenlerden kariyerleri boyunca beklenen asgari uygulama düzeylerini tanımlayan mesleki standartlarla belirlenen öğretmenlerin eğitim ve gelişim ihtiyaçlarını tanımlamak ve bunlara göre davranmak için tasarlanır. Girişimcilikten bahsedilmez.

Girişimcilik eğitimi ile ilgili SMG konusunda özel bir bilgi yoktur.

(324) <http://www.smucb.ac.uk/downloads/entrepreneurship/Certificate%20of%20Entrepreneurial%20Learning.pdf>

Birleşik Krallık – İskoçya

Girişimcilik eğitiminin tanımı

İskoçya'da 'eğitimde girişim' terimi kullanılmaktadır. Girişimde eğitim genel olarak şöyle tanımlanmaktadır:

'Gençlere şu fırsatları sunar: tüm müfredatta öğrenme ve öğretme süreci aracılığıyla girişimcilik becerileri ve tutumları geliştirme; girişimcilik aktivitesi ve kendi işini kurma da dahil iş dünyasını tüm çeşitliliğiyle deneyimleme ve anlama; bu aktivitelerde başarının 'uygulamalı' katılımların sonucu olduğu ve açık bir şekilde girişimciliği içeren girişim aktivitelerine tam katılım; ve uygun odaklanmış kariyer eğitimiyle ilgilenme' ⁽³²⁵⁾.

İlgili stratejiler

İskoçya'da girişimcilik eğitimi (GE) için bir strateji yoktur. Girişimcilik eğitime İskoçya'nın yaklaşımı, GE stratejisi 'Başarmaya Kararlı: Eğitimde Girişimi İnceleme' dahilinde geliştirilmiştir ve 2003-2011'de uygulanmıştır ⁽³²⁶⁾. GE, 'Mükemmellik Müfredatı' adı verilen ulusal müfredat çerçevesi aracılığıyla yaygınlaştırılmaktadır ⁽³²⁷⁾. Strateji düzeyinde GE, İskoçya yenilik stratejisi 'İskoçya Yapabilir – Dünya Lideri, Girişimci ve Yenilikçi bir Ulus Olma'da ⁽³²⁸⁾ ve 'Genç İş Gücünü Geliştirme – İskoçya Genç İstihdam Stratejisi'nde ele alınır' ⁽³²⁹⁾.

A) 'İskoçya Yapabilir – Dünya Lideri, Girişimci ve Yenilikçi bir Ulus Olma'

2013-2020'yi kapsayan bu girişimcilik ve yenilik çerçevesi tüm eğitim seviyeleri için geçerlidir (ISCED 1-8). İskoçya Hükümetinin girişimcilik eğitime verdiği önemi, bu alandaki çalışmaları ilgilendiren değerleri ve eylemler için gelecek önceliklerini vurgular. Stratejide eğitim merkezi bir role sahiptir. Dahil olan paydaşlar şunlardır: İskoçya Hükümeti, Eğitim İskoçya, İskoçya Eğitim Yöneticileri Derneği, Micro-Tyco, Sosyal Girişim Akademisi, Genç Girişim İskoçya, The Prince's Trust, Büyük Fikirler, Müfredat Çözümleri ve İşbirlikçi Eğitim İskoçya'ya Güven.

İskoçya Yapabilirin temel hedefleri

Belirtilen beş hedeften biri de 'temelinde girişimcilik ve yenilik olan, 'Mükemmellik Müfredatı' ile sunulan fırsatları yakalayan, reformlara açık ve üniversitelerin dünya liderliği gücüne sahip olduğu bir eğitim sistemi' kurmaktır.

İskoçya Yapabilirin somut eylemleri

'İskoçya Yapabilir'de eğitimle ilgili somut eylemler şunlardır: İskoçya sınıflarında girişimciliği daha iyi öğrenmek için kaynak gelişimini sağlama; başarılı bir pilot sürecinin ardından, 'Köprü 2 İşletmesi' girişiminin İskoçya'daki diğer kolejlerde başlamasını destekleme — kolej öğrencilerine ilham vermek,

(325) İskoçya Yönetimi (2002) Başarmaya Kararlı: Eğitimde Girişimi İnceleme: <http://www.gov.scot/Resource/Doc/46932/0028821.pdf>

(326) Strateji değerlendirme raporu: <http://www.gov.scot/resource/doc/920/0118640.pdf>

(327) <http://www.educationscotland.gov.uk/learningandteaching/thecurriculum/whatiscurriculumforexcellence/keydocs/index.asp>

(328) <http://www.gov.scot/Publications/2013/11/7675>

(329) <http://www.gov.scot/Publications/2014/12/7750>; ayrıca bakınız Eğitim İskoçya internet sitesi <http://www.educationscotland.gov.uk/learningandteaching/thecurriculum/dyw/index.asp>

aralarında bağlantı kurmak ve desteklemek için etkileşimli ve dahil edici bir programdır – Genç Yenilikçiler Yarışmasının yapılmasını destekleme. Dolayısıyla geliştirilen ‘Eylem Çerçevesi’⁽³³⁰⁾ bu konular hakkında daha fazla bilgi ve gençler için iş kurmayı destekleyen daha kapsamlı eylemleri içerir.

İskoçya Yapabilirin izleme çerçevesi

‘İskoçya Yapabilir’ stratejisinin uygulanması İskoçya’nın üç Ulusal Göstergesiyle bağlantılıdır: işletmelerin sayısını artırma, araştırma ve gelişim harcamalarını artırma, üniversite araştırmalarında bilgi paylaşımını geliştirme.

B) ‘Mükemmellik Müfredatı’

2011’den beri, ‘Başarmaya Kararlı’ stratejisi İskoçya 3-18 müfredat çerçevesine, ‘Mükemmellik Müfredatı’ eklenmiştir. Bu durum, gençleri 21. yüzyıl için ihtiyaç duydukları beceriler, bilgi ve anlayışla donatmak için eğitim ve öğretimi daha ilgili, teşvik edici ve bağlantılı yapmayı hedefler. Finansal eğitimin parçası olarak finansal girişimin yanı sıra girişim, girişimcilik ve işverilebilirlik becerilerinin gelişimini içerir. Bu beceriler, mevcut iş akımında ve temel ulusal bir öncelik olan ‘Genç İş Gücünü Geliştirme’ programında⁽³³¹⁾ tekrar vurgulanmıştır. Aynı şekilde, çocukların ve gençlerin iş dünyasına yakından müfredat bağlantılarından, genişletilmiş çalışan katılımı ve detaylı iş yeri deneyimlerinden faydalanması beklenir.

C) ‘Genç İş Gücünü Destekleme – İskoçya Genç İstihdam Stratejisi (DYW)’

Aralık 2014’te yayınlanan bu strateji, gençleri iş dünyasına daha iyi hazırlayarak 2021’e kadar genç işsizliği oranını %40 azaltmayı hedeflemektedir. Okullarda tüm gençler için var olan şekillerin ve seçeneklerinin çeşidini artırarak, öğrenmeye karşı daha harmanlanmış bir yaklaşım için esneklik sağlayan ‘Mükemmellik Müfredatı’ ile uyumludur. Ayrıca, müfredatta girişimi ve girişimciliği öğrenmeyi teşvik etme amaçlarıyla da bağlantılıdır. DYW programı tavsiyelerinin bir parçası olarak, Eylül 2015’te Okul/İşveren Ortaklıkları Yönergesi, İş Yeri Standardı ve yeni bir Kariyer Eğitimi Standardı (3-18) yayınlanmıştır. Bu belgeler, deneyim ve kullanım ışığında Mart 2017’de tekrar düzenlenecektir.

Müfredatta

Müfredatta açık bir şekilde yerleştirme

İskoçya’da yasal bir müfredat yoktur. ‘Mükemmellik Müfredatı’ kapsamında girişim, temalar arası bir öğrenmedir ve diğer temalar vatandaşlık, sürdürülebilir gelişme, uluslararası eğitim ve yaratıcılığı içerir. Müfredat çerçevesi bu tür temaların çeşitli bağlamlarda geliştirilmesi gerektiğini vurgular. Bu temalarla ilgili öğrenmeler bu yüzden müfredat alanlarındaki Deneyimler ve Kazanımlara dayalıdır. Deneyimler ve Kazanımlar tüm müfredat için öğrenme ve ilerlemeler konusunda ulusal standartları ve beklentileri belirler. ‘Mükemmellik Müfredatı’ eğitim ve öğrenmenin yönetilme şeklinde esneklik sunmayı hedefler. ‘Mükemmellik Müfredatı’ çerçevesi ulusal bir çerçeve olduğu için girişim eğitimi de dahil eğitim verilmesi ile ilgili kararlar yerel yetkililere, okullara ve öğretmenlere bağlıdır.

(330) <http://www.gov.scot/Resource/0044/00449131.pdf>

(331) İskoçya Hükümeti (2014) Herkes için Eğitim! İskoçya Genç İş Gücü Final Raporunu Geliştirme Komisyonu: <http://www.gov.scot/Publications/2014/06/4089>

Öğrenme kazanımları

Deneyimler ve Kazanımlar sekiz müfredat alanına ayrılmıştır: İfade Sanatları, Diller ve Okuryazarlık, Din ve Ahlak Eğitimi, Sosyal Bilgiler, Matematik ve Sayılar, Fen, Teknoloji, Sağlık ve Refah. Seviyeler arası öğrenme sürecini tanımlayan doğrusal bir gelişme vardır.

Örneğin Sosyal Bilgiler müfredat alanında, girişimle ilgili amaçlardan biri ‘girişimi teşvik eden ve işletmeleri etkileyen kavramlar konusunda bir anlayış geliştirme’dir. Fakrlı seviyeler için deneyimler ve kazanımları şunlardır:

ISCED 0	Erken düzey – Gerçek yaşam ortamlarında ve hayali durumlarda, günlük hayatlarımızda yerel mağaza ve hizmetlerin ihtiyaç duyduklarımızı bize nasıl sağladıklarını keşfederim.
ISCED 1	Birinci düzey – Yerel toplumun ihtiyaçlarını karşılamada yerel kurumların önemi konusunda bir anlayış geliştirebilirim. İkinci düzey – Etik ticareti keşfederek, bazı toplumların diğerlerine göre bireylerin temel ihtiyaçlarını nasıl daha iyi karşıladığını tartışarak insanların temel ihtiyaçlarının dünya genelinde aynı olduğunu anlarım.
ISCED 2-3	Üçüncü düzey – Bir girişim aktivitesinde yer alırken, işletme uygulamaları ile ilgili etik meseleleri keşfederim ve bu işletmelerin ihtiyaçları karşılama konusunda nasıl yardımcı olduğu hakkında bir anlayış kazanırım. Dördüncü düzey – Bazı ekonomik faktörlerin bireyleri, işletmeleri veya toplulukları nasıl etkilediğini eleştirel bir şekilde inceleyebilirim.

Öğretmen eğitimi ve destek

Resmi olarak Eylül 2015’te başlayan ve Genç Girişim İskoçya tarafından yönetilen ortakları içeren, 2014/15 okul yılında yeni bir girişim olarak ‘Girişimci Okullar’ projesi yer alır ⁽³³²⁾. Temel odak noktası, öğretmenlerin okullarında girişim becerileri geliştirmelerini ve şu hedefleri öğretmelerini sağlayarak, sürekli mesleki gelişim aracılığıyla eğitimcileri güçlendirmektir:

- bu alanda çalışmaları konusunda okulları tanıma ve iyi uygulamaları paylaşmak için bir platform sağlama;
- girişim ve girişimci düşünme konusunda bütüncül bir okul yaklaşımı geliştirmek için ilk seviyeden son aşamaya kadar okulları teşvik etme;
- girişim aktivitesini desteklemek ve girişimci düşünmeyi teşvik etmek üzere eğitim çalışanları için kaynaklar hazırlama.

Eğitim İskoçya, öğrenmeyi daha girişimci yapmak için eğitim uygulayıcılarını desteklemek amacıyla kaynak üretmek için ‘Girişimci Okullar’ projesinde üçüncü sektör ortaklarla birlikte (Büyük Fikir, İşbirlikçi Girişim İskoçya’ya Güven, Müfredat Çözümleri, Sosyal Girişim Akademisi ve Genç Girişim İskoçya) çalışmaktadır. Yönergeler, gelişen girişimcilik becerilerinin gençlerin kendilerine olan güvenleri ve öz saygıları üzerindeki olumlu etkisini vurgulamayı amaçlayan İskoçya durum çalışmaları yapılmasını sağlar ve müfredatta bu becerileri geliştirmek için fırsatları gösterir.

GE’nin doğrudan bir tema olarak öğretmenlik lisans eğitimine dahil edilmesi hakkında özel bir bilgi yoktur. Ancak, öğretmen standartları ilkökul, ortaokul ve lise öğretmen adaylarının müfredatla ilgili tüm konularda eğitim alması gerektiğini belirtir. Bu da, GE’nin müfredata yerleştirilmesi anlamına gelmektedir. İskoçya ‘Girişimci Okullar’ projesinde yer alan Sosyal Girişim Akademisi gibi üçüncü sektör ortakların bazıları GE ile ilgili SMG sağlar. Bu tür temel dersler yoktur. Tüm ilkökul, ortaokul ve lise öğretmenleri için en az 2 gün stajyerlik organize eden ‘İşletme Bağlantıları ile Eğitimde Mükemmellik’ merkezi olarak desteklenen bir programdır ⁽³³³⁾.

(332) <http://www.enterprisingschools.scot>

(333) <http://www.educationscotland.gov.uk/resources/e/eebl.asp?strReferringChannel=educationscotland&strReferringPageID=tcm:4-615801-64&class=l1+d86716>

Bosna-Hersek

Girişimcilik eğitiminin tanımı

Ulusal bir tanım yerine, Bosna Hersek, Yaşam Boyu Öğrenmede Temel Yeterlikler için Avrupa Referans Çerçevesinde yer alan girişimcilik yeterliği tanımını kullanır ⁽³³⁴⁾.

İlgili strateji

'Bosna-Hersek Eğitim Sistemlerinde Girişimciliği Öğrenme Stratejisi' ⁽³³⁵⁾ Bosna Hersek'te girişimcilik eğitimi (GE) için özel ulusal bir stratejidir. 2012-2015 sürecini kapsar ve tüm eğitim seviyelerini ele alır.

Temel hedefler

Stratejinin genel hedefi 'var olan stratejik uygulamalarla uyumlu bir şekilde ve evrensel ekonomik gelişmeleri dikkate alarak Bosna-Hersek'te sosyal ve ekonomik gelişmeleri olumlu bir şekilde etkileyen girişimcilik zihniyetleri geliştirmek ve teşvik etmek'tir ⁽³³⁶⁾. Bu özel hedefler şunlardır:

- eğitim sistemi aracılığıyla girişimcilik becerilerinin edinilmesi teşvik etme;
- tüm seviyelerde eğitim sürecinde girişimcilik bilgisi ve girişimcilik ruhunun farkında olma seviyesini artırma;
- eğitim sisteminde temel beceriler olarak yenilik ve girişimcilik duygusunu geliştirme;
- eğitim ve toplum (yerel yetkililer, sivil toplum örgütleri, şirketler dahil sosyal ortaklar) arasında bağlantıların kurulmasını teşvik etme;
- eğitim sistemi ve işletme toplumu arasında işbirliğini güçlendirme.

Somut eylemler

- Girişimciliği Öğrenme için hükümet düzeyinde bir Ortaklık kurma;
- eğitim ve ekonomi sektörleri ve topluluklar arasında bağlantılar kurarak tüm seviyelerde girişimcilikle ilgili ortaklık öğrenmeleri kurma;
- tüm seviyelerde girişimciliği öğrenme konusunda farkındalığı artırma;
- mesleki eğitim okulları da dahil, ilköğretim, ortaokul ve lise eğitiminde (örgün eğitim sistemi) girişimciliği öğrenmenin teşvik edilmesi;
- içerik müfredatına temel bir yeterlik olarak girişimciliğin dahil edilmesi;
- öğretmenler ve okul müdürleri için kapasite oluşturma;
- iyi uygulamalara dayandırmak için eğitim kurumları arasında akran destek eylemleri;
- yükseköğretimde girişimciliği öğrenmeyi teşvik etme;
- yükseköğretimde eğitim ve işverenler arasında ilişkilerin teşvik edilmesi;

(334) http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/en_GB/-/EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=NC7807312

(335) http://www.mcp.gov.ba/org_jedinice/sektoir_obrazovanje/dokumenti/strateski_doc/Archive.aspx?langTag=en-US&template_id=108&pageIndex=1

(336) Strateji, s. 11.

- özellikle öğretmenlik lisans eğitimine odaklanarak, yükseköğretim müfredatında girişimciliği öğrenmeye giriş için tavsiyeler;
- yaygın eğitimde girişimciliği öğrenmeyi teşvik etme (yetişkin eğitimi ve işyeri eğitiminde beceri geliştirme);
- yetişkin eğitiminde girişimciliği öğrenmeyi teşvik etme;
- eğitim ihtiyaçlarını, kalite güvencesini ve eğitimcilerin eğitimini analiz ederek girişimcilik becerilerinin gelişimi.

Yer alan bakanlıklar ve paydaşlar

Hükümet düzeyinde ve yerel düzeyde devletten, eğitimden, işletmelerden ve toplumdan çeşitli Bakanlıklar ve paydaşlar yer alır ⁽³³⁷⁾; stratejiyi desteklemek için danışman bir kurul olarak Girişimciliği Öğrenme Hükümet Ortaklığı kurulmuştur.

İzleme çerçevesi

İzleme çerçevesi henüz oluşturulmamıştır ancak mevcut AB projesi izleme araçları ve değerlendirme mekanizmaları sağlamak için kullanılacaktır.

Müfredatta

Müfredata açık bir şekilde yerleştirme

Girişimciliği Öğrenme Eğitim Sistemleri (ELES) ⁽³³⁸⁾ tarafından desteklenen ve pilot kurumlarda bölgesel SEECEL ⁽³³⁹⁾ projesi aracılığıyla GE'nin müfredata dahil edilmesi üzerinde çalışılmaktadır.

Öğrenme kazanımları

ISCED seviyeleri 2 ve 3 için öğrenme kazanımları tanımlanmıştır ⁽³⁴⁰⁾ fakat resmi olarak müfredata dahil edilmemiştir. ISCED 1 için öğrenme kazanımları bölgesel SEECEL projesi aracılığıyla tanımlanır ve pilot okullarda (4 okul) kullanılmaktadır.

Öğretmen eğitimi ve destek

'Girişimciliği Öğrenme Ulusal Stratejisi' öğretmenlik lisans eğitimi (ulusal düzeyde zorunlu olmayan) ve SMG için tavsiyeler içerir. Girişimcilik eğitimi hakkında SMG aktiviteleri tüm eğitim seviyelerinde öğretmenlerin hepsi için yer alır.

Ayrıca, sekiz ilkokul ve dört ortaöğretim kurumunda sürekli mesleki öğretmen eğitimini destekleyen, ulusal öğretmen yetiştirme yetkilileri ile işbirliği içinde Güney Doğu Avrupa Girişimciliği Öğrenme Merkezi (SEECEL) tarafından yürütülen uluslararası bir pilot proje vardır. Bu proje, GE veren ve SEECEL projesine yeni başlayan okullar arasında öğretmen danışmanlıklarının yanı sıra doğrudan fonlama, müfredat desteği (uygulamalı girişimcilik deneyimlerini içeren), öğretmen yetiştirme materyalleri, öğretim materyallerini ve ağ kurmayı içerir.

Öğretmenler için yönergeler vardır. Bosna-Hersek, öğretim materyalleri geliştiren AB IPA Programı ile ortak fonlanan 'Girişimciliği Öğrenme Eğitimi Sistemleri' projesini desteklemektedir.

(337) Strateji s. 2 stratejiyi yürütmeye yer alan kurumların listesini ve paydaş katılımı ve ortaklıklar hakkında daha fazla bilgi için kapsamlı stratejiyi içerir.

(338) www.eles.ba

(339) www.seecel.hr

(340) http://eles.ba/images/Projekt/RG1/Programme_and_Guidelines.pdf (ss. 10 ve 12)

İzlanda

Girişimcilik eğitiminin tanımı

Girişimcilik eğitiminin (GE) ulusal bir tanımı yoktur. Yenilik ve Girişimcilik Eğitimi (YGE) ile ilgili olarak bahsedilen örnek bir tanım vardır:

'YGE, öğrencilerin tanımladığı ve analiz ettiği problemleri çözmek için yaratıcılık ve bilgisini kullanmakla ilgili bir müfredat alanıdır. Tasarım, bilim, teknoloji, pazarlama ve girişimde eleştirel ve yaratıcı düşünmeyi geliştirmeyi amaçlar. YGE'de temel vurgu, yaratıcı becerileri geliştirmeye ve aktif katılımla öğrenci fikirlerini gerçekleştirmeye yapar. YGE'nin pedagojisi, öğrencinin oldukça fazla yetkisinin olduğu ve öğretmenin derece derece ve sistematik olarak projelerde öğrencilere kontrolü verdiği özgürlüğü bir pedagoji olarak analiz edilmektedir' ⁽³⁴¹⁾.

İlgili strateji

İzlanda'da, girişimcilik eğitimi için şu anda ulusal bir strateji yoktur.

2011'de uygulanmaya başlanan İzlanda müfredatı üç okul düzeyi için ayrı ayrı Ulusal Müfredat Yönergeleri içerir– okul öncesi ⁽³⁴²⁾, zorunlu (6-16 yaş) ⁽³⁴³⁾ ve lise seviyesi (temel olarak 16-20 yaş) ⁽³⁴⁴⁾. GE, zorunlu eğitim yönergesinde 'Girişimcilik Çalışmaları' konusu olarak doğrudan yer alır.

Ulusal Müfredat Yönergeleri GE ruhuna sahip bir şekilde çalışmak için esneklik sunar ancak müfredatın altı temel taşı (okuryazarlık, sürdürülebilirlik, eşitlik, yaratıcılık, sağlık ve refah ve demokrasi ve insan hakları), doğrudan yenilik ve GE'yi içermez. Ancak, müfredatın vurgusu ve temel taşların çoğunluğu, eleştirel düşünme gibi kapsamlı girişimcilik yeterliklerinin ve yaratıcılığın dahil edilmesi gibi Yenilik Eğitimi (YE) ve GE yaklaşımlarıyla uyumaktadır.

İzlanda'da araştırmalar yenilik eğitiminin (zorunlu seviyede daha yaygın olan) ve girişimcilik eğitiminin düzensiz olduğunu ve genellikle ilgili öğretmenlere ve okul müdürlerine bağlı olduğunu göstermektedir. Lise eğitimindeki güncel araştırmalar ⁽³⁴⁵⁾ müdürlerin GE alanını anladığını ve birçok potansiyel alan olduğunu göstermektedir ancak GE'nin resmi bir şekilde verilmesi hala çok seyrek olarak görülmektedir. İzlanda'da GE'nin temel özelliği, genellikle seyrek olması, eğitimde bir sürekliliğin veya ilerlemenin bir parçası olmaması ve GE'yi okullarda teşvik eden ve veren belirli öğretmenlerle bağlantılı olma eğilimidir ⁽³⁴⁶⁾.

(341) Svanborg R. Jónsdóttir, Meyvant Þóroúfsson, Gunnar E. Finnbogason, and Jóhanna Karlsdóttir. (2013). *Rætur nýsköpunar- og frumkvöðlameðntar í íslenskum námskrám og skólamálaumræðu*. Netla - Veftímarit um uppeldi og menntun. Sérít 201 – Fagið og fræðin. Şu siteden alınmıştır http://netla.hi.is/serit/2013/fagid_og_fraedin/006.pdf.

(342) http://www.dalvikurbyggd.is/resources/Files/krlakot/adskr_leiksk_ens_2012.pdf

(343) http://brunnur.stjr.is/mrn/utgafuskra/utgafa.nsf/xsp/ibmmodes/domino/OpenAttachment/mrn/utgafuskra/utgafa.nsf/C590D1_6CBC8439C500257A240030AE7F/Attachment/adskr_grsk_ens_2012.pdf

(344) <http://brunnur.stjr.is/mrn/utgafuskra/utgafa.nsf/RSSPage.xsp?documentId=2149C139F3FA145B00257A240035BA1B&action=openDocument>

(345) Jónsdóttir, S. R. (2007). *Analysis of entrepreneurship education in vocational education and training in Iceland*. Reykjavík: Leonardo Ulusal Ajansı, İzlanda. Şu sitede yer alır <http://www.lme.is/doc/23?download=false> Svanborg R. Jónsdóttir, and Allyson Macdonald. (2013). Yenilik eğitiminde düzenlemeler ve pedagoji. In L. V. Shavinina (Ed.), *The Routledge uluslararası yenilik eğitimi el kitabı* (ss. 273-287). London: Routledge.

(346) Görüşme kaynağı: Svanborg R. Jónsdóttir, Doçent Doktor, İzlanda Üniversitesi Eğitim Fakültesi.

10-12 yaş arasındaki öğrenciler için bir yenilik yarışması olan *Nýsköpunarkeppni grunnskólanemenda* ⁽³⁴⁷⁾ (NKG) ulusal olarak tek fonlanan aktivitedir. Hükümet tarafından fonlanmaktadır ve yarışmayı yöneten ve düzenleyen özel bir şirket tarafından yürütülmektedir.

Müfredatta

Müfredata açık bir şekilde yerleştirme

ISCED 1-3'te (zorunlu eğitim), GE doğrudan çapraz müfredat konusu olarak yer alır. 'Yenilik, Girişimcilik Çalışmaları ve Yeni Medya' çokdisiplinli alanına zorunlu eğitimde açıkça yer verilmektedir. GE ayrı bir ders olarak öğretilmemektedir ancak iki derste yer almaktadır ('Tasarım ve Teknoloji' ve 'Doğal Bilimler') ve yeterlik kriterleri beş kategorisinden ikisinde yer almaktadır (Medya ve Bilgi Kullanımı ve Yaratıcılık ve Eleştirel Düşünme ⁽³⁴⁸⁾).

Öğrenme kazanımları

ISCED 1-2'de, müfredat şunu belirtir: 'Öğrencilerin eğitimlerinde öğrendikleri olgular konusunda derin bir anlayış kazanmaları vurgulanmalıdır. Bu durum, örneğin, çalışma yöntemlerinde girişim ve kendine güvenin teşvik edildiği ve okul aktivitelerinde ve günlük yaşamda kullanıldığı yenilik ve girişimcilik çalışmalarını, üretici ve yaratıcı çalışmayı, mesleki becerileri vurgulayarak yapılabilir'.

Yeterlik kriterleri 4., 7. ve 10. sınıfların bitirilmesi konusunda tanımlanır ve her biri bir öncekine dayalıdır. 7. sınıfı tamamlama kriteri 4. sınıftakilerden daha zorludur; bu da sınıflar arasında öğrencilerden beklenenlerin arttığı anlamına gelir ve bu durum yeterlik kriterlerine yansır. Örneğin, 'Doğal Bilimler, Yenilik ve Bilginin Uygulamalı Kullanımı' dersi ile ilgili:

- 7. sınıf tamamlandığında, öğrenciler: bir ortam, nesne veya sistem tasarlamak için bir programa göre denetim altında gruplar halinde çalışabilir;
- 10. sınıf tamamlandığında, öğrenciler: bir ortam, nesne veya sistem tasarlamak için bir grup programına göre organizasyonlarda ve çalışmalarda yer alır.

Öğretmen eğitimi ve destek

Girişimcilik eğitimi için ulusal olarak sağlanan öğretmen eğitimi veya desteği yoktur. Ancak, tüm seviyelerdeki öğretmenler için SMG kursları vardır. İzlanda Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Eğitim Araştırma Kurumu talebe göre ülke genelinde 'Yenilik ve Girişimcilik Eğitimi' konusunda öğretmenlere kurslar sunar. İzlanda Üniversitesi Eğitim Fakültesi, FNF (İzlanda GE'de öğretmenler derneği), INNOENT (bağımsız bir merkez) ve Klifið (bağımsız bir eğitim merkezi) ile işbirliği içinde kurslar sunar. Sayıları her geçen yıl artmasına rağmen, bu kurslar İzlanda'da çok az öğretmene ve okula ulaşmıştır.

(347) <http://www.nkg.is>

(348) 4., 7. ve 10. Sınıflarda *Yaratıcılık ve Eleştirel Düşünmede* geliştirilen yeterlikler tanımı için, bakınız ss. 88-89. http://brunnur.stjr.is/mrn/utgafuskra/utgafa.nsf/xsp/.ibmmodes/domino/OpenAttachment/mrn/utgafuskra/utgafa.nsf/E7DE015E63AA2F2C00257CA2005296F7/Attachment/adalnnsk_greinasnk_ens_2014.pdf

Karadağ

Girişimcilik eğitiminin tanımı

Ulusal bir tanım yerine, Karadağ, Yaşam Boyu Öğrenmede Temel Yeterlikler için Avrupa Referans Çerçevesinde yer alan girişimcilik yeterliği tanımını kullanır ⁽³⁴⁹⁾.

İlgili strateji

Karadağ girişimcilik eğitimi (GE) için özel ulusal bir stratejiye sahiptir, 'Karadağ Yaşam Boyu Girişimcilik Eğitimi Stratejisi'. 2015-2019 sürecini kapsar ve ISCED 0-6 ve okula dayalı mesleki eğitimi ele alır. Stratejinin temel hedefleri tüm eğitim seviyelerinde girişimciliği öğrenmeyi desteklemek, GE'yi uygulamak için eğitim kurumlarını destekleme, eğitimin ekonomi ile olan ilişkisini artırma, sosyal ve toplumsal girişim konusunda farkındalığı artırma ve etkili bir girişimcilik ekosistemi kurmaktır.

Somut eylemler

Eylemler eğitimin farklı seviyeleri için tanımlanır.

- Okul öncesi eğitimi:
 - etkili bir şekilde öğrenmek için çocukları hazırlar;
 - yaratıcılık, yenilik ve takım çalışması gibi girişimcilik becerilerini geliştirir.
- İlkokul eğitimi:
 - hayatta gerekli olan girişimcilik kültürü, tutumlar ve beceriler konusunda farkındalığı artırır;
 - tüm öğrenciler arasında temel girişimcilik yeterliklerini geliştirir.
- Ortaöğretim (genel ve mesleki):
 - iş dünyası için ve gelecekte çalışmak için öğrencileri daha iyi hazırlama;
 - daha iyi istihdamı desteklemek için girişimcilik yeterlikleri ve becerileri geliştirir.
- Yükseköğretim:
 - rekabetçilik ve büyümeyi başarmada üniversitelerin rolünü güçlendirir;
 - tüm fakültelerde GE'ye yer verir;
 - girişim kurmak için fırsatlar geliştirir.
- Yetişkin eğitimi:
 - herkes için uygun olan yaşam boyu öğrenme fırsatları kişisel gelişim;
 - 21. yüzyıl için becerileri modernleştirme;
 - yeni işletmelerin katkısını artırma.

Yer alan bakanlıklar ve paydaşlar

Hükümet bakanlıkları, tüm seviyelerde hükümet eğitim ajansları, üniversiteler, sivil toplum örgütleri, sosyal girişim kurumları, işletme üye dernekleri ve istihdam kurumunu kapsayan çeşitli paydaşlar yer alır.

(349) http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/en_GB/-/EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=NC7807312

İzleme çerçevesi

Strateji izlemesi, Küçük ve Orta ölçekli Girişimlerin Gelişimi Başkanlığı tarafından koordine edilen Girişimciliği Öğrenme Ulusal Ortaklığının sorumluluğundadır. Stratejik hedefleri destekler ve izler ve Karadağ Hükümetine yıllık bir rapor teslim eder.

Müfredatta

Müfredata açık bir şekilde yerleştirme:

ISCED 1 ve ISCED 2’de, girişimcilik eğitimi bu seviyelerde yer alan tüm zorunlu derslerde özel bir çapraz müfredat alanı olarak yer alır. Girişimcilik ilkökul sekizinci sınıfta seçmeli bir ders olarak haftada bir ders olmak üzere öğrencilere verilir.

Bu durumu desteklemek için, düzenli eğitim aktivitelerine GE’yi dahil etmek için bir öğretmen yetiştirme programı geliştirilmiştir. Eğitim programları Ulusal Eğitim Konseyi tarafından onaylanmaktadır ve Öğretmenlerin Mesleki Gelişim Katologunda yer almaktadır ⁽³⁵⁰⁾.

ISCED 3’te, Ulusal Eğitim Konseyi bu seviye için sekiz çapraz müfredat alanından biri olarak GE’ye yer verir. Şu uygulamalar yapılmıştır:

- Lise eğitiminin birinci veya ikinci sınıfları için seçmeli bir ders olarak girişimcilik dersi hazırlanmıştır ve 2014/15 okul yılı itibarıyla uygulanmaya başlamıştır.
- Liselerde çapraz müfredat alanı olarak GE, SEECEL projesi aracılığıyla dört lisede 2014/15 döneminde pilot olarak uygulanmıştır. 2015/16 itibarıyla, Karadağ’daki tüm liseler bu seviyelerdeki tüm öğretmenleri kapsayacak şekilde GE’yi uygulamaya başlayacaktır.
- Lise öğretmenleri için bir eğitim programı hazırlanmıştır ve Haziran ve Ağustos 2015’te tüm liselerde uygulanacaktır.
- Seçmeli bir dersin dışında, liselerde GE, girişimcilik kulüplerinin çalışmaları ve çalıştayların düzenlenmesi, tartışma forumları ve girişimcilik alanından üyelerle yuvarlak masa toplantılarıyla verilebilir.

Öğrenme kazanımları

ISCED 1 ve ISCED 2’de, girişimcilik eğitimi çapraz müfredat alanıdır ve içerik var olan ilkökul müfredatı ile uyumlu hale getirilmiştir. İlkokulda zorunlu dersler aracılığıyla GE’nin uygulanması için yönergeler vardır ⁽³⁵¹⁾. Çeşitli girişimcilik öğrenme kazanımları yer almaktadır.

Lise seviyesinde, müfredat öğretmenlere açık yönergeler verir. Bu seviye, ekonomi ve finans okuyazarlığı ile ilgili daha fazla öğrenme kazanımı ⁽³⁵²⁾ içerir.

(350) <http://www.zzs.gov.me/naslovna/profesionalnirazvoj/programi/>

(351) http://www.zzs.gov.me/rubrike/preduzetnicko_ucenje/

(352) <http://www.zzs.gov.me/naslovna/programi/gimnazija/>

Öğretmen eğitimi ve destek

ÖLE, ilkokuldan okula dayalı mesleki eğitime kadar tüm öğretmenler için verilir ancak girişimcilik ayrı bir ders olarak yalnızca okula dayalı mesleki eğitim öğrencileri için zorunludur.

SMG, Eğitim Hizmetleri Şubesi tarafından onaylanmaktadır ve SEECEL'den uzmanlardan yararlanmaktadır. GE'yi müfredata eklemek için, ilkokul ve ortaöğretimdeki tüm öğretmenler için Eğitim Hizmetleri Şubesi ve Mesleki Eğitim Merkezi tarafından seminerler ve eğitimler düzenlenmektedir.

Ayrıca, sekiz ilkokul ve dört ortaöğretim kurumunda sürekli mesleki öğretmen eğitimini destekleyen, ulusal öğretmen yetiştirme yetkilileri ile işbirliği içinde Güney Doğu Avrupa Girişimciliği Öğrenme Merkezi (SEECEL) ⁽³⁵³⁾ tarafından yürütülen uluslararası bir pilot proje vardır. Bu proje, GE veren ve SEECEL projesine yeni başlayan okullar arasında öğretmen danışmanlıklarının yanı sıra doğrudan fonlama, müfredat desteği (uygulamalı girişimcilik deneyimlerini içeren), öğretmen yetiştirme materyalleri, öğretim materyallerini ve ağ kurmayı içerir.

GE'nin uygulanması hakkında yıllık çalışma planları ve ders planlarını içeren öğretim materyalleri yer alır. Öğrenme hedefleri ve kazanımları sağlayan ve çapraz müfredat yeterliği olarak GE'yi desteklemek için uygulanması gereken yöntemleri öneren yönergeler hazırlanmıştır.

Girişimcilik Merkezi (*Preduzetnički centar*) – Aralık 2013'te üç şehirde (Bijelo Polje, Berane, Mojkovac) ve Ekim 2015'te Bar'da kurulan – merkezi yetkililer tarafından desteklenmektedir. Yenilikçi girişimci fikirlerin gelişimi için uzman desteği sağlar ve SMG aktiviteleri düzenler.

(353) <http://www.seecel.hr/about-us>

Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti

Girişimcilik eğitiminin tanımı

'Makedonya Cumhuriyeti Girişimciliği Öğrenme Stratejisi'nde bahsedildiği gibi girişimcilik eğitiminin (GE) tanımı şöyledir ⁽³⁵⁴⁾:

'Özellikle iş kurmaya odaklanmadan günlük yaşamda etkililiğin temel ilkelerini – hepsi bir bütün olarak toplum için girişimcilik okuryazarlığını sağlayan – içererek girişimci düşünme yollarını destekleyen bir eğitim ve öğretim kavramıdır ve bireylerin gelişimine bağlıdır'.

İlgili strateji

'Makedonya Cumhuriyeti Girişimciliği Öğrenme Stratejisi' GE'yi ele alan özel ulusal bir stratejidir. 2014-2020 sürecini kapsar ve ISCED seviyeleri 1-8'i ele alır.

Temel hedefler

Stratejinin beş öncelik alanı ilkökul eğitimi, ortaöğretimi, yükseköğretimi, yaygın/örgün eğitimi ve genç girişimcileri kapsar. Stratejinin uygulanması için dört araç önemlidir: en iyi uygulama, teknoloji, farkındalığı ve reformları artırma ve öğretmen mesleki gelişimi. Bu araçlar, uluslararası düzeyde eğitim kurumlarının güçlü işbirliğiyle ve daha fazla girişimcilik eğitimi kurumunun geliştirilmesine odaklanarak desteklenecektir.

Somut eylemler

Detaylı bir eylem planı stratejinin bir parçasını oluşturur ve eylem alanlarının bir özeti aşağıda yer almaktadır.

- Uzun vadeli hedefler:
 - ülkedeki tüm seviyelerde girişimciliği öğrenmenin anlamı ve önemi ile ilgili tüm vatandaşlar arasında farkındalık seviyesini artırma;
 - girişimciliği öğrenme (GÖ) temel yeterlik olmak üzere her öğretmenin girişimsel okuryazar olmasını sağlamak için tüm eğitim seviyelerindeki öğretmenlerin GÖ yeterliklerini artırma;
 - ülkedeki tüm eğitim seviyelerinde girişimciliği öğrenme aktiviteleri için tüm eğitim kurumları, yerel toplumlar, işletmeler ve aileler arasında destekleyici ve işbirlikçi bir ortam yaratma;
 - ülkedeki tüm eğitim seviyelerinde girişimciliği öğrenme aktiviteleri için tüm eğitim kurumlarını güncel teknolojilerle donatma.
- Orta vadeli hedefler:
 - daha büyük AB marketlerinde yarışabilecek küçük ve orta ölçekli firmalar geliştirmek için girişimcileri daha iyi bir şekilde hazırlayan bir eğitim müfredatı geliştirme ve uygulama;
 - ülkedeki tüm eğitim kurumları aracılığıyla gerçek yaşam şirketlerinin desteklenmesi ve daha fazla sanal şirket kurma;
 - genç girişimcileri desteklemek için güçlü bir ağ kurma.
- Kısa vadeli hedefler:
 - tüm eğitim seviyelerinde temel bir yeterlik olarak girişimciliği öğrenme kazanımlarını ulusal müfredata dahil etme.

(354) <http://www.mon.gov.mk/images/Artic-zDOC/Macedonian%20EL%20Strategy%202014-2020%20ENG%202.12.2014.pdf>

Yer alan bakanlıklar ve paydaşlar

Ulusal düzeyde, çok sayıda ortak vardır.

- hükümet: Eğitim ve Bilim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı ve Finans Bakanlığı;
- ajanslar: Eğitim Geliştirme Şubesi, Mesleki Eğitim ve Öğretim Merkezi, Avrupa Eğitim Programları ve Hareketlilik Ulusal Ajansı, Yetişkin Eğitimi Merkezi, Makedonya Cumhuriyeti Girişimciliği Teşvik Etme Ajansı, İstihdam Hizmet Ajansı;
- diğerleri: Ulusal Girişimcilik Eğitimcileri Ağı, Yenilik ve Girişimcilik Ulusal Komitesi, öğrenci dernekleri ve üniversiteler;
- uluslararası: Avrupa Eğitim Fonu (AEF), Güney Doğu Avrupa Girişimciliği Öğrenme Merkezi (SEECCEL).

İzleme çerçevesi

Stratejinin uygulanması konusunda gelişmeler takip edilecektir ve yıllık olarak ölçülecektir. Diğer bakanlıklarla işbirliği içinde Eğitim ve Bilim Bakanlığı, 'temel göstergelerle ilgili ve uygulama sürecinin genel ilerleyişini izlemek ve incelemek için veri toplama ve analiz etme' görevini de yaparak bu süreçten sorumlu olacaktır. Girişimciliği Öğrenme Resmi Komitesi, harici bir kurum tarafından yapılan araştırmaya dayalı strateji değerlendirmesi alacaktır ve öğretmenler, öğrenciler, girişimciler ve farklı yaygın ve örgün eğitim kurumları hakkında yıllık anketler düzenleyecektir.

Müfredatta

Müfredata açık bir şekilde yerleştirme

ISCED 2'de GE, zorunlu ders olan Yenilik dersine eklenir. Bu derste, öğrenciler uygulamalı girişimcilik örnekleri hakkında bilgi sahibi olur: bir iş planı geliştirme, CV yazma, vb. Ayrıca, girişimciliğe ayrılan ve müfredata yerleştirilen en az bir konuya sahip olmak üzere diğer dersler (matematik, fizik, kimya, biyoloji, vb.) için zorunludur.

ISCED 3'te GE, ilk üç yılda Yenilik ve Girişimcilik dersine dahil edilir ve dördüncü sınıftaki İşletme ve Girişimcilik dersinin bir parçasıdır.

Okula dayalı mesleki eğitimde, girişimcilikle ilgili önemli ölçüde içerik ekonomi grubu meslekler için temel derslere eklenir. Diğer meslekler için, girişimcilik konularını da kapsayan 'İşletme ve Girişimcilik' dersi vardır.

Öğrenme kazanımları

Girişimcilik eğitimi için şu anda tanımlı bir öğrenme kazanımı yoktur. Ancak, stratejinin orta vadeli hedeflerinden biri de SEECCEL'in temel yeterlik yaklaşımına (2016-2018 hedefi) dayalı olarak bir müfredat geliştirme ve uygulamadır.

Öğretmen eğitimi ve destek

GE’nin ÖLE müfredatına dahil edilmesi ile ilgili merkezi düzenlemeler olmamasına rağmen, eğitim fakülteleri ortaokul matematik ve fen öğretmen adayları için girişimcilik eğitimini zorunlu yapmıştır. Benzer şekilde, genel lise ve okula dayalı mesleki lise ekonomi ve mekanik mühendisliği öğretmen adayları da lisans eğitimlerinde girişimcilik eğitimi almak zorundadır.

Eğitim Geliştirme Şubesi (EGŞ), Mesleki Eğitim ve Öğretim Merkezi ve Eğitim ve Bilim Bakanlığı eğitim materyalleri ve kaynakları geliştirmekten ve sağlamaktan ve tüm seviyelerde GE öğretmenlerinin eğitiminden sorumludur. 2013-2014’te, 3800 ortaöğretim öğretmeni GE’nin etkili uygulanmasına odaklanan dersler almıştır. GE konusunda okula dayalı mesleki eğitim öğretmenlerinin eğitimi finansal kaynakların eksikliği sebebiyle 2014/15’te durdurulmuştur.

Şu anda, girişimciliği öğrenmenin ÖLE müfredatına nasıl dahil edileceğini belirlemek için ulusal politikalar, yönergeler veya tavsiye kararları yoktur. Ancak, bazı üniversiteler öğretmenler için lisans programlarına girişimcilik eğitimini dahil etmiştir.

Ulusal girişimcilik stratejisi çerçevesinde, Eğitim Geliştirme Şubesi ve Mesleki Eğitim ve Öğretim Merkezi ilköğretim ve ortaöğretimde eğitim süreci için yönergeler geliştirmek üzere öğretmenleri eğiterek ve okullara mali destek sağlayarak yönergeler tasarlamak için okulları ve öğretmenleri teşvik eder.

Sekiz ilköğretim ve dört ortaöğretim kurumunda sürekli mesleki öğretmen eğitimini destekleyen, ulusal öğretmen yetiştirme yetkilileri ile işbirliği içinde SEECEL ⁽³⁵⁵⁾ tarafından yürütülen uluslararası bir pilot proje vardır. Bu proje, GE veren ve SEECEL projesine yeni başlayan okullar arasında öğretmen danışmanlıklarının yanı sıra doğrudan fonlama, müfredat desteği (uygulamalı girişimcilik deneyimlerini içeren), öğretmen yetiştirme materyalleri, öğretim materyallerini ve ağ kurmayı içerir.

(355) <http://www.seecel.hr/about-us>

Norveç

Girişimcilik eğitiminin tanımı

'Girişimcilik Eğitim ve Öğretimi için Eylem Planı 2009-14'te kullanıldığı gibi ulusal düzeyde girişimcilik eğitiminin (GE) tanımı şöyledir ⁽³⁵⁶⁾:

'Girişimcilik yeni aktiviteler oluşturmakla ve yeni fırsatları algılayabilme ve bu fırsatları birtakım sosyal alanlarda kullanabilmekle ilgilidir. Girişimcilik yeterliği, yeni ve var olan aktivite ve girişimlerde çalışma iş dünyasının tüm alanları için geçerlidir [...] Eğitim ve öğretimde girişimcilik teorik ve uygulamalı olarak yönlendirilmelidir. Girişimcilik eğitimi ayrı bir ders olarak verilebilir veya diğer derslerin içine dahil edilebilir. Girişimcilik farklı derslerde ve temel becerilerde öğrenmeyi teşvik etmek için bir araç ve çalışma yöntemi olabilir. Eğitim ve öğretimde girişimcilik kişisel özellikleri ve tutumları daha fazla geliştirebilir. Eğitim, bir bireyin kendi işini nasıl kuracağı ve var olan girişimlerde yenilikçi süreçler hakkında bilgiler vermeye odaklanabilir'.

İlgili strateji

'Girişimcilik Eğitim ve Öğretimi için Eylem Planı 2009-14', Norveç'te GE için özel bir ulusal stratejidir ve Eğitim ve Araştırma Bakanlığı, Yerel Yönetim ve Bölgesel Gelişme Bakanlığı ve Ticaret Sanayi Bakanlığı arasında işbirliği sonucu yürütülür. Aşağıda strateji hedeflerinin özetini gösteren bir şekil ⁽³⁵⁷⁾ yer alır:

Strateji ISCED 1-8'i ele alırken, temel vurgu yükseköğretime yapılmaktadır. *Storting* ⁽³⁵⁸⁾ ve üç rapor konusunda daha fazla yönerge sağlanmıştır ve strateji 'eğitim sistemlerinin resmi ilkeleri ve yerel, bölgesel ve ulusal zorluklar ve ihtiyaçlarla uyumlu bir şekilde eğitim ve öğretimde girişimcilikle ilgili çalışmaları izleme ulusal, bölgesel ve yerel yetkililerin ve eğitim kurumlarının görevidir. Eğitim kurumları girişimcilik konusunda çalışmaların planlarında ve stratejilerinde nasıl yer aldığını ve eğitim ve öğretimlerinin nasıl verildiğini değerlendirmelidir' şeklinde ifade eder.

(356) <https://www.regjeringen.no/globalassets/documents/action-plan-for-entrepreneurship-in-education-and-training-2009.pdf>

(357) İdem, s. 8.

(358) Beyaz Bülten no. 7 (2008-2009). *Yenilikçi ve Sürdürülebilir Norveç* https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/nhd/vedlegg/brosjyrer_2008/innomeld_kortv_eng.pdf

Beyaz Bülten no. 25 (2008-2009). *Gelecekte Yerel Büyüme ve İnanç* https://www.regjeringen.no/contentassets/4d1ec710cb0f4ca1831cd85171c11c9c/pdfs/stm200820090025000en_pdfs.pdf

Beyaz Bülten no. 44 (2008-2009). *Eğitim Stratejisi* <https://www.regjeringen.no/en/dokumenter/report-no.-44-to-the-storting-2008-2009/id565231/>

Temel hedefler

Stratejinin temel hedefleri tüm seviyelerde ve eğitim sisteminin tüm alanlarında girişimcilik eğitim ve öğretiminin kapsamını ve kalitesini güçlendirmektir. Girişimcilik eğitim ve öğretimi ile ilgili Norveç’in planı öncü bir güç olmaktadır. ‘Eylem Planı’ için temel hedef grupları öğrencilerin yanı sıra liderler, eğitim kurumlarının sahipleri ve eğitim çalışanlarıdır. Eğitim ve öğretimde girişimcilik Norveç eğitim politikasındaki kapsayıcı temel ilkeyle uyushmaktadır: GE’ye, bireylerin becerilerine ve ihtiyaçlarına uyumlu olacak şekilde geniş öncelik vermek ve GE’yi herkes için vermek.

Somut eylemler

Okullar ve/veya mesleki eğitimle ilgili stratejideki somut eylemler şunlardır:

- Eylem 10 – İlkokul, ortaokul ve lise eğitim ve öğretiminde girişimcilik için dijital eğitim materyalleri için bir internet sitesi kurma;
- Eylem 11 – JA-YE Norveç’e fon ayırmaya devam etme;
- Eylem 12 – Eğitim ve öğretimde girişimcilik hakkındaki araştırmaları güçlendirme ve girişimciliği değerlendirmeye başlama.

Önceki strateji okullar ve mesleki eğitimle ilgili çeşitli eylemler içermektedir.

İzleme çerçevesi

‘Eylem Planı’nın sürece odaklı değerlendirmesi tamamlanmıştır. Eğitim ve Araştırma Bakanlığı, bu değerlendirmeye referanslar içeren Eylem Planının takibinden sorumlu bakanlıklar arası ilgili bir gruba rehberlik edecektir.

Müfredatta

Müfredata açık bir şekilde yerleştirme

Girişimcilik eğitim ve öğretimi ISCED 2 ve 3’te ayrı bir seçmeli ders olarak verilmektedir.

ISCED 1-3’te, GE ‘Sosyal Bilgiler’ zorunlu dersine dahil edilir.

ISCED 2’de, GE ‘Mal ve Hizmet Üretimi’ seçmeli dersine eklenir.

ISCED 3’te, ayrı seçmeli derslerde öğretilir: ‘Girişimcilik ve İşletme Gelişimi’ ve ‘İşletme Ekonomisi’. Ayrıca seçmeli derslere de dahil edilir.

Girişimcilik çalışmaları İlkokul ve Ortaöğretim Eğitim ve Öğretiminde Bilgi Geliştirme Ulusal Müfredatına eklenir.

Öğrenme kazanımları

Girişimciliği öğrenme kazanımları müfredat genelinde bireysel olarak tanımlanır. Bu kazanımlar gelişimsel olsa da öğrenme süreci boyunca birbiriyle ilişkili değildir. Öğrenme kazanımlarının bazı örnekleri şöyledir:

ISCED seviye 2’de, ‘Çalışma Hayatı Becerileri’ seçmeli dersinde:

- ders, hizmetlerle ve ürünlerle çalışarak motivasyonu geliştirecek ve öğrencilerin ilgilerini, iş etiğini ve uzmanlaşma duygusunu teşvik edecektir;
- çeşitli hizmetlerle ve ürünlerle çalışarak, öğrencilerin özerkliğini, işbirliği becerisini, hizmet odaklı olmasını, girişimciliklerini ve yaratıcılıklarını geliştirmeye katkıda bulunacaktır;
- derste, öğrenciler bir hizmet veya ürün ortaya koymak için farklı ve çeşitli aktiviteler yürütecektir.

ISCED seviye 2’de, ‘Mal ve Hizmet Üretimi’ dersinde öğrenciler :

- bir işletme fikri/girişimi ve bir şirket geliştirme;
- kendi çalışma süreçlerini yansıtarak kalite kriteri ile uyumlu olarak bir görevi planlama ve yürütme ve uygulamalı çalışmalarını belgeleme.

ISCED 3 seviyesinde, ‘Girişimcilik ve İşletme Gelişimi’ dersi şu öğrenme kazanımlarına sahiptir:

- iş geliştirme için yaratıcı yöntemleri tanımlama;
- bir ürün ortaya koymak için gelişim sürecini tanımlama.

ISCED 3’te, ‘İşletme Ekonomisi’ dersinden öğrencilerden şunlar istenir:

- işletme aktiviteleri için yerel ve bölgesel kaynakların nasıl temel oluşturduğunu açıklama ve bu tür kaynakların kullanımı sebebiyle ortaya çıkabilecek çıkar çatışmalarını değerlendirme;
- ağ kurma ve işbirliğinin önemini tartışma ve bir iş kurmak isteyen kişiler için destek ağlarını açıklama;
- yerel ve bölgesel kaynaklarda işletme aktivitesi için fırsatları değerlendirme, ağ kurma fırsatlarını belirleme ve ağ kurma ve işbirliği için bir plan hazırlama.

Sosyal bilimler ISCED 1-3’te verilmektedir, GE ile ilgili öğrenme kazanımları şunlardır:

- kızların ve erkeklerin tüketimi etkileyen konuları nasıl yorumladığını ve nasıl para harcadıklarını tanımlama (Yıl 4);
- farklı medya kollarından reklam etkilerinin tüketici alışkanlıklarını, kişisel ekonomiyi nasıl etkilediğini tartışma ve bu konuda örnekler verme (Yıl 7);
- bir şirket kurmak için fırsatları ve engelleri değerlendirme ve karar ve zar hesaplarının ve bilanço tablolarının temel özelliklerinden bazılarını örnek verme (ISCED 3).

Öğretmen eğitimi ve destek

Girişimcilik ve/veya yenilikçi uygulamalar, öğrenme kazanımı tanımlarının bir parçası olarak tüm öğretmen eğitimi programları için düzenlemelerde genel bir seviyede ele alınmaktadır. Ayrıca, belirli dersler için öğrenme kazanımları altındaki programlar için ulusal yönergelerde de bahsedilmektedir. Ancak, GE'nin ÖLE müfredatına dahil edilmesinde kurumsal özerklik konusudur. Mesleki eğitimde (ISCED 3) pedagojik bir yöntem olarak girişimcilik hakkında SMG kursları, mesleki eğitimdeki öğrenciler için bir üniversite tarafından verilmektedir.

2006'dan beri, Eğitim ve Öğretim Başkanlığı, şu konulara odaklanan öğretmen yetiştirme programlarıyla üniversitelerden fon için başvuru yapmalarını isteyerek yıllık yaklaşık 2 milyon NOK ayırmıştır:

- pedagojik ilkelere ve uygun araçlara odaklanarak girişimcilik eğitiminin öğretmen yetiştirme programlarına dahil edildiği dersler geliştirme;
- ilkokul, ortaokul ve lise eğitim öğretiminde öğretmenler ve okul liderleri için sürekli eğitim kursları, hizmet içi eğitim planları, deneyim paylaşımı veya diğer türler yeterlik geliştirme şekilleri sunma;

Eğitim ve Araştırma Bakanlığı bu eylemlere devam etmeyi amaçlamaktadır ve mesleki eğitim için öğretmen eğitimi sağlayan kurumları teşvik etmek istemektedir.

Sırbistan

Girişimcilik eğitiminin tanımı

Sırbistan'da girişimcilik eğitimi (GE) için ulusal bir tanım yoktur. Öte yandan, tüm eğitim seviyeleri için çapraz müfredat yeterliği olarak görülmektedir.

İlgili strateji

GE için şu anda ulusal bir strateji yoktur. İçlerinden en ilgisi 'Ulusal Gençlik Stratejisi' olan üç ulusal strateji kapsamında ele alınmaktadır.

A) 'Ulusal Gençlik Stratejisi 2015-2025' ⁽³⁵⁹⁾

'Ulusal Gençlik Stratejisi' 15-30 yaş arası gençler için ulusal politikayı gösterir ve Strateji Uygulama için Hükümet Çalışma Grubuyla işbirliği içinde (farklı bakanlıklardan temsilciler de dahil) Gençlik ve Spor Bakanlığı (MoYS) tarafından yürütülmektedir. GE ile ilgili hedefler en detaylı ve çeşitli olan hedefler olarak gözükmemektedir. Temel hedefler, genç girişimciliğini teşvik etmeyi, gençler arasında yaratıcılık, yenilikçilik ve girişimciliğin gelişimini destekleme ve bir yaşamboyu öğrenme çerçevesinde yeterlikleri edinmeyi içerir. Somut eylemler şunlardır:

- örgün eğitimin tüm seviyelerindeki müfredata girişimcilik becerileri, bilgisi ve finansal okuryazarlığı ekleme;
- girişimcilik becerileri, bilgisi ve finansal okuryazarlık için programlar geliştirme;
- GE'nin girişimcilik deneyimi ögesi olarak öğrenci şirketlerinin gelişimini destekleme;
- ulusal düzeyde Girişimcilik Beceleri Pasaportunun ⁽³⁶⁰⁾ tanıtımını destekleme;
- psikolojik, didaktik ve metodolojik öğretmen yeterlikleri geliştirme;
- gençlik aktiviteleri organize eden kurumlar aracılığıyla öğretmenler için SMG programlarının akreditasyonu sağlamak için mevzuat değişikliğine öncülük etme;
- gençlik aktivitelerini organize eden kurumları destekleme;
- yaşam boyu öğrenmenin başlamasını ve yayılmasını destekleyen aktif ve sürekli katılıma çalışanları dahil etme;
- stajyerlik ve uygulamalı çalışma deneyimleri için mekanizmaları geliştirme.

MoYS, Hükümet Çalışma Grubu ve Gençlik Konseyi, hükümete verilen ve MoYS internet sitesinde yayınlanan strateji dahilindeki göstergelere dayalı yıllık gelişim raporlarından sorumludur.

(359) http://www.mos.gov.rs/mladisuzakon/attachments/article/389/nacionalna_strategija_za_mlade0101_cyr.pdf

(360) <http://entrepreneurialskillspass.eu>

B) 'Eğitim Geliştirme Stratejisi 2012-2020' ⁽³⁶¹⁾

Bu strateji, mesleki eğitim de dahil ISCED 1-8 seviyelerindeki eğitim için ulusal politikayı ele alır ve Ekonomi Bakanlığının katılımıyla Eğitim, Bilim ve Teknolojik Gelişim Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. Eğitim ve öğretimin tüm seviyelerinden GE'nin önemini ve okullarda ve üniversitelerde girişimcilik kültürünün gelişimini vurgular. Ayrıca, yerel toplumla bağlantılı okullar için müfredat dışı girişimcilik aktiviteleri sağlar ve öğretmen eğitimine GE yöntemlerinin ve tekniklerinin dahil edilmesini teşvik eder. Stratejinin amaçları kapsamlı olmasına rağmen, okula dayalı mesleki eğitimde GE programlarının geliştirilmesi şeklinde olan, okullarla/mesleki eğitimle ilgili yalnızca bir somut eylem vardır.

C) 'Küçük ve Orta ölçekli İşletmeler, Girişimcilik ve Rekabetçiliğin Gelişimini Destekleme Stratejisi (SSDSMEEC) 2015-2020' ⁽³⁶²⁾

Bu strateji, tüm eğitim seviyelerini ve mesleki eğitimi (ISCED 1-8) ele alan eylemler içerir. GE ile ilgili temel hedefler, eğitimin her seviyesinde GE'yi tanıtmak ve öğretmenlerin lisans eğitim ve öğretimlerinde girişimcilik eğitimi almalarını sağlamaktır. Okullar ve meslek eğitimi ile ilgili somut eylemler, müfredatla ilgili eylemleri, ilkokullarda girişimcilik ruhunu, küçük öğrenci şirketlerini ve Genç Başarı programlarının kullanımını geliştirmeyi ve GE ile ilgili öğretmenlere SMG ve ÖLE sağlamayı içerir.

Müfredatta

Müfredata açık bir şekilde yerleştirme

Girişimcilik eğitimi okula dayalı mesleki eğitim de dahil ISCED 1-3'te çapraz müfredat yeterliği olarak ele alınır. 'Girişimcilik' dersi bazı meslek okullarında da vardır ve öğrenme kazanımlarında, öğretim planlarında, öğretim yöntemleri için tavsiyelerde, örneğin aktif öğrenme, projeye dayalı öğrenme veya sınıf dışı aktiviteler ve müfredatta tanımlanır.

Öğrenme kazanımları

GE için öğrenme kazanımları ilkokul, ortaokul ve lise eğitimi (ISCED 1-3, okula dayalı mesleki eğitim de dahil) için tanımlanmıştır. Öğrenme kazanımları birbirine bağlantılı veya gelişimsel değildir.

İlkokulda, öğrenciler:

- okul ve toplumdaki fırsatların farkına varmalarını sağlayan becerileri edinmelidir; ve fikirlerini uygulamada, değişiklikleri başlatmalı ve kabul etmelidir;
- sorumluluk almalıdır;
- kendi potansiyelinin ve ilgilerinin farkında olmalıdır;
- bağımsız karar verme ve gelecekteki eğitim ve kariyer tercihini yapmada kendini güçlendirmelidir;
- gönüllü olmaya ve beşeri aktivitelere öncülük etmeye istekli olmalıdır.

(361) Strateji: http://www.mpn.gov.rs/wp-content/uploads/2015/08/strategija_obrazovanja_do_2020.pdf Eylem Planı: http://www.mpn.gov.rs/wp-content/uploads/2015/08/Akcioni_plan.pdf

(362) Strateji: <http://www.privreda.gov.rs/wp-content/uploads/2015/06/Strategija-mala-i-srednja-preduzeca.pdf> Eylem Planı <http://www.privreda.gov.rs/wp-content/uploads/2015/06/Akcioni-plan-mala-i-srednja-preduzeca.pdf>

Ortaöğretimde öğrenciler:

- örgütsel ve kişilerarası beceriler edinmelidir;
- olay, zaman ve finans yönetimini öğrenmelidir;
- önceden belirlenmiş gereksinimlere göre karmaşık planlama ve karar vermeyi üstlenebilmelidir;
- gönüllü olmaya hazır olmalı ve iş deneyimi elde etmek için farklı fırsatları değerlendirmelidir.

Öğretmen eğitimi ve destek

GE'nin ÖLE müfredatına dahil edilmesi kurumsal özerklik kapsamında ele alınması gereken bir konudur. Ancak, yeni kabul edilen Eylem Planı ÖLE programlarına GE'yi dahil etmeyi planlamaktadır.

Öğretmenler için SMG zorunludur ve Sırbistan okula dayalı mesleki eğitim öğretmenleri de dahil ilkokuldan liseye kadar tüm öğretmenler için GE hakkında SMG kursları verir.

Sekiz ilkokulda ve dört ortaöğretim kurumunda sürekli öğretmen eğitimini destekleyen, ulusal öğretmen yetiştirme yetkilileri ile işbirliği içinde yürütülen Güney Doğu Avrupa Girişimciliği Öğrenme Merkezinin (SEECCEL) ⁽³⁷⁰⁾ yönettiği uluslararası bir pilot çalışma vardır. GE veren okullar ve SEECCEL projesine yeni başlayan okullar arasında öğretmen danışmanlığının yanı sıra öğretmen eğitimi ve ağ kurma, müfredat desteğini (uygulamalı girişimcilik deneyimleri kapsayan) ve doğrudan fonlamayı içerir.

⁽³⁶³⁾ <http://www.seecel.hr/about-us>

⁽³⁶³⁾ <http://www.seecel.hr/about-us>

Türkiye

Girişimcilik eğitiminin tanımı

Ulusal bir tanım yerine, Türkiye Yaşam Boyu Öğrenmede Temel Yeterlikler için Avrupa Referans Çerçevesindeki girişimcilik yeterliği tanımını kullanır ⁽³⁶⁴⁾.

İlgili strateji

Türkiye’de girişimcilik eğitimi için ulusal bir strateji yoktur. Girişimcilik eğitimi şunları içeren bazı daha kapsamlı stratejilerde ele alınmaktadır:

- ‘Milli Eğitim Bakanlığı Stratejik Planı 2010-2014’ ⁽³⁶⁵⁾ (en ilgili);
- ‘Yaşam Boyu Öğrenme Stratejisi 2009’ ⁽³⁶⁶⁾ girişim ve girişimcilik duygusunu da ele alarak girişimcilik kültürünün ve temel yeterliklerini önemini vurgular;
- ‘Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı 2014-2016’ ⁽³⁶⁷⁾;
- ‘Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2014-2018’ ⁽³⁶⁸⁾ bireysel girişimcilik becerilerine olan ihtiyacı vurgular;
- İlkokul öncesi, ilkokul ve ortaokul eğitimi kurumlarının Standartlaşma Kılavuzu ⁽³⁶⁹⁾.

Milli Eğitim Bakanlığı Stratejik Planı 2010-2014

GE’yi ele alan en temel strateji ‘Mili Eğitim Bakanlığı Stratejik Planı 2010-2014’tür. Beş yıllık bir plandır ve geliştirilecek olan bir izleme çerçevesiyle birlikte ISCED 1-8 arası tüm eğitim seviyelerini ele alır.

Temel hedefler

- Ortaokul eğitiminin son senelerinden başlayıp yaşam boyu öğrenme için tüm topluma kadar girişimciliği teşvik etmek için aktiviteler düzenleme.

Somut eylemler

- Başarılı girişimcilerin katılımıyla girişimcilik eğitimi organize etme.

⁽³⁶⁴⁾ http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/en_GB/-/EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=NC7807312

⁽³⁶⁵⁾ http://sqb.meb.gov.tr/Str_yon_planlama_V2/MEBStratejikPlan.pdf

⁽³⁶⁶⁾ <http://mesbil.meb.gov.tr/genel/hayat%20boyu%20öğrenme%20dokuman.pdf>

⁽³⁶⁷⁾ <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/07/20150701-9-1.pdf>

⁽³⁶⁸⁾ http://mtegm.meb.gov.tr/documents/strategy_eng/strateji_eng.pdf

⁽³⁶⁹⁾ http://mevzuat.meb.gov.tr/html/okulonc_1/okulonc_1.html

Müfredatta

Müfredata açık bir şekilde yerleştirme

Girişimcilik eğitimi genel lise eğitiminde ve okula dayalı mesleki eğitimde bir saatlik seçmeli bir ders olarak yer alır.

Genel lise eğitiminde, 'Girişimcilik' dersi ortaöğretim kurumlarında seçmelidir. Okula dayalı mesleki eğitimde 'Girişimcilik Fikirleri ve İş Kurma' modülü 'Kariyer Gelişimi' dersinin bir parçası olarak okutulmaktadır.

Öğrenme yöntemleri, ortaöğretim kurumları ve meslek okulları için merkezi düzeyde sunulmaktadır.

Öğrenme kazanımları

Girişimcilik dersinin öğrenme kazanımları gelişimseldir ve şu kazanımları sağlar:

- Girişimcilikle ilgili temel kavramları kullanma;
- İş fikirleri oluşturma ve bu fikirleri değerlendirme;
- Bir iş kurmak için gerekli belgeleri hazırlama;
- İşin kapsamı ve mesleklerin özelliklerine dayalı olarak aktivite, mesleki yeterlik ve kapasite geliştirme.

Ortaöğretim kurumlarında ve meslek okullarında uygulanan müfredattaki öğrenme kazanımları sosyal ve ekonomik hayatta girişimciliğin önemine vurgu yapar. Ayrıca, bir girişimcinin sahip olması gereken özellikleri gösterir ve kendi işine sahip olmanın avantajlarını ve dezavantajlarını vurgular.

Öğretmen eğitimi ve destek

ÖLE'de girişimcilik eğitimi yalnızca Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programında okuyan öğretmen adayları için zorunlu bir derstir.

SMG aktiviteleri öğretmenlerin farkındalık seviyelerini yükseltmek ve girişimcilik becerilerini geliştirmek için vardır. Okula dayalı mesleki eğitim öğretmenleri de dahil tüm ilkökul ve ortaöğretim öğretmenleri için yapılmaktadır. Geliştirmek için herhangi bir yönerge veya öneri yoktur.

Sekiz ilkökulda ve dört ortaöğretim kurumunda sürekli öğretmen eğitimini destekleyen, ulusal öğretmen yetiştirme yetkilileri ile işbirliği içinde yürütülen Güney Doğu Avrupa Girişimciliği Öğrenme Merkezinin (SEECCEL) ⁽³⁷⁰⁾ yönettiği uluslararası bir pilot çalışma vardır. GE veren okullar ve SEECCEL projesine yeni başlayan okullar arasında öğretmen danışmanlığının yanı sıra öğretmen eğitimi ve ağ kurma, müfredat desteğini (uygulamalı girişimcilik deneyimleri kapsayan) ve doğrudan fonlamayı içerir.

⁽³⁷⁰⁾ <http://www.seecel.hr/about-us>

EĞİTİM, İŞİTSEL-GÖRSEL VE KÜLTÜR YÜRÜTME AJANSI

Eğitim ve Gençlik Politikası Analizi

Avenue du Bourget 1 (BOU2)
B-1049 Brüksel
(<http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice>)

Yönetici editör

Arlette Delhaxhe

Yazarlar

Ania Bourgeois (koordinasyon),
Marie-Pascale Balcon, Jari Matti Riiheläinen,
ve Aude Antoine, Sogol Noorani ve Michele Zagordo'nın katkılarıyla

Harici uzman

Elin McCallum (katkı sağlayan ve danışman)

Düzen ve grafikler

Patrice Brel

Üretim koordinatörü

Gisèle De Lel

EURYDICE ULUSAL BİRİMLERİ

AVUSTURYA

Eurydice-Informationsstelle
Bundesministerium für Bildung und Frauen
Abt. Internationale multilaterale Angelegenheiten
Minoritenplatz 5
1014 Wien
Contribution of the Unit: Johannes Lindner, Inge Koch-Polagnoli (external experts)

BELÇİKA

Unité Eurydice de la Fédération Wallonie-Bruxelles
Ministère de la Fédération Wallonie-Bruxelles
Direction des relations internationales
Boulevard Léopold II, 44 – Bureau 6A/008
1080 Bruxelles
Contribution of the Unit: Bernadette Schreuer

Eurydice Vlaanderen
Departement Onderwijs en Vorming/
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel
Contribution of the Unit: expert from the Department of Education and Training: Isabelle Goudeseune; experts from the Agency for Higher Education, Adult Education, Qualifications and Study Allowances: Willy Sleurs, Rita Cabus; coordination: Eline De Ridder

Eurydice-Informationsstelle der Deutschsprachigen
Gemeinschaft
Autonome Hochschule in der DG
Monschauer Strasse 57
4700 Eupen
Contribution of the Unit: Thomas Ortmann and Stéphanie Nix

BOSNA HERSEK

Ministry of Civil Affairs
Department for Education B&H
Trg BiH 3
71000 Sarajevo
Contribution of the Unit: Milijana Lale

BULGARİSTAN

Eurydice Unit
Human Resource Development Centre
Education Research and Planning Unit
15, Graf Ignatiev Str.
1000 Sofia
Contribution of the Unit: Silviya Kantcheva (expert)

HRVATİSTAN

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
Donje Svetice 38
10000 Zagreb
Contribution of the Unit: Duje Bonacci

KIBRIS

Eurydice Unit
Ministry of Education and Culture
Kimonos and Thoukydidou
1434 Nicosia
Contribution of the Unit: Christiana Haperi; expert: Constandinos Georgiou (Inspector of Secondary Technical and Vocational Education)

ÇEK CUMHURİYETİ

Eurydice Unit
Centre for International Cooperation in Education
Dům zahraniční spolupráce
Na Poříčí 1035/4
110 00 Praha 1
Contribution of the Unit: Helena Pavlíková; Simona Pikálková; experts: Lukáš Hula (National Institute for Education)

DANİMARKA

Eurydice Unit
The Agency for Higher Education
Bredgade 43
1260 København K
Contribution of the Unit: The Ministry for Children, Education and Gender Equality, Danish Foundation for Entrepreneurship, Danish Agency for Higher Education

ESTONYA

Eurydice Unit
Analysis Department
Ministry of Education and Research
Munga 18
50088 Tartu
Contribution of the Unit: Kersti Kaldma (coordination); experts: Imbi Henno (General Education Department, Ministry of Education and Research); Epp Vodja (Junior Achievement Estonia)

FİNLANDİYA

Eurydice Unit
Finnish National Board of Education
P.O. Box 380
00531 Helsinki
Contribution of the Unit: Kristina Kaihari and Aapo Koukku

ESKİ YUGOSLAV MAKEDON CUMHURİYETİ

National Agency for European Educational Programmes and Mobility
Porta Bunjakovec 2A-1
1000 Skopje
Contribution of the Unit: Dejan Zlatkovski, Darko Dimitrov

FRANSA

Unité française d'Eurydice
Ministère de l'Éducation nationale, de l'Enseignement supérieur et de la Recherche
Direction de l'évaluation, de la prospective et de la performance
Mission aux relations européennes et internationales
61-65, rue Dutot
75732 Paris Cedex 15
Contribution of the Unit: experts: Isabelle Buisson (Entrepreneurship Education expert, Lycée français de Brasilia, Brazil), Sylvain Starck (Researcher and Entrepreneurship Education expert, University of Lille), Patricia Remoussenard (Researcher and Entrepreneurship Education expert, University of Lille)

ALMANYA

Eurydice-Informationsstelle des Bundes
Deutsches Zentrum für Luft- und Raumfahrt e. V. (DLR)
Heinrich-Konen Str. 1
53227 Bonn
Contribution of the Unit: Hannah Gebel

Eurydice-Informationsstelle der Länder im Sekretariat der
Kultusministerkonferenz
Graurheindorfer Straße 157
53117 Bonn

YUNANİSTAN

Eurydice Unit
Directorate of European and International Affairs
Ministry of Culture, Education and Religious Affairs
37 Andrea Papandreou Str. (Office 2172)
15180 Maroussi (Attiki)
Contribution of the Unit: Magda Trantallidi and Ismini
Christofareizi

MACARİSTAN

Eurydice National Unit
Hungarian Institute for Educational Research and
Development
Szobránc utca 6-8
1143 Budapest
Contribution of the Unit: Monika Reti

İZLANDA

Eurydice Unit
The Directorate of Education
Víkurbær 3
203 Kópavogur
Contribution of the Unit: Joint responsibility

İRLANDA

Eurydice Unit
Department of Education and Skills
International Section
Marlborough Street
Dublin 1

İTALYA

Unità italiana di Eurydice
Istituto Nazionale di Documentazione, Innovazione e
Ricerca Educativa (INDIRE)
Agenzia Erasmus+
Via C. Lombroso 6/15
50134 Firenze
Contribution of the Unit: Alessandra Mochi;
experts: Paola Castellucci (Direzione generale per lo
studente, lo sviluppo e l'internazionalizzazione della
formazione superiore – Ministero dell'Istruzione,
dell'Università e della Ricerca); Federico Cinquepalmi
(Dirigente dell'Ufficio per l'internazionalizzazione della
formazione superiore, Direzione generale per lo studente,
lo sviluppo e l'internazionalizzazione della formazione
superiore – Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della
Ricerca); Alfredo Menichelli (Dirigente scolastico,
Direzione generale per gli ordinamenti scolastici e la
valutazione del sistema nazionale di istruzione – Ministero
dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca); Maria
Antonietta Scalera (Direzione generale per lo studente, lo
sviluppo e l'internazionalizzazione della formazione
superiore - Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della
Ricerca); Maria Rosa Silvestro (Dirigente tecnico,
Direzione generale per gli ordinamenti scolastici e la
valutazione del sistema nazionale di istruzione – Ministero
dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca).

LETONYA

Eurydice Unit
State Education Development Agency
Valņu street 3
1050 Riga
Contribution of the Unit: Joint responsibility;
experts: Iveta Cīrle (Riga International School of
Economics and Business Administration), Sandra Falka
(National Centre for Education)

LİHTENŞTAYN

Informationsstelle Eurydice
Schulamt des Fürstentums Liechtenstein
Austrasse 79
Postfach 684
9490 Vaduz

LİTVANYA

Eurydice Unit
National Agency for School Evaluation of the Republic of
Lithuania
Geležinio Vilko Street 12
03163 Vilnius
Contribution of the Unit: Joint responsibility

LÜKSEMBURG

Unité nationale d'Eurydice
ANEFOR ASBL
58, boulevard Grande-Duchesse Charlotte
1330 Luxembourg
Contribution of the Unit: Tom Muller (MENJE
Luxembourg); Christine Pegel (National Eurydice Unit
Luxembourg)

MALTA

Eurydice Unit
Research and Policy Development Department
Ministry for Education and Employment
Great Siege Road
Floriana VLT 2000
Contribution of the Unit: Eurydice Unit (Malta), Elaine Mizzi
and Christopher Schembri.

KARADAĞ

Eurydice Unit
Vaka Djurovica bb
81000 Podgorica
Contribution of the Unit: Nevena Cabrilo (Bureau for
Education Services), Zora Bogicevic (Directorate for
general upper secondary education, vocational education
and adult education), Srdjan Obradovic (Centre for
Vocational Education), Sandra Brkanovic (Centre for
Vocational Education), Biljana Misovic (Directorate for HE
and Tamara Tovjanin, Directorate for HE)

HOLLANDA

Eurydice Nederland
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Directie Internationaal Beleid
Etage 4 – Kamer 08.022
Rijnstraat 50
2500 BJ Den Haag
Contribution of the Unit: Joint responsibility

NORVEÇ

Eurydice Unit
Ministry of Education and Research
AIK-avd., Kunnskapsdepartementet
Kirkegata 18
P.O. Box 8119 Dep.
0032 Oslo
Contribution of the Unit: Joint responsibility

POLONYA

Eurydice Unit
Foundation for the Development of the Education System
Mokotowska 43
00-551 Warsaw
Contribution of the Unit: Joanna Dąbrowska, Magdalena Górowska-Fells; national experts: Danuta Pusek (Ministry of National Education), Grażyna Kurowska and Olga Kożuchowska (Centre for Education Development)

PORTEKİZ

Unidade Portuguesa da Rede Eurydice (UPRE)
Ministério da Educação e Ciência
Direção-Geral de Estatísticas da Educação e Ciência (DGEEC)
Av. 24 de Julho, 134
1399-054 Lisboa
Contribution of the Unit: Isabel Almeida
Outside the Unit: Ilda Figueiredo

ROMANYA

Eurydice Unit
National Agency for Community Programmes in the Field of Education and Vocational Training
Universitatea Politehnică București
Biblioteca Centrală
Splaiul Independenței, nr. 313
Sector 6
060042 București
Contribution of the Unit: Veronica – Gabriela Chirea; in cooperation with experts: Eugen Stoica (Ministry of National Education and Scientific Research); Laura Elena Căpiță and Angela Teșileanu (Institute of Science Education); Zoica Elena Vlăduț and Mihaela Ștefănescu (National Centre for Vocational and Technical Education); Cristina Barna (University of Bucharest)

SIRBİSTAN

Eurydice Unit Serbia
Foundation Tempus
Terazije 36 – 1st floor
11000 Belgrade
Contribution of the Unit: Joint responsibility

SLOVAKYA

Eurydice Unit
Slovak Academic Association for International Cooperation
Křížkova 9
811 04 Bratislava
Contribution of the Unit: Marta Ivanova, Gabriela Aichova, Martina Račková

SLOVENYA

Eurydice Unit
Ministry of Education, Science and Sport
Education Development Office
Masarykova 16
1000 Ljubljana
Contribution of the Unit: Barbara Kresal Sterniša; experts: Maja Krušič Šega (Ministry of Education, Science and Sport)

İSPANYA

Eurydice España-REDIE
Centro Nacional de Innovación e Investigación Educativa (CNIIE)
Ministerio de Educación, Cultura y Deporte
c/ Torrelaguna, 58
28027 Madrid
Contribution of the Unit: Elena Vázquez Aguilar, Mª Teresa Álvarez Ordoñez, Rocío Arias Bejarano y Mercedes Lucio-Villegas de La Cuadra; external experts: José Antonio Vega Serrano and Iván Diego Rodríguez (from Valnalón Technological City)

İSVEÇ

Eurydice Unit
Universitets- och högskolerådet/The Swedish Council for Higher Education
Universitets- och högskolerådet
Box 45093
104 30 Stockholm
Contribution of the Unit: Joint responsibility

İSVİÇRE

Eurydice Unit
Swiss Conference of Cantonal Ministers of Education (EDK)
Speichergasse 6
3000 Bern 7

TÜRKİYE

Eurydice Unit
MEB, Strateji Geliştirme Başkanlığı (SGB)
Eurydice Türkiye Birimi, Merkez Bina 4. Kat
B-Blok Bakanlıklar
06648 Ankara
Contribution of the Unit: Osman Yıldırım Ugur, Dilek Gülecü; expert: Associate Professor Dr. Cem Balkıncanli

BİRLEŞİK KRALLIK

Eurydice Unit for England, Wales and Northern Ireland
Centre for Information and Reviews
National Foundation for Educational Research (NFER)
The Mere, Upton Park
Slough, Berkshire, SL1 2DQ
Contribution of the Unit: Claire Sargent and Sigrid Boyd

Eurydice Unit Scotland
c/o Learning Analysis
Education Analytical Services
Scottish Government
Area 2D South, Mail point 28
Victoria Quay
Edinburgh EH6 6QQ
Contribution of the Unit: Catriona Rooke (Scottish Government); experts: Klaus Mayer (Education Scotland) and James Muldoon (Entrepreneurship, Scottish Government)

Avrupa’da Okulda Girişimcilik Eğitimi

Bu rapor stratejiler, müfredat ve öğrenme kazanımları hakkında en güncel bilgiyi sağlar ve fonlama yöntemleri ve öğretmen eğitimi gibi konuları da kapsar.

Analiz, okula dayalı mesleki eğitim ve öğretimin yanı sıra ilkokul, ortaokul ve genel lise eğitimine odaklanır. Eurydice ağında yer alan 33 ülke hakkında bilgi vardır. Ayrıca, ulusal bilgi sayfaları her ülkede girişimcilik eğitiminin genel bir özetini verir. İlgili yıl 2014/15’dir.

Eurydice Ağının görevi, Avrupa’daki farklı eğitim sistemlerinin nasıl düzenlendiğini ve çalıştığını anlamak ve açıklamaktır. Ağ, ulusal eğitim sistemlerinin tanımlaması, belirli konulara özgü karşılaştırmalı çalışmalar, göstergeler ve istatistikler hakkında bilgi verir. Tüm Eurydice yayınlarına Eurydice internet sitesinden veya talep üzerine basılı olarak ücretsiz erişilebilir. Bu çalışmalarla, Eurydice Avrupa ve uluslararası düzeylerde anlayışı, işbirliğini, güveni ve hareketliliği teşvik etmeyi amaçlar. Ağ, Avrupa ülkelerinde yer alan ulusal birimlerden oluşur ve AB Eğitim, İşitsel Görsel ve Kültür Yürütme Ajansı tarafından koordine edilir. Daha detaylı bilgi için, şu adrese gidiniz <http://ec.europa.eu/eurydice>.

